Hartmann, 1822.

Leipz. Lit. Ztg. 1823, 218.

G. Norwood.
May 1907.

A. 5.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΒΑΚΧΑΙ.

EURIPIDIS

BACCHAE.

IN USUM STUDIOSAE JUVENTUTIS

RECENSUIT ET ILLUSTRAVIT

PETRUS ELMSLEY A. M.

EDITIO AUCTIOR INDICIBUSQUE INSTRUCTA.

LIPSIAE
SUMPTIBUS C. H. F. HARTMANNI
MDCCCXXII.

PRAEFATIO.

Euripidis Baccharum codices manu scripti neque multi ad nostram aetatem pervenerunt, neque vetusti, neque boni. Unum Romae in Vaticana, duos Florentiae in Laurentiana, totidem Lutetiae Parisiorum in Regia bibliotheca servari monet Beckius in *Recensione Codicum, Editionum atque Versionum Euripidis.* Hos omnes ipse inspexi, neque plures hodie exstare arbitror; nisi forte in minus notis Italiae bibliothecis, qualis est Classensis prope Ravennam, unde nostra memoria tantus Aristophani splendor accessit. Sed multum abest, quin quinque hujus fabulae codices re vera inter se diversos habeamus. Nam Florentinus recentior et uterque Parisiensis a Florentino antiquiore derivati sunt, salvoque archetypo nullam in constituenda scriptura auctoritatem habere debent. His igitur de numero exemtis, non nisi Romanum et unum Florentinum habemus. Quorum quum neuter integram fabulam exhibeat, Florentinus autem in v. 754. desinat, non quinque codicum, sed unius tantum et dimidii adjumento fabulam emendandam esse manifestum est.

Paucitatem codicum non compensat vetustas. Etenim tam Romanus quam Florentinus antiquior saeculo decimo quarto scriptus est, ideoque inter eos habendus, quos *recentiorum temporum* appellat Bastius Commen-

tat. Palaeogr. p. 712. Ceteri tres recentissimi sunt, utpote saeculo demum decimo sexto scripti.

Bonitatem eorum satis magnifice praedicavero, si dixero, haud paucos Aldinae recensionis errores eorum ope sublatos esse, qui nulla unquam virorum doctorum conjectura tolli potuissent. Sed longe plures sunt, iique gravissimi, in quibus scripti libri cum impressis omnino consentiant. Neque mirabor, si quis editionem meam vix quidquam ex Italiae bibliothecis profecisse lecta annotatione pronunciarit.

Codicem Romanum in annotatione ad Medeam *Rom. C.* ad Bacchas *Palatinum* appello. Non opus est ut hic repetam, quae de eo dixi in praefatione ad Medeam p. 7. 8. Sperabam ex hoc codice expletum iri magnam illam lacunam, quam post Baccharum v. 1328. primus indicavit Tyrwhittus. Sed simul ac librum aperui, spem meam fundamento carere intellexi. Unum tamen versum habet in impressis omissum, qui in mea editione est 1348*. In collatione facienda expertus sum amicitiam et industriam plane singularem Hieronymi Amatii, viri doctisimi, qui hanc provinciam ita administravit, ut etiam in minutissimis rebus, quales v. c. sunt *τὲ* pro *τε*, *οὐχ᾽ ὡς* pro *οὐχ ὡς*, de codicis scriptura securum me fecerit. Alteram hujus fabulae collationem habeo, sed longe minus accuratam illa, quam mihi suppeditavit Amatius, cui gratias eo nomine maximas et habeo et ago.

Proximum locum post Palatinum obtinet *Laurentianus C.*[a] sive Laurentianus Plut. XXXII. 2. chartaceus,

a Laur. A. (XXXII. 9.) et F. (XXXI. 8.) nullam Euripidis fabulam habent: Laur. B. (XXXI. 10.) non nisi primas septem et Rhesum: Laur. E. (XXXI. 15.) non nisi Hippolytum, Medeam, Alcestin, Andromachen. Sed codices, quos Laur. A. B. C. D. E. F.

varia manu scriptus, de quo Bandinius T. II. p. 123. seq. Exstant in eo Sophoclis Ajax, Electra, Oedipus Tyrannus, Philoctetes, Antigone, Trachiniae; Hesiodi Opera et Dies; Euripidis Supplices, Pentheus sive Bacchae, Cyclops, Heraclidae, Hercules Furens, Helena, Rhesus, Ion, Iphigenia in Tauris, Iphigenia in

appello, soli sunt in ea bibliotheca, in quibus exstet ulla Aeschyli, Sophoclis aut Euripidis fabula, praeter novem illas passim obvias, singulorum scilicet poëtarum primas tres. Laur. B. plerumque consentit cum Florentino Vossii, de quo haec dixit Valckenarius Diatrib. p. 16. *Ex* Euripidis *Pentheo quae pauca citantur, leguntur in ejus Bacchabus, quae tragoedia in eximio Codice Florentino* Euripidis *Πενθεὺς inscribitur, ut in eodem Codice* Euripidis *Hippolyto praefigitur Φαίδρα· huc spectabat* Is. Vossius *ad* Catull. *p.* 221, *cujus industriae debetur ad istum Codicem* Euripidis *aliquot dramatum instituta accuratissima collatio, quam Bibliotheca praebet Leidensis.* De ea collatione a me consultus Burgesius, qui eam Leidae diligenter inspexerat, in margine ed. Canterianae scriptam esse respondit, pertinere vero ad eam fabularum ἐννεάδα, quam in praefatione ad Medeam p. 8. indicassem, primas septem scilicet cum Troasin et Rheso; nisi quod semel ad Bacchas, semel etiam ad Cyclopem codicis mentio facta esset: quae ad Bacchas monuisset collator, hujusmodi esse: *In codice inscribitur Πενθεύς.* Specimen collationis satis amplum dedit Valckenarius in Hippolyti editione, in qua quidquid ut observatione indignum in annotatione praetermiserat, in calce libri seorsum descriptum lectoribus proposuit. Cujus variae lectionis instituta comparatione cum Laurentiano B. eum reperi etiam in levissimis erroribus consensum, qui non nisi in duabus ejusdem codicis collationibus reperiri solet. Sed Vossianum codicem a Laur. B. diversum fuisse multis argumentis ostendi potest. In Laur. B. non exstant Troades, nedum Bacchae et Cyclops. In Vossiano haud dubie fuerunt Troades, fortasse etiam Bacchae et Cyclops. In Laur B. legitur integra Medea, Rhesus usque ad v. 714. κρυφαῖος ἐν πέπλοις. In Vossiani collatione ad initium Medeae scriptum monet Burgesius: *Desunt priora aliquot folia hujus tragoediae:* ad Rhesi v. 606. *Reliqua hujus tragoediae desunt in eo Codice, quem contuli.* Versus complures, quos propter *ὁμοιοτέλευτον* in Vossiano omissos monet Valckenarius ad Phoen. 563. omnes leguntur in Laur. B. Neque hic tam plenus errorum est, quam ille fuisse videtur, licet plerumque mirifice consentiant. Neque in quorum manibus codicem Florentiae repererit Vossius, neque quo Florentia avolarit, hodie statui potest. Mihi tamen arridet Burgesii suspicio, Vossianum codicem eum ipsum esse, quem in Aug. Matthiae usum Hafniae contulit B. G. Niebuhrius. Scimus enim Fridericum IV. Daniae regem anno MDCCIX. aliquamdiu Florentiae commoratum esse. Cui ipsi, vel comitum ejus aut aulicorum cuipiam, codicum Graecorum coëmendorum si voluntas adfuit, occasionem certe non defuisse illis temporibus arbitror. Brevi, ut spero, Burgesii suspicionem aut diluet aut confirmabit Aug. Matthiae diu exspectata ad Euripidem annotatio.

Aulide [b], Phaedra sive Hippolytus, Medea, Alcestis, Andromache, Electra, Hecuba, Electra sive Orestes, Phoenissae; Aeschyli Prometheus, Septem ad Thebas, Persae. Nulla deest in eo Euripidis fabula praeter Troadas. Sed Bacchas longe minus integras habet quam Palatinus et impressi. Desinunt enim, ut jam monui, in v. 754. ὁπόσα δ' ἐπ' ὤμοις ἔθεσαν, οὐ δεσμῶν ὕπο. Qui versus in penultima fabulae pagina scriptus est, ultima omnino vacua relicta. Unde certissime constat, reliqua omnia, quae in impressis leguntur, in hoc codice nunquam exstitisse, sive quod librum mutilum describendum sumserit librarius, sive quod ad describendi laborem in media fabula ob aliquam caussam interruptum nunquam reversus sit. Magnopere sane dolendum est, integras Bacchas in codice Laurentiano non exstare. Nam in priore fabulae parte longe plures bonae lectiones in eo quam in Palatino reperiuntur. Correctorem passus est Laurentianus, qui non ex ingenio, ut mihi quidem videtur, sed ex alio libro multa mutavit, plerumque quidem recte, interdum vero secus. Prima scriptura longe propius ad Palatini scripturam accedit quam ea, quae in ejus locum reposita est. Exempla vide ad vv. 55. 67. 115. 138. 407. 421. 430. 503.

E Laurentiano C. derivati sunt Laurentianus D. et Parisienses E. G. quos vix in numero codicum habendos esse supra monui. Quod ne temere statuisse videar, aliquid de singulis dicendum est.

LAUR. D. sive Laurentianus Plut. XXXI. 1. de

b Rhesus, Ion et utraque Iphigenia ab eadem manu scriptae sunt: ceterae omnes, ni fallor, a diversa, eaque minus nitida et accurata. Illas quatuor tragoedias eodem ordine habere cod. Palatinum monui in praefatione ad Medeam.

quo Bandinius T. II. p. 73. seq. Apographum est Laurentiani C. recentissimum et pessimum, utpote ab homine valde imperito exaratum[c]. Desinit prima scriptura in v. 750. ὑδίας τ' ἐρυθραῖς θ' αἳ κιθαιρῶνος λέπας (sic). Qui versus quum paginam plenam faceret, nec nisi quatuor hujus fabulae versus in archetypo superessent, eos neglexit scriba, nec novam paginam inchoare operae pretium duxit. Longo post tempore alius scriba fabulam ex Aldina editione explevit. Cujus scripturam ea diligentia imitatus est, ut ῥᾶν pro ὁρᾶν v. 1173. ceterosque typographi errores retinuerit.

PAR. E. Parisiensis Bibliothecae Regiae 2887.[d] a Musgravio collatus, postea vero in Bacchis accuratius a Brunckio[e]. Nitide sed non accurate scriptus est,

c En pauca specimina. Scripsit γρίας pro γύας vel γυίας v. 13. κτανῆ pro κτανεῖν v. 30. ἰκοῦσι pro οἰκοῦσι v. 33. ἀναμεμιγμαίναι pro ἀναμεμιγμέναι v. 37. σεμέλεις pro σεμέλης et οἵπερ pro ὕπερ v. 41. πεθεῖ pro πενθεῖ v. 44. τοὖδ' ἀμῶς pro τ' οὐδαμῶς v. 46. μεταστήσο pro μεταστήσω v. 49. μαινάσοι pro μαινάσι v. 52. μετέβαλα pro μετέβαλον v. 54. πύμπανα pro τύμπανα v. 59. πενθέους et ὀρεῖ pro πενθέως et ὁρᾷ v. 61. εὐαβομένα pro εὐαζομένα v. 67. ἀναδιόννσσον pro αἰεὶ διόννσσον v. 72.

d Tres hujus bibliothecae codices 2886. 2887. 2888. eadem manu scripti pro uno codice in tres partes diviso habendi sunt. Exstant in eo omnes Graecorum tragicorum fabulae hodie superstites, praeter Aeschyli Agamemnonem et Choëphoros, Sophoclis Ajacem, Electram et Oedipum Tyrannum, Euripidis Troadas. A Brunckio in Sophoclis editione omnino neglectum hunc codicem miror. Fuit olim Nicolai Ridolphi Cardinalis, Leonis X. P. R. sororis filii, cui dono datum a Jano Lascari ostendit epigramma, quod in annotatione mea ad v. 754. legere licet. Quisnam fuerit ille Ridolphus, cui tam praeclarum oblatum donum, ignorare se fatetur Brunckius in praefatione ad quatuor Euripidis Tragoedias A. D. MDCCLXXX. editas. Satis de eo dictum in praefatione ad Catalogum Librorum Impressorum Bibliothecae Regiae Parisiensis p. xix.

e Codicum Parisiensium collatio, quae cum aliis quibusdam Musgravii scriptis Academiae Oxoniensis aere redemtis in tabulario Typographei Clarendoniani servatur, ostendit eum non talem diligentiam huic labori adhibuisse, qualem eum oportebat, qui novam Euripidis editionem adornandam suscepisset. Non Aldinam editionem, quae tunc temporis neque rara erat, et parvi constabat, sed Genevensem Pauli Stephani mendis typographicis refertam cum MSS. contulit. Accentuum, quos qui neglexerit, nemo unquam rem bene gessit, nullam omnino ratio-

longe tamen accuratius Laurentiano D. Licet e Laurentiano C. aut descriptus aut saltem derivatus sit, librarius haud pauca ex oscitatione mutavit, nonnulla quoque, ni fallor, suo judicio usus [f].

PAR. G. Parisiensis Regiae Bibliothecae 2817. cui convenirent omnia quae de Par. E. dixi, nisi eum nitide scriptum esse monuissem. Ab hac enim laude longissime abest Par. G. qui neque inter bonos neque inter pulchros codices habendus est.

Parisienses E. G. e Laurentiano C. derivatos esse certissimo hoc argumento mihi constare videtur, quod quum omnes in eodem versu desinant, non eam scripturam exhibent Parisienses, quam a prima manu habuit Laurentianus, sed eam, quae in illo a correctore reposita est. Si primam Laurentiani C. scripturam exhiberent Parisienses, magnus dubitandi locus esset, utrum hi ab illo, an et hi et ille ab antiquiore quodam codice, qui in eodem fabulae versu desineret, nec jam exstaret, derivati essent. At primam Laurentiani scripturam, quae ex archetypo codice haud dubie orta

nem habuit. Unde in errores incidit, quorum unum indicatum vide ad v. 107.

f Scripsit v. c. *τἀντεῦθεν* pro *τἀνθένδε* v. 49. *τοῖς χοροῖς* pro *καὶ χοροῖς* v. 148. *ἔκδημος ὢν* pro *ἔκδημος ὢν μὲν* v. 215. *ἦν ἄξια* pro *ἔστ᾽ ἄξια* v. 246. *ἐρράφη* pro *ἐνερράφη* v. 286. *διὸς* pro *πυρὸς* v. 288. *οὔποτ᾽* pro *οὔτ᾽* v. 327. *τὰν βροτῶν* pro *τὰ βροτῶν* v. 392. *λέξον* pro *μοι λέξον* v. 460. *λόγοι* pro *νόμοι* v. 484. *εὖροι* pro *ἐξεύροι* v. 488. *ἐκάλεσε δ᾽ εὔιον* pro *ἐκάλεσεν εὔιον* v. 579. *ὁ βάκχος* pro *ὁ βάκχος δῶμα* v. 625. *τί ποτ᾽ ἂν* pro *τί ποτ᾽ ἄρ᾽* v. 639. *προσώπιος* pro *προνώπιος* v. 644. *λόγου* pro *λόγον* v. 668. *εὖρον* pro *εὗδον* v. 682. *ἐλύετο* pro *ἐλέλυτο* v. 696. *τοῦτον* pro *τὸν νῦν* v. 711. *πλάνη* pro *πλάνης* v. 716. *δ᾽ εἰς κέρας* pro *κεἰς κέρας* v. 742. Parisiensis alter *βροτοῖς* pro *θνητοῖς* v. 42. *παύσει* pro *παύει* v. 280. *λόγχαις* pro *λόγχης* v. 304. *νεανίδαι* pro *οὐρανίδαι* v. 392. *εὐαίων* pro *εὐαίωνα* v. 426. *πενθέα* pro *πενθέως* v. 442. *ἀνθρωπίνης* pro *θνητῆς* v. 448. *ἀγρίου* pro *ἀγρίους* v. 699. *καινῶν* pro *κοινῶν* v. 714. Hoc *καινῶν*, quod admisit Musgravius, merum librarii errorem esse ostendit Laur. C. qui *κοινῶν* ut vulgo. Eodem argumento rejiciendum *ἦν ἄξια* v. 246. aliaque nonnulla, quae pro veris haberi possent, si non amplius exstaret Laur. C.

est, non exhibent Parisienses, sed secundam a correctore profectam. Non igitur ab archetypo illo descripti sunt Parisienses, neque ab alio ejus apographo descripti aut derivati, sed ab ipso Laurentiano a correctore jam emendato.

Eodem argumento Laurentianum D. ex C. originem traxisse statuendum est, licet librarius quatuor versus, quos addere potuisset, prorsus omiserit. Caussam omissionis supra indicavi.

Quid factum sit codice, quo usus est Aldus, hodie penitus ignoratur. Neque duo Stephani codices, quos in itinere Italico inspexisse se ait, quisquam praeter eum unquam vidisse videtur. Sed recte, opinor, de iis statuit Brunckius ad v. suae ed. 231. nostrae 235. In librorum deperditorum numero habendus est etiam MS. Cottonianus, de quo vide praefationem ad Med. p. 9.[g] De Florentino Vossii supra satis dictum est.

Haec fere habui, quae de scriptis libris dicerem. Quae licet maximam partem potius ad universas Euripidis fabulas quam ad hanc vel illam pertinerent, malui tamen in praefatione ad Bacchas proferre, quam omnino indicta relinquere.

Longe pauciora de impressis dicenda habeo. E sex editionibus, quas *veteres* appellare soleo, scilicet Aldina, tribus Hervagianis, Brubachiana et Stibliniana, maximi post Aldinam momenti est Hervagiana secunda, quae A. D. MDXLIV. in lucem prodiit. In ea enim

g Ex eo Barnesius ad titulum fabulae: *in Florentino tamen codice inscribitur Pentheus. MS. Cotton.* Ad v. 209. *MS. Cotton.* *δίχα ῥυθμῶν.* Ad v. 281. *Siccis omnia nam dare Deus proposuit. Horat. MS. Cotton. huc applicat.* Ad v. 1266. *Alludit ad Caliginem Homericam Iliad.* E. *v.* 127. *Vid. Simplicium in Epictet.* 10. *MS. Cotton.* Haec nec plura ad Bacchas.

multos superiorum editionum errores viri cujusdam docti ope sublatos haud injuria praedicat typographus. In annotatione relegenda video me semel iterumque hujus beneficii auctorem nominasse Jo. Brodaeum, cujus in undecim fabulas annotatio ex eadem officina typographica A. D. MDLXI publici juris facta, sed diu ante conscripta, haud exiguam earum lectionum partem exhibet, quas in Aldinarum locum repositas habet Hervagiana secunda. Quarum haud scio an nulla melior sit ea, quae nunc legitur v. 950. Tales conjecturae licet aliis praeter Brodaeum in mentem venire potuissent, non cuivis certe occurrere solent, adeo ut longe veri similius mihi videatur, ab ipso Brodaeo eas cum typographo Basiliensi communicatas esse [h].

Editionem hujus fabulae promiserat vir ingenio, doctrina et Graecarum literarum amore vix cuiquam secundus, Georgius Burgesius, qui in Troadum editione, quam paene puer instituit, talem de se spem excitavit, qualem, mea sententia, nemo ante eum huic studiorum generi addictus adolescentulus. Is si in Baccharum edendarum proposito perstitisset, ego manum

h En ipsa Oporini verba ex epistola nuncupatoria ad Sebastianum et Amandum Truchsesios: *officii ego mei esse praecipue duxi, ut quae prioribus aliquot aliorum editionibus depravata in eo loca erant, neque pauca certe illa, neque parvi momenti quaedam, pro virili quidem parte mea, quantum saltem ad urgentia praela licebat, emendarem, et in reliquis eruditi cujusdam viri (quem nominare ob singularem ejus modestiam non licet) exemplar castigatissimum, in hunc ipsum nobis usum concessum sedulo imitarer.* Exemplar, quod operis suis tradidit Oporinus, Hervagianae primae fuisse ostendunt errores plurimi et gravissimi utrique editioni communes, neque ex Aldina derivati. Brodaeum quidem Aldina editione usum esse multis argumentis constat. Quorum unum est, quod hujus fabulae v. 325. legendum monet ἀνὰ πόλιν, quae ipsa Hervagianae primae scriptura est. Sed Brodaei correctiones e margine Aldinae in marginem Hervagianae primae transcriptas habuisse videtur Oporinus, fere ut Magii lectiones, de quibus in praefatione ad Medeam egi, ex Hervagiana prima in secundam transcripsit Scaliger.

abstinuissem, et ad alium aliquem laborem literarium me contulissem. Sed constituto fabulae textu non ultra processit Burgesius, neque adhuc, ut ab ipso audio, quidquam annotationis scriptum habet. Textus sui inspiciendi copiam mihi fecit vir amicissimus. Multa in eo optime constituta reperi. Sed pruritum illum corrigendi, etiam ubi omnia integerrima sunt, quem in me reprehendit Hermannus, ego quoque nequeo non reprehendere in Burgesio.

His igitur subsidiis aliisque quibusdam instructus, editionem Euripidis Baccharum paravi superioribus aliquanto fortasse meliorem. Licet enim hac laude cumulare libellum, in quo concinnando plus temporis consumsi, quam quisquam alius eorum, qui eidem negotio operam dederunt. Sed multum abest, quin studio aut exspectationi meae responderit eventus: neque ullum unquam in hoc genere laborem aggressus sum, qui minus prospere mihi cessisse videatur. Est enim haec fabula plena difficultatum, quae meam et emendandi et explicandi facultatem longe superant. Meliora fortasse propediem dabunt alii. Etenim haec aetas feracissima est excellentium ingeniorum philologiae studiis deditorum.

Pergratum mihi fuisset, si veterum scriptorum loca, in quibus aliquid ex hac fabula allegassent, aut imitati essent, aut alio quopiam modo usurpassent, omnia indicare potuissem. Nullum enim annotationis genus est, quod majorem fructum lectoribus afferat. Sed tantum et temporis et laboris uni Euripidis tragoediae impendere non licuit. Quotquot a Musgravio aliisque prolata repereram, diligenter exhibui, nonnulla quoque de meo addidi. In hac re maximo sane adjumento mihi fuit Valckenarius, qui in exemplo editio-

nis Pauli Stephani, quod in Bibliotheca Academiae Leidensis hodie servatur, multa et veterum et recentiorum scriptorum testimonia ad hanc fabulam spectantia congesserat, vel potius breviter indicaverat. Valckenarii annotationem in adversariis suis descriptam mecum communicavit Gaisfordius. Pertinet ad vv. 32. 33. 38. 66. 124. 139. 193. 204. 236. 250. 266. 268. 314. 317. 385. 425. 455. 470. 472. 486. 492. 499. 503. 508. 600. 643. 644. 646. 677. 679. 683. 693. 704. 708. 710. 723. 742. 761. 770. 834. 916. 918. 1127. 1132. 1168. 1234.

Addidi collationem Aldinae editionis similem ei, quae ipsis poëtae verbis in Heraclidarum et Medeae editionibus subjecta legitur.

Librum claudit Euripidis Vita ex codice Mediolanensi nunc primum edita. Quae licet neque copiosa sit, neque multa de poëta nostro nondum vulgo nota habeat, digna tamen mihi visa est, quae ex Ambrosianae bibliothecae tenebris erueretur.

Dabam Oxonii, Kal. Mart. A. D. M.D.CCC.XXI.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΒΑΚΧΑΙ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΒΑΚΧΩΝ[a].

Διόνυσον οἱ προσήκοντες οὐκ ἔφασαν εἶναι θεόν. ὁ δὲ αὐτοῖς τιμωρίαν ἐπέστησε τὴν πρέπουσαν. ἐμμανεῖς γὰρ ἐποίησε τὰς τῶν Θηβαίων γυναῖκας. ὧν αἱ τοῦ Κάδμου θυγατέρες ἀφηγούμεναι, τοὺς θιάσους εἰσῆγον ἐπὶ τὸν Κιθαιρῶνα. Πενθεὺς δὲ ὁ τῆς Ἀγαυῆς παῖς, παραλαβὼν τὴν βασιλείαν, ἐδυσφόρει τοῖς γινομένοις. καί τινας μὲν τῶν Βακχῶν συλλαβὼν ἔδησεν, ἐπ' αὐτὸν δὲ τὸν θεὸν ἀγγέλους ἀπέστειλεν. οἱ δὲ ἑκόντος αὐτοῦ κυριεύσαντες, ἦγον πρὸς τὸν Πενθέα. κἀκεῖνος ἐκέλευσεν δήσαντας αὐτὸν ἔνδον φυλάττειν, οὐ λέγων μόνον ὅτι θεὸς οὐκ ἔστι Διόνυσος, ἀλλὰ καὶ πράττειν πάντα, ὡς κατ' ἄνθρωπον τολμῶν. ὁ δὲ σεισμὸν ποιήσας, κατέστρεψε τὰ βασίλεια. ἀγαγὼν δὲ εἰς Κιθαιρῶνα, ἔπεισε τὸν Πενθέα κατόπτην γενέσθαι τῶν γυναικῶν, λαμβάνοντα γυναικὸς ἐσθῆτα. αἱ δ' αὐτὸν διέσπασαν, τῆς μητρὸς Ἀγαυῆς καταρξαμένης. Κάδμος δὲ τὸ γεγονὸς καταισθόμενος, τὰ διασπασθέντα μέλη συναγαγὼν, τελευταῖον τὸ πρόσωπον ἐν ταῖς τῆς τεκούσης ἐφώρασεν χερσίν. Διόνυσος δὲ ἐπιφανεὶς μὲν πᾶσι παρήγγειλεν, ἑκάστῳ δὲ ἃ συμβήσεται διεσάφησεν ἔργοις, ἵνα μὴ λόγοις ὑπό τινος τῶν ἐκτὸς ὡς ἄνθρωπος καταφρονηθῇ.

a Hoc argumentum nunc primum typis descriptum prodit ex cod. Palatino, qui θράσους habet pro θιάσους v. 4. παραβὼν pro παραλαβὼν v. 5. ἄλλως pro ἀγγέλους v. 8. κιθερῶνα pro κιθαιρῶνα v. 13. Legendum quoque videtur πράττει pro πράττειν v. 11. quamquam ne sic quidem locum satis emendatum puto. Postrema verba Διόνυσος δὲ ἐπιφανεὶς κ. τ. ἑ. haud dubie corrupta sunt. Vide an scribendum: Διόνυσος δὲ ἐπιφανεὶς, τὰ μὲν πᾶσι παρήγγειλεν, ἑκάστῳ δὲ ἃ συμβήσεται διεσάφησεν, ἵνα μὴ ἔργοις ἢ λόγοις κ. τ. ἑ.

ΑΛΛΩΣ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ[b].

Διόνυσος ἀποθεωθεὶς, μὴ βουλομένου Πενθέως τὰ ὄργια αὐτοῦ ἀναλαμβάνειν, εἰς μανίαν ἀγαγὼν τὰς τῆς μητρὸς ἀδελφὰς, ἠνάγκασε Πενθέα διασπάσαι. ἡ μυθοποιΐα κεῖται παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Πενθεῖ[c].

b Aldus *ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΒΑΚΧΩΝ.* Cod. Pal. *ἀριστοφάνους γραμματικοῦ ὑπόθεσις.* Idem *διασπασθῆναι* pro *διασπάσαι*, cetera ut Aldus. A Laur. hoc argumentum omnino abest. Apud Barnesium haec ejus loco leguntur: *Διόνυσος ἀποθεωθεὶς, μηδὲ βουλομένου Πενθέως τὰ "Ὄργια αὐτοῦ ἀναλαμβάνειν, εἰς μανίαν ἀγαγὼν τὰς τῆς Μητρὸς ἀδελφὰς, Σεμέλης λέγω, ἠνάγκασεν αὐτὰς τὸν Πενθέα διασπάσασθαι. Ἡ μυθοποιΐα κεῖται παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Πενθεῖ· Τὸ ὄνομα μόνον μεταπεποίηται Εὐριπίδῃ· Ὁ χορὸς μὲν συνέστηκεν ἐκ γυναικῶν Βακχῶν. Ἡ δὲ σκηνὴ τοῦ Δράματος ἐν τῇ Θηβαΐδι.* Ita Barnesius quod in edd. superioribus repererat, ex ingenio amplificavit. Sequuntur eum Musgravius, Brunckius et Matthiae, nisi quod paullo propius ad Aldinam accedunt. Quum personam veteris grammatici induere statuisset Barnesius, recte fecisset, si nonnihil de aetate fabulae addidisset: quale est illud in argumento Medeae: *ἐδιδάχθη ἐπὶ Πυθοδώρου ἄρχοντος κατὰ τὴν ὀγδοηκοστὴν ἑβδομὴν Ὀλυμπιάδα.* Proximo post mortuum Euripidem anno, Olympiadis scilicet XCIII. quarto, hanc fabulam actam statuit Musgravius. Sed nihil tale tradit, quem hujus sententiae auctorem attulit Musgravius, scholiastes Aristophanis ad Ran. 67. cujus verba sunt: *οὕτω δὲ αἱ διδασκαλίαι φέρουσι, τελευτήσαντος Εὐριπίδου, τὸν υἱὸν αὐτοῦ δεδιδαχέναι ὁμωνύμως ἐν ἄστει Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι, Ἀλκμαίωνα, Βάκχας.* Non dicit grammaticus, utrum patre nuper mortuo, an aliquot annis elapsis, has tres tragoedias docuerit Euripides minor. Quamquam erunt fortasse qui putent, grammaticum potius *τετελευτηκότος* quam *τελευτήσαντος* dicturum fuisse, si de longo temporis intervallo loquutus esset. Ita enim loquitur scriptor argumenti in Oedipum Coloneum: *Τὸν ἐπὶ Κολωνῷ Οἰδίποδα ἐπὶ τετελευτηκότι τῷ πάππῳ Σοφοκλῆς ὁ υἱδοῦς ἐδίδαξεν, υἱὸς ὢν Ἀρίστωνος, ἐπὶ ἄρχοντος Μίκωνος, ὅς τέταρτος ἀπὸ Καλλίου, ἐφ' οὗ φασιν οἱ πλείους τὸν Σοφοκλέα τελευτῆσαι.* Sed vix tanti est haec quaestio, cui tot verba impendantur. Hoc saltem certum videtur, Euripidem sub extremum vitae tempus Bacchas scripsisse, idque in Macedonia, cujus regionis bis eam mentionem facit, ut ostendat se populo Macedonico placere voluisse. Vide ad vv. 407. 565. Numeri Baccharum tales sunt, quales in ultimis Euripidem fabulis usurpasse docuit Hermannus Elem. Doctr. Metr. p. 115. In Bacchis v. c. senarii plus minus quinquaginta primum pedem anapaestum habet: in Medea vero sex.

c Ex Aeschyli Pentheo nihil apud Stanleium aut Butlerum exstat, praeter unum versum a Galeno servatum, *μηδ' αἵματος πέμφιγα πρὸς πέδῳ βάλῃς.* De quo videndus Bentleius Ep. ad Mill. p. 51. Penthei mentionem facit Aeschylus Eum. 24. *Βρόμιος δ' ἔχει τὸν χῶρον. οὐδ' ἀμνημονῶ, | ἐξ οὗ τε Βάκχαις ἐστρατήγησεν θεὸς, | λαγὼ δίκην Πενθεῖ καταῤῥάψας μόρον.* Ubi haec annotavit scholiastes: *νῦν φησὶν ἐν Παρνασσῷ εἶναι τὰ κατὰ Πενθέα· ἐν δὲ ταῖς Ξαντρίαις, ἐν Κιθαιρῶνι.* Penthei mors etiam Aeschyli Xantriarum argumentum fuit. Suidas v. *Ὀκτώπουν: ἐν δὲ*

ταῖς Αἰσχύλου Ξαντρίαις, ἡ Λύσσα ἐπιθειάζουσα ταῖς Βάκχαις φησίν· Ἐκ ποδῶν δ' ἄνω | ὑπέρχεται σπαραγμὸς εἰς ἄκρον κάρα, | κέντημα γλώσσης, σκορπίου βέλος λέγω. Ad Xantrias alludit Philostratus Icon. I. p. 790. αἱ δὲ καὶ ξαίνουσι τὸ θήραμα, μήτηρ ἐκείνη, καὶ ἀδελφαὶ μητρὸς, αἱ μὲν ἀποῤῥηγνῦσαι τὰς χεῖρας, ἡ δὲ ἐπισπῶσα τὸν υἱὸν τῆς χαίτης. Cujus testimonium neglexerunt, qui Aeschyli fragmenta collegerunt. Nisi erravit Catalogi scriptor, diversae ab Aeschyli Pentheo fuerunt ejus Bacchae. Pro eo quod vulgo legitur, Βάκχαι, Βασσάραι, nescio an legendum, Βάκχαι ἢ Βασσαρίδες. Suspicatur Valckenarius Diatrib. p. 16. Aeschylei Penthei verum fuisse titulum Πενθεὺς ἢ Βάκχαι. Quae conjectura idoneo fundamento carere mihi videtur. Ut Aeschyli et Euripidis Ἱκέτιδες nihil commune praeter nomen habent, ita eorum Bacchae argumenta longe diversa habere potuerunt. Ante Aeschylum, Pentheum docuit Thespis: post eum, Sophoclis filius Iophon, qui et Bacchas docuit, nisi potius apud Suidam v. Ἰοφῶν legendum cum Valckenario Βάκχαι ἢ Πενθεύς. Chaeremonem addunt Fabricius Bibl. Gr. T. I. p. 673. (T. II. p. 292.) et Valckenarius. Sed apud Suidam et Athenaeum, quos auctores allegat Fabricius, nullam Chaeremonis Penthei mentionem offendi. De versu qui in ea fabula fuisse creditur, conjecturam meam dabo ad v. 508. Fuerunt etiam Xenoclis Bacchae, quas Olympiadis XCI. anno primo actas tradit Aelianus Var. Hist. II. 8. eodem scilicet quo Euripidis Troadas. Nec de his dissentit, ut putavit Musgravius, scholiastes ad Aristophanis Vesp. 1317. E comicorum numero Bacchas docuerunt Epicharmus, Diocles, Lysippus, Antiphanes, Epigenes, in quorum fragmentis nihil ex Euripidis Bacchis παρῳδημένον reperi. Hanc fabulam Latine reddidit L. Attius, quem in animo habuisse suspicor Servium ad Aeneid. IV. 469. cujus verba sunt: *Pentheus autem, secundum tragoediam Pacuvii, etiam ipse furuit.* De Neronis Bacchis videndus Casaubonus ad Persii Sat. I. 99. seqq.

ΕΚ ΤΗΣ ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ[d].

Διόνυσος διελθὼν Θρᾴκην καὶ τὴν Ἰνδικὴν ἅπασαν, στήλας ἐκεῖ στήσας, ἧκεν εἰς Θήβας, καὶ τὰς γυναῖκας ἠνάγκασε καταλιπούσας τὰς οἰκίας βακχεύειν ἐν τῷ Κιθαιρῶνι. Πενθεὺς δὲ γεννηθεὶς ἐξ Ἀγαυῆς Ἐχίονι, παρὰ Κάδμου εἰληφὼς τὴν βασιλείαν, διεκώλυε ταῦτα γίνεσθαι. καὶ παραγενόμενος εἰς Κιθαιρῶνα τῶν Βακχῶν κατάσκοπος, ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἀγαυῆς κατὰ μανίαν ἐμελεΐσθη. ἐνόμισε γὰρ αὐτὸν θηρίον εἶναι. δείξας δὲ Θηβαίοις ὅτι θεός ἐστιν, ἧκεν εἰς Ἄργος. κἀκεῖ πάλιν οὐ τιμώντων αὐτὸν, ἐξέμηνε τὰς γυναῖκας. αἱ δὲ ἐν τοῖς ὄρεσι τοὺς ἐπιμαστιδίους ἔχουσαι παῖδας, τὰς σάρκας αὐτῶν ἐσιτοῦντο.

d Hoc argumentum addidi ex Apollodoro III. 5, 2. Alterum versibus politicis, quorum primus est, Τῷ Κάδμῳ πέντε γίνονται παῖδες ἐξ Ἁρμονίας, scripsit Joannes Tzetzes Chil. VI. 562—599. Plura

de Penthei interitu Theocritus Idyll. XXVI. Philostratus Icon. I. 18. p. 790. Oppianus Cyneget. IV. 228—257. Nonnus Dionysiac. XLIV. XLV. XLVI. et e Latinis Ovidius Metamorph. III. 511—733. Hyginus Fab. 184. Quorum plerique Euripidem ante oculos habuerunt, Nonnus totam fere tragoediam in usus suos convertit.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ[e].

Διόνυσος. Χορὸς Βακχῶν. Τειρεσίας. Κάδμος. Πενθεύς. Θεράπων. Ἄγγελος. Ἕτερος ἄγγελος. Ἀγαυή. Προλογίζει δὲ ὁ Διόνυσος.

e Personarum nomina hoc ordine vulgo leguntur: *Διόνυσος. Πενθεύς. Χορὸς Βακχῶν* (Laur. *χορός*). *Θεράπων. Τειρεσίας. Ἄγγελος. Κάδμος. Ἕτερος ἄγγελος. Γυνή* (Pal. *καὶ γυνή*). Addit Laur. *Διόνυσος ὁ προλογίζων.* Vetus index a grammaticis confectus talis fuisse mihi videtur:

Διόνυσος.	*Πενθεύς.*
Χορὸς Βακχῶν.	*Θεράπων.*
Τειρεσίας.	*Ἄγγελος.*
Κάδμος.	*Ἕτερος ἄγγελος.*
	Γυνή.

Qui ordo ambiguus est, quippe de quo dubitari possit, utrum Penthei e. g. nomen secundum an quintum locum obtineat. Priorem rationem male sequutus est librarius codicis, cujus apographis hodie utimur. Alteram recte restituit Brunckius. Tiresiae in hac fabula nullum futurum fuisse locum, si temporum rationes diligentius attendisset poëta, ipsi monuerunt veteres. Agatharchides apud Photium p. 1332. *οὐδ' Εὐριπίδου κατηγορῶ, τῷ μὲν Ἀρχελάῳ περιτεθεικότος τὰς Τημένου πράξεις, τὸν δὲ Τειρεσίαν βεβιωκότα παρεισάγοντος πέντε γενεῶν πλέον.* Ceterum a Musgraviana abest Cadmi nomen typographi incuria omissum.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΒΑΚΧΑΙ.

Ἥκω Διὸς παῖς τήνδε Θηβαίων χθόνα
Διόνυσος, ὃν τίκτει ποθ᾽ ἡ Κάδμου κόρη
Σεμέλη, λοχευθεῖσ᾽ ἀστραπηφόρῳ πυρί.
μορφὴν δ᾽ ἀμείψας ἐκ θεοῦ βροτησίαν,
πάρειμι Δίρκης νάματ᾽, Ἰσμηνοῦ θ᾽ ὕδωρ.
ὁρῶ δὲ μητρὸς μνῆμα τῆς κεραυνίας

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΒΑΚΧΑΙ.] Sic MS. Palatinus. Sed Laurentianus C. omnesque ab eo derivati, ni fallor, *Εὐριπίδου Πενθεύς.* [Victorius ad Aristotelis Rhet. II. 23, 29. *Apud Euripidem etiam Pentheo, quae falso in excusis inscribitur Bacchae, etc. Ex Addendis.*] Is. Vossius ad Catullum p. 221. *Euripides in Bacchis, seu in Pentheo, sic enim in libris antiquis ista inscribitur tragoedia.* Libri isti antiqui haud dubie sunt codex ille, quem Vossianum appellare solemus. Nonnihil de eo dixi in praefatione. Hanc fabulam sub Penthei nomine bis a Stobaeo citari monet Piersonus Verisim. p. 120. Loca indicabo ad vv. 268. 314. Nonnulli, in quibus est Matthiae, duplici nomine fabulam sive a poëta sive a grammaticis insignitam putant, nempe *Πενθεὺς ἢ Βάκχαι.* Conferunt Sophoclearum fabularum nomina, *Ἀκρίσιος ἢ Λαρισσαῖοι, Ἀτρεὺς ἢ Μυκηναῖαι, Μέμνων ἢ Αἰθίοπες*, alia multa. Sed haud scio an nulla Euripidis tragoedia duo nomina habuerit. Nec quisquam veterum ejus Penthei mentionem fecisse videtur. Bacchas hanc fabulam appellant Strabo, Plutarchus, Athenaeus, ut alios omittam. Qui eam Pentheum appellat codex Laurentianus, etiam Euripidis Hippolytum appellat Phaedram. Contra fuisse videntur, qui Sophoclis Phaedram appellarent Hippolytum. Simili errore Euripidei Orestis titulus est in multis libris *Εὐριπίδου Ἠλέκτρα.* In Baccharum nomine mutando eo facilior fuit error, quod Aeschyli tragoedia Pentheus dicta est.

1. Confer Hecubae et Troadum prologos, qui a verbo *ἥκω* incipiunt.

[1. Scholiastes Hephaestionis c. 6. p. 87=170. *τήνδε Θηβαίαν χθόνα*, nescio an rectius. Ita *τῆσδε Θηβαίας χθονὸς* vv. 659. 1041. *Θηβαίας χθονὸς* vv. 959. 1200. Libentius *Θηβαίαν χθόνα* quam *Θηβαίων χθόνα, Θηβαίων πόλιν* quam *Θηβαίαν πόλιν* dixisse videtur Euripides. *Ex Addendis.*]

[3. *Λοχευθεῖσα πυρὶ* pro *ὑπὸ πυρός.* Sic *Προμαθεῖ Τιτᾶνι λοχευθεῖσαν* Ion. 455. *Ex Addendis.*]

[5. Noster Cycl. 95. *πόθεν πάρεισι Σικελὸν Αἰτναῖον πάγον.* Ibid.

τόδ' ἐγγὺς οἴκων, καὶ δόμων ἐρείπια
† τυφόμενα, Δίου τε πυρὸς ἔτι ζῶσαν φλόγα,
ἀθάνατον Ἥρας, μητέρ' εἰς ἐμὴν, ὕβριν.
αἰνῶ δὲ Κάδμον, ἄβατον ὃς πέδον τόδε
τίθησι, θυγατρὸς σηκόν. ἀμπέλου δέ νιν
πέριξ ἐγὼ 'κάλυψα βοτρυώδει χλόῃ.
λιπὼν δὲ Λυδῶν [1] *τὰς πολυχρύσους γύας,*

1 τοὺς

106. *Πόθεν Σικελίαν τήνδε ναυστολῶν πάρει. Ex Addendis.*]

[7. Ita distinguunt omnes ante Brunckium: *τόδ', ἐγγὺς οἴκων.* Conjungenda sunt *τόδ' ἐγγύς.* Ita noster v. 777. *Ἤδη τόδ' ἐγγὺς ὥστε πῦρ ἐφάπτεται | ὕβρισμα Βακχῶν.* Or. 1626. *Φοῖβός σ' ὁ Λητοῦς παῖς ὅδ' ἐγγὺς ὢν καλεῖ. Ex Addendis.*]

8. Aldus: *τυφόμενα, δίου τε πυρὸς ἔτι ζῶσαν φλόγα.* Nec variare credo MSS. nisi quod Pal. Laur. ceterique fortasse omnes *τὲ* cum accentu scriptum habent. Barnesius hanc particulam, quae sententiae necessaria est, clam omisit. Revocavit eam Musgravius, vel potius a Barnesio omissam esse nescivit. Aug. vero Matthiae *Δίου τ' ἔτι πυρὸς* dedit ex conjectura Porsoni ad Or. 499. Cujus verba sunt: *Mutatus est verborum ordo ab aliquo, qui vocem ἔτι a verbo, ad quod pertinebat, disjunctam ferre non potuit. Sed ita in hac fabula* 416. [422.] *ἔτι πυρὰ θερμὴ τάφου.* Meliori exemplo uti non poterat. Sed maxime observatu digna est alia scriptura, quam suppeditat Plutarchus Solone p. 79. A. a Porsono indicatus Adversar. p. 264. *ὅθεν ὕστερον (ὡς ἔοικεν) εἰς διαφορὰν αὐτῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ καταστάντων, οὐδὲν ἤνεγκεν ἡ ἔχθρα σκληρὸν οὐδ' ἄγριον πάθος, ἀλλὰ παρέμεινεν ἐκεῖνα τὰ δίκαια ταῖς ψυχαῖς, καὶ παρεφύλαξε τυφομένην ἀδροῦ πυρὸς ἔτι ζῶσαν φλόγα τὴν ἐρωτικὴν μνήμην καὶ χάριν.* Loquitur de Solone et Pisistrato. Plutarchus igitur legisse videtur: *τυφόμεν', ἀδροῦ τε πυρὸς ἔτι ζῶσαν φλόγα.* Quae scriptura non nisi una literula differt ab Aldina. Admisissem eam, si constaret quemquam in re simili *ἀδρὸν πῦρ* dixisse. *Δίον πῦρ* praeter alios dixit noster Alc. 5. *οὗ δὴ χολωθεὶς, τέκτονας Δίου πυρὸς | κτείνω Κύκλωπας.* [Idem Suppl. 934. *Τὸν μὲν Διὸς πληγέντα Καπανέα πυρί.* Adjectivo *ἀδρὸς* nunquam uti tragicos monet Porsonus apud Kiddium p. 224. *Ex Addendis.*] Quum scriptura valde incerta sit, vulgatam obelo confossam in textu reliqui.

9. Flammam Junonis matrem appellat, quod aether supra aërem sit. Brodaeus. Imo, *ἀθάνατον Ἥρας ὕβριν εἰς ἐμὴν μητέρα. Ἀθάνατον* autem *ὕβριν*, quia *πῦρ ἀθάνατον* erat, ut recte monet Musgravius. Confer omnino v. 523.

10. Ordo est, monente Musgravio: *ὃς πέδον τόδε, θυγατρὸς σηκὸν, ἄβατον τίθησιν. Ἄβατον, sacrum, inaccessum*, utpote de coelo tactum. Anaxippus apud Athenaeum p. 416. F. *ὁρῶ γὰρ ἐκ παλαίστρας τῶν φίλων | προσιόντα μοι Δάμιππον. Ἢ τοῦτον λέγεις | τὸν * * * ὃν οἱ φίλοι καλοῦσί σοι | νυνὶ δι' ἀνδρείαν, Κεραυνόν; Εἰκότως. | ἀβάτους ποιεῖν γὰρ τὰς τραπέζας οἴομαι | αὐτὸν, κατασκήπτοντά γ' αὐτῇ τῇ γνάθῳ.*

12. Aldus *ἐγὼ κάλυψα.* Apostrophum addendam monuit Heathius, addidit Brunckius. Exstat in Pal. Vide ad *ἐγὼ 'τασσον* v. 478.

Ibid. Βοτρυώδης hic et infra v. 534. pro *πολύβοτρυς*, quod legitur v. 650. Similiter *ἀνθεμώδης* v. 462. pro *πολυάνθεμος* sive *πολυανθής.*

13—16. Haec leguntur apud Strabonem p. 27. D. iterumque additis verbis *Ἀσίαν τε πᾶσαν* p. 687. B. Priore loco ostendit Strabo,

Φρυγῶν τε, Περσῶν[1] *θ' ἡλιοβλήτους πλάκας,* 1 δ'
Βάκτριά τε τείχη, τήν τε δύσχιμον χθόνα

quantum circa res geographicas tragicis accuratior sit Homerus: altero agit de Bacchi in Asia expeditionibus.

13. Vulgatam *τὰς πολυχρύσους* agnoscit etiam Strabo utrobique. Si secus esset, libenter reponerem *τῶν πολυχρύσων*, ut olim monui ad Heracl. 839. Rectius enim ipsi Lydi, quam eorum *γύαι, πολύχρυσοι* appellantur. Noster *τῶν πολυχρύσων Φρυγῶν* dixit Hec. 492. *αἱ πολύχρυσοι Λυδαὶ* Iph. A. 787. Adde Nicolaum comicum apud Stobaeum Tit. XIV. p. 149=87. *καὶ νῦν μ' ὁ Λυδῶν τῶν πολυχρύσων ἄναξ | σύνδειπνον αὐτῷ κέκρικεν εἶναι καὶ φίλον.* Phrygum *πολυχρύσους δόμους* habes apud Euripidem Hel. 934. sed nemo, quod sciam, *πολύχρυσα πέδια* aut tale quid dixit. Quod si recte se habet *πολυχρύσους*, potius *τοὺς* quam *τὰς* legendum videtur. De qua re praeter ea quae dixi ad Heracl. 839. vide ad Sophoclis Oed. C. 58. ubi Aldinam scripturam *οἱ δὲ πλησίοι γύαι* inconsiderate improbat Brunckius.

Ibid. Pal. *γυίας*. Sic etiam Laur. a correctore cum gl. *κοι*. Quam scribendi rationem secutus est Aldus Phoen. 651. (ubi digna lectu habet Valckenarius) Alc. 593. 690. Andr. 1046. Hel. 3. 88. alteram Med. 479. Heracl. 839. Victorius etiam *γύας* El. 79.

14. Hunc versum ab utroque MS. Par. abesse monet Brunckius. Opinor, etiam a Laurentianis. Sed de hac re silent chartae meae.

Ibid. Bacchus in Lydia et Phrygia educatus est. Postea vir factus, Persiam, Bactriam, Mediam, Arabiam, Ioniam bello subegit. Constructio igitur est: *λιπὼν δὲ τὰς πολυχρύσους γύας Λυδῶν Φρυγῶν τε, ἐπελθών τε ἡλιοβλήτους πλάκας Περσῶν, Βάκτριά τε τείχη,* etc. Musgravius. Nescio igitur an legendum *Περσῶν δ' ἡλιοβλήτους πλάκας*. Neutram particulam agnoscit Pseudogregorius v. 1583.

15. Aldus *Βάκτρυά τε τείχη*, quod auctore Scaligero correxit Barnesius. Pal. Laur. *βάκτριά τε τείχη*. Aldus apud Strabonem *Βάκτριά τε τείχη* priore loco, altero *Βάκτρυα τε, τείχη*. Pseudogregorius v. 1584. *βάρεια τείχη*.

Ibid. Scripsi *δύσχιμον* pro *δύσχειμον*, licet cum Aldo consentiant Strabo et Pseudogregorius v. 1584. Quae de hoc adjectivo olim dixi in Diarii Classici T. IX. p. 33. hic repetam quam potero brevissime. Praeter nostrum locum, quater in Attica poësi scribendum videtur *δύσχιμος*. I. Aeschylus Theb. 509. *εἴρξει νεοσσῶν ὡς δράκοντα δύσχιμον.* Aldus ruente metro *δύσχειμον*. II. Idem Cho. 184. *σταγόνες ἄφραστοι δυσχίμου πλημμυρίδος.* Sic omnes. III. Idem Pers. 566. *Θρήκης ἀμπεδιήρεις | δυσχίμους τε κελεύθους.* Olim ex interpretatione legebatur *δυσχειμέρους*. Heathius *δυσχείμους*. Blomfieldius *δυσχίμους*. IV. Euripides Suppl. 962. *πνευμάτων ὑπὸ δυσχίμων ἀΐσσω.* Ita recte Hermannus pro *δυσχείμων*. Saepius non legitur *δύσχειμος*. Similis formae adjectivum *μελάγχιμος* simili modo corruperunt librarii. Apud Aeschylum Pers. 30.. optimum choliambum, *καὶ λευκὸν ἦμαρ νυκτὸς ἐκ μελαγχείμου*, exhibuit Aldus. Idem dedit apud Euripidem Rhes. 962. *οὐκ εἶσι γαίας εἰς μελαγχεῖμον πέδον.* His perpensis, nemo, opinor, obstabit, quo minus ex Atticorum scriptis expellatur *δύσχειμος*. Quocunque modo scribatur, optime ei convenire videtur Latinum *horridus*, quod ad hiemem et procellas saepe referri monet Forcellinus. De frigore Mediae testem habemus Strabonem p. 522. D. ubi de Ecbatanis loquitur: *διατελοῦσι δὲ καὶ νῦν οἱ Παρθυαῖοι τούτῳ χρώμενοι βασι-*

Μήδων ἐπελθὼν, Ἀραβίαν τ᾽ εὐδαίμονα,
Ἀσίαν τε πᾶσαν, ἣ παρ᾽ ἁλμυρὰν ἅλα
κεῖται, μιγάσιν Ἕλλησι βαρβάροις θ᾽ ὁμοῦ
πλήρεις ἔχουσα καλλιπυργώτους πόλεις·
κἀκεῖ χορεύσας, καὶ καταστήσας ἐμὰς
τελετὰς, ἵν᾽ εἴην ἐμφανὴς δαίμων βροτοῖς,
εἰς τήνδε πρῶτον ἦλθον Ἑλλήνων πόλιν.
πρώτας δὲ Θήβας τῆσδε γῆς Ἑλληνίδος
ἀνωλόλυξα, νεβρίδ᾽ ἐξάψας χροὸς,
θύρσον τε δοὺς εἰς χεῖρα, κίσσινον βέλος,

λείῳ. καὶ θερίζουσί γε ἐνταῦθα οἱ βασιλεῖς. ψυχρὰ γὰρ ἡ Μηδία. Iterumque p. 525. A. *ἡ πολλὴ μὲν οὖν ὑψηλή ἐστι καὶ ψυχρά.* Haec attulit Barnesius.

16. Laur. a correctore *ἀρραβίαν.* Pseudogregorius v. 1585. *Μήδων παρελθὼν, ἀῤῥάβων τ᾽ εὐδαίμονα,* | *ἔθνη τὰ μακρὰν καὶ σκότῳ βεβυσμένα.* Qui consulto *Ἀραβίαν* in *ἀῤῥάβων* mutavit, ne scilicet versus pluribus quam duodecim syllabis constaret. Qua etiam de caussa scripsit *βάρεια τείχη* pro *Βάκτριά τε τείχη* v. 15. *πᾶσάν τ᾽ Ἀσίαν* pro *Ἀσίαν τε πᾶσαν* v. 17. *ἣν — Ἕλλησι κεῖσθαί φασι* pro *ἣ — κεῖται, μιγάσιν Ἕλλησι* v. 18. *σπονδῶν τ᾽ ἄπο* pro *καὶ σπονδῶν ἄπο* v. 45. ut sexcenta similia omittam, quae cave ne Euripidi obtrudas, utpote vulgata scriptura meliora. Sed nullum insignius exemplum novi quam v. 8. apud Euripidem, apud Pseudogregorium vero 1578. *τεφρούμεν᾽ ἤδη, πυρὸς ἄσβεστον φλόγα.*

18. Non opus est ut moneam, Graecorum in Asia colonias Cadmo longe recentiores esse. Sed talia non curat Euripides. Vide ad Ion. 191.

Ibid. Πλήρης et similia plerumque genitivum regunt, neque alterum exemplum novi, quod cum hoc conferri possit. Hoc attulit Matthiae Gramm. Gr. §. 329. p. 470. [qui mox §. 330. *πλήθειν* dativum nonnunquam adsciscere monet. Ita noster Herc. 372. *πεύκαισιν ὅθεν χέρας* | *πληροῦντες, χθόνα Θεσσαλῶν* | *ἱππείαις ἐδάμαζον.* *Ex Addendis.*] Mihi *μιγάσιν Ἕλλησι βαρβάροις θ᾽ ὁμοῦ* dixisse videtur noster, utpote *οἰκουμένας* vel aliquid ejusmodi dicturus.

19. *Καλλιπύργωτος* pro *καλλίπυργος*, quod legitur v. 1200. Male Pseudogregorius v. 1589. *καλλοπυργώτους.*

20. 21. 22. Hoc ordine vulgo leguntur hi tres versus: 22. 20. 21. Neque aliter collocatos reperisse videtur Pseudogregorius v. 1582—1590. monente Piersono Verisim. p. 120. quo auctore a Brunckio transpositi sunt.

22. Apollodorus III. 5, 2. p. 265. *διελθὼν δὲ Θρᾴκην, καὶ τὴν Ἰνδικὴν ἅπασαν, στήλας ἐκεῖ στήσας, ἧκεν εἰς Θήβας.* Unde facile quemvis in eam incidere posse suspicionem, pro *τελετὰς* reponendum esse *στήλας*, monet Piersonus Verisim. p. 123. Monet etiam Platonem dixisse Phaedone p. 69. C. *καὶ κινδυνεύουσι καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες, οὐ φαῦλοί τινες εἶναι.*

Ibid. Pal. *ἵν᾽ εἴη ἐμφανὴς* (scripserat *ἐμφανεὶς*). Pseudogregorius v. 1560. *μυστήρι᾽, ἵν᾽ ἧς ἐμφανῶς θεὸς βροτοῖς.*

25. Pal. *θύρσον τὲ.* Confer *ὕπνον τε* v. 283. *αὐτῆς* v. 1230.

Ibid. Aldus *κίσσινον μέλος*, quod nescio an defendi posset, si singulare *μέλος membrum* unquam significaret. Recte MSS. Stephani *κίσσινον βέλος.* Edd. recentiores

ἐπεί μ' ἀδελφαὶ μητρὸς, ἃς ἥκιστ' ἐχρῆν,
Διόνυσον οὐκ ἔφασκον ἐκφῦναι Διὸς,
Σεμέλην δὲ νυμφευθεῖσαν ἐκ θνητοῦ τινος,
εἰς Ζῆν' ἀναφέρειν τὴν ἁμαρτίαν λέχους,
Κάδμου σοφίσμαθ', ὧν νιν οὕνεκα κτανεῖν
Ζῆν' ἐξεκαυχῶνθ', ὅτι γάμους ἐψεύσατο.
τοιγάρ νιν αὐτὰς ἐκ δόμων ᾤστρησ' ἐγὼ

aut *κίσσινον βέλος*, aut accentu male posito *κισσινὸν βέλος*. Error ex Hervagiana secunda derivatus cum multis aliis etiam Musgravianam invasit. De confusione literarum *β* et *μ* vide ad Sophoclis Oed. C. 217. ubi MSS. antiqui *μένεις* pro *βαίνεις*. Qui autem hic *κίσσινον βέλος* appellatur thyrsus, infra v. 363. *κίσσινον βάκτρον* dicitur, Ion. vero 217. *ἀπόλεμον κίσσινον βάκτρον*. Confer omnino v. 761.

26. *Ἀνωλόλυξα*, significatione transitiva, lexicographis non observata: *πρὸς ὀλολυγμὸν ἐκίνησα*. Brunckius.

28. Jo. Malala p. 51. *Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Εὐριπίδης, μετὰ χρόνους εὑρηκὼς τὸ τοιοῦτον σύγγραμμα, τῶν Βακχῶν ἐξέθετο δρᾶμα, ὡς ἀπὸ Πενθέως εἰπὼν ταῦτα· Σεμέλη δὲ λοχευθεῖσα ἐκ βροτοῦ τινος, εἰς Ζῆνα φέρουσα τὴν ἁμαρτίαν, λέγει.* Heathius, qui Malalae testimonium attulit, scribendum suspicatur *μοιχευθεῖσαν*.

Ibid. Olim legendum putavi *ἐκ θνητῶν τινος*. Sed nunc probo quod vulgo legitur tum apud Euripidem, tum apud Pseudogregorium v. 1547. Vide ad Sophoclis verba *ὡς θεοῦ τινος* Aj. 998.

29. Noster Or. 76. *εἰς Φοῖβον ἀναφέρουσα τὴν ἁμαρτίαν.*

30. Intelligo *σοφίσματα*, non *σοφίσματι*. Musgravius.

31. Aldus *ἐξεκαυχώμεθ'*, quod in tertia persona exponendum, ut illud *ἔφασκον*, quod praecessit, monet Brodaeus, cujus ipsius verbis utor. Hinc Hervagiana secunda *ἐξεκαύχωνθ'*, quod in *ἐξεκαυχῶνθ'* auctore Scaligero mutavit Barnesius. Stephani quoque codd. *ἐξεκαυχῶνθ'*.

Ibid. Confer v. 244. *ὃς ἐκπυροῦται λαμπάσιν κεραυνίαις | σὺν μητρὶ, Δίους ὅτι γάμους ἐψεύσατο.*

32. Revocavi *τοιγάρ νιν αὐτὰς* ex Aldina. [Scholiastes Pindari ad Nem. IV. 3. *ἄμεινον δὲ φησὶν ὁ Δίδυμος ἐπὶ τῶν πόνων ἀκούειν τὴν νιν. οἱ γὰρ μεθ' Ὅμηρον οὐκ ἀκριβεύουσι τὴν ἀντωνυμίαν. καὶ Εὐριπίδης· Τοιγάρ νιν αὐτὰς ἐκ δόμων οἴστρησ' ἐγώ.* Potius ob plurale *νιν* quam ob pleonasmum hoc exemplo usus videtur grammaticus. Sed *Ex Addendis*] nullus pleonasmus est in verbis *νιν αὐτὰς*, quae significant *eas ipsas*. *Αὐτὰς* antapodosin habere *πᾶν τὸ θῆλυ σπέρμα Καδμείων* v. 35. jam monui ad Med. 1263. Frustra igitur sunt, qui reponunt *νυν*, quod in Attica poësi *τῷ γὰρ* subjectum nusquam exstat, licet passim occurrat *μέν νυν*. *Τοιγάρ νιν* legitur etiam apud Aeschylum Suppl. 315. *Τοιγάρ νιν ἐκ γῆς ἤλασεν μακρῷ δρόμῳ.* Musgravius in textu *τοί γαρ* (sic) *νῦν αὐτὰς* dedit, in annotatione vero haec dixit: *Ita Edd. monitu H. Steph. nec variant MSS. Ed. Ald. νιν.* Vix potuisset vir doctus longius a vero aberrare. Omnes quos vidi MSS. cum Aldo consentiunt. Quod de Parisiensibus ante me monuit Brunckius. Deinde non *τοιγὰρ νῦν*, multo minus *τοί γαρ νῦν*, sed *τοιγάρ νυν* scribendum monuit Stephanus. Edd. autem mire variant. Aldina et Hervagiana prima *τοιγάρ νιν αὐτὰς*. Hervagiana secunda *τοιγάρ* (sic) *νῦν αὐτὰς*. Hervagiana tertia *τοιγὰρ νῦν αὐτὰς*. Hoc *νῦν*

μανίαις (ὄρος δ᾽ οἰκοῦσι παράκοποι φρενῶν),
σκευήν τ᾽ ἔχειν ἠνάγκασ᾽ ὀργίων ἐμῶν·
καὶ πᾶν τὸ θῆλυ σπέρμα Καδμείων, ὅσαι
γυναῖκες ἦσαν, ἐξέμηνα δωμάτων.
ὁμοῦ δὲ Κάδμου παισὶν ἀναμεμιγμέναι,
χλωραῖς ὑπ᾽ ἐλάταις, ἀνορόφοις ἧνται πέτραις.
δεῖ γὰρ πόλιν τήνδ᾽ ἐκμαθεῖν, κεἰ μὴ θέλει,
ἀτέλεστον οὖσαν τῶν ἐμῶν βακχευμάτων,

semel admissum retinuerunt omnes ante Barnesium, qui Stephani scripturam Scaligero auctore tacite adoptavit. Stephanum sequuntur etiam Brunckius et Schaeferus. Matthiae vero *τοιγάρ νυν αὐτὸς* dedit.

Ibid. Aldus *οἴστρησ᾽*. Porsonum sequor, qui *ᾤστρησ᾽* legendum monet ad Av. 1290. Plura de hac quaestione dicturus sum ad v. 686.

[33. Noster Hipp. 236. *τάδε μαντείας ἄξια πολλῆς,* | *ὅστις σε θεῶν ἀνασειράζει,* | *καὶ παρακόπτει φρένας, ὦ παῖ.* Unde *παράκοποι φρένας* in mentem mihi venit. Aeschylus Prom. 583. *οἰστρηλάτῳ δείματι παράκοπον* dixit. Restituendum hoc vocabulum Plutarcho T. II. p. 249. E. suspicatur Valckenarius. Vulgo: *κατάκοποι δὲ οὖσαι, καὶ μηδέπω τοῦ φρονεῖν παρόντος αὐταῖς, ἐν τῇ ἀγορᾷ προέμεναι τὰ σώματα, σποράδην ἔκειντο καθεύδουσαι.* *Ex Addendis.*]

34. Bacchicus apparatus qui fuerit, vel potius quae fuerint tres ejus praecipuae partes, his verbis docet noster v. 176. *θύρσους ἀνάπτειν, καὶ νεβρῶν δορὰς ἔχειν,* | *στεφανοῦν τε κρᾶτα κισσίνοις βλαστήμασιν.* Thystum et ferulam addit Brodaeus. De ferula vide ad v. 113. Thysti nulla certe apud Euripidem mentio. [Sed scribere voluisse videtur *thysthlum*, de quo Homeri interpretes ad Z. 134. *Ex Addendis.*]

[35. Attius apud Scriverium p. 108. *Deinde omnes stirpe cum incluta Cadmeide | vagant matronae, percitatae tumultu.* Ultimum vocabulum corruptum est. Hoc fragmentum praetermisit Scaliger ad Varronem p. 87. seq. ubi Latina Attii cum Graecis Euripidis conferre conatur. *Ex Addendis.*]

36. *Γυναῖκες* significat feminas adultas, et pro opposito habet *παῖδας*, non *παρθένους*. Vide infra v. 693. Musgravius.

Ibid. Apollodorus III. 5, 2. *δείξας δὲ Θηβαίοις ὅτι θεός ἐστιν, ἧκεν εἰς Ἄργος· κἀκεῖ πάλιν οὐ τιμώντων αὐτὸν, ἐξέμηνε τὰς γυναῖκας.*

38. Aldus *ἀνορόφοις εἶνται πέτραις*. Vertit Brodaeus: *super excelsos lapides sedent.* Unde constat eum *ἧνται* legendum vidisse. Pal. *εἶνται* et *ἧνται*, alterum a prima scriptura, alterum ex emendatione sive ejusdem manus sive diversae. Plura hujusmodi vitia sive admissa sive correcta, quae ex illo libro enotavit Amatius, silentio praetereo. Laur. *ἧνται*, quod licet in MSS. Par. repererit Musgravius, Brunckio admittendum reliquit. Mallem autem, modo consentirent libri, *ἀνορόφους ἧνται πέτρας*, eadem constructione qua dicitur *λεπαίαν δ᾽ ὀφρύην καθήμενος* Heracl. 395. [Piersonus apud Valckenarium *δικορύφοις* pro *ἀνορόφοις*. Sed quis Cithaeronem *δικόρυφον* appellavit? *Ex Addendis.*]

39. Constructio est: *ἐκμαθεῖν ἐμὰ βακχεύματα, ὧν ἀτέλεστός ἐστι, καὶ εἰ μὴ θέλων.* Reiskius. Cui imprudenti excidisse videtur *θέλων*. Ordo est, ni fallor: *δεῖ γὰρ πόλιν τήνδε, ἀτέλεστον οὖσαν τῶν ἐμῶν βακχευμάτων, ἐκμαθεῖν [αὐτὰ], κεἰ μὴ θέλει.* Potest etiam *ἐκμαθεῖν* absolute dici pro *διδαχθῆναι* aut *παιδευθῆναι*, fere ut

Σεμέλης τε μητρὸς ἀπολογήσασθαί μ' ὕπερ,
φανέντα θνητοῖς δαίμον', ὃν τίκτει Διΐ.
Κάδμος μὲν οὖν γέρας τε καὶ τυραννίδα
Πενθεῖ δίδωσι, θυγατρὸς ἐκπεφυκότι,
ὃς θεομαχεῖ τὰ κατ' ἐμὲ, καὶ σπονδῶν ἄπο
ὠθεῖ μ', ἐν εὐχαῖς τ' οὐδαμοῦ μνείαν ἔχει.
ὧν οὕνεκ' αὐτῷ θεὸς γεγὼς ἐνδείξομαι,
πᾶσίν τε Θηβαίοισιν. εἰς δ' ἄλλην χθόνα,
τἀνθένδε θέμενος εὖ, μεταστήσω πόδα,
δεικνὺς ἐμαυτόν. ἢν δὲ Θηβαίων πόλις
ὀργῇ [1] σὺν ὅπλοις ἐξ ὄρους Βάκχας ἄγειν — 1 ξὺν
ζητῇ, [2] συνάψω, Μαινάσι στρατηλατῶν. — 2 ξυνάψω,

nostri dicere solent: *You ought to learn.* Minus recte, ut mihi quidem videtur, haec a plerisque accepta sunt, quasi scilicet verborum ἐκμαθεῖν ἀτέλεστον οὖσαν constructio sit ἐκμαθεῖν ὅτι ἀτέλεστός ἐστι. De qua vide ad verba ἐπιλελήσμεθ' ἡδέως γέροντες ὄντες v. 188. Atqui optime sciebant Thebani, se Bacchi sacris initiatos non esse.

41. Pal. σεμέλης τε μ̄ρὸς ἀπολογήσασθαι μ' ὕπερ. Quid velint ista puncta, quae voces male scriptas indicare solent, conjicere nequeo, nisi fortasse olim legebatur ἀπολογηθῆναι. Grammaticus apud Bekkerum Anecdot. p. 82. Ἀπολογηθῆναι: ἀντὶ τοῦ ἀπολογήσασθαι. Ἄλεξις Ἀμπελουργῷ. Meliorem auctorem Antiphontem allegare potuisset.

46. Pseudogregorius v. 1567. ἐν εὐχαῖς δ' οὐδαμοῦ. Laur. ἐν εὐχαῖς τ' οὐδαμῶς. Sic etiam e MSS. Par. Brunckius. Recte (ut mihi quidem videtur) sed tacite οὐδαμοῦ revocavit Matthiae.

47. Noster Alc. 152. πῶς δ' ἂν μᾶλλον ἐνδείξαιτό τις | πόσιν προτιμῶσ', ἢ θέλουσ' ὑπερθανεῖν. Diverso sensu ἐνδείξομαι Il. T. 84. unde Hesychius: Ἐνδείξομαι: ἀπολογήσομαι.

51. Aldus ἐξόρους, quod *nunc absentes* reddit Brodaeus, *in exilium* Portus, similique sensu *extorres* Barnesius. Recte Laur. ἐξ ὄρους, *e monte*, quod ex utroque Par. admisit Musgravius. Sic etiam Piersonus Verisim. p. 123. qui contulit v. 228. ὅσαι δ' ἄπεισιν, ἐξ ὄρους θηράσομαι. Adde v. 657. ὃς ἐξ ὄρους πάρεστιν ἀγγελῶν τί σοι. Bacchas autem, de quibus hic agitur, non esse Bacchi comites, ex quibus constat chorus, sed Thebanas mulieres in monte Cithaerone commorantes, ipsa res declarat. Vidit hoc Brodaeus, cujus interpretatio ceteroqui absurdissima est. Verba enim ἐξόρους ἄγειν interpretatur *nunc absentes in me exercitum ducere.* Non vidit Barnesius aliique ante Piersonum, qui Thebanas Bacchas hoc versu intelligendas esse recte monet.

52. Pal. a correctore ζητῇ pro ζητεῖ. Vide ad v. 38.

Ibid. Verba συνάψω μαινάσι στρατηλατῶν alii aliter interpretantur. Brodaeus: *ego imperator cum Maenadibus congrediar.* Portus: *exercitus ducem me Maenadibus addam.* Recte Heathius: *praelio congrediar, Maenadibus me ducem praebens.* Recte etiam monet Brunckius, συνάψω significare συνάψω μάχην τοῖς Θηβαίοις. Ita noster Phoen. 1389. κάπροι δ' ὅπως θήγοντες ἀγρίαν γένυν, | ξυνῆψαν (Aldus ξυνῆψαν ἔγχη), ἀφρῷ διάβροχοι γενειάδας. Ambiguitatem vitasset noster, si

ὧν οὕνεκ' εἶδος θνητὸν ἀλλάξας ἔχω,
μορφήν τ' ἐμὴν μετέβαλον εἰς ἀνδρὸς φύσιν.
ἀλλ' ὦ λιποῦσαι Τμῶλον, ἔρυμα Λυδίας,

dixisset *μαινάδων στρατηλατῶν.* Quinetiam usitatior constructio *ἄρχειν τινὸς* quam *ἄρχειν τινὶ*, licet haec satis usitata sit. Ceterum Maenades sunt, quae superiore versu Bacchae appellantur Quod monere supersederem, nisi Piersonum, Musgravium, et Brunckium aliter sentire viderem. Brunckii verba sunt: *Tum ξυνάψω μαινάσι στρατηλατῶν valet ξυνάψω μάχην τοῖς Θηβαίοις, στρατηλατῶν σὺν Μαινάσι, quo posteriori nomine designantur peregrinae mulieres, quae Bacchum comitabantur.* Hae mulieres, mihi crede, nunquam *μαινάδες* appellantur *), neque quidquam dicunt aut faciunt, quod sanas ac sobrias dedeceat. Maenadum mentio est vv. 52. 103. 224. 827. 913. 954. 979. 982. 1058. 1060. 1073. 1105. 1141. 1189. 1224. Semper intelliguntur aut Thebanae Maenades, aut aliae iis similes.

Ibid. Laur. *ξυνάψω* pro *συνάψω*. Mox vero v. 57. *συνεμπόρους* pro *ξυνεμπόρους*. His exceptis, neque Pal. neque Laur. ab Aldo in hac re dissentire videtur, nisi quod v. 728. pro *κἀγὼ ξυνεπήδησ'* uterque recte habet *κἀγὼ 'ξεπήδησ'*. Aldus *σὺν* vv. 63. 126. 133. 297. 307. 349. 595. bis, 612. 633. 725. 799. 809. 1050. 1157. 1323. 1350. 1380. De quibus omnibus nulla controversia est. Dedit etiam *συνάψει* v. 547. quod in *ξυνάψει* mutandum hodie inter omnes convenit. Incertior est scriptura vv. 51. 52. 97. 163. 237. 245. 390. 443. 512. 563. 564. 615. 696. 728. 835. 870. 885. 1027. 1037. 1089. 1090. 1101. 1171. 1222. 1299. 1302. 1307. 1341. In quibus omnibus scribendum *ξὺν*, si vera sunt quae post Porsonum aliosque disputavi ad Med. 2. Respondet mihi Hermannus Diarii Classici T. XIX. p. 273. tragicos sibi in hac re non constitisse, nec regulam aliquam, sed quod in quoque loco auribus magis blandiretur, vel usitatius esset, sequutos esse. Plura de hac quaestione alias. Interea lectorem hoc unum monitum velim, adeo apud me valuisse Hermanni sententiam, neque solius Hermanni, sed etiam Reisigii aliorumque, ut in locis de quibus nunc agitur, *σὺν* in textu, *ξὺν* non nisi in margine exhibuerim.

Ibid. In Laur. *στρατηλατῶν* gl. habet *μετοχή*.

55. Pal. et a prima manu Laur. *ἀλλ' ὦ λιποῦσα.* Strabo p. 469. C. *ἀλλ' ὦ ἄπτουσαι.* Sed operae pretium videtur, Strabonis verba plenius apponere, propterea quod in sequente carmine haud exiguam variae lectionis copiam praebent. Ea vero in antiquis libris ita fere se habent: *εὐριπίδης τε ἐν ταῖς βάκχαις τὰ παραπλήσια ποιεῖ [τοῖς φρυγίοις ἅμα καὶ τὰ λύδια συμφέρων κατὰ τὸν ὅμηρον. ἀλλ' ὦ ἄπτουσαι τμῶλον ἔρυμα λυδίας θίασος ἐμὸς γυναῖκες ἐμά θ' εὑρήματα καὶ πόλις.] ὦ μάκαρ ὅστις εὐδαίμονα βιοτὰν ἁγιστεύει, τά τ' ἐμὰ πρὸς μεγάλας ἕρπων κυβέλας θεμιστεύων, ἀναθύρσων τε τινάσσων κισσῷ στεφανωθεὶς θεραπεύει. αἵτε βάκχαι βρόμιον παῖδα θεὸν θεοῖς διόνυσον κατάγουσαι φρυγίων ἐξ ὀρέων ἑλλάδος εἰς ευρυχώρους ἀγυιάς. πάλιν δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ τὰ κρητικὰ συμπλέκει τούτοις. ὦ θαλάμευμα κουρήτων τε ζάθεοί τε κρήτας διογενέτορες ἔνθ' αὐλοί. ἔνθα τρικόρυθες ἀνθοῦσι, βυρσότονόν τε κύκλωμα τόδε μοι κορύβαντες εὗρον. ἀνὰ δὲ βακχείω συντόνω κέρας ἀνὰ δύο βοᾶν φρυγίων αὐλῶν πνεύματι. ματρὸς στερεᾶς εἰς χέρα θῆκαν καλλίκτυπον εὔασμα βακχᾶν. παρὰ δὲ μαινόμενοι σάτυ-*

[*) Vid. infra ad v. 671. *ED. LIPS.*]

θίασος ἐμὸς γυναῖκες, ἃς ἐκ βαρβάρων
ἐκόμισα παρέδρους καὶ ξυνεμπόρους ἐμοὶ,
αἴρεσθε τἀπιχώρι' ἐν πόλει Φρυγῶν
τύμπανα, Ῥέας τε μητρὸς ἐμά θ' εὑρήματα,
βασίλειά τ' ἀμφὶ δώματ' ἐλθοῦσαι τάδε
κτυπεῖτε Πενθέως, ὡς ὁρᾷ Κάδμου πόλις.
ἐγὼ δὲ Βάκχαις, εἰς Κιθαιρῶνος πτυχὰς
ἐλθὼν, ἵν' εἰσὶ, συμμετασχήσω χορῶν.

ΧΟ. Ἀσίας ἀπὸ γᾶς,
ἱερὸν Τμῶλον ἀμείψασα, θοάζω

ροι, ματέρος ἐξαῦσαντο ῥέας, εἰς δὲ χορεύματα προσῆψαν τριετηρίδων, οἷς χαίρει διόνυσος. [καὶ ἐν παλαμίδη φησὶν ὁ χορὸς, οὐ σὺν διονύσω κομῶν, ὃς ἀν' ἴδαν τέρπεται σὺν ματρὶ φίλα τυμπάνων ἰάκχοις.] Ita cum aliqua scripturae diversitate tres MSS. Laurentiani plut. XXVIII. 5. 9. 40. quos posthac appellabo Strab. A. B. C. Uncinis inclusa absunt a B. Scripturam non longe diversam, sed tamen receptae paullo propiorem, exhibet Strabonis ed. Aldina.

56. De thiaso vide ad v. 679.

58. Si dixisset Euripides ἐν Φρυγῶν χθονὶ, quaerere supersedisset Brodaeus, utrum de Pessinunte an de Berecyntho loqueretur. Sed πόλις apud tragicos passim regionem significat. Vide ad Ion. 294. Εὔβοι' Ἀθήναις ἐστί τις γείτων πόλις.

62. Hic omnes libri πτύχας, ni fallor. Sed Pal. recte πτυχὰς v. 943. Noster Phoen. 84. ἀλλ' ὦ φαεννὰς οὐρανοῦ ναίων πτύχας. Schol. πτύχας δὲ, ἐὰν μὲν ἀπὸ τοῦ πτὺξ, πτύχας· ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ πτυχὴ, πτυχάς. Hanc rationem meliorem esse constat e dativo πτυχαῖς, qui bis in hac fabula legitur vv. 796. 1217. Vide ad Med. 1297=1264.

64. Hujus fabulae carmina melica maximam partem Ionica a minore esse monet Hermannus Elem. Doctr. Metr. p. 496. *Proprius enim* (inquit) *rebus Bacchicis hic numerus videtur habitus esse.* Quod sequitur carmen usque ad verba Διόνυσον ὑμνήσω omnes ante Hermannum pro anapaestico accepisse videntur. Is Ionicum a minore esse vidit, novamque ejus ἔκδοσιν dedit p. 498. in qua vix quidquam reprehendendum esset, nisi antistrophicum esse voluisset, cujus ea pars quae a τίς ὁδῷ incipit, alteri responderet. Mihi προῳδὸς esse videtur, ut ille apud Aeschylum Prometheo, quem excipit primus strophes versus 576. ὑπὸ δὲ κηρόπλαστος ὀτοβεῖ δόναξ. De quo videndus ipse Hermannus p. 768. Ut a me constituti sunt versus, Ionici a minore puri sunt secundus, quartus, sextus, septimus, octavus. Primum pedem anapaestum habet tertius. Anapaestici monometri sunt primus et quintus. De ultimo dicam suo loco.

Ibid. Hermannus Ἀσίας ἀπὸ γαίας. Quod mihi quoque in mentem venerat.

65. Initium hujus carminis ita vulgo dispositum est: Ἀσίας ἀπὸ γᾶς ἱερὸν Τμῶλον | ἀμείψασα, θοάζω βρομίῳ. Legendo παραμείψασα metro consultum iri monet Heathius. Musgravio placet μεταμείψασα. Brunckius vero versus ita disposuit: Ἀσίας ἀπὸ γᾶς ἱερὸν Τμῶλον ἀ | μείψασα, θοάζω Βρομίῳ. Alterum versum paroemiacum appellat. Quod nisi monuisset, neminem suspicaturum fuisse puto. Composuit has lites Hermannus.

Βρομίῳ, πόνον ἡδὺν, κάματόν τ' εὐ-
κάματον, Βάκχιον εὐαζομένα θεόν.
τίς ὁδῷ; τίς ὁδῷ;
μελάθροις ἔκτοπος ἔστω.

Ibid. Matthiae: *θοάζω Βρομίῳ, | πόνον ἡδὺν κάματόν τ' εὐκάματον.* Vulgo *θοάζω βρομίῳ πόνον ἡδὺν* sine distinctione. Quae ratio si vera est, conferendus noster Alc. 484. *Τιρυνθίῳ πράσσω τίν' Εὐρυσθεῖ πόνον.* Sed vereor ut aeque bene dici possit *θοάζω πόνον* ac *πράσσω πόνον.* Convenientior mihi videtur altera significatio, nempe *κινοῦμαι,* quam verbo *θοάζω* tribuit Plutarchus T. II. p. 22. E. Cujus alterum exemplum in hac fabula exstat v. 219. Ubi vide annotata. Noster Tro. 307. *Οὐκ ἔστιν. οὐ πιμπρᾶσιν, ἀλλὰ παῖς ἐμὴ | μαινὰς θοάζει δεῦρο Κασάνδρα δρόμῳ.* Ibid. 348. *παράδος ἐμοὶ φῶς. οὐ γὰρ ὀρθὰ πυρφορεῖς | μαινὰς θοάζουσ'. οὐδὲ σαῖς τύχαις, τέκνον, | σεσωφρόνηκας, ἀλλ' ἔτ' ἐν ταυτῷ μένεις.* Plura de hoc verbo dabunt lexica. Ordo est: *Ἀσίας ἀπὸ γᾶς θοάζω Βρομίῳ.* Dativus autem *Βρομίῳ* duobus modis explicari potest. Quum *θοάζω* significet *κινοῦμαι, Βρομίῳ* reddi potest *ὑπὸ Βρομίου,* ut verborum *θοάζω Βρομίῳ* sensus sit *κινοῦμαι ὑπὸ Βρομίου.* Conferendum omnino *οἰστρηθεὶς Διονύσῳ,* quod legitur v. 119. Sed praestare videtur altera dativi *Βρομίῳ* interpretatio, *in honorem Bacchi* scilicet, cujus exemplum exstat Hel. 1380. *βακχεύουσά τ' ἔθειρα Βρομίῳ, | καὶ παννυχίδες θεᾶς.* Ita recte Matthiae. Similia passim leguntur. Noster infra v. 195. *Μόνοι δὲ πόλεως Βακχίῳ χορεύσομεν;* Item v. 494. *Ἱερὸς ὁ πλόκαμος. τῷ θεῷ δ' αὐτὸν τρέφω.* Aristophanes Lys. 1277. *ὀρχησάμενοι θεοῖσιν, εὐλαβώμεθα | τὸ λοιπὸν αὖθις μὴ 'ξαμαρτάνειν ἔτι.* Quo exemplo utitur Matthiae Gramm. Gr. §. 387. 2. p. 542.

66. De accusativis *πόνον ἡδὺν* et *κάματον εὐκάματον* videatur Matthiae Gramm. Gr. §. 432. p. 623. Confer *στεφάνωμα μόχθων* Herc. 355. *πόνων τελευτὰν* ibid. 427. et sexcenta alia apud Euripidem.

Ibid. Facile conjicias *κάματόν τ' ἀκάματον.* Cui similia sunt *ἄναες νᾶες, ἀβίοτος βίος,* et alia apud tragicos quamplurima. Plutarchus T. II. p. 758. B. *ἀλλὰ πειθὼ καὶ χάρις ἐνδιδοῦσα πόνον ἡδὺν ὡς ἀληθῶς κάματον ὑφηγεῖται πρὸς ἀρετὴν καὶ φιλίαν.* Unde quid legerit, extricari non potest. Sed p. 467. D *Οὐδὲ θερμὸν ὕδωρ τοσόνδε τέγξει μαλθακὰ γυῖα, κατὰ Πίνδαρον, ὡς δόξα ποιεῖ, καὶ τὸ τιμᾶσθαι μετά τινος δυνάμεως, πόνον ἡδὺν, κάματόν τ' εὐκάματον.* Item p. 794. B. *καθάπερ ἣν σὺ νῦν μεταχειρίζῃ, τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς ἐπιστασίαν, —— πόνον ἡδὺν κάματόν τ' εὐκάματον ἔχουσαν.* Quae attulit Porsonus ad Med. 139, 40. p. 410. [Valckenarius etiam Proclum ad Hesiodum Opp. 475. *Ex Addendis.*]

67. Aldus *τὸν βάκχιον εὐαζομένα θεόν.* Pal. *βάκχιον εὐαζομένα* nec plura. Sic etiam Laur. a prima manu. Hermannus *Βάκχιον ἀζομένα θεόν.* Recte vulgo *εὐαζομένα,* cujus activa forma legitur infra v. 1033. Eodem sensu dicitur v. 155. *εὔια τὸν εὔιον ἀγαλλόμεναι θεόν.* De omisso *θεὸν* vide Porsonum ad Phoen. 5. vel potius Reisigium in Aristophanem p. 77.

69. Aldus: *τὶς δὲ μελάθροις ἔκτοπος ἔστω;* Portus: *Τίς δὲ μελάθροις; ἔκτοπος ἔστω.* Vertit: *Quis in atriis? cedat loco. Atriis* potius quam *aedibus* posuit, ut verborum Graecorum difficultatem, quae nemini non obvia est, aliquatenus dissimularet. Reiskius: *τοῖσδε μελάθροις ἔκτοπος ἔστω, decedat ab his aedibus.* Idem *τὶς ὁδῷ* vertit

στόμα τ' εὔφημον ἅπας ἐξοσιούσθω. 70
τὰ νομισθέντα γὰρ ἀεὶ
Διόνυσον ὑμνήσω.
Ὦ μάκαρ, ὅστις εὐδαίμων, 73

qui (vel *quisquis*) *in via est.* Musgravius conjicit ἄκτυπος, *tranquillus.* Brunckius verba ἔκτοπος ἔστω ad eos pertinere putat, qui ἐν ὁδῷ erant, sequentia στόμα τ' εὔφημον ἅπας ὁσιούσθω, ad eos qui ἐν μελάθροις. Vel etiam ad hos pertinere putat ἔκτοπος ἔστω, *ut in interiore aedium parte se continere jubeantur, nec sacra usurpent oculis, ex tectis fenestrisve prospectantes.* Quae ipsius verba sunt. Nihil horum satis mihi facit. Hermannus et Matthiae ut Portus, nisi quod δὲ omittit Hermannus. Hermanni conjecturam confirmat MS. Palatini scriptura: τίς μελάθροις ἔκτοπος ἔστω. Ego nullam meliorem rationem novi, quam ut deleatur etiam τίς. Verbis μελάθροις ἔκτοπος ἔστω non eum sensum tribuo quem Reiskius, sed longe diversum: ἐκ τῆς ὁδοῦ ἔκτοπος ἔστω ἐν τοῖς μελάθροις. Si omnino servandum esset τίς, nescio an legi posset superiore versu: τίς ὁδῷ; τίς ὁδῷ; τίς;

70. Aldus ἅπας ὁσιούσθω. Si metrum anapaesticum esset, potius πᾶς ὁσιούσθω scripsisset poëta. Optime Pal. ἅπας ἐξοσιούσθω, quo admisso, versus nunc tribus pedibus Ionicis a minore constat. Simplex ὁσιοῦσθε legitur infra v. 113.

71. Multae edd. ex Hervagiana secunda κατὰ νομισθέντα. Hoc κατὰ, quod cogitatione supplendum in margine exempli sui monuerat Brodaeus, pro emendatione textus accepit typographus. Brodaei verba in impressis ita se habent: τὰ νομισθέντα, κατὰ· *ut solenne est ac legitimum.* Repone: τὰ νομισθέντα, κατὰ. Aldinam scripturam revocavit et explicuit Barnesius. Sensus est: ἀεὶ ὑμνήσω Διόνυσον, ὡς νομίζεται.

Ibid. Aldus αἰεὶ. Sic etiam Pal. et Laur. C. Hic tamen ita scriptum exhibet, ut facile pro ἀνὰ accipi possit. Unde ἀνὰ vel ἀνα Laur. D. Par. E. G. Omnes ante Musgravium hoc αἰεὶ cum ὑμνήσω conjunxisse videntur. Aldus ita interpungit: τὰ νομισθέντα γὰρ, | αἰεὶ Διόνυσσον ὑμνήσω. Musgravius vero τὰ ἀεὶ νομισθέντα significari contendit. Quo sensu rectius, ni fallor, diceretur τὰ ἀεὶ νομιζόμενα. Ambiguitatis vitandae caussa, tum etiam quia αἰεὶ in MSS. Par. non legitur, ἤδη reposuit Brunckius. [Jacobsius Animadvers. in Euripidem p. 106. aut εὐοῖ aut ὦνα, i. e. ὦ ἄνα. Matthiae αἰεὶ ut Aldus. *Ex Addendis.*]

72. Aldus Διόνυσσον v. 72. 82. 85. 155. Διονύσσου v. 535. Διόνυσσε v. 551. Διόνυσσ' v. 558. Haec omnia recte scripta exhibet Pal. qui tamen διονύσσω habet v. 119. ubi Aldus Διονύσῳ. Laur. nonnunquam σ geminat a prima manu, sed saepius a correctore. Barnesius literam supervacaneam ubique delevit.

Ibid. Primam corripere ὑμνήσω monent Musgravius, Porsonus ad Med. 441. Hermannus Elem. Doctr. Metr. p. 47. aliique. Cujus licentiae exempla vide ad Sophoclis Ant. 352. οὔρειόν τ' ἀδμῆτα ταῦρον. Sed de horum numero eximendum est ὑμνήσω. Verba Διόνυσον ὑμνήσω versum faciunt ejusdem metri cujus sunt sex proxime sequentes, Ὦ μάκαρ, ὅστις εὐδαίμων, | τελετὰς θεῶν εἰδὼς, | βιοτὰν ἁγιστεύει, | καὶ θιασεύεται ψυχὰν, | ἐν ὄρεσσι βακχεύων, | ὁσίοις καθαρμοῖσιν, nisi quod primus et quartus longam syllabam initio additam habent.

73. Εὐδαίμων. Superfluum, ni fallor, epitheton praecedente μάκαρ. Lego igitur αἰδήμων, *vere-*

τελετὰς θεῶν εἰδὼς,
βιοτὰν ἁγιστεύει,
καὶ θιασεύεται ψυχὰν,
ἐν ὄρεσσι βακχεύων,
ὁσίοις καθαρμοῖσιν·
τά τε ματρὸς μεγάλας ὄρ-
για Κυβέλας θεμιτεύων,
ἀνὰ θυρσόν τε τινάσσων,
κισσῷ τε στεφανωθεὶς,
Διόνυσον θεραπεύει.
ἴτε Βάκχαι, ἴτε Βάκχαι,
Βρόμιον παῖδα θεὸν θεοῦ
Διόνυσον κατάγουσαι

cundus. Musgravius. Cujus conjecturam a Brunckio admissam recte repudiavit Matthiae. Obstat enim in primis Strabonis auctoritas, cui εὐδαίμονα (quod vulgatae anteponit Stephanus) tribuunt A. α C. εὔδαιμον B. εὐδαίμων Aldus. Reiskii conjectura εὐδαιμόνων metro repugnat. Minime vero supervacaneum est εὐδαίμων, quippe quod θεοφιλὴς significet, vel potius peculiarem habeat sensum, quo Numa, verbi caussa, in deorum familiaritatem admissus, εὐδαίμων ἀνὴρ καὶ τὰ θεῖα πεπνυμένος dicitur a Plutarcho p. 61. A. Idem paullo post Endymionem aliosque simili fortuna usos εὐδαίμονας καὶ θεοφιλεῖς appellat. Εὐδαίμονες igitur οἱ μεμνημένοι, de quibus loquitur noster, non solum quia felices sunt, sed etiam quia majore quam ceteri mortales rerum divinarum scientia praediti. Noster Herc. 613. Μάχῃ. τὰ μυστῶν δ' ὄργι' εὐτύχησ' ἰδών.

74. Ἁγιστεύει pro ἁγνεύει.

75. Pal. θιασσεύεται. Vide ad v. 378.

76. Metri caussa scripsi ὄρεσσι pro ὄρεσι, et in antistrophico ἔτεκεν pro ἔτεκε.

77. Aldus ὁσίοισι καθαρμοῖς. Pal. ὁσίοισι καθαρμοῖσι. Heathius ὁσίοισιν καθαρμοῖς, quod tacite admisit Musgravius. Matthiae ut Aldus. Scripsi ὁσίοις καθαρμοῖσιν. In simili versu 89*. recte vulgo legitur λοχίαις ἀνάγκαισι.

78. Strab. A. B. τά τ' ἐμὰ πρὸς μεγάλας ἔρπων κυβέλας θεμιστεύων. Strab. C. τά τ' ἐμὰ πρὸς μεγάλας ὄπας θυμέλας θεμιστεύων. Ingeniosus esset, qui τά τε ματρὸς ex τά τ' ἐμὰ πρὸς erueret; longe ingeniosior, qui ὄργια Κυβέλας ex ὄπας θυμέλας, vel etiam ex ἔρπων κυβέλας.

79. Aldus Κυβέλας θεμιστεύων. Barnesius Κυβέλης θεμιστεύων. Matthiae ex emendatione Musgravii Κυβέλας θεμιτεύων.

80. Pal. ἀνὰ θυρσόν (sic) τε τινάσσων. Pro Aldino ἀνὰ θύρσον Strab. A. habet ἀνὰ θύρσων, B. ἀναθύρσον, C. ἀναθύρσον. Vide ad v. 554.

81. Strabo κισσῷ στεφανωθεὶς θεραπεύει omisso Διόνυσον. Ejus testimonio defenditur κισσῷ. Metro melius conveniret πλόκαμον, vel alia quaevis ejusdem formae vox. Neque obstaret antistrophicus v. 97. ut suo loco dicetur.

83. Pal. ὦ ἴτε βάκχαι. ἴτε βάκχαι. Vide ad v. 153.

84. Strab. A. C. θεὸν θεοῖς. Strab. B. θεὸν θεούς. Strab. Ald. θεὸν θεοῦ.

Φρυγίων ἐξ ὀρέων Ἑλ-
λάδος εἰς εὐρυχόρους
ἀγυιὰς, τὸν Βρόμιον.
Ὅν ποτ', ἔχουσ' ἐν ὠδίνων 89
λοχίαις ἀνάγκαισι, 89*
πταμένας Διὸς βροντᾶς, 90
νηδύος ἔκβολον μάτηρ
ἔτεκεν, λιποῦσ' αἰῶ-
να κεραυνίῳ πλαγᾷ.
λοχίοις δ' αὐτίκα νιν δέ-
ξατο θαλάμοις Κρονίδας Ζεύς.
κατὰ μηρῷ δὲ καλύψας,
[1] χρυσέαισιν συνερείδει
περόναις κρυπτὸν ἀφ' Ἥρας.

1 χρυσέαισι ξυνερείδει

87. Aldus εὐρυχώρους. Barnesius ex emendatione Scaligeri recte εὐρυχόρους. Pal. a prima scriptura εὐρυχόρους, sed εὐρυχώρους ab eadem manu. Haud dissimili errore apud Euripidem El. 1198. in plerisque libris legitur χῶρον pro χορόν. Homericum εὐρύχορος saepius apud tragicos non legitur. [Euripidem fortasse in animo habuit grammaticus apud Demosthenem Midiana p. 611. D. μεμνῆσθαι Βάκχοιο, καὶ εὐρυχώρους κατ' ἀγυιὰς, | ἱστάναι ὡραίων Βρομίῳ χάριν ἄμμιγα πάντας. Ita vulgo. Hemsterhusius ad Lucianum T. I. p. 54. εὐρυχόρους—ὡραῖον—χορόν.

89. Ἔχουσα pro οὖσα. Euripides Cycl. 406. ἄλλοι δ', ὅπως ὄρνιθες, ἐν μυχοῖς πέτρας | πτήξαντες εἶχον. Aristophanes Ran. 716. καὶ ταῦτ' ἔχοντες κυμάτων ἐν ἀγκάλαις. Quod exemplum attulit Musgravius. Insani esset vulgatam serio sollicitare. Speciosa tamen videtur Musgravii conjectura ὃν πόδ' ἔχουσ', *pedem habens in puerperii doloribus.* Euripides Hel. 74. εἰ δὲ μὴ 'ν ξένῃ | γαίᾳ πόδ' εἶχον, τῷδ' ἂν εὐστόχῳ πτερῷ | ἀπόλαυσιν εἰκοῦς ἔθανες ἂν Διὸς κόρης. Aldus πότ' εἶχον. Idem v. 986. ἣν δ' ἐς μὲν ἀλκὴν μή ποτ' ἀντιθῇ ποδί. [Schol. ad Il. Ξ. 323. Οὐδ' ὅτε περ Σεμέλης: Σεμέλης τῆς Κάδμου θυγατρὸς Ζεὺς ἐρασθεὶς, κρύφα συνευνάζετο. ἡ δὲ ἐξαπατηθεῖσα ὑπὸ Ἥρας, ἐπινεύσαντος αὐτῇ Διὸς πᾶν τὸ αἰτηθὲν ποιῆσαι, αἰτεῖται τοιοῦτον αὐτὸν ἐλθεῖν, οἷος ἦλθε μνηστευόμενος Ἥραν. Ζεὺς δὲ μὴ δυνάμενος ἀνανεῦσαι, παραγίνεται εἰς τὸν θάλαμον αὐτῆς ἐφ' ἅρματος ἀστραπαῖς καὶ βρονταῖς ὁμοῦ, καὶ κεραυνὸν ἵησιν. Σεμέλης δὲ διὰ τὸν φόβον ἐκλειπούσης, ἑξαμηνιαῖον τὸ βρέφος ὁ Ζεὺς ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρπάσας ἐνέρραψε τῷ μηρῷ. ἡ ἱστορία παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Βάκχαις. *Ex Addendis.*]

93. Pal. κεραυνία πληγᾷ.

94. [Jacobsius Animadv. in Euripidem p. 107. λοχίαις—παλάμαις, *manibus obstetricantibus.* Sic enim Latine reddit. *Ex Addendis.*] Aldus κρονίδα Ζεύς. Κρονίδα vocativum esse pro nominativo, ut νεφεληγερέτα et similia apud Homerum, monet Barnesius. Sed ea nominativi forma ne apud Homerum quidem in patronymicis obtinet. Recte igitur Pal. et Laur. κρονίδας, quod e MSS. Par. tacite admisit Brunckius. Matthiae Κρονίδα revocavit.

97. Pal. χρυσέαις. Laur. χρυσέαισι cum gl. συνίζησις. Quod etsi fortasse verum est, fortasse etiam

ἔτεκεν δ', ἁνίκα Μοῖραι
τέλεσαν ταυρόκερων θεὸν,
στεφάνωσέν τε δρακόντων
στεφάνοις, ἔνθεν ἄγραν θυρ-
σοφόροι Μαινάδες ἀμ-
φιβάλλονται πλοκάμοις.
Ὦ Σεμέλας τροφοὶ Θῆ-
βαι, στεφανοῦσθε κισσῷ,
βρύετε, βρύετε χλοηρᾷ
μίλακι καλλικάρπῳ,

χρυσέαισι primam corripit, ut χρύσεα v. 372. Vide Hermannum Elem. Doctr. Metr. p. 44. Eadem ambiguitas apud Sophoclem Oed. T. 158. εἰπέ μοι, ὦ χρυσέας τέκνον ἐλπίδος ἄμβροτε φάμα.

100. Aldus recte ταυρόκερων. Hervagiana secunda ταυρόκερον, unde ταυροκέρων Barnesius. Sic etiam Musgravius, Schaeferus, Matthiae. Sed Brunckius recte ταυρόκερων. Quo epitheto jure usus est poëta. Nam Bacchus nascens patrem cornibus vulneravit. Etymologus p. 277, 35. οἱ μὲν Διόνυξον αὐτὸν ὀνομάζουσιν, ὅτι σὺν κέρασι γεννώμενος ἔνυξε τὸν Διὸς μηρόν. Plura vide ad vv. 920. 1157. [Scaliger ταυρόκερων θεὰν, quod lunam significare videtur. *Ex Addendis.*]

101. Par. G. στεφάνωσαν natum e τέλεσαν superiore versu. Scaliger etiam στεφάνωσαν in eo libro, de quo dicturus sum ad v. 261.

102. Ἄγραν *captos serpentes* interpretatur Brodaeus. Neque meliorem interpretationem proferre possum.

103. Aldus θηροτρόφοι, quod ὀφιοτρόφοι significare monet Brodaeus. Defendi posset θηροτρόφοι, si opus esset, vel etiam θηροφόροι aut θηροφόνοι. Sed recte Laur. θυρσοφόροι, quod rejectum a Musgravio e MSS. Par. admisit Brunckius. Noster Cycl. 63. οὐ τάδε Βρόμιος, οὐ τάδε χοροὶ, | Βάκχαι τε θυρσοφόροι. Verbum θυρσοφορεῖν exstat infra v. 557.

Ibid. Brunckius ἀμφεβάλλοντο. Versum strophicum, qui apud eum est Ἑλλάδος εἰς εὐρυχόρους ἀγυιὰς, dimetrum anapaesticum appellat. *At ἀγυιὰς non potest mediam brevem habere.* Verbis utor Hermanni p. 499. Matthiae ἀμφιβάλλονται revocavit.

105—110. De metro horum versuum vide Hermannum Elem. Doctr. Metr. p. 424.

107. MSS. E. G. χλοήρει, quod mihi elegantius videtur. Musgravius. In E. perspicue scriptum χλοηρᾷ: in G. χλοηρεῖ. Sed errorem in describendo admissum correxit ipse librarius, diphthongo ει superposita litera α. Χλοηρὴς autem an alicubi reperiatur, nescio: frustra illud quaesivi. Brunckius.

α
Pal. χλοηρεῖ. Laur. χλοηρεῖ. Mirum esset, si alicubi reperiretur nihili vox χλοηρής. Si in MSS. Par. conferendis accentuum rationem habuisset Musgravius, aliter de eorum scriptura judicasset. Si MSS. re vera praeberent χλοήρει, conferendum esset κισσήρεις apud Sophoclem Ant. 1132. Sed haud dubie recte se habet χλοηρᾷ, licet χλοηρὸς, quod sciam, nusquam alibi exstet. [Vix enim inter scriptores habendus est Pseudogregorius, apud quem legitur v. 675. πρῶτον μὲν εἰς χλοηρὸν ἷξον που νάπος. *Ex Addendis.*]

108. Aldus σμίλακι καλλικάρπῳ. Laur. σμίλακι καλικάρπω. Sed σ a correctore additum videtur. Recte

καὶ καταβακχιοῦσθε δρυὸς
ἢ ἐλάτας κλάδοισι.
στικτῶν τ' ἐνδυτὰ νεβρίδων
† στέφετε λευκοτρίχων πλοκάμων
μαλλοῖς. ἀμφὶ δὲ νάρθηκας ὑβριστὰς
ὁσιοῦσθ'. αὐτίκα γᾶ πᾶσα χορεύσει.

Pal. *μίλακι*, quam scripturam e v. 702. a Brunckio expulsam revocavi. Aristophanes Nub. 1005. *μίλακος ὄζων, καὶ ἀπραγμοσύνης, καὶ λευκῆς φυλλοβολούσης.* Hic etiam Brunckius *σμίλακος.*

109. *Καταβακχιοῦσθε*, *bacchamini*, eodem sensu quo dixit Virgilius: *virginibus bacchata Lacaenis Taygeta.* Ita Sophocles Incert. XCIV. *Ὅθεν κατεῖδον τὴν βεβακχιωμένην | βροτοῖσι κλεινὴν Νύσσαν, ἣν ὁ βούκερως | Ἴακχος αὐτῷ μαῖαν ἡδίστην νέμει.* Plura ad Sophoclis Oed. T. 1095. *καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν.*

110. Pal. *ἢ ἐλάτας κλάδοισιν.* Laur. *ἢ ἐλάτας ἐν κλάδοις*, quod e MSS. Par. admisit Brunckius. Vulgatam revocavit Matthiae. Nihil autem obstat *κλάδοισι*, quo minus haec verba de coronis accipiantur. Dixit enim noster Alc. 762. *στέφει δὲ κρᾶτα μυρσίνης κλάδοις.* Confer omnino v. 701. *ἐπὶ δ' ἔθεντο κισσίνους | στεφάνους, δρυός τε, μίλακός τ' ἀνθεσφόρου.* Praeter ea tria coronarum genera, hic etiam memorantur abiegnae.

111. Pal. *στικτῶν τ'* ut Aldus. Par. E. G. et fortasse Laur. (cujus scripturam enotatam non habeo) *στικτῶν δ'.* Hoc δ' admisit Brunckius, repudiavit Matthiae.

Ibid. Aldus *ἐνδυτὰν*, quod ex emendatione Brodaei in *ἐνδυτὸν* mutavit Barnesius. Pal. *ἐνδυκτὰ.* Laur. recte *ἐνδυτὰ*, quod accentu mutato e MSS. Par. admisit Musgravius. Reiskius jam *ἔνδυτα* legendum monuerat. Brunckius et Matthiae *ἐνδυτά.* Plura de accentu vide ad vv. 138. 745.

112. Reiskius conjicit *λευκοτρίχων ποκάδων (ovium) μαλλοῖς.* Musgravius aut sic, aut *λευκοτρίχων πλοκάμοις μαλλῶν.* Hanc conjecturam admisit Brunckius. Matthiae ut Aldus. Si *πρόβατον* apud Euripidem exstaret, libenter legerem *λευκοτρίχων προβάτων μαλλοῖς.* Sed ne sic quidem nulla superesset difficultas. Sensus haud dubie est *νεβρίδας ἐρίοισι στέφετε.* Quid sint *ἐριόστεπτοι κλάδοι*, omnibus satis notum est. Quid autem sint *ἐριόστεπτοι νεβρίδες*, nemo monere operae pretium duxit.

113. *Νάρθηκος* sive ferulae mentio est apud nostrum Bacch. 113. 147. 251. 705. 1155. Hel. 1377. Re vera diversam a thyrso fuisse copiose ostendit Musgravius ad v. 705. Sed discrimen neglexit Euripides, qui *νάρθηκα εὔθυρσον* dixit v. 1155. fere ut *κάματον εὐκάματον* v. 66. Hunc Penthei *νάρθηκα εὔθυρσον* appellarat *θύρσον* vv. 833. 939. Simili modo, quod in manu tenet Cadmus, *νάρθηξ* dicitur v. 251. mox vero v. 254. *θύρσος.*

Ibid. Ad *ὑβριστὰς* haec scripsit Brodaeus: *quibus mystae obvios quosque per jocum caederent.* Mihi potius *ὑβρισταὶ* appellari videntur, quia *ὑβρισταὶ* habentur, qui eos gestant. Eadem sunt *ναρθηκοφορεῖν* et *βακχεύειν*, quod quantulum distet ab *ὑβρίζειν*, ostendit Athenaeus p. 36. E. *Ὅθεν τινὲς τὴν Διονύσου γένεσιν καὶ τὴν τῆς Ὕβρεως κατὰ ταυτὰ γενέσθαι φασίν.* Confer *ὕβρισμα Βακχῶν* v. 778. et similia.

114. Hoc *ὁσιοῦσθε* conjecturis frustra sollicitant Reiskius et Musgravius. Significat *ὅσιοι ἔστε* sive *εὐσεβεῖτε.* Verba *ἀμφὶ νάρθηκας ὑβριστὰς ὁσιοῦσθε* eandem habent constructionem quam *ὅσιοι περὶ ξένους*, quod dixit noster Cycl.

Βρόμιος, ὅστις ἄγει θιάσους
εἰς ὄρος, εἰς ὄρος, ἔνθα μένει
θηλυγενὴς ὄχλος,
ἀφ' ἱστῶν, παρὰ κερκίδων τ'
οἰστρηθεὶς Διονύσῳ.
Ὦ θαλάμευμα Κουρή-
των, ζάθεοί τε Κρήτας
Διογενέτορες ἔναυλοι,

125. Sensus est, monente Barnesio: *sanctis ritibus ferulas sumite.*

Ibid. Brodaeus αὐτίκα γᾶ πάσα (*omnibus in terris*) χορεύσει | Βρόμιος. Paullo melius Matthiae: αὐτίκα γᾶ πᾶσα χορεύσει | Βρόμιον. Ita v. 1151. Ἀναχορεύσωμεν Βάκχιον. De qua constructione vide Brunckium ad Sophoclis Ant. 1151. Distinguo post χορεύσει, ut vulgo. Ceterum verba γᾶ πᾶσα non de universo genere humano, sed de solis Thebanis accipienda sunt.

115. Pal. βρόμιος ὅτ' ἄγη θιάσους. Laur. ὅτ' ἄγη a prima manu, ὅστις ἄγει a correctore. Quod si recte se habet, sensus est: Βρόμιός ἐστιν, ὃς ἄγει θιάσους. Simile est, quod legitur v. 141. ὁ δ' ἔξαρχος, Βρόμιος. Sed magnopere vereor, ne metri caussa ex conjectura repositum sit ὅστις. Quum MSS. praebeant ὅτ' ἄγη, suspicor Euripidem aut ὁπότ' ἂν ἄγῃ aut εὖτ' ἂν ἄγῃ scripsisse, quorum utrumvis metro satis facit.

118. Aldus ἀφ' ἱστὸν. Pal. ἀμφ' ἱστῶν. Laur. ἀφ' ἱστῶν, quod ex emendatione Brodaei in Hervagianam secundam admissum est. Sic etiam Stephanus.

Ibid. Pal. παρακερκίδων | τ'. Laur. ε / π κερκίδων | τ'. Verba ἀφ' ἱστῶν παρὰ κερκίδων τε vertit Brodaeus: *telis radiisque textoriis relictis.* Conferendum Homericum παρὰ νηῶν et similia. Reiskio placet ἀπὸ κερκίδων τ'. *Nam* παρὰ (inquit) *notat caussam efficientem, quae hic erat Bacchus, non radii textorii.* Imo, caussam efficientem notat dativus Διονύσῳ, quem ὑπὸ Διονύσου significare monui ad v. 65. Confer ipsius Bacchi verba v. 32. τοιγάρ νιν αὐτὰς ἐκ δόμων ᾤστρησ' ἐγὼ | μανίαις.

[120. Ὧι, *cui*, scil. Baccho. Reiskius. Heathius τῶν θαλάμευμα Κουρήτων. Confer cum vulgata, si tanti est, exordia Alcestidis, Andromaches et Electrae, necnon hujus fabulae v. 519. et sequentes. *Ex Addendis.*]

121. Κρῆτες adjectivum est cum ἔναυλοι connectendum. Musgravius. Aldus: ζάθεοί τε Κρῆτες, | διογενέτορες ἔναυλοι. Pal. ζάθεοί τε κρήτας | διογενέτορες ἔναυλοι. Sic etiam Laur. a prima manu, qui nunc habet κρήτας (ε supra). Strab. A. ζάθεοί τε κρῆτας διογενέτορας ἔνθ' αὐλὸς (ε supra). Strab. B. ζαθέοιό τε κρήτας διογενέτορος ἔνθ' αὐλοὶ. Strab. C. ζάθεοί τε κρῆτες διογενέτορες ἔνθ' αὐλὶς. Strab. Ald. Ζάθεοί τε κρῆτες Διογενέτορες ἔναυλοι. Admisi Κρήτας, quod inter duos nominativos plurales positum facile in Κρῆτες mutari potuit. Nec male legeretur διογενέτορος. Sed praestare videtur quod in pluribus libris exstat. Vide ad Heracl. 750. ubi vereor ut recte mutarim Aldinam scripturam: καὶ λαμπρόταται θεοῦ | φαεσίμβροτοι αὐγαί.

122. Διογενέτορες ἔναυλοι non sunt *Jove geniti incolae*, quae Porti interpretatio est, neque *Jovis genitores incolae*, quae Heathii, sed potius *natalicia Jovis domicilia*, ut Musgravius. Brodaeus ἔναυλοι interpretatur μυχοί. Noster Temenid. XVIII. βὰς κατ' ἐναύλους ὀρέων

ἔνθα τρικόρυθες ἄντροις
βυρσότονον κύκλωμα τόδε
μοι Κορύβαντες ηὗρον·
ἀνὰ δὲ βάκχια συντόνῳ

ἀβάτους, | ἐπὶ λειμῶνας ποιμένι' ἄλση τ'. Confer etiam Hel. 1113. Herc. 371. [Ineptissime Reiskius ἔναυλοι idem significare monet quod σύναυλοι, *sub concentu tibiarum. Alias* (inquit) *mallem* ἔνοπλοι, cum scutis. Nec melius Heathius Διογενέτορος ἐν αὐλῇ. *Saturni in aula. Ex Addendis.*] Quod ad Διογενέτορες attinet, fatendum est ὁμογενέτορα apud Euripidem Phoen. 168. significare ὁμογενῆ. Συγγενέτειρα etiam (quod a συγγενέτωρ derivatum est) ab eo El. 746. pro συγγενής dictum est. Sed exstant γενέτωρ, *genitor*, γενέτειρα, *genitrix*, unde magis analogiae consentaneum videtur Διογενέτορες activo quam passivo sensu.

123. Aldus τρικόρυθές τ' ἐν ἄντροις. Pal. ἔνθα τρικόρυθες ἐν ἄντροις. Sic etiam Laur. nisi quod ἔνθα a correctore περιγέγραπται. De quo more vide Bastium Comment. Palaeogr. p. 857. Par. G. ut Laur. Alter Par. τρικόρυθες ἐν ἄντροις omisso ἔνθα. Strab. A. ἔνθα τρικόριθες ἀνθοῦσι. Strab. B. ἔνθα τρικόρυθες ἀνθ' ὧν. Strab. C. ἔνθα τρικόρυθες ἀνθοῦσι. Strab. Ald. ἔνθα τρικόρυθες ἀνθ' οἷς. Recte Musgravius ἔνθα (in textu Ἐνθὰ) τρικόρυθες ἄντροις. Duae breves syllabae κόρυ uni longae καλ respondent. Brunckius τρικόρυθές γ' ἵν' ἄντροις scripsit. Sed ἔνθα vix et in MSS. nostris et apud Strabonem reperiretur, nisi ab Euripide profectum esset.

Ibid. Grammaticus apud Eustathium p. 803, 58. φάλοι, ὀμφαλοὶ ἀσπίσι μικραῖς παραπλήσιοι. καὶ κεῖνται κατὰ τὸ μέτωπον, ὑπερέχοντες τῶν ὀφρύων, ἀποσκιάζοντες τὴν τοῦ ἡλίου αὐγὴν, οἷαι τῶν Παλλαδίων καὶ τῶν Κορυβάντων αἱ κόρυθες. Exstant τρίκορυς et τρικόρυθος. Hoc legitur apud nostrum Or. 1480.

124. [Eustathius p. 771, 54. ἐκεῖ εὑρέθη αὐλὸς καὶ τύμπανον, ὃ βυρσότονον κύκλωμα Εὐριπίδης καλεῖ. *Ex Addendis.*] Hesychius: Βυρσότονον [κύκλωμα]: τύμπανον. Ita vulgatam corrigunt viri docti. Altera forma βυρσοτενής exstat Hel. 1362. ubi Aldus: τύμπανά τε λάβετε πυρσογενῆ.

Ibid. Delendum forte τόδε ob metrum. MUSGRAVIUS. Deleri non potest, nisi deleatur etiam δρυὸς v. 109. quod sensus abesse non patitur.

125. [*Μοι* abundat, vel debet reddi: *quod in manibus, prae manibus habeo.* REISKIUS. *Ex Addendis.*] Aldus εὗρον. E Pal. admisi ηὗρον. Vide v. 203. 279. 632. 1389.

126. Aldus: ἀνὰ δὲ βακχεία συντόνῳ | κέρασαν ἡδυβόα Φρυγίων | αὐλῶν πνεύματι. E Pal. nihil enotatum est. Laur. incertum βακχεία an βακχία, cetera ut vulgo. Strabo: ἀνὰ δὲ βακχείω συντόνω κέρας, ἀνὰ δύο βοᾶν φρυγίων αὐλῶν πνεύματι. Brodaeus: ἀνὰ δὲ βακχείᾳ, σὺν τῇ βακχείᾳ, *aut*, τῇ βακχείᾳ ἀνεκέρασαν, *et tympani strepitum cum tibiarum Phrygiarum sono miscuerunt.* Idem: ἡδυβόᾳ, *suavi.* Portus in textu βακχείᾳ, cetera ut Aldus. Vertit tamen ἡδυβόα—πνεύματι *dulcisonos—flatus*, quasi πνεύματα legerit. Quum vero non dicatur ἡδύβοος, sed potius ἡδυβόας, conjicit in annotatione βακχείαν σύντονον (φωνὴν scilicet) et ἡδυβόᾳ πνεύματι. Barnesius ἡδυβόᾳ, cetera ut Portus, cujus versionem quoque servavit. Reiskius aut βακχείῳ (πνεύματι) legendum censet; aut βακχείαις, ut sensus sit ἀνεκέρασαν δὲ ἐν βακχείαις κ. τ. λ. Heathius Porti βακχείαν σύντονον probat. Musgravius in textu Aldum

κέρασαν ἀδυβόᾳ Φρυγίων
αὐλῶν πνεύματι, ματρός τε Ῥέας εἰς
χέρα θῆκαν, κτύπον εὐάσμασι Βακχᾶν.
παρὰ δὲ μαινόμενοι Σάτυροι
ματέρος ἐξανύσαντο θεᾶς,
εἰς δὲ χορεύματα
[1] συνῆψαν τριετηρίδων,
[2] αἷς χαίρει Διόνυσος.

1 ξυνῆψαν
2 οἷς

sequitur, in annotatione vero haec habet: βάκχεια [sic]. *Edd. recentiores errore typographico βακχείᾳ. MS. G. βάκχια. Legendum ni fallor βάκχικα* [sic], *subintelligendo ὄργια vel ἱερά.* Deinde: *Legendum puto cum Barnesio ἡδυβοᾷ* [sic], *sive id casu in Barnesianae contextum venit, sive aliter.* Brunckius Porti conjecturam admisit. Schaeferus: ἀνὰ δὲ Βάκχεια συντόνῳ | κέρασαν ἡδυβόᾳ κ. τ. ἑ. Tandem veram scripturam, metro quoque necessariam, protulit Matthiae. Idem valet ἀνὰ δὲ βάκχια quod ἐν βακχίοις. Ipsum vide Gramm. Gr. §. 579. p. 888.

127. Aldus κέρασαν ἡδυβόᾳ, ut jam monui. Strabo κέρας ἀνὰ δύο βοᾶν (vel βοάν). Ex qua scriptura quamvis corrupta constare videtur legendum esse ἀδυβόᾳ.

128. Strab. A. B. C. ματρὸς στερεᾶς εἰς χέρα θῆκαν. Strab. Ald. ut vulgo apud Euripidem. Brunckius, ut τῷ καλλίκτυπον locum faceret, intoleranda sane audacia θῆκαν τε Ῥέας εἰς χέρα dedit ex conjectura Musgravii. Vulgatam, quod miror, non revocavit Matthiae.

129. Aldus: κτύπον ἔν τ' ἄσμασι βακχᾶν. Pal. κτύπον ἐν ἄσμασι βακχᾶν. Laur. ut Aldus, sed τ' additum videtur a correctore. Strabo καλλίκτυπον εὔασμα βακχᾶν. Quam scripturam vulgata longe meliorem appellat Stephanus. Brunckius ex conjectura Musgravii καλλίκτυπον εὐάσμασι Βακχᾶν. Revocavi Canteri conjecturam a Barnesio olim admissam. Dativus εὐάσμασι iterum legitur v. 151. Vide ad εὐάζω v. 1035.

[130. Reiskius: παρὰ δὲ δεχόμενοι pro παραδεχόμενοι. Ejus interpretationem silentio praetereo. *Ex Addendis.*]

131. Strabo A. B. C. ματέρος ἐξαῦσαντο ῥέας. Strab. Ald. ματέρος ἐξανύσαντο ῥέας. Recte vulgo ἐξανύσαντο, quod *peregerunt* vertunt Portus aliique, subaudito scilicet *sacra*, et activa forma cum media confusa. Unde Brodaeus: Θεᾶς. *placet* θέας, Ludos, Megalesia. *Qui θεᾶς legunt, his necesse est μητρῷα subaudire.* Rectius Heathius *obtinuerunt.* Ordo est: παρὰ δὲ ματέρος θεᾶς ἐξανύσαντο μαινόμενοι σάτυροι. Confert Brunckius Aeschylum Prom. 699. Τὴν πρίν γε χρείαν ἠνύσασθ' ἐμοῦ πάρα | κούφως. Miror autem Musgravium potius conjecisse ματέρος ἐξάνυσαν τελετάς, quam in Heathii interpretatione acquievisse.

133. Strabo προσῆψαν.

Ibid. Oppianus Cyneg. IV. 233. οἰνάδες, ὀσχοφόροι, τριετηρίδες, ἀνθοκάρηνοι, | Βάκχου φοιταλιῆος ἐγερσιχόροιο τιθῆναι. Unde fortasse Joannes Nicolai apud Jac. Gronovium Thes. T. VII. p. 201. F. inter Bacchi sacerdotes sive ministras etiam Τριετηρίδας enumerat. Nihil tale docet Statius Theb. IV. 722. *Ludus et atra sacrum recolet trieteris Ophelten.* Neque Cicero de Natura Deor. III. 23. *Dionysos multos habemus:——quintum Niso natum et Thyone, a quo trieterides constitutae putantur.* Plura de Trietericis Virgilii interpretes ad Aen. IV. 302.

134. Strabo οἷς, χορεύμασι scilicet, nescio an rectius.

† Ἡδὺς ἐν ὄρεσιν, ὅτ᾽ ἂν
ἐκ θιάσων δρομαίων
πέσῃ πεδόσε, νεβρίδος ἔχων
ἱερὸν ἐνδυτὸν, ἀγρεύων
αἷμα τραγοκτόνον, ὠμοφάγον χάριν,
ἱέμενος εἰς ὄρεα Φρύγια, [1] Λύδια. 1 Λύδιά θ᾽.

135. Sequitur epodus, cujus neque metrum neque sensus ex omni parte perspicuus est. Ceteris difficiliora sunt prima verba, quae in Aldina ita leguntur: ἡδὺς ἐν ὄρεσιν, ὅταν | ἐκ θιάσων δρομαίων | πέσῃ πεδόσε. Nihil valet Musgravii conjectura ἦδος ἐν ὄρεσιν, *voluptas in montibus*. Aliae sunt conjecturae hac nihilo meliores.

Ibid. Laur. οὔρεσιν, quod e MSS. Par. admisit Brunckius, in cujus recensione primi duo versus ita se habent: ἡδὺς ἐν οὔρεσιν, ὅταν ἐκ θιάσων | δρομαίων πέσῃ. Prior anapaesticus est, alter dochmiacus. Ego potius ὄρεσσιν scribendum puto, ut epodus a duobus paeonibus incipiat. Confer vv. 140. 157. 161. 163. Jam dedi ὄρεσσι pro ὄρεσι v. 76.

[136. Jacobsius Exercitationibus Crit. T. I. p. 146. verba ἐν ὄρεσιν ὅταν ἐκ θίασος δρόμῳν (sic enim legendum statuit) πέσῃ πεδόσε in parenthesi ponenda censet. *Ex Addendis.*]

137. Pal. πεύσῃ πεδός σε νεβρίδος ἔχων. Unde nihil extrico. Reiskius πεδόθεν legendum contendit.

138. Matthiae ἔνδυτον. Ceteri omnes ἐνδυτὸν. Ipse Matthiae ἔνδυτα v. 111.

Ibid. Pal. ἀγορεύων. Sic etiam Laur. a prima manu.

139. Praestaret προπαροξυτόνως scribere τραγόκτονον, ἤγουν αἷμα τῶν τράγων τῶν κτανθέντων, εἴτε φονευθέντων. Portus. Αἷμα hic φόνον significat, ut apud nostrum Or. 829. τίς νόσος, ἢ τίνα δάκρυα, | καὶ τίς ἔλεος μείζων κατὰ γᾶν, | ἢ ματροκτόνον αἷμα χειρὶ θέσθαι; Ibid. 1649. δίκην ὑπόσχες αἵματος μητροκτόνου. Idem θυσίαις ἥδεται βροτοκτόνοις dixit Iph. T. 384. βορᾷ χαίρουσιν ἀνθρωποκτόνῳ Cycl. 127. Activo sensu sumuntur adjectiva ἀνθρωποκτόνος, βροτοκτόνος, μητροκτόνος, τραγοκτόνος.

Ibid. Ὠμοφάγον χάριν. Bacchae, ut alias docui, crudis carnibus vesci solitae sunt. Brodaeus. [Schol. ad Apollonium I. 636. Θυάσιν ὠμοβόροις ἴκελαι:—τὸ δὲ ὠμοβόροις ὅτι πολλάκις τῇ μανίᾳ κατασχεθεῖσαι, καὶ ὠμοσπάρακτα ἐσθίουσιν, ὡς καὶ Εὐριπίδης ἐν Βάκχαις φησίν. *Ex Addendis.*] Clemens Alex. Cohort. ad Gentes p. 11, 15. a Musgravio allegatus: Διόνυσον μαινόλην ὀργιάζουσι Βάκχοι, ὠμοφαγίᾳ (an Ὠμοφάγια) τὴν ἱερομηνίαν ἄγοντες, καὶ τελίσκουσι τὰς κρεανομίας τῶν φόνων, ἀνεστεμμένοι τοῖς ὄφεσιν, ἐπολολύζοντες Εὐάν. Apud Plutarchum Themistocle p. 119. A. ὠμηστοῦ Διονύσου mentionem esse monet Heathius. Typographi errore, necne, apud Brodaeum legatur ὠμοφάγον χάριν, incertum est. Hervagiana secunda ὠμοφάγων, quod consulto admissum videtur. Aldinam revocavit Brunckius. Revocare voluit, ni fallor, Musgravius, cujus annotatio ita se habet: ὠμοφαγὸν [sic]. *Ita MSS. E, G. Ed. Ald.* ὠμοφαγὼν [sic]. Reiskius etiam, qui ed. Aldina non utebatur, ὠμοφάγον χάριν, *voluptatem crudivoram.* Simile est χαρμοναῖσιν ἀνδροβρῶσι, quod dixit noster Herc. 385. Apud Hesychium legendum videtur: Ὠμοφάγους δαιταλεῖς: τοὺς τὰ ὠμὰ κρέα μερίζοντας καὶ ἐσθίοντας.

140. Noster Phoen. 153. Ἀλλά νιν ἁ κατ᾽ ὄρη μετὰ ματέρος | Ἄρτεμις ἱεμένα, | τόξοις δαμάσασ᾽ ὀλέ-

ὁ δ᾽ ἔξαρχος, Βρόμιος, εὐοῖ.
ῥεῖ δὲ γάλακτι πέδον, ῥεῖ δ᾽ οἴνῳ, ῥεῖ δὲ μελισσᾶν
νέκταρι, Συρίας δ᾽ ὡς λιβάνου καπνός.
ὁ Βακχεὺς δ᾽ ἔχων
πυρσώδη φλόγα πεύκας
ἐκ νάρθηκος, αἴσσει,

σειεν. Hiatus vitandi caussa fortasse legendum *Λύδιά θ᾽*. Reiskius *αὐδᾷ*, *clamat.*

141. Aldus: *ὅδ᾽ ἔξαρχος βρόμιος, εὐοῖ.* Recte interpungunt alii, ut sensus sit: *ὁ δὲ ἔξαρχος, Βρόμιός ἐστιν.* [*Ἔξαρχος* vox Homerica. Il. Ω. 720. *παρὰ δ᾽ εἷσαν ἀοιδοὺς | θρήνων ἐξάρχους.* Demosthenes de Cor. p. 516. B. *ἔξαρχος καὶ προηγεμὼν καὶ κιττοφόρος καὶ λιχνοφόρος καὶ τὰ τοιαῦτα ὑπὸ τῶν γραδίων προσαγορευόμενος.* *Ex Addendis.*] Plutarchus T. II. p. 65. C. *ἦν δὲ ὁ Μήδιος τοῦ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον χοροῦ τῶν κολάκων οἷον ἔξαρχος.* Apud eundem Numa p. 67. C. legitur *ἔξαρχος τῶν ἱερῶν.* Quo exemplo usus est Stephanus in Thesauro Ling. Gr.

Ibid. Pal. *εὖ οἶ.*

142. Simile est, quod ita reddunt Alexandrini Exod. 3, 8. *καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλὴν, εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι.* Confert Brunckius Horatium Carm. II. 19, 9. *Fas pervicaces est mihi Thyades, | vinique fontem, lactis et uberes | cantare rivos, atque truncis | lapsa cavis iterare mella.* Confert etiam hujus fabulae vv. 703—710.

144. Pal. *νέκταρ.*

Ibid. Pal. *συρείας.* Aeschylus Ag. 1321. *Οὐ Σύριον ἀγλάϊσμα δώμασιν λέγεις.* Reiskius legendum censet: *Συρίας δ᾽ ὠλιβάνου κάπνος | ἐκ νάρθηκος αἴσσει.* Ut versus *ἐκ νάρθηκος αἴσσει* huc transferri possit, aut aliquid deesse, aut *ῥίπτων* v. 150. in *ῥίπτει* mutandum statuit. Rectius alii *ἐστὶν* supplendum monent. Portus: *Syriaci vero tanquam thuris fumus* inde spirat.

145. Laur. a prima manu: *ὁ βακχεὺς δ᾽ ἔχων πῦρ: ἐκ νάρθηκος αἴσσει. | πυρσώδη φλόγα πεύκας.* Corrector *πῦρ* delevit, transpositionis notas *β α* addidit. Locum ita distinguit Aldus: *ὁ βακχεὺς δ᾽ ἔχων | πυρσώδη φλόγα πεύκας, | ἐκ νάρθηκος αἴσσει.* Nulla certe difficultas in verbis *ἔχων πυρσώδη φλόγα πεύκας*, quibus similia *φλέγοντ᾽ ἀγλαῶπι πεύκᾳ* habet Sophocles Oed. T. 213. Major in *ἐκ νάρθηκος αἴσσει*, quae ita vertit Portus: quae [*φλὸξ* scilicet] *ex ferula emicat.* Barnesius vero: *ex ferula emicare* facit, *quassando.* Tertia ratio est Heathii, qui tres versus ita reddit: *Bacchus habens rutilantem flammam facis ferulae affixam, vel e ferula pendentem, impetu fertur.* Monet etiam Musgravius: *Videntur Bacchantes tedas suas non manibus prehensas, sed ferulis insertas gestasse.*

147. *Ἀΐσσει* Hebraeorum more, *emicat* pro *emicare* facit. Barnesius. Quem turpiter hallucinari statuit Piersonus Verisim. p. 124. emendandum vero *αἰθύσσει.* Hodie inter omnes convenit, activam significationem *τῷ αἴσσειν* sine soloecismo tribui posse. De qua re videndus in primis Porsonus ad Or. 1427. Altera quaestio est, utrum scribendum *αἴσσει* an *ᾄσσει.* Licet metrum incertum sit, eo melior videtur forma trisyllaba, quod hunc versum superiori similem reddit. Qui *αἴσσειν* Atticis omnino abjudicant, eodem errore teneri mihi videntur, quo teneretur, qui ex eo quod *ᾄδειν* apud eos passim legitur, omnia alterius formae *ἀείδειν* exempla corrupta pronunciaret. Vide Porsonum ad Hec. 31. cujus exemplis adde Euripidem Suppl. 962.

δρόμῳ καὶ χοροῖς ἐρεθίζων πλανάτας,
ἰαχαῖς τ' ἀναπάλλων,
τρυφερὸν[1] *πλόκαμον εἰς αἰθέρα ῥίπτων.*
ἅμα δ' ἐπ' εὐάσμασιν ἐπιβρέμει
τοιάδ'· Ὦ ἴτε Βάκχαι,
ὦ ἴτε Βάκχαι,
Τμώλου χρυσορόα χλιδᾷ,
μέλπετε τὸν Διόνυσον
βαρυβρόμων ὑπὸ τυμπάνων,

1 πλόκον

148. Aldus *δρόμῳ καὶ χοροῖς*. Pal. *δρόμω καὶ χοροῖς*. Etiam Laur. *καὶ χοροῖς*, quod ideo moneo, quia Par. E. ab eo derivatus *τοῖς χοροῖς* habet. Brunckius *τοὺς χοροὺς* reposuit. Matthiae *καὶ χοροῖς* revocavit. [Si recte, sensus est *εἰς δρόμον καὶ χοροὺς ἐρεθίζων*. Ita fere v. 869. *θωΰσσων δὲ κυναγέτας* | *συντείνῃ δρόμημα κυνῶν*, | *μόχθοις τ', ὠκυδρόμοις τ' ἀέλλαις*. Ubi vide annotata. Mihi in mentem venerat *δρόμῳ τε χοροὺς*. *Ex Addendis.*] Quod ad *χοροὺς* attinet, favere videtur cod. Palatini scriptura *χοροῖς*. Neque nimis audax conjectura *τε* pro *καί*. Confer omnino Rhes. 374. ubi pro Aldina scriptura, *σχιστὰν παρ' ἄντυγα κώλοις ἐρεθίζων*, reponendum statuunt viri docti: *ξεστὰν παρ' ἄντυγα πώλους ἐρεθίζων*.

Ibid. Pal. *πλάνας*. Reiskio placet *πλανάταις*. Recte, ut mihi quidem videtur, modo retineatur *χοροῖς*. *Πλανάτας* accusativum esse monet Heathius. Nescio an scribendum *πλάνατας* sive *πλάνητας*. Nominativus *πλάνης* in hac ipsa fabula legitur v. 716. Sed metrum incertum etiam scripturam incertam reddit.

149. Laur. *ἰαχαῖς τ' ἂν ἀπ' ἄλλων*. *Ἰαχαῖς* hic mediam producere videtur, ut plerumque apud Atticos. De *ἀναπάλλων* vide ad v. 1188.

150. Metrum melius se habiturum monet Heathius, si legatur *πλόκαμόν τ'*. Opinor, ut versus sit hexameter heroicus ab initio mutilus. Brunckius dedit *πλόκαμον ἐς*, proceleusmaticum pro anapaesto. Matthiae ut Brunckius. Burgesius *πλόκον εἰς*, quod haud dubie praeferendum, si metrum re vera anapaesticum est. *Πλόκος* enim pro *πλόκαμος* dictum exstat apud nostrum Ion. 1266. Herc. 233. El. 527. Diverso sensu Med. 786. ubi cod. Vossianus *πλόκαμον*.

151. Laur. *ἅμα δ' ἐπευάσμασιν*. Malim *ἅμα δ' εὐάσμασιν*. Sed vulgata recte se habere videtur.

Ibid. Laur. post *ἐπιβρέμει* inserta habet verba *ἐπϊ* (sic) *λίγει' ἠχεῖ* cum gl. *περισσόν*. Quae e glossemate orta videntur. Talia additamenta apud tragicos haud raro occurrunt. Nonnulla indicabo ad Sophoclis Oed. T. 896. ubi post verba *τί δεῖ με χορεύειν* multi codices et ipsae membranae Laurentianae addunt: *πονεῖν ἢ τοῖς θεοῖς*.

153. Laur. *ἴτε βάκχαι* omisso *ὦ*. Superiori versu ut vulgo.

154. [*Χρυσορόου*. Nam e monte Tmolo profluit Pactolus auriferum flumen. Brodaeus. Herodotus I. 93. *θωύματα δὲ γῆ Λυδίη ἐς συγγραφὴν οὐ μάλα ἔχει, οἷά τε καὶ ἄλλη χώρη, πάρεξ τοῦ ἐκ τοῦ Τμώλου καταφερομένου ψήγματος*. Vide etiam Strabonem p. 625. D. *Ex Addendis.*] *Χλιδᾷ, μετὰ χλιδῆς*. Brodaeus. Aldus *Τμώλου χρυσορόου χλιδᾷ*. Quae scriptura, ni fallor, bis mendosa est. Genitivum *χρυσορόου* a nominativo *χρυσόροος* derivat Heslerus. Ego vero a *χρυσορόας* derivandum puto. Ejus-

εὔια τὸν εὔιον ἀγαλλόμεναι θεὸν 158
ἐν Φρυγίαισι βοαῖς ἐνοπαῖσί τε, 159
λωτὸς ὅτ' ἂν εὐκέλαδος ἱερὸς ἱερὰ 161
παίγματα βρέμῃ [1] *σύνοχα Φοιτάσιν.* — [1] *ξύνοχα* 163
εἰς ὄρος, εἰς ὄρος ἡδομένα δ' ἄρα 165
(πῶλος ὅπως ἅμα ματέρι φορβάδι) 167
κῶλον ἄγει ταχύπουν σκιρτήμασι Βάκχα. 169

dem formae est *ὠκυρόας*, cujus accusativus legitur v. 569. Minus poëticum, nec tamen analogiae contrarium, est *χρυσόροος* sive *χρυσόῤῥοος*. Reposui igitur *χρυσορόα*. Deinde Musgravium aliosque sequutus dedi *χλιδὰ* ex conjectura Reiskii, qui vertit: *o Bacchae, quae estis decus atque deliciae Tmoli.*

158. *Εὔϊα* adverbii loco, *Bacchico more.*

161. Pal. recte *ὅτ' ἂν* vv. 161. 281. nec saepius in hac fabula, modo solita diligentia usus sit Amatius. Ego semper *ὅτ' ἂν* scribo, licet codices optimi et vetustissimi haud raro *ὅταν* exhibeant.

163. Pal. $\overset{\text{η}}{\text{βρέμει}}$.

Ibid. *Σύνοχα*, *congrua.* Hervagiana tertia typographi errore *σύνωχα*, quod pro varia lectione consulto admissa accepit Barnesius. Noster Hel. 168. *εἴθ' ἐμοῖς γόοις | μόλοιτ', ἔχουσαι τὸν Λίβυν | λωτὸν, ἢ σύριγγας, αἰλίνοις κακοῖς | τοῖς ἐμοῖσι σύνοχα δάκρυα, | πάθεα πάθεσι, μέλεα μέλεσι.*

Idid. *Φοιτάσιν* est nomen loco participii *φοιτώσαις*, quod sui verbi constructionem servat. PORTUS. Vulgo enim *φοιτάσιν εἰς ὄρος* sine distinctione, quod *euntibus in montem* reddit Portus. Sed *φοιτάσιν* plus significat quam *euntibus*, nempe *Μαινάσιν*. Aeschylus Ag. 1282. *καλουμένη δὲ φοιτὰς, ὡς ἀγύρτρια, | πτωχὸς, τάλαινα, λιμόθνης ἠνεσχόμην.*

165. A quo verbo vel participio pendeant verba *εἰς ὄρος, εἰς ὄρος*, quae vulgo plenam distinctionem sibi subjectam habent, non adeo facile esse dictu recte monet Musgravius, cui quidquid inter *ὦ ἴτε Βάκχαι* v. 153. et *εἰς ὄρος* interjectum legitur, *διὰ μέσου* positum videtur. Mutavi distinctionem, ut ordo sit: *ἡδομένα δ' ἄρα Βάκχα, κῶλον ταχύπουν εἰς ὄρος ἄγει σκιρτήμασι.* Ab eodem verbo *ἄγει* pendent eaedem voces *εἰς ὄρος, εἰς ὄρος* v. 116. Eadem interpretatio tandem Musgravio in mentem venisse videtur. Scripsit enim in margine exempli sui: *An horum versuum sedes intermutanda.* Scilicet ut legatur: *ἡδομένα δ' ἄρα εἰς ὄρος, εἰς ὄρος.* Sed obstat vocalium concursus. Neque raro particulam *δὲ* post plures voces collocant tragici, quod Musgravio displicuisse videtur. [Exemplum insigne vide apud nostrum Ion. 1187. *κοὐδεὶς τάδ' ᾔδειν. ἐν χεροῖν ἔχοντι δὲ | σπονδὰς μετ' ἄλλων παιδὶ τῷ πεφηνότι, | βλασφημίαν τις οἰκετῶν ἐφθέγξατο.* Plura exempla dedisse Erfurdtium in Observationibus Crit. ad Athenaeum in Horreo philosophico Regiomontano ad Athenaei p. 225. F. monet Seidlerus ad Tro. 831. *Ex Addendis.*]

Ibid. Verba *ἡδομένα δ' ἄρα* et quae sequuntur alii aliter distinguunt. Aldus post *πῶλος* iterumque post *ταχύπουν* interpungit. Optima videtur Musgravii ratio, quo auctore verba *πῶλος ὅπως ἅμα ματέρι φορβάδι* parenthesi inclusa nunc leguntur.

169. Aldus *βάκχον*. Bacchi *σκιρτήματα* sunt, quorum auctor est Bacchus. Sed in vulgata scriptura nihil habet *ἄγει* a quo pendeat. Sequor igitur Brunckium, qui Musgravii conjecturam *Βάκχα* ad-

ΤΕΙ. Τίς ἐν πύλαισι Κάδμον ἐκκαλεῖ δόμων,
Ἀγήνορος παῖδ', ὃς πόλιν Σιδωνίαν
λιπὼν, ἐπύργωσ' ἄστυ Θηβαίων τόδε;
ἴτω τις, εἰσάγγελλε, Τειρεσίας ὅτι
ζητεῖ νιν. οἶδε δ' αὐτὸς, ὧν ἥκω πέρι,
ἅ τε ξυνεθέμην πρέσβυς ὢν γεραιτέρῳ,
θύρσους ἀνάπτειν, καὶ νεβρῶν δορὰς ἔχειν,
στεφανοῦν τε κρᾶτα κισσίνοις βλαστήμασιν.
ΚΑ. Ὦ φίλταθ', ὡς σὴν γῆρυν ᾐσθόμην κλύων,

misit. Reiskio placet Βάκχος. Addit: *redit enim ad ἔχει.* Quod vix intelligo. Melior est Burgesii scriptura ἄγω σκιρτήμασι Βάκχον.

170. Hunc versum cum duobus sequentibus Tiresiae famulo tribuit Laur. qui ad v. 170. personam habet Θεράπων, ad v. vero 173. Τειρεσίας. Idem de MSS. Par. monet Brunckius. In indice personarum legitur Θεράπων. Sed is Penthei servus est, qui non nisi post v. 433. in scenam inducitur.

Ibid. Vulgatam hujus versus scripturam non improbo. Ita noster Hel. 898. τίς εἶσ' ἀδελφῷ τόνδε σημανῶν ἐμῷ | παρόνθ', ὅπως ἂν τοὐμὸν ἀσφαλῶς ἔχῃ. Sed non male legeretur, ne una quidem litera mutata: Τίς ἐν πύλαισι; Κάδμον ἐκκάλει δόμων. [Ita Bergler. ad Aristophan. Pac. 179. *ED. LIPS.*] Ut hic Τίς ἐν πύλαισι, ita Τίς πρὸς πύλαισι dicitur Hel. 444. Paullo plenius noster Phoen. 1074. Ὠὴ, τίς ἐν πύλαισι δωμάτων κυρεῖ; | ἀνοίγετ', ἐκπορεύετ' Ἰοκάστην δόμων.

173. Pal. ἴτω τίς v. 173. λάβῃ τίς v. 265. δόκει τί v. 312. στειχέτω τίς v. 346. δόξει τίς v. 480. ἐξένροι τίς v. 488. καὶ τίς v. 822. et fortasse plura. Similia nonnulla in Laur. leguntur. Aut meliores codices secutus est Aldus, aut suo judicio usus est. Vide tamen annotata ad vv. 473. 612. 832. 1028.

176. Malim ἀναίρειν, *elevare, attollere.* Musgravius. Sensus videtur esse θύρσους ἀνάπτειν κισσῷ, ut ἀνάπτειν significet ἐξαναστέφειν, quo verbo utitur noster v. 1053.

178. Si codex sanus, haec [ᾐσθόμην κλύων] idem valent ac αἰσθάνεσθαι ἐδόκουν, *sentire videbar.* Sic alter interpres rem accepit. Alter videtur ἡδόμην legisse, quae lectio melior. *Quam laetatus sum tuam vocem audiens.* Portus. Ηἰσθόμην ab αἰσθάνομαι, sin ἥσθημαι, ab ἥδομαι. Al. ἡδόμην. Barnesius. Malim ἥσθημην [sic], *ut laetatus sum,* prout et legisse videtur Interpres vulgaris. Heathius. Interpres vulgaris est Portus, cujus codex est ed. Basiliensis, quam Stiblinianam appellare soleo. Nihil omnino valet Barnesii Heathiique conjectura ἡσθήμην, sic enim eos scribere voluisse censeo. Nam si verbum ἥδομαι haberet παρακείμενον, quem nullum habet, potius ἧσμαι quam ἥσθημαι haberet. Praestat igitur ἡδόμην, quod a Musgravio probatum admisit Brunckius. Si recte, conferendus noster v. 609. ὡς ἐσεῖδον ἀσμένη σε, μονάδ' ἔχουσ' ἐρημίαν. Sed objici potest huic scripturae, quod potius ἥδομαι vel ἥσθην in simili sensu dici solet, quam ἡδόμην. Deinde vulgatam agnoscit Pseudogregorius v. 1145. licet ejus auctoritati non multum tribuam. Sed quod maximum est, dixit noster Hec. 1114. Ὦ φίλτατ', ᾐσθόμην γὰρ, Ἀγάμεμνον, σέθεν | φωνῆς ἀκούσας, εἰσορᾷς ἃ πάσχομεν; Dixit etiam Rhesi scriptor v. 608. Δέσποιν' Ἀθάνα, φθέγματος γὰρ ᾐσθόμην | τοῦ σοῦ συνήθη γῆρυν (ἐν πόνοισι γὰρ |

σοφὴν σοφοῦ παρ' ἀνδρὸς, ἐν δόμοισιν ὤν·
ἥκω δ' ἕτοιμος, τήνδ' ἔχων σκευὴν θεοῦ.
δεῖ γάρ νιν ὄντα παῖδα [1] θυγατρὸς ἐξ ἐμῆς
Διόνυσον, ὃς πέφηνεν ἀνθρώποις θεὸς,
ὅσον καθ' ἡμᾶς δυνατὸν, αὔξεσθαι μέγαν.
ποῖ δεῖ χορεύειν; ποῖ καθιστάναι πόδα,
καὶ κρᾶτα σεῖσαι πολιόν; ἐξηγοῦ σύ μοι
γέρων γέροντι, Τειρεσία. σὺ γὰρ σοφός.
ὡς οὐ κάμοιμ' ἂν οὔτε νύκτ' οὔθ' ἡμέραν

1 παιδὸς

παροῦσ' ἀμύνεις τοῖς ἐμοῖς ἀεί ποτε). | τὸν ἄνδρα δ' ἡμῖν ποῦ κατεύνασται φράσον, | πόθεν τέτακται βαρβάρου στρατεύματος. Sic etiam Sophocles Oed. C. 891. Ὦ φίλτατ', ἔγνων γὰρ τὸ προσφώνημα σόν, | πέπονθα δεινὰ τοῦδ' ὑπ' ἀνδρὸς ἀρτίως. Ex his exemplis constare mihi videtur, revocandam esse vulgatam ᾐσθόμην. Quod ad ὡς attinet, significat ἐπεὶ, ni fallor, ut apud Aristophanem Lys. 1109. αὐτὴ γὰρ, ὡς ἤκουσεν, ἤδ' ἐξέρχεται. Confer Bacch. 624. 690. 1086. 1093. [Ita Sophocles Oed. C. 1629. ὁ δ' ὡς ἐπήσθετ' ἐκ θεοῦ καλούμενος, | αὐδᾷ μολεῖν οἱ γῆς ἄνακτα Θησέα. Euripides Cycl. 419. ἠσθέντα δ' αὐτὸν ὡς ἐπησθόμην ἐγὼ, | ἄλλην ἔδωκα κύλικα. *Ex Addendis.*] Minus plene igitur post v. 179. distinxi.

179. Pal. σοφ'' σοφοῦ, quod est σοφὸν σοφοῦ.

180. Maluissem ἕτοιμος ἥκω, praeeunte scilicet ὡς sive ἐπεί. Sed dixit Sophocles Oed. T. 1266. ἐπεὶ δὲ γῇ | ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τἀνθένδ' ὁρᾶν. [Quod in MSS. nonnullis meaque editione legitur, δεινά γ' ἦν τἀνθένδ' ὁρᾶν, non magis genuinum est quam δεινὰ τἀνθένδ' ἦν ὁρᾶν, quod ex ingenio reposuit Brunckius. Sophocles imitatus est Homerum, apud quem legitur Il. A. 57. οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο, | τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς. Heynius: *Occurrit nunc primo loco quod locis multis Homeri memoria tenendum,* δὲ *in apodosi.* Idem recte mea sententia legendum suspicatur Il. A. 464. αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο, | μίστυλλον δ' ἄρα τἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν. Exempla ex Atticis poëtis ad Sophoclem proferam. *Ex Addendis.*]

181. Malim παῖδα παιδὸς ἐξ ἐμῆς. Idem valet apud tragicos παῖς παιδὸς, quod apud prosae orationis scriptores υἱδοῦς et θυγατριδοῦς. Ita noster infra v. 1326. σὸς (vel σῆς) δ' ἔχει δίκην | παῖς παιδός. Ubi vide annotata. Θυγατρὸς ex interpretatione natum videtur. Apud Euripidem Or. 374. veram scripturam, τῆς Τυνδαρείας παιδὸς ἀνόσιον φόνον, e MSS. admisit Porsonus. Si Iphigeniam Tauricam unquam edidero, ex sola conjectura scribam v. 5. τῆς Τυνδαρείας παιδὸς Ἰφιγένεια παῖς. Vulgo legitur Heracl. 211. Ἡρακλέης ἦν Ζηνὸς Ἀλκμήνης τε παῖς, | κείνη δὲ Πέλοπος θυγατρός. Quum praeter 212. nullus in ea fabula exstet senarius, qui duos pedes trisyllabos habeat, veri simile mihi videtur, poëtam scripsisse Πέλοπος παιδός.

182. Aldus ὃς πέφην' ἀνθρώποις. Laur. ὃς πέφηνεν ἀνθρώποις. Barnesius ex emendatione Stephani ὃς πέφηνεν ἀνθρώποις. Vix mentione dignae sunt Musgravii conjecturae οἷς πέφην' ἐν ἀνθρώποις, et ὡς (vel ὅτι, vel οὗ, *ubi*) πέφηνεν ἀνθρώποις.

184. Pal. et Laur. ποῖ δὴ χορεύειν. Quo exemplo conjecturam

θύρσῳ κροτῶν γῆν. ἐπιλελήσμεθ' ἡδέως
γέροντες ὄντες. ΤΕΙ. ταὐτά μοι πάσχεις ἄρα·
κἀγὼ γὰρ ἡβῶ, κἀπιχειρήσω χοροῖς.
ΚΑ. Οὐκ οὖν ὄχοισιν εἰς ὄρος περάσομεν;
ΤΕΙ. Ἀλλ' οὐχ ὁμοίαν ὁ θεὸς ἂν τιμὴν ἔχοι.

suam ad v. 224. defendere potuisset Stephanus. De Pal. hoc monet Amatius: *In margine γρ. Fortasse δεῖ, quod est rescissum in libro reconcinnando.* Quod ad ποῖ attinet, licet in hac re vix ulla sit librorum auctoritas, recte se habere videtur vulgata, quum sensus sit ποῖ ἐλθόντας. Recte, ni fallor, vulgo legitur apud Aristophanem Eccl. 831. ὅπως ἂν ὑμῖν ἡ τύχη κληρουμένοις | φράσῃ καθ' ἕκαστον ἄνδρ', ὅποι δειπνήσετε. Plura ad Sophoclis Oed. C. 25. ubi nostrum versum citat Brunckius.

188. Aldus: ἐπιλελήσμεθ' ἡδέων, | γέροντες ὄντες. Musgravius: *Nihil melius, quam quod mihi a Tyrwhitto suggestum est*, ἡθέων. Imo, longe melius ἡδέως ex conjectura Miltoni, de qua Porsonus apud Kiddium p. 224. *Palmariam emendationem ἡδέως Miltono surripuit Barnesius, Barnesio Brunckius.* Vertit Barnesius: *Suaviter sumus obliti, quod senes simus.* Constructionis exempla vide vv. 47. 1111. *ceteris omissis.* Plura apud Brunckium, qui Barnesii conjecturam tanquam suam admisit.

189. Recte Aldus ταυτά μοι πάσχεις ἄρα. Hervagiana secunda ταῦτά μοι, quod corrigendum monuit Portus, correxit Barnesius.

190. Ab hoc versu usque ad v. 209. quae Tiresiae sunt, Cadmo tribuit Aldus, quae vero Cadmi, Tiresiae. Barnesius auctore Cantero quinque versus 190. 192. 194. 196. 198. Tiresiae tribuit, reliquos quindecim Cadmo. Musgravius autem Tyrwhitto et MSS. Parisiensibus obsequutus, decem versus 200—209. qui Cadmo adhuc relicti erant, Tiresiae restituit. Ita faciendum jam viderat Scaliger. In Laur. personae recte constitutae sunt. Stephani vero codd. verba ἐπιλελήσμεθ' ἡδέων γέροντες ὄντες Tiresiae tribuunt, ταῦτά μοι πάσχεις ἄρα cum v. seq. Cadmo. Recte monet Stephanus, utricunque tribuantur verba ταυτά μοι πάσχεις ἄρα, ei etiam necessario tribuendum esse v. 190. Quae vero addit de personarum distributione, melius omisisset. Vide ad v. 193.

Ibid. Aldus κἀπιχειρήσω κακοῖς. In quo explicando frustra laborarunt interpretes ante Musgravium, qui e MSS. Par. reposuit χοροῖς. Consentiunt Pal. et Laur.

191. Aldus οὐκοῦν sine interrogatione. Vertit Heathius: *Nonne igitur vehiculis in montem transibimus?* Is igitur interrogationem addidisset, si hujus fabulae editionem parasset. Scripsisset etiam οὔκουν. Sed apud veteres, ut saepe monui, nullum discrimen est inter οὐκοῦν et οὔκουν, quorum loco scribendum οὐκ οὖν. Sophocles El. 779. Οὐκ οὖν ἀποστείχοιμ' ἄν, εἰ τάδ' εὖ κυρεῖ; Euripides Hel. 1430. Οὐκ οὖν ὅδ' ἄρξει ναὸς, ὃς κοσμεῖ τάφον; Etiam si dixissent veteres οὐκοῦν λέγε pro λέγε οὖν, in his et similibus exemplis praestaret negativa particula cum interrogatione.

192. Aldus: ἀλλ' οὐχ ὁμοίως ἂν ὁ θεὸς τιμὴν ἔχοι. Pal. οὐχ' (ut fere
οι
semper) et ἔχει, cetera ut Aldus. Vitiosa videtur hujus versus scriptura, propterea quod in brevem syllabam ἂν cadit ictus metricus, de quo Dawesius p. 189. Diu est, quum dixi in Censurae Trimestris T. VII. p. 448. *It is certain, that in tragic iambics, a monosyllable which is incapable of beginning a verse, as ἂν, γὰρ, δὲ, μὲν, τε, τις, is very rarely employed as the second*

ΚΑ. Γέρων γέροντα παιδαγωγήσω σ' ἐγώ.
ΤΕΙ. Ὁ θεὸς ἀμοχθὶ κεῖσε νῷν ἡγήσεται.
ΚΑ. Μόνοι δὲ πόλεως Βακχίῳ χορεύσομεν;
ΤΕΙ. Μόνοι γὰρ εὖ φρονοῦμεν. οἱ δ' ἄλλοι κακῶς.
ΚΑ. Μακρὸν τὸ μέλλειν. ἀλλ' ἐμῆς ἔχου χερός.
ΤΕΙ. Ἰδοὺ ξύναπτε, καὶ ξυνωρίζου χέρα.
ΚΑ. Οὐ καταφρονῶ 'γὼ τῶν θεῶν, θνητὸς γεγώς.

syllable of a tribrach or dactyl. Quae de primo pede dicenda habeo, rectius ad v. 285. dicentur. Nunc non nisi de mediis pedibus loquor. Dixit quidem Aristophanes Eccl. 1079. ἕλκοντε τοὺς πλωτῆρας ἂν ἀπεκναίετε. Sed ne comici quidem talibus exemplis abundant. Neque Aristophanem ἂν ἀπεκναίετε dicturum fuisse opinor, nisi ἂν verbo suo praepositum pene unam vocem efficeret. Longe diversum ab hoc ἂν ἀπεκναίετε est ἂν ὁ θεὸς, de quo nunc agitur. Neque exempla e comicorum scriptis petita in hac quaestione multum ponderis habent. Dixit igitur Euripides Phoen. 541. συνδεῖ. τὸ γὰρ ἴσον, νόμιμον ἀνθρώποις ἔφυ. Sed neque hoc exemplo, quod unicum apud tragicos reperi, res confici potest. Duae enim monosyllabae voces τὸ γὰρ unam disyllabam valent, praecipue in initio sententiae, neque auribus ingratior est hic versus quam Ion. 931. Τί φής; τίνα λόγον Λοξίου κατηγορεῖς; De quo plura dicturus sum ad v. 938. Ea vero scriptura quam impugno, cum hoc ficto exemplo conferri potest: ἀλλ' οὐκ ἐπαρκοῦσαν ὁ θεὸς τιμὴν ἔχει. Mutavi igitur sedem particulae auctore Porsono apud Kiddium pp. 225. 303. Tres syllabae ὁ θεὸς nunc eandem sedem habent in hoc versu quam v. 206. οὐ γὰρ διῄρηχ' ὁ θεὸς, εἴτε τὸν νέον. Sic etiam v. 333. κεἰ μὴ γάρ ἐστιν ὁ θεὸς οὗτος, ὡς σὺ φῄς. Legi etiam potest ἂν θεὸς sine articulo. Sed altera ratio melior est. Mutavi etiam ὁμοίως in ὁμοίαν. Quod neminem improbaturum spero, qui perspectum habeat, quoties in adjectivorum locum irrepserint adverbia in ως desinentia. Exempla vide ad Sophoclis El. 800. ubi nondum me persuasit Hermannus, ut vulgatam κατaξίως pro sano habeam. Error ortus est e scripturae compendiis, ut in re simili monet Porsonus ad Med. 12. Nescio an operae pretium sit monere, in Pal. legi ὁμοί, cum nota tachygraphica syllabae ως, quam non imitantur nostri typographi. [Aut ὁμοίαν τιμὴν ἔχειν aut ὁμοίως τιμῆς ἔχειν dicendum mihi videtur. *Ex Addendis.*]

193. Hunc versum recte nunc Cadmo tribui, non difficulter animadvertet (ut Canteri verbis utar) qui et utrumque senem esse qui loquitur, et alterum caecum meminerit. Nescio quid in animo habuerit Stephanus, quum dixit: *praepostere enim induceretur ita loquens Cadmus.*

[*Ibid.* Gellius XIII. 18. *Sed etiam ille versus non minus notus*, γέρων γέροντα παιδαγωγήσω σ' ἐγὼ, *et in tragoedia Sophocli scriptus est, cui titulus est* Φθιώτιδες, *et in Bacchis Euripidi. Ex Addendis.*]

194. Aldus ἀμοχθεὶ 'κεῖσε νῷν. Pal. Laur. ἀμοχθεὶ κεῖσε νῶϊν. Reposui ἀμοχθὶ, ut semper in similibus. De qua scriptura vide ad Sophoclis Oed. Col. 1646. ubi ultimam producit ἀστακτί.

197. An τὸ μέλλον, pro ἡ μέλλουσα διατελεῖσθαι ὁδός BARNESIUS. Vertit: *iter est longum.* Merito hanc rationem improbat Heathius.

199. Hic versus et sequentes usque ad 249. sunt Tiresiae. A vs. 210. incipit Cadmus loqui. Etiam

ΤΕΙ. Οὐδὲν σοφιζόμεσθα τοῖσι δαίμοσι.
πατρίους παραδοχὰς, ἅς θ' ὁμήλικας χρόνῳ
κεκτήμεθ', οὐδεὶς αὐτὰ καταβαλεῖ [1] λόγος,
οὐδ' εἰ δι' ἄκρων τὸ σοφὸν ηὕρηται φρενῶν.

1 λόγοις,

vetus editio hic loci a Barnesiana in digerendis personis discrepat. Reiskius. Vetus editio Brubachiana Aldinam sequitur. Recte personas constituit Reiskius, nisi quod versum 199. Tiresiae tribuit. De qua re jam satis dictum ad v. 190.

200. *Σοφιζόμεσθα, de diis curiosius loquemur, scrutemurve.* Brodaeus. Qui manifesto σοφιζώμεσθα legere voluit, quod ex conjectura Valckenarii Diatrib. p. 38. admisit Brunckius. Ita etiam correxerat Scaliger. Male Graecum esse οὐδὲν σοφιζώμεσθα monet Porsonus Adversar. p. 264. Similem soloecismum οὔπω θρήνει Euripidi Med. 1396. tribuit Brunckius. Matthiae in Medea οὔπω θρηνεῖς, ut vulgo; in Bacchis vero οὐδὲν σοφιζώμεσθα, ut Brunckius. Musgravius jam conjecerat οὐδ' ἐνσοφιζόμεσθα, ut ἐν eandem vim haberet, quam apud Sophoclem Aj. 1315. καὶ δειλὸς εἶναι μᾶλλον, ἢ 'ν ἐμοὶ θρασύς. Meliora exempla collegit Dobraeus ad Aristophanem Plut. 427. οὐ γὰρ ἂν τοσουτονὶ | ἐνέκραγες ἡμῖν, οὐδὲν ἠδικημένη. Satis mihi facit vulgata, quam ita reddit Portus: *Nihil argute comminiscimur in deos.* Nova fortasse constructio σοφιζόμεσθα δαίμοσι, quod quum dixit poëta, πολεμεῖν, ἐπιβουλεύειν aut ejusmodi aliquid in animo habuisse videtur.

Ibid. Aldus δαίμοσιν. Idem ἄρκυσι v. 231. τάξεσιν v. 303. ὑπέσπασε v. 436. δρομήμασιν v. 1089. οἰμώγμασι v. 1110. λευκοπήχεσιν v. 1204. ζητήμασι v. 1216. ἀγρεύμασι v. 1239. ἐλάμβανεν 1311. Haec omnia in fine versus ante consonam. Ante vocalem σπαράγμασι v. 738. ubi Pal. recte σπαράγμασιν. Idem ἄρκυσιν, ὑπέσπασεν, οἰμώγμασιν, ἀγρεύμασιν, sed λευκοπήχεσι et ζητήμασι. Quae ratio melior mihi videtur.

201. Aldus πατρὸς παραδοχάς. MSS. aut sic, aut solito compendio πρ̄ς. Barnesius in exemplo ipsius manu correcto scripsit γρ. Πατρῶν. Voluit, opinor, Πατέρων. Brunckius πατρίους ex conjectura Valckenarii, quam quodammodo confirmare videntur Plutarchi verba ἡ πάτριος καὶ παλαιὰ πίστις. Vide ad v. 203.

202. Aldus: οὐδεὶς αὐτὰ καταβάλλει λόγος. Pal. οὐδ' εἰς αὐτὰ καταβάλλῃ λόγος. Barnesius tacite dedit ex emendatione Scaligeri οὐδεὶς αὐτὰ καταβαλεῖ λόγος. Musgravius καταβάλλει, Brunckius καταβαλεῖ, Matthiae iterum καταβάλλει, omnes celato lectore. Futurum habet noster Erechth. I. 49. monente Valckenario: οὐκ ἔσθ', ἑκούσης τῆς ἐμῆς ψυχῆς, πάτερ, | προγόνων παλαιὰ θέσμι' ὅστις ἐκβαλεῖ. Deinde legendum videtur καταβαλεῖ λόγοις. Si recte se habet λόγος, aut ηὕρηται passivo sensu accipiendum est, quae Porti interpretatio est; aut subaudiendum τις, quod Brunckio in mentem venisse suspicor. Quod si reponendum λόγοις, conferendus Euripides Phoen. 1455. φίλοις γὰρ ἐχθρὸς ἐγένετ', ἀλλ' ὅμως φίλος. Suppl. 867. φίλος τ' ἀληθὴς ἦν φίλοις, παροῦσί τε, | καὶ μὴ παροῦσιν. Utrobique Aldus φίλος.

203. Plutarchus T. II. p. 756. B. a Valckenario allegatus: ἀρκεῖ γὰρ ἡ πάτριος καὶ παλαιὰ πίστις, ἧς οὐκ ἔστιν εἰπεῖν οὐδ' ἀνευρεῖν τεκμήριον ἐναργέστερον, οὐδ' εἰ δι' ἄκρας τὸ σοφὸν εὕρηται φρενός. Vulgo οὐ δι' ἄκρας, quod corrigere neglexit Wyttenbachius. Brunckius οὐδ' ἢν cum hac annotatione: *Sic omnino scribendum, non εἰ. Haec particula cum subjunctivo non construitur. Est au-*

ἐρεῖ τις, ὡς τὸ γῆρας οὐκ αἰσχύνομαι,
μέλλων χορεύειν, κρᾶτα κισσώσας ἐμόν.
οὐ γὰρ διῄρηχ' ὁ θεὸς, εἴτε τὸν νέον
ἐχρῆν χορεύειν, εἴτε τὸν γεραίτερον,
ἀλλ' ἐξ ἁπάντων βούλεται τιμὰς ἔχειν
κοινὰς, δι' ἀριθμῶν δ' οὐδὲν αὔξεσθαι θέλει.
ΚΑ. Ἐπεὶ σὺ φέγγος, Τειρεσία, τόδ' οὐχ ὁρᾷς,
ἐγὼ προφήτης σοι λόγων γενήσομαι.

tem εὕρηται subjunctivus aor. 2. medii. Utrum εἰ cum subjunctivo construatur, rectius disputari potest ad Sophoclis Oed. T. 198. *τέλει γὰρ εἴ τι νὺξ ἀφῇ.* Nam quis Brunckium docuit, εὕρηται subjunctivum esse? Mihi indicativus esse videtur. Ambiguitatem tollit scriptura quam nunc exhibeo. Matthiae jam εἰ revocavit.

204. 205. Edd. veteres et recentiorum pleraeque notam interrogationis post ἐμὸν addunt, quasi sensus sit: *Dicetne aliquis,* etc. Recte Portus: *Dicet* fortasse *quis.* Ceterum huc respicere Themistium Or. XVI. p. 199. D. monet Porsonus Adversar. p. 264. Themistii verba sunt: *οὐχ οἷός τε εἰμὶ κατέχειν ἐμαυτὸν, οὐδὲ τὸ γῆρας αἰσχύνομαι, κατ' Εὐριπίδην, μέλλων χορεύειν.*

206. Ante illud οὐ γὰρ supplendum *κακῶς φρονῶν.*

207. Pal. εἰ χρῆ χηρεύειν. Paullo melius Laur. εἰ χρῆ χορεύειν.

209. Vix quidquam est in hac fabula, quod majorem interpretibus molestiam attulerit, quam verba *δι' ἀριθμῶν δ' οὐδὲν αὔξεσθαι θέλει, numeris vero nihil augeri vult.* Sic enim Portus. Stolida in primis est Brodaei interpretatio: *nihil autem per omnes numeros augeri vult: nihil ex omni parte beatum esse sustinet. Hoc ideo* (inquit) *infert Cadmus, quod Teiresias magnus in primis vates, caecus esset.* Portus in annotatione *οὐδὲν* pro *οὐδένα* dictum monet, ut sensus sit: *ὁ θεὸς οὐδένα τῶν ἀνθρώπων θέλει αὔξεσθαι, καὶ τιμιώτερον εἶναι, μᾶλλον τιμᾶσθαι, διὰ τῶν ἀριθμῶν, τουτέστι διὰ τοῦ πλήθους τῶν ἐτῶν.* Magis tamen ei placet *δι' ἀριθμὸν δ' οὐδέν' αὔξεσθαι θέλει.* Latine reddit: *Deus non vult homines ob majorem annorum numerum ceteris honoratiores esse.* Tacet Barnesius, nisi quod in margine scripsit: *al. ἀριθμόν.* Sed in exemplo ipsius manu correcto legitur: *MS. Cotton. δίχα ῥυθμῶν.* Reiskius: *δι' ἀριθμῶν non intelligo, neque puto sanum: nisi forte sint* ordines, classes hominum. *Sententia tum foret: non vult deus a certis numeris, ordinibus hominum, ut a juvenibus e. c. solis coli, senibus exclusis.* Haec ille, in cujus interpretatione acquiescendum mihi videtur. Eodem redit altera Heathii conjectura, *δι' ἀριθμὸν δ' οὐδέν' αὔξεσθαι θέλει, per nullum autem numerum hominum certum et a ceteris discriminatum coli vult.* Longe pejor est altera *διαριθμῶν δ' οὐδέν' αὔξεσθαι θέλει, distinguens aut discriminans neminem amplificari vult.* Idem fere significat *δι' ἀριθμῶν*, quod nostra lingua *by halves.* Male Musgravius: *per homines nullius pretii aut existimationis. Αὔξεσθαι* pro *τιμᾶσθαι* legitur paullo ante v. 183. *Οὐδὲν* nominativus esse potest, ut sensus sit: *nihil est quod a paucis coli velit.* Sed malo *οὐδὲν θέλει* pro *οὐ θέλει.*

210. Cadmi personam, quae in Aldina deest, recte praefigit Laur. ut jam monui ad v. 190.

Πενθεὺς πρὸς οἴκους ὅδε διὰ σπουδῆς περᾷ,
Ἐχίονος παῖς, ᾧ κράτος δίδωμι γῆς.
ὡς ἐπτόηται. τί ποτ᾽ ἐρεῖ νεώτερον;
ΠΕ. Ἔκδημος ὢν μὲν τῆσδ᾽ ἐτύγχανον χθονὸς,
κλύω δὲ νεοχμὰ τήνδ᾽ ἀνὰ πτόλιν κακά·
γυναῖκας ἡμῖν δώματ᾽ ἐκλελοιπέναι
πλασταῖσι βακχείαισιν· ἐν δὲ δασκίοις
ὄρεσι θοάζειν, τὸν νεωστὶ δαίμονα
Διόνυσον, ὅστις ἐστὶ, τιμώσας χοροῖς·
πλήρεις δὲ θιάσοις ἐν μέσοισιν ἑστάναι
κρατῆρας· ἄλλην δ᾽ ἄλλοσ᾽ εἰς ἐρημίαν
πτώσσουσαν, εὐναῖς ἀρσένων ὑπηρετεῖν·
πρόφασιν μὲν ὡς δὴ Μαινάδας θυοσκόους,

212. Aldus *διὰ σπουδῆς*. Edd. recentiores ex emendatione Stiblini et Stephani *διὰ σπουδῆς*, quod exhibent etiam Pal. et Laur.

216. Expunge *δέ*. Brodaeus. Quem reprehendit Stephanus, quod mediam in *νεοχμὰ* corripi posse nescierit. Sed talia non solet attendere Brodaeus, qui de anapaestis in paribus locis minime sollicitus fuisse videtur. Suspicor eum *τῆσδε τυγχάνων* legere voluisse, quo admisso, necessario expungendum *δέ*.

217. Vocem *ἡμῖν* supervacuam appellat Brodaeus. Cui recte respondet Stephanus, tale esse *γυναῖκας ἡμῖν ἐκλελοιπέναι δώματα*, quale *quo mihi mater abis* et sexcenta alia. Plura vide ad Sophoclis Oed. C. 1021. ubi vulgo mendose legitur *ἡμῶν*.

Ibid. Pal. *σώματ᾽*. Contrario errore vulgo legitur *δώματα* v. 600.

218. Aldus: *ἐν δὲ δασκίοις | ὄρεσι θοάζειν τὸν νεωστὶ δαίμονα | Διόνυσον, ὅστις ἐστὶ, τιμώσας χοροῖς.* Quae scriptura interpretes fefellit. Portus verba *θοάζειν τὸν νεωστὶ δαίμονα* vertit *celebrare novum hunc deum*, *τιμώσας χοροῖς* vero *honorantes* eum *choreis*. Recte Brunckius post *θοάζειν* interpunxit, ut verba *τὸν νεωστὶ δαίμονα* penderent a sequentibus *τιμώσας χοροῖς*. Quae addit de verbo *θοάζειν*, partim vera sunt. Sed verborum *θοάζω Βρομίῳ πόνον ἡδὺν* v. 65. falsam affert interpretationem, quum dicit *θοάζω* ibi significare *ἀνύω* vel *τελῶ*. Vix exspectandum erat, ut bis in una fabula verus hujus verbi sensus prava distinctione obscuratus esset.

220. Pal. *διόνυσος ὅστις ἐστί*. Qui librarii error esse videtur. Secus esset, si diverso ordine haec verba legerentur. Vide ad v. 247.

223. Pal. *πτώσουσαν*. Iterum hoc verbo utitur noster Hec. 1064. *ὦ κατάρατοι, ποῖ καί με φυγᾷ | πτώσσουσι μυχῶν;* Cum Baccharum loco confer Andr. 753. *ὅρα δὲ μή νυν εἰς ἐρημίαν ὁδοῦ | πτήξαντες οἵδε, πρὸς βίαν ἄγωσί με.* Cum altero Cycl. 406. *ἄλλοι δ᾽ ὅπως ὄρνιθες, ἐν μυχοῖς πέτρας | πτήξαντες εἶχον.* Haec attuli, ut ostenderem *πτήσσειν* et *πτώσσειν* non nisi forma differre.

224. Pro *δὴ* non dubium est quin reponi debeat *δεῖ*, in sequenti versu *τὴν δ᾽ Ἀφροδίτην*. Stephanus. Quum vulgo legatur *τὴν δ᾽ Ἀφροδίτην*. Unde oritur talis scriptura: *πρόφασιν μὲν ὡς δεῖ Μαινάδας θυοσκόους | τὴν Ἀφροδίτην πρόσθ᾽ ἄγειν τοῦ Βακ-*

τὴν δ' Ἀφροδίτην πρόσθ' ἄγειν τοῦ Βακχίου.
ὅσας μὲν οὖν εἴληφα, δεσμίους χέρας
σώζουσι πανδήμοισι πρόσπολοι στέγαις.
ὅσαι δ' ἄπεισιν, ἐξ ὄρους θηράσομαι,
Ἰνώ τ', Ἀγαυήν θ', ἥ μ' ἔτικτ' Ἐχίονι,
Ἀκταίονός τε μητέρ', Αὐτονόην λέγω.
καὶ σφᾶς σιδηραῖς ἁρμόσας ἐν ἄρκυσι,
παύσω κακούργου τῆσδε Βακχείας τάχα.
λέγουσι δ', ὥς τις εἰσελήλυθε ξένος,
γόης, ἐπῳδὸς, Λυδίας ἀπὸ χθονὸς,
ξανθοῖσι βοστρύχοισιν εὔκοσμος κόμην,
οἰνωπὸς, ὄσσοις χάριτας Ἀφροδίτης ἔχων,

χίου. Vulgatam recte defendunt Barnesius et Brunckius. Plena oratio est *ὡς δὴ Μαινάδας θυοσκόους οὔσας.* Participium simili modo omittit noster Andr. 233. *Τί σεμνοννθεὶς, κεὶς ἀγῶν' ἔρχει λόγων, | ὡς δὴ σὺ σώφρων, τἀμὰ δ' οὐχὶ σώφρονα;* Sic etiam Aristophanes Vesp. 1306. *οὗτος δὲ διεμύλλαινεν, ὡς δὴ δεξιός.*

Ibid. Hesychius: *Θυοσκόος: εἶδος μάντεως, διὰ σπλάγχνων τὸ μέλλον δηλοῦντος. οἱ δὲ τὸν δι' ἐμπύρων ἱερῶν τὰ σημαινόμενα νοοῦντα.* Neutrum horum significat *θυοσκόους* apud Euripidem, sed potius *furibundas* aut ejusmodi aliquid. *Θυοσκόος* apud tragicos saepius non legitur.

226. Ita interpungo, ut verba *δεσμίους χέρας* potius ad *σώζουσι* referantur quam ad *εἴληφα.* Sic etiam Brunckius aliique. Male Reiskius: *ὅσαις μὲν οὖν εἴληφα δεσμίους χέρας.*

227. Aldus *πανδόμοις—στέγαις.* Pal. *πανδήμοις—δόμοις.* Recte Laur. *πανδήμοισι—στέγαις.* Sic etiam Hervagiana secunda ex emendatione Brodaei, cujus verba sunt: *Corrige πανδήμοις, aedibus publicis ac carcere.* Ita typographi fortasse potius quam suo errore. Confert Stephanus *πανδήμου στέγης* v. 440.

229. Laur. *οἰνώ τ' ἀγαυήν θ'.* Si Hippolyti noverca recte *Φαίδρα* appellatur, Penthei mater potius *Ἀγαύη* quam *Ἀγαυὴ* dicenda videtur. [Vid. Jacobs. ad Antholog. Palat. T. III. p. 809. *ED. LIPS.*]

230. De genitivo *Ἀκταίονος* vide ad *Ἀκταίωνος* v. 337.

[231. Brunckius *καί σφας.* Matthiae *καὶ σφᾶς* ut vulgo. Omnes *δοκῶ σφᾶς* v. 955. *ἴσως σφᾶς* v. 958. Plura vide ad Med. 1378=1345. ubi Aldus *ἐπείσφας.* *Ex Addendis.*]

233. Pal. Laur. *λέγουσι δ' ὅστις.*

235. Aldus *εὔοσμον.* MSS. Stephani *εὔκοσμος.* Sic etiam edd. recentiores ante Brunckium, qui *εὔοσμος* reposuit. Matthiae iterum *εὔκοσμος,* quod mihi quoque melius videtur, licet omnino Brunckio assentiar, quum suspecta sibi esse monet, quae de codicibus in Italico itinere inspectis tradiderit Stephanus.

236. Aldus *οἰνωπὰς ὄσσοις.* Pal. a prima manu *οἰνωπὰς τ' ὄσοις,* ni fallor, a correctore *οἰνωπὰς τ' ὄσσοις.* Laur. et Par. G. *οἰνωπά* (sic) *τ' ὄσσοις.* Par. E. *οἰνωπάς τ' ὄσσοις.* Scaliger *οἰνῶπας ὄσσοις.* Hi omnes *οἰνωπὰς* sive *οἰνῶπας* cum *χάριτας* conjungunt. Nominativum *οἰνωπὸς* reposuit Barnesius, in cujus conjectura acquieverunt omnes praeter Reiskium, cui scribendum videtur: *ξανθοῖσι βοστρύχοισιν εὐόσμου κόμης | οἰ-*

ὃς ἡμέρας τε κεὐφρόνας [1] συγγίγνεται, 1 ξυγγίγνεται,
τελετὰς προτείνων εὐΐους νεάνισιν.
εἰ δ' αὐτὸν εἴσω τῆσδε λήψομαι στέγης,
παύσω κτυποῦντα θύρσον, ἀνασείοντά τε
κόμας, τράχηλον σώματος χωρὶς τεμών.
ἐκεῖνον εἶναι φησὶ Διόνυσον θεὸν,
ἐκεῖνος ἐν μηρῷ ποτ' ἐῤῥάφη Διὸς,
ὃς ἐκπυροῦται λαμπάσιν κεραυνίαις

νωπας ὅσσοις χάριτας Ἀφροδίτης ἔχων. Confert Musgravius v. 438. ubi de Baccho dicitur: οὐδ' ἤλλαξεν οἰνωπὸν γένυν. [Huc respexisse putat Valckenarius anonymum in Callistrati statuarum descriptione p. 900. ἦν δὲ ἀνθηρὸς, ἁβρότητος γέμων, ἱμέρῳ ῥεόμενος, οἷον αὐτὸν Εὐριπίδης ἐν Βάκχαις εἰδοποιήσας ἐξέφηνε. *Ex Addendis.*]

242. Aldus: ἐκεῖνος εἶναί φησι Διόνυσον θεόν. Id est, interprete Barnesio: *Ille se dicit esse Dionysum deum.* Cui recte respondet Reiskius: Διόνυσος θεὸς, *si interpretes sequimur.* Reiskii conjecturam adoptarunt Schaeferus et Matthiae, qui Graece dici ἔφη εἶναι στρατηγὸς, *dicebat se esse ducem*, monet Gramm. Gr. §. 535. p. 807. Sed inepta mihi videtur haec sententia: *Ille se deum esse dicit, qui jampridem mortuus est, vel potius nunquam natus.* Ἐκεῖνος in hac scriptura ad τὸν ξένον referendum diserte monet Reiskius, cujus verba sunt: *Nam alias esset hic juvenis diversus a Baccho.* Unde iterum falsa evadit sententia. Hunc enim juvenem esse Bacchum ne ipsae quidem comites suspicantur. Heathius Barnesii interpretationem ita corrigit: *Ille dicit Dionysum esse deum.* Quae ratio si vera est, altero ἐκεῖνος significatur Lydius hospes, altero Bacchus. Hujus incommodi caussa sequentem versum sollicitarunt nonnulli, ut mox videbimus. Ego vero pro priori ἐκεῖνος reposui ἐκεῖνον. Ita noster Or. 594. ἐκεῖνον ἡγεῖσθ' ἀνόσιον καὶ κτείνετε. | ἐκεῖνος ἥμαρτ', οὐκ ἐγώ. τί χρῆν με δρᾶν; Ordo igitur est: φησὶν ὁ ξένος ἐκεῖνον εἶναι Διόνυσον θεὸν, ὃς ἐκπυροῦται κ. τ. ἑ.

Ibid. Aldus εἶναί φησι. Idem τραφῆναί φασὶν v. 295. κἀκεῖνό φασιν v. 770. Pal. εἶναι φησι, τραφῆναι φασὶν, κἀκεῖνο φασὶν. Omnes, ni fallor, οὔ φημι v. 788.

243. [Cum interrogatione legendi hi duo versus videntur. STIBLINUS. *Ex Addendis.*] Haec et quae sequuntur, sunt qui interrogative legenda censeant: ego minime necessariam hic interrogationem esse puto. Si cui tamen placeat interrogatio, inclusam habebit indignationem: at sine interrogatione ἐκεῖνος per contemptum dicetur, ut passim a Latinis *iste.* STEPHANUS. Aut ἐκεῖνος corruptum est, et male repetitum e versu praecedente, aut ἐν, et pro eo leg. est ὃς atque ἔῤῥαψεν aut ἐῤῥάφθαι. 244. ὅς σφ' ἐμπυροῖ ποτε λαμπάσιν. REISKIUS. Legendum cum Reiskio ἐῤῥάφθαι. MUSGRAVIUS. Brunckius νιν ἐῤῥάφθαι pro ποτ' ἐῤῥάφη, quod revocavit Matthiae. Jam nulla superest difficultas in hoc versu, modo suppleatur ὡς φησὶν ὁ ξένος. Salvo metro dicere potuisset Euripides: ἐκεῖνον ἐν μηρῷ ποτ' ἐῤῥάφθαι Διός. Sed eadem manente sententia constructionem mutare maluit. Praeter eos quibus respondet Stephanus, Heathius etiam haec interrogative legenda statuit.

244. Aldus λαμπάσι v. 244. θυέλλαισι v. 350. ἐλπίσι v. 617. χείλεσι

[1] σὺν μητρὶ, Δίους ὅτι γάμους ἐψεύσατο. 1 ξὺν
ταῦτ' οὐχὶ δεινῆς ἀγχόνης ἐπάξια,
[2] ὕβρεις ὑβρίζειν, ὅστις ἐστὶν ὁ ξένος; 2 ὕβρισμ'
ἀτὰρ τόδ' ἄλλο θαῦμα, τὸν τερασκόπον
ἐν ποικίλαισι νεβρίσι Τειρεσίαν ὁρῶ,
πατέρα τε μητρὸς τῆς ἐμῆς, πολὺν γέλων,
νάρθηκι βακχεύοντ'. ἀναίνομαι, πάτερ,

v. 621. ἐποίησε v. 630. ἔῤῥηξε v. 633. σώμασι v. 682. ἐξιχνεύσουσί v. 815. τείνουσι v. 934. ἐλάταισι v. 952. Quae omnia praeter θυέλλαισι v. 350. correxit Barnesius. Omnes ἐτύγχανε v. 1130. MSS. etiam minus sibi constant quam impressi. [Reiskius: ὅς σφ' ἐμπυροῖ ποτε λαμπάσιν κεραυνίαις. *Ex Addendis.*]

246. Hesychius: Ἀγχόνη: πνιγετός. Ἀγχόνης: ἀξία. Corrigunt interpretes: Ἀγχόνη: πνιγετός. ἢ ἀγχόνης ἄξια. Grammaticum respexisse putant ad Aristophanem Ach. 125. Ταῦτα δῆτ' οὐκ ἀγχόνη;

Ibid. Aldus ἔστ' ἄξια. Sic etiam Pal. et Laur. Quod ideo moneo, quia Par. E. ἦν ἄξια habet in textu, ἔστ' in margine. Non nisi librarii oscitationi tribuendum videtur ἦν, quod admisissem, si in Pal. aut Laur. repertum esset. Noster Or. 614. μᾶλλον δ' ἐκείνη σοῦ θανεῖν ἔστ' ἀξία. His exceptis, nullum senarium apud tragicos exstare puto, qui in initio quinti pedis ἔστ' vel ἐστ' habeat. Itaque legendum arbitror in Bacchis ἐπάξια, in Oreste ἐπαξία. Ita noster v. 715. ὡς δεινὰ δρῶσι, θαυμάτων τ' ἐπάξια.

247. Noster Herc. 741. ὕβρεις ὑβρίζων εἰς ἀμείνονας σέθεν. Fortasse utrobique legendum ὕβρισμ', ut Heracl. 18. ὕβρισμ' ἐς ἡμᾶς ἠξίωσεν ὑβρίσαι. Plurale ὕβρεις saepius non legitur apud tragicos. Nam apud Euripidem Heracl. 924. metro repugnat Aldina scriptura ἔσχε δ' ὕβρεις ἀνδρὸς. Apud eundem Suppl. 495. pro vulgata ὕβρις ἀπώλεσεν, alii ὕβρεις ἀπώλεσαν reponunt, alii ὕβρισμ' ἀπώλεσεν, quod Porsono placet. Plura vide ad v. 1296.

Ibid. Aldus ὅστίς ἐστιν. Pal. ὅστις ἐστὶν. Omnes ὅστις ἐστὶ v. 220. Noster Hel. 313. Ἑλένη, τὸν ἐλθόνθ', ὅστις ἐστὶν ὁ ξένος, | μὴ πάντ' ἀληθῆ δοξάσῃς εἰρηκέναι. Herc. 840. γνῷ μὲν τὸν Ἥρας, οἷός ἐστ' αὐτῷ χόλος, | μάθῃ δὲ τὸν ἐμόν. Plura de hac constructione Porsonus ad Or. 1645.

[250. Valckenarius: *conf. Anthol. LA. c.* 25. *ep.* 7. *Ex Addendis.*]

251. Laur. a correctore βακχεύοντας. Sic etiam Par. E. G. quorum auctoritate uti potuisset Porsonus, quum ἀναίνομαι in αἰδοῦμαι mutavit.

Ibid. Lego: ἐναίρομαι, πάτερ. Sic Horatius: *occidis saepe rogando.* Forte nec absurdum esset: νάρθηκι βακχεύοντα. μαίνομαι, πάτερ. Musgravius. Neutram conjecturam in textum admisit, sed in versione Latina *improbo*, quod a Porto acceperat, mutavit in *insanio.* Porsonus Adversar. p. 264. βακχεύοντες (voluit βακχεύοντας) et αἰδοῦμαι. In Laur. ἀναίνομαι primam literam a correctore scriptam habet. Quae fuerit prima scriptura, mihi non liquet. Sanissimum est ἀναίνομαι, quod ἄχθομαι significare videtur. Ita noster Iph. A. 1502. Ἔθρεψας Ἑλλάδι με φάος, | θανοῦσα δ' οὐκ ἀναίνομαι. Herc. 1124. Καὶ τόν γε δήσαντ' εἶπ'. ἀναινόμεσθα γάρ. Subaudi δεθέντες. Ibid. 1235. Ἐπῄνεσ'. εὖ δράσας δέ σ' οὐκ ἀναίνομαι. Hoc exemplum Brunckio debetur, qui recte vertit *piget* aut *pudet.* Pessime Heathius: *Re-*

τὸ γῆρας ὑμῶν εἰσορῶν, νοῦν οὐκ ἔχον.
οὐκ ἀποτινάξεις κισσόν; οὐκ ἐλευθέραν
θύρσου μεθήσεις χεῖρ᾽, ἐμῆς μητρὸς πάτερ;
σὺ ταῦτ᾽ ἔπεισας, Τειρεσία. τόνδ᾽ αὖ θέλεις
τὸν δαίμον᾽ ἀνθρώποισιν εἰσφέρων νέον,
σκοπεῖν πτερωτοὺς, κἀμπύρων μισθοὺς φέρειν.
εἰ μή σε γῆρας πολιὸν ἐξεῤῥύετο,
καθῆσ᾽ ἂν ἐν Βάκχαισι δέσμιος μέσαις,
τελετὰς πονηρὰς εἰσάγων. γυναιξὶ γὰρ
ὅπου βότρυος ἐν δαιτὶ γίγνεται γάνος,

spuo senectutem intuens mentis haud compotem.

v

252. Pal. εἰσορῶν ουν οὐκ ἔχον. Laur. a prima manu εἰσορῶν νοῦν οὐκ ἔχων.

255. 256. 257. Male haec vulgo interrogative accipi mihi videntur.

257. Πτερωτοὺς et ἔμπυρα conjungit noster etiam Hel. 752. Verba mox dabo ad v. 262.

Ibid. Laur. φέρων supra scripto ειν a correctore.

258. Similia ab Oedipo audit idem Tiresias apud Sophoclem Oed.T. 402. εἰ δὲ μὴ 'δόκεις γέρων | εἶναι, παθὼν ἔγνως ἂν οἷάπερ φρονεῖς.

Ibid. Brunckius ex Par. E. ἐξερύετο. Vulgatam revocavit Matthiae, nec nisi metri caussa eam mutare debebat Brunckius.

259—262. Solae Hervagiana secunda et tertia haec Cadmo tribuunt. Caussa erroris fuisse videtur, quod aliquis in Hervagianae primae exemplo ἐκά in κά mutandum monuit.

259. Aldina 'κάθησ' ἂν. Hervagiana prima ἐκάθησ' ἂν typographi errore, de quo vide ad v. 352. Hervagiana secunda κάθησ' ἂν. Matthiae recte καθῆσ' ἄν. Sic etiam Pal. et Laur. Simili errore Aldus κάθηντ' v. 1051. sed καθῆστο v. 1100.

261. Aldus γάμος, quod frustra explicare conatur Brodaeus. Barnesius γάνος ex emendatione Scaligeri. Confirmant hanc emendationem Laur. et Etymologus p. 221, 20. Γανυμήδης: ὁ ἥρως ὁ οἰνοχόος, παρὰ τὸ γάνος μήδεσθαι τῷ Διὶ, ὅπερ ἐστὶ, τὸ πόμα τὸ λαμπρόν. Εὐριπίδης· Ὅπου βότρυος ἐν δαιτὶ γίνεται γάνος. Noster infra v. 381. ὁπότ' ἂν βότρυος ἔλθῃ | γάνος ἐν δαιτὶ θεῶν. [Ceterum non solum Scaligerum verum etiam Duportum γάνος reposuisse monet Barnesius, cuius verba sunt: *Scaliger mecum legit, et Duportus γάνος in margine suo semel scripserat, sed postea a Brodaeo, ut puto deceptus, bonam conjecturam male improbans virgula notavit.* Praeter hanc conjecturam, Duporto tribuit σωφρονεῖν pro μὴ σωφρονεῖν v. 314. ἀνὰ πτόλιν pro ἀνὰ πόλιν v. 352. ἀσεβοῦντα νῦν pro ἀσεβοῦντ' v. 490. δίχα pro δίκα v. 737. ἄνω τε pro ἄνω v. 740. σώσεις pro σώσει v. 792. (ἴσως) ὅσσοις νοσῶν pro ὅσοι νόθων v. 1058. οὐκοῦν ἐγὼ μὲν pro ἐγὼ μὲν οὖν v. 1146. εὐγενεστάτου pro ἐκγενέτα τοῦ v. 1153. θροεῖς pro ὀρθεῖς v. 1167. τῆνδε pro τόνδε v. 1189. σῆς pro σὸς v. 1326. ἐσίδοιμ' ἐγὼ pro ὄσσοισιν μ' ἐγὼ v. 1383. Quae omnes praeter eas ad vv. 1326. 1383. memoratas, quas mendose exhibuit Barnesius, non Duporti sed Scaligeri sunt, in eo scilicet libro scriptae, quem Barnesio ignotum fuisse dixi ad Med. 11, 2. in annotatione secundaria. Nunc autem persuasus sum, eum librum a Barnesio ita

οὐχ ὑγιὲς οὐδὲν ἔτι λέγω τῶν ὀργίων.
ΧΟ. Τῆς δυσσεβείας. ὦ ξέν᾽, οὐκ αἰδεῖ θεοὺς,
Κάδμον τε τὸν σπείραντα γηγενῆ στάχυν;
Ἐχίονος δ᾽ ὢν παῖς, καταισχύνεις γένος;

usurpatum esse, ut omnia, quae Duporto tribuit, ex eo manarint. Mira tamen parsimonia in variis lectionibus enotandis usus est sive Barnesius, sive quisquis eas cum Barnesio communicavit. In annotatione ad Hecubam semel tantum Duporti meminit Barnesius ad v. 1256. Ἀλγεῖς; τί δέ με τοῦ παιδὸς οὐκ ἀλγεῖν δοκεῖς; Ita enim legit, neque Aldinae scripturae meminisse dignatur. *Vera* (inquit) *lectio et vetus; quod dico, nequis authoritate libri Duportiani ductus, cum illo mutet in* τί δ᾽ αὖ, *vel* τί δ᾽ ἡμᾶς, *quorum neutrum stabit.* En ipsa Scaligeri annotatio: δ᾽ αὖ *aut* δ᾽ ἡμᾶς. Ex eodem libro profectae sunt conjecturae ad Medeam omnes, quas sub Duporti nomine profert Barnesius. Sunt autem, ni fallor, σαυτῆς v. 610. πόμπιμός v. 848. οὐκ οἶδά γ᾽ εἰ πείσαιμι v. 941. ἀλλ᾽ οὓς κατάξω v. 1016. ὡς φίλταθ᾽ v. 1247. nec plures. Sed revertor ad Bacchas. Quod de Duporto ad v. 261. monet Barnesius, eum bonam conjecturam γάνος virgula notasse, de Scaligero verissimum est. Scripsit enim γάνος, sed scriptum lineola transversa delevit. Quod ad v. 1326. attinet, Barnesii verba sunt: *incogitanter ergo notavit Duportus vel* σὸς *in margine suo.* Non *vel* σὸς sed *vel* σῆς scripsit Scaliger, neque quisquam, qui σῆς in exemplo suo reperisset, de reponendo σὸς cogitasset. Fallitur etiam Barnesius, quum dicit ad v. 1383. *Duportus legit* ὅσσοις ἐσίδοιμ᾽ ἐγὼ, *Scaliger* ὅσσοισιν ἴδοιμ᾽ ἐγώ. Uterque liber in textu habet ὅσσοισιν μ᾽ ἐγὼ. In illo ἐσίδοιμ᾽ reposuit Scaliger; in hoc ὅσσοις ἴδοιμ᾽, utrumque pro ὅσσοισιν μ᾽. Quo auctore tot Scaligeri conjecturas Duporto tribuerit Barnesius, ab aliis discere velim. In ipso libro nullam Duporti mentionem reperi. *Ex Addendis.*]

262. Euripides Hel. 752. οὔτ᾽ ἦν ἄρ᾽ ὑγιὲς οὐδὲν ἐμπύρου φλογὸς, | οὔτε πτερωτῶν φθέγματ᾽. Aristophanes Plut. 362. Φεῦ. ὡς οὐδὲν ἀτεχνῶς ὑγιές ἐστιν οὐδενός. Plura exempla collegit Dobraeus. [Paullo aliter Herodotus VI. 100. τῶν δὲ Ἐρετριέων ἦν ἄρα οὐδὲν ὑγιὲς βούλευμα. *Ex Addendis.*]

263. Aldus: τῆς εὐσεβείας ὦ ξέν᾽, οὐκ αἰδῇ θεούς. Pseudogregorius v. 190. τῆς ἀσεβείας ὦ τάλ᾽ οὐ φοβῇ θεόν; Genitivus τῆς εὐσεβείας interpretes satis exercuit. Brodaeus χάριν aut ἕνεκα supplendum monet. Vertit Portus: *O hospes, non vereris deos, per pietatem?* Longe melius Barnesius: *Proh, Pietas! O hospes, non vereris deos.* Musgravio placet: τῆς εὐσεβείας, ὦ ξέν᾽, οὐκ αἰδῇ σθένος. Vel etiam φεῦ τῆς ἀσεβείας, cetera ut vulgo. Hanc conjecturam admisit Brunckius, nisi quod ἀσεβίας dedit. Matthiae τῆς εὐσεβείας eodem sensu quo Barnesius. De constructione dixit ipse Matthiae Gramm. Gr. §. 348. p. 492. cujus exemplis adde Euripidem Iph. A. 327. Ποῦ δὲ κἄλαβές νιν; ὦ θεοὶ, σῆς ἀναισχύντου φρενός. Neque necessarium est ὦ θεοὶ, οἴμοι, φεῦ, aut tale quid, ut putasse videtur Musgravius. Aristophanes Nub. 816. τῆς μωρίας, | τὸν Δία νομίζειν ὄντα τηλικουτονί. Eccl. 782. τῆς μωρίας, | τὸ μηδὲ περιμείναντα τοὺς ἄλλους, ὅτι | δράσουσιν, εἶτα τηνικαῦτ᾽ ἤδη. [Xenophon Paed. II. 2. 5. ἐνταῦθα δὴ ἐκεῖνος πάνυ ἀνιαθεὶς

ΤΕΙ. Ὅτ' ἂν λάβῃ τις τῶν λόγων ἀνὴρ σοφὸς
καλὰς ἀφορμὰς, οὐ μέγ' ἔργον εὖ λέγειν.
σὺ δ' εὔτροχον μὲν γλῶσσαν, ὡς φρονῶν, ἔχεις,
ἐν τοῖς λόγοισι δ' οὐκ ἔνεισί σοι φρένες.
θρασύς τε δυνατὸς, καὶ λέγειν οἷός τ' ἀνὴρ,
κακὸς πολίτης γίγνεται, νοῦν οὐκ ἔχων.
οὗτος δ' ὁ δαίμων ὁ νέος, ὃν σὺ διαγελᾷς,
οὐκ ἂν δυναίμην μέγεθος ἐξειπεῖν ὅσος
καθ' Ἑλλάδ' ἔσται. δύο γὰρ, ὦ νεανία,

δῆλος ἐγένετο, καὶ εἶπε πρὸς ἑαυτὸν, Τῆς τύχης, τὸ ἐμὲ νῦν κληθέντα δεῦρο τυχεῖν. *Ex Addendis.*] Bene Graecum igitur est τῆς εὐσεβείας. Sed sententiae longe convenientior Reiskii conjectura τῆς δυσσεβείας, quam auctore Porsono apud Kiddium p. 225. admisi. Eadem varietas apud nostrum Hel. 1026. εὐεργετῶ γὰρ κεῖνον, οὐ δοκοῦσ' ὅμως, | ἐκ δυσσεβείας ὅσιον εἰ τίθημί νιν. Aldus ἐξ εὐσεβείας. Idem paullo ante v. 978. ἢ νῦν ἐκείνους ἀπόδος ἐμψύχους πάλιν, | ἢ τήνδ' ἀνάγκασόν γ' εὐσεβοῦς πατρὸς | κρείσσω φανεῖσαν, τἄμ' ἀποδοῦναι λέχη. Legendum δυσσεβοῦς alias ostendam.

264. 265. Vulgatum horum versuum ordinem agnoscere videtur Oppianus Cyneget. IV. 289. οὐ Τυρίου Κάδμοιο καταιδόμενος τρίχα λευκὴν, | οὐδὲ κυλινδομένην οἶσι πρὸ πόδεσσιν Ἀγαυήν. Neque assentior Musgravio legendum statuenti: Ἐχίονος δ' ὢν παῖς καταισχύνεις γένος, | Κάδμον τε τὸν σπείραντα γηγενῆ στάχυν;

[266. Plutarchus Alexandro p. 695. D. λέγεται δέ ποτε, πολλῶν παρακεκλημένων ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ἐπαινέσαι κελευσθεὶς ἐπὶ τοῦ ποτηρίου Μακεδόνας ὁ Καλλισθένης, οὕτως εὐροῆσαι πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, ὥστε ἀνισταμένους κροτεῖν καὶ βάλλειν τοὺς στεφάνους ἐπ' αὐτόν· εἰπεῖν οὖν τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτι κατ' Εὐριπίδην, τὸν λαβόντα τῶν λόγων καλὰς ἀφορμὰς, οὐ μέγ' ἔργον εὐλογεῖν. Sic impressi. Sed scripti nonnulli, ut videtur, εὖ λέγειν, ut apud Euripidem. *Ex Addendis.*]

268. 269. Hoc distichon legitur apud Stobaeum Tit. XXXVI. p. 217 = 143. Lemma apud Gesnerum est *Euripidis in Pentheo.* [Citat Heinsius Exercitat. Sacr. p. 592, 11. *Ex Addendis.*]

270. 271. Haec etiam leguntur apud Stobaeum Tit. XLV. p. 302 = 173. Eandem fere sententiam diversis verbis inclusit noster Or. 905. ὅτ' ἂν γὰρ ἡδὺς τοῖς λόγοις, φρονῶν κακῶς, | πείθῃ τὸ πλῆθος, τῇ πόλει κακὸν μέγα. Utrobique Cleophontem perstringere videtur, in quem dicta monent interpretes proxime superiora in Oreste: κἀπὶ τῷδ' ἀνίσταται | ἀνήρ τις ἀθυρόγλωσσος, ἰσχύων θράσει, κ. τ. ἑ.

270. Aldus θρασὺς δὲ. Pal. θρασὺς τὲ. Sic etiam, vel θρασύς τε, MSS. Stobaei. Admisi τε. Δυνατὸς pro δυναστὴς dici monet Musgravius. Is scilicet, ὃς ἂν δύνηται πόλεος, ἔν τ' ἀρχαῖσιν ᾖ, ut ait noster Or. 895. Hos δημαγωγοὺς appellant comici, tragici vero plerumque προστάτας. Ordo est: θρασύς τε προστάτης, κακὸς πολίτης γίγνεται, καὶ λέγειν οἷός τε ἀνὴρ, νοῦν οὐκ ἔχων. Confer Suppl. 508. σφαλερὸν ἡγεμὼν θρασὺς, | νεώς τε ναύτης. ἥσυχος καιρῷ, σοφός. Matthiae ita interpungit: θρασὺς δὲ, δυνατὸς καὶ λέγειν οἷός τ' ἀνὴρ, κ. τ. ἑ.

271. Pal. κακὸς πολίτης γίνεται. Inutilem Musgravii conjecturam,

τὰ πρῶτ' ἐν ἀνθρώποισι· Δημήτηρ θεὰ
(γῆ δ' ἐστὶν, ὄνομα δ' ὁπότερον βούλει, κάλει),
αὕτη μὲν ἐν ξηροῖσιν ἐκτρέφει βροτούς·
ὃ δ' ἦλθεν ἐπὶ τἀντίπαλον, ὁ Σεμέλης γόνος
βότρυος ὑγρὸν πῶμ' ηὗρε, κεἰσηνέγκατο
θνητοῖς, ὃ παύει τοὺς ταλαιπώρους βροτοὺς
λύπης, ὅτ' ἂν πλησθῶσιν ἀμπέλου ῥοῆς·
ὕπνον τε, λήθην τῶν καθ' ἡμέραν κακῶν,
δίδωσιν, οὐδ' ἔστ' ἄλλο φάρμακον πόνων.
οὗτος θεοῖσι σπένδεται θεὸς γεγὼς,
ὥστε διὰ τοῦτον τἀγάθ' ἀνθρώπους ἔχειν.

κακὸν πολίταις γίγνεται, a Brunckio admissam repudiavit Matthiae.

276. Aldus: *ὁ πόμα δ' ὁπότερον.* Hervagiana prima: *ὁ πόμα δ' ὁ πότερον.* Hervagiana secunda: *ὁ πόμα τ', ὁπότερον.* Brubachiana: *ὁ πόμα τ' ὁπότερον.* Brodaeus: *ὃ πόμα δ', hic vero potus.* Idem: *ὁπότερον, potum an Bacchum, terram an Cererem.* Copiose contra Brodaeum disputat Stephanus, ex cujus codd. *ὄνομα* habent edd. recentiores. Sic etiam Laur. Inepta est Reiskii conjectura: *χὤδ' ἐστὶν, ὃν ὄνομ' ὁπότερον βούλει, κάλει.*

278. Aldus *ὅδ' ἦλθ'.* Stephanus *ὃ δ'* scribendum monet, de altero tacet. Laur. *ὅδ' ἦλθεν.* Aut *ὃ δ' ἦλθεν* aut *ὁ δ' ἦλθεν* legendum. Illud admiserunt Barnesius et Brunckius, hoc Musgravius et Matthiae. Ego Barnesium et Brunckium sequor, vel potius Brunckium. Barnesius enim haec verba male explicat. *Ὃ* ad *βότρυος ὑγρὸν πῶμα* referendum esse recte statuit Heathius.

279. Aldus *πόμ' εὗρε.* Nec variant ceterae editiones, licet recentiores recte *πώματος* habeant v. 707. Hanc scripturam ubique admittendam esse docuit Porsonus ad Hec. 492. ubi nunc legitur: *καὶ δὶς τόσον πῶμ' αἵματος γενήσεται.* Recte Aldina Cycl. 191. *βότρυος ἐμοὶ πῶμ' ἀντιδόντες εὐΐου.* Eadem tamen haud raro alteram formam metro repugnante exhibet. Omnia in *μα* desinentia penultimam apud veteres producunt, praeter *ὄνομα, στόμα, ἔρυμα.* Recentiorum sunt *εὕρεμα, θέμα* et similia.

282. Aldus *ὕπνον τε.* Pal. *ὕπνον τὲ.* Laur. *ὕπνον τὲ.* Genitivus *ὕπνου* Brodaei sententia significat *διὰ τὸν ὕπνον.* Respondet Stephanus: *Malo ὕπνον, ut sit per appositionem dictum, ὕπνον, λήθην τῶν καθ' ἡμέραν κακῶν.* Admisit hanc conjecturam Barnesius.

Ibid. Aldus *καθημέραν.* Pal. Laur. *καθ' ἡμέραν.* Sic etiam Matthiae.

285. Huius versus oblitus videtur Porsonus, quum de particulis *τε* et *γε* scripsit Praefat. p. xvi. neutram earum secundam pedis trisyllabi syllabam ne apud comicos quidem in iambico metro esse posse. Si hujusce *ὥστε διὰ τοῦτον* recordatus esset, haud dubie legendum monuisset *διὰ τοῦτον ὥστε*, quae ejus conjectura exstat Adversar. p. 264. Confert Euripidem Hec. 540. *ἔστι γὰρ τέκνα | καὶ τῷδε, τὴν σὴν ὥστ' ἐποικτεῖραι τύχην.* Phoen. 509. *τὴν θεῶν μεγίστην ὥστ' ἔχειν τυραννίδα.* Ex quibus exemplis satis constat, Euripidem non male scripturum fuisse, si scripsisset *διὰ τοῦτον ὥστε.* Nam *διὰ τοῦ-*

καὶ καταγελᾷς νιν, ὡς ἐνεῤῥάφη Διὸς
μηρῷ. διδάξω σ' ὡς καλῶς ἔχει τόδε.
ἐπεί νιν ἥρπασ' ἐκ πυρὸς κεραυνίου
Ζεὺς, εἰς δ' Ὄλυμπον βρέφος ἀνήγαγεν νέον,
Ἥρα νιν ἤθελ' ἐκβαλεῖν ἀπ' οὐρανοῦ,
Ζεὺς δ' ἀντεμηχανήσαθ', οἷα δὴ θεός.
ῥήξας μέρος τι τοῦ χθόν' ἐγκυκλουμένου
αἰθέρος, ἔθηκε, τόνδ' ὅμηρον ἐκδιδοὺς
Διόνυσον Ἥρας νεικέων. χρόνῳ δέ νιν

τον in initio versus eodem jure dixisset, quo *παρὰ σοὶ λεγέσθω* v. 334. *παρ' ἐμοὶ* v. 502. *ἐπὶ δαῖτα* v. 1245. Sed vulgatam sanam puto. Quod de particulis *τε* et *γε* statuit Porsonus, etiam de *ἂν*, *δὲ*, *γὰρ*, *μὲν* aliisque nonnullis plerumque verum esse monui ad v. 192. Sed in mediis pedibus (de quibus solis ibi agebatur) aliquam licentiam sumunt scenici poëtae, in primo vero longe majorem. Duo exempla ex Aristophanis Pluto regulae suae contraria attulit ipse Porsonus. Sex e comicis, unum e satyrico dramate addidi Censurae Trimestris T. VII. p. 448. Numerum auxit Dobraeus ad Aristophanem p. 104. Nullum horum ex tragoedia sumtum fateor. Sed neque illud *τὸ γὰρ ἴσον*, quod ad v. 192. attuli, quidquam sibi simile habet apud tragicos. Neque magis aures laedit *ὥστε διὰ τοῦτον* in initio senarii, quam si *ὥστε* re vera vox disyllaba esset. Non valde numerosus est versus, *πάντα διὰ τοῦτον τἀγάθ' ἀνθρώπους ἔχειν*, sed qualis in hac fabula (quam pene ultimam scripsit Euripides) locum habere sine suspicione posset. In eadem tetralogia fuit Iphigenia in Aulide, cujus v. 1142. ita se habet: *αὐτὸ δὲ τὸ σιγᾶν ὁμολογοῦντος ἐστι σου.*

286. Aldus *ἐν ἐῤῥάφη*: Conjunctim Pal. Laur. et edd. omnes praeter Aldinam et Hervagianam primam. Par. E. *ἐῤῥάφη* omisso *ἐν*. Si Stiblinianam, cujus errores acriter reprehendit, paullo diligentius inspexisset Stephanus, conjecturam suam *ἐνεῤῥάφη* aliasque complures in ea anticipatas vidisset.

289. Aldus: *Ζεὺς εἰς δ' ὄλυμπον βρέφος ἀνήγαγὲν νέον.* Pal. *ζεὺς εἰς ὄλυμπον βρέφος ἀνήγαγεν θεὸν.* Laur. *ζεὺς εἰς δ' ὄλυμπον βρέφος ἀνήγαγεν θεὸν.* Particulam *δὲ* in Hervagiana secunda omissam revocavit Musgravius. Scaligeri conjecturam *εἴς τ' ὄλυμπον* tacite adoptarat Barnesius.

292. Locus obscurissimus, cujus difficultatem dissimulant interpretes. Distinguit Aldus: *ῥήξας μέρος τι τοῦ χθόν' ἐγκυκλουμένου | αἰθέρος ἔθηκε, τόνδ' ὅμηρον ἐκδιδοὺς | Διόνυσον Ἥρας νεικέων.* Nemo quidquam annotavit, praeter Brodaeum, qui *Ἥρας νεικέων* interpretatur *depositae cum Junone inimicitiae.* Vertit Portus: *Rupta parte quadam terram ambientis aetheris*, hic istum *posuit*, *hunc obsidem tradens Dionysum*, *propter rixas Junonis.* Musgravius vero: *posuit hunc*, *obsidem amovens*, *Dionysum extra rixas Junonis.* Eo igitur auctore distinguendum: *ἔθηκε τόνδ'*, *ὅμηρον ἐκδιδοὺς*, | *Διόνυσον Ἥρας νεικέων.* Brunckius hoc modo: *ἔθηκε*, *τόνδ' ὅμηρον ἐκδιδοὺς*, | *Διόνυσον*, *Ἥρας νεικέων.* Id est, ni fallor: *ἔθηκε Διόνυσον*, *τόνδ' ὅμηρον ἐκδιδοὺς Ἥρας νεικέων.* Matthiae ut Aldus. Nihil horum mihi placet.

βροτοὶ[1] τραφῆναι φασὶν ἐν μηρῷ Διὸς, 1 ῥαφῆναι
ὄνομα μεταστήσαντες, ὅτι θεᾷ θεὸς
Ἥρᾳ ποθ' ὡμήρευσε, συνθέντες λόγον.
μάντις δ' ὁ δαίμων ὅδε. τὸ γὰρ βακχεύσιμον
καὶ τὸ μανιῶδες μαντικὴν πολλὴν ἔχει.
ὅτ' ἂν γὰρ ὁ θεὸς εἰς τὸ σῶμ' ἔλθῃ πολὺς,
λέγειν τὸ μέλλον τοὺς μεμηνότας ποιεῖ.
Ἄρεώς τε μοῖραν μεταλαβὼν ἔχει τινά.
στρατὸν γὰρ ἐν ὅπλοις ὄντα κἀπὶ τάξεσι,
φόβος διεπτόησε, πρὶν λόγχης θιγεῖν.
μανία δὲ καὶ τοῦτ' ἔστι Διονύσου πάρα.

295. Aldus: *βροτοὶ τραφῆναί φασιν ἐν μηρῷ Διὸς.* Pal. *βροτοὶ τραφῆναι φασὶν ἐκ μρς διὸς.* Piersonus Verisim. p. 126. *Conjeceram:* βροτοὶ ῥαφῆναί φασιν ἐν μηρῷ Διός. *Quam conjecturam praeter alios ipse confirmat Euripides v. 96. 243. 286. Nunc tamen dubito, anne Bacchus etiam dici possit τραφῆναι ἐν μηρῷ Διός.* Reiskius nihil opus esse Piersoni conjectura statuit, neque eam necessariam, sed tantum elegantem, appellat Musgravius.

297. *Συνθέντες λόγον, mentientes.* Aeschylus Prom. 686. *νόσημα γὰρ | αἴσχιστον εἶναι φημὶ συνθέτους λόγους.* Ubi schol. *τοὺς ψευδεῖς.*

298. Schol. ad Euripidis Hec. 1267. *ὅτι δὲ διόνυσος μάντις, καὶ ἐν βάκχαις φησί. μάντις δ' ὁ δαίμων ὅδε. τὸ γὰρ βακχεύσιμον καὶ μανιῶδες μαντικὴν πολλὴν ἔχει.* Ita ed. Juntina. Verba *τὸ γὰρ βακχεύσιμον καὶ μανιῶδες μαντικὴν πολλὴν ἔχει* pro ipsius scholiastae verbis accepit Gisb. Cuperus Observat. III. 12. p. 511. apud Porsonum Adversar. p. 265. Huc respicit Plutarchus T. II. p. 428. F. *τὸ γὰρ βακχεύσιμον καὶ τὸ μανιῶδες μαντευτικὴν* (*μαντικὴν* corrigit Porsonus) *πολλὴν ἔχει, κατ' Εὐριπίδην, ὅταν ἔνθερμος ἡ ψυχὴ γενομένη κ. τ. ἑ.* Idem T. II. p. 716. B. *Τοὐναντίον δὲ οἱ παλαιοὶ τὸν θεὸν Ἐλευθέριον καὶ Λύσιον ἐκάλουν; καὶ μαντικῆς πολλὴν ἔχειν ἡγοῦντο μοῖραν, οὐ διὰ τὸ βακχεύσιμον καὶ μανιῶδες, ὥσπερ Εὐριπίδης εἶπεν, ἀλλ' ὅτι τὸ δουλοπρεπὲς κ. τ. ἑ.*

Ibid. Hervagiana prima *καὶ γὰρ βακχεύσιμον.* Quem typographi errorem octies repetitum tandem correxit Barnesius. Canterus: *Si divinare licet, malim τὸ γὰρ, quam καὶ γάρ.* Non opus erat divinatione, sed exemplo Aldinae editionis. Quam si usurpasset Canterus, multo melius hanc provinciam administrasset.

302. Pal. *ἄρεος τε.* Sed v. 1354. recte *ἄρεως* ut vulgo. Non nisi metri causa dicitur *Ἄρεος*, ut *πόλεος, ὕβρεος* et similia.

304. Aldus *θίγειν.* Barnesius diserte *θιγεῖν*, quam scripturam apud Sophoclem fere semper exhibet Aldus. Barnesii emendationem neglexerunt Musgravius, Brunckius et Matthiae. Plura vide ad Aj. 1410. ubi male vulgo *θίγων.*

305. Hunc versum spurium censet Piersonus Verisim. p. 127. Non nisi corruptum Musgravius, cui legendum videtur: *μανία δὲ τότε κατέσχε Διονύσου πάρα.* Hanc conjecturam paullulum immutatam, *μανία δέ νιν κατέσχε* scilicet, admisit Brunckius. Schaeferus: *μανία δὲ, καὶ τοῦτ' ἔστι Διονύσου πάρα.* Matthiae ut Al-

ἔτ' αὐτὸν ὄψει κἀπὶ Δελφίσιν πέτραις
πηδῶντα σὺν πεύκαισι δικόρυφον πλάκα,
βάλλοντα, καὶ σείοντα Βακχεῖον κλάδον,
μέγαν τ' ἀν' Ἑλλάδ'. ἀλλ' ἐμοὶ, Πενθεῦ, πιθοῦ.
μὴ τὸ κράτος αὔχει δύναμιν ἀνθρώποις ἔχειν,

dus. [Jacobsius Animadv. in Euripidem p. 107. μανιώδ' (eliso scilicet η) ἐπεὶ νοῦν ἔσχε Διονύσου πάρα. *Ex Addendis.*] Hoc dicit poëta: καὶ τοῦτο (nempe τὸ διαπτοεῖσθαι πρὶν μάχης θιγεῖν) μανία ἐστὶν παρὰ Διονύσου πεμφθεῖσα. Quod cur Piersono aliisque displicuerit, equidem non video. Ceterum recte monet Barnesius, hos terrores Pani potius quam Baccho a vulgo tributos esse. Vide ad Med. 1172 = 1141.

306 Attius apud Jos. Scaligerum ad Varronem p. 87. *Laetum in Parnaso inter pinus tripudiantem in circulis | ludere, atque taedis fulgere.* Multa apud poëtas mentio est flammae in monte Parnasso noctu lucentis, quam qui videbant, Bacchum utraque manu facem gestantem cum solito famularum comitatu saltare credebant. Cujus ignis quae fuerit natura, eorum est investigare, qui in physicis versantur. Quod grammatici officium est, tragicorum nonnulla de eo testimonia apponam. Sophocles Ant. 1126. Σὲ δ' ὑπὲρ διλόφου πέτρας | στέροψ ὄπωπε λιγνὺς, ἔν | θα Κωρύκιαι νύμφαι | στείχουσι Βακχίδες. Euripides Phoen. 233. Ἰὼ λάμπουσα πέτρα πυρὸς | δικόρυφον σέλας ὑπὲρ | ἄκρων βακχείων Διονύσου. Ion. 711. ἤδη πέλας δείπνων κυρεῖ | παῖς καὶ πατὴρ νέος νέων, | ἵνα δειράδες Παρνασοῦ, | πέτρας ἔχουσαι σκόπελον, | οὐράνιόν θ' ἕδραν, | ἵνα Βάκχιος ἀμφιπύρους ἀνέχων | πεύκας, λαιψηρὰ πηδᾷ | νυκτιπόλοις ἅμα σὺν Βάκχαις. Ibid. 1125. Ξοῦθος μὲν ᾤχετ', ἔνθα πῦρ πηδᾷ θεοῦ | Βακχεῖον, ὡς σφαγαῖσι Διονύσου πέτρας | δεύσειε δισσὰς, παιδὸς ἀντ' ὀπτηρίων. Idem Hypsipyles prologo apud Aristophanem Ran. 1242. Διόνυσος, ὃς θύρσοισι καὶ νεβρῶν δοραῖς | καθαπτὸς, ἐν πεύκαισι Παρνασὸν κάτα | πηδᾷ χορεύων παρθένοις σὺν Δελφίσιν.

Ibid. Pal. δελφοῖσιν, cetera ut Aldus. Laur. vero hanc scripturam exhibet: ἐν δελφοῖς ἔτ' αὐτὸν ὄψει κἀπὶ δελφίσιν πέτραις. Ultima vox praeter primam literam erasa est. In margine legitur πέτραις a diversa manu.

307. Pal. πεύκοισι. Recte haec distinguit Aldus. Recte etiam Portus, licet in interpretatione dederit: *salientem cum facibus, et bicipitem rupem percutientem.* Pessime Musgravius: πηδῶντα, σὺν πεύκαισι δικόρυφον πλάκα | βάλλοντα. Confert Brunckius Sophoclem Aj. 30. πηδῶντα πεδία σὺν νεορράντῳ ξίφει. [Conferre potuisset nostrae fabulae v. 872. θρώσκει πεδίον | παραποτάμιον. *Ex Addendis.*]

308. Brunckius, qui falli ostendit eos, qui δικόρυφον πλάκα βάλλοντα conjungunt, βάλλοντα et Βακχεῖον κλάδον conjungere videtur. Aldus vero post βάλλοντα interpungit, quasi sensus sit βάλλοντα γῆν.

Ibid. Aldus βάκχιον. Brunckius e MSS. Par. βακχεῖον, quod exhibent etiam Pal. et Laur. Omnes βακχείῳ ποδὶ v. 1228. Legendum etiam βακχείῳ ποτῷ Cycl. 445. Saepius non legitur βάκχιος in hoc metro apud Euripidem, nisi quando ipse Bacchus intelligendus est.

309. Pal. μέγαν τὰν ἑλλάδ'.

310. Μὴ αὔχει mihi μὴ νόμιζε significare videtur, ut passim apud tragicos. Male Portus: *Ne propter imperium glorieris.* Ali-

μηδ' ἢν δοκῇς μὲν (ἡ δὲ δόξα σου νοσεῖ),
φρονεῖν δόκει τι. τὸν θεὸν δ' εἰς γῆν δέχου,
καὶ σπένδε, καὶ βάκχευε, καὶ στέφου κάρα.
† οὐχ ὁ Διόνυσος σωφρονεῖν ἀναγκάσει

quanto melius Barnesius: *Ne imperium gloriare* etc.

Ibid. Ne figura Colophonia hic opus sit, legerim: μὴ τὸ κράτος αὔχει δυνάτ' ἐν ἀνθρώποις ἔχειν. i. e. μὴ αὔχει τὰ δυνατὰ ἔχειν κράτος ἐν ἀνθρώποις. MUSGRAVIUS. Nihil opus.

Ibid. Abest ἔχειν a tribus editionibus, Commeliniana scilicet et utraque Genevensi.

311. Versus admodum obscurus. Sententia hujusmodi esse videtur: *nec si opineris, et in opinione tua peccatum, non in superbia positum sit.* MUSGRAVIUS. Aldus ἡ δὲ δόξα σου νοσῇ. Brunckius ex utroque MS. Par. νοσεῖ, quod exhibent etiam Pal. et Laur. Διὰ μέσου sunt verba ἡ δὲ δόξα σου νοσεῖ. Μὲν sine apodosi, ut apud nostrum Herc. 713. Δοκῶ μὲν αὐτὴν, ὡς θύραθεν εἰκάσαι, | ἱκέτιν πρὸς ἁγνοῖς ἑστίας θάσσειν βάθροις. Sophocles Ant. 622. τὸ κακὸν δοκεῖν ποτ' ἐσθλὸν | τῷδε μὲν, ὅτῳ φρένας | θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν.

314. 315. 316. Haec leguntur apud Stobaeum Tit. V. p. 63 = 57. ubi Trincavellus: Οὐκ ὁ διόνυσος μὴ σωφρονεῖν, ἀναγκάσῃ. | γυναῖκας, εἰς τὴν κύπριν, κ. τ. ἑ. Nec quidquam praeter distinctiones mutare videntur MSS. Apud eundem Tit. LXXIV. p. 439 = 321. MS. A. talem fere scripturam habere monet Gaisfordius: οὐχ ὁ Διόνυσος μὴ σωφρονεῖν ἀναγκάσει | γυναῖκας εἰς τὴν Κύπριν, ἀλλ' εἰς τὴν φύσιν | τοῦτο σκοπεῖν χρή. καὶ γὰρ ἐν βακχεύμασιν | οὐδ' ἥ γε σώφρων οὐ διαφθαρήσεται. Ubi Gesnerus non nisi verba οὐχ ὁ Διόνυσος μὴ σωφρονεῖν ἀναγκάσει γυναῖκας dedit. Grotius utrobique quinque versus 314 = 318. Scripsit etiam Διουνς, quod Tit. LXXIV. in MS. A. legi monet. Sed is διουν^{ο}σ habet, quod διόνυσος significat. Quod maximi momenti est, in corrupta scriptura μὴ σωφρονεῖν, de qua mox dicturus sum, omnes apud Stobaeum libri bis cum Euripidis ed. Aldina consentiunt. Ceterum Tit. V. lemma apud Gesnerum est *Euripidis in Bacchis*, Tit. vero LXXIV. *Ejusdem in Pentheo.*

314. Aldus: οὐχ ὁ Διόνυσος μὴ σωφρονεῖν ἀναγκάσει. Pal. οὐχ' ὁ ^{μὴ} διόνυσος σωφρονεῖν ἀναγκάσει. Laur. a prima manu: οὐ διόνυσος σωφρονεῖν ἀναγκάσει. Idem a correctore: οὐχ ὁ διόνυσος σωφρονεῖν ἀναγκάσει. Pseudogregorius v. 261. οὐ γὰρ θεός σε σωφρονεῖν ἀναγκάσει. Vulgatam primus sollicitavit Canterus, qui ἀσωφρονεῖν pro μὴ σωφρονεῖν legendum conjecit. Placuit Heathio haec conjectura, licet neque Graecum sit ἀσωφρονεῖν, neque eo admisso metrum recte se habiturum sit. Scaliger in uno libro reposuit ignotam tragicis vocem Διουνς. Sic etiam Grotius, ut modo dixi. Salmasius apud Grotium: οὐχ ὁ Διόνυσος ἀφρονεῖν ἀναγκάσει. Scaliger in altero libro delevit μὴ, metro sic consulens, at nequaquam sensui profuturus, ut Barnesii verbis utar. Ipse Barnesius aut σωφρονῶν ἀναγκάσει aut ἀναγκασει μὴ σωφρονεῖν dubitanter proposuit. Valckenarius ad Phoen. 397. οὐκ Εὔϊος μὴ σωφρονεῖν ἀναγκάσει. Musgravius in annotatione μὴ φρονεῖν pro μωραίνειν. Brunckius ἀφρονεῖν ut Salmasius. Matthiae σωφρονεῖν omisso μὴ ut Duportus. Hanc scripturam obelo notatam admisi. Quid enim scri-

γυναῖκας εἰς τὴν Κύπριν, ἀλλ' [1] ἐν τῇ φύσει
τὸ σωφρονεῖν ἔνεστιν εἰς τὰ πάντ' [2] ἀεί.
τοῦτο σκοπεῖν χρή. καὶ γὰρ ἐν βακχεύμασιν

1 εἰ
2 ἀεὶ,

pserit Euripides, pro certo statuere nequeo. Porsonus apud Monkium ad Hipp. 79. locum ita refingit: *οὐχ ὁ Διόνυσος ὡς φρονεῖν ἀναγκάσει | γυναῖκας εἰς τὴν Κύπριν, ἀλλ' εἰ τῇ φύσει | τὸ σωφρονεῖν ἔνεστιν εἰς τὰ πάντ' ἀεὶ, | τοῦτο σκοπεῖν χρή.* [Quam scripturam potius Grotio aut Salmasio quam Porsono tribuere videtur Kiddius p. 225. *Ex Addendis.*] Ubi primo notandum *φρονεῖν εἰς τὴν Κύπριν* pro *ἐρᾶν* dictum. Ita noster Phoen. 1135. *ὁ δ' οὐκ ἔλασσον Ἄρεος εἰς μάχην φρονῶν | Καπανεὺς, προσῆγε λόχον ἐπ' Ἠλέκτραις πύλαις.* Hinc lego: *οὐχ ὁ Διόνυσος μὴ φρονεῖν ἀναγκάσῃ | γυναῖκας εἰς τὴν Κύπριν.* Ordo est: *οὐ μὴ ἀναγκάσῃ ὁ Διόνυσος γυναῖκας φρονεῖν εἰς τὴν Κύπριν.* Particulas *οὐ* et *μὴ* similiter collocatas habemus apud Sophoclem Oed. C. 848. *Οὔκ οὖν ποτ' ἐκ τούτοιν γε μὴ σκήπτροιν ἔτι | ὁδοιπορήσῃς.* Subjunctivum *ἀναγκάσῃ* agnoscit Stobaeus Tit. V. Dawesio aliisque, qui *οὐ μὴ γράψῃ* et similia soloece dici statuunt, copiose respondebo ad Sophoclis Oed. C. 179. *Οὔτοι μήποτέ σ' ἐκ τῶνδ' ἑδράνων, ὦ | γέρον, ἄκοντά τις ἄξει.* Ut constet utra conjectura melior sit, meane an Porsoni, id in primis considerandum est, utrum ex *μὴ φρονεῖν* an ex *ὡς φρονεῖν* facilius oriri potuerit vulgata scriptura tam apud Euripidem quam apud Stobaeum *μὴ σωφρονεῖν.* Quamvis enim nonnulli libri apud Euripidem *μὴ* omittant, id metri caussa a librariis factum mihi videtur. Optima esset Salmasii conjectura, si Graeca vox esset *ἀφρονεῖν*, quae tamen analogiae non repugnat.

315. Pal. et fortasse alii *εἰς τὴν κύπριν.* Sic etiam Stobaeus. Aldus *ἐς τὴν Κύπριν* v. 315. *ἐς τὸν βρόμιον* v. 375. *ἐς τὸν τύραννον* v. 775. Satis dixi de hac quaestione ad Med. 55.

Ibid. Aldus: *ἀλλ' ἐν τῇ φύσει | τὸ σωφρονεῖν ἔνεστιν εἰς τὰ πάντ' ἀεί.* Ita cum plena distinctione. Sic etiam a correctore Pal. qui a prima manu habet *τὸ σωφρονεῖν ἐστιν.* Stobaeus Tit. V. ut vulgo apud Euripidem, Tit. vero LXXIV. *ἀλλ' εἰς τὴν φύσιν τοῦτο σκοπεῖν χρὴ* mediis omissis. Speciosa est Porsoni conjectura *ἀλλ' εἰ τῇ φύσει* cum diversa distinctione. Ita Menander Boeotia apud Clericum p. 30. *πολλὰ δύσκολα | εὕροις ἂν ἐν τοῖς πᾶσιν. ἀλλ' εἰ πλείονα | τὰ συμφέροντ' ἔνεστι, τοῦτο δεῖ φρονεῖν.* Synesius Ep. CV. p. 247. *ἀλλ' οὐκ εἰ μεγάλα χαρίζονται, τοῦτο προσήκει σκοπεῖν, ἀλλ' εἰ λαβεῖν ἐμοὶ δυνατά.* Haec attulit ipse Porsonus Adversar. p. 265. Cujus conjecturam quo minus admitterem, movit me praeter alia Stobaei auctoritas, qui si *ἀλλ' εἰ τῇ φύσει* apud Euripidem reperisset, verba *τοῦτο σκοπεῖν χρὴ* additurus fuisse videtur Tit. V. Si vulgata recte se habet, supplendum est *ταῖς σώφροσιν* aut simile quid. Ceterum eadem fere verba habet noster Hipp. 79. *ὅσοις διδακτὸν μηδὲν, ἀλλ' ἐν τῇ φύσει | τὸ σωφρονεῖν εἴληχεν εἰς τὰ πάντ' ἀεὶ, | τούτοις δρέπεσθαι, τοῖς κακοῖσι δ' οὐ θέμις.* Ubi rectius Porsonus *ὅστις* quam alii *ἔνεστιν.* Quae de verbis *ἐν τῇ φύσει ἔνεστι* scripsit Valckenarius, etiam ad Bacchas cum fructu legentur.

317. Aldus *τοῦτο σκοπεῖν γὰρ χρή.* Hoc *γὰρ* carent Pal. Laur. et edd. recentiores.

Ibid. Plutarchus Gracchis p. 829. A. *οὐ γὰρ μόνον ἐν βακχεύμασιν (ὡς ἔοικεν), ἀλλὰ καὶ ἐν φιλοτιμίαις καὶ ὀργαῖς τὸ πεφυκέναι καλῶς καὶ πεπαιδεῦσθαι σω-*

οὐσ᾽ ἥ γε σώφρων οὐ διαφθαρήσεται.
ὁρᾷς; σὺ χαίρεις ὅτ᾽ ἂν ἐφεστῶσιν πύλαις
πολλοὶ, τὸ Πενθέως δ᾽ ὄνομα μεγαλύνῃ πόλις.
κἀκεῖνος, οἶμαι, τέρπεται τιμώμενος.
ἐγὼ μὲν οὖν καὶ Κάδμος, ὃν σὺ διαγελᾷς,
κισσῷ τ᾽ ἐρεψόμεσθα, καὶ χορεύσομεν,
πολιὰ ξυνωρίς. ἀλλ᾽ ὅμως χορευτέον,
κοὐ θεομαχήσω, σῶν λόγων πεισθεὶς ὕπο.
μαίνει γὰρ ὡς ἄλγιστα, κοὔτε φαρμάκοις
ἄκη λάβοις ἂν, οὔτ᾽ ἄνευ τούτων νοσεῖς.

ΧΟ. Ὦ πρέσβυ, Φοῖβόν τ᾽ οὐ καταισχύνεις λόγοις,
τιμῶν τε Βρόμιον σωφρονεῖς, μέγαν θεόν.

ΚΑ. Ὦ παῖ, καλῶς σοι Τειρεσίας παρῄνεσεν.
οἴκει μεθ᾽ ἡμῶν, μὴ θύραζε τῶν νόμων.
νῦν γὰρ πέτει τε, καὶ φρονῶν οὐδὲν φρονεῖς.
κεἰ μὴ γάρ ἐστιν ὁ θεὸς οὗτος, ὡς σὺ φῄς,

φρόνως, ἐφίστησι καὶ κατακοσμεῖ τὴν διάνοιαν. Athenaeus XII. p. 544. D. Ὁ δ᾽ Ἀρίστιππος ἐπὶ τῆς Λαΐδος ἔλεγεν, Ἔχω καὶ οὐκ ἔχομαι. καὶ παρὰ Διονυσίῳ διηνέχθη τισὶ περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν τριῶν γυναικῶν. καὶ μύροις ἐλούετο, καὶ ἔφασκεν, ὅτι κἀν βακχεύμασιν οὐσ᾽ ἥ γε σώφρων οὐ διαφθαρήσεται. Plenius rem narrant alii, quos vide ad v. 834.

320. Pal. Laur. metro repugnante οὔνομα, quod ne metri quidem caussa usurpant tragici. Plura ad Sophoclis Phil. 251. ubi Aldinam scripturam, οὐδ᾽ ὄνομ᾽, οὐδὲ τῶν ἐμῶν κακῶν κλέος, non emendavit Triclinius. Corrige meum errorem ad Med. 88.

321. Noster Hipp. 7. ἔνεστι γὰρ δὴ κἀν θεῶν γένει τόδε, | τιμώμενοι χαίρουσιν ἀνθρώπων ὕπο.

322. Supra v. 272. οὗτος δ᾽ ὁ δαίμων ὁ νέος, ὃν σὺ διαγελᾷς.

323. Ἐρεψόμεσθα pro στεφανωσόμεθα. Penthei comas, ἃς οὔτε κιττὸς ἤρεψεν, οὔτε σμίλακος, ἢ ἀμπέλου κλῆμα, memorat Philostratus, qui huc respexisse videtur. Oppianus Cyneget. IV. 260. πρύμναν δ᾽ ὡραίη σέλινος καὶ κισσὸς ἔρεπτον. Atticus scriptor dixisset ἔρεφον.

327. Nos enim aegritudinis animi tui remedia omnia suggessimus. BRODAEUS. Ἄνευ τούτων significat, neque propterea insanis, quia his medicamentis cares. REISKIUS. *Neque nunc, extra vim eorum, animo aegrotas.* Significat mentem ipsi pharmacis corruptam esse. MUSGRAVIUS. In cujus interpretatione acquiescendum videtur. Haud multo diversam jam dederat Heathius. Scaliger autem correxerat νοοῖς, quod etiam si pro *resipisces* dici posset, valde frigidum esset, ut recte censet Heathius. [Jacobsius Animadv. in Euripidem p. 107. οὔτ᾽ ἀπεύθυνον νοσεῖς, *neque non poenas ejus dabis. Ex Addendis.*]

331. Verba μὴ θύραζε τῶν νόμων significant μὴ ἔξω τῶν νενομισμένων. Confer quod infra legitur v. 888. οὐ | γὰρ κρεῖσσόν ποτε τῶν νόμων | γιγνώσκειν χρὴ καὶ μελετᾶν.

332. Πέτει fere ut nostri dicunt: *You are flighty.*

παρὰ σοὶ λεγέσθω. καὶ καταψεύδου καλῶς,
ὡς ἔστι, Σεμέλη θ᾽ ἵνα δοκῇ θεὸν τεκεῖν,
ἡμῖν τε τιμὴ παντὶ τῷ γένει προσῇ.
ὁρᾷς τὸν [1] Ἀκταίωνος ἄθλιον μόρον, [1] Ἀκτέωνος
ὃν ὠμόσιτοι σκύλακες, ἃς ἐθρέψατο,
διεσπάσαντο, κρείσσον᾽ ἐν κυναγίαις

334. *Καταψεύδου* non significat *adversus* eum *mentiaris*, ut putavit Portus, cujus interpretationem correxit Heathius. Dixit Demosthenes ὃ μέγιστον ἦν καθ᾽ ὑμῶν ἐγκώμιον. Quae verba attulit Matthiae Gramm. Gr. §. 581. p. 891. Saepius apud tragicos non legitur καταψεύδεσθαι.

335. Aldus: ὡς ἔστι Σεμέλης ἵνα δοκῇ θεὸν τεκεῖν. Alii post Σεμέλης interpungunt. Tyrwhitti conjecturam, quam jure optimam appellat Musgravius, admisit Brunckius. Cujus verba sunt: *Acutissimi Tyrwhitti omnino recipi debuit emendatio, quum ex vulgata lectione falsus emergat sensus. — Nemo dubitabat quin Semeles esset filius, sed negabant, quem illa peperisset, Deum esse.*

336. Scaliger legit ἡμῶν, non recte. Ἡμῖν enim fit per appositionem, παντὶ τῷ γένει. Barnesius. Eadem conjectura, quae Scaligero, mihi quoque in mentem venit. Ego vero usu Euripidae doctus eam damnare coepi. Solet is enim dativum pro genitivo adhibere. Reiskius. Scaliger non male ἡμῶν. Quamquam neque alterum penitus damno. Musgravius. Genitivum admisit Brunckius, dativum revocavit Matthiae, uterque celato lectore. Non Euripidi propria est constructio ἡμῖν τῷ γένει, ut putat Reiskius, sed apud omnes scriptores passim obvia. Pindarus Olymp. II. 27. εὔφρων ἄρουραν ἔτι πατρίαν σφίσιν κόμισον λοιπῷ γένει. Et VIII. 109. ὅ σφιν ὤπασεν Ζεὺς γένει. [Tragicus Rhes. 644. ἐχθρῶν τις ἡμῖν χρίμπτεται στρατεύματι. *Ex Addendis.*] Vide an legendum apud Euripidem Iph. T. 279. ἔδοξε δ᾽ ἡμῖν εὖ λέγειν τοῖς πλείοσιν.

337. Laur. a correctore ἀκτέωνος, nescio an recte. Genitivus Ἀκταίονος legitur v. 230. accusativus Ἀκταίωνα vv. 1225. 1290. ubi fortasse reponendum Ἀκτέωνα. Certum est Atticos dixisse Ἀλκμέωνα. Timocles apud Athenaeum p. 223. ὁ νοσῶν δὲ μανικῶς, Ἀλκμέων᾽ ἐσκέψατο. Vulgo quidem Ἀλκμαίων᾽, quod mediam corripere apud comicum vix credam. Sed controversiam dirimit Marmor Sandvicense apud Taylorum, in quo totidem literis legitur: ΑΛΚΜΕΩΝΙΔΗΣ ΘΡΑΣΥΜ [ΑΧΟ] ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

338. Ὠμόσιτοι, *crudis vescentes.* Mihi ὁμόσιτοι, ὁμοτράπεζοι, non displicet. Brodaeus. Cujus si haec sola exstaret conjectura, pluribus non opus esset ad ea confirmanda, quae de metrica ejus peritia monui ad v. 216.

339. Reiskii conjecturam, διέσπασαν τὸν κρείσσονα, silentio praeterissem, nisi admisisset eam Matthiae. Mihi neque necessarius videtur articulus, et media forma διεσπάσαντο aeque bene usurpari atque activa. Aristophanes Ran. 476. τὼ νεφρὼ δέ σου | αὐτοῖσιν ἐντέροισιν ᾑματωμένω | διασπάσονται Γοργόνες Τιθράσιαι.

Ibid. Aldus κυνηγίαις, quod recte mutasse videtur Matthiae. Vulgo legitur apud nostrum Hipp. 109. τερπνὸν ἐκ κυναγίας | τράπεζα πλήρης. Contra apud Sophoclem Aj. 37. nemo vulgatam κυνηγίᾳ sollicitavit. Κυνηγὸς jamdiu tragicis abjudicatum est. Vide Porsonum ad Or. 26. qui in-

Ἀρτέμιδος εἶναι κομπάσαντ᾽, ἐν ὀργάσιν;
ὃ μὴ πάθῃς σὺ (δεῦρό σου στέψω κάρα
κισσῷ), μεθ᾽ ἡμῶν τῷ θεῷ τιμὴν δίδου.
ΠΕ. Οὐ μὴ προσοίσεις χεῖρα, βακχεύσεις δ᾽ ἰὼν,
μηδ᾽ ἐξομόρξει μωρίαν τὴν σὴν ἐμοί;

ter κυνηγέτης et κυναγέτης haesitare videtur, nihil autem de κυνηγία dixit.

340. Ordo est: διεσπάσαντο ἐν ὀργάσιν. Quod monuerunt Heathius et Musgravius.

341. Pal. δεῦρο σοῦ. Ita distinguit Aldus: ὃ μη πάθῃς σὺ, δεῦρό σου στέψω κάρα | κισσῷ. μεθ᾽ ἡμῶν τῷ θεῷ τιμὴν δίδου. Melior, ni fallor, est ratio, quam in textu vides. Διὰ μέσου sunt verba δεῦρό σου στέψω κάρα κισσῷ, quae Anglice vertenda sunt: *Come hither, let me crown your head with ivy.* Στέψω enim, quod pro futuro accipiunt interpretes Latini, subjunctivum esse monui ad Med. 1243. Usitatius esset φέρε σου στέψω κάρα, sed δεῦρο usurpavit etiam Theopompus apud Athenaeum p. 470. F. Χώρει σὺ δεῦρο Θηρικλέους πιστὸν τέκνον, | γενναῖον εἶδος. ὄνομά σοι τί θώμεθα; | ἆρ᾽ εἶ κάτοπτρον φύσεος; ἣν πλῆρες δοθῇς, | οὐδέν ποτ᾽ ἄλλο. δεῦρο δὴ γεμίσω σ᾽ ἐγώ. Porsonus ad Av. 813. δεῦρο δὴ, γεμίσω σ᾽ ἐγώ. Nulla ambiguitas est in hoc exemplo. Futurum enim est γεμιῶ.

343. Laur. οὐ μὴ προσοίσεις χεῖρα. καὶ βακχεύσεις δ᾽ ἰών. Sensus hujus versus est: Μὴ πρόσφερε χεῖρα, ἀλλὰ βάκχευε ἰών. Alterum ejusdem constructionis exemplum exstat infra v. 791. Quotquot apud scenicos poëtas repereram, collegi ad Med. 1151 = 1120. Male Scaliger βακχεύσαις. In sola Musgraviana legitur βακχεύεις, idque typographi errore, ut ipse monet Musgravius. Sunt tamen, qui non typographo sed editori hanc scripturam tribuant.

344. Ambigua est Aldina scriptura μήδ᾽ ἐξομόρξῃ. Si ἐξομόρξῃ subjunctivus est, interrogationis signum post ἰὼν ponendum est: sin autem futurum, post ἐμοί. Alterum hujus ambiguitatis exemplum praebet noster Hipp. 606. οὔ. μὴ προσοίσῃς χεῖρα, μὴ δ᾽ ἅψῃ πέπλων. Ita Aldus. Nemo dubitat οὐ μὴ προσοίσεις χεῖρα scribendum esse. Utrum vero ἅψῃ an ἅψει, minus constat. Malo ἐξομόρξῃ et ἅψῃ pro futuris accipere, ideoque ἐξομόρξει et ἅψει scribere, quia est ubi altera ratio scriptores Atticos barbare loquentes inducat. Aristophanes Ran. 300. Οὐ μὴ καλεῖς, | ὤνθρωφ᾽, ἱκετεύω, μηδὲ κατερεῖς τοὔνομα; Eccl. 1136. οὐκ οὖν ἅπασι δῆτα γενναίως ἐρεῖς, | καὶ μὴ παραλείψεις μηδέν᾽; In Aldina legitur καλῇς, quod nonnisi soloecum est: κατερῇς vero et παραλείψῃς barbara sunt. [Apud Sophoclem Aj. 75. in Aldina legitur: οὐ σῖγ᾽ ἀνέξῃ, μήδε δειλίαν ἄρῃς; Graecum quidem est ἄρῃς, sed metro repugnat. Rectius igitur alii libri ἀρεῖς. *Ex Addendis.*] Futurum sine controversia habet Euripides Hel. 444. Τίς πρὸς πύλαισιν; οὐκ ἀπαλλάξει δόμων, | καὶ μὴ πρὸς αὐλείοισιν ἑστηκὼς πύλαις, | ὄχλον παρέξεις δεσπόταις;

Ibid. Scaliger improbante Barnesio εἰσομόρξῃ. Aristophanes Ach. 843. οὐδ᾽ ἐξομόρξεται Πρέπις τὴν εὐρυπρωκτίαν σοι. Quum omnium consensu hodie apud Aristophanem legatur ἐναπομόρξεται, haud absurde conjicit Porsonus, etiam apud Euripidem legendum esse μηδ᾽ ἐναπομόρξει. Timaeus: Ἐξομοργνύμενος: ἐκματ-

τῆς σῆς ἀνοίας τόνδε τὸν διδάσκαλον
δίκην μέτειμι. στειχέτω τις ὡς τάχος,
ἐλθὼν δὲ θάκους τοῦδ᾽, ἵν᾽ οἰωνοσκοπεῖ,
μοχλοῖς τριαίνου κἀνάτρεψον ἔμπαλιν,
ἄνω κάτω τὰ πάντα συγχέας ὁμοῦ·
καὶ στέμματ᾽ ἀνέμοις καὶ θυέλλαισιν μέθες.
μάλιστα γάρ νιν δήξομαι, δράσας τάδε.
οἱ δ᾽ ἀνὰ πόλιν στείχοντες, ἐξιχνεύσατε
τὸν θηλύμορφον ξένον, ὃς εἰςφέρει νόσον
καινὴν γυναιξὶ, καὶ λέχη λυμαίνεται.
κἄνπερ λάβητε, δέσμιον πορεύσατε

τόμενος καὶ ἀποτυπούμενος. Ubi nihil habeo quod addam iis, quae dixit Ruhnkenius.

345. Matthiae τῆς σῆς δ᾽ ἀνοίας. Neque quo auctore particulam admiserit, mihi constat, neque quid ea admissa lucrati simus.

346. Aldus δίκῃ μέτειμι. Dedi δίκην e mea ipsius conjectura ad Heracl. 852. Ita noster infra v. 516. ἀτάρ τοι τῶνδ᾽ ἄποιν᾽ ὑβρισμάτων | μέτεισι Διόνυσός σ᾽, ὃν οὐκ εἶναι λέγεις. Aeschylus Eum. 230. ἐγὼ δ᾽ (ἄγει γὰρ αἷμα μητρῷον) δίκας | μέτειμι τόνδε φῶτα καὶ κυνηγέτις. Vulgo διὰ μέσου sunt verba ἄγει γὰρ αἷμα μητρῷον δίκας. Quid sit καὶ κυνηγέτις, nondum mihi liquet. Δίκην μετιέναι τινὰ dicitur ut δίκην αἰτεῖν τινα. Cujus constructionis unum exemplum dabo, quod legitur apud Euripidem Andr. 1003. πικρῶς δὲ πατρὸς φόνιον αἰτήσει δίκην | ἄνακτα Φοῖβον.

347. Aldus θάκους τούσδ᾽. Brunckius ex emendatione Musgravii θάκους τοῦδ᾽. Matthiae iterum τοῦδ᾽. Tiresias apud Sophoclem Ant. 999. εἰς γὰρ παλαιὸν θᾶκον ὀρνιθοσκόπον | ἵζων, ἵν᾽ ἦν μοι παντὸς ὄρνιθος λιμὴν, κ. τ. ἑ. Idem apud Euripidem Phoen. 847. θάκοισιν ἐν ἱεροῖσιν, οὗ μαντεύομαι.

Ibid. Pal. solenni errore ἵν᾽ ὀρνιθοσκοπῇ. De quo plura ad v. 1380.

348. Aldus μοχλοῖς τριαίνης. Canterus: *Videtur scribendum* μοχλοῦ τριαίναις, *vel* μοχλοῖς τριαινοῦ. Neutrum Scaligero placuit, qui ad v. 347. scripsit: λείπει στίχος. Portus μοχλοῦ et τριαινοῦ imperativos passivos esse monet; sibi vero magis placere activum μόχλου aut τριαίνου. Barnesius admisit τριαίνου, quod etiam in Laur. legitur. Exstat verbum apud Aristophanem Pac. 569. καὶ τριαινοῦν τῇ δικέλλῃ διὰ χρόνου τὸ γήδιον. Noster Herc. 946. στρεπτῷ σιδήρῳ συντριαινώσειν πόλιν. Haec attulit Portus.

351. Noster Med. 1370. Οἵδ᾽ οὐκέτ᾽ εἰσί. τοῦτο γάρ σε δήξεται.

352. Ἀνὰ πάλιν. Scribe πόλιν. Brodaeus. Aldi editio habebat, οἱ δ᾽ ἀνὰ πάλιν. Brodaeus temere πόλιν legebat. Barnesius. Aldus οἵδ᾽ ἀνὰ π΄λιν. Idem τὶς ῾δῷ v. 68. ʺ, τι καλὸν v. 899. δεσπ΄τῃ v. 1044. ʺδ᾽ αὖθις v. 1086. ῾ρᾶν πάρα v. 1173. εἰς ʺρος v. 1223. Similiter θὲν Ion. 1074. ʺψεται v. 1076. Δι῾ς v. 1077. ῾φοίβειος v. 1088. ʺσοι v. 1089. ʺσον v. 1094. Quae omnia in una pagina leguntur. Litera quae abest, plerumque est o. Ceterae longae rarius. Reperi tamen ἡμ῀ν Alc. 1154. Π φυκεν Rhes. 107. μ΄λαιναν Tro. 549. cum paucis aliis. Non nisi vocales exciderunt, neque eae nisi accentu aut spiritu notatae. Caussam typographis investigandam relinquo. In Hervagiana prima haec plerumque recte emendata sunt. Sed

δεῦρ' αὐτὸν, ὡς ἂν λευσίμου δίκης τυχὼν,
θάνῃ, πικρὰν βάκχευσιν ἐν Θήβαις ἰδών.
ΤΕΙ. Ὦ σχέτλι', ὡς οὐκ οἶσθα ποῦ ποτ' εἶ λόγων.
μέμηνας ἤδη, καὶ πρὶν ἐξέστης φρενῶν.
στείχωμεν ἡμεῖς, Κάδμε, κἀξαιτώμεθα
ὑπέρ τε τούτου, καίπερ ὄντος ἀγρίου,
ὑπέρ τε πόλεως, τὸν θεὸν μηδὲν νέον
δρᾶν. ἀλλ' ἕπου μοι, κισσίνου βάκτρου μέτα.
πειρῶ δ' ἀνορθοῦν σῶμ' ἐμὸν, κἀγὼ τὸ σόν.
γέροντε δ' αἰσχρὸν δύο πεσεῖν. ἴτω δ' ὅμως.
τῷ Βακχίῳ γὰρ τῷ Διὸς δουλευτέον.
Πενθεὺς δ' ὅπως μὴ πένθος εἰσοίσει δόμοις

aliquoties Aldina scriptura typographo Basiliensi fraudi fuit. Exemplum praebet hujus fabulae v. 259. 'κάθησ' ἂν ἐν βάκχαισι δέσμιος μέσαις. Ita Aldus. Apostrophum pro spiritu accepit Hervagius, ideoque literam deesse ratus, ἐκάθησ' ἂν dedit. Quod ad ἀνὰ πάλιν attinet, in nullo libro ita scriptum legitur. Aldus ἀνὰ π'λιν, ut jam monui, ceteri omnes ante Barnesium ἀνὰ πόλιν. Barnesius ἀνάπαλιν. Recte ἀνὰ πόλιν Musgravius, Brunckius, Matthiae. Brodaei error non ipsi tribuendus videtur, sed ei, qui annotationem ejus in usum typographi descripsit. [Ceterum Scaliger τ post π inserto fecit ἀνὰ πτόλιν. Opinor, quia sic legitur v. 216. *Ex Addendis.*]

356. Noster Or. 612. ἑκοῦσαν οὐκ ἄκουσαν ἐπισείσω πόλιν, | σοὶ σῇ τ' ἀδελφῇ, λεύσιμον δοῦναι δίκην. Heracl. 59. ἀνίστασθαί σε χρὴ | εἰς Ἄργος, οὗ σε λεύσιμος μένει δίκη.

357. Noster Med. 1388. πικρὰς τελευτὰς τῶν ἐμῶν γάμων ἰδών.

359. Ita distinguit Musgravius: μέμηνας· ἤδη καὶ πρὶν ἐξέστης φρενῶν. Sic etiam Brunckius, Schaeferus, Matthiae. Si recte, conferendus Sophocles Phil. 1218. Ἐγὼ μὲν ἤδη καὶ πάλαι νεὼς ὁμοῦ | στείχων ἂν ἢ σοι τῆς ἐμῆς, κ.τ.ἑ. Sed ἤδη idem significare videtur quod νῦν apud Sophoclem El. 676. Θανόντ' Ὀρέστην νῦν τε καὶ τότ' ἐννέπω. Vulgatam rationem confirmare videtur v. 822. Εὖ γ' εἶπας αὐτὸ, καί τις εἶ πάλαι σοφός. Cui similem sententiam habet Homerus Il. ι. 104. οὐ γάρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα τοῦδε νοήσει, | οἷον ἐγὼ νοέω, ἠμὲν πάλαι, ἠδ' ἔτι καὶ νῦν. Verba μέμηνας ἤδη ad posteriorem Penthei ῥῆσιν, καὶ πρὶν ἐξέστης φρενῶν ad priorem spectant. [Dicere igitur potuisset Tiresias: Πάλαι μὲν ἤδη σ' ὄντα τοιοῦτον φύσει, | νῦν δ' οἶδ' ἄμεινον. Quae Ulyssis verba sunt Cycl. 45. *Ex Addendis.*]

365. Pal. γέροντες δ' αἰσχρὸν.

Ibid. Verba ἴτω δ' ὅμως recte interpretatur Heathius: *Accidat tamen quodcunque accidat necesse est.* Vide ad Med. 798. 819. (in mea ed. 780. 801.)

366. Musgraviana operarum culpa καὶ habet, licet Commeliniana, quam expresserunt, recte γὰρ habeat. Quem errorem a Brunckio jam correctum iterum exhibet Schaeferiana. Particulas καὶ et γὰρ iterum confusas vide v. 655.

367. Fuisse monet Stephanus, qui haec verba ita exponerent: *Ceterum Pentheus quomodo non inferat domui tuae luctum, Cadme?* Quibus objicit, durum esse et fortasse inusitatum ὅπως pro πῶς. Addere potuisset, non πῶς μὴ, nedum ὅπως μὴ, sed πῶς οὐ ea significatione

τοῖς σοῖσι, Κάδμε. μαντικῇ μὲν οὐ λέγω,
τοῖς πράγμασιν δέ. μῶρα γὰρ μῶρος λέγει.
ΧΟ. Ὁσία, πότνα θεῶν,
ὁσία δ', ἃ κατὰ [1] γᾶν
χρύσεα σκῆπτρα φέρεις,

[1] γᾶς

dicendum esse. Supplendum monet ὅρα, aut φοβοῦμαι seu δέδοικα. Hoc supplendum monuerat Brodaeus. Ita Aeschylus Prom. 67. Σὺ δ' αὖ κατοκνεῖς, τῶν Διός τ' ἐχθρῶν ὕπερ | στένεις. ὅμως μὴ σαυτὸν οἰκτιεῖς ποτε.

Ibid. De Penthei nomine vide ad v. 508.

569. Verba μῶρα γὰρ μῶρος λέγει leguntur apud Stobaeum Tit. IV. p. 53=29. Sophocli tribuuntur a Grotio.

370. De hoc chori carmine vide Hermannum Elem. Doctr. Metr. p. 499. seq.

Ibid. Non optime liquet, quaenam dea sit, quam his verbis indicatam habemus. Brodaeus Themin sive Justitiam invocari putat, Reiskius Hosiam sive Sanctimoniam, Heathius Themin et mox Nemesin, Musgravius Sanctimoniam ut Reiskius, Nemesin nescio quis antiqua manu in exemplo Hervagianae primae, quod apud nos in bibliotheca Bodleiana servatur. Si recte se habet κατὰ γᾶν, Δίκη sive Justitia aliquo modo κατὰ γᾶν χρύσεα σκῆπτρα φέρειν dici potest, licet nihil in promptu habeam, quod eam interpretationem confirmet. Equidem hactenus Heathio assentior, ut non unam deam sed duas his verbis indicari putem. Neque alioqui adjectivum ὁσία hoc modo repetiturus fuisse videtur poëta. Quae sententia si vera est, ne ipse quidem Oedipus interpretem agere potuisset, manente scilicet vulgata lectione κατὰ γᾶν. Sed unius literae mutatione omnis ambiguitas tolli potest. Si vulgo legeretur κατὰ γᾶς, nemo non videret Proserpinam secundo versu invocari, primo vero Cererem, quam cum Rhea sive Cybele sive matre deorum confundere solet Euripides. Cujus confusionis praeclarum exstat exemplum in Helena, chori scilicet carmen, cujus initium est v. 1317. Ὀρεία ποτὲ δρομάδι κώλῳ | μάτηρ θεῶν ἐσύθη | ἀν' ὑλάεντα νάπη, | ποτάμιόν τε χεῦμ' ὑδάτων, | βαρύβρομόν τε κῦμ' ἅλιον, | πόθῳ τᾶς ἀποιχομένας | ἀρρήτου κούρας. | κρόταλα δὲ Βρόμια διαπρύσιον | ἱέντα κέλαδον ἀνεβόα, κ. τ. ἑ. Nullas deas rectius invocant Bacchae, quam Cererem et Proserpinam. Huic interpretationi objici potest, neminem Proserpinae tribuisse aureas alas, quas male etiam Sanctimoniae suae tribui censet Musgravius, cujus verba sunt: *Cur enim diceret Sanctimoniam aureas alas in terra gerere?* Recte statuit corruptum esse πτέρυγα, de quo mox.

Ibid. Hujus versus oblitus est Porsonus, quum scripsit ad Iph. A. 1136. *Frustra Heathius et Marklandus legunt πότνα, quae vox scenae prorsus ignota est.* Non ibi quidem, sed Ion. 457. recte legi videtur ὦ πότνα Νίκα. Neque diu in juvenili sententia perstitisse Porsonum arbitror.

371. Aldus: ὁσία δ', ἃ κατὰ γᾶν. Reiskius: Ἀσιάδ' ἃ κατὰ γᾶν. Matthiae: ὁσία θ', ἃ κατὰ γᾶν. Recte se habet δέ. Ita noster Hec. 951. Ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν Πρίαμε, φιλτάτη δὲ σὺ | Ἑκάβη, δακρύω σ' εἰσορῶν πόλιν τε σήν. Suppl. 1034. Ὦ δυστάλαινα, δυστάλας δ' ἐγὼ γέρων. Legendum vero κατὰ γᾶς, ni fallor.

372. Aldus χρύσεα πτέρυγα. Barnesius χρύσεα πτερά. Musgravius in annotatione κρύφια πτερὰ et κρυφίαν πτύχα, quorum neutrum satis metro facere monet Brunckius. Ipse in textu Barnesium sequitur, in annotatione meliores codices ex-

τάδε Πενθέως ἀΐεις;
ἀΐεις οὐχ ὁσίαν
ὕβριν εἰς τὸν Βρόμιον τὸν
Σεμέλας, τὸν παρὰ καλλι-
στεφάνοις εὐφροσύναις δαίμονα πρῶτον
μακάρων; ὃς τάδ' ἔχει,
θιασεύειν τε χοροῖς,
μετά τ' αὐλοῦ γελάσαι,
ἀποπαῦσαί τε μερίμνας,
ὁπότ' ἂν βότρυος ἔλθῃ
γάνος ἐν δαιτὶ θεῶν,
κισσοφόροις δ' ἐν θαλίαις
ἀνδράσι κρατὴρ ὕπνον ἀμφιβάλλῃ.

spectandos censet. Matthiae et Hermannus χρυσέαν πτέρυγα. Si sanum est πτέρυγα, conferendum μεγάλα v. 396. cujus duae primae syllabae ἀντὶ μιᾶς sunt. Similia sunt τρικόρυθες v. 123. βρέφος v. 522. τάδ' ἀναβοάσας v. 525. Sed nullam apud veteres χρυσόπτερον novi deam, praeter Irin et Victoriam, quarum neutrius mentio hic esse potest. Recentiores etiam Nemesi alas dedisse his verbis monet Pausanias I. 33. p. 82. Πτερὰ δ' ἔχον οὐδὲ τοῦτο τὸ ἄγαλμα Νεμέσεως, οὐδὲ ἄλλο πεποίηται τῶν ἀρχαίων. ἐπειδὴ δὲ Σμυρναίοις τὰ ἁγιώτατα ξόανα ἔχειν πτερὰ οἶδα, ὕστερον (ἐπιφαίνεσθαι γὰρ τὴν θεὸν μάλιστα ἐν τοῖς ἐρᾶν ἐθέλουσιν) ἐπὶ τούτων Νεμέσει πτερὰ ὥσπερ Ἔρωτι ποιοῦσι. Cujus auctoritate abutitur Heathius, quum Nemesin alatam ab Euripide significari statuit. Neque nullius momenti est, quod omnes MSS. in Aldina scriptura χρύσεα πτέρυγα consentiunt. Itaque reposui χρύσεα σκῆπτρα ex mea ipsius conjectura Musei Critici Cant. T. II. p. 23. proposita. Optime convenit haec scriptura Proserpinae, cujus sceptri meminit noster Herc. 1103. ἀλλ' οὔτι Σισύφειον εἰσορῶ πέτρον | Πλούτωνά τ', ἠδὲ σκῆπτρα Δήμητρος κόρης. Aureum sceptrum Πλούτωνος uxorem gestasse quis dubitet, qui meminerit aurea sceptra etiam Minoi et Tiresiae ab Homero tributa esse. Auream coronam eidem Proserpinae tribuit Euripides Ion. 1083. τὰν χρυσοστέφανον κόραν, | καὶ ματέρα σεμνάν. Unde legi posset χρύσεα στέφεα, nisi praestaret σκῆπτρα. Χρύσεα primam corripere post Hermannum jam monui ad v. 97. Quod si suspicatus esset Musgravius, conjecturas suas κρύφια et κρυφίαν inutiles esse vidisset.

373. Pal. Laur. τὰ δὲ πενθέως.

375. Aldus ἐς τὸν βρόμιον. Laur. recte εἰς. Vide ad v. 315.

378. Pal. θιεύσειν τὲ χοροῖς. Pessime Portus: *tripudiare choreis.* Θιασεύειν transitivum habet sensum, *in thiasum ducere.* Dativum χοροῖς explicat noster Ion. 551. ΙΩΝ. Προξένων δ' ἐν τῷ κατέσχες; ΞΟΥ. Ὅς με Δελφίσιν κόραις, | ΙΩΝ. Ἐθιάσευσ', ἢ πῶς τάδ' αὐδᾷς; ΞΟΥ. Μαινάσιν γε Βακχίου. Passivum θιασεύεται legitur supra v. 75. Vide etiam ad v. 465.

381. Aldus ὁπόταν βότρυος ἔλθῃ. Brunckius ὅταν βότρυος ἐπέλθῃ. Simili modo corrupit etiam antistrophicum v. 396. ut infra ostendam. Matthiae vulgatam revocavit.

384. Aldus ἀμφιβάλῃ. Pal. ἀμφὶ βάλῃ. Barnesio debetur ἀμφιβάλλῃ.

Ἀχαλίνων στομάτων
ἀνόμου τ' ἀφροσύνας
τὸ τέλος δυστυχία.
ὁ δὲ τᾶς ἡσυχίας
βίοτος, καὶ τὸ φρονεῖν,
ἀσάλευτόν τε μένει, καὶ
[1] σύνέχει δώματα. πόρσω
γὰρ ὅμως αἰθέρα ναίοντες, ὁρῶσιν
τὰ βροτῶν οὐρανίδαι.
τὸ σοφὸν δ' οὐ σοφία,

1 ξυνέχει

385—399. Haec leguntur apud Stobaeum, sed non omnia eodem loco. Primi tres versus Tit XXXVI. p. 217 = 145. Quinque (in mea ed. sex) medii Tit. LVIII. p. 374 = 221. Septem postremi Tit. XXII. p. 187 = 115. Hos a MS. A. abesse monet Gaisfordius.

385. Conferunt Aeschylum Prom. 329. γλώσσῃ ματαίᾳ ζημία προστρίβεται. Sequentia attulit Valckenarius. Plutarchus T. II. p. 503. C. ἀχαλίνων γὰρ οὐ ταμιείων, οὐδ' οἰκημάτων, ἀλλὰ στομάτων τὸ τέλος δυστυχίαν ὁ Εὐριπίδης φησίν. Lucianus T. I. p. 575. ΛΟΓ. Νῦν οὖν ἕκατι ῥημάτων κτείνετέ με (κτενεῖτέ με Musgravius Inc. CLXXXI.); ΠΑ. Νὴ Δία· φησὶ γοῦν ἐκεῖνος αὐτός· Ἀχαλίνων κ. τ. ἑ. Idem T. III. p. 189. ὡς γὰρ ὁ καλὸς Εὐριπίδης λέγειν εἴωθεν, Ἀχαλίνων στομάτων καὶ ἀφροσύνης καὶ ἀνομίας τὸ τέλος δυστυχία γίγνεται. Gellius I. 15. *Favorinum ego audivi dicere versus istos Euripidi,* Ἀχαλίνων στομάτων, ἀνόμου τε ἀφροσύνας, τὸ τέλος δυστυχία, *non de iis tantum factos accipi debere, qui impia aut illicita dicerent; sed vel maxime de hominibus quoque posse dici stulta et immodica blaterantibus; quorum lingua tam prodiga infrenisque sit, ut fluat semper et aestuet colluvie verborum teterrima: quod genus homines a Graecis significantissimo vocabulo* κατάγλωσσοι *appellantur.* [Schaeferus ad Bosium p. 156. citat Philonem de Somn. p. 676, 6. πάντα μὲν οὖν ἀνασείειν κάλων ἀχαλίνου στόματος καὶ κατηγόρου γλώττης. *Ex Addendis.*]

386. Trincavellus apud Stobaeum ἀνόμου δ' ἀφροσύνας.

390. Aldus ἀσάλευτον μένει. Copulam metri caussa addendam monuerunt Heathius et Musgravius, addidit Brunckius, qui eam in utroque MS. Par. exstare monet. Exstat etiam in Pal. et Laur. Vide ad v. 598.

390*. Aldus καὶ συνέχει | Δῶμα. Pal. καὶ συνέχει | δώματα. Trincavellus apud Stobaeum καὶ ξυνέχει δώματα. Omnino legendum δώματα, ut mox videbimus.

Ibid. Aldus: πρόσω γάρ, ἀλλ' ὅμως. Sic etiam Gesnerus apud Stobaeum. In septimo hujus antistrophi versu, qui apud Hermannum est μα πρόσω γὰρ ἀλλ' ὅμως αἰ-, anaclasin admissam monet. Sed Trincavellus apud Stobaeum habet πόῤῥω γὰρ ὅμως omisso ἀλλ', nec dissentiunt MSS. A. Voss. monente Gaisfordio. Nulla igitur anaclasis, sed omnia strophae similia. Pro πόῤῥω autem, quod tragica vox non esse videtur, licet aliquoties apud tragicos exstet, reposui πόρσω, quod vulgo legitur apud Sophoclem El. 213. legendum etiam pro πρόσω Oed. C. 179.

395. Aldus: Τὸ σοφὸν δ' οὐ σοφία | Τό, τε μὴ θνητὰ φρονεῖν, | Βραχὺς αἰών. Reiskius: τὸ σοφὸν οὐ σοφία (id est οὐκ ἐν σοφίᾳ seu ἄνευ σοφίας), τό τε μὴ θνητὰ φρόνειν, | βραχὺς αἰῶν (i.e. βραχὺν αἰῶνα ἔχει, *parum diu durat*). Frustra.

τό τε μὴ θνατὰ φρονεῖν.
βραχὺς αἰών. ἐπὶ τούτῳ
δέ τις ἂν μεγάλα διώκων,
τὰ παρόντ' οὐχὶ φέροι.
μαινομένων δ' οἵδε τρόποι
καὶ κακοβούλων παρ' ἔμοιγε φωτῶν.
Ἰκοίμαν ποτὶ [1] τὰν Κύπρον,
νᾶσον τᾶς Ἀφροδίτας,
ἵν' οἱ θελξίφρονες νέμον-

[1] τάν τε | νᾶσον

Non nisi prava distinctione laborat Aldina scriptura, quam Brodaeo, Heathio Tyrwhittoque auctoribus emendavit Brunckius. Verba τὸ σοφὸν οὐ σοφία ita explicat Brodaeus: *Subtilior de diis exquisitiorque doctrina, non est sapientia.*

394. Omnes libri θνητὰ, licet recte legatur θνατοῖσιν v. 403.

395. Aldus: ἐπὶ τούτῳ | Δέτις ἂν μεγάλα διώκων, | τὰ παρόντ' οὐχὶ φέρει. Sic etiam Stobaeus. Pal. τὰ μεγάλα, cetera ut Aldus, cujus scriptura omnino recte se haberet, si in ea legeretur φέροι. Ἐπὶ pro ἐν dictum monet Heathius. Τὰ παρόντα sunt τὰ παρακείμενα, ἃ πάρεστι λαβεῖν. Φέροι pro λαμβάνοι, ut supra v. 257. κάμπύρων μισθοὺς φέρειν. Facilis igitur sententia, neque impedita constructio. Aliter tamen visum est Reiskio, Tyrwhitto, Musgravio et Brunckio. Reiskius τις pro ὅστις accipiendum, et distinctionem mutandam monet, ut sensus sit: *quisquis magnis inhians praesentia non fert, illius et omnium illi similium mores sunt mores insanientium.* Tyrwhittus τίς interrogativum et φέροι legendum censet. Hoc quidem recte. Musgravii tres conjecturas habemus, quas omnes brevitatis caussa omitto. Brunckius hanc scripturam admisit: βραχὺς αἰών· ἐπὶ δ' αὐτῷ | τίς ἂν, μεγάλα διώκων, | τὰ παρόντ' οὐχὶ φέροι; Quam ita interpretatur: *exiguum aevum est, quo quum ad tam breve fruamur tempus; quisnam majora sectari malit, quam praesentibus acquiescere.* Dedit ἐπὶ δ' αὐτῷ pro ἐπὶ τούτῳ δὲ, ne particula δὲ versum inchoaret, quod ne in melicis quidem licere putavit. Quam sententiam confutare non opus est, praesertim quum ipse Brunckius participii ναίοντες, quod paullo ante legitur, primam syllabam a secunda et tertia divulserit. Matthiae omnia recte, nisi quod interrogationis notam addidit.

398. Aldus: μαινομένων οἵδε τρόποι. Trincavellus apud Stobaeum μαινομένων δ' οἵτε (sic) τρόποι, unde μαινομένων θ' οἵδε Porsonus Advers. p. 265.

399. Παρ' ἔμοιγε, *mea quidem sententia.* BRODAEUS. Noster El. 737. Λέγεται, τὰν δὲ πίστιν | σμικρὰν παρ' ἔμοιγ' ἔχει.

400. Aldus: ποτὶ τὰν Κύπριν. Edd. recentiores ex emendatione Brodaei et Stephani ποτὶ τὰν Κύπρον. Consentiunt Pal. et Laur. quorum alter ad κύπρον habet gl. ἀντὶ μιᾶς. Sed Κύπρον, cujus syllaba posterior positione longa est, nullo pacto unius longae locum habere potest. Si sanus est versus antistrophicus, Ὁ δαίμων ὁ Διὸς παῖς, facile reponi potest ποτὶ Κύπρον. Quamquam suspicor Euripidem scripsisse: Ἰκοίμαν ποτὶ τάν τε | νᾶσον τᾶς Ἀφροδίτας. Κύπρον enim ex interpretatione natum mihi videtur, ut Πενθέως v. 1153.

402. Aldus ἵνα θελξίφρονες. Heathii et Musgravii conjecturam, quam a Brunckio admissam repudiarat Matthiae, dubitanter revocavi. Ita

ται θνατοῖσιν Ἔρωτες·
† Πάφον θ᾽, ἂν ἑκατόστομοι
βαρβάρου ποταμοῦ ῥοαὶ
καρπίζουσιν ἄνομβροι.
ὅπου καλλιστευομένα
Πιερία μούσειος ἕδρα,

scribendum monet etiam Hermannus Elem. Doctr. Metr. p. 71.

Ibid. Verba *νέμονται θνατοῖσιν* apud Portum significant *dispensantur mortalibus.* Mea sententia *νέμονται* significat *habitant*, *θνατοῖσιν* cum *θελξίφρονες* conjungendum est. Sensus est: *ἔνθα διατρίβουσιν οἱ Ἔρωτες οἱ θέλγοντες τὰς φρένας τοῖς θνητοῖς.*

404. F. *Φάρον*, insulam Aegypti apud Alexandriam. Sane in sequentibus Nilum describit. Reiskius. Negant hoc plerique. Brodaeus ad *ποταμοῦ* annotavit: *Lyci fluminis*: ad *ἄνομβροι*, *continuo fluentes, ad id aqua coelesti minime indigentes.* Cui Graece respondet Barnesius, licet non optime Graece: *Οἱ μὲν ποταμὸν Λύκον ὑπολαμβάνουσιν ἐνθάδε σημαίνεσθαι. οὗτος δὲ προβάλλων τῷ Μαιάνδρῳ ἐκ Κάδμου τοῦ ὄρους ῥέων, οὐκ οἶδ᾽ ὅπως εἰς Κύπρον ἔρχηται.* Idem dicendum de altero Lyco, qui in mare Euxinum fluit. Barnesii interpretatio ejus Graeca oratione nihilo melior est. Verba *ἑκατόστομοι βαρβάρου ποταμοῦ ῥοαὶ* ita explicat: *αἱ πολλαὶ ἐπεισροαὶ τῶν ποταμῶν πολλῶν, τῶν ἀμφὶ τὴν Κύπρον, αἱ ἀπὸ τοῦ ὠκεανοῦ, τοῦ μεγάλου δηλονότι ποταμοῦ, ἀποῤῥέουσαι.* Nonnihil addit de epitheto *βαρβάρου*, verborum autem *καρπίζουσιν ἄνομβροι*, quae Aegyptum designare videntur, difficultatem silentio dissimulat. Musgravius ne Nilum quidem recte *ἑκατόστομον* appellari contendit, nedum parva Cypri flumina, quorum unum in animo habuerit poëta. Corrigit igitur *ἐρατόστομοι* *amoenō ostio in pelagus exeuntes.* Multa addit, quibus ostendere conatur, verba *βαρβάρου ποταμοῦ ῥοαὶ καρπίζουσιν ἄνομβροι* non minus bene de Cypro quam de Aegypto accipi posse. Sed nihil efficit, mea quidem sententia. Secus Brunckio visum est, qui conjecturam ejus *ἐρατόστομοι* admisit. Matthiae revocavit *ἑκατόστομοι*, quod pro *πολύστομοι* poëtica quadam licentia dictum est. Quid in animo habuerit Euripides, quum Paphum et Aegyptum hoc modo conjunxit, ego conjicere nequeo. Strabo p. 683. C. *φασὶ δ᾽ εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐκ Πάφου τινὲς εἶναι σταδίους τρισχιλίους ἑξακοσίους.*

406. Matthiae *ἄνομβρον.*

407. Mire desultorius est Euripides, et vere bacchatur cum Bacchis suis e Cypro ad Nilum et statim in Macedoniam transsiliens. Reiskius. Meminerint lectores, hanc tragoediam in Macedonia, ubi diem supremum obiit, scripsisse Euripidem. Inde est, quod eam regionem tantis laudibus haud semel extollit. Alter locus est v. 565. *μάκαρ ὦ Πιερία,* | *σέβεταί σ᾽ Εὔιος, κ. τ. ἑ.*

Ibid. Pal. *ὅπου δ᾽ ἁ καλλιστευομένα.* Sic etiam Laur. a prima manu. Barnesius *ἢ ὅπου καλλιστευομένα.* Musgravius in textu ut vulgo: in annotatione aut *ἢ ὅπου* cum Barnesio, aut *χ᾽ ὤπου* legendum statuit. Brunckius *χὤπου.* Matthiae *χὤπου.* Aldinam scripturam revocavi. Ordo est: *ἐκεῖσε ἄγε με, ὅπου καλλιστευομένα κ. τ. ἑ.* Recte distinguit Aldus.

408. Pal. *πιερεία.* Brunckius *Πιερία* ex conjectura Musgravii, quam repudiavit Matthiae, quaeque mihi quoque inutilis videtur.

σεμνὰ κλιτὺς Ὀλύμπου; 409
ἐκεῖσ᾽ ἄγε με, Βρόμιε, Βρόμιε, 411
προβακχήϊε δαῖμον. 412
ἐκεῖ χάριτες, ἐκεῖ δὲ πόθος, 414
ἐκεῖ δὲ Βάκχαισι 415
θέμις ὀργιάζειν.
Ὁ δαίμων ὁ Διὸς[1] παῖς
χαίρει μὲν θαλίαισιν,
φιλεῖ δ᾽ ὀλβοδότειραν Εἰ-
ρήναν, κουροτρόφον θεάν· 420
ἴσαν δ᾽ εἴς τε τὸν ὄλβιον
τόν τε χείρονα δῶκ᾽ ἔχειν
οἴνου τέρψιν ἄλυπον.
μισεῖ δ᾽ ᾧ μὴ ταῦτα μέλει,
κατὰ φάος νύκτας τε φίλας 425
εὐαίωνα διαζῆν. 426
σοφὰν δ᾽ ἄπεχε πραπίδα, φρένα τε 428

[1] γένος

409. Aldus κλειτὺς. Edd. recentiores κλιτὺς, quod reponendum monuerat Brodaeus. Vide interpretes ad Hipp. 227. ubi etiam κλιτὺς secundam corripit.

412. Ad προβακχήϊε nihil annotatum video, praeter Reiskii conjecturam τριβάκχιε, quae metro adversatur.

417. Matthiae ὁ δαίμων ὁ Διὸς πάϊς. Libenter admisissem πάϊς, si diphthongum solutam apud Atticos reperissem. Apud Sophoclem Ant. 986. metro repugnat monosyllabon παῖς, neque legi potest πάϊς propter vocalem sequentem. In Bacchis potius γόνος quam πάϊς legam.

419. Pal. etiam minus Dorice εἰρήνην. Scribendum videtur εἰ|ράναν.

420. Hesiodus Operum v. 225. a Brodaeo collatus: τοῖσι τέθηλε πόλις, λαοὶ δ᾽ ἀνθεῦσιν ἐν αὐτῇ, | εἰρήνη δ᾽ ἀνὰ γῆν κουροτρόφος.

421. Pal. ἴσα δ᾽ εἰς τὲ τὸν ὄλβιον. Sic etiam Laur. a prima manu.

424. Male haec ita explicat Barnesius: μισεῖ τοῦτον εὐαίωνα διαζῆν, ᾧ μὴ ταῦτα (nempe θαλίαι, εἰρήνη, οἶνος) μέλει. Confert Homerum Il. P. 272. μίσησεν δ᾽ ἄρα μιν δηΐων κυσὶ κύρμα γενέσθαι. De hoc verbi μισεῖν usu plura dicere nihil attinet, quum constructio hujusmodi sit: μισεῖ δὲ τοῦτον, ᾧ μὴ ταῦτα μέλει, τουτέστι, διαζῆν εὐαίωνα κατὰ φάος νύκτας τε φίλας. Quod monuit Heathius.

[425. Valckenarius: *ad Herod.* p. 422. Nempe V. 6, 63. *Ex Addendis.*]

426. Scaliger εὖ αἰῶνα.

428. Aldus σοφὸν δ᾽ ἀπέχειν | πραπίδα. Pal. σοφὰν δ᾽ ἀπέχειν | παρ᾽ ἀσπίδα. Rectius Laur. σοφὰν δ᾽ ἀπέχειν πραπίδα. Quod ut admittatur, aut plena distinctio, quae post φωτῶν vulgo legitur, in minimam mutanda est, aut infinitivus ἀπέχειν pro imperativo accipiendus est, aut denique minus plene post superiora verba εὐαίωνα διαζῆν distinguendum est. Hanc rationem amplexus est Matthiae. Sed metri caussa legendum ἄπεχε. Versus enim Glyconeus est, cui

περισσῶν παρὰ φωτῶν. 429
τὸ πλῆθος ὅτι τε φαυλότερον 431
ἐνόμισε, χρῆταί τε,
τόδε τοι λέγοιμ' ἄν.

ΘΕ. Πενθεῦ, πάρεσμεν, τήνδ' ἄγραν ἠγρευκότες,
ἐφ' ἣν ἔπεμψας, οὐδ' ἄκρανθ' ὡρμήσαμεν.
ὁ θὴρ δ' ὅδ' ἡμῖν πρᾶος, οὐδ' ὑπέσπασε
φυγῇ πόδ', ἀλλ' ἔδωκεν οὐκ ἄκων χέρας,
οὐδ' ὠχρὸς, οὐδ' ἤλλαξεν οἰνωπὸν γένυν.

respondet v. 411. ἐκεῖσ' ἄγε με, Βρόμιε, Βρόμιε. Hermannus Elem. Doctr. Metr. p. 547. totidem literis conjicit: σοφὰν δ' ἄπεχε πραπίδα φρένα τε | περισσῶν παρὰ φωτῶν. Quae verba ita explicat: *arce a te sapientem a viris nimium severis commendatam sobrietatem.* Si sensus est, *abstine mentem animumque a temerariis viris*; vel potius, *a viris nimium sapientibus*, cum adjectivo σοφὰν confer tragici nostratis verba: *let not thy discreet heart think it.*

429. F. ἀπὸ. Οἱ περισσοὶ hic loci sunt *nimis arguti et sapientes.* Sequentia non intelligo, neque qui differant φρὴν et πραπίδες. Reiskius. Differunt φρὴν et πραπίδες fere ut ἥψατο et ἔθιγε v. 617. Ubi vide plura. Ἀπὸ pro παρὰ a Reiskio propositum jam vidimus v. 118.

430. Ita distinguit Aldus: τὸ πλῆθος ὅτι | τε φαυλότερον | ἐνόμισε, χρῆταί τε. | τόδε τοι λέγοιμ' ἄν. Pal. τὸ πλῆθος ὅτιπερ φαυλότερον | ἐνόμισε. χρῆται τ' ἐν τῶδε λεγοίμην ἄν. Sic etiam Laur. a prima manu. Vulgatam ita interpretatur Portus: *Quod autem vulgus et deterius existimat, et quo utitur*, quodque moribus habet receptum, *hoc profecto dicam.* Longe melius Heathius: *Quodcunque humile vulgus instituit et sequitur, id profecto ego dicendum censeam.* Magis ad literam Musgravius: *et quod vulgus tenue probat, et utitur, hoc profecto amplecti libet.* Idem pro λέγοιμ' ἂν conjicit δεχοίμαν. Brunckius et Matthiae: τὸ πλῆθος ὅ τι τὸ φαυλότερον κ. τ. ἑ. Hermannus ita distinguit: τὸ πλῆθος, ὅτι φαυλότερον ἐνόμισε, χρῆ | ται. τόδε τοι λέγοιμ' ἄν. Id est, ipso interprete: *vulgus, quod deterius videt, utitur: haec mea sententia est.* Mihi magis arridet Heathii aut Musgravii interpretatio, qua admissa, nihil opus ut mutetur vulgata scriptura. Plena enim oratio est: τὸ πλῆθος ὅτι τε φαυλότερον ἐνόμισε, ὅτῳ τε χρῆται, τόδε τοι ἄριστον εἶναι λέγοιμ' ἄν. Φαυλότερον pro adverbio accipio, et cum ἐνόμισε conjungo, ut τὸ πλῆθος ὅτι φαυλότερον ἐνόμισε sit *crassior et rudior vulgi sententia.* Χρῆται eorum actiones significat. Sensus igitur est: *Rectius de his rebus sentire et agere mihi videtur vulgus quam philosophi.*

432. Ἐνόμισε. Sic recte Aldus, consentientibus ambobus codicibus. Prave Canterus aut nescio quis alius ἐνόμισσε invexit, tanquam si in iambico versu pes primus non aeque bene tribrachys ac anapaestus esse posset. Brunckius. Commeliniana, utraque Genevensis, Musgraviana et Schaeferiana ἐνόμισσε. Ceterae omnes, quibus utor, ἐνόμισε habent, neque de industria scripturam mutasse videtur Portus.

435. Ἄκρανθ', *frustra.* Brodaeus. Aldus οὐδ' ἄκραν θ' ὡρμήσαμεν v. 435. οὐδ' ἄκραν τ' ἠκούσατε Iph. T. 520. sed ἄκραντ' ὀδύρῃ Suppl. 770.

γελῶν δὲ καὶ δεῖν κἀπάγειν ἐφίετο,
ἔμενέ τε, τοὐμὸν εὐτρεπὲς ποιούμενος.
κἀγὼ δι' αἰδοῦς εἶπον· Ὦ ξέν', οὐχ ἑκὼν
ἄγω σε, Πενθέως δ', ὅς μ' ἔπεμψ', ἐπιστολαῖς. —
ἃς δ' αὖ σὺ Βάκχας εἶρξας, ἃς[1] *συνήρπασας,* [1] ξυνήρπασας,
κἄδησας ἐν δεσμοῖσι πανδήμου στέγης,
φροῦδαί γ' ἐκεῖναι λελυμέναι πρὸς ὀργάδας
σκιρτῶσι, Βρόμιον ἀνακαλούμεναι θεόν.
αὐτόματα δ' αὐταῖς δεσμὰ διελύθη ποδῶν,

440. Aldus εὐπρεπὲς hic et infra v. 842. Canterus utrobique εὐτρεπὲς legendum monet. Vulgatam τοὐμὸν εὐπρεπὲς ποιούμενος ita explicat Brodaeus: *Sic ut modeste ac decenter me cum eo gerere coëgerit.* Quam rationem non improbat Heathius. Vertit Portus: *faciens* mandatum *meum obsequenter.* Reiskius τοὐμὸν ἐντρεπὲς ποιούμενος, *ad severitatem* (vel potius *reverentiam*) *me componens.* Omnes mediam formam ποιούμενος eo sensu accipere mihi videntur, qui activae ποιῶν convenit. Recte igitur εὐτρεπὲς Musgravius in annotatione, Brunckius in textu. Ita noster Iph. T. 244. χέρνιβας δὲ καὶ κατάργματα | οὐκ ἂν φθάνοις ἂν εὐτρεπῆ ποιουμένη. Herc. 497. Σὺ μὲν τὰ νέρθεν εὐτρεπῆ ποιοῦ, γύναι. El. 688. παίσω κάρα γὰρ τοὐμὸν ἀμφήκει ξίφει. | δόμων δ' ἔσω βᾶσ', εὐτρεπὲς ποιήσομαι. Nostri, *I will make ready.* Haec exempla Canteri quidem emendationem confirmant, sed non explicant verba τοὐμὸν εὐτρεπὲς ποιούμενος, quae Musgravius interpretatur *meam operam facilem reddens.* Imo, *facilem sibi reddens*, id est, *placide et patienter ferens.*

441. Verte: *Ego autem verecunde dixi.* Nomina cum praepositione διὰ constructa, cognatorum adverbiorum vicem plurima sustinent, et in ea resolvi debent. BRUNCKIUS. Hujusmodi sunt δι' ἀριθμῶν v. 209. διὰ σπουδῆς v. 212. Vide ad Sophoclis verba παίω δι' ὀργῆς Oed. T. 807.

442. Ἐγώ τε. Δέω καὶ ἐπάγω [imo ἀπάγω] subaudiendum: nisi malis ἄγω σε, non ἐγώ σε, legere. BRODAEUS. Habent vet. cod. ἄγω σε. Diceretur autem δι' αἰδοῦς ἄγω pro αἰδοῦμαι, sicut διὰ τιμῆς ἄγω pro τιμῶ. Sed parum convenire huic loco videtur ista lectio. —— Non dubito igitur quin retinenda sit nostra lectio, ut ἀπὸ τοῦ κοινοῦ repetatur δέω. STEPHANUS. Cujus errorem castigavit Barnesius, qui ἄγω σε admisit. Consentit Laur.

Ibid. Laur. ἔπεμψ', quod e MSS. Par. admisit Musgravius. Scaligero ita legenti non paruit Barnesius.

Ibid. Ἐπιστολαῖς, *mandatis.* Aeschylus Prom. 3. Ἥφαιστε, σοὶ δὲ χρὴ μέλειν ἐπιστολὰς, | ἅς σοι πατὴρ ἐφεῖτο. Ubi consulendi interpretes. Fuerunt qui legerent ἐπιτολαῖς, quod non improbat Barnesius, quamvis vulgatam recte anteponat.

443. Aldus εἶρξας, quod grammaticorum praecepto obsequutus correxit Brunckius. Ipse Aldus εἱρκταῖσι v. 497. καθείρξατε v. 509.

Ibid. Reiskius ὡς συνήρπασας, *postquam eas comprehenderas.*

447. Hunc et sequentem versum transtulit Ovidius Metam. III. 699. *Sponte sua patuisse fores, lapsasque lacertis | sponte sua, fama est, nullo solvente, catenas.* BRUNCKIUS.

Ibid. Aldus αὐτοῖς. Pal. Laur.

κλῇδές τ' ἀνῆκαν θύρετρ' ἄνευ θνητῆς χερός.
πολλῶν δ' ὅδ' ἀνὴρ θαυμάτων ἥκει πλέως
εἰς τάσδε Θήβας. σοὶ δὲ τἄλλα χρὴ μέλειν.
ΠΕ. Λάζυσθε χειρῶν τοῦδ'. ἐν ἄρκυσιν γὰρ ὤν,
οὐκ ἔστιν οὕτως ὠκὺς ὥστε μ' ἐκφυγεῖν.
ἀτὰρ τὸ μὲν σῶμ' οὐκ ἄμορφος εἶ, ξένε,
ὡς εἰς γυναῖκας, ἐφ' ὅπερ εἰς Θήβας πάρει.
πλόκαμός τε γάρ σου ταναὸς, οὐ πάλης ὕπο,
γένυν παρ' αὐτὴν κεχυμένος, πόθου πλέως·

αὐταῖς, quod ex Stephani et Scaligeri conjectura tacite reposuit Barnesius.

448. Laur. κλῇδ' ἐστ' ἀνῆκαν cum gl. συνίζησις.

449. Aldus: πολλῶν δ' ὅδ' ἀνὴρ θαυμασίων ἥκει πλέως. Brunckius ὅδ' ἀνὴρ ut vulgo, licet apud Sophoclem Oed. C. 630. ex sola conjectura reposuerit ἀνὴρ ὅδ'. Matthiae ὅδ' ἀνήρ.

Ibid. Pseudogregorius v. 1649. φρικτῶν δ' ὅδ' ἀνὴρ θαυμάτων ὤπτο πλέως. Tam φρικτῶν quam θαυμάτων probare videtur Piersonus Verisim. p. 66. Heathius etiam θαυμάτων, quod ex Par. E. G. admisit Musgravius. Consentiunt Pal. et Laur.

450. Pal. σοὶ δὲ τ' ἄλλα. Laur. σοὶ δ' ἔτ' ἄλλα.

451. Scripti libri ab impressis hic longe dissentiunt. Pal. Laur. μαίνεσθε (in Pal. supra scriptum γρ. λάζυσθε). χειρῶν τοῦδ' (in Laur. supra scriptum ἐμοῦ) ἐν ἄρκυσιν γὰρ ὤν. Ita quoque Par. E. G. apud Brunckium, qui recte vulgatam praeferendam esse statuit. Reiskius χάζεσθε χειρῶν τοῦδ', *mittite manus ejus.* Qui sequentia ita accepisse videtur: *quum enim catenis vinctus sit, non poterit effugere.* Longe melius Burgesius eodem sensu μέθεσθε. Sed utravis scriptura vix aliud significare potest, quam *liberate eum a vinculis.* Ita noster Iph. T. 468. μέθετε τῶν ξένων χέρας, | ὡς ὄντες ἱεροὶ, μηκέτ' ὦσι δέσμιοι. Sed ἄρκυς non ita *vincula* significant, ut alia custodiae genera excludant. Secus esset, si σιδηραῖς ἄρκυσιν ut v. 231. dixisset poëta. Statuendum igitur videtur, Bacchum a vinculis, quibus obstrictus in urbem e monte venisset, solutum in scenam induci: nisi potior sententia est, Euripidem hic, ut sexcenties in his tragoediis, parum sibi constare. Cui negligentiae fortasse tribuendum, quod iterum v. 503. Bacchum vinciri jubet Pentheus, quasi primo dicto non paruerint custodes.

453. Hoc μὲν nullam habet apodosin. Quod moneo propter v. 457. Simillima sunt apud nostrum Iph. A. 73. ἀνθηρὸς μὲν εἱμάτων στολῇ, | χρυσῷ τε λαμπρὸς, βαρβάρῳ χλιδήματι.

455. Aldus γάρ σοῦ. Recte Pal. γάρ σου. Sic etiam Brunckius et Matthiae.

Ibid. Aldus: οὐ πάλης ὕπο | γένυν παρ' αὐτὴν κεχυμένος. Rectius alii post ὕπο interpungunt. Supplendum τραφεὶς aut aliquid ejusmodi constat ex El. 527. ἔπειτα χαίτης πῶς ξυνοίσεται πλόκος, | ὁ μὲν παλαίστραις ἀνδρὸς εὐγενοῦς τραφεὶς, | ὁ δὲ κτενισμοῖς θῆλυς; ἀλλ' ἀμήχανον. Ita explicanda Brodaei interpretatio, *non per luctam effusus*; aut Porti, *non ob luctam.* Carere possumus Reiskii conjectura: πλόκαμός τε γάρ σου ταναὸς, εὐσταλὴς, ὑπὸ | γένυν τ' ἐραστὴν κεχυμένος. Heathius vulgatam ita difficilem putat, ut versum excidisse suspicetur. Musgravii conjecturam οὐ πάλης πνέων

[1] λευκὴν δὲ χροιὰν εἰς παρασκευὴν ἔχεις, 1 λευκήν τε
οὐχ ἡλίου βολαῖσιν, ἀλλ' ὑπὸ σκιᾶς,
τὴν Ἀφροδίτην καλλονῇ θηρώμενος.
πρῶτον μὲν οὖν μοι λέξον, ὅστις εἶ γένος.
ΔΙ. Οὐ κομπὸς οὐδείς. ῥάδιον δ' εἰπεῖν τόδε.
τὸν ἀνθεμώδη Τμῶλον οἶσθά που κλύων.
ΠΕ. Οἶδ', ὃς τὸ Σάρδεων ἄστυ περιβάλλει κύκλῳ.
ΔΙ. Ἐντεῦθέν εἰμι. Λυδία δέ μοι πατρίς.
ΠΕ. Πόθεν δὲ τελετὰς τάσδ' ἄγεις εἰς Ἑλλάδα;
ΔΙ. Διόνυσος ὑμᾶς † εὐσέβησ', ὁ τοῦ Διός.

elegantem appellat Brunckius, sed inutilem, quum sensus sit, *non ita a palaestra exculta.* Porsonus ad Eccl. 115. οὐ πάλης una voce pro ἀγυμνασίας accipiendum censet. [Jacobsius Animadv. in Euripidem p. 108. πλόκαμός τε γάρ σοῦ κεχυμένος, πόθου πνέων, | γένυν παρ' αὐτὴν ταναὸς, οὐ πάλης ῥύπος, | λευκὴν δὲ χροίην, εἰς παρασκευὴν ἔχεις. *Ex Addendis.*]

[*Ibid.* Valckenarius: *Salmasius Tertull. p.* 269. *Ex Addendis.*]

457. Aldus λευκὴν δὲ χροιάν. Sola Hervagiana secunda λευκὴν δὲ χροάν. Manifesto scribendum λευκήν τε, nisi τῷ τε in priori membro, quod hic est πλόκαμός τε γάρ σου ταναὸς, recte respondet δὲ in apodosi. Quae sententia quum gravissimum auctorem habeat Hermannum, non temere improbanda est. [*In Addendis haec ita mutantur:* Quae sententia quum gravissimos auctores habeat, non temere improbanda est. Exempla collegit Schaeferus ad Dionysium p. 192. quorum agmen ducit Homerus Il. E. 359. Φίλε κασίγνητε, κόμισαί τε με, δὸς δέ μοι ἵππους. Cujus constructionis haud semel defensionem suscepit Hermannus.] Altera tamen ratio melior mihi videtur, ut in hoc loco similibusque librariorum errori tribuatur δέ. Eos saepissime τε in δὲ mutasse, ne ipse quidem Hermannus negat. [Si recte vulgo legitur λευκὴν δὲ χροιὰν, recte etiam v. 1006. ἦμαρ εἰς νύκτα τ' εὖ | ἄγοντ' εὐσεβεῖν, | τὰ δ' ἔξω νόμιμα δίκας ἐκβαλόν | τα τιμᾶν θεούς. Plura de hac quaestione alias. *Ex Addendis.*] Quod ad χροιὰν attinet, ea forma apud Euripidem praestaret, etiam si altera metro non repugnaret.

Ibid. Constructio est: οὐκ εἰς παρασκευὴν ἡλίου βολαῖσιν. Musgravius. Mihi εἰς παρασκευὴν pro ἐκ παρασκευῆς dictum videtur. In sequenti versu duo verba cogitatione supplenda sunt, ut sensus sit: *non solis radiis adustam, sed in umbra candidam redditam.* Post σκιᾶς recte interpunxit Musgravius.

461. Plena oratio est οὐ κομπὸς οὐδεὶς εἰρήσεται, neque opus est Musgravii conjectura; οὐ κομπὸς, ὃ δοκεῖς, *non sunt vana et ficta, quae putas.*

462. Noster Heracl. 90. Τὸν Ἡράκλειον ἴστε που παραστάτην | Ἰόλαον. οὐ γὰρ σῶμ' ἀκήρυκτον τόδε. Interrogationis signum utrobique addunt edd. omnes. Idem Andr. 564. ἔριν δὲ τὴν κατ' οἶκον οἶσθά που κλύων | τῆς τοῦδε θυγατρὸς, ὧν τ' ἀπόλλυμαι χάριν. Hic recte vulgo abest nota interrogationis. Που enim significat ἴσως, *fortasse*, quod ipsum habet noster Iph. T. 517. Τροίαν ἴσως οἶσθ', ἧς ἁπανταχοῦ λόγος.

466. Corruptum esse εὐσέβησ' fatentur omnes, licet quid in ejus locum substituendum sit, nondum inter eruditos conveniat. Scaligeri conjectura εὐσέβισεν (sic enim po-

ΠΕ. Ζεὺς δ᾽ ἔστ᾽ ἐκεῖ τις, ὃς νέους τίκτει θεούς;
ΔΙ. Οὔκ, ἀλλὰ Σεμέλην ἐνθάδ᾽ ἔζευξεν γάμοις.
ΠΕ. Πότερα δὲ νύκτωρ σ᾽, ἢ κατ᾽ ὄμμ᾽ ἠνάγκασεν;
ΔΙ. Ὁρῶν ὁρῶντα, καὶ δίδωσιν ὄργια. 470

tius quam εὐσέβισ᾽ eum lecturum fuisse arbitror) neque sententiae commoda est, neque idonea auctori ale nititur. Vir doctus Observationum Miscell. T. IX. p. 456. [quem Abreschium esse monet Porsonus apud Kiddium p. 225. *Ex Addendis.*] εἰσέβησ᾽, *fecit, jussit nos Graeciam ingredi.* Sic etiam Reiskius. Quam conjecturam a Musgravio probatam admisit Brunckius. Musgravius haec dixit: *Neque erat cur dubitaret Valckenarius ad Phoen.* 1360 [1331.] *recte sic verti. Vid. Hom. Il.* I. *v.* 310. *Alcest. v.* 1076. [1058.] *Ipse legendum putat* ἐξέπεισ᾽, *quod mihi nimis Ellipticum videtur.* Exempla a Musgravio allata nihil probant, nisi bene Graecum esse εἰσέβησε pro εἰσβαίνειν ἐποίησε, de quo nunquam dubitavit Valckenarius, qui haud dubie non aliam ob caussam potius ἐξέπεισε quam εἰσέβησε scribendum censuit, quam quod *persuasit* melius sententiae convenire quam *fecit ingredi* putavit. [Porsonus apud Kiddium p. 225. εἰσέβησ᾽ probat. *Ex Addendis.*] Burgesius εἰσέφρησ᾽. Haec omnia mihi displicent. Vulgatam interpretatur Portus: pie *initiavit.* Quaerendum videtur aliquid, quod *initiavit* significet. Reponi posset ἐθίασευσ᾽, de quo ad v. 378. dixi, si propius ad εὐσέβησ᾽ accederet.

468. Aldus: οὔκ, ἀλλ᾽ ὃς Σεμέλης ἐνθάδ᾽ ἔζευξεν γάμοις. Nihil mutant Pal. et Laur. nisi quod Laur. ὃ pro ὃς habet. Ex conjectura librarii, ut videtur, in Par. G. legitur γάμους. MSS. Stephani σεμέλην, unde quod in textu vides fecit Canterus Nov. Lect. VI. 3. Ita noster Ion. 10. οὗ παῖδ᾽ Ἐρεχθέως Φοῖβος ἔζευξεν γάμοις | βίᾳ Κρέουσαν. Certissima mihi videtur Canteri conjectura, quam tamen nemo ante me admisit. Scaliger: οὔκ, ἀλλὰ Σεμέλης ἐνθάδ᾽ ἔζευξεν γάμους. Sic etiam Reiskius, cui ignota erat Scaligeri conjectura. Barnesius: Οὔκ, ἀλλ᾽ ὃ Σεμέλην ἐνθάδ᾽ ἔζευξεν γάμοις. Qui ὃ pro ὃς solo Homeri testimonio defendit. Nam nihil ad rem est, quod legitur apud Euripidem Suppl. 847. ὅτῳ ξυνέστη τῶνδ᾽ ἕκαστος ἐν μάχῃ. Rectius allegasset Hipp. 525. Ἔρως, Ἔρως, ὃ κατ᾽ ὀμμάτων | στάζεις πόθον, εἰσάγων γλυκεῖαν | ψυχᾷ χάριν, οὓς ἐπιστρατεύσῃ. Idem in annotatione retineri posse Σεμέλης monet, modo scribatur ἔζευξεν γάμους, quod jam conjecerat Scaliger, aut ἐζεύχθη γάμοις. Musgravius Aldinam in textum revocavit, in annotatione vero hanc scripturam proposuit: οὔκ, ἀλλ᾽ ὁ Σεμέλην ἐνθάδε ζεύξας γάμοις. Hoc adoptavit Brunckius, quem sequitur Matthiae.

469. Aldus: πότερα δὲ νύκτωρ σ᾽, ἢ κατ᾽ ὄμματ᾽ ἠνάγκασεν; Sic etiam Pal. nisi quod νύκτωρ, σ᾽ ἢ habet. Laur. πότερα δὲ νύκτωρ ἢ κατ᾽ ὄμμ᾽ ἠνάγκασεν. Barnesius ἢ κατ᾽ ὄμμ᾽ ἠνάγκασεν admisit ex emendatione Stephani.

Ibid. Pro ἠνάγκασεν Canterus ἐνήγισεν. Sed nemo, quod sciam, Veterum ἐναγίζειν initiandi sensu dixit. — Lego igitur: πότερα δὲ νύκτωρ ἢ κατ᾽ ὄμμ᾽ ἤνωγέ σε. Musgravius. Nisi barbarum est ἤνωγε, apud Atticos certe non legitur. Melior est Reiskii conjectura, ἢ κατ᾽ ἦμαρ σ᾽ ἥγνισεν, modo deleatur inutile pronomen. Burgesius: πότερα δὲ νύκτωρ ἢ κατ᾽ ὄμμ᾽ ἤνεγκέ σε. Mihi non liquet. Hic non locum habere potest ἐθιάσευσε, quod paullo ante pro εὐσέβησε legendum conjeci.

470. Pal. ὁρῶν ῥῶντα. Clemens Alex. Stromat. IV. p. 637, 27. αὐτὸς οὖν ἡμᾶς ὁ σωτὴρ ἀτεχνῶς

ΠΕ. Τὰ δ' ὄργι' ἐστὶ τίν' ἰδέαν ἔχοντά σοι;
ΔΙ. Ἄῤῥητ' ἀβακχεύτοισιν εἰδέναι βροτῶν.
ΠΕ. Ἔχει δ' ὄνησιν τοῖσι[1] θύουσίν τινα; 1 θύουσιν τίνα;
ΔΙ. Οὐ θέμις ἀκοῦσαί σ', ἔστι δ' ἄξι' εἰδέναι.
ΠΕ. Εὖ τοῦτ' ἐκιβδήλευσας, ἵν' ἀκοῦσαι θέλω.
ΔΙ. Ἀσέβειαν ἀσκοῦντ' ὄργι' ἐχθαίρει θεοῦ.
ΠΕ. Τὸν θεὸν ὁρᾶν γὰρ φὴς σαφῶς, ποῖος τίς ἦν;
ΔΙ. Ὁποῖος ἤθελ'. οὐκ ἐγὼ 'τασσον τόδε.

κατὰ τὴν τραγῳδίαν μυσταγωγεῖ, Ὁρῶν ὁρῶντας, καὶ δίδωσιν ὄργια. κἂν πύθῃ, τάδε ὄργια εἶτιν' εἰδέαν ἔχεταί σοι, ἀκούσῃ πάλιν, Ἄῤῥητα βακχεύτοισιν εἰδέναι βροτῶν. κἂν πολυπραγμονῇ τις ὁποῖα εἴη, αὖτις ἀκουσάτω, Οὐ θέμις ἀκοῦσαί σ'· ἔστιν δ' ἄξι' εἰδέναι· Ἀσέβειαν ἀσκοῦντ', ὄργι' ἐχθαιρεῖ θεοῦ. Ita Sylburgius.

472. Pseudogregorius v. 1545. ἄῤῥητ' ἀμυήτοισιν εἰδέναι βροτοῖς. Etiam apud Clementem βροτοῖς ex ed. Par. dedit Potterus.

473. Aldus τοῖσι θύουσιν τινά. Pal. τοῖσι θύουσίν τινα. Laur. τοῖσι θύουσιν τίνα. Utra scriptura melior sit, τίνα an τινα, mihi non plane liquet. Eadem ambiguitas apud nostrum Herc. 559. ubi vulgo et fortasse recte legitur: Φίλοι γάρ εἰσιν ἀνδρὶ δυστυχεῖ τινες. Eundem tamen sensum efficeret interrogativum τίνες. Sic etiam apud Aristophanem Ach. 1209. Τοῖς χουσὶ γάρ τις ξυμβολὰς ἐπράττετο; Nihil insoliti habet particula interrogativa in fine versus posita. Nulla ambiguitas apud nostrum Cycl. 138. Σὺ δ' ἀντιδώσεις, εἰπέ μοι, χρυσὸν πόσον; [Neque in hac ipsa fabula v. 830. Τὸ δεύτερον δὲ σχῆμα τοῦ κόσμου τί μοι; *Ex Addendis.*]

475. Aldus θέλων. Hervagiana secunda θέλω ex emendatione Brodaei, quam Stephanus ut suam proposuit.

476. Pal. Laur. ἀσκοῦνθ' ὄργι'. In illo supra scriptum σε. Ὄργια nominativum esse in annotatione monet Portus, qui in versione Latina hunc versum ita interpretatur: *Deus odit impie celebrantem orgia.*

477. Aldus: τὸν θεὸν γὰρ ὁρᾶν σὺ φὴς σαφῶς, ποῖός τις ἦ; Pal. τὸν θεὸν γὰρ ὁρᾶν φὴς σαφῶς ποῖος τις ἦ. A correctore supra scriptum est σὺ. Laur. τὸν θεὸν γὰρ ὁρᾶν φὴς σαφῶς ποῖός τις ὤν. Heathius: Τὸν θεὸν σὺ γὰρ ὁρᾶν φὴς σαφῶς, ποῖός τις ἦ; *Deum quandoquidem tu dicis te palam vidisse, qualisnam forte fuerit?* Musgravius in annotatione, ut sit sententia ἀνανταπόδοτος: τὸν θεὸν, ὁρᾶν γὰρ φὴς σαφῶς, ποῖός τις ἦν; Brunckius in annotatione: ὁ θεὸς, ὁρᾶν γὰρ φὴς σαφῶς, ποῖός τις ἦν; In textu Musgravium sequitur, nisi quod non interpungit post τὸν θεὸν. Sic etiam Matthiae. Sensus est: Ἐπεὶ τὸν θεὸν ὁρᾶν φὴς σαφῶς, ποῖός τις ἦν; Simili modo apud Herodotum VI. 11. Dionysii Phocaeensis oratio ita incipit: Ἐπὶ ξυροῦ γὰρ ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν τὰ πράγματα. Quo exemplo utitur Longinus sect. 22. Conferendus omnino Schaeferus Meletem. Crit. p. 75. seqq. quem nondum videram, quum mea scripsi ad Heracl. 481.

478. Aldus ἐγὼ κάλυψα v. 12. ἐγὼ 'τασσον v. 478. Utramque scripturam fortasse de industria dedit. Nam simili diversitate apud eum legitur Herc. 281. ἃ 'τικτον, ἃ μόχθησα; Sed non semper sibi constat. Dedit enim ἐγὼ τέκον Hec. 587. Rariores apud Euripidem hujusmodi elisiones quam apud Sophoclem esse mihi videntur. Sed nihil apud quemquam

ΠΕ. Τοῦτ' αὖ παρωχέτευσας εὖ, κοὐδὲν λέγων.
ΔΙ. Δόξει τις ἀμαθεῖ, σοφὰ λέγων, οὐκ εὖ φρονεῖν.
ΠΕ. Ἦλθες δὲ πρῶτα δεῦρ' ἄγων τὸν δαίμονα;
ΔΙ. Πᾶς ἀναχορεύει βαρβάρων τάδ' ὄργια.
ΠΕ. Φρονοῦσι γὰρ κάκιον Ἑλλήνων πολύ.
ΔΙ. Τάδ' εὖ γε μᾶλλον. οἱ νόμοι δὲ διάφοροι.
ΠΕ. Τὰ δ' ἱερὰ νύκτωρ ἢ μεθ' ἡμέραν τελεῖς;
ΔΙ. Νύκτωρ τὰ πολλά. σεμνότητ' ἔχει σκότος.
ΠΕ. Τοῦτ' εἰς γυναῖκας δόλιόν ἐστι καὶ σαθρόν.
ΔΙ. Κἀν ἡμέρᾳ τό γ' αἰσχρὸν ἐξεύροι τις ἄν.
ΠΕ. Δίκην σε δοῦναι δεῖ σοφισμάτων κακῶν.
ΔΙ. Σὲ δ' ἀμαθίας γε, κἀσεβοῦντ' εἰς τὸν θεόν.

legitur, unde defendi possit Reiskii conjectura: οὐκ ἐγ' ὦ (id est ἐγὼ ὃ) τάσσων τόδε.

479. Aldus ταῦτ' οὖν. Pal. Laur. τοῦτ' αὖ, quod ex Par. G. (imo et E.) admittere voluit Musgravius, cuius editio typographi fortasse errore habet ταῦτ' αὖ. Correxit hoc vitium Brunckius, qui recte confert v. 475.

Ibid. Suidas: Παροχετεύει: παραπλαγιάζει. ἢ ἀπὸ ἑτέρου ὑδρηγοῦ εἰς ἕτερον ἐπιβάλλει ἢ μεταφέρει τὸ ὕδωρ. καὶ παροχετεύοντες, μεταφέροντες. Hesychius: Παρωχετεύων: ὅταν ἀπὸ τούτου τοῦ μέρους στρέφῃ τὸ ὕδωρ εἰς ἄλλον ὑδραγόν. Sic MS. In lemmate scribendum suspicor Παρωχέτευσας. Plura interpretes ad v. Παροχετεύει.

Ibid. Reiskius κοὐδὲν pro καίτοι οὐδὲν accipiendum censet: Musgravius aut abundare καὶ, aut legendum: εὖ, κοὐκ εὖ λέγων. [Jacobsius Animadvers. in Euripidem p. 109. Ταῦτ' εὖ παρωχέτευσας οὖν, οὐδὲν λέγων. Nihil horum placet. *Ex Addendis.*] Vide an eadem sit constructio, quae apud Sophoclem Oed. T. 740. τὸν δὲ Λάϊον, φύσιν | τίν' εἶχε, φράζε, τίνα δ' ἀκμὴν ἥβης ἔχων.

480. Hic versus legitur apud Stobaeum Tit. IV. p. 53 = 29. Trincavellus: Δόξῃ τίς ἀμαθεῖ σοφὰ λέγων, οὐκ εὖ λέγειν. Etiam Gesnerus et Grotius οὐκ εὖ λέγειν. Suidas: Ἀργάλεον φρονέοντα παρ' ἄφροσι πόλλ' ἀγορεύειν. Εὐριπίδου λόγος Βάκχαις. Imo Theognidis v. 625. Recte monet Piersonus Verisim. p. 121. verba Εὐριπίδου λόγος Βάκχαις ad Baccharum v. 480. spectare.

484. Verba Τάδ' εὖ γε μᾶλλον recte explicat Portus: Imo in rebus *istis longe melius.* Notandum μᾶλλον εὖ pro ἄμεινον.

Ibid. Aldus: οἱ νόμοι τε διάφοροι. Pal. οἱ νόμοι διάφοροι. Recte Laur. οἱ νόμοι δὲ διάφοροι. Sic etiam edd. omnes praeter Aldinam et Hervagianam primam. Par. E. οἱ λόγοι δὲ διάφοροι.

486. Hunc versum citant scholiastae ad Sophoclis Ant. 1147. Apollonii Rhodii II. 910. Alii post Νύκτωρ distinguunt, alii post τὰ πολλὰ, quod magis placet. Aldus neutrobique.

487. Pal. δόλιον ἔστι.

Ibid. Contraria sunt ὑγιὴς et σαθρὸς, quod nostra lingua significat *unsound.* Per πονηρὸς explicat noster Hec. 1189. ἀλλ' εἴτε χρήστ' ἔδρασε, χρήστ' ἔδει λέγειν· | εἴτ' αὖ πονηρὰ, τοὺς λόγους εἶναι σαθρούς.

488. Ἐξευρίσκειν poëtae hic significat *efficere, patrare,* facere ut aliquid exsistat, *excogitare.* REISKIUS.

490. Aldus: σὲ δ' ἀμαθίας, ἀσε-

ΠΕ. Ὡς θρασὺς ὁ Βάκχος, κοὐκ ἀγύμναστος λόγων.
ΔΙ. Εἴφ᾽ ὅτι παθεῖν δεῖ. τί με τὸ δεινὸν ἐργάσει;
ΠΕ. Πρῶτον μὲν ἁβρὸν βόστρυχον τεμῶ σέθεν.
ΔΙ. Ἱερὸς ὁ πλόκαμος. τῷ θεῷ δ᾽ αὐτὸν τρέφω.
ΠΕ. Ἔπειτα θύρσον τόνδε παράδος ἐκ χεροῖν.
ΔΙ. Αὐτός μ᾽ ἀφαιροῦ. τόνδε Διονύσου φορῶ.
ΠΕ. Εἱρκταῖσί τ᾽ ἔνδον σῶμα σὸν φυλάξομεν.
ΔΙ. Λύσει μ᾽ ὁ δαίμων αὐτὸς, ὅτ᾽ ἂν ἐγὼ θέλω.

βοῦντ᾽ εἰς τὸν θεόν. Laur. σὲ δ᾽ ἀμαθίας γε κἀσεβοῦντ᾽ εἰς τὸν θεόν. Quam scripturam e MSS. Par. admisit Musgravius. Operae pretium est videre, quot conjecturis Aldina scriptura locum dederit. Scaliger in uno libro ἀσεβοῦντά γ᾽ reposuit, in altero ἀσεβοῦντα νῦν. Barnesius: Σὲ δὲ τῆς ἀμαθίας τὸν ἀσεβοῦντ᾽ εἰς τὸν θεόν. Piersonus apud Valckenarium ad Phoen. 1331. Σὲ δ᾽ ἀμαθίας, οὐκ εὐσεβοῦντ᾽ εἰς τὸν θεόν. Ipse Valckenarius: Σὲ δ᾽ ἀμαθίας γε, δυσσεβοῦντ᾽ εἰς τὸν θεόν. Heathius: Σὲ δ᾽ ἀμαθίας μᾶλλον, ἀσεβοῦντ᾽ εἰς τὸν θεόν. [Porsonus apud Kiddium p. 225. σὲ δ᾽ ἀμαθίας γε, τὸν ἀσεβοῦντ᾽ εἰς τὸν θεόν. *Ex Addendis.*] Nisi diversam lectionem e MSS. dedisset Musgravius, scripsissem: Σὲ δ᾽ ἀμαθίας γ᾽, οὐκ εὐσεβοῦντ᾽ εἰς τὸν θεόν. Quae enim facilior emendatio, quam οὐκ εὐσεβεῖν pro ἀσεβεῖν?

491. Ὁ Βάκχος non est Διόνυσος, sed masculinum a feminino Βάκχη derivatum. Ita per contemtum τὸν θηλύμορφον ξένον appellat Pentheus. Nemo enim eum Bacchum esse suspicatur, ut jam monui ad v. 242.

492. Horatius Epist. I. 16, 73. *Vir bonus et sapiens audebit dicere: Pentheu, | rector Thebarum, quid me perferre patique | indignum coges? Adimam bona. Nempe pecus, rem, | lectos, argentum: tollas licet. In manicis et | compedibus saevo te sub custode tenebo. | Ipse deus, simul atque volam, me solvet. Opinor, | hoc sentit: Moriar. Mors ultima linea rerum est.*

Ibid. Aristophanes Lys. 566. Τί δ᾽ εἰ σποδῶ τοῖς δακτύλοις; τί μ᾽ ἐργάσει τὸ δεινόν; Dobraeus: *Comparabat me audiente Porsonus Euripidem Bacch.* 492. *Ergo in Herc. F.* 149. [151.] *defensurus erat vulgatam* τί δὴ τὸ σεμνὸν σῷ κατείργασται πόσει; *In Adversariis p.* 271. *proposuerat* τί δῆτα σ. *quod ex Reiskii conjectura edidit Hermannus. Soph. Oed. Col.* 598. τί γὰρ τὸ μεῖζον ἢ κατ᾽ ἄνθρωπον νοσεῖς; Sic etiam noster infra v. 875. τί τὸ σοφὸν, ἢ τί τὸ κάλλιον | παρὰ θεῶν γέρας ἐν βροτοῖς, κ. τ. ἑ. Med. 733. Μῶν οὐ πέποιθας; ἤ τί σοι τὸ δυσχερές; Iph. A. 884. Ὁ δὲ γάμος τίν᾽ εἶχε τὴν πρόφασιν, ᾗ μ᾽ ἐκόμισ᾽ ἐκ δόμων; Hoc exemplum attuli, ut ostenderem articulum interdum male addi. Hodie eo omisso recte legitur ἐκόμισεν.

494. Diphili piscarius apud Athenaeum p. 225. B. ἐνταῦθα γοῦν ἔστιν τις ὑπερηκοντικὼς, | κόμην τρέφων μὲν πρῶτον ἱερὰν τοῦ θεοῦ, | ὥς φησιν· οὐ διὰ τοῦτό γ᾽, ἀλλ᾽ ἐστιγμένος, | πρὸ τοῦ μετώπου παραπέτασμ᾽ αὐτὴν ἔχει.

498. Plutarchus T. II. p. 476. B. ᾧ γὰρ ἔξεστι τῆς μὲν ἀρετῆς καὶ οἰκείας μερίδος ἐπικρατούσης, ἡδέως ζῆν, τῶν δὲ ἀλλοτρίων καὶ παρὰ φύσιν ὑπερβαλλόντων ἀδεῶς ἀπελθεῖν, εἰπόντα, Λύσει με ὁ δαίμων αὐτὸς, ὅταν ἐγὼ θέλω· τί ἂν τούτῳ χαλεπὸν ἢ δύσκολον ἐμπίπτον ἐπινοήσαιμεν; Origenes contra Celsum II. p. 80. παίζων δ᾽, ὡς οἴεται, τὸν Ἰησοῦν ὁ παρὰ Κέλσῳ Ἰουδαῖος, εἰδέναι ἀναγέγραπται τὸν Εὐριπίδου Βάκχον λέ-

ΠΕ. Ὅτ᾽ ἄν γε καλέσῃς αὐτὸν, ἐν Βάκχαις σταθείς.
ΔΙ. Καὶ νῦν ἃ πάσχω, πλησίον παρὼν ὁρᾷ.
ΠΕ. Καὶ ποῦ 'στιν; οὐ γὰρ φανερὸς ὄμμασίν γ᾽ ἐμοῖς.
ΔΙ. Παρ᾽ ἐμοί. σὺ δ᾽ ἀσεβὴς αὐτὸν ὢν οὐκ εἰσορᾷς.
ΠΕ. Λάζυσθε. καταφρονεῖ με καὶ Θήβας ὅδε.
ΔΙ. Αὐδῶ με μὴ δεῖν σωφρονῶν οὐ σώφροσιν.
ΠΕ. Ἐγὼ δὲ δεῖν γε, κυριώτερος σέθεν.
ΔΙ. † Οὐκ οἶσθ᾽ ὅτι ζῇς, οὐδ᾽ ὁρᾷς, οὔθ᾽ ὅστις εἶ.
ΠΕ. Πενθεὺς, Ἀγαυῆς παῖς, πατρὸς δ᾽ Ἐχίονος.

γοντα, Λύσει μ᾽, ὁ δαίμων αὐτὸς, ὅταν ἐγὼ θέλω. Haec attulit Porsonus Adversar. p. 265.

Ibid. Commeliniana typographi errore *Λύσει μ᾽ δαίμων*, unde Musgraviana *Λύσει μὲ δαίμων*. Brunckius, Schaeferus et Matthiae *λύσει με δαίμων*.

Ibid. Malim *αὖτις*: nam *αὐτὸς* quam hic ἔμφασιν habeat, non video. Musgravius. Aristophanes Plut. 212. Ἔχω τίν᾽ ἀγαθὴν ἐλπίδ᾽, ἐξ ὧν εἶπέ μοι | ὁ Φοῖβος αὐτὸς, Πυθικὴν σείσας δάφνην.

499. Debet cum interrogatione efferri. *Atqui si tum inter Bacchas agat, quum tu eum invoces?* Quid tum? Quid hoc proderit tibi? Reiskius. Cui male obsequutus est Matthiae. Quo minus haec interrogative accipiantur, obstat particula γε. Sensus horum verborum est *Nunquam*. [Duas conjecturas proposuit Jacobsius Exercitat. Crit. T. I. p. 148. unam: Μάτην γε καλέσῃς αὐτὸν ἐν Βάκχαις σταθείς: alteram: Μάτην γε καλέσῃς αὐτὸν ἐν βρόχοις σταθείς. *Ex Addendis.*]

[*Ibid.* Valckenarius: *Gataker. II. p.* 156. *Ex Addendis.*]

502. Aldus: σὺ δ᾽ ἀσεβὴς αὐτὸς ὢν, οὐκ εἰσορᾷς. Hoc versu potius sollicitandum erat αὐτὸς, quam v. 498. Manifesto enim legendum αὐτόν. Magis placeret σὺ δ᾽ ἀσεβὴς ὢν αὐτὸν, σὺ δ᾽ ὢν ἀσεβὴς αὐτὸν, σὺ δ᾽ αὐτὸν ἀσεβὴς ὢν aut σὺ δ᾽ αὐτὸν ὢν ἀσεβὴς, si quid horum metro conveniret. Sed vulgatus ordo defensione non eget. [Jacobsius Exercitat. Crit. T. I. p. 149. pro αὐτὸς ὢν reponit ἄνθ᾽ (i. e. ἄντα) ὁρῶν. *Ex Addendis.*]

503. Pal. καταφρονεῖ μου καὶ θήβης ὅδε. Sic etiam, ni fallor, Laur. a prima manu, qui a correctore vulgatam habet. Scholiastes ad Aristophanis Ran. 103. Σὲ δὲ ταῦτ᾽ ἀρέσκει: ἀντὶ τοῦ σοὶ Ἀττικῶς. σημειωτέον τοίνυν ὅτι οἱ Ἀττικοὶ κέχρηνται τῷ τοιούτῳ σχηματισμῷ. καὶ Εὐριπίδης ἐν Βάκχαις· Καταφρονεῖ με καὶ Θήβας ὅδε. [Utitur hoc exemplo Matthiae Gr. Gr. §. 376. p. 526. conferens Platonem Gorgia p. 522. B. τοὺς πρεσβυτέρους κατηγορεῖν. *Ex Addendis.*]

505. Hervagiana secunda ἐγὼ δὲ δεῖν σε. Aldinam scripturam primus revocavit Brunckius. Noster Andr. 580. Ἐγὼ δ᾽ ἀπαυδῶ γ᾽ ἄλλος οὐχ ἥσσων σέθεν, | καὶ τῆσδε πολλῷ κυριώτερος γεγώς.

506. Aldus: οὐκ (sic) οἶσθ᾽ ὅτι ζῇς, οὐδ᾽ ὁρᾷς, οὔθ᾽ ὅστις εἶ. Reiskius: οὐκ οἶσθ᾽ ὃν ἀτίζεις, οὐδ᾽ ὃ δρᾷς. *Non nosti quem dehonestes et quid agas.* Musgravio placet Οὐκ οἶσθ᾽ ὅποι γῆς. Confert Sophoclem El. 922. Οὐκ οἶσθ᾽ ὅποι γῆς οὐδ᾽ ὅποι γνώμης φέρει. Brunckius: Οὐκ οἶσθ᾽ ὅ τι ζῇς, οὐδ᾽ ὁρᾷς. Matthiae: Οὐκ οἶσθ᾽ ὅ τι ζῇς, οὐδ᾽ ὃ δρᾷς. Nihil horum magnopere mihi placet. Legendum suspicor: Οὐκ οἶσθ᾽ ὅπου ζῇς, οὐδ᾽ ὁρᾷς ἔθ᾽ ὅστις εἶ. Cum verbis Οὐκ οἶσθ᾽ ὅπου ζῇς conferenda οἴκει μεθ᾽ ἡμῶν v. 331.

ΔΙ. Ἐνδυστυχῆσαι τοὔνομ' ἐπιτήδειος εἶ.

508. Aristoteles Rhet. II. 25, 29. Ἄλλος [τόπος] ἀπὸ τοῦ ὀνόματος· οἷον, ὡς ὁ Σοφοκλῆς [Tyrus fr. I.]· Σαφῶς Σιδηρώ, καὶ φοροῦσα τοὔνομα.——καὶ ὡς ἡ Εὐριπίδου Ἑκάβη εἰς τὴν Ἀφροδίτην [Tro. 990.]· Καὶ τοὔνομ' ὀρθῶς ἀφροσύνης ἄρχει θεᾶς· καὶ ὡς Χαιρήμων· Πενθεὺς, ἐσομένης συμφορᾶς ἐπώνυμος. Fortasse in tragoedia Dionyso, cujus mentio est apud Athenaeum. Ita quoque noster supra v. 367. Πενθεὺς δ' ὅπως μὴ πένθος εἰσοίσει δόμοις | τοῖς σοῖσι, Κάδμε. Theocritus Idyll. XXVI. 26. ἐξ ὄρεος πένθημα καὶ οὐ Πενθῆα φέροισαι. Similia multa apud tragicos leguntur, neque lectorem aegre laturum existimo, si exempla nonnulla ab aliis indicata hic apposuero. *ΑΙΑΣ.* Sophocles Aj. 430. Αἰαῖ, τίς ἄν ποθ' ᾤεθ' ὧδ' ἐπώνυμον | τοὐμὸν ξυνοίσειν ὄνομα τοῖς ἐμοῖς κακοῖς; [*ΑΜΦΙΩΝ.* Etymologus p. 92, 24. apud Valckenarium Diatrib. p. 62. λέγει δὲ Εὐριπίδης ὁ τραγικὸς, ἐτυμολογῶν τὸ Ἀμφίων, ὅτι Ἀμφίων ἐκλήθη παρὰ τὴν ἄμφοδον, ἤγουν παρὰ τὸ παρὰ τὴν ὁδὸν γεννηθῆναι. ὁ δὲ Ἀριστοφάνης κωμικευόμενος λέγει, ὅτι οὐκοῦν ἄμφοδος ὤφειλεν κληθῆναι. Ipsa Aristophanis verba servavit Pollux IX. 36. Ἄμφοδον ἐχρῆν αὐτῷ τεθεῖσθαι τοὔνομα. *Ex Addendis.*] *ΑΠΟΛΛΩΝ.* Aeschylus Ag. 1089. Ἄπολλον, Ἄπολλον, | ἀγυιᾶτ' Ἀπόλλων ἐμός· | ἀπώλεσας γὰρ οὐ μόλις τὸ δεύτερον. Euripides Phaëthonte: Ὦ καλλιφεγγὲς Ἥλι', ὥς μ' ἀπώλεσας | καὶ τόνδ'. Ἀπόλλων δ' ἐν βροτοῖς ὀρθῶς καλεῖ, | ὅστις τὰ σιγῶντ' ὀνόματ' οἶδε δαιμόνων. Ita Bekkerus. Scholiastes ad Euripidis Or. 1589. legisse videtur: Ἀπόλλων δ' οὐ κακῶς κλήζει βροτοῖς. [*ΒΟΙΩΤΟΣ.* Euripides apud Stephanum v. Βοιωτία: τὸν δ' ἀμφὶ βοῦν ῥιφέντα Βοιωτὸν καλεῖν. *Ex Addendis.*] *ΔΟΛΩΝ.* Incertus Rhes. 158. Ἐπώνυμος μὲν κάρτα καὶ φιλόπτολις | Δόλων. *ΕΛΕΝΗ.* Aeschylus Ag. 690. Τίς ποτ' ὠνόμαζεν ὧδ' | εἰς τὸ πᾶν ἐτητύμως | τὰν δορίγαμβρον ἀμφινει|κῆ θ' Ἑλέναν; ἐπεὶ πρεπόν|τως ἑλέναυς, ἕλανδρος, ἑλέ|πτολις, ἐκ τῶν ἁβροπήνων | προκαλυμμάτων ἔπλευσε | Ζεφύρου γίγαντος αὔρᾳ κ. τ. ἑ. [*ΕΝΙΑΥΤΟΣ.* Achilles Tatius Isagog. in Aratum p. 139. E. ἐνιαυτὸς δὲ ἡλίου εἴρηται, ἐπεὶ ἔχει τὰς πάσας ὥρας ἐν ἑαυτῷ τέσσαρας κατὰ τὸν Εὐριπίδην· Οὕθ' οὕνεκ' ἐν αὑτῷ πάντα συλλαβὼν ἔχει. Heathius οὕθ' οὕνεκ' αὐτός. *ΖΗΘΟΣ.* Euripides Antiopa Fr. I. Τὸν μὲν κικλήσκει Ζῆθον. ἐζήτησε γὰρ | τόκοισιν εὐμάρειαν ἡ τεκοῦσά νιν. *ΙΩΝ.* Euripides Ion. 802. Ἴων, ἐπείπερ πρῶτος ἤντησεν πατρί. Clarius v. 831. Ἴων, ἰόντι δῆθεν ὅτι συνήντετο. *Ex Addendis.*] *ΜΕΛΕΑΓΡΟΣ.* Euripides apud Etymologum: Μελέαγρε, μελέαν γάρ ποτ' ἀγρεύεις ἄγραν. *ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.* Aeschylus Prom. 85. Ψευδωνύμως σε δαίμονες Προμηθέα | καλοῦσιν. αὐτὸν γάρ σε δεῖ προμηθίας (ita lego pro Προμηθέως); | ὅτῳ τρόπῳ τῆσδ' ἐκκυλισθήσει τύχης. Adde Oedipum, Polynicem aliosque. Haec non modo ψυχρὰ sunt, verum etiam tragicos malos fuisse grammaticos ostendunt. Quid enim commune habent Ἀπόλλων et ἀπολλύναι, praeter soni similitudinem? [Quis Ἴων, id est Ἰάων, ab ἰέναι derivatum credat? Horum pleraque quidem apud Euripidem reperiuntur. Sed temere dixit Valckenarius ad Phoen. 27. *His nihil simile castigatius effudit Sophoclis ingenium.* *Ex Addendis.*]

Ibid. Scholiastes ad Aristophanis Vesp. 1115. Ἔμβραχυ· καθάπαξ ἢ παντάπασι τὸ ἔμβραχυ, Ἀττικὴ συνήθεια, οὐδὲν πλέον δηλοῦσα ἢ τὸ βραχὺ, ὡς ἐμφαγεῖν, τὸ φαγεῖν, καὶ παρ' Εὐριπίδῃ τὸ ἐνδυστυχῆσαι ἀντὶ τοῦ δυστυχῆσαι. Grammaticus, cujus testimonium Valckenario debeo, compositi ἐνδυστυχῆσαι rationem non

ΠΕ. Χώρει. καθείρξατ' αὐτὸν ἱππικαῖς πέλας
φάτναισιν, ὡς ἂν σκότιον εἰσορᾷ κνέφας.
ἐκεῖ χόρευε. τάσδε δ', ἃς ἄγων πάρει
κακῶν [1] συνεργοὺς, ἢ διεμπολήσομεν, 1 ξυνεργοὺς,
ἢ χεῖρα δούπου τοῦδε καὶ βύρσης κτύπου
παύσας, ἐφ' ἱστοῖς δμωΐδας κεκτήσομαι.
ΔΙ. Στείχοιμ' ἄν. ὅτι γὰρ μὴ χρεὼν, οὔτοι χρεὼν
παθεῖν. [2] ἀτάρ τοι τῶνδ' ἄποιν' ὑβρισμάτων 2 ἀτὰρ δὴ
μέτεισι Διόνυσός σ', ὃν οὐκ εἶναι λέγεις.
ἡμᾶς γὰρ ἀδικῶν, κεῖνον εἰς δεσμοὺς ἄγεις.
ΧΟ. * * * * * *
Ἀχελῴου θύγατερ,

perspexit. Magno exemplorum numero eam illustravit Porsonus Adversar. p. 265. Nonnulla hic apponam. Aristophanes Pac. 1227. ἐναποπατεῖν γάρ ἐστ' ἐπιτήδειος πάνυ. Herodotus VI. 102. ἦν γὰρ ὁ Μαραθὼν ἐπιτηδεώτατον χωρίον ἐνιππεῦσαι. Idem IX. 7. ἐπειδὴ γὰρ ἡμάρτομεν τῆς Βοιωτίας, τῆς γε ἡμετέρας ἐπιτηδεώτατόν ἐστι ἐμμαχέσασθαι τὸ Θριάσιον πεδίον. Pausanias II. 34. p. 192. παρέχεται δὲ αὐτὴ λιμένα ἐνορμίσασθαι ἐπιτήδειον.

509. Bene ἱππικαῖς πέλας φάτναισιν. Quo carcere utitur noster etiam Or. 1448. ἔκλῃσε δ' ἄλλον ἄλλοσε στέγης· | τοὺς μὲν ἐν σταθμοῖσιν ἱππικοῖς· | τοὺς δ' ἐν ἐξέδραισι, κ. τ. ἑ.

510. Hujus versus non meminit Valckenarius ad Phoen. 379. τί γὰρ πατήρ μοι πρέσβυς ἐν δόμοισι δρᾷ, σκότον δεδορκώς; Solum confert Sophoclem Oed. T. 419. βλέποντα νῦν μὲν ὄρθ', ἔπειτα δὲ σκότον.

512. Corrigendi errores Hesleri, qui διεμπολήσομεν ad infinitivum διεμπολεῖν retulit, ἠμπποληκότα ad ἐμπολεῖν, licet recte exhibeat ἀπεμπολᾶν et παρεμπολᾶν.

513. Pal. κτύπους. Eadem sunt δούπου τοῦδε et βύρσης κτύπου, neque opus Reiskii conjectura θύρσου aut λωτοῦ τοῦδε.

514. Sola Barnesiana δμοΐδας, idque typographi fortasse errore.

515. Aldus οὔτι χρεών. Pal. οὔτε χρεών. Schaeferus et Matthiae οὔτοι χρεὼν ex tacita Porsoni emendatione ad Hec. 286=282. οὐ τοὺς κρατοῦντας χρὴ κρατεῖν ἃ μὴ χρεών. Nescio cur Reiskius: ὅτι γάρ με (vel μοι) χρεὼν, τουτὶ χρεὼν παθεῖν, *nam quod fatale mihi est pati, illud necesse est pati.* Heathius: *Quodcunque enim fieri non debet neque necesse est pati.*

516. Nescio an legendum ἀτὰρ δὴ, quae particulae longe saepius conjunctae leguntur quam ἀτάρ τοι. Noster Tro. 63. Μάλιστ'. ἀτὰρ δὴ καὶ τὸ σὸν θέλω μαθεῖν. Cycl. 84. Χωρεῖτ'. ἀτὰρ δὴ τίνα, πάτερ, σπουδὴν ἔχεις; Herc. 1353. ἀτὰρ πόνων δὴ μυρίων ἐγευσάμην. Quamquam in hoc exemplo δὴ potius cum μυρίων quam cum ἀτὰρ conjungendum videtur. Legebatur ἀτάρ τοι Hipp. 1398. sed scripturam mutarunt recentiores.

519. De hoc chori carmine consulendus Hermannus Elem. Doctr. Metr. p. 498. 500. seq. ex cujus conjectura emendatius nunc legitur quam olim. Primus versus abest ab omnibus libris, praeter illos, in quibus auctore Barnesio legitur Ὦ καλλίστα κρανᾶν. Laur. προῳδὸς scriptum habet ad v. 519. cum gl. ὅμοια τῷ μεσῳδῷ καὶ ἐπῳδῷ, στροφὴ ad v. 528. μεσῳ-

πότνι', εὐπάρθενε Δίρκα,
σὺ γὰρ ἐν σαῖς ποτε παγαῖς
τὸ Διὸς βρέφος ἔλαβες,
ὅτε μηρῷ πυρὸς ἐξ ἀ-
θανάτου Ζεὺς ὁ τεκὼν ἥρ-
πασέ νιν, τάδ' ἀναβοάσας·
Ἴθι, Διθύραμβ', ἐμὰν ἄρ-
σενα τάνδε βᾶθι νηδύν,
ἀναφαίνω σε τόδ', ὦ Βάκ-
χιε, Θήβαις ὀνομάζειν. —

θὸς ad v. 537. cum gl. περισσὸν, ἀντίστροφος ad v. 547. ἐπῳδὸς ad v. 556. ἐπῳδὸς ἑτέρα ad v. 565. Sed rectius edd. recentiores auctore Cantero carmen in strophen unam cum antistropho et epodo distributam habent.

Ibid. Acheloum pro quocunque fluvio aquave usurpari probavimus. Brodaeus. [Dircen] Ismeni filiam facit Nonnus p. 750. [XLIV. 9.] σὺν Ἰσμηνῷ δὲ τοκῆϊ | κυκλάδας αἰθύσσουσα ῥοὰς ὠρχήσατο Δίρκη. De Acheloo vide quae citavimus ad Androm. v. 167. De voce θυγάτηρ vide porro ad Helen. v. 1342. [1538.] Musgravius. Quae de voce θυγάτηρ dixit, neutri loco conveniunt. Utrobique enim sensus est *filia*, non *puella*. Quae de Acheloo dixit, potius ad v. 625. pertinent. Recte fecisse videtur Nonnus, quod Dircen potius Ismeni quam Acheloi filiam fecit. Sed in his rebus quidlibet audendi potestatem sibi vindicat Euripides. Quis enim e. g. praeter Euripidem Phoen. 179. Lunam Solis filiam appellavit?

520. Verba εὐπάρθενε Δίρκα non male interpretatur Portus *felix virgo Dirce*. Haud valde diversum est εὐπατέρειαν αὐλὰν Hipp. 68. quod εὐκλεᾶ πατρῴαν αὐλὴν aut aliquid ejusmodi significat.

522. Laur. ad βρέφος gl. habet ἀντὶ μιᾶς.

525. Metrum postulare videtur ταῦτ' ἀναβώσας. Musgravius. Eodem redit vulgata τάδ' ἀναβοήσας. Hic etiam gl. in Laur. ἀντὶ μιᾶς. Doricam formam ex Pal. admisi.

526. Aldus ἴθ' ὦ διθύραμβ'. Quod nunc legitur, Hermanno debetur. Versus Anacreonteus est, ut plures in hac strophe.

Ibid. Διθύραμβος a δίθυρος derivare videtur Euripides, quem malum grammaticum fuisse paullo ante monui ad v. 508. Vel fortasse primam syllabam a Jovis nomine, ut Διπόλια et Δισωτήριον. Sic enim Jovis Servatoris aedes dicta est. Quid sit θύραμβος, cui similia sunt ἴαμβος et θρίαμβος, mihi non liquet. Testimonia scriptorum de Διθύραμβος collegit Barnesius.

527. Femininum ἄρσην praeter alios habet etiam Sophocles Trach. 1197. πολλὴν μὲν ὕλην τῆς βαθυῤῥίζου δρυὸς | κείραντα, πολλὴν δ' ἄρσεν' ἐκτεμόνθ' ὁμοῦ | ἀγρίαν ἐλαίαν. Longe usitatius masculinum θῆλυς.

528. Aldus ἀναφανῶ. Hermannus ἀναφαίνω, quod dubitanter admisi. Mihi enim in mentem venerat subjunctivus ἀναφάνω, de quo vide ad στέψω v. 341.

Ibid. Τόδε, κατὰ τόδε, ὧδε, *sic*. Portus. Fraudi fuit hoc τόδε Reiskio, cujus interpretatio est: *efficiam ut Thebae te aliquando alloquantur his verbis: ὦ Βάκχιε*. Imo, *ut te Dithyrambum appellent*.

529. Lego Θήβας. *Faciam ut Thebae te hoc nomine appellent*. Musgravius. Cujus interpretatio-

σὺ δέ μ', ὦ [1] μάκαιρα Δίρκα, — 1 πότνια
στεφανηφόρους ἀπωθεῖ
θιάσους ἔχουσαν ἐν σοί.
τί μ' ἀναίνει; τί με φεύγεις;
ἔτι ναὶ τὰν βοτρυώδη
Διονύσου χάριν οἴνας,
ἔτι σοι τοῦ Βρομίου μελήσει.
Οἵαν, οἵαν ὀργὰν
ἀναφαίνει χθόνιον
γένος, ἐκφύς τε δράκοντός
ποτε Πενθεὺς, ὃν Ἐχίων
ἐφύτευσε χθόνιος,
ἀγριωπὸν τέρας, οὐ φῶ-
τα βρότειον, φόνιον δ' ὥσ-
τε γίγαντ' ἀντίπαλον θεοῖς.
[1] ὅς με βρόχοισι τὰν τοῦ — 1 ἐμὲ μὲν

ni non adversatur vulgata scriptura. Heathius: *Ostendam te hoc nomine Thebis appellandum.*

530. Nisi corruptus est antistrophicus v. 549. de quo dicam suo loco, hic legendum videtur ὦ πότνια Δίρκα. Cui conjecturae speciem addit, quod pro ὦ πότνα νίκα Ion. 457. Laur. a prima manu habet ὦ μάκαιρα νίκα.

534. Pal. ἔτι ναὶ (η) τάν.

535. Noster Phoen. 227. οἴνα θ', ἃ καθαμέριον | στάζει τὸν πολύκαρπον | οἰνάνθας ἱεῖσα βότρυν. Ubi qui Διονύσου cum οἴνα conjungunt, verba τὰν βοτρυώδη Διονύσου χάριν οἴνας allegare possunt. Musgravius potius *vinum* quam *vitem* his verbis significari putat. Cui non assentior.

536. Hervagiana secunda aliaeque nonnullae μελήσω.

537. Ad hunc versum in Laur. scriptum περισσὸν, ut jam monui. Libenter eum omisissem, si salva sententia abesse posset.

541. Metrum postulare videtur ἐφύτευσεν ὁ. Musgravius. Haec conjectura, quam a Brunckio admissam repudiavit Matthiae, metrum pessum dat. Duae enim syllabae βρέφος in strophico versu 522. uni longae σε respondent, ut jam monui.

544. Aldus: γίγαν | τ' ἀντίπαλον θεοῖ | σιν. Brunckius ex Heathii conjectura γίγαν | τά γ' scripsit, haec etiam annotavit: *In G. dimidiatae voci θεοῖ qua clauditur v. 536. superscripta glossa συνίζησις, quae vera observatio est, et Heathii, quam recepi, emendationem confirmat.* Mihi quoque συνίζησις esse videtur, nec tamen Heathii conjecturam vulgatae scripturae, quam revocavit Matthiae, praestare arbitror. Versus 544. meae ed. sine ulla scripturae mutatione satis bene antistrophico 524. respondet. Nam θεοῖς, quod pro θεοῖσιν ex Pal. admisi, nihil in hoc versu mutat, licet primam sequentis syllabam tollat.

545. Aldus ὅς με βρόχοισι. Hermannus ἔμ' ὅς βρόχοισι. Scripsit Euripides, ni fallor, ἐμὲ μὲν βρόχοισι. Ex interpretatione profectum videtur ὅς, quod sine sententiae detrimento abesse potest. Sophocles Oed. T. 1213. ἐφεῦρέ σ' ἄκονθ' ὁ πάνθ' ὁρῶν χρόνος. | δι-

Βρομίου τάχα ξυνάψει,
τὸν ἐμὸν δ' ἔντος ἔχει δώ-
ματος ἤδη θιασώταν,
σκοτίαις κρυπτὸν ἐν εἱρκταῖς.
ἐσορᾷς τάδ', ὦ Διὸς παῖ
Διόνυσε, σοὺς προφήτας
ἐν ἁμίλλαισιν ἀνάγκας;
μόλε, χρυσῶπα τινάσσων
ἀνὰ θύρσον κατ' Ὄλυμπον,

κάζει τὸν ἄγαμον γάμον πάλαι, | τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον. Ita quidem Aldus. Sed multi MSS. ὃς ante δικάζει male additum habent.

546. Aldus τάχει συνάψει. Brodaeus aut supplendum σὺν, aut scribendum ταχὺ monet. Barnesius aut 'ν τάχει (pro ἐν τάχει) συνάψει, aut ταχὺ ξυνάψει, aut subaudiendum ἐν. Haec ratio placuit Musgravio, qui contulit Aeschylum Ag. 1249. τὸ μέλλον ἥξει. καὶ σὺ μὴν τάχει παρὼν, | ἄγαν γ' ἀληθόμαντιν, οἰκτείρας, ἐρεῖς. Ubi nunc legitur καὶ σύ μ' ἐν τάχει. Mirae sunt Reiskii conjecturae, λάτριν συνάψει, aut παχέσι συνάψει, aut ὅς μοι βρόχοισι τᾷ τοῦ Βρομίου πάχεις (hoc est πήχεις) συνάψει. Tandem τάχα ξυνάψει Brunckius, cujus verba sunt: *In codicibus enim non τάχει, sed τάχα perspicue scriptum, quod sincerum et genuinum est. Tantum ξυνάψει ob metrum scribendum.* Etiam Pal. et Laur. τάχα συνάψει. Talis librarii error est τάχει, qualis est εἴργει Heracl. 340. ubi MSS. ἄργει.

547. Aldus τὸν ἐμὸν ἐντὸς ἔχει. Particulam sententiae necessariam addidit Hermannus, cujus conjecturam confirmat Pal. Qui eam omisit, hunc versum strophico 528. similem reddere voluit. Sed vulgata strophici scriptura corrupta est.

548. Τὸν ἐμὸν θιασώταν, ut τὸν ἐμὸν πολίτην, *meum civem.*

549. Aldus σκοτίαις κρυπτὸν ἐν εἱρκταῖς. Barnesius diserte εἱρκταῖς, ut ipse Aldus v. 497. Sic etiam Laur. Hermanni conjectura, σκοτίαισι κρυπτὸν εἱρκταῖς, admitti posset, si certum esset strophicum 530. sanum esse. Quod si ibi legendum πότνια pro μάκαιρα, hic nulla mutatione opus est.

551. Aldus σὰς προφήτας. Recte Laur. σοὺς, quod e MSS. Par. admisit Brunckius, cujus verba sunt: *Non de se ipsis loquuntur Maenades, sed de Orgiorum antistite, quem Bacchum esse ignorabant, quemque Bacchi* prophetam, interpretem, *seu* sacerdotem *nominant. Ἔμφασις est in plurali numero pro singulari posito, quod utriusque linguae scriptoribus adeo familiare est, ut nulla non pagina exempla offerat.* Similia monuerat Reiskius, hoc etiam, si de solis feminis sermo esset, σὰς προφήτιδας dici debuisse.

553. Apud Sophoclem Oed. T. 189. legitur εὐῶπα, quod omnes ante Hermannum pro vocativo acceperunt, is vero accusativum esse docuit. Simili modo χρυσῶπα, quod *epitheton Bacchi* appellat Heslerus, mea sententia cum Ὄλυμπον, quod hic οὐρανὸν significat, conjungendum est. Ita noster Ion. 459. Ὀλύμπου χρυσέων θαλάμων | πταμένα πρὸς ἀγυιάς. Ibid. 1154. ἄρκτος στρέφουσ' οὐραῖα χρυσήρει πόλῳ. Idem Solis χρυσωπὸν ἕδραν memorat El. 740.

554. Pal. ἀναθυρσόν. Supra v. 80. habuimus ἀνὰ θύρσον τε τινάσσων pro ἀνατινάσσων τε θύρσον. Simile est κατὰ μηρῷ δὲ καλύψας v. 96. cum aliis sexcentis, quibus longe insolentius est τινάσσων ἀνὰ θύρσον.

φονίου δ' ἀνδρὸς ὕβριν κατάσχες.
Πόθι Νύσας ἄρα τᾶς θη-
ροτρόφου θυρσοφορεῖς
θιάσους, ὦ Διόνυσ', ἢ
κορυφαῖς Κωρυκίαις;
τάχα δ' ἐν τοῖς πολυδένδροι-

555. Par. E. φονίου τ' ἀνδρὸς, quod admisit Brunckius. Vulgatam, ni fallor, habent Pal. et Laur.

556. Aldus: πόθι Νύσσης ἄρα θη | ροτρόφου. Pal. πόθι νύσης ἄρα τᾶς θηροτρόφου. Laur. πόθι νύσης ἄρα θηροτρόφου, ita tamen ut inter ἄρα et θηροτρόφου aliquid deletum videatur. Brunckius tacite reposuit Νύσης, de qua scriptura vide ad Sophoclis Ant. 1131. Admisi etiam τᾶς, quo addito, omnes versus usque ad 570. dimetri sunt Ionici a minore, aut acatalecti, aut catalectici.

557. Aldus: θυρσοφορεῖς, | θιάσους. Aliae edd. θυρσοφορεῖς | θιά-ει-σους. Laur. θυρσοφοραῖσιν | θιάσους. Subaudiendum ἔχων monet Brodaeus, in cujus interpretatione acquiescunt plerique. Brunckius autem ex conjectura Musgravii dedit θυρσοφόρους | θιασοῖς, *thyrsogeros congregas.* Ubi vero exstet verbum θιασοῦν, neuter monere operae pretium duxit. Θιασώτης, quod legitur v. 448. non magis verbale est quam ἡλικιώτης aut στρατιώτης. Matthiae tacite revocavit vulgatam, quae, si recte se habet, conferenda est cum verbis πηδῶντα δικόρυφον πλάκα v. 307. praecipue vero cum στᾶσα χοροὺς, quod legitur El. 178. nisi ibi legendum στᾶσα χοροῖς, cui simile χοροῖς σταίην habent omnes libri Iph. T. 1143.

558. Aldus: ὦ Διόνυσσ' ἢ | κορυφαῖς κωρυκίαις. Pal. ὦ διόνυσε. ἢ κορυφὲς κωρυκίαις. Laur. ὦ διόνυσε ἢ (gl. ἀντὶ μιᾶς) κορυφαῖς κωρυκίαις.

559. Aeschylus Eum. 22. σέβω δὲ Νύμφας, ἔνθα Κωρυκὶς πέτρα, | κοίλη, φίλορνις, δαιμόνων ἀναστροφή. Ubi Κωρυκὶς πέτρα non est ipse mons Parnassus, quae scholiastae interpretatio est, sed in eo Κωρύκιον ἄντρον, ut recte monet Stanleius. De qua vocabuli πέτρα significatione dixi ad Med. 1359. Diversa ratio est apud Sophoclem Ant. 1126. cujus verba attuli ad v. 306. Κορυφαὶ vero Κωρύκιαι haud dubie sunt Parnassi vertices, quae Παρνησιάδες ἄβατοι κορυφαὶ appellantur ab Euripide Ion. 86. Multa congessit Barnesius, qui praeter alios allegat Strabonem p. 417. A. ἱεροπρεπὴς δ' ἐστὶ πᾶς ὁ Παρνασσὸς, ἔχων ἄντρα τε καὶ ἄλλα χωρία, τιμώμενά τε καὶ ἁγιστευόμενα, ὧν ἐστὶ γνωριμώτατον καὶ κάλλιστον τὸ Κωρύκιον Νυμφῶν ἄντρον, ὁμώνυμον τῷ Κιλικίῳ. [Herodotus VIII, 36. τέκνα μέν νυν καὶ γυναῖκας πέρην ἐς τὴν Ἀχαιΐην διέπεμψαν [οἱ Δελφοί]· αὐτέων δὲ οἱ πλεῖστοι ἀνέβησαν ἐς τοῦ Παρνησσοῦ τὰς κορυφὰς, καὶ ἐς τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἀνηνείκαντο· οἱ δὲ ἐς Ἄμφισσαν τὴν Λοκρίδα ὑπεξῆλθον. *Ex Addendis.*]

560. Aldus: τάχα δ ἐν ταῖς πολυδένδρεσσιν Ὀλύμπου | θαλάμοις. Pal. τάχα δ' ἐν ταῖσι πολυδένδραισιν ὀλύμπου | θαλάμοις. Laur. ut vulgo, nisi quod a prima manu habet πολυδένδρεσιν. Aut ταῖς— θαλάμαις legendum, aut τοῖς—θαλάμοις. Illa ratio Barnesio et Burgesio placuit; haec Musgravio, quem sequuntur Brunckius et Matthiae. Musgravius θαλάμους τοὺς ὀρέων ex epigrammate citat.

Ibid. Recte, ni fallor, Matthiae πολυδένδροισιν. Quamvis enim nulla obstet analogia, quo minus dicatur πολυδενδρὴς pro πολύδενδρος, ea tamen forma nusquam

σιν Ὀλύμπου θαλάμοις, ἔν-
θα πότ᾽ Ὀρφεὺς κιθαρίζων,
[1] σύναγεν δένδρεα Μούσαις, — 1 ξύναγεν
[2] σύναγεν θῆρας ἀγρώτας. — 2 ξύναγεν
μάκαρ ὦ Πιερία,
σέβεταί σ᾽ Εὔιος, ἥξει
τε χορεύσων ἅμα βακχεύ-
μασι· τόν τ᾽ ὠκυρόαν
διαβὰς Ἀξιὸν εἱλισ-
σομένας Μαινάδας ἄξει.
[3] Λυδίαν τε, τὸν τᾶς εὐδαιμονίας — 3 Λοιδίαν

exstare videtur, neque dativus pluralis πολυδένδρεσσιν sive πολυδενδρέσσιν metro convenientior est quam πολυδένδροισιν.

562. Aeschylus Agam. 1638. Ὀρφεῖ δὲ γλῶσσαν τὴν ἐναντίαν ἔχεις. | ὁ μὲν γὰρ ἦγε πάντ᾽ ἀπὸ φθογγῆς χαρᾷ.

563. 564. Aldus bis σύναγε. Pal. et Laur. σύναγε v. 563. σύναγεν v. 564. Brunckius utrobique σύναγεν. Heathius utrumque versum hephthemimerin iambicam appellat. Quod fieri non potest, ne reposito quidem συνᾶγε pro σύναγεν.

564. Pal. Laur. θῆρας eodem errore quo θῆρα ipse Aldus v. 1189.

Ibid. Barnesius tacite ἀγρῶτας, unde Heslerus Ἀγρῶτες θῆρες. Ceteri omnes ἀγρώτας. Neutram formam alibi reperi. Apud Euripidem exstant ἀγρότης et ἀγρώστης.

565. Occasione ab Olympi mentione sumta, iterum Macedoniam laudat. Vide ad v. 407.

Ibid. Aldus μάκαιρ᾽ ὦ Πιερία. Sequor Hermannum, qui τύχας μάκαρος nostrum Iph. T. 546. dixisse monet. Dixit etiam Hel. 380. Ὦ μάκαρ Ἀρκαδίᾳ ποτὲ παρθένε.

568. Pal. τόν τ᾽ ὠκυρῖαν (sic).

570. Pal. ἄξιον accentu male posito. Sic etiam Matthiae.

Ibid. Aldus εἰλισσομένας τε. Pal. εἰλησσομένας τε. Hoc τε, quod metro simul et sententiae nocet, delendum esse monuit Heathius, delevit Brunckius. Musgravius in annotatione priori versus diverso ordine legendos conjecit. Sed postea Heathii sententiam amplexus est.

571. Hic, ut vides, Bacchi comites Μαινάδες appellantur, iterumque v. 601. Quod in hac fabula fieri negavi ad v. 52. Licet errorem meum haud dissimulem, adhuc in eadem sententia maneo, easdem mulieres Bacchas appellari v. 50. et Maenadas v. 51.

572. Recte Hermannus de hoc carmine agens: *Epodus ab Ionicis ad alios transire numeros videtur.* Hactenus omnia plana sunt. Versus enim Aldinae editionis sedecim, quorum postremus est εἰλισσομένας τε μαινάδας ἄξει, nunc in quindecim Ionicos a minore, quorum quatuor catalectici sunt, distributi leguntur. Sequuntur quatuor, quorum ultimus, καλλίστοισι λιπαίνειν, Pherecrateus est. Primi tres apud Aldum plane ἄμετροι sunt. Eum tamen potius quam Hermannum sequor, quia in epodis, ut incertior scriptura, ita longe periculosior conjectura, quam in antistrophicis. Hermanni ἔκδοσις ita se habet: Λοιδίαν τε, | τὸν εὐδαιμονίας | βροτοῖς ὀλβοδόταν, | πατέρα τε, τὸν ἔκλυον | εὔιππον χώραν ὕδασιν | καλλίστοισι λιπαίνειν.

Ibid. Aldus Λυδίαν τε. Hervagiana secunda Λυδίαν δὲ, quod auctore Porto in Λυδίανδε muta-

βροτοῖς ὀλβοδόταν, πατέρα τε,
τὸν ἔκλυον εὔιππον χώραν ὕδασι
καλλίστοισι λιπαίνειν.
ΔΙ. Ἰὼ, κλύετ' ἐμᾶς, κλύετ' αὐδᾶς,
ὦ Βάκχαι, ἰὼ Βάκχαι.
ΧΟ. Τίς ὅδε; τίς, πόθεν ὁ κέλαδος
ἀνά μ' ἐκάλεσεν Εὐΐου;
ΔΙ. Ἰὼ ἰὼ, πάλιν αὐδῶ,
ὁ Σεμέλας, ὁ Διὸς παῖς.
ΧΟ. Ἰὼ ἰὼ δέσποτα, δέσποτα,
μόλε νυν ἡμέτερον εἰς

vit Barnesius, ut sensus esset *εἰς τὴν Λυδίαν.* Quae scriptura si aliorum vitiorum immunis esset, hoc nomine improbanda esset, quod adverbia, qualia sunt *οἴκαδε*, *Μεγάραδε*, *Πυθῶδε*, a nominibus regionum non derivarunt Attici, quorum nemo dixit *Ἀττικῆνδε* aut *Ἀσίανδε*. Sed recte se habet *τε*, quod revocavit Musgravius. Omnes ante Heathium *Λυδίαν* de Lydia Asiae minoris regione accepisse videntur, sequentibus verbis ad Axium relatis. Is locum ita recte interpretatus est: *Proculdubio hic designatur fluvius Λουδίας sive Λυδίας (ita enim et ab Herodoto et a Ptolemaeo appellatur), qui ortum ducens ex lacu, quem Axii ἀπόσπασμα auget, et per Pieriam manans, in mare se effundit non ita procul ab Axii ostio. Ita tandem εὔιππος χώρα Pieria erit, non Lydia.* Praeter Strabonis epitomen p. 330. B. C. unde sua hausit Heathius, Lydiae fluminis mentionem esse apud Herodotum VII. 127. Aeschinem de Falsa Legat. p. 402. E. et Ptolemaeum p. 82. monet Musgravius, qui de Heathio nihil dixit. Herodoti verba ita se habent: *ἀρξάμενος ἀπὸ Θέρμης πόλιος καὶ τῆς Μυγδονίης, μέχρι Λυδίεώ τε ποταμοῦ καὶ Ἁλιάκμονος, οἳ οὐρίζουσι γῆν τὴν Βοττιαιΐδα τε καὶ Μακεδονίδα, εἰς τωυτὸ ῥέεθρον τὸ ὕδωρ συμμίσγοντες.* Harpocratio: *Λοιδίας: Αἰσχίνης ἐν τῷ περὶ τῆς παραπρεσβείας. ὅτι τῆς Μακεδονίας ἐστὶ ποταμὸς, ἄλλοι τε ἱστοροῦσι, καὶ Ἑκαταῖος ἐν περιόδῳ Εὐρώπης.* Hanc scripturam adoptavit Hermannus.

574. Similia de Apidano noster Hec. 451. *ἔνθα καλλίστων | ὑδάτων πατέρα | φασὶν Ἀπιδανὸν γύας λιπαίνειν.*

576. *Ἰὼ* extra versum est. Verbis *κλύετ' ἐμᾶς, κλύετ' αὐδᾶς* exemplo usus sum ad Med. 1273=1240. *Ἀκούεις βοὰν, ἀκούεις τέκνων;*

577. Aldus bis *ἰὼ βάκχαι.* Sed idem Hel. 1478. *ὦ ναῦται, ἰὼ ναῦται.* Quam scripturam hic etiam imitatus sum. Videtur enim Euripides eosdem fere numeros huic versui et superiori tribuere voluisse. Conferendi etiam 580. 581.

580. Aldus *ἰὼ πάλιν αὐδῶ.* Brunckius e MSS. Par. *ἰὼ* geminavit, nec dissentiunt Pal. et Laur. Versus 580. et 581. nunc similes sunt.

582. Ab hoc versu usque ad finem carminis valde incerta est et versuum et personarum ratio. Dochmiacorum vestigia reperiunt nonnulli, qui tamen plura mutant, saltem mutanda relinquunt, quam ut eos sequar. Quod ad personas attinet, veri simile mihi videtur, fere omnia inter duo hemichoria distribuenda esse, aliter tamen ac fecerit Aldus.

583. Accuratius erit metrum si inserto tibicine legas, *μόλε νῦν ἡμέτερόν γ' εἰς θίασον*, anapaesti-

θίασον, ὦ Βρόμιε, Βρόμιε.
πέδον χθονὸς ἔνοσι πότνια.
ἆ ἆ, τάχα τὰ Πενθέως μέλαθρα
διατινάξεται πεσήμασιν.
ΔΙ. Ὁ Διόνυσος ἀνὰ μέλαθρα.
σέβετέ νιν. ΧΟ. Σέβομεν ὦ.
ἴδετε λάϊνα κίοσιν ἔμβολα

cus dimeter. HEATHIUS. Scripsi νυν, et θίασον rejeci in sequentem versum, cui nunc similes sunt 578. et 588. Superiori similis est 590.

585. Aldus πέδον χθονὸς ἔνοσι πότνια. MSS. nihil mutant, nisi quod Laur. ἐνοσιπότνια habet. Edd. recentiores ante Musgravium: πέδων χθονὸς ἔνοσι πότνια. Cujus scripturae auctor non recordatus est, se saepissime apud tragicos reperisse πέδον χθονὸς et similia, perraro aut nunquam πέδα χθονός. Noster Hipp. 1025. νῦν δ' ὅρκιόν σοι Ζῆνα καὶ πέδον χθονὸς | ὄμνυμι, τῶν σῶν μήποθ' ἅψασθαι γάμων. Dedi igitur πέδον, quod non longius quam πέδων a πέδον abest. Ad vocativum ἔνοσι conferendus noster Tro. 1326. ἔνοσις ἅπασαν, ἔνοσις ἐπικλύσει πόλιν. Adde κύκλιος ἔνοσις αἰθερία Hel. 1379. Terrae concussionem ut aliquod numen alloquitur chorus. Qui in hac interpretatione non acquieverunt, nihil, quod magis placeat, proferre potuerunt. Brodaeus: *Lego ποτνία, concute, Baccharum more, quae ποτνιάδες, nuncupantur. —— Qui ποτνίᾳ dandi casu legunt, ἐπιτίνασσε supplent.* Reiskio placet πέδον χθονὸς ἔννσι, quod interpretatur *solum tremit;* deinde πότνι, ἆ. *Certum id est* (inquit) *πότνι', ἆ legendum esse, hoc est πότνιε, ἆ. Redit enim ad Bacchum.* Falluntur ergo grammatici, qui πότνια non nisi femininum genus habere statuunt. Musgravius ἔνοσι pro verbo accipit, cujus sensus sit *contremiscit;* πότνια pro exclamatione, ut ὦ πότνια Iph. T. 533. Brunckius: *πέδον, ὦ Χθὼν, ἔνοθι, πότνια. Veneranda Terra, solum concutito.* [Jacobsius Exercitat. Crit. T. I. p. 150. πέδον χθονὸς ἐνόσει ποτνίᾳ. Idem βρέμει ante haec verba excidisse censet. *Ex Addendis.*] Otio suo abutentis esset, hujusmodi commenta serio refutare. Matthiae sic: πέδον χθονὸς, ἔνοσι πότνια! Quo sensu, mihi non liquet.

586. Vocabulum μέλαθρα in sequentem versum rejecit Matthiae. Si omnino abesset, hoc exemplo uti possem ad v. 607.

587. Pal. διατινάζεται, similique errore ἀλαλάζεται v. 593. Defendi posset ἀλαλάζεται, sed διατινάζεται ne Graecum quidem est. Post verba διατινάξεται πεσήμασιν plenam distinctionem habent edd. recentiores, nullam Aldina. Fuisse videntur, qui διατινάξεται activo sensu acciperent.

588. Hunc versum cum verbis σέβετέ νιν choro tribuit Aldus, Baccho tribuendum censuit Tyrwhittus, cujus sententiam adoptavit Matthiae. Musgravius vulgatam rationem probat. Brunckius non nisi verba σέβετέ νιν tribuit Baccho, quippe cui in utroque MSS. Par. tribuantur. Si in utroque MS. Par. haud dubie etiam in Laur. cujus scripturam enotare neglexi.

590. Verbis σέβομεν ὦ hemichorii personam praefixam habet Aldus, chori Brunckius et Matthiae.

591. Pal. ἴδετε τὰ λάϊνα ἔμβολα omisso κίοσιν. Male Brodaeus: *Aspicite lapideum vestibulum cum columnis motum.* Κίοσιν ἔμβολα sunt ἐπιστύλια.

διάδρομα τάδε.
Βρόμιος ἀλαλάξεται στέγας ἔσω.
ΔΙ. Ἄπτε κεραύνιον αἴθοπα λαμπάδα,
σύμφλεγε, σύμφλεγε δώματα Πενθέως.
ΧΟ. Ἆ ἆ, πῦρ οὐ λεύσσεις, οὐδ' αὐγάζει,
Σεμέλας ἱερὸν ἀμφὶ τάφον,
ἅν ποτε κεραυνοβόλος
ἔλιπε φλόγα Διὸς βροντᾶς;
δίκετε πεδόσε τρομερὰ σώματα,

592. Male Miltonus apud Barnesium *διάτρομα.*

593. Lego: *Βρόμιος ἠλάλαξε τᾶς στέγας εἴσω.* Vel ut constet senarius: *Ὁ Βρόμιος ἠλάλαξε τᾶς στέγας ἔσω.* Tyrwhittus. Melius Musgravius in annotatione: *Βρόμιος, ὃς ἠλάλαξε τᾶς στέγας ἔσω.* Confert v. 115. *Βρόμιος, ὅστις ἄγει θιάσους.* Brunckius et Matthiae ut Aldus, nisi quod Matthiae scripsit *ὁ Βρόμιος.* Haud dubie recte se habet futurum *ἀλαλάξεται,* cujus aliquanto minor difficultas erit, si haec verba Baccho e persona Lydii juvenis loquenti tributa erunt.

Ibid. Solus Barnesius *εἴσω.*

594. Huic versui iterumque 596. hemichorii personam praefixam habet Aldus. Pal. vero post v. 590. nullas personarum notas habet usque ad finem carminis. Tyrwhittus versum 594. et 595. Baccho tribuendos monuit. Brunckius uni hemichorio tribuit versus 593. 594. 595. alteri quod superest ante v. 604. Matthiae ut Aldus.

595. Laur. *λεύσεις.* Sic etiam Hervagiana secunda aliaeque nonnullae.

Ibid. Usitatior est activa forma *αὐγάζω,* qua utuntur Sophocles Phil. 217. Euripides Hec. 637. Hel. 1333. Rhesi scriptor v. 795.

598. Aldus: *ἅν ποτε κεραυνοβόλος | ἔλιπε φλόγα Διὸς βροντᾶς.* Pal. *δίου βροντᾶς.* Laur. *δίου βροντῆς.* Quod e Brubachiana revocandum monet Musgravius, nempe *Διὸς βροντὰ,* ex Hervagiana secunda in eam manavit. Hervagiana tertia iterum *βροντᾶς.* Brunckius *Διὸς βροντά.* Matthiae *δίου βροντᾶς.* Qui *βροντᾶς* legunt, conferre possunt *Δίου πυρὸς ἔτι ζῶσαν φλόγα* v. 8. His *κεραυνοβόλος* passivo sensu pro *κεραυνόβλητος* accipiendum, et ad Semelen referendum est. Eo modo interpretatur Portus, qui *νιφόβολον νάπος* et similia confert. Si legendum *βροντὰ,* verba *κεραυνοβόλος βροντὰ* exponi posse *tonitru flammiferum* monet Musgravius. Neutram rationem probo; neque accedo Reiskio legenti: *ἔτυπε* (aut *ἔπνιγε*) *φλογερὰ Διὸς βροντά. Non enim* (inquit) *ardent fulmine icti, sed feriuntur et suffocantur.*

600. Scholiastes ad Phoen. 643. *Δίκε.) κατέβαλε. καὶ ἐν βάκχαις δίκετε τρομερὰ σώματα, ὅπου κατῳκίσθη πόλις.* Idem paullo ante: *δίκειν γὰρ τὸ βάλλειν, ὅθεν καὶ δίσκος.* Sic ed. Juntina. Etymologus p. 279, 20. *παρὰ τὸ δίκω τὸ ῥίπτω, δίκος ὁ ῥιπτούμενος, καὶ πλεονασμῷ τοῦ σ, δίσκος. Εὐριπίδης· Δίκετε πεδόσε* (vulgo *παῖδα*), *δίκετε τρομερὰ σώματα, Μαινάδες. Πίνδαρος οὕτω παρετυμολογεῖ· Δίκε πέτρῳ, χεῖρα κυκλώσας.* Vulgo legitur Olymp. X. 86. *μᾶκος δ' Ἐνικεὺς ἔδικε πέτρῳ, χέρα κυκλώσαις.* Verbum *ἔδικον* (solus enim aoristus reperitur) Homero ignotum, ni fallor, apud Atticos poëtas haud raro legitur. Inter *δικεῖν* et *βαλεῖν* hoc interest, quod *δικεῖν* nunquam *ferire* significare videtur. Rectius igitur interpretantur *ῥίψαι* quam *βαλεῖν.*

δίκετε, Μαινάδες.
ὁ γὰρ ἄναξ, ἄνω κάτω τιθεὶς, ἔπεισι
μέλαθρα τάδε, Διὸς γόνος Διόνυσος.
ΔΙ. Βάρβαροι γυναῖκες, οὕτως ἐκπεπληγμέναι φόβῳ,
πρὸς πέδῳ πεπτώκατ'; ᾔσθησθ', ὡς ἔοικε, Βακχίου
† διατινάξαντος δῶμα Πενθέως. ἀλλ' ἐξανίστατε
σῶμα, καὶ θαρσεῖτε, σαρκὸς ἐξαμείψασαι τρόμον

Ibid. Aldus δώματα solenni errore, quem correxit Barnesius.

602. Pal. τίθη et τίθει, alterum a prima manu, alterum a correctore. Canteri conjecturam συθεὶς probat Barnesius. *Nondum enim* (inquit) *Penthei domus eversae erant, sed jamjam ruiturae.* Ego nullam difficultatem in participio τιθεὶς cerno, aliquam in verbo ἔπεισι, quod apud Atticos semper futurum tempus significare videtur. Sententiae convenientius esset praesens ἐπέρχεται. *Bacchus enim* (ut ait Musgravius) *aut domum Penthei antea everterat, aut jam tum in ea evertenda occupatus erat.*

603. Abest a Pal. Διόνυσος. Recte an secus, non nisi cognita metri ratione statui potest. Vide ad v. 1153. ubi plura de nominibus propriis male in textum admissis.

605. Aldus πεπτώκαθ'. Sed in hac re nullam auctoritatem habent MSS. quippe qui creberrime π, κ, τ ante vocales aspero spiritu notatas retinent.

Ibid. Aldus ἥσθηθ' ὡς ἔοικε, *gavisae estis ut decet aut apparet.* Sic enim Brodaeus, qui nesciebat ἔοικε apud Atticos nunquam significare *decet.* Pal. aut ᾔσθησθ' aut ἥσθησθ'. Laur. ᾔσθησθ', ni fallor, a prima manu, ἥσθησθ' a correctore. Barnesius ᾔσθεσθ' ex conjectura Canteri. Sic etiam Brunckius. Musgravius, quod miror, ἥσθηθ' consulto in textu exhibet, in annotatione vero ἄχθεσθ', quod ironice dictum putat. Recte Matthiae ᾔσθησθ'. Ita noster Or. 1550. ὀξύπουν, ᾐσθημένον του τὴν τύχην, ἢ νῦν πάρα. Hipp. 1403. Τρεῖς ὄντας ἡμᾶς ὤλεσ', ᾔσθημαι, Κύπρις.

606. Vulgatam hujus versus scripturam, quamvis aperte mendosam, servare malo, quam conjecturas nimis incertas admittere. Pleraeque a viris doctis propositae, non solum incertae sunt, verum etiam manifesto falsae. Canterus: διατινάξαντος τὸ Πενθέως δῶμ'. ἀλλ' ἐξανίστατε. Quae conjectura placet Heathio, qui ἀλλὰ apud Euripidem haud raro primam corripere monet. Barnesius in annotatione: διατινάξαντος δῶ Πενθέως. ἀλλ' ἐξανίστατε. Reiskius: διατινάξαντος δόμα Πενθέως. ἀλλ' ἄγ' ἐξανίστατε. Musgravius in annotatione: διατινάξαντος τὰ Πενθέως δώματ'. ἀλλ' ἀνίστατε. Hanc scripturam adoptarunt Brunckius et Matthiae, neque ego nego Euripidem, si voluisset, ita scribere potuisse. Sed haud facile concedam eum ita scripsisse. Prius hemistichium ita fortasse corrigi potest: διατινάξαντος τὰ Πενθέως. Subaudiendum δώματα. Sin autem omnino servandum δῶμα, nescio an scribendum: ᾔσθησθ', ὡς ἔοικε, Βάκχιος | διετίναξε δῶμα Πενθέως. Conferendus versus, quem modo attuli, Τρεῖς ὄντας ἡμᾶς ὤλεσ', ᾔσθημαι, Κύπρις. Deinde pro ἀλλὰ aut legendum cum Reiskio ἀλλ' ἄγε, aut ἀλλ' ἀνὰ, quod habent Sophocles Aj. 194. Euripides Alc. 277. ex emendatione Porsoni ad Med. 325. Nec male legeretur: ἀλλὰ κἀξανίστατε | σῶμα, καὶ θαρσεῖτε, κ. τ. ἑ.

607. Aldus: σῶμα καὶ θαρσεῖτε σάρκας, ἐξαμείψασαι τρόμον. Vir doctus Observat. Miscell. T. II. p. 321. θαρσεῖτε, σαρκὸς ἐξαμείψασαι τρόμον. Quod recte nec Musgra-

ΧΟ. Ὦ φάος μέγιστον ἡμῖν εὐίου βακχεύματος,
ὡς ἐσεῖδον ἀσμένη σε, μονάδ' ἔχουσ' ἐρημίαν.
ΔΙ. Εἰς ἀθυμίαν ἀφίκεσθ', ἡνίκ' εἰσεπεμπόμην
Πενθέως, ὡς εἰς σκοτεινὰς ὀρκάνας πεσούμενος;
ΧΟ. Πῶς γὰρ οὔ; τίς μοι φύλαξ ἦν, εἰ σὺ συμφορᾶς τύχοις;
ἀλλὰ πῶς ἠλευθερώθης, ἀνδρὸς ἀνοσίου τυχών;

vio improbante admisit Brunckius. Eadem conjectura Reiskio in mentem venerat, sed magis ei placuit haec scriptura: *ἀλλ' ἄγ' ἐξανίστατε | σῶμα καὶ θαρσεῖτε, σάρκας ἐξαμείψασαι τρόμων* (vel *τρόμον*). Etiam Musgravius conjecit *σάρκας ἐξαμείψασαι τρόμον*. Porsonus ad Med. 247. *In Bacch. etiam 607. melior lectio videtur, a Brunckio edita, σαρκὸς τρόμον, quam σάρκας τρόμον.*

611. Post *Πενθέως* recte mihi interpungere videntur edd. pleraeque, quarum prima est Hervagiana secunda, ut sensus sit *εἰς Πενθέως ἐπεμπόμην*. Qui *Πενθέως ὀρκάνας* intelligi putant, post *εἰσεπεμπόμην* interpungere debent. Neutrobique Aldus, Musgravius et Brunckius.

Ibid. Aldus *ὀρκάνας*. Pal. et edd. recentiores *ὀρκάνας*. Laur. *ὀρκανὰς* cum gl. *φυλακὰς* et schol. *ὀρκάνη κυρίως ἡ ἀγρευτικὴ λίνου*. Huc respicere videtur Photius: *Ὀρκάνας: εἱρκτάς*. Vocabulo utitur etiam Aeschylus Theb. 552. *ποτὶ πτόλιν δ' ὀρκάνα πυργῶτις*. Schol. *Ὀρκάνη: τὸ θηρευτικὸν δίκτυον, ὃ καὶ σαργάνη καλεῖται.* Hesychius: *Ὀρκάνη: εἱρκτὴ, δεσμωτήριον. ἔνιοι, κρεμάθραν, ἄλλοι, σαργάνην. οἱ δὲ φραγμόν.* Postremam significationem agnoscit Eustathius p. 253, 40. *συντελεῖ δὲ εἰς τὴν πρώτην ἐτυμολογίαν καὶ ἡ ὀρκάνη, ἕρκος τι οὖσα, ὡς ἀκανθῶδες περίφραγμα.* Sic etiam Harpocratio. Plura congesserunt Photius et Hesychii interpretes, ex quibus omnibus satis apparet de primaria vocabuli significatione veteres grammaticos alios aliter sensisse. Quod ad nostram rem attinet, nihil refert utrum *δίκτυον* an *αἱμασιὰ* significet.

612. Aldus: *πῶς γάρ. οὔτις μοι φύλαξ ἦν, εἰ σὺ συμφορᾶς τύχοις.* Pal. *τύχας*, cetera ut Aldus. Laur. *πῶς γὰρ οὔ· τις μου φύλαξ ἦν κ. τ. ἑ.* (superscr. *οι*). Barnesius ex emendatione Canteri: *Πῶς γὰρ οὔ; τίς μοι φύλαξ ἦν, κ. τ. ἑ.* Brunckius ex utroque MS. Par. *μου* admisit, sed *μοι* recte revocavit Matthiae. Hactenus de scriptura. Attendant autem tirones constructionem, quam non penitus perspectam habuisse videntur interpretes. Optime Graece diceretur: *τίς μοι φύλαξ ἂν εἴη, εἰ σὺ συμφορᾶς τύχοις;* Id est: *Quis mihi dux esset, si tibi aliquid mali accideret?* Ita fere Portus. Optime etiam: *τίς μοι φύλαξ ἂν ἦν, εἰ σὺ συμφορᾶς ἔτυχες; Quis mihi dux fuisset, si tibi aliquid mali accidisset?* Tertia ratio est, de qua plura dicturus sum ad v. 1341. *τίς μοι φύλαξ ἂν εἴη, εἰ σὺ συμφορᾶς ἔτυχες; Quis mihi dux esset, si tibi aliquid mali accidisset?* Quae Barnesii interpretatio est. Ab his omnibus paullo diversum est: *τίς μοι φύλαξ ἦν, εἰ σὺ συμφορᾶς τύχοις;* Quae verba ita Latine reddenda sunt: *Quis mihi dux futurus erat, si tibi aliquid mali accidisset? Ἦν* enim pro *ἔμελλεν ἔσεσθαι* accipiendum est. Conferendus omnino noster Herc. 462. *σοὶ μὲν γὰρ Ἄργος ἔνεμ' ὁ κατθανὼν πατὴρ, | Εὐρυσθέως δ' ἔμελλες οἰκήσειν δόμους, | τῆς καλλικάρπου κράτος ἔχων Πελασγίας. | σὺ δ' ἦσθα Θηβῶν τῶν φιλαρμάτων ἄναξ, | ἔγκληρα πεδία τἀμὰ γῆς κεκτημένος.* In superiori membro dixit *ἔμελλες οἰκήσειν*, in altero *ἦσθα* pro *ἔμελλες ἔσεσθαι.* Quo sensu *ἦν* recte post se habet *εἰ σὺ συμφορᾶς τύ-*

ΔΙ. Αὐτὸς ἐξέσωσ᾽ ἐμαυτὸν ῥᾳδίως ἄνευ πόνου.
ΧΟ. Οὐδέ σου[1] συνῆψε χεῖρα δεσμίοισιν ἐν βρόχοις;
ΔΙ. Ταῦτα καὶ καθύβρισ᾽ αὐτὸν, ὅτι με δεσμεύειν δοκῶν,
οὔτ᾽ ἔθιγεν, οὔθ᾽ ἥψαθ᾽ ἡμῶν, ἐλπίσιν δ᾽ ἐβόσκετο.
πρὸς φάτναις δὲ ταῦρον εὑρὼν, οὗ καθεῖρξ᾽ ἡμᾶς ἄγων,
τῷδε περὶ βρόχους ἔβαλλε γόνασι καὶ χηλαῖς ποδῶν,
θυμὸν ἐκπνέων, ἱδρῶτα σώματος στάζων ἄπο,

[1] ξυνῆψε

χοις. Ita enim Euripides Iph. A. 1405. Ἀγαμέμνονος παῖ, μακάριόν με τις θεῶν | ἔμελλε θήσειν, εἰ τύχοιμι σῶν γάμων. Si de periculo adhuc pendente sermo esset, chori verba ita se habere deberent: τίς μοι φύλαξ ἐστὶ, ἐὰν σὺ συμφορᾶς τύχῃς; Qui haec legerit, fortasse dubitabit an male Alexidis verba apud Athenaeum p. 338. D. ita constituerit Porsonus Advers. p. 102. Πρότερον μὲν εἰ πνεύσειε Βοῤῥᾶς ἢ Νότος | ἐν τῇ θαλάττῃ λαμπρὸς, ἰχθῦς οὐκ ἂν ἦν | οὐδενὶ φαγεῖν. Vulgo οὐκ ἐνῆν. [Neque aliter Herodotus IX. 13. ἐξήλαυνε δὲ τῶνδε εἵνεκεν, ὅτι οὔτε ἱππασίμη ἡ χώρη ἦν ἡ Ἀττικὴ, εἴ τε νικῷτο συμβαλὼν, ἀπάλλαξις οὐκ ἦν. *Ex Addendis.*]

613. Aldus ἐλευθερώθης. Laur. ἠλευθερώθης, ut e MSS. Par. Brunckius.

Ibid. Nihil insoliti habent verba ἀνδρὸς ἀνοσίου τυχών. Inepte Reiskius πτυχῶν, *e plagis.*

614. Noster Heracl. 841. μόλις δὲ, πάντα δρῶντες, οὐκ ἄνευ πόνων, | ἐτρεψάμεσθ᾽ Ἀργεῖον εἰς φυγὴν δόρυ. Cui contrarium est ῥᾳδίως ἄνευ πόνου.

616. Ταῦτα significat κατὰ ταῦτα, ἐν τούτοις, *quod ad haec attinet.* Brodaeus: *Imo in his.* Portus: In *his etiam elusi eum.*

Ibid. Grammaticus apud Bekkerum p. 88. Δεσμεύειν δεδεσμένον: Πλάτων Φαίδρῳ, Εὐριπίδης Βάκχαις. Plato Phaedro p. 250. C. καὶ ἀσήμαντοι τούτου ὃ νῦν δὴ σῶμα περιφέροντες ὀνομάζομεν, ὀστρέου τρόπον δεδεσμευμένοι. Quid sit δεδεσμένον, equidem nescio.

617. Idem significant ἔθιγεν et ἥψατο, ideoque Aristophanicum illud, Χρῆσον σὺ μάκτραν, εἰ δὲ βούλει, κάρδοπον, lectori suggerunt. Confert Musgravius Or 136. ὦ φίλταται γυναῖκες, ἡσύχῳ ποδὶ | χωρεῖτε, μὴ ψοφεῖτε, μηδ᾽ ἔστω κτύπος. Quem locum pluribus exemplis illustravit. Addo hujus fabulae v. 596. πῦρ οὐ λεύσσεις, οὐδ᾽ αὐγάζει κ. τ. ἑ. [Plura ad Sophoclis Oed. C. 1523. μήθ᾽ οὗ κέκευθε, μήτ᾽ ἐν οἷς κεῖται τόποις. *Ex Addendis.*]

618. Aldus ὑμᾶς. Pal. Laur. et edd. omnes praeter Aldinam et Hervagianam primam ἡμᾶς.

619. Aldus: τῷδε περιβρόχους ἔβαλε. Pal. a prima manu τῶδε περιβρόχους ἔβαλε. Idem a correctore et edd. recentiores ante Barnesium: τῷδε (Pal. τῶδε) περὶ βρόχους ἔβαλε. Barnesio debetur ἔβαλλε. Consentiunt Par. E. G. et fortasse Laur. Exempla geminati dativi dedi ad Heracl. 63. Βούλει πόνον μοι τῇδε προσθεῖναι χερί; Adde Herc. 177. Διὸς κεραυνὸν δ᾽ ἠρόμην, τέθριππά τε, | ἐν οἷς βεβηκὼς τοῖσι γῆς βλαστήμασι | γίγασι πλευροῖς πτήν᾽ ἐναρμόσας βέλη, | τὸν καλλίνικον μετὰ θεῶν ἐκώμασε. [Simili modo Herodotus IV. 34. αἱ μὲν, πρὸ γάμου πλόκαμον ἀποταμόμεναι, καὶ περὶ ἄτρακτον εἱλίξασαι, ἐπὶ τὸ σῆμα τιθεῖσι· — οἱ δὲ παῖδες τῶν Δηλίων, περὶ χλόην τινὰ εἱλίξαντες τῶν τριχῶν, προτιθεῖσι καὶ οὗτοι ἐπὶ τὸ σῆμα. *Ex Addendis.*]

620. Si quibus a tragica gravitate aliena videntur haec verba, θυμὸν ἐκπνέων, ἱδρῶτα σώματος

χείλεσιν διδοὺς ὀδόντας. πλησίον δ' ἐγὼ παρὼν,
ἥσυχος θάσσων, ἔλευσσον. ἐν δὲ τῷδε τῷ χρόνῳ,
ἀνετίναξ' ἐλθὼν ὁ Βάκχος δῶμα, καὶ μητρὸς τάφῳ
πῦρ ἀνῆψ'. ὁ δ' ὡς ἐσεῖδε, δώματ' αἴθεσθαι δοκῶν,
ᾖσσ' ἐκεῖσε, κᾆτ' ἐκεῖσε, δμωσὶν Ἀχελῷον φέρειν
ἐννέπων. ἅπας δ' ἐν ἔργῳ δοῦλος ἦν, μάτην πονῶν.
διαμεθεὶς δὲ τόνδε μόχθον, ὡς ἐμοῦ πεφευγότος,
ἵεται, ξίφος κελαινὸν ἁρπάσας, δόμων ἔσω.
κᾆθ' ὁ Βρόμιος, ὡς ἔμοιγε φαίνεται (δόξαν λέγω),

στάζων ἄπο, | χείλεσιν διδοὺς ὀδόντας, iis respondere conatur Musgravius.

622. Laur. θᾶσσον.

623. Mallem ἀνετίναξ', ita enim concinnius se habet metrum. HEATHIUS. Quod vulgo legitur ἀντετίναξ', operarum peccatum est, nescio in qua editione primum admissum: Aldus, ut codices, recte ἀνετίναξ', quod Oxoniensis corrector facile reposuisset, si legum trochaici metri notitiam habuisset. BRUNCKIUS. Vix operae pretium erat errori, quem in annotatione jam agnoverat Musgravius, tot verba impendere. Ex Commeliniana in Genevensem priorem et Musgravianam, e Genevensi priori in alteram Genevensem et Barnesianam manavit ἀντετίναξ'.

[*Ibid.* Euripidis aetate non utebantur v. Βάκχος hoc sensu: forsan Βακχεύς. PORSONUS apud Kiddium p. 225. Βακχεὺς in senario apud Euripidem non legitur. Si quid mutandum, malim Βρόμιος. Sed vulgata sana videtur. Noster Hipp. 561. βροντᾷ γὰρ ἀμφιπύρῳ | τοκάδα τὰν Διογόνοιο Βάκχου | νυμφευσαμέναν πότμῳ φονίῳ κατεύνασε. Incertus, nisi Euripides est, Rhes. 972. Βάκχου προφήτης, ὅς τε Παγγαίου πέτραν | ᾤκησε σεμνὸς τοῖσιν εἰδόσιν θεός. Adde ὦ Βάκχε Bacch. 1018. modo ita recte vulgo legatur. *Ex Addendis.*]

625. Aldus ἤισσ' v. 625. ἤισσε v. 631. Quae corrigenda monuit Barnesius, correxit Brunckius. Pal. ἤισ' et ἤισε.

Ibid. Acheloum pro quavis aqua, ut monet Brodaeus etiam ad v. 519. Noster Andr. 166. σαίρειν τε δῶμα τοὐμὸν, ἐκ χρυσηλάτων | τευχέων περισπείρουσαν Ἀχελῴου δρόσον. Quo exemplo uti potuisset Didymus, cujus de hac re testimonium debemus Macrobio Saturnal. V. 18. Ἀχελῷον πᾶν ὕδωρ Εὐριπίδης φησὶν ἐν Ὑψιπύλῃ. λέγων γὰρ περὶ ὕδατος ὄντος σφόδρα πόῤῥω τῆς Ἀκαρνανίας, ἐν ᾗ ἐστι ποταμὸς Ἀχελῷος, φησί· Δείξω μὲν ἀργεννοῖσιν Ἀχελῴου ῥόον. Fragm. X. ubi Δείξω γὰρ ex oscitatione, ut videtur, Ἀργείοισι vero ex emendatione Barnesii dedit Musgravius. Legendum etiam arbitror aut δρόσον aut ῥοάς. Plura Macrobius, quem indicavit Musgravius.

627. Praeter hunc v. et 635. composito διαμεθίημι utitur noster El. 978. Τῷ δὴ πατρῴαν διαμεθεὶς τιμωρίαν;

628. Laur. ἵεται. De qua scriptura vide ad Sophoclis Oed. T. 1242. ubi Brunckii errorem correxerunt recentiores.

629. Noster Iph. T. 1164. Τί τοὐκδίδαξαν τοῦτό σ'; ἢ δόξαν λέγεις; Herc. f. 596. σκόπει (δόκησιν δὴ τάδ' ἂν λέγοιμί σοι) ποίᾳ προσάξει στρατόπεδόν τ' ἄνευ δορὸς, | ἐν ἀσφαλεῖ τε τῆσδ' ἱδρύσεται χθονός.

Ibid. Pal. φένεται v. 629. κιθερῶν' 660. ἐξεφέδρυνον v. 767. μενάδων v. 827. διεσφέριξε v. 1134. κιθερῶνος v. 1217. et fortasse alia. Aliquoties supra scriptum αι.

[1]φῶς ἐποίησεν κατ' αὐλήν. ὁ δ' ἐπὶ τοῦθ' ὡρμημένος,
ᾖσσε, κἀκέντει φαεννὸν αἰθέρ', ὡς σφάζων ἐμέ.
πρὸς δὲ τοῖσδ' αὐτῷ τά τ' ἄλλα Βάκχιος λυμαίνεται,
δῶμά τ' ἔῤῥηξεν χαμᾶζε. συντεθράνωται δ' ἅπαν
πικροτάτους ἰδόντι δεσμοὺς τοὺς ἐμούς. κόπου δ' ὕπο,
διαμεθεὶς ξίφος, παρεῖται. πρὸς θεὸν γὰρ, ὢν ἀνὴρ,
εἰς μάχην ἐλθεῖν ἐτόλμησ'. ἥσυχος δὲ βασιλικῶν

[1] φάσμ'

630. Matthiae ex conjectura Jacobsii Animadvers. in Euripidem p. 109. φάσμ' ἐποίησεν. Quae scriptura mihi quoque speciosa videtur.

631. Pal. ᾔσε κἀκέντα. Laur. a correctore: ᾔϊσσεν τε κἀκέντει φαεννὸν ὡς σφάζων ἐμέ. Non solum a Laur. sed ab omnibus veteribus libris abest αἰθέρ', quod ex Canteri conjectura admisit Barnesius. Minus bene Scaliger [et Porsonus apud Kiddium p. 225. *Ex Addendis.*] ἀέρ'.

632. Aldus: πρὸς δὲ τοῖσδ' αὐτῷ. τὰ δ' ἄλλα βάκχιος λυμαίνεται. Hervagiana prima typographi errore πρὸς δὲ τοῖσγ' αὐτῷ. Edd. recentiores ante Barnesium: πρὸς δὲ τοῖς γ' αὐτῷ τὰ δ' ἄλλα. Barnesius: πρὸς δὲ τοῖς γ' αὐτῷ τάδ' ἄλλα. Reiskius: πρὸς δὲ τοῖς κἀντῷ τάδ' ἄλλα. Musgravius: πρὸς δὲ τοῖσδ' αὐτῷ τάδ' ἄλλα. Recte Scaliger αὐτῷ τά τ' ἄλλα in eo libro, quem non inspexit Barnesius.

Ibid. Vir doctus in margine mei exemplaris Aldinae αὐτὸν. Sed nec infrequens est λυμαίνομαι dativum adsciscere. Musgravius. Aristophanes Nub. 925. λυμαινόμενον τοῖς μειρακίοις. Schol. Λυμαινόμενον: ἀντὶ τοῦ ἐνυβρίζοντα. οὕτως δὲ αὐτοῖς σύνηθες, οὐχὶ τὰ μειράκια λυμαινόμενον. πρὸς ὃ καὶ τὸ χ.

633. Pal. Laur. δώματ' ἔρρηξεν χαμᾶζε. [Etiam Porsonus apud Kiddium p. 225. δώματ'. *Ex Addendis.*]

Ibid. Hesychius: Συντέθρανωται: συμπέπτωκε. Quem vide vv. Θρανεύεται et Τεθράνευμαι. Eadem significare videntur θρανῶ et θραύω. Noster Herc. 1096. πρὸς ἡμιθραύστῳ λαΐνῳ τειχίσματι | ἧμαι, νεκροῖσι γείτονας θάκους ἔχων. Ἡμίθραυστος lexicis addendum.

635. Abest a Laur. παρεῖται de quo vide ad v. 682.

636. Aldus ἐτόλμ'. Caussam erroris nemo non videt fuisse repetitionem literarum ησ in sequenti vocabulo ἥσυχος. Pal. recte ἐτόλμησ', quod ex Canteri conjectura admisit Barnesius. Laur. a prima manu ἐτόλμησε, a correctore ἐτόλμησεν.

Ibid. Aldus ἥσυχος δ' ἐκ βάκχας ἄγων. Canterus, qui ἐτόλμησ' pro ἐτόλμ' reponendum vidit, longe minus feliciter ἥσυχα (vel ἧκα) δ' ἐκ βάκχας ἄγων scribendum conjecit. Nec melior est Scaligeri conjectura, αὐτὸς δ' ἐκ Βάκχας ἄγων, quam metro reclamante admisit Barnesius. Reiskius omnino ἧκα cum Cantero legendum censet. Musgravius Aldinam scripturam in textu dedit, in annotatione vero ἐτόλμησ' et ὠκὺ δ' ἐκ Βάκχας ἄγων. Matthiae ἥσυχος Βάκχας δ' ἄγων. [Porsonus apud Kiddium p. 225. ἐκ δ' ἄγων Βάκχας ἐγὼ aut ἐκ δ' ἐγὼ Βάκχας ἄγων. *Ex Addendis.*] Hi omnes δωμάτων ἥκω πρὸς ὑμᾶς, ut Aldus. Brunckius autem: ἥσυχος δὲ δωμάτων | ἐξάγω Βάκχας πρὸς ὑμᾶς. Qui talia sibi permittit, potius poëtae quam grammatici munere fungitur. Quis non miretur, omnes uno excepto innocuum istud ἥσυχος sollicitasse,

δωμάτων ἥκω πρὸς ὑμᾶς, Πενθέως οὐ φροντίσας.
ὡς δέ μοι δοκεῖ (ψοφεῖ γ' οὖν ἀρβύλη δόμων ἔσω),
εἰς προνώπι' αὐτίχ' ἥξει. τί ποτ' ἄρ' ἐκ τούτων ἐρεῖ;
ῥᾳδίως γὰρ αὐτὸν οἴσω, κἂν πνέων ἔλθῃ μέγα.
πρὸς σοφοῦ γὰρ ἀνδρὸς, ἀσκεῖν σώφρον' εὐοργησίαν.

ΠΕ. Πέπονθα δεινά. διαπέφευγέ μ' ὁ ξένος,
ὃς ἄρτι δεσμοῖς ἦν κατηναγκασμένος.
ἔα ἔα. ὅδ' ἐστὶν ἀνήρ. τί τάδε; πῶς προνώπιος
φαίνει πρὸς οἴκοις τοῖς ἐμοῖς, ἔξω βεβώς;

ΔΙ. Στῆσον πόδ'. ὀργῇ δ' ὑπόθες ἥσυχον πόδα.

quum si rem secum reputassent, facile vidissent, non solum metro contraria, verum etiam absurda esse verba ἐκ δωμάτων (Penthei scilicet) Βάκχας ἄγων. Non enim in Penthei regia cum Baccho inclusas, sed e publico carcere jamdudum liberatas Bacchas in montem redisse fingit Euripides. Nulla hic Baccharum mentio esse potest. Lego igitur: ἥσυχος δὲ βασιλικῶν | δωμάτων ἥκω πρὸς ὑμᾶς. Sic enim scribere debebam ad Heracl. 7. ubi oscitans ἥσυχος δ' ἐκ βασιλικῶν scripsi. Ellipsis praepositionis, licet non valde frequens, nemini moram facere debet. Exemplum omni exceptione majus praebet Sophocles El. 324. Μή νυν ἔτ' εἴπῃς μηδέν. ὡς δόμων ὁρῶ | τὴν σὴν ὅμαιμον, ἐκ πατρὸς ταυτοῦ φύσιν, | Χρυσόθεμιν, ἔκ τε μητρὸς, ἐντάφια χεροῖν | φέρουσαν, οἷα τοῖς κάτω νομίζεται.

639. Hesychius: Προνώπια: τὰ ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν, καθάπερ ἐνώπια τὰ ἔνδον, ὅπου αἱ εἰκόνες τίθενται. Idem: Προνώπιον: τὸ προκείμενον, οἷον, πρόθυρον. Pertinet haec gl. ad Hipp. 374. ubi vide Valckenarium. Verba in superiori ὅπου αἱ εἰκόνες ἵστανται, quae ad ἐνώπια retulisse videntur nonnulli, illustra Sophocles El. 1374. πατρῷα προσκύσανθ' ἕδη | θεῶν, ὅσοιπερ πρόπυλα ναίουσιν τάδε. Προνώπια igitur προπύλαια sunt.

Ibid. Brunckius ex Par. E. τί ποτ' ἂν ἐκ τούτων ἐρεῖ; Non potuit in tantula re magis errare.

640. Brunckius ἄρ' pro γὰρ, quod revocavit Matthiae.

Ibid. Dawesius p. 249. μέγας. Ita scilicet tragicus Rhes. 321. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν δεόμεθ', οἵτινες πάλαι | μὴ ξυμπονῶσιν, ἡνίκ' ἐξώστης Ἄρης | ἔφαυσε λαίφη τῆσδε γῆς, μέγας πνέων. Utrumque recte dici monet Heathius. Tertia ratio est apud nostrum Andr. 188. οἱ γὰρ πνέοντες μεγάλα, τοὺς κρείσσους λόγους | πικρῶς φέρουσι τῶν ἐλασσόνων ὕπο.

641. Pal. ἀρκεῖ σώφρον' εὐοργησίαν. Grammaticus apud Bekkerum Anecdot. p. 96 Εὐεργεσία: Εὐριπίδης Βάκχαις. Nihil addere possum iis, quae dixit Valckenarius ad Hipp. 1039. ὃς τὴν ἐμὴν πέποιθεν εὐοργησίᾳ | ψυχὴν κρατήσειν, τὸν τεκόντ' ἀτιμάσας.

644. Aldus: ὅδ' ἐστιν ἀνήρ. Matthiae: ὅδ' ἐστὶν ἁνήρ.

Ibid. Verba πῶς προνώπιος κ. τ. ἑ. mirari se ait Valckenarius ad Hipp. 374. Saltem nulla in sensu est difficultas. Par. E. προσώπιος. [Valckenarius: *Lennep. Phal. p. 95. B. Ex Addendis.*]

646. Ἥσυχον πόδα. Mendosum esse πόδα indicat primo eadem vox in initio versus occurrens, deinde vero, quod nullum commodum sensum habet ἥσυχον πόδα ὀργῇ ὑποτιθέναι. Legendum, ni fallor, ἥσυχον τρόπον, i. e. ἡσυχίαν. Musgravius. Idem ita interpretatur: *Siste pedem, et quie-*

ΠΕ. Πόθεν σὺ δεσμὰ διαφυγὼν, ἔξω περᾷς;
ΔΙ. Οὐκ εἶπον; οὐκ ἤκουσας, ὅτι [1] λύσει μέ τις; [1] λύσοι
ΠΕ. Τίς; τοὺς λόγους γὰρ εἰσφέρεις καινοὺς ἀεί.
ΔΙ. Ὃς τὴν πολύβοτρυν ἄμπελον φύει βροτοῖς.
ΠΕ. Ὠνείδισας δὴ τοῦτο Διονύσῳ καλόν.

tem irae subjice. Conjecturam ejus a Brunckio admissam repudiavit Matthiae. Mihi quoque inutilis videtur. Nihil enim sententiae refert, utrum ἥσυχον τρόπον an ἥσυχον πόδα legatur. Quis non meminit Medeae verborum v. 217. οἱ δ' ἀφ' ἡσύχου ποδὸς | δύσκλειαν ἐκτήσαντο καὶ ῥᾳθυμίαν. Ubi eodem jure quo in Bacchis vulgatam sollicitare potuisset Musgravius. Vocabulum πόδα tantulo intervallo repetitum a tragicorum consuetudine minime alienum est. Dixit noster, exempli caussa, v. 757. οἱ δ' ὀργῆς ὕπο | εἰς ὅπλ' ἐχώρουν, φερόμενοι Βακχῶν ὕπο. Plura vide ad Ion. 1. Ἄτλας, ὁ χαλκέοισι νώτοις οὐρανὸν | θεῶν παλαιὸν οἶκον ἐκτρίβων, θεῶν | μιᾶς ἔφυσε Μαῖαν, ἥ μ' ἐγείνατο. Sed nondum apparet, quid significet ὑπόθες. Interpretes *subjice*. Minus ambiguum esset *suppone*, vel potius *substitue*. Prorsus ἀπροσδιόνυσα sunt, quae collegit Augustinus Van Staveren Miscell. Observat. T. X. p. 98. Quis enim de sensu verborum θεῖναι πόδα unquam dubitavit?

648. Brunckius e MSS. Par. οὐκ εἶπον; ἢ οὐκ ἤκουσας. Quid habeat Laur. nescio. Vulgata melior mihi videtur.

Ibid. Omnes libri λύσει, ut videtur. Paullo melius esset λύσοι, de quo vide ad Sophoclis Oed. T. 713. ubi alii libri ἥξει, alii ἥξοι.

649. Hervagiana secunda aliaeque nonnullae κενούς. Canterus ex conjectura, ni fallor, καινοὺς revocavit. Nullam enim Euripidis editionem, praeter Hervagianam tertiam, inspexisse videtur.

650—658. Quomodo in his novem versibus ordinandae sint personae, non eadem omnium est sententia. Aldus Baccho tribuit 650. 652. 654. Pentheo 651. 653. 655. 657. 658. Laur. vero Baccho tribuit 650. 653. 655. cum tribus sequentibus, Pentheo 651. 652. 654. Quam rationem e MSS. Par. adoptavit Brunckius, quem sequitur Matthiae. Nulla controversia est de tribus ultimis, quos Baccho tribuunt omnes edd. recentiores. Neque quisquam 650. Pentheo continuat, praeter Heathium, cujus interpretationi deesse μῶν censet Musgravius. Praecipua igitur controversia est de quinque versibus 651. 652. 653. 654. 655. quorum secundum et quartum Baccho tribuit Aldus, quem sequitur Musgravius; primum, tertium et quintum Reiskius; omnes praeter secundum Heathius; tertium et quintum Brunckius et Matthiae. Qui quum codicem Laur. consentientem habeant, in eorum sententia acquiesco, licet ne haec quidem ratio ex omni parte mihi placeat.

651. Noster Med. 514. καλόν γ' ὄνειδος τῷ νεωστὶ νυμφίῳ, | πτωχοὺς ἀλᾶσθαι παῖδας, ἥ τ' ἔσωσά σε. Iph. A. 305. Καλόν γε μοι τοὔνειδος ἐξωνείδισας. Haec et alia multa ad hanc rem spectantia collegit Valckenarius ad verba Θήβαις κάλλιστον ὄνειδος Phoen. 828. Non valde perspicuum est, quo sensu dicat Pentheus: Ὠνείδισας δὴ τοῦτο Διονύσῳ καλόν. Reiskius ad superiorem versum haec dixit: *Inter hunc et sequentem versum videtur unus excidisse, in quo Pentheus aliquid injurium in vinum et Bacchum dixerit. Cui persona Dionysi versu 651. ὠνείδισας respondet.* Addere potuisset, simile aliquid accidisse apud Euripidem Supplicibus, ubi excidit versus

κλῄειν κελεύω πάντα πύργον ἐν κύκλῳ.
ΔΙ. Τί δ'; οὐχ ὑπερβαίνουσι καὶ τείχη θεοί;
ΠΕ. Σοφὸς, σοφὸς σὺ, πλὴν ἃ δεῖ σ' εἶναι σοφόν.
ΔΙ. Ἃ δεῖ μάλιστα, ταῦτ' ἔγωγ' ἔφυν σοφός.
κείνου δ' ἀκούσας πρῶτα τοὺς λόγους μάθε,
ὃς ἐξ ὄρους πάρεστιν ἀγγελῶν τί σοι.
ἡμεῖς δέ σοι μενοῦμεν, οὐ φευξούμεθα.
ΑΓ. Πενθεῦ, κρατύνων τῆσδε Θηβαίας χθονὸς,

cui respondet 764. *Φαίης ἂν, εἰ παρῆσθ', ὅτ' ἠγάπα νεκρούς.* Ingeniosa est haec conjectura, sed minus necessaria. Non opus est, ut moneam, *καλὸν* ironice dici pro *αἰσχρὸν*, ut in Medeae verbis, quae supra attuli. *Ὄνειδος* etiam non solum *exprobratio* est, verum etiam *quaelibet rei exprobratione dignae mentio.* Qualis fortasse Pentheo videbatur vini inventio. Ad versum enim proxime superiorem eum respicere arbitror. Qui enim locus communis scriptoribus magis familiaris, quam *ψόγος οἴνου?* Aliter sentit Musgravius, cujus verba sunt: *Quale autem erat, quod de Baccho praedicaverat? Nimirum divino ejus numine se vinculis solutum esse.* Is *ὠνείδισας* reddit *falso praedicasti.*

652. Pal. et a prima manu Laur. *κλύειν*, quod in *κλῄειν* mutavi. Recte, ni fallor, *ἔκληε* Aldus Rhes. 304. *κλῄει* Herc. 997. Plura de hac quaestione ad Sophoclis Oed. T. 1388. Infra v. 1299. nunc legitur *συγκεκλημένον.*

Ibid. Musgravius, qui hunc versum Baccho tribuit, *κέλευε* legendum arbitratur.

653. Aldus: *τί δ' οὐχ ὑπερβαίνουσι καὶ τείχη θεοί;* Sola Musgraviana: *τί δ' οὐχ; ὑπερβαίνουσι κ. τ. ἑ.* Ceterae recentiores, ne ipso quidem Musgravio improbante: *τί δ'; οὐχ ὑπερβαίνουσι κ. τ. ἑ.* Quae vera est ratio. Confer Hec. 886. Alc. 1092. Andr. 240. Suppl. 1052. Heracl. 685.

Ibid. Pro *γὰρ* MS. E. *καὶ*, quod et Heathio placuit. MUSGRAVIUS. Nihil de hac scriptura dixit Heathius, sed in versu ob aliam caussam allato tacite *καὶ* exhibuit. Ex Hervagiana prima fluxit *γάρ*. In Aldina legitur *καὶ* per compendium, quod typographus Basiliensis cum *γὰρ* confudit. Erat enim homo artis suae imperitissimus, ut recte monet Stephanus Annotat. in Soph. et Eurip. p. 100. seqq. Brunckius tandem ex Aldina revocavit *καί*.

654. Aldus: *σοφὸς, σοφὸς εἶ.* Sic etiam a prima manu Laur. qui *γ'* insertum habet a correctore. Priorem scripturam exhibet Par. E. alteram G. Hanc tacite dedit Barnesius ex conjectura, nec dissentiunt Musgravius, Brunckius et Matthiae. Sed Pseudogregorius v. 1575. *σοφὸς, σοφὸς σὺ, καὶ σοφῶς ἔτλης πότμον.* Unde corrigendum nostrum versum monet Porsonus Adversar. p. 265. Ita noster Andr. 244. *Σοφὴ, σοφὴ σὺ, κατθανεῖν δ' ὅμως σε δεῖ.* Neque aliter infra v. 969. *Δεινὸς σὺ, δεινὸς, κἀπὶ δείν' ἔρχει πάθη.* Εἶ pro *σὺ* male scriptum exhibet etiam Amphis apud Athenaeum p. 30. E. cujus versus ita constituendi sunt: *Α. Ποδαπὸς σύ; φράσον. Β. Ἀκάνθιος. Α. Εἶτα, πρὸς θεῶν, | οἴνου πολίτης ὢν κρατίστου, στρυφνὸς εἶ, κ. τ. ἑ.*

657. Pal. *ἀγγελλῶν* (sic).

659. *Κρατύνω* plerumque pro *κρατερὸν ποιῶ*, et tum semper accusativo gaudet: at nunc simpliciter pro *κράτος ἔχω*, sive *κρατῶ*, et genitivo eget. BARNESIUS. Stephanus etiam ad v. 492. confert Sophoclem Oed. T. 14. *Ἀλλ' ὦ κρατύνων Οἰδίπους χώρας ἐμῆς.* Eo sensu, quo accusativum rege-

ἥκω, Κιθαιρῶν' ἐκλιπὼν, ἵν' οὔποτε
λευκῆς χιόνος ἀνεῖσαν εὐαγεῖς βολαί.
ΠΕ. Ἥκεις δὲ ποίαν προστιθεὶς σπουδὴν λόγου;
ΑΓ. Βάκχας Ποτνιάδας εἰσιδὼν, αἳ τῆσδε γῆς

re a Barnesio dicitur, frustra hoc verbum apud Atticos quaesivi.

660. Ἀνεῖσαν, *solvuntur*, *liquescunt*. BRODAEUS. Dixit ἀνεῖσαν, quum sensus sit: οὔτε ἀνεῖσαν, οὔτε ἀνήσουσι. Similiter Or. 713. οὐ γάρ ποτ' Ἄργους γαῖαν εἰς τὸ μαλθακὸν | προσηγόμεσθα.

Ibid. Legendum εὐαυγεῖς. Vide summi viri Hemsterhusii notam ad Supplic. v. 562. MUSGRAVIUS. Admisit hanc scripturam Brunckius. Vulgo legebatur apud Aeschylum Pers. 466. ἕδραν γὰρ εἶχε παντὸς εὐαγῆ στρατοῦ. Vulgo etiam apud Euripidem Suppl. 562. ἔστην θεατὴς, πύργον εὐαγῆ λαβών. Apud Platonem Legg. XII. p. 952. A. legitur εὐαγέστερον, Timaeo p. 58. D. εὐαγέστατον, monente Hemsterhusio, qui plura exempla collegit. [Photius: Εὐαγής: μεταφορικῶς κύκλος. Opinor: Εὐαγὴς κύκλος: μεταφορικῶς ὁ ἥλιος. Ex Alde dis.] Hesychius: Εὐαγές: ἁγνὸν, καθαρὸν, εὐσεβὲς, ὅσιον, εὔοπτον, ἅγιον. Respicit εὔοπτον ad Aeschyli Persas aut Euripidis Supplices. In Bacchis vero et apud Platonem εὐαγὴς significat λαμπρός. Dicere potuisset noster χιόνος ἐξαυγεῖς βολαί. Sic enim tragicus Rhes. 303. χρυσῇ δὲ πλάστιγξ αὐχένα ζυγηφόρον | πώλων ἔκληε, χιόνος ἐξαυγεστέρων. Nunc ad rem venio. Ubicunque εὐαγὴς significat λαμπρὸς, φανερὸς aut aliquid ejusmodi, Hemsterhusius legendum contendit εὐαυγὴς, ut διαυγὴς, τηλαυγὴς et similia. Legerat tamen veteris grammatici verba, quae cum eo communicavit Ruhnkenius, nobiscum Bekkerus Anecd. Gr. p. 337. Ἀγής: τοῦτο ἀπὸ συνθέτου καταλείπεται τοῦ εὐαγὴς ἢ παναγής. Ἐμπεδοκλῆς· Ἄθρει μὲν γὰρ ἄνακτος ἐναντίον ἀγέα κύκλον. Haud dubie idem significant verba ἄνακτος ἀγέα κύκλον apud Empedoclem, et λαμπρὸν ἡλίου φάος apud Euripidem Med. 752. neque ego video, quo jure sollicitetur constans tot locorum scriptura, εὐαγὴς pro λαμπρὸς positum, praesertim quum nusquam, quod sciam, exstet εὐαυγής. Legitur etiam εὐάγητον apud Aristophanem Nub. 276. et recte λαμπρὸν explicatur. Revocavi igitur εὐαγεῖς. Ab ἀγὴς fit εὐαγὴς, ut a δόκιμος εὐδόκιμος.

662. Aldus soloece ἥκεις δ' ὁποίαν. Mutavit Schaeferus a Porsono ad Phoen. 892. admonitus. Quem vide etiam ad Eccl. 852. Vulgatam soloecam appello, licet eam defendere videatur Homerus Od. A. 173. Ξ. 187. Τίς; πόθεν εἶς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες; | ὁπποίης δ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς δέ σε ναῦται | ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἐμμέναι εὐχετόωνται; De qua scriptura non habeo quod dicam.

Ibid. Novum sermonis genus mihi videtur προστιθεὶς σπουδὴν λόγου pro σπουδὴν ἔχων λόγου.

663. Hesychius: Ποτνιάδες: αἱ Βάκχαι. ἀντὶ τοῦ Μαινάδες καὶ Λυσσάδες. [ἢ] μανίας αἴτιαι. Verba μανίας αἴτιαι spectant ad Or. 316. Αἶ αἶ, δρομάδες ὦ πτεροφόροι | ποτνιάδες θεαὶ, | ἀβάκχευτον αἳ θίασον ἐλάχετ' ἐν | δάκρυσι καὶ γόοις, | μελάγχρωτες Εὐμενίδες κ. τ. ἑ. Schol. Ποτνιάδες δὲ, μανιοποιοί. Πότνιαι γὰρ χωρίον ἐστὶ Βοιωτίας, ἔνθα φαγοῦσαι βοτάνην αἱ Γλαύκου ἵπποι, καὶ μανεῖσαι, διεσπάσαντο τὸν ἴδιον δεσπότην Γλαῦκον ἐν τῷ ἐπιταφίῳ Πελίου. Similia scholiastes ad Phoen. 1131. Ποτνιάδες δ' ἐπ' ἀσπίδι | ἐπίσημα πῶλοι δρομάδες ἐσκίρτων φόβῳ.

οἴστροισι λευκὸν κῶλον ἐξηκόντισαν,
ἥκω, φράσαι σοὶ καὶ πόλει χρῄζων, ἄναξ,
ὡς δεινὰ δρῶσι, θαυμάτων τε κρείσσονα.
θέλω δ᾽ ἀκοῦσαι, πότερά σοι παῤῥησίᾳ
φράσω τὰ κεῖθεν, ἢ λόγον στειλώμεθα.
τὸ γὰρ τάχος σου τῶν φρενῶν δέδοικ᾽, ἄναξ,
καὶ τοὐξύθυμον, καὶ τὸ βασιλικὸν λίαν.
ΠΕ. *Λέγ᾽, ὡς ἀθῷος ἐξ ἐμοῦ πάντως ἔσει.*
τοῖς γὰρ δικαίοις οὐχὶ θυμοῦσθαι χρεών.
ὅσῳ δ᾽ ἂν εἴπῃς δεινότερα Βακχῶν πέρι,
τοσῷδε μᾶλλον τὸν ὑποθέντα τὰς τέχνας
γυναιξὶ τόνδε τῇ δίκῃ προσθήσομεν.
ΑΓ. *Ἀγελαῖα μὲν βοσκήματ᾽ ἄρτι πρὸς λέπας*
μόσχων ὑπεξήκριζον, ἡνίχ᾽ ἥλιος
ἀκτῖνας ἐξίησι, θερμαίνων χθόνα.

664. *Λευκὸν κῶλον* non temere dictum existimat Musgravius, neque *λευκὸν πόδα* v. 861. neque *Βάκχαις σὺν λευκόποσιν* Cycl. 72. *Ratio* (inquit) *epitheti videtur esse, quod Bacchae nudis pedibus plerumque vel semper incederent.* Vide ad Ion. 219. ubi hoc sensu, ni fallor, dixit Euripides: *Σέ τοι τὸν παρὰ ναὸν αὐ|δῶ. θέμις γυάλων ὑπερ|βῆναι λευκῷ ποδί γ᾽;*

666. Eodem fere sensu v. 715. *ὡς δεινὰ δρῶσι, θαυμάτων τ᾽ ἐπάξια.* Unde fortasse explicandus Sophocles Oed. T. 1373. *οἷν ἐμοὶ δυοῖν | ἔργ᾽ ἐστὶ κρείσσον᾽ ἀγχόνης εἰργασμένα.* Dixit enim noster supra v. 246. *ταῦτ᾽ οὐχὶ δεινῆς ἀγχόνης ἐπάξια;*

668. Perperam vulgo *τἀκεῖθεν*, quae scribendi ratio senarium vitiat. Brunckius. Aldus etiam Or. 849. *λέξεις τἀκεῖθεν σοῦ κασιγνήτου πέρι.* Cujusmodi plerosque errores sustulit Barnesius, sed hos reliquit. Reiskius ante Brunckium *τὰ κεῖθεν.*

673. Aldus *εἴποις*. Brunckius et Par. G. *εἴπῃς*. Sic etiam, vel potius *εἴπῃς*, Pal. et Laur.

674. Aldus: *τοσῷδε μᾶλλον τὸν ὑποθέντα τέχνας.* Pal. *τὸ σῷ δὲ μᾶλλον*, cetera ut Aldus. Laur. vero recte *τὸν ὑποθέντα τὰς τέχνας*, ut ex Scaligeri conjectura tacite Barnesius.

675. Aldus *προθήσομεν.* Musgravius e MSS. Par. *προσθήσομεν.* Consentiunt Pal. et Laur. Ita sine controversia scribendum, licet quis praeter Euripidem *τῇ δίκῃ προσθεῖναι* pro *κολάσαι* dixerit, mihi non liqueat.

677. *Μόσχων* pro *βοῶν*. Sic etiam vv. 735. 1331. et alibi passim. Eodem modo *πώλους* pro *ἵππους* tragici. Mira est Musgravii conjectura *νύσσων*, *stimulans.* Alteram paullo meliorem statim dabo.

Ibid. Hesychius: *Ὑπεξήκριζον: ὕβριζον.* Reponunt *ἤκριζον*, quod pro interpretatione vix daturus fuisse mihi videtur grammaticus. Etymologus v. *Ἀκρίσιος* p. 52, 43. *ἀκρίζω δὲ σημαίνει, τὸ ἄκροις ποσὶ πορεύεσθαι. λέγεται δὲ καὶ ἀκριβητίζειν. Δανάης καλλισφύρου Ἀκρισιώνης:—ἐκ τοῦ ἀκρίζω. καὶ Εὐριπίδης· Μόσχον ὑπεξήκριζον.* Haec confusa et corrupta sunt. Noster Or. 275. *τί δῆτα μέλλετ᾽; ἐξακρίζετ᾽ αἰθέρα | πτεροῖς, τὰ Φοίβου δ᾽ αἰτιᾶσθε θέσφατα.* Verba

ὁρῶ δὲ θιάσους τρεῖς γυναικείων χορῶν,
ὧν ἦρχ᾽, ἑνὸς μὲν Αὐτονόη, τοῦ δευτέρου
μήτηρ Ἀγαυὴ σή, τρίτου δ᾽ Ἰνὼ χοροῦ.
ηὗδον δὲ πᾶσαι, σώμασιν παρειμέναι,
αἱ μὲν πρὸς ἐλάτης νῶτ᾽ ἐρείσασαι φόβην·
αἱ δ᾽ ἐν δρυὸς φύλλοισι πρὸς πέδῳ κάρα
εἰκῇ βαλοῦσαι σωφρόνως, οὐχ ὡς σὺ φῄς,
ὠνωμένας κρατῆρι καὶ λωτοῦ ψόφῳ,

ἐξακρίζετ᾽ αἰθέρα πτεροῖς recte interpretatur scholiastes *εἰς τὰ ἄκρα τοῦ αἰθέρος πέτεσθε.* Unde explicandum *ὑπεξήκριζον*, quod recte, mea quidem sententia, pro tertia plurali accipiunt interpretes plerique. Musgravius autem, ne praeter boum mentionem nulla bubulci mentio esset, hanc scripturam proposuit: *Ἀγέλαι᾽ ἄγων βοσκήματ᾽ ἄρτι πρὸς λέπας | μόσχων ὑπεξήκριζον.* Vulgatam recte retinuit Brunckius, qui tamen eatenus Musgravium sequitur, ut *ὑπεξήκριζον* pro prima singulari accipiat. Quae vulgatae interpretationis mutatio inutilis mihi videtur. Ipsa enim boum mentio satis ostendit bubulcum esse, qui loquitur. De nominativo *βοσκήματα* cum verbo plurali vide Porsonum ad Hec. 1149.

679. Pal. a prima manu *θυάσους.* Quae scribendi ratio frequens est in libris manu scriptis. Receptam agnoscit Athenaeus p. 362. E. *Καλεῖται δὲ καὶ ὁ τῷ Διονύσῳ παρεπόμενος ὄχλος, θίασος, ὡς Εὐριπίδης φησίν· Ὁρῶ δὲ θιάσους τρεῖς γυναικείων χορῶν. τοὺς μὲν οὖν θιάσους ἀπὸ τοῦ θεοῦ προσηγόρευον. καὶ γὰρ αὐτοὺς τοὺς θεοὺς οἱ Λάκωνες σιοὺς φασί.*

Ibid. Pal. *γυναικίων.*

680. Aldus *τοῦ δὲ δευτέρου.* [Scaliger *τοῦ δευτέρου.* Sic etiam Barnesius celato lectore. De qua scriptura Musgravius: *Nec melius quidquam invenire potui.* Nescio an legendum: *τοῦ δευτέρου | μήτηρ δ᾽ Ἀγαυὴ σή.* Vide ad v. 165. *Ex Addendis.*]

681. Pal. Laur. *τρίτη δ᾽ ἰνὼ χοροῦ.*

682. Aldus *εὗδον.*

Ibid. Dixit noster *παρειμένον νόσῳ* Or. 879. *κόπῳ παρεῖμαι* Phoen. 859. *ὑπὸ κόπου παρεῖται* Bacch. 635. unde facile explicatur *παρειμέναι*, difficulter vero *σώμασιν παρειμέναι*, quae verba interpretatur Portus *corporibus solutae.* Wakefieldius fortasse reposuisset *σώματα παρειμέναι.* Nam in Phoenissis *κόπῳ παρεῖμαι γοῦνα* legit Porsonus. Dicitur et *ὕπνῳ παρειμένος.* Noster Cycl. 587. *ἔνδον μὲν ἀνὴρ τῷδ᾽ ὕπνῳ παρειμένος.* Herc. 1042. *Καδμεῖοι γέροντες, οὐ σῖγα, σῖ|γα τὸν ὕπνῳ παρειμένον ἐάσετ᾽ ἐκ|λαθέσθαι κακῶν;* Sed neque haec explicant nostrum *σώμασιν παρειμέναι.*

[683. Valckenarius: *Hes. et Eust. Bentl. Hor. p.* 226. *Ex Addendis.*]

684. Aldus *πρὸς πέδον.* Pal. Laur. *πρὸς πέδω.* Sic etiam MSS. Par. unde Brunckius *πρὸς πέδῳ.* Aeschylus Pentheo: *Μηδ᾽ αἵματος πέμφιγα πρὸς πέδῳ βάλῃς.* Licet apud Galenum sit *πρὸς πέδῳ*, Stanleius exhibet *πρὸς πέδον.*

686. Praeter hoc *οἰνωμένας*, exstant in hac fabula *οἴστρησα* v. 32. *ἐξοινωμένας* v. 812. *οἰμωγμένον* v. 1284 Apud Sophoclem Trach. 268. omnes libri *οἰνωμένος.* Apud Aeschylum plerique *οἰακοστρόφουν* Pers. 769. nonnulli *οἰνωμένον* Suppl. 414. Sed membranae Laurentianae *ωνωμένων* (sic), unde Aldus *ὠνωμένων*, Porsonus *ὠνωμένον.* Quum *οἰδάνω* sive *οἰδῶ* (unde *ἐξῳδηκότα* noster Cycl. 226.),

θηρῶν καθ' ὕλην Κύπριν ἠρημωμένας.
ἡ σὴ δὲ μήτηρ ὠλόλυξεν ἐν μέσαις
σταθεῖσα Βάκχαις, ἐξ ὕπνου κινεῖν δέμας,
μυκήμαθ' ὡς ἤκουσε κεροφόρων βοῶν.
αἱ δ' ἀποβαλοῦσαι θαλερὸν ὀμμάτων ὕπνον,
ἀνῇξαν ὀρθαὶ, θαῦμ' ἰδεῖν εὐκοσμίας,
νέαι, παλαιαὶ, παρθένοι τ' ἔτ' ἄζυγες.
καὶ πρῶτα μὲν καθεῖσαν εἰς ὤμους κόμας,
νεβρίδας τ' ἀνεστείλανθ', ὅσαισιν ἁμμάτων
[1] σύνδεσμ' ἐλέλυτο, καὶ καταστίκτους δορὰς
ὄφεσι κατεζώσαντο λιχμῶσιν γένυν.

1 ξύνδεσμ'

οἰκτείρω, οἰκῶ, οἰμώζω, οἴομαι, οἴχομαι praeterita habeant ᾤδανον sive ᾤδουν, ᾤκτειρον, ᾤκουν, ᾤμωξον, ᾠόμην, ᾠχόμην, idque non solum apud veteres Atticos, verum etiam apud Plutarchum, Lucianum ceterosque recentiores, pauca quae his contraria apud tragicos leguntur, librariis potius quam ipsis poëtis tribuenda videntur. Librariis sine controversia debetur οἰμωγμένον v. 1284. Licet enim ratio reddi posset, quare οἰμώζω potius quam cetera verba ab οι incipientia diphthongum in praeterito non mutaret, satis constanter ᾤμωξε scriptum apud Atticos videmus.

Ibid. Pal. a prima manu ψήφω.

687. Aldus ἠρενωμένας, quod in ἠρεννωμένους mutatum monuit Brodaeus. Voluit, opinor, ἠῤῥενωμένας, quod ex conjectura Stephani habent edd. recentiores ante Musgravium, qui e MSS. Par. recte admisit ἠρημωμένας. Dixerat enim Pentheus v. 222. ἄλλην δ' ἄλλοσ' εἰς ἐρημίαν | πτώσσουσαν, εὐναῖς ἀρσένων ὑπηρετεῖν. Sic etiam Laur. Sed. Pal. ἠρεμωμένας. Recte monuit Stephanus, potius ἠρσενωμένας quam ἠῤῥενωμένας legendum. Sed neutrum recte.

691. F. θολερὸν, quia somnus confundit et turbat cogitationes, et surgentes turbidum tuentur. Reiskius. Licet Reiskii conjectura prorsus inepta sit, non optime constat, quid significent verba θαλερὸν ὕπνον. Portus interpretatur *humidum somnum*, sed verba θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέων Iph. A. 39. non *humidas* sed *largas lachrymas effundens*. Ita nimirum interpretes nonnulli ad Il. B. 266. Θαλερὸς ὕπνος fortasse est *somnus qui vires reficit*. Nostri, *refreshing sleep*. Θάλεα enim τὰ τοῦ θάλλειν αἴτια ἀγαθὰ interpretatur Eustathius p. 1283, 45. Nihil melius novi.

693. Aldus: παρθένοι τε, κἄζυγες. Optime Pseudogregorius v. 1829. παρθένοι τ' ἔτ' ἄζυγες. Quam scripturam admisit Musgravius. Idem significat ἔτι hic et apud Sophoclem Oed. T. 18. οἱ δ' ἔτ' ἠθέων | λεκτοί. Sic enim legendum.

695. Ἀνεστείλαντο, *iterum aptarunt*. Ita recte Musgravius. Portus minus recte *induerunt*.

Ibid. Pal. ὀμμάτων.

696. Par. E. ἐλύετο, monente Musgravio. Laur. ut vulgo ἐλέλυτο.

Ibid. Scaliger, cui fraudi fuit vulgata versus sequentis scriptura, κατὰ στικτοὺς correxit. Sed ne sic quidem commodum sensum efficias, nisi λιχμῶσαν mutes.

697. Aldus λιχμῶσαν γένυν. Pal. etiam pejus λιχμῶσαν γέναν. Reiskius λιχμώσαις, *lambentibus*, reponendum monuit; rectius Heathius λιχμῶσιν. Ὄφις enim masculinum

αἱ δ' ἀγκάλαισι δορκάδ' ἢ σκύμνους λύκων
ἀγρίους ἔχουσαι, λευκὸν ἐδίδοσαν γάλα,
ὅσαις νεοτόκοις μαστὸς ἦν σπαργῶν ἔτι,
βρέφη λιπούσαις. ἐπὶ δ' ἔθεντο κισσίνους
στεφάνους, δρυός τε, μίλακός τ' ἀνθεσφόρου.
θύρσον δέ τις λαβοῦσ', ἔπαισεν εἰς πέτραν,
ὅθεν δροσώδης ὕδατος ἐκπηδᾷ νοτίς.
ἄλλη δὲ νάρθηκ' εἰς πέδον καθῆκε γῆς,

est. Hanc conjecturam admisit Musgravius.

700. Aldus: ὅσαις νεοτόκοις μαζὸς ἦν, σπαργῶν ἔτι. Pal. ὅσαις νεοτόκοις μαζὸς ἦν σπαρτῶν ἔτι. Leguntur μαζὸς, μασθὸς et μαστός. Aeschylus Cho. 529. καὐτὴ προσέσχε μαζὸν ἐν τὠνείρατι. Ibid. 543. καὶ μασθὸν ἀμφέχασκ' ἐμὸν θρεπτήριον. Ibid. 896. Ἐπίσχες, ὦ παῖ, τόνδε δ' αἴδεσαι, τέκνον, | μαστόν. Ita Porsonus, neque in hac re dissentiunt membranae Laurentianae. Apud Sophoclem non legitur nisi μαστὸς, quae forma plus minus tricies apud Euripidem exstat. Vulgo quidem legitur Hec. 144. πῶλον ἀφέλξων σῶν ἀπὸ μαζῶν. Sed multi MSS. μαστῶν, quod a Brunckio admissum non repudiavit Matthiae. In Bacchis non nisi Brunckii conjectura nititur μαστὸς, ideoque, ut videtur, vulgatam revocavit Matthiae. Grammatici praeceptum est: Μαστὸς ἐπὶ γυναικὸς, μαζὸς δὲ ἐπὶ ἀνδρός. Quod discrimen Homero tragicisque ignotum fuisse videtur. Nam neque apud illum legitur μαστὸς, neque apud hos μαζὸς, nisi bis terve ex errore librariorum. Μασθὸς apud Aeschylum nihili vox est.

Ibid. Ita interpungit Aldus: ὅσαις νεοτόκοις μαζὸς ἦν, σπαργῶν ἔτι | βρέφη λιπούσαις. Quasi σπαργῶν genitivus sit pluralis. Pal. σπαρτῶν—βρέφη, *Thebanorum pueros.* Participium σπαργῶντας habet noster Cycl. 55. σπαργῶντάς μοι τοὺς μαστοὺς χάλασον.

702. Aldus μίλακός τ' ἀνθεσφόρους. Hervagiana prima, felici, ni fallor, typographi errore μίλακός τ' ἀνθεσφόρου. Nam vix quidquam consulto mutatum habet ea editio. Brunckius et Matthiae σμίλακός τ' ἀνθεσφόρου; de qua scriptura vide ad v. 108.

703. Noster v. 143. ῥεῖ δὲ γάλακτι πέδον, ῥεῖ δ' οἴνῳ, ῥεῖ δὲ μελισσᾶν | νέκταρι. Philostratus: Γέγραπται μὲν, ὦ παῖ, καὶ τὰ ἐν τῷ Κιθαιρῶνι, Βακχῶν χοροὶ, καὶ ὕποινοι πέτραι, καὶ νέκταρ ἐκ βοτρύων, καὶ ὡς γάλακτι τὴν βῶλον ἡ γῆ λιπαίνει. καὶ ἰδοὺ κιττὸς ἕρπει, καὶ ὄφεις ὀρθοὶ, καὶ θύρσοι, δένδρα, οἶμαι, μέλι στάζοντα. Quae non omnia ab Euripide sumta videntur. Si exstarent Aeschyli Pentheus aut Xantriae, in alterutra earum fabularum fortasse reperirentur, quae in Euripidis Bacchis non leguntur.

Ibid. Anonymus περὶ Σολοικίας apud Valckenarium p. 200. θύρσον δέ τις λαβοῦσα ἔπαισεν εἰς πέδον. Etiam Laur. λαβοῦσα. Quod ad πέδον attinet, hoc exemplo uti potuissem ad Med. 1369=1326. ubi ex conjectura scripsi: καὶ Σκύλλαν, ἣ Τυρσηνὸν ᾤκησεν πέτραν.

704. Ἐκπηδᾷ pro ἐξεπήδησε dictum monet grammaticus, cujus ad superiorem versum mentionem feci. Si exemplis opus esset, allegari posset Sophocles Aj. 31. φράζει τε κἀδήλωσεν.

705. Ex hoc versu cum 703. collato θύρσον et νάρθηκα diversos fuisse contendit Musgravius. De qua re jam dixi ad v. 113. Confer etiam vv. 735—738. ubi primo μόσχοις, deinde πόριν, tum δαμάλας dixit noster, ne ter boves eodem

καὶ τῇδε κρήνην ἐξανῆκ' οἴνου θεός.
ὅσαις δὲ λευκοῦ πώματος πόθος παρῆν,
ἄκροισι δακτύλοισι διαμῶσαι χθόνα,
γάλακτος ἑσμοὺς εἶχον. ἐκ δὲ κισσίνων
θύρσων γλυκεῖαι μέλιτος ἔσταζον ῥοαί.

nomine appellaret. Non igitur ex hoc loco ostendi potest, diversa instrumenta fuisse *θύρσον* et *νάρθηκα.*

707. Aldus *πόματος*. Laur. et edd. recentiores recte *πώματος*. Vide ad v. 279.

708. Pedum digitos intellige, ut apud nostrum Iph. T. 266. *ἄκροισι δακτύλοισι πορθμευόν ἴχνος.*

Ibid. Pal. *διαμῶσαι* supra scripto *λικμῶσαι*. Sic etiam Par. G. Alter Par. non nisi *λικμῶσαι* habet. Quam scripturam e confusione literarum *α* et *λ* ortam esse monet Brunckius. Mihi potius interpretatio esse videtur. Huc respicit Hesychius: *Διαμῶσαι: ζητοῦσαι.* Interpretatio pertinet ad *διαμώμεναι.* Duo verba prorsus diversa confundit etiam Suidas: *Διαμώμενος: θερίζων. καὶ διαμώμενοι, διασκάπτοντες, ζητοῦντες. Θουκυδίδης· Διαμώμενοι τὸν κάχληκα ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ, ἔπινον οἷον εἰκὸς ὕδωρ. καὶ αὖθις· Οἱ δὲ ἐσκήνουν ἐπὶ τῆς χιόνος διαμώμενοι καὶ μεταξὺ ἐκκαθαίροντες.* Vide Thucydidem IV. 26. Nostri, *clearing away.*

709. *Ἑσμὸς,* proprie *examen,* ut apum; figurate de quavis multitudine, ut equorum, hominum; item rerum, ut *ἑσμὸς μαρτυριῶν* et *ἀγαθῶν*: hic vero pro *copia*, quod rarius dicitur, *ἑσμὸς γάλακτος.* De numero enim saepe, de quantitate minus frequenter occurrit. Barnesius. *Ἑσμοὺς* aspirate, ut efferri debere hanc vocem monstrat Eustathius p. 178, 16. Adhibita illa pervulgato usu *ἐπὶ πλήθους καὶ ὄχλου,* an alibi occurrat quantitatem notans, non dixerim. Si cui hoc sensu minus adrideat, non inepte reponere possit, *γάλακτος εἶχον νάματ'*. Brunckius. *Ἑσμοὺς* satis tuetur Philostratus Vit. Sophist. I. 19. p. 511. [*τὰς δ' ἐννοίας ἰδίας τε καὶ παραδόξους ἐκδίδωσιν, ὥσπερ οἱ βακχεῖοι θύρσοι τὸ μέλι καὶ τοὺς ἑσμοὺς τοῦ γάλακτος.*] *Ἑσμὸν μελίσσης* pro *melle* dixit Epinicus Athenaei X. p. 432. C. Si probabilem conjecturam adferre voluisset Brunckius, *νασμοὺς γάλακτος* proposuisset. Sed nihil opus esse ex locis citatis clare patet, *Σωρὸς καὶ ἑσμὸς σοφίας* Themist. XXIX. p. 345. D. Porsonus. Epinici verba ita fere vulgo se habent; *γέροντα Θάσιον, τόν τε γῆς ἀπ' Ἀτθίδος | ἑσμὸν μελίσσης τῆς ἀκραχόλου γλυκύν.* Schweighaeuserus *νασμὸν* dedit auctore Raph. Fiorillo. Licet *ἑσμὸν μελίσσης* scripsisse videatur comicus, magis ad nostram rem esset *ἑσμὸς μέλιτος.* [Valckenarius Epist. ad Roeverum p. xlvii. apud Jacobsium Animadv. in Euripidem p. 114. *γάλακτος εἶχον νάματ'.* Ipse Jacobsius *νασμοὺς γάλακτος εἶχον.* Quas conjecturas inutiles esse ostendit Porsonus. *Ex Addendis.*] Quum *γάλακτος ἑσμοὺς* dixit Euripides, nescio an *ἐκβολὰς* potius quam *πλῆθος* in animo habuerit. Idem enim significant *ἱέναι* et *ἐκβάλλειν,* eo saltem sensu quo legitur v. 749. *εὔκαρπον ἐκβάλλουσι Θηβαίων στάχυν.* Conferendus omnino v. 765. *κρήνας ἐπ' αὐτὰς, ἃς ἀνῆκ' αὐταῖς θεός. Ἑσμοὶ* igitur fortasse *scaturigines* sunt. Ceterum *ἑσμοὺς* ante Brunckium pro *ἐσμοὺς* reposuit Barnesius. Confirmat hanc rationem compositum *ἀφεσμὸς,* cujus meminit Eustathius.

Ibid. Hervagiana prima *κισσινων* sine accentu. Hervagiana secunda aliaeque nonnullae *κισσινῶν* eodem errore quo *κισσινὸν* v. 25.

710. Aelianus de Nat. Animal. V. 42. *Ἐν Μηδίᾳ δὲ ἀποστάζειν*

ὥστ᾽ εἰ παρῆσθα, τὸν θεόν, τὸν νῦν ψέγεις,
εὐχαῖσιν ἂν μετῆλθες, εἰσιδὼν τάδε.
ξυνήλθομεν δὲ βουκόλοι καὶ ποιμένες,
κοινῶν λόγων δώσοντες ἀλλήλοις ἔριν,
ὡς δεινὰ δρῶσι, θαυμάτων τ᾽ ἐπάξια.
καί τις πλάνης κατ᾽ ἄστυ, καὶ τρίβων λόγων,
ἔλεξεν εἰς ἅπαντας· Ὦ σεμνὰς πλάκας
ναίοντες ὀρέων, θέλετε θηρασώμεθα
Πενθέως Ἀγαυὴν μητέρ᾽ ἐκ βακχευμάτων,
χάριν τ᾽ ἄνακτι [1] θῶμεν; — εὖ δ᾽ ἡμῖν λέγειν
ἔδοξε. θάμνων δ᾽ ἐλλοχίζομεν φόβαις,
κρύψαντες αὑτούς. αἱ δὲ τὴν τεταγμένην

1 δῶμεν;

τῶν δένδρων ἀκούω μέλι, ὡς ὁ Εὐριπίδης ταῖς Βάκχαις ἐν τῷ Κιθαιρῶνι φησὶν ἐκ τῶν κλάδων γλυκείας σταγόνας ἀποῤῥεῖν. Audacior esset, qui Aeliani testimonio utens Euripidem κλάδων pro θύρσων scripsisse contenderet, praesertim quum Philostratus, cujus verba ad v. 703. et ad v. 709. attuli, θύρσων legisse videatur. Thyrsum βακχεῖον κλάδον appellat noster v. 308.

711. Par. E. τοῦτον pro τὸν νῦν. Laur. ut vulgo. Piersonus Verisim. p. 74. legendum statuit: τόνδε θεόν, ὃν νῦν ψέγεις. Alia quoque tragicorum loca simili modo corrumpit. Hodie inter omnes constat, recte dici τὸν pro ὃν apud tragicos.

714. Par. G. καινῶν, quod admisit Musgravius. Revocavi κοινῶν, quod in Laur. legitur. Utravis scriptura defendi potest, sed melior mihi videtur ea, quae librorum auctoritate nititur.

716. Πλάνης, *peregrinus, non civis.* Πλάνος non confodissem. Brodaeus. Cujus neque interpretatio neque conjectura quidquam valet. Πλάνης κατ᾽ ἄστυ est, qui non semper rure vixit, sed aliquoties urbem invisit, ideoque ceteris pastoribus et bubulcis legem dare dignum se putat. Τρίβων λόγων est, qui oratores audiendo disertus factus est.

720. Si sanum est θῶμεν, saltem paullo insolentius sermonis genus est χάριν τινὶ θεῖναι. Sed scribendum puto aut θώμεθ᾽ aut θῶμεν. Noster Hec. 1211. εἴπερ τῷδ᾽ ἐβουλήθης χάριν | θέσθαι. El. 61. ἐξέβαλέ μ᾽ οἴκων, χάριτα τιθεμένη πόσει. Idem Hel. 927. τῷ δ᾽ οὐ δικαίῳ συγγόνῳ δώσεις χάριν (Aldus δίκην). Ibid. 946. δὸς τὴν χάριν μοι τήνδε, καὶ μιμοῦ τρόπους | πατρὸς δικαίου. Ibid. 1006. οὐδὲ συγγόνῳ χάριν | δοίην ἄν, ἐξ ἧς δυσκλεὴς φανήσομαι. Ibid. 1465. μίαν δέ μοι χάριν | δόντες, τὸ λοιπὸν εὐτυχῆ με θήσετε. Quater in una fabula ab Euripide dictum vides χάριν δοῦναι. Adde Hec. 899. Or. 104. Phoen. 435. 449. 1745. Alc. 61. Herc. 779. El. 1158. 1145. τοσήνδ᾽ ἐγὼ | δώσω χάριν σοι, σὺ δέ γ᾽ ἐμοὶ δίκην πατρός. Hinc potius legam δῶμεν quam θώμεθ᾽.

721. Pal. ἐλοχίζομεν.

722. Pal. a prima manu κρύψαντες αὐτούς. Poenitet me conjecturae κρύψαντες αὐτὰς propositae ad Heracl. 144. ubi minus accurate dixi: *Persuasum enim habeo, Sophoclem et Euripidem nunquam αὑτὸν et similia de prima aut secunda persona usurpasse.* Aliud est αὑτὸν

ὥραν ἐκίνουν θύρσον εἰς βακχεύματα,
Ἴακχον ἀθρόῳ στόματι, τὸν Διὸς γόνον
Βρόμιον καλοῦσαι· πᾶν δὲ συνεβάκχευ' ὄρος,
καὶ θῆρες· οὐδὲν δ' ἦν ἀκίνητον δρόμῳ.
κυρεῖ δ' Ἀγαυὴ πλησίον θρώσκουσά μου.
κἀγὼ 'ξεπήδησ', ὡς [1] συναρπάσαι θέλων, [1] ξυναρπάσαι
λόχμην κενώσας, ἔνθ' ἐκρυπτόμεν δέμας.
ἡ δ' ἀνεβόησεν· Ὦ δρομάδες ἐμαὶ κύνες,
θηρώμεθ' ἀνδρῶν τῶνδ' ὕπ'· ἀλλ' ἕπεσθέ μοι,

sive ἑαυτὸν pro ἐμαυτὸν vel σεαυτὸν, aliud αὐτοὺς sive ἑαυτοὺς pro ἡμᾶς αὐτοὺς vel ὑμᾶς αὐτούς. Exempla utriusque generis dedit Matthiae Gramm. Gr. §. 489. p. 709. qui ἐμαυτόν τε pro ἑαυτόν τε in Platonis Phaedone, σαυτὸν pro αὐτὸν in ejus Protagora fortasse reponere debebat.

Ibid. Piersonus Verisim. p. 127. τῇ τεταγμένῃ | ὥρᾳ γ' scribendum statuit. Cui respondet Reiskius: *In τὴν τεταγμένην subintelligitur κατὰ, triviali usu, ut mireris Piersonum potuisse p. 127. ad hunc lapidem offendere.* Aeschylus Eum. 108. καὶ νυκτίσεμνα δεῖπν' ἐπ' ἐσχάρᾳ πυρὸς | ἔθυον ὥραν οὐδενὸς κοινὴν θεῶν. Herodotus II. 2. τὴν ὥρην ἐπαγινέειν σφίσιν αἶγας. Hoc exemplo utitur Matthiae Gramm. Gr. §. 425. p. 608. Plura dedit Musgravius ad Hipp. 1131.

723. Reiskius ἀνεκίνουν.

[*Ibid.* Valckenarius: *Casaub. ad Pers. p. 143. Ex Addendis.*]

725. Aldus συνεβάκχευσ' ὄρος. Longinus sect. 15. καὶ παρὰ μὲν Αἰσχύλῳ παραδόξως τὰ τοῦ Λυκούργου βασίλεια κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Διονύσου θεοφορεῖται· Ἐνθουσιᾷ δὴ δῶμα, βακχεύει στέγη· ὁ δ' Εὐριπίδης τὸ αὐτὸ τοῦθ' ἑτέρως ἐφηδύνας ἐξεφώνησε· Πᾶν δὲ ξυνεβάκχευσ' ὄρος. Ed. Robortelli et MS. Par. συνεβάκχευεν, unde συνεβάκχευ' legendum censet Porsonus Adversar. p. 266. cujus verba sunt; *Melius convenirent tempora, si legeretur συνεβάκχευ'.*

727. Aldus κύρει δ' Αγαυὴ. Brunckius et Matthiae κύρει δ' Ἀγαυή. Cujusmodi elisiones apud Euripidem rarissimae sunt. Pal. a correctore κυρεῖ δ' ἀγαυὴ, quod admisi. Ipse Aldus Ion. 41. κυρεῖ δ' ἀνιππεύοντος ἡλίου κύκλῳ | προφῆτις εἰσβαίνουσα μαντεῖον θεοῦ. Victorius etiam El. 777. κυρεῖ δὲ κήποις ἐν καταῤῥύτοις βεβὼς, | δρέπων τερείνης μυρσίνης κάρα πλόκους. Plura vide ad Sophoclis Oed. T. 1245. ubi nunc legitur: καλεῖ τὸν ἤδη Λάϊον πάλαι νεκρόν.

728. Aldus κἀγὼ ξυνεπήδησ'. Pal. Laur. κἀγὼ 'ξεπήδησ'. Sic etiam e MSS. Par. Musgravius. Heathius conjecerat κἀγὼ 'πιπήδησ'.

729. Margo Barnesianae non male ἐκρυπτόμην. Musgravius. Pal. ἔνθ' ἐκρύπτομεν δέμας. Barnesii conjecturam admisit Brunckius, repudiavit Matthiae. Si propter singulare δέμας Barnesio displicuit plurale ἐκρύπτομεν, scire debebat, nihil in his literis ea constructione usitatius esse. Exempla vide ad Med. 1105=1077. ubi recte Brunckius: σῶμά τ' ἐς ἥβην ἦλυθε τέκνων! In primis observatu dignum est, quod praebet noster Cycl. 223. ὁρῶ γέ τοι τούσδ' ἄρνας ἐξ ἄντρων ἐμῶν | στρεπταῖς λύγοισι σῶμα συμπεπλεγμένους.

731. Aldus τῶνδ' cum plena distinctione, deinde ὑπ' ἀλλ' ἕπεσθέ μοι. Pal. τῶνδ' ὕπ' ἀλλ' ἕπεσθέ μοι. Laur. omnino recte. Recte distinguunt edd. recentiores, quarum nonnullae in accentu peccant. Aldinam scripturam corrigere voluit Brodaeus, in cujus annota-

ἔπεσθε, θύρσοις διὰ χερῶν ὡπλισμέναι. —
ἡμεῖς μὲν οὖν φεύγοντες, ἐξηλύξαμεν
Βακχῶν σπαραγμόν. αἱ δὲ νεμομέναις χλόην
μόσχοις ἐπῆλθον χειρὸς ἀσιδήρου μέτα. 735
καὶ τὴν μὲν ἂν προσεῖδες εὔθηλον πόριν
μυκωμένην ἔχουσαν ἐν χεροῖν δίκῃ·

tione leguntur verba: ἀνδρῶν ὕπο, ἐπῆλθον, *sine gladiis irruerunt.* Diversa conjunxit typographus.

733. An φυγόντες.

734. Laur. βακχῶν σπαραγμῶν.

Ibid. Pal. νεμομέναι.

735. Omnes libri χειρὸς ἀσιδήρου, anapaestum in quarta sede exhibentes. [Elmsleio hoc nos debere putavimus, ut χειρὸς, miro errore in χερὸς ab eo mutatum, restitueremus. ED. LIPS.]

736. Verba εὔθηλον πόριν *pinguem juvencam* vertit Portus. Eodem adjectivo utitur noster Iph. A. 579. εὔθηλοι δὲ τρέφοντο βόες. Ubi Portus *laeti*, Barnesius *mammosae*, quae vera vocabuli significatio videtur. Suidas: Θηλή: μαστὸς ὁ γαλουχῶν.

Ibid. Πόρτις apud Aeschylum et Sophoclem legitur, πόρις apud Euripidem, qui dixit Suppl. 628. Ἰὼ Ζεῦ, τᾶς παλαιομάτορος | παιδογόνε Ἰνάχου.

737. Reiskius ἕλκουσαν, Musgravius ἄγουσαν pro ἔχουσαν legendum conjicit. Vide ad verba ἐν χεροῖν δίκα.

Ibid. Ἔχουσαν ἐν χειροῖν δίκα, ἐν χειρῶν νόμῳ, id est, *vitulam interficientem.* Est enim χειρῶν νόμος, *consertis manibus rem gerere ac pugnare.* BRODAEUS. Δίκα) δίκῃ, πρὸς δίκην, πρὸς τιμωρίαν. *In manibus tenere ad poenam.* Vel haec ἐν χεροῖν δίκα idem valent ac ἐν χειρῶν νόμῳ, *belli jure.* PORTUS. Scaliger et Duportus δίχα legunt, hoc est *bifariam*, utpote διασπάρακτον. BARNESIUS. Brodaeum sequitur Musgravius, Scaligerum Reiskius, Brunckius et Matthiae. Quin et Muretum ad Catullum p. 827. δίχα legere monet Porsonus Adversar. p. 266. Brunckius confert v. 1208. χωρίς τε θηρὸς ἄρθρα διεφορήσαμεν. Si idem significant ἔχειν δίχα et χωρὶς διαφορεῖν, ego non video, qui locus sit verbis ἄλλαι δὲ δαμάλας διεφόρουν σπαράγμασιν. Ecquis enim unquam ita loquutus est: καὶ τὴν μὲν ἂν προσεῖδες βοῦν διασπαράσσουσαν, ἄλλαι δὲ βόας διεσπάρασσον. Dicet fortasse aliquis, diversa esse πόρις et δαμάλη. De qua re obscurius est Theocriti testimonium Idyll. I. 74. πολλαί οἱ πὰρ ποσσὶ βόες, πολλοὶ δέ τε ταῦροι, | πολλαὶ δ' αὖ δαμάλαι καὶ πόρτιες ὠδύραντο. Sed Euripides, qui paullo ante μόσχοις dixit pro βουσὶν, eodem sensu et πόριν et δαμάλας dixisse videtur. Neque ἔχουσαν δίχα pro διασπαράσσουσαν dici posse existimo. Praestat igitur altera scriptura ἔχουσαν ἐν χεροῖν δίκῃ, *tenentem manuum jure*, id est, βίᾳ, πρὸς βίαν, *vi.* Ἐν χειρῶν νόμῳ dixit Herodotus VIII. 89. ἅτε γὰρ νέειν ἐπιστάμενοι, τοῖσι αἱ νῆες διεφθείροντο, καὶ μὴ ἐν χειρῶν νόμῳ ἀπολλύμενοι, ἐς τὴν Σαλαμῖνα διένεον. Sic etiam Aeschines in Timarchum p. 261. A. φυλακτέον δὲ τοῖς μὲν ὀλιγαρχικοῖς, καὶ τοῖς τὴν ἄνισον πολιτείαν πολιτευομένοις, τοὺς ἐν χειρῶν νόμῳ τὰς πολιτείας καταλύοντας. Plura congesserunt interpretes. Nemo, quod sciam, praeter Euripidem ἐν χειρῶν δίκῃ dixit. Sed Hesiodeum χειροδίκαι haud inepte confert Musgravius. Ceterum Aldus et MSS. non δίκῃ, neque δίκᾳ, sed δίκα habent. Olim conjeci: μυκωμένην ἔχουσαν ἂν χεροῖν δία. Διὰ χερῶν pro ἐν χερσὶν modo dixit noster v. 732.

ἄλλαι δὲ δαμάλας διεφόρουν σπαράγμασιν.
εἶδες δ' ἂν ἢ πλευρ', ἢ δίχηλον ἔμβασιν,
ῥιπτόμεν' ἄνω τε καὶ κάτω. κρεμαστὰ δὲ
ἔσταζ' ὑπ' ἐλάταις ἀναπεφυρμέν' αἵματι.
ταῦροι δ' ὑβρισταὶ, κεἰς κέρας θυμούμενοι
τὸ πρόσθεν, ἐσφάλλοντο πρὸς γαῖαν δέμας,
μυριάσι χειρῶν ἀγόμενοι νεανίδων.
θᾶσσον δὲ διεφοροῦντο σαρκὸς ἐνδυτὰ,

Aldus δίκας pro δίας dedit Heracl. 1031. οἴκους pro οἴους Hel. 882.

739. Aldus πλευρὰν. Barnesius πλευρ', quod in πλεύρ' mutavit Schaeferus. Musgraviana πλευρ' sine accentu.

Ibid. Aldus διχηλὸν ut σιγηλόν. Errorem in exemplo suo correxit Scaliger. Barnesius diserte δίχηλον.

740. [Notandum ῥιπτόμενα pro ῥιπτομένην. Cujus constructionis exempla non dederunt Matthiae et Buttmannus. *Ex Addendis.*]

Ibid. Aldus: ἄνω, καὶκάτω. Pal. Laur. ἄνω τὲ καὶ κάτω. Barnesius ἄνω τε καὶ κάτω auctoribus Scaligero et Porto. Eadem verba leguntur v. 753.

Ibid. Aldus recte κρεμαστὰ δὲ. Sed δὲ ita scriptum exhibet, ut ab imperito typographo pro δ' accipi possit. Unde edd. nonnullae κρεμαστὰ δ'.

742. Κεἰς κέρας θυμούμενοι, *et cornibus ferociter insultantes.* Athenaeus Dipnos. β. κὲκ κέρως θυμούμενοι legit. Brodaeus. Athenaeus p. 38. E. εἰσὶ δ' οἱ καὶ θυμικοὶ γίνονται. Εὐριπίδης· Ταῦροι δ' ὑβρισταὶ κεἰς κέρας θυμούμενοι. Eustathius p. 1910, 18. καθότι οὖν θυμικὸν ὁ ταῦρος, ὡς καὶ Εὐριπίδης δηλοῖ ἐν τῷ, ταῦροι δ' ὑβρισταὶ εἰς κέρας θυμούμενοι, ταύροις εἰκαστέον τοὺς ἐξοίνους. Euripidem sequi videtur Aelianus de Nat. Animal. IV. 35. ὅταν δὲ ἀφεθῇ [ὁ βοῦς], πολλάκις τῷ σκέλει παίσας συνέτριψε μέρος τι τοῦ βουκόλου· πολλάκις δὲ καὶ θυμωθεὶς εἰς κέρας, εἶτα ἐμπεσὼν, ἀπέκτεινεν αὐτόν. Idem XVI. 31. εἰσὶ δὲ ἄγριοι καὶ ὑβρισταὶ [οἱ βόες], καὶ εἰς κέρας θυμοῦνται δεινῶς. Idem ὑπὸ θυμοῦ τεθηγμένον ταῦρον καὶ ὑβρίζοντα εἰς κέρας dixit IV. 48. Sic etiam Latini. Virgilius Georg. III. 232. *et tentat sese, atque irasci in cornua discit, | arboris obnixus trunco.* Idem Aen. XII. 102. *Mugitus veluti cum prima in proelia taurus | terrificos ciet, atque irasci in cornua tentat, | arboris obnixus trunco.* Ovidius Metam. VIII. 882. *Armenti modo dux, vires in cornua sumo.* Haec exempla non docent, quid sit εἰς κέρας θυμοῦσθαι, *irasci in cornua*, neque satis mihi faciunt interpretes. Musgravius: *Significare videtur taurus, capite oblique demisso, ictum minitans: quod Nonno est* ὀξὺ κέρας δοχμώσεν *p.* 719. Conferendus omnino noster Hel. 1571. ταύρειος δὲ ποὺς | οὐκ ἤθελ' ὀρθὸς σανίδα προσβῆναι κάτα, | ἀλλ' ἐξεβρυχᾶτ', ὄμμ' ἀναστρέφων κύκλῳ· | κυρτῶν τε νῶτα, κεἰς κέρας παρεμβλέπων, | μὴ θιγγάνειν ἀπεῖργεν.

743. Aldus τοπρόσθεν. Pal. Laur. τὸ πρόσθεν.

Ibid. Reiskius πρὸς γᾶν δέσμιοι.

744. Μυριάδας pro μυρίας dixisse videtur tragicus Rhes. 913. μυριάδας τε πόλεις | ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἐκένωσεν. Unde nescio an legendum μυριάσι χερσὶν apud Euripidem.

745. Σαρκὸς ἐνδυτὰ, *pelles.* Brodaeus. Ut ἐνδυτὰ νεβρίδων v. 111. ipsae sunt νεβρίδες, ita σαρκὸς ἐν-

ἢ σὺ ξυνάψαις βλέφαρα βασιλείοις κόραις.
χωροῦσι δ' ὥστ' ὄρνιθες ἀρθεῖσαι δρόμῳ,
πεδίων ὑποτάσεις, αἳ παρ' Ἀσωποῦ ῥοαῖς
εὔκαρπον ἐκβάλλουσι Θηβαίων στάχυν·
Ὑσίας τ' Ἐρυθράς θ', αἳ Κιθαιρῶνος λέπας
νέρθεν κατῳκήκασιν, ὥστε πολέμιοι,

ὄντα pro ipsa carne, quae ossium tegumentum est, malo accipere. Quam interpretationem confirmare videtur noster v. 1133. πᾶσα δ' ἡματωμένη | χεῖρας, διεσφαίριζε σάρκα Πενθέως. Caveant autem tirones, ne ἐνδυτὰ pro nominativo accipiant, quod fecisse videtur Portus. Ejusdem constructionis exemplum praebet noster v. 743. ἐσφάλλοντο πρὸς γαῖαν δέμας. Quod ad accentum attinet, Aldus ἔνδυτα dedit, nec variare videntur MSS. Barnesius, quem sequuntur Brunckius et Matthiae, diserte ἐνδυτά. Musgravius ut Aldus.

746. Pal. ἢ σὺ ξυνάψαι. Laur. ἢ σὲ ξυνάψαι. Quam scripturam admisit Matthiae. Vulgatam confirmare videtur noster Hipp 1186. καὶ θᾶσσον ἢ λέγοι τις, ἐξηρτυμένας | πώλους παρ' αὐτὸν δεσπότην ἐστήσαμεν. Indicativum habet El. 824. θᾶσσον δὲ βύρσαν ἐξέδειρεν, ἢ δρομεὺς | δισσοὺς διαύλους ἱππίους διήνυσε. Revocavi igitur ἢ σὺ ξυνάψαις. Qua ratione absit ἄν, non hujus est loci dicere.

Ibid. Βασιλείοις κόραις. Male haec ad pupillas oculorum Penthei referunt. Βασίλειοι κόραι sunt tres Cadmi filiae. MUSGRAVIUS. Βασιλείαις κόραις refertur ad διεφοροῦντο, tanquam si scriptum esset, θᾶσσον διεφοροῦντο ὑπὸ τῶν βασιλείων κορῶν, ἢ σὺ — Eaedem infra v. 1078. [1087] Κάδμου κόραι, *Cadmi filiae*, dicuntur. BRUNCKIUS. Qui solus βασιλείαις. Matthiae ut vulgo βλέφαρα βασιλείοις κόραις, omissa distinctione, quam post βλέφαρα invexerat Musgravius, cujus interpretatio valde inepta mihi videtur.

748. Aldus πεδίων ὑπὸ τάσεις. Reiskius ἐπὶ τάσεις. Heathii conjecturam ὑποτάσεις tacite admisit Musgravius, nec dissentiunt Pal. et Laur. Vocabulum ita explicat Heathius: *Ideo autem* ὑποτάσεις *appellantur, quod camporum aequora ita sub monte Cithaerone extendebantur.*

Ibid. Aldus Αἰσωποῦ, quod nemo correxit ante Musgravium. Imo *Aesopi* interpretes Latini. In Laur. recte scriptum ἀσωποῦ. Aldus etiam Ἀσωποῦ v. 1042.

749. Aldus θηβαῖον. Laur. θηβαίων, quod e MSS. Par. admisit Brunckius. *Non* (inquit) *deterius esset* Θηβαίοις.

750. Brunckius: Ὑσίας δ', Ἐρυθράς θ'. Quae verba non a χωροῦσι sed ab ἐπεισπεσοῦσαι pendere recte monet. Mutavit igitur particulam, et plenius quam in superioribus editionibus post στάχυν distinxit. Hoc quidem recte. Particula vero τε, ni fallor, aeque bene huic constructioni convenit ac δέ. Confer vv. 568. 1128. Eam igitur revocavi.

Ibid. Aldus Ὑσίας τ' ἐρυθράς, *et ad Hysias rubras.* Ita enim interpretatur Portus. Paullo mendosius Pal. ὑσίας τ' ἐρυθρᾶς. Melius Laur. ὑσίας τ' ἐρυθρᾶς θ'. Barnesius Ὑσίας τ' Ἐρυθράς θ'. Ita legendum jampridem viderat Brodaeus, e cujus penu veniunt, quae de his oppidis dixit Barnesius. Instar omnium erit Pausanias IX. c. 2. p. 714. γῆς δὲ τῆς Πλαταιΐδος ἐν τῷ Κιθαιρῶνι ὀλίγον τῆς εὐθείας ἐκτραπεῖσιν ἐς δεξιὰ, Ὑσιῶν καὶ Ἐρυθρῶν ἐρείπιά ἐστι, πόλεις ποτὲ τῶν Βοιωτῶν ἦσαν, κ. τ. ἑ.

ἐπεισπεσοῦσαι, πάντ' ἄνω τε καὶ κάτω
διέφερον, ἥρπαζον μὲν ἐκ δόμων τέκνα,
ὁπόσα δ' ἐπ' ὤμοις ἔθεσαν, οὐ δεσμῶν ὕπο
προσείχετ', οὐδ' ἔπιπτεν εἰς μέλαν πέδον,
οὐ χαλκὸς, οὐ σίδηρος. ἐπὶ δὲ βοστρύχοις
πῦρ ἔφερον, οὐδ' ἔκαιεν. οἱ δ' ὀργῆς ὕπο
εἰς ὅπλ' ἐχώρουν, φερόμενοι Βακχῶν ὕπο.
οὗπερ τὸ δεινὸν ἦν θέαμ' ἰδεῖν, ἄναξ.
τοῖς μὲν γὰρ οὐχ ἥμασσε λογχωτὸν βέλος,

754. Cum hoc versu, qui in editione Oxon. est 755. desinunt duo regii codices: non, ut ait Musgravius in notis, cum v. 751. qui nobis est 740. [hujus ed. 750.] Post verba οὐ δεσμῶν ὕπο, G. in fine paginae habet λείπει. In E. post eadem verba ad latus scriptum, λείπει φύλλα τρισκαίδεκα, cujus rei fides penes librarium esto. Quae hujus dramatis in eodem codice exstant, XIX. foliis continentur. Brunckius. Musgravius in annotatione ad v. 751. suae ed. *Porro in hoc versu desinunt* MSS. E. G. Idem in indice codicum: *denique Bacchae usque ad v. 754. ubi adjecit Librarius verba λείπει φύλλα τρὶς καὶ δέκα.* Imo, usque ad v. 755. qui nobis est 754. Verba λείπει φύλλα τρισκαίδεκα non librarius codicis E. sed ipse Lascaris scripsit, modo ejus manu exaratum sit epigramma, quod in initio libri legitur: *Σοὶ τόδε, θεῖε Ῥίδολφ', οὐκ εὐτελὲς, εἴγε ποθεινὸν, | ἀντ' εὐεργεσίης Λάσκαρις ἀντίδοσιν.* Eadem manus in altero volumine ejusdem codicis E. haec scripsit: *Ἰστέον ὅτι τὸ δρᾶμα τὸ ἐπιγραφόμενον ἡ Ἠλέκτρα οὐκ ἐξέδωκεν Ἄλδος, οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς οἶμαί πω. ζητητέον δὲ εἴ ἐστιν Εὐριπίδου, καὶ τίνος ἐστί. τέτακται δὲ πέμπτον ἐν ταύτῃ τῇ βίβλῳ. ἄρχεται δὲ, ὦ γῆ παλαιὰ Ἄργος Ἰνάχου ῥοαί.* Quum folia tredecim deesse monuit, ad Aldinam editionem respexisse mihi videtur. Nam si folium in quo legitur v. 754. *primum* appellabimus, primum Cyclopis folium erit decimum quartum. Sed decimum tertium non nisi charta pura est, neque in censum venire debebat. In Laur. nihil annotatum est praeter λείπει a recentiori manu. Plura dixi in praefatione.

757. Aldus οὐδ' ἐκαίεθ'. Solus Matthiae οὐδ' ἐκάεθ'. Cui verbo nominativum τὰ βόστρυχα suppeditat Barnesius. Apud Nonnum quidem reperi βόστρυχα, apud tragicos autem non nisi βόστρυχοι et βοστρύχους. Reposui igitur οὐδ' ἔκαιεν, nempe τὸ πῦρ. Ἔκαιεν an ἔκαεν rectius scribatur, ad Sophoclem aliquando quam potero accuratissime disputabo. Interea iis accedo, qui αἰετὸς, καίειν et κλείειν apud tragicos servanda existimant.

758. Φερόμενοι pro συλώμενοι. Porti interpretationem *agitati* in *spoliati* mutavit Barnesius. Activam formam habet noster Hec. 803. *οἵτινες ξένους | κτείνουσι, καὶ θεῶν ἱερὰ τολμῶσιν φέρειν.*

759. Noster Med. 1167. *τοὐνθένδε μέντοι δεινὸν ἦν θέαμ' ἰδεῖν.* Sequentia propter articulum affero. Iph. T. 320. *οὗ δὴ τὸ δεινὸν παρακέλευσμ' ἠκούσαμεν.* Ibid. 1366. *ὅθεν τὰ δεινὰ πλήγματ' ἦν γενειάδων.*

760. Aldus: *τοὺς μὲν γὰρ οὐχ' ἥμασσε λογχατὸν βέλος.* Pal. *τᾶς μὲν γὰρ οὐχ' ἥμασσε λογχωτὸν βέλος.* Legendum *τὰς μὲν γὰρ* monuit Brodaeus. MSS. Stephani *τῶν* et *τοῖς,* quorum alterutrum Bro-

κεῖναι δὲ θύρσους ἐξανιεῖσαι χερῶν,
ἐτραυμάτιζον κἀπενώτιζον φυγῇ
γυναῖκες ἄνδρας, οὐκ ἄνευ θεῶν τινος.
πάλιν δ' ἐχώρουν ὅθεν ἐκίνησαν πόδα,
κρήνας ἐπ' αὐτὰς, ἃς ἀνῆκ' αὐταῖς θεός.
† νίψαντο δ' αἷμα. σταγόνα δ' ἐκ παρηΐδων
γλώσσῃ δράκοντες ἐξεφαίδρυνον χροός.
τὸν δαίμον' οὖν τόνδ', ὅστις ἔστ', ὦ δέσποτα,
δέχου πόλει τῇδ'. ὡς τά τ' ἄλλ' ἐστὶν μέγας,
κἀκεῖνο φασὶν αὐτὸν, ὡς ἐγὼ κλύω,
τὴν παυσίλυπον ἄμπελον δοῦναι βροτοῖς.

daei conjecturae anteponendum esse subtili disputatione demonstrare conatur. Genitivum habent edd. recentiores ante Barnesium, qui τὰς admisit. Sic etiam Musgravius in annotatione, qui nescio quo casu in textu habet Τοὺς. Genitivum revocavit Brunckius, quem sequitur Matthiae. Omnino legendum τοῖς, unde fluxit et τοὺς et τᾶς. Longius ab his abest τῶν, neque legi potest τὰς μὲν sequente κεῖναι δέ. Hoc argumento neque Stephanus usus est, neque qui sententiam ejus amplexus est Heathius.

Ibid. Edd. recentiores λογχωτὸν ex emendatione Stephani, quam confirmat Pal. Ἔγχεά τε λογχωτὰ dixit Bacchylides apud Fulvium Ursinum p. 200.

761. Plutarchus T. II. p. 614. A. ὡς γὰρ αἱ παρ' Εὐριπίδῃ Μαινάδες ἄνοπλοι καὶ ἀσίδηροι τοῖς θυρσαρίοις παίουσαι τοὺς ἐπιτιθεμένους τραυματίζουσιν, οὕτω τῶν ἀληθινῶν φιλοσόφων καὶ τὰ σκώμματα καὶ οἱ γέλωτες τοὺς μὴ παντελῶς ἀτρώτους κινοῦσιν ἀμωσγέπως καὶ συνεπιστρέφουσιν.

762. *Κἀπενώτιζον φυγῇ. Terga vertere coegerunt:* significatione transitiva. Neutrum νωτίζω exstat Androm. 1138. [1141.] οἱ δ' ὅπως πελειάδες | ἱέρακ' ἰδοῦσαι, πρὸς φυγὴν ἐνώτισαν. Et Soph. Oed. 193. Brunckius.

763. Pal. γυναῖκας ἄνδρας.

Ibid. Aeschylus Pers. 164. ὄλβον, ὃν Δάρειος ἦρεν οὐκ ἄνευ θεῶν τινος.

764. Ὅθεν pro ἐκεῖσε ὅθεν. Vide ad ἵνα v. 1580.

765. Aldus κρήναις ἐπ' αὐταῖς. Pal. κρήνας ἐπ' αὐτάς. Sic etiam Bentleius ad Horatium et Reiskius, quorum conjecturam a Musgravio probatam admisit Brunckius. [Porsonus vero apud Kiddium p. 190. κρήναις τ' ἐπ' αὐταῖς, ἃς ἀνῆκ' αὐταῖς θεὸς, | αἵματος ἔνιψαν σταγόνα, καὶ παρηΐδων | γλώσσῃ δράκοντες ἐξεφαίδρυναν χροός. *Ex Addendis.*]

766. De νίψαντο vide ad γυμνοῦντο v. 1152.

767. Aldus δράκοντος. Brunckius δράκοντες ex conjectura Reiskii, cujus verba sunt: *Constructio est δράκοντες ἐφαίδρυνον σταγόνα ἐκ τοῦ χροὸς ἐκ τῶν παρηΐδων. —— Nam ἐκ παρηΐδων est idem atque ἐν ταῖς παρειαῖς.* Quam interpretationem falsam esse ostendit noster Hel. 1095. παρῇδί τ' ὄνυχα φόνιον ἐμβαλῶ χροός. Constructio igitur est: δράκοντες ἐξεφαίδρυνον σταγόνα ἐκ παρηΐδων χροός.

770. Noster Phoen. 744. Ἐπτ' ἄνδρας αὐτοῖς φασὶν, ὡς ἤκουσ' ἐγὼ, κ. τ. ἑ. Nihil de his tautologiae exemplis dixit Brunckius, qui minus facilem se praebuit ad Med. 288=282. κλύω δ' ἀπειλεῖν σ', ὡς ἀπαγγέλλουσί μοι.

οἴνου δὲ μηκέτ' ὄντος, οὐκ ἔστιν Κύπρις,
οὐδ' ἄλλο τερπνὸν οὐδὲν ἀνθρώποις ἔτι.
ΧΟ. *Ταρβῶ μὲν εἰπεῖν τοὺς λόγους ἐλευθέρους*
εἰς τὸν τύραννον· ἀλλ' ὅμως εἰρήσεται.
Διόνυσος ἥσσων οὐδενὸς θεῶν ἔφυ.
ΠΕ. *Ἤδη τόδ' ἐγγὺς, ὥστε πῦρ, ἐφάπτεται*
ὕβρισμα Βακχῶν, ψόγος ἐς Ἕλληνας μέγας.
ἀλλ' οὐκ ὀκνεῖν δεῖ. στεῖχ' ἐπ' Ἠλέκτρας ἰὼν
πύλας. κέλευε πάντας ἀσπιδηφόρους,
ἵππων τ' ἀπαντᾶν ταχυπόδων ἐπεμβάτας,
πέλτας θ' ὅσοι πάλλουσι, καὶ τόξων χερὶ
ψάλλουσι νευρὰς, ὡς ἐπιστρατεύσομεν
Βάκχαισιν. οὐ γὰρ ἀλλ' ὑπερβάλλει τάδε,
εἰ πρὸς γυναικῶν πεισόμεσθ' ἃ πάσχομεν.
ΔΙ. *Πείθει μὲν οὐδὲν, τῶν ἐμῶν λόγων κλύων,*

772. Quidam *μὴ παρόντος*. Brodaeus. Tres versus 771. 772. 773. sine ulla scripturae diversitate leguntur apud Athenaeum p. 40. B. Ex Athenaei verbis sola *Εὐριπίδης ἐν Βάκχαις φησὶ* hodie exstant. E medio versu sumtum illud, *Sine Cerere et Baccho friget Venus*, monent interpretes.

775. Noster Hec. 824. *καὶ μὴν ἴσως μὲν τοῦ λόγου κενὸν τόδε, | Κύπριν προβάλλειν· ἀλλ' ὅμως εἰρήσεται.*

779. Hujus portae meminit Aeschylus Theb. 429. Euripides Phoen. 1136. 1563. Suppl. 651. aliique. Per eam, ni fallor, ex Attica venientes urbem ingrediebantur. Non mirum igitur, si saepius eam memorant Athenienses quam ceteras Thebarum portas.

783. Verba *ὡς ἐπιστρατεύσομεν Βάκχαισι* caveant tirones ne cum Porto, quem sequuntur Barnesius et Musgravius, Latine reddant *ut bellum inferamus Bacchis*. Quo sensu *ἐπιστρατεύσωμεν* dixisset Euripides. Hoc *ὡς* non *ἵνα* sed *ἐπεὶ* significat. Nihilo melius rem gessit Portus ad Andr. 718. *ἔπαιρε σαυτὴν, ὡς ἐγὼ, καίπερ τρέμων, | πλεκτὰς ἱμάντων στροφίδας ἐξανήσομαι.* Sed exemplum magis observatione dignum praebet Sophocles Oed. C. 1725. AN. *Πάλιν, φίλα, συθῶμεν. ΙΣ. Ὡς τί ῥέξομεν;* Sic enim legendum.

784. *Οὐ γὰρ ἀλλὰ, ἀντὶ τοῦ, καὶ γάρ*. Brodaeus. Noster Suppl. 570. *Κλύοιμ' ἄν. οὐ γὰρ ἀλλὰ δεῖ δοῦναι μέρος.* Iph. T. 1005. *οὐ γὰρ ἀλλ' ἀνὴρ μὲν ἐκ δόμων | θανὼν, ποθεινὸς, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ.* Nec saepius apud Euripidem. Aristophanes Nub. 232. *οὐ γὰρ ἀλλ' ἡ γῆ βίᾳ | ἕλκει πρὸς αὑτὴν τὴν ἰκμάδα τῆς φροντίδος.* Schol. *Οὐ γὰρ, ἀλλ' ἡ γῆ βίᾳ: ἀντὶ τοῦ, καὶ γὰρ, Ἀττικῶς. Καλλίμαχος· Ἀκούσαθ' Ἱππώνακτος. οὐ γὰρ ἀλλ' ἥκω. ἀντὶ τοῦ, καὶ γάρ.*

786. Versui huic et sequentibus per totam scenam (exceptis quos mox notabimus), qui *Nuncio* vulgo tribuuntur, praefigenda est Bacchi persona. Tyrwhittus. Similia monuit Heathius, qui ad verba *ὡς ἐπιστρατεύσομεν Βάκχαισι* haec annotavit: *Post haec verba protinus e scena egreditur Nuncius jussa Penthei peracturus, neque amplius in hoc actu comparet.* Hos sequitur Musgravius in an-

Πενθεῦ. κακῶς δὲ πρὸς σέθεν πάσχων ὅμως,
οὔ φημι χρῆναί σ᾽ ὅπλ᾽ ἐπαίρεσθαι [1] θεῷ, 1 θεῷ.
ἀλλ᾽ [2] ἡσυχάζειν. Βρόμιος οὐκ ἀνέξεται 2 ἡσύχαζε.
κινοῦντα Βάκχας εὐΐων ὀρῶν ἄπο. 790
ΠΕ. Οὐ μὴ φρενώσεις μ᾽, ἀλλὰ δέσμιος φυγὼν
σώσει τόδ᾽; ἢ σοὶ πάλιν ἀναστρέψω δίκην.
ΔΙ. Θύοιμ᾽ ἂν αὐτῷ μᾶλλον, ἢ θυμούμενος,

notatione, Brunckius in textu. Reiskii sententiam vide ad v. 845.

787. Ita distinguit Aldus: *κακῶς δὲ πρὸς σέθεν πάσχων, ὅμως | οὔ φημι κ. τ. ἑ.* Sic etiam v. 1315. *καὶ γὰρ οὐκέτ᾽ ὤν, ὅμως | τῶν φιλτάτων κ. τ. ἑ.* Distinctiones in Hervagiana secunda omissas revocavit Brunckius. Aut post *ὅμως* ponendae, aut omnino omittendae mihi videntur. Plura vide ad Sophoclis Aj. 15. *ὡς εὐμαθές σου, κἂν ἄποπτος ᾖς ὅμως, | φώνημ᾽ ἀκούω καὶ ξυναρπάζω φρενί.*

789. Malim *ἀλλ᾽ ἡσύχαζε* cum plena distinctione post superiora verba. Homerus Il. Υ. 196. *ἀλλά σ᾽ ἔγωγ᾽ ἀναχωρήσαντα κελεύω | ἐς πληθὺν ἰέναι, μηδ᾽ ἀντίος ἵστασ᾽ ἐμεῖο, | πρίν τι κακὸν παθέειν. ῥεχθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω.*

790. Aldus *κινοῦντι*. Edd. recentiores *κινοῦντα*. Ita noster Alc. 505. *τούτους ἀνασχοῦ δεσπότας ἐμῶν δόμων.* Ibid. 944. *πῶς γὰρ δόμων τῶνδ᾽ εἰσόδους ἀνέξομαι;* Andr. 933. *σὺ τὴν κακίστην αἰχμάλωτον ἐν δόμοις | δούλην ἀνέξει σοὶ λέχους κοινουμένην;* Constructio ut apud Sophoclem Aj. 136. *σὲ μὲν εὖ πράσσοντ᾽ ἐπιχαίρω.*

791. Aldus: *οὐ μὴ φρενώσεις μ᾽, ἀλλὰ δέσμιος φυγὼν, | σώσει τόδ᾽, ἢ σοὶ πάλιν ἀναστρέψω δίκην.* Nihil e Pal. enotavit Amatius, praeter *σώσῃ τόδ᾽ ἢ σοί.* Mire variant interpretes. Quae dixerunt Brodaeus et Reiskius, ut nimis absurda, memorare supersedeo. Portus: *Nequaquam me castigabis: sed vinctus,* aut *elapsus fuga, servabis hoc* tuum corpus, *aut alias infligam tibi poenam.* Idem *σώσει* Attice dictum pro *σώσῃ*, hoc autem pro *σώσεις* accipiendum monet. Heathius: *Haudquaquam me castigabis, sed vinctus cum fuga sis elapsus, hoc malum emendabis, aut in te iterum poenam revolvam.* Is *σώσεις* reponendum censet. Sic etiam Scaliger. Tyrwhittus: *Οὐ μὴ φρενώσεις, ἀλλὰ δέσμιος φυγῶν | δώσεις, ὅταν σοι πάλιν ἀναστρέψω, δίκην. Non me docebis, sed vinctus fugarum | dabis poenas, cum tibi rursus rediero.* Hanc scripturam recte improbat Musgravius, qui vulgatam ita explicat: *Non tu desines me admonere, sed cum ex vinculis evaseris, hoc contentus eris? Alioqui tibi poenam hanc redintegrabo.* Ita in annotatione, neque multo secus in versione Latina. Idem sensu non mutato legi posse monet: *ἢ σοι πάλιν ἀναστρέψει δίκη.* Recte explicuit verba *Οὐ μὴ φρενώσεις με*, de quibus vide ad *Οὐ μὴ προσοίσεις χεῖρα* v. 343. *Μή με νουθέτει* eodem sensu dixit noster Ion. 1397. *μὴ σὺ νουθέτει* Herc. 855. Deinde *δέσμιος φυγὼν* pro *ἐκ δεσμῶν φυγὼν* dictum videtur. Quod sequitur *σώσει τόδε* interpretatur Brunckius: *hoc tibi conserva; hoc ne amittas caveto.* Nempe, *τὸ πεφευγέναι σε ἐκ δεσμῶν.* Nostri, *keep this in mind.* Confert Brunckius Sophoclem El. 1257. *Ξύμφημι κἀγώ. τοιγὰρ οὖν σώζου τόδε.* Plura ad *διώλεσα*, quod pro *ἐπελαθόμην* dixit idem Oed. T. 318. [Jacobsius Exercitat. Crit. T. I. p. 152. *τόδ᾽ ἤν σοι πάλιν ἀναστρέψω*, cetera ut Tyrwhittus. *Ex Addendis.*]

πρὸς κέντρα λακτίζοιμι θνητὸς ὢν θεῷ.
ΠΕ. Θύσω, φόνον γε θῆλυν, ὥσπερ ἄξιαι,
πολὺν ταράξας ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.
ΔΙ. Φευξεῖσθε πάντες· καὶ τόδ᾽ αἰσχρὸν, ἀσπίδας
θύρσοισι Βακχῶν ἐκτρέπειν χαλκηλάτους.

794. Zenobius V. 70. *Πρὸς κέντρα λακτίζειν: παροιμία, ἧς μέμνηται Εὐριπίδης· Πρὸς κέντρα λακτίζοι θνητὸς ὢν θεῷ. καὶ Αἰσχύλος δὲ ταύτης μέμνηται.* De eo vix quidquam indictum reliquerunt Erasmus Chil. I. Centur. III. 46. p. 131. et interpretes Novi Testamenti ad Acta Apost. 9, 5. 26, 14. Sequentia collegit Wetstenius. Pindarus Pyth. II. 174. *ποτὶ κέντρον δέ τοι λακτίζεμεν, ὀλισθηρὸς οἶμος.* Aeschylus Prom. 322. *οὐκ οὖν ἔμοιγε χρώμενος διδασκάλῳ, | πρὸς κέντρα κῶλον ἐκτενεῖς, εἰδὼς ὅτι | τραχὺς μόναρχος οὐδ᾽ ὑπεύθυνος κρατεῖ.* Ag. 1633. *πρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε, μὴ πταίσας μογῇς.* Euripides Peliadum fragm. IV. *Πρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε τοῖς κρατοῦσί σου.* Nondum mihi videre contigit Io. Georg. Hageri Dissertationem de Graecorum Proverbio *πρὸς κέντρα λακτίζειν*, quae Lipsiae prodiit a 1738. Noster Iph. T. 1396. non *πρὸς κέντρα* sed *πρὸς κῦμα λακτίζοντες* dixit.

795. Castigo *θήσω.* Sic infra [v. 835.] *ἀλλ᾽ αἷμα θήσεις.* Nec me movet, quod supra dixerit [v. 793.] *θύοιμ᾽ ἂν αὐτῷ μᾶλλον.* Idem in Orest. [831.] *ἢ ματροκτόνον αἷμα χειρὶ θέσθαι.* BRODAEUS. Cujus conjecturam in edd. recentiores admissam, a Reiskio vero improbatam, repudiavit Musgravius. Idem *φόνον* a *ταράξας* regi monet. Insolitum fortasse sermonis genus *φόνον ταράξαι*, sed sensus perspicuus est, *φόνον σὺν ταραγμῷ ποιῆσαι.*

797. 798. Baccho tribuendum est hoc distichon, quod miror Interpretes non vidisse. MUSGRAVIUS. Imo vidit Reiskius, cujus verba sunt: 797 *et* 798 *non Penthei sunt, sed nuncii, seu Dionysi ipsius.* Viderunt etiam Heathius et Tyrwhittus. Vulgo Pentheo tribuuntur 795—798. nuncio 799. 800. 801. Personas recte constituit Brunckius, praeeuntibus Heathio, Tyrwhitto et in annotatione Musgravio.

797. *Φευξοῦμαι* pro *φεύξομαι* Dorice et Attice. BARNESIUS. Quod monere potuisset ad v. 658. *ἡμεῖς δέ σοι μενοῦμεν, οὐ φευξούμεθα.* Hujus futuri praeter necessitatem usurpati alterum exemplum praebet noster Med. 604. *ἐγὼ δ᾽ ἔρημος τήνδε φευξοῦμαι χθόνα.* Utrumque mihi suspectum est, eoque magis, quod in Aldina legitur Or. 1595. *οὐ φευξούμεθα, πυρὶ δ᾽ ἀνάψομεν δόμους.* Nonnulli libri *φευξούμεσθα* Hipp. 1093. sed recte Aldus *φευξόμεσθα.*

Ibid. Reiskius *καίτοι αἰσχρὸν*, Musgravius *κεἰ τόδ᾽ αἰσχρὸν*, *etiamsi turpe sit*, legendum conjecit. Nihil est in vulgata *καὶ τόδ᾽ αἰσχρὸν*, quod mihi displiceat.

798. Activum *ἐκτρέπειν* pro passivo *ἐκτρέπεσθαι* positum Attice. PORTUS. *Ἐκτρέπειν* non hic pro *ἐκτρέπεσθαι*, sed ita locus exponendus: *αἰσχρὸν γὰρ, ἡμᾶς, ἄνδρας ὄντας, ῥιψασπίδων δίκην, θύρσοις Βακχῶν γυναικῶν ἐκτρέπειν καὶ λιπεῖν τὰς ἀσπίδας ἡμῶν.* BARNESIUS. Secundum Portum Musgravius. Ego potius Barnesio assentior, licet non optime mihi constet quid sit *ἐκτρέπειν*, quod pro *ἀποβάλλειν* aut *λείπειν* dictum vix putem.

799. *Ἀπόρῳ, difficili.* Herodotus IX. 46. *τοῖσι γὰρ μήτε ἄστεα μήτε τείχεα ᾖ ἐκτισμένα, ἀλλὰ φερέοικοι ἐόντες, πάντες ἔωσι ἱπποτοξόται,* —— *κῶς οὐκ ἂν εἴησαν οὗτοι ἄμα-*

ΠΕ. Ἀπόρῳ γε τῷδε συμπεπλέγμεθα ξένῳ,
ὃς οὔτε πάσχων οὔτε δρῶν σιγήσεται.
ΔΙ. Ὦ τᾶν, ἔτ' ἐστὶν εὖ καταστῆσαι τάδε.
ΠΕ. Τί δρῶντα; δουλεύοντα δουλείαις ἐμαῖς;
ΔΙ. Ἐγὼ γυναῖκας δεῦρ' ὅπλων ἄξω δίχα.
ΠΕ. Οἴμοι, τόδ' ἤδη δόλιον εἴς με μηχανᾷ.
ΔΙ. Ποῖόν τι, σῶσαί σ' εἰ θέλω τέχναις ἐμαῖς;
ΠΕ. Ξυνέθεσθε κοινῇ τάδ', ἵνα βακχεύητ' ἀεί.
ΔΙ. Καὶ μὴν ξυνεθέμην τοῦτό γ', ἴσθι, τῷ θεῷ.
ΠΕ. Ἐκφέρετέ μοι δεῦρ' ὅπλα. σὺ δὲ παῦσαι λέγων.
ΔΙ. Ἆ. βούλει σφ' ἐν ὄρεσι συγκαθημένας ἰδεῖν;

χοί τε καὶ ἄποροι προσμίσγειν; Nostri, *troublesome.*

800. [Aldus *ὡς οὔτε πάσχων.*] Legebam olim *ὅς*. Nunc *ὡς*, *quippe*, commodius puto. MUSGRAVIUS. Parum refert utrum legatur *ὡς*, an *ὃς*, quod forte in meliori codice reperietur. BRUNCKIUS. Admisi *ὃς*, licet Pal. vulgatam habeat.

801. Aldus *ὅταν ἔτ' ἐστιν*. Barnesius de solo metro sollicitus, aut *ὅταν γ'* legendum monet, aut ex conjectura Scaligeri *ὦ τάν*. Quam scripturam a Reiskio, Heathio, Tyrwhitto et Musgravio laudatam admisit Brunckius. Alii *ὦ τᾶν*, alii *ὦ τὰν*, alii *ὦ 'τὰν* scribunt. Aldus *ὦ τὰν* Cycl. 534. Heracl. 322. *ὦ τᾶν* Heracl. 688. et apud Sophoclem Phil. 1387. Saepius non legitur apud tragicos.

802. Pal. a prima manu *δουλίαις*. Paullo aliter noster Ion. 747. *Γυναῖκες, ἱστῶν τῶν ἐμῶν καὶ κερκίδος | δούλευμα πιστόν.* Simili modo *κήδευμα* pro *κηδεστὴς* Or. 477. et alia passim.

804. Noster Andr. 1066. *Οἴμοι, τόδ' ἤδη δεινόν.*

Ibid. Pal. a prima manu *δούλιον* pro *δόλιον*.

Ibid. Omnes libri recte *εἴς με*. Euripides Or. 394. *Φειδόμεθ'. ὁ δαίμων δ' εἴς με* (Aldus *εἰς ἐμὲ*) *πλούσιος κακῶν.* Ibid. 734. *Μενέλεως κάκιστος εἴς με* (Aldus *εἰς ἐμὲ*) *καὶ κασιγνήτην ἐμήν.* Aristophanes Eq. 292. *Βλέψον εἴς μ' ἀσκαρδάμυκτος.* Qui apud Euripidem *ἐς ἐμὲ* reponunt, nesciunt *ἐς* apud tragicos nunquam in iambico metro mediam pedis trisyllabi syllabam esse. Vide ad Iph. T. 65. 334. Musei Crit. Cant. T. II. p. 275. 285. Male rem gessit Matthiae ad Tro. 991=986.

807. Aldus: *καὶ μὴν ξυνεθέμην, τοῦτό γ' ἐστὶ, τῷ θεῷ.* Pal. *καὶ μὴν ξυνεθέμην τοῦτο γ' ἔστι τῷ θεῷ.* Reiskius: *καὶ μὴν ξυνεθέμην οὐ μάχεσθαι τῷ θεῷ.* Tyrwhittus: *καὶ μὴν ξυνεθέμην τοῦτο γ' ἐς τί τῷ θεῷ;* Brunckius ex conjectura Musgravii: *καὶ μὴν ξυνεθέμην, τοῦτό γ' ἴσθι, τῷ θεῷ.* Sic etiam Matthiae. Musgravii verba sunt: *Legendum, ni fallor, τοῦτό γ' ἴσθι,* hoc pro certo habe. Mihi vero *τοῦτό γε* cum verbis *καὶ μὴν ξυνεθέμην* conjungendum videtur. Praeter Porsonum ad Phoen. 1638. vide Schaeferum ad Sophoclis Oed. T. 987. *Καὶ μὴν μέγας γ' ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφοι.* Idem dixit v. 1022. *Δῶρόν ποτ', ἴσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβών.* Dedi igitur quod in textu legitur, licet ne sic quidem versus optime constitutus videatur.

809. *Ἆ βούλει.* Hoc *ἃ* superfluum videtur, et sensum, et constructionem, ac ipsam metri legem corrumpit. Sed suspicor *ἃ* scribendum, et separatim ponendum. PORTUS. Ex Hervagiana secunda manavit *ἃ*, quod auctore Scaligero delevit Barnesius. Mus-

ΠΕ. Μάλιστα, μυρίον γε δοὺς χρυσοῦ σταθμόν.
ΔΙ. Τί δ' εἰς ἔρωτα τοῦδε πέπτωκας μέγαν;
ΠΕ. † Λυπρῶς νιν εἰσίδοιμ' ἂν ἐξῳνωμένας.
ΔΙ. Ὅμως δ' ἴδοις ἂν ἡδέως, ἅ σοι πικρά;
ΠΕ. Σάφ' ἴσθι, σιγῇ γ' ὑπ' ἐλάταις καθήμενος.
ΔΙ. Ἀλλ' ἐξιχνεύσουσίν σε, κἂν ἔλθῃς λάθρᾳ.

gravius ex Aldina revocavit ἅ, quod extra versum habet noster etiam Herc. 629. ἅ. οἵδ' οὐκ ἀφιᾶσ', ἀλλ' ἀνάπτονται πέπλων.

811. Interpungo: *Τί δ'; εἰς ἔρωτα τοῦδε πέπτωκας μέγαν; Quid ergo? Num vehementer hoc desideras?* MUSGRAVIUS. Sic etiam Brunckius. Matthiae ut vulgo. *Τί* significat *διὰ τί*, ut infra v. 1291. *Τί δ' εἰς Κιθαιρῶν' ἦλθε δυσδαίμων ὅδε;*

812. Portus: *Misere ipsas videre cupio vino lymphatas.* Heathius: *Non sine magno earum malo erit, si ebrias deprehenderim.* Musgravius: *Tristis ipsas vino lymphatas viderim.* Nihil horum placet. *Misere*, eo sensu quo dixerit Horatii amicus *misere cupis abire*, Graece non dici posse λυπρῶς recte monet Brunckius, qui audacter, ut solet, reposuit τερπνῶς. Pergit vir doctus: *Ad illud τερπνῶς refertur Bacchi responsio, quae, absque eo, insulsa esset: ὅμως δ' ἴδοις ἂν ἡδέως ἅ σοι πικρά. Synonyma sunt τερπνῶς et ἡδέως.* Ipsum ἡδέως se repositurum fuisse addit, si ἡδέως disyllabum apud Atticos reperisset. Matthiae revocavit λυπρῶς, quod neque intelligo, neque quidquam, quod meliorem sensum efficiat, in ejus locum substituere possum. [Jacobsius Animadvers. in Euripidem p. 115. λιπαρῶς legendum statuit, conferens Platonis verba λιπαρῶς ἔχων ἀκούειν τοῦ Προδίκου. Sed hoc λιπαρῶς primam producit. Vide Brunckium ad Sophoclis El. 451. *Ex Addendis.*] [Vid. Lobeck. de apostropho p. 33. *ED. LIPS.*]

Ibid. Aldus ἐξοινωμένας. Vide ad v. 656.

813. Margo Barnesianae: *an* ὅπως. Hunc scilicet sensum efficere voluit: *Πῶς δ' ἂν ἡδέως ἴδοις τὰ βακχεύματα, ἅ σοι πικρά ἐστι;* De ὅπως interrogativo vide ad v. 367. Nullam difficultatem habet vulgata, quam ita explicat Heathius: *Videresne igitur cum voluptate quae tibi acerba futura sunt?* Homerus Od. Δ. 554. ἐθέλω δὲ καὶ ἀχνύμενός περ ἀκοῦσαι. Euripides Hec. 513. εἰπὲ, καίπερ οὐ λέξων φίλα. Hipp. 912. ἡ γὰρ ποθοῦσα πάντα καρδία κλύειν, | κἀν τοῖς κακοῖσι λίχνος οὖσ' ἁλίσκεται. Andr. 1085. σήμαιν'. ἀκοῦσαι δ' οὐκ ἀκούσθ' ὅμως θέλω. El. 292. λέξον δ', ἵν' εἰδὼς σῷ κασιγνήτῳ φέρω | λόγους ἀτερπεῖς, ἀλλ' ἀναγκαίους κλύειν. Haec omnia praeter unum indicavit Porsonus Adversar. p. 266.

814. *Σάφ' ἴσθι.* Supple ἡδέως ἰδεῖν ἄν με αὐτάς. BRUNCKIUS.

Ibid. *Σιγῇ γ' ὑπ' ἐλάταις.* Ita Ed. Ald. Recentiores omittunt γ'. MUSGRAVIUS. Ita enim Hervagiana prima typographi errore. Pal. σιγῇ δ' ὑπ' ἐλάταις.

815. Aldus: ἀλλ' ἐξιχνεύσουσί σε κἂν θέλῃς λάθρᾳ. Pal. ἀλλ' ἐξ ἰχνεύουσί σε κἂν θέλῃς λάθρᾳ. Piersonus Verisim. p. 128. κἂν ἔλθῃς λάθρᾳ. Reiskius: κἂν θέλῃς λαθεῖν. Brunckius: κἂν ἔχῃς λάθρᾳ. Quam scripturam ipse ita explicat: *λάθρᾳ ἔχειν, ut ἡσύχως ἔχειν, σῖγα ἔχειν, et alia similia multa.* Musgravius et Matthiae ut Aldus. Musgravius tamen in annotatione Piersoni conjecturam omnino admittendam monet. Reiskius quoque eam probat, neque dissentit Brunckius. Scripsi igitur ἔλθῃς. Fortasse etiam legendum: *Ἀλλ' ἐξιχνεύσουσίν σ', ἐὰν ἔλθῃς λάθρᾳ.* Literae κ male insertae exempla dedi ad v. 737.

ΠΕ. Ἀλλ' ἐμφανῶς. καλῶς γὰρ ἐξεῖπας τάδε.
ΔΙ. Ἄγωμεν οὖν σε, κἀπιχειρήσεις ὁδῷ;
ΠΕ. Ἄγ' ὡς τάχιστα. τοῦ χρόνου [1] δέ σ' οὐ φθονῶ. 1 δέ γ'
ΔΙ. Στεῖλαί νυν ἀμφὶ χρωτὶ βυσσίνους πέπλους.

816. Ἀλλ' ἐμφανῶς. *Sic enim postulo.* Brodaeus. Non amplius exercitum contra Bacchas ducere, sed eorum sacris interesse vult Pentheus. A Baccho admonitus, periculosum esse clam ire, palam se iturum ait. Nihil enim mali suspicaturas putat Bacchas, quum eum cum orgiorum antistite advenientem viderint. Respondet Bacchus, orgia viris vetita esse, ideoque oportere, ut habitum muliebrem induat. Renuit Pentheus, sed tandem ita se facturum, aut arma sumturum ait.

817. Ἄγωμεν. Sub. ἂν, ἀντὶ τοῦ ἄξομεν, *ducemus.* Vel Ἄγω μὲν οὖν σε, pro ἄξω. Idem est sensus. Sequens ἄγε rem indicat. Portus. Ἄγω μὲν ουν σε. Ita potius quam ἄγωμεν, ob sequens Ἄγ' ὡς τάχιστα. Barnesius. Codicum scriptura est Ἄγωμεν οὖν σε, unde forsan conjici potest Poëtam scripsisse: Ἄγοιμ' ἂν οὖν σε, κἀπιχειρήσεις ὁδῷ; *Anne igitur te ducam, et iter hoc aggredieris?* Haec enim interrogative dicta videntur. Heathius. Ἄγωμεν οὖν σε. Ita legendum, non ut vulgo, ἄγω μὲν οὖν σε. Dicitur autem interrogative pro ἄξομεν. Vid. Electr. v. 580. [577. ἀλλ' εἰς ὅπλ' ἔλθω;] Quare ad finem versus interrogationis nota ponenda est. Musgravius. In hac scriptura, quod miror, non acquievit Matthiae, sed Porti conjecturam ἄγω μὲν revocavit, addita tamen interrogationis nota. Recte plurali utitur Bacchus, qui mox ait v. 823. Διόνυσος ἡμᾶς ἐξεμούσωσεν τάδε. Exempla subjunctivi cum interrogatione dedit Matthiae Gramm. Gr. §. 515. 2. p. 759. Addo e nostra fabula v. 947. Μοχλοὺς φέρωμεν, ἢ χεροῖν ἀνασπάσω, | κορυφαῖς ὑποβαλὼν ὦμον ἢ βραχίονα; Ubi notam interrogationis primus addidit Barnesius. Plenius v. 718. θέλετε θηρασώμεθα | Πενθέως Ἀγαυὴν μητέρ' ἐκ βακχευμάτων;

818. Ἄγ' ὡς τάχιστα. τοῦ χρόνου δέ σ' οὐ φθονῶ. Haec non bene congruere mihi videntur. Qui morae impatiens est, qualem esse Pentheum arguunt haec verba, ἄγ' ὡς τάχιστα, is temporis parcus esse solet. — Mallem τοῦ πόνου δέ σ' οὐ φθονῶ. Est autem hic σ' pro σοί. Vide notata ad Med. 56. Χρόνος et πόνος commutata vidimus ad Hippol. 372. [375.] Brunckius. Plura, si opus esset, congerere possem, quibus ostenderem, χρόνος cum aliis vocibus saepe confundi. Sed hic recte se habet χρόνου. Licet enim morae impatiens sit Pentheus, non tamen ideo temporis parcus habendus est. Aliud enim est *ad coenam festinare*, aliud *in coenando festinare.* Hoc vult dicere Pentheus, tempus in hoc negotio consumtum se non aegre laturum. Non igitur ita diversa ratio huius versus, et illius, quem contulit Brunckius, Hec. 238. Ἔξεστ', ἐρώτα. τοῦ χρόνου γὰρ οὐ φθονῶ. Quod ad σ' οὐ φθονῶ attinet, vetus est quaestio de elisione diphthongorum apud tragicos, de qua disputantem vide Erfurdtium ad Sophoclis Aj. 191. μή, μή μ', ἄναξ, ἔθ' ὧδ' ἐφάλοις κλισίαις | ὄμμ' ἔχων, κακὰν φάτιν ἄρῃ. Si cui minus Graecum videtur τοῦ χρόνου δέ σε οὐ φθονῶ, is nullo negotio γ' pro σ' reponere potest. Non enim supervacaneum γε, sed emphasin addendo sensum iuvat. Easdem particulas coniungit noster v. 938. et alibi passim.

819. Aldus στεῖλαί νιν. Pal. στεῖλαι νιν. Barnesius στεῖλαί νυν ex emendatione Canteri.

Ibid. Aeschylus Theb. 1047. κόλπῳ φέρουσα βυσσίνου πεπλώματος.

ΠΕ. Τί δὴ τόδ'; εἰς γυναῖκας ἐξ ἀνδρὸς τελῶ;
ΔΙ. Μή σε κτάνωσιν, ἢν ἀνὴρ ὀφθῇς ἐκεῖ.
ΠΕ. Εὖ γ' εἶπας αὐτὸ, καί τις εἶ πάλαι σοφός.
ΔΙ. Διόνυσος ἡμᾶς ἐξεμούσωσεν τάδε.
ΠΕ. Πῶς οὖν γένοιτ' ἂν,[1] ἃ σύ με νουθετεῖς, καλῶς;
ΔΙ. Ἐγὼ στελῶ σε, δωμάτων εἴσω μολών.
ΠΕ. Τίνα στολήν; ἦ θῆλυν; ἀλλ' αἰδώς μ' ἔχει.
ΔΙ. Οὐκέτι θεατὴς Μαινάδων πρόθυμος εἶ.
ΠΕ. Στολὴν δὲ τίνα φὴς ἀμφὶ χρῶτ' ἐμὸν βαλεῖν;
ΔΙ. Κόμην μὲν ἐπὶ σῷ κρατὶ ταναὸν ἐκτενῶ.
ΠΕ. Τὸ δεύτερον δὲ σχῆμα τοῦ κόσμου τί μοι;
ΔΙ. Πέπλοι ποδήρεις· ἐπὶ κάρᾳ δ' ἔσται μίτρα.
ΠΕ. Ἦ καί τι πρὸς τοῖσδ' ἄλλο προσθήσεις ἐμοί;

[1] ἀμὲ

Pers. 124. βυσσίνοις δ' ἐν πέπλοις πέσῃ λακίς. Multa de bysso congessit Brodaeus. Si idem significat βύσσινος apud tragicos, quod apud Pollucem et recentiores, usus ejus in vestibus mulierum nobis etiam magis familiaris est quam Euripidi. Sed mutata videtur vocis significatio, neque cuiquam auctor sim, ut hunc versum Anglice reddat: *Put on a muslin dress.*

820. Aldus: τὶ δὴ τόδ' εἰς γυναῖκας ἐξ ἀνδρὸς τελῶ; Interpretatur Brodaeus: *Cur hoc modo posito virili indumento stolam muliebrem assumo?* Qui quum τόδε reddidit *hoc modo*, certe melius fecit quam Portus, qui *corpus* in versione Latina supple it. Τόδε enim pro οὕτως dixit noster Med. 156=154. κείνῳ τόδε μὴ χαράσσου. Ubi vide annotata. Sed vera videtur ratio, quae Reiskio, Heathio et Musgravio auctoribus nunc obtinet, ut scilicet post verba Τί δὴ τόδ', iterumque in fine versus interrogationis signum collocetur. Ea verba vertit Reiskius? *Quid ergo sibi vult?* Heathius: *Quare vero hoc?* Rectius Musgravius: *Quid hoc rei est?* Plena oratio est Τί δὴ τόδ' ἐστὶν, vel Τί δὴ τόδ' εἶπας. Vide ad Ion. 275. Εἶεν. τί δὴ τόδ'; ἆρ' ἀληθὲς, ἢ μάτην λέγεις; Sic enim legendum videtur.

Ibid. Verba εἰς γυναῖκας τελῶ explicant Sophoclis interpretes ad Oed. T. 222. νῦν δ', ὕστερος γὰρ αὐτὸς εἰς ἀστοὺς τελῶ.

822. Pal. καὶ τίς εἶ πάλαι σοφός. Abundat τις. Similia vide in annotatione mea secundaria ad Medeam p. 207.

824. Parum dubito, quin hoc σὺ a librariis profectum sit, licet minus aperte vitiosum sit, quam περ, quod simili modo inter ἃ et με insertum habet Aldus Iph. A. 721. ubi nunc recte legitur: Θύσας γε θύμαθ', ἅμ' ἐχρῆν θῦσαι θεοῖς. Mirum est, quot et quantos errores apud Atticos poëtas pepererit levissimum mendum ἅ με scilicet pro ἀμὲ scriptum. Plura exempla vide ad Sophoclis Ant. 734. Πόλις γὰρ ἡμῖν ἀμὲ χρὴ τάσσειν ἐρεῖ. Σὺ e nostra fabula expulsum jam vidimus v. 477.

826. Pal. τίνα στολὴν ἢ θῆλυν. Recte distinguit Aldus.

829. Inepte Reiskius ἐκ κτενῶν, *ope pectinis.*

831. Aldus ἐπὶ κάρα δ'. Dativum admisit Barnesius.

832. Aldus: ἢ καὶ τὶ πρὸς τοῖσδ'. Idem τὶς ὁδῷ bis v. 68. τὶς δὲ μελάθροις v. 69. τὶς ἐν πύλαισι v. 170. τὶς ὅδε v. 578. τὶ τάδε v. 644.

ΔΙ. Θύρσον τε χειρὶ, καὶ νεβροῦ στικτὸν δέρας.
ΠΕ. Οὐκ ἂν δυναίμην θῆλυν ἐνδῦναι στολήν.
ΔΙ. Ἀλλ' αἷμα θήσεις,[1] συμβαλὼν Βάκχαις μάχην.

[1] ξυμβαλὼν

τὶ δὴ τόδ' v. 820. Τὶ τὸ σοφὸν, ἢ τὶ τὸ κάλλιον v. 895. τὶς ἄρα v. 935. τὶ μηνύεις v. 1028. τὶ τοῦτ' ἔλεξας v. 1031. τὶ κιθαιρὼν v. 1174. τὶς ἁ βαλοῦσα v. 1176. τὶς ἄλλα v. 1179. τὶ Κάδμου ibid. τὶ μετέχω v. 1182. τὶς αὐτὸν v. 1256. τὶ λυπηρῶς v. 1262. τὶς οὖν v. 1274. τὶς ἔκτανέν νιν v. 1285. τὶ μέρος v. 1300. τὶς σὴν ταράσσει v. 1320. Plura non reperi. Eo consilio haec attuli, ut ostenderem τὶς et τὶ apud Aldum plerumque interrogativa esse. Licet enim v. 1028. τι μηνύεις scripturus sim, nihil obstat, quo minus τί μηνύεις legant, quibus melior videtur ea scriptura. Semel tantum in hac fabula τὶ pro τι posuit Aldus. V. 832. edd. recentiores recte καί τι.

833. Omnes libri δέρας. Reperiuntur apud tragicos δέρας et δέρος, neque liquet utra melior sit scriptura. Vide ad Med. 5.

834. Diogenes Laërtius Aristippo II. 78. καί ποτε παρὰ πότον κελεύσαντος Διονυσίου, ἕκαστον ἐν πορφυρᾷ ἐσθῆτι ὀρχήσασθαι, τὸν μὲν Πλάτωνα μὴ προσίεσθαι, εἰπόντα, Οὐκ ἂν δυναίμην θῆλυν ἐνδῦναι στολήν· τὸν δ' Ἀρίστιππον λαβόντα, καὶ μέλλοντα ὀρχήσασθαι, εὐστόχως εἰπεῖν· Καὶ γὰρ ἐν βακχεύμασιν | οὖσ' ἥ γε σώφρων οὐ διαφθαρήσεται. Serinus apud Stobaeum Tit. V. p. 66. Διονύσιος Ἀρίστιππον ἔπειθεν, ἀποθέμενον τὸν τρίβωνα, πορφυροῦν ἱμάτιον περιβαλέσθαι. καὶ ἐπεὶ ἐπείσθη ἐκεῖνος, τὰ αὐτὰ καὶ Πλάτωνα ποιεῖν ἠξίου. ὁ δὲ ἔφη· Οὐκ ἂν δυναίμην θῆλυν ἐνδῦναι στολήν. καὶ Ἀρίστιππος, Τοῦ αὐτοῦ, ἔφη, ἐστὶ ποιητοῦ· Καὶ γὰρ ἐν βακχεύμασιν | οὖσ' ἥ γε σώφρων οὐ διαφθαρήσεται. Sextus Empiricus Pyrrhon. Hypotypos. III. 204. καὶ παρὰ Διονυσίῳ τῷ τῆς Σικελίας τυράννῳ, τοιαύτης ἐσθῆτος Πλάτωνί τε καὶ Ἀριστίππῳ τοῖς φιλοσόφοις προσενεχθείσης, ὁ μὲν Πλάτων ἀπεπέμψατο, εἰπών· Οὐκ ἂν δυναίμην θῆλυν ἐνδῦναι στολὴν, | ἄῤῥην πεφυκώς. ὁ δὲ Ἀρίστιππος προσήκατο, φήσας· Καὶ γὰρ ἐν βακχεύμασιν | οὖσ' ἥ γε σώφρων οὐ διαφθαρήσεται. Idem Lib. I. 155. καὶ ὅταν ὁ μὲν Ἀρίστιππος ἀδιάφορον ἡγῆται τὸ γυναικείαν ἀμφιέννυσθαι στολὴν, ἡμεῖς δὲ αἰσχρὸν τοῦτο ἡγώμεθα εἶναι. Suidas v. Ἀρίστιππος: καὶ πρὸς Διονύσιον τὸν Σικελίας τύραννον ἐλθὼν, καὶ πίνων ἐνίκα, καὶ ὀρχήσεως τῆς ἄλλης κατῆρξεν, ἐνδὺς ἐσθῆτα ἁλουργῆ. Πλάτων δὲ, προσκομιζομένης αὐτῷ τῆς στολῆς, εἶπεν Εὐριπίδου ἰαμβικά· Οὐκ ἂν δυναίμην θῆλυν ἐνδῦναι στολὴν, | ἄῤῥην πεφυκὼς καὶ γένους ἐξ ἄῤῥενος. Ἀρίστιππος δὲ δεξάμενος καὶ γελάσας, εἶπε τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ· Καὶ γὰρ ἐν βακχεύμασιν | ὁ νοῦς ὁ σώφρων οὐ διαφθαρήσεται. Athenaei testimonium attuli ad v. 317. Pejores auctores sequutus est Gregorius Nazianzenus, qui haec apud Archelaum accidisse narrat Carm. Iamb. XXVIII. p. 209. C. Senarius, quem Platoni tribuunt Sextus Empiricus et Suidas, ἄρσην πεφυκὼς, καὶ γένους ἐξ ἄρσενος, in qua fabula fuerit, hodie ignoratur. [Ut hic locum habeat, versu sequente μάχην in ἀνὴρ mutat Jacobsius Exercitat. Crit. T. I. p. 154. *Ex Addendis.*] Plura Menagius ad Laërtium, Wyttenbachius ad Julianum p. 12. Verba θῆλυν ἐνδῦναι στολὴν iterum leguntur v. 850.

835. Cogitavi aliquando ἀλλ' αἷμ' ἀφήσεις, sed fortassis relinquenda Euripidae sua dictio. — Alias in N. T. legitur τὴν ψυχὴν θεῖναι. Reiskius. Sensus, opinor, postulat, ut pro αἷμα scribatur εἷμα. Pentheus scilicet *vestem* muliebrem detrectaverat. Bacchus igitur, *Sed vestem*, inquit, *depones*,

ΠΕ. Ὀρθῶς· μολεῖν χρὴ πρῶτον εἰς κατασκοπήν.
ΔΙ. Σοφώτερόν γ' οὖν ἢ κακοῖς θηρᾶν κακά.
ΠΕ. Καὶ πῶς δι' ἄστεως εἶμι, Καδμείους λαθών;
ΔΙ. Ὁδοὺς ἐρήμους ἴμεν. ἐγὼ δ' ἡγήσομαι.
ΠΕ. Πᾶν κρεῖσσον, ὥστε μὴ 'γγελᾶν Βάκχας ἐμοί.
ἐλθόντ' ἐς οἴκους ἂν δοκῇ βουλεύσομεν.
ΔΙ. Ἔξεστι πάντῃ. τό γ' ἐμὸν εὐτρεπὲς πάρα.

cum pugnam ineas. TYRWHITTUS. Vulgatam defendit Musgravius. Aut *θῆλυν ἐνδῦναι στολὴν* oportet, aut armatum cum exercitu ire. Hoc autem sine sanguinis effusione fieri nequit. Reiskio fraudi fuit Latina versio *sanguinem effundes.* Non Penthei sanguinem, sed ejus militum, fortasse et ipsarum Baccharum, indicant verba *αἷμα θήσεις, caedis auctor eris.* Ita noster Iph. A. 1418. *ἡ Τυνδαρὶς παῖς διὰ τὸ σῶμ' ἄρχει, μάχας | ἀνδρῶν τιθεῖσα καὶ φόνους.* Ion. 1224. *τὸν ἱερὸν ὡς κτείνουσαν, ἔν τ' ἀνακτόροις | φόνον τιθεῖσαν.*

838. Aldus *ἄστεος.* Dedi *ἄστεως* hic et infra v. 853. Priore loco prima cod. Palatini scriptura, ni fallor, fuit *ἄστεως*, quam apud Sophoclem Oed. T. 762. exhibent membranae Laurentianae. Plura vide ad Sophoclem.

840. Aldus: *πᾶν κρεῖσσον, ὥστε μὴ γελᾶν βάκχας, ἐμοί.* Id est: *πᾶν κρεῖσσον ἐμοὶ [φαίνεται], ὥστε μὴ γελᾶν βάκχας.* Distinctionem post *βάκχας* sustulit Musgravius, ut sensus esset: *Quidvis satius est, quam ut Bacchae mihi irrideant.* Exempla attulit *ἐγέλασεν εὐχαῖς* apud Euripidem Iph. T. 276. *κακοῖς γελῶν* apud Sophoclem Aj. 1042. Sic etiam Aristophanes Eq. 693. *Ἥσθην ἀπειλαῖς, ἐγέλασα ψολοκομπίαις.* Ubi nostro loco utitur Brunckius. Sed nemo, quod sciam, dixit *ἐγέλασε Σωκράτει.* Dativum rei, sed non personae, regere videtur *γελᾶν.* Recte igitur Piersonus Verisim. p. 129. *ὥστε μὴ 'γγελᾶν Βάκχας ἐμοί.* Quam scripturam a Reiskio quoque propositam tandem admisit Matthiae. Noster Med. 1362. *Σάφ' ἴσθι. λύει δ' ἄλγος, ἢν σὺ μὴ 'γγελᾷς.* Ubi scripti et impressi nonnulli *μὴ γελᾷς.* [Jacobsius Exercitat. Crit. T. I. p. 156. primo conjicit *ὥστε μὴ γελᾶν Θήβας ἐμοὶ*, deinde vero: *Πᾶν δεῖξον, ὥστε μὴ γελᾶν Βάκχας ἐμοί. Ex Addendis.*]

841—844. Hic etiam personae turbatae sunt. Quatuor sunt versus, quorum primum, tertium et quartum nuncio, secundum Pentheo tribuit Aldus. Piersonus Verisim. p. 129. Reiskius et Tyrwhittus omnes Pentheo praeter primum. Heathius, Brunckius et Matthiae omnes Pentheo praeter secundum. Musgravius in annotatione primum et secundum Baccho, tertium et quartum Pentheo. De tertio et quarto nulla controversia est. De primo et secundo recte judicare mihi videntur Heathius et qui eum sequuntur.

841. Aldus: *ἂν δοκῇ βουλεύσομεν.* Pal. *ἂν δοκῇ βουλεύσομαι.* Porto placet *ἂν δοκῇ, si tibi videtur.* Quo sensu potius *εἰ δοκεῖ* dicendum est. Sensus verborum *ἃ ἂν δοκῇ* est *περὶ ὧν ἂν δοκῇ βουλεύειν.*

Ibid. Musgravius in annotatione hunc versum et sequentem ita refinxit: *ἐλθόντ' ἐς οἴκους, ἂν δοκῇ, βουλεύσομεν | ἐς εὖ τι· πάντῃ τό γ' ἐμὸν εὐτρεπὲς πάρα.* De qua scriptura plura dicere supersedeo.

842. Verba *Ἔξεστι πάντῃ*, quae nullum sensum habitura, nisi hic versus Pentheo tribuatur, statuit Musgravius, mihi Anglice reddenda videntur: *Do as you please.*

Ibid. Aldus *εὐπρεπὲς* eodem errore quo v. 440. Canterus iterum

ΠΕ. Στείχοιμ' ἄν. ἢ γὰρ ὅπλ' ἔχων πορεύσομαι,
ἢ τοῖσι σοῖσι πείσομαι βουλεύμασι.
ΔΙ. Γυναῖκες, ἀνὴρ εἰς βόλον καθίσταται. 845
ἥξει δὲ Βάκχας, οὗ θανὼν δώσει δίκην.
Διόνυσε, νῦν σὸν ἔργον, οὐ γὰρ εἶ πρόσω,
τισώμεθ' αὐτόν. πρῶτα δ' ἔκστησον φρενῶν,
ἐνεὶς ἐλαφρὰν λύσσαν. ὡς φρονῶν μὲν εὖ,
οὐ μὴ θελήσῃ θῆλυν ἐνδῦναι στολήν· 850
ἔξω δ' ἐλαύνων τοῦ φρονεῖν, ἐνδύσεται.
χρῄζω δέ νιν γέλωτα Θηβαίοις ὀφλεῖν,

εὐτρεπὲς, quod admisit Musgravius.

843. Piersonus Verisim. p. 129. corrigit *στείχοιμεν*. Hodie scripsisset *στείχωμεν*. Ita noster supra v. 360. *στείχωμεν ἡμεῖς, Κάδμε*. Vulgo legitur Ion. 1616. *Ὦ τέκνον, στείχοιμεν οἴκους*. Sed haud dubie legendum cum Schaefero *στείχωμεν*. Plura de hac re alias. Piersoni coniectura prorsus inutilis esset. Nihil enim refert utrum *εἶμι εἰς οἴκους* an *ἴωμεν εἰς οἴκους* dicat Pentheus. *Στείχοιμ' ἂν, abibo*, supra legitur v. 515

Ibid. Pal. a prima manu *ἦ γάρ*.

844. Pal. *ἢ τοῖς σοῖσι πείθομαι βουλεύμασιν*. Haec verba ita exponit Musgravius: *vel tuis consiliis* de muliebri vestitu induendo *obtemperabo*. Addit idem: *Si quaeratur, quid tertium fuerit, responsio est, potuit in montem propria vestimenta gerens, vel solus vel cum paucis, speculandi causa ire.*

845. 846. Hoc ordine Brunckius auctore Musgravio. In Aldina priorem sedem occupat v. 846. Huic *ῥήσει* in omnibus libris non nuncii, sed Bacchi persona recte praefixa legitur. De qua re sententiam suam ita exponit Reiskius: *deinde nescio cur Dionysi personam versui 845. adscripserint: nam omnia, quae nuncius hactenus dixit, Dionysi fuerunt, qui sub asciticia nuncii persona imponit Pentheo.* Rectius alii, quorum sententiam vide ad v. 786.

845. *Εἰς βόλον καθίσταται* pro *εἰς δίκτυον ἔρχεται*. Tragicus Rhes. 730. *Ὕβρις. ἴσως γὰρ εἰς βόλον τις ἔρχεται. Καθέσταμεν* pro *ἐληλύθαμεν* Sophocles Oed. C. 23.

849. Non male Burgesius *ἐνθείς*. Dixit enim nos er Suppl. 203. *πρῶτον μὲν ἐνθεὶς ξύνεσιν, εἶτα δ' ἄγγελον | γλῶσσαν λόγων δούς*. Sed compositum *ἐνιέναι* usurpavit noster etiam Tro. 1261. *μηκέτ' ἀργοῦσαν φλόγα | ἐν χειρὶ σώζειν, ἀλλὰ πῦρ ἐνιέναι*. Herodotus VI. 32. *ὁκόσα δὲ ἐπέσχον, πάντα ἐπέφλεγον καὶ ἔκειρον, καὶ ἐς τὰς πόλις ἐνιέντες πῦρ καὶ ἐς τὰ ἱερά*. Constat ex his exemplis *ἐνιέναι* significare *ἐμβάλλειν*. Noster autem *ἐμβάλλειν φόβον* dixit Or. 1555. *τέρψιν* Tro. 630. Si *φόβον* et *τέρψιν*, quidni *λύσσαν*?

Ibid. Pal. a prima manu *λίσσαν*.

850. Pal. *οὐ μὴ θελήσει*. Sic etiam Brunckius ex conjectura. Subjunctivum revocavi, plura de hac quaestione dicturus ad Sophoclis Oed. C. 176. ut jam monui ad v. 314. Quod addit Brunckius, non male scribi posse *οὐκ ἂν θελήσοι*, hodie non opus est ut moneam falsum esse. Melior est conjectura Porsoni ad Hec. 403. *οὐκ ἠθέλησε*, sed minime necessaria.

[851. Noster Heracl. 709. *Τί χρῆμα μέλλεις, σῶν φρενῶν οὐκ ἔνδον ὤν, | λείπειν μ' ἔρημον σὺν τέκνοισι τοῖς ἐμοῖς; Ex Addendis.*]

852. Aldus ut semper *ὄφλειν*. Vide ad Heracl. 985.

γυναικόμορφον ἀγόμενον δι' ἄστεως,
ἐκ τῶν ἀπειλῶν τῶν πρὶν, αἷσι δεινὸς ἦν.
ἀλλ' εἶμι, κόσμον, ὅνπερ εἰς Ἅιδου λαβὼν
ἄπεισι, μητρὸς ἐκ χεροῖν κατασφαγεὶς,
Πενθεῖ προσάψων. γνώσεται δὲ τὸν Διὸς
Διόνυσον, ὃς πέφυκεν ἐν τέλει θεὸς
δεινότατος, ἀνθρώποισι δ' ἠπιώτατος.

858. Musgravius *qui est*, quod a Porto acceperat, in *quod est* mutavit. Unde legere voluisse videtur ὡς πέφυκεν. Cujus constructionis antiquissimum fortasse exemplum praebet Homerus Il. *B.* 409. ᾔδεε γὰρ κατὰ θυμὸν ἀδελφεὸν, ὡς ἐπονεῖτο. Ita Euripides Med. 248. λέγουσι δ' ἡμᾶς, ὡς ἀκίνδυνον βίον | ζῶμεν κατ' οἴκους, οἱ δὲ μάρνανται δορί. Cujusmodi sexcenta apud Atticos poëtas leguntur. Sed recte se habet ὃς πέφυκεν. Sensus enim superiorum verborum est: γνώσεται δὲ τὸν Διὸς Διόνυσον, οἷός ἐστιν. Ita noster Cycl. 90. οὐκ ἴσασι δεσπότην | Πολύφημον, οἷός ἐστιν. Herc. 840. γνῷ μὲν τὸν Ἥρας, οἷός ἐστ' αὐτῷ χόλος, | μάθῃ δὲ τὸν ἐμόν. Aristophanes Eq. 867. Ἔγνωκας οὖν δῆτ' αὐτὸν, οἷός ἐστιν. Conferendus omnino noster Andr. 1006. ἀλλ' ἔκ τ' ἐκείνου, διαβολαῖς τε ταῖς ἐμαῖς | κακῶς ὀλεῖται. γνώσεται δ' ἔχθραν ἐμήν.

Ibid. Vulgatam πέφυκεν satis defendere videtur noster Hel. 1111. εἰ δ' ἦσθα μετρία, τἆλλά γ' ἡδίστη θεῶν | πέφυκας ἀνθρώποισιν. οὐκ ἄλλως λέγω. Si secus esset, facile reponi posset πέφηνεν. Dixit enim noster v. 42. φανέντα θνητοῖς δαίμον', ὃν τίκτει Διί. Item v. 182. Διόνυσον, ὃς πέφηνεν ἀνθρώποις θεός. Confusorum πέφηνε et πέφυκε exempla praeter alios praebent Aeschylus Prom. 111. Sophocles El. 646.

Ibid. Quid significent verba οἱ ἐν τέλει, quae contulit Portus, non opus est ut exponam. Hic enim ἐν τέλει pro παντελῶς, *omnino*, dictum videtur, ut sine praepositione Sophocles Oed. T. 198. τέλει γὰρ εἴ τι νὺξ ἀφῇ, | τοῦτ' ἐπ' ἦμαρ ἔρχεται. Longe aliter interpretes. Brodaeus: *Qui magna quidem auctoritate pollet, ac inter majorum gentium deos habetur.* Portus: *in imperio suo, vel in suis sacris tutandis, suorum sacrorum vindex acerrimus.* Barnesius: *Simpliciter pro* in fine, tandem; *vel, ut alii,* ἐν ταῖς τελεταῖς. Reiskius: ἐν τέλει θεῶν, *in ordine* vel *coetu deorum.* Heathius: *in dignitate sua asserenda.* Musgravius in annotatione ἐν πάλῃ, in versione Latina *in pugna.* Nihil horum Brunckius, ut mox videbimus.

859. Eximium benigni et clementis, quo se erga universum genus humanum animi esse jactat his verbis Bacchus, specimen in Cadmi filias et nepotem edit. Numquid potest absurdius dici? At impiis formidabilem, piis mitissimum esse, quid deum magis decet? Brunckius. Reposuit igitur, idque ex mera conjectura: ὃς πέφυκεν ἀνοσίοις βροτοῖς | δεινὸς, φρονοῦσι δ' ἠπιώτατος θεῶν. Qui hoc sibi permiserit, saltem secum reputare debebat, an res minori negotio, necne, confici posset. Si εὖ φρονοῦσι, vel aliquid ejusmodi, pro ἀνθρώποισι scripsisset, verba ἀνοσίοις βροτοῖς cogitatione supplenda relinquere potuisset, contrarium scilicet e contrario. Nihil usitatius hac constructione, qua praeter alios utitur Sophocles El. 71. καὶ μή μ' ἄτιμον τῆσδ' ἀποστείλητε γῆς, | ἀλλ' ἀρχέπλουτον καὶ καταστάτην δόμων. Supplendum δέξασθε. Sed ne hac quidem medicina opus esse

ΧΟ. Ἆρ' ἐν παννυχίοις χοροῖς
θήσω ποτὲ λευκὸν
πόδ' ἀναβακχεύουσα, δέραν
εἰς αἰθέρα δροσερὸν
ῥίπτουσ', ὡς νεβρὸς χλοεραῖς
ἐμπαίζουσα λείμακος[1] ἡδοναῖς — 1 ἀδοναῖς
(ἡνίκ' ἂν φοβερὸν φύγῃ
θήραμ' ἔξω φυλακᾶς,
[2] εὐπλέκτων ὑπὲρ ἀρκύων, — 2 εὐπλέκτων θ' ὑπὲρ
θωΰσσων δὲ κυναγέτας
[3] συντείνῃ δρόμημα κυνῶν, — 3 ξυντείνῃ
μόχθοις τ', ὠκυδρόμοις τ' ἀέλλαις),

mihi videtur. Quum enim Bacchum simul terribilem et mitem appellavit Euripides, spectatores haud dubitavit facile intellecturos, sententiam horum verborum esse, solos impios iram dei, solos pios ejus favorem experiri. Recte igitur vulgatam revocavit Matthiae. Vox ἀνθρώποισι ad utrumque membrum pertinet, quasi dixerit poëta: δεινότατος ἀνθρώποισιν, ἠπιώτατος δέ. Similiter noster Danaes fragm. VI. 3. οὐ γὰρ ἡδονὴ, | γυναικὶ δ' ἐχθρὸν χρῆμα πρεσβύτης ἀνήρ. Sanum igitur ἀνθρώποισι, quod Musgravius in εὐτρόποισι vel ὀρθοπράπισι vel ἀρτιόφροσι mutare voluit. [Jacobsius Animadvers. in Euripidem p. 116. ὡς πέφυκεν ἔν γε λοιδόροις | δεινότατος, ἐν ὁσίοισι δ' ἠπιώτατος. *Ex Addendis.*]

860. Pal. παννυχίοισι. Tertia syllaba fuit χει.

862. Ἀναβακχεύουσα pro βακχεύουσα, ut ἀναχορεύει pro χορεύει v. 482.

Ibid. Aldus δέρην. Doricam formam octies apud Euripidem indicavit Heslerus.

863. Legendum ob metrum αἰθέρ' εἰς δροσερὸν censet Musgravius, cui obsequutus est Brunckius. Matthiae ut vulgo. Duas syllabas θέρα ἀντὶ μιᾶς esse monet Hermannus Elem. Doctr. Metr. p. 559.

864. Pal. φοβερὰν.

865. Ed. Ald. ἐμπάζουσα, unde alii ἐμπλάζουσα. Metrum porro postulare videtur ἐμπαίζουσ' αὖ. Musgravius. Pal. ἐμπαίζουσα, quod ex conjectura Scaligeri et Porti admisit Barnesius. Musgravii conjecturam inutilem esse, vel ex comparatione versus 870. cum antistrophico suo 890. satis apparet.

Ibid. Ordo est: ὡς νεβρὸς, χλοεραῖς ἐμπαίζουσα λείμακος ἡδοναῖς, θρώσκει πεδίον παραποτάμιον. Sex versus 866—871. διὰ μέσου sunt, ideoque nunc parentheseos notis inclusi leguntur.

866. Ἡνίκ' ἂν φύγῃ, *postquam effugit.*

868. Fortasse legendum εὐπλέκτων θ' ὑπὲρ ἀρκύων.

869. Venationis mentione facta, pergit in ejus descriptione poëta. Θωΰσσων pro θωΰσσουσα Attice (si diis placet) dictum monet Brodaei stupor, qui κυναγέτας haud dubie pro accusativo plurali accepit. Unde pulcherrimus exoritur sensus: *cervus venatores voce incitans.*

870. Συντείνῃ pro ταχύνῃ transitivo sensu. Noster El. 112. Σύντειν' (ὥρα) ποδὸς ὁρμάν. Συντόνοις δρομήμασι pro ταχέσι infra v. 1089.

871. Pal. a prima manu μοχθροῖς. Ita distinguit Aldus: μόχθοις τ' ὠκυδρόμοις τ' ἀέλλαις |

θρώσκει πεδίον 872
παραποτάμιον, ἡδομένα 872*
βροτῶν ἐρημίαις,
σκιαροκόμου τ' ἐν ἔρνεσιν ὕλας;
τί τὸ σοφὸν, ἢ τί τὸ κάλλιον
παρὰ θεῶν γέρας ἐν βροτοῖς,
ἢ χεῖρ' ὑπὲρ κορυφᾶς
τῶν ἐχθρῶν κρείσσω κατέχειν;
ὅτι καλὸν, φίλον ἀεί.
Ὁρμᾶται μόλις, ἀλλ' ὅμως
πιστὸν τό γε θεῖον
σθένος, ἀπευθύνει δὲ βροτῶν
τούς τ' ἀγνωμοσύναν

θρώσκῃ πεδίον παρὰ ποτάμιον. Unde audacter Brunckius: ἴσα δ' ὠκυδρόμοις ἀέλλαις | θρώσκῃ πεδίον παραποτάμιον. Cujus verba sunt: *V.* 861. *inepte vulgo et absque ullo sensu legitur* μόχθοις τ', ὠκυδρόμοις τ' ἀέλλαις, *quod a me recte emendatum fuisse confido.* Hanc scripturam revocavit Matthiae, sed non vidit, haec verba cum superioribus συντείνῃ δρόμημα κυνῶν conjungenda esse. Solus, ni fallor, Schaeferus haec recte accepit. Dicitur autem μόχθοις pro εἰς μόχθους. Similia sunt δρόμῳ καὶ χοροῖς ἐρεθίζων v. 148. ἀκίνητον δρόμῳ v. 726. κἀπενώτιζον φυγῇ v. 762.

Ibid. Cum verbis ὠκυδρόμοις τ' ἀέλλαις confer ἀελλάδων ἵππων apud Sophoclem Oed. T. 467.

872. Aldus θρώσκῃ. Pal. θρώσκει, quod vel ex conjectura reposuissem. Idem παιδίον a prima manu.

872*. Aldus παρὰ ποτάμιον. Brunckius παραποτάμιον ex conjectura Reiskii. De constructione vide ad πηδῶντα δικόρυφον πλάκα v. 307.

874. Σκιαρόκομος saepius non legitur. Σκιαρὸς pro σκιερὸς habent lexica.

Ibid. Pal. σκιαροκόμου θ' ἔρνεσιν ὕλας. Etiam Aldus ἔρνεσιν Med. 1215=1182. ubi vide meam annotationem. Praepositionem male omittit Pal. Ordo est: θρώσκει πεδίον παραποτάμιον, σκιαροκόμου τ' ἐν ἔρνεσιν ὕλας, ἡδομένα βροτῶν ἐρημίαις.

875. Hoc exemplo usus sum ad verba τί με τὸ δεινὸν ἐργάσει v. 492. Articuli enim abundant.

Ibid. Reiskio magis placet: ἢ τί τὸ καλὸν | παρὰ θεῶν γέρας ἐν βροτοῖς; | ἢ χεῖρ' κ. τ. ἑ. Sic enim ejus verba accipio.

878. Pal. κρέσω.
σ

879. Theognis v. 15. *Μοῦσαι καὶ Χάριτες, κοῦραι Διὸς, αἵ ποτε Κάδμου | ἐς γάμον ἐλθοῦσαι, καλὸν ἀείσατ' ἔπος, | Ὅττι καλὸν, φίλον ἐστὶ, τὸ δ' οὐ καλὸν, οὐ φίλον ἐστί. | τοῦτ' ἔπος ἀθανάτων ἦλθε διὰ στομάτων.* Plato Lyside p. 216. C. ἀλλὰ τῷ ὄντι αὐτὸς ἰλιγγιῶ ὑπὸ τῆς τοῦ λόγου ἀπορίας, καὶ κινδυνεύει, κατὰ τὴν ἀρχαίαν παροιμίαν, τὸ καλὸν φίλον εἶναι. Vide Erasmum Chil. I. Cent. VII. 81. p. 117. F. Muretum Var. Lect. IV. 4. Valckenarium ad Phoen. 821.

880. Noster Ion. 1615. χρόνια μὲν τὰ τῶν θεῶν πως, εἰς τέλος δ' οὐκ ἀσθενῆ.

881. Pal. τὸ θεῖον.

τιμῶντας, καὶ μὴ τὰ θεῶν
αὔξοντας [1] σὺν μαινομένᾳ δόξᾳ.
κρυπτεύουσι δὲ ποικίλως
δαρὸν χρόνου πόδα, καὶ
θηρῶσιν τὸν ἄσεπτον. οὐ
γὰρ κρεῖσσόν ποτε τῶν νόμων
γιγνώσκειν χρὴ καὶ μελετᾶν.
κοῦφα γὰρ δαπάνα νομίζειν
ἰσχὺν τόδ' ἔχειν,

[1] ξὺν

885. Aldus *συμμαινομένα δόξα.* Pal. *συμαινομένα δόξα*, sed *υ* a *μ* correctore. Musgravius *συμμαινομένᾳ δόξᾳ.* Barnesius, Brunckius et Matthiae *σὺν μαινομένᾳ δόξᾳ.* Apud Sophoclem Ant. 1266. in Aldina legitur *ξυμμόρῳ.* Quae ratio in scriptis libris frequens est, in impressis rarior.

Ibid. Pro *δόξᾳ* an *δοκοῖ.* Vid. El. 752. [747. *ἢ δοκῶ κενὴ | ὑπῆλθέ μ'.*] Musgravius. Hanc etiam conjecturam, ut illam ad v. 865. propositam, peperit ejus circa metrum sollicitudo. Vulgatam probat Hermannus p. 565.

886. *Κρυπτεύω* idem quod *κρύπτω.* Barnesius. Imo longe diversum, ut uno exemplo ostendit noster Hel. 548. *ἔα, τίς οὗτος; οὔτι που κρυπτεύομαι | Πρωτέως ἀσέπτου παιδὸς ἐκ βουλευμάτων.* Quae verba ita recte interpretatur Portus: *Numquid occultis insidiis capior ex consiliis impii filii Protei?* Idem verba *κρυπτεύουσι δὲ ποικίλως δαρὸν χρόνου πόδα* ita vertit: *Occultant autem* dii *varie diu temporis pedem.* Barnesius *diuturnum.* Heathius: *Occultant autem dii vafre, et per longum temporis spatium, gressus suos.* Sensus est: *Σοφῶς δὲ πολὺν χρόνον ἐνεδρεύουσιν οἱ θεοὶ τὸν ἀσεβῆ.* Noster Incert. II. *Οὔτοι προσελθοῦσ' ἡ δίκη σε* (*μὴ τρέσῃς*) *| παίσει πρὸς ἧπαρ, οὐδὲ τῶν ἄλλων βροτῶν | τὸν ἄδικον, ἀλλὰ σῖγα καὶ βραδεῖ ποδὶ | στείχουσα, μάρπτει τοὺς κακοὺς, ὅτ' ἂν τύχῃ.*

Ibid. Pal. *ποικίλως*, ut vulgo, sed *ω* a correctore.

887. *Δαρὸν* adjectivum esse vidit Barnesius. Noster Herc. 702. *χρόνος γὰρ ἤδη δαρὸς, ἐξ ὅτου πέπλοις | κοσμεῖσθε σῶμα καὶ νεκρῶν ἀγάλμασιν.*

Ibid. *Δαρὸν χρόνου πόδα* pro *μακρὸν χρόνον*, ut recte statuit Musgravius. Confert idem Aristophanem Ran. 100. ubi inter tragicorum *παρακινδυνεύματα* recensentur, *αἰθέρα Διὸς δωμάτιον, ἢ χρόνου πόδα.* Ubi schol. *Αἰθέρα Διός: ἐξ Ἀλεξάνδρας Εὐριπίδου· Καὶ χρόνου προύβαινε πόδα. καὶ ἐκ Μελανίππης Σοφοκλέους· Ὄμνυμι δ' ἱερὸν αἰθέρ', οἴκησιν Διός.* In Alexandra fuisse suspicor *καὶ χρόνου προὔβαινε πούς.*

890. Aldus *γινώσκειν.* De qua scriptura vide ad Med. 14. Alterum ejus exemplum in Bacchis dedit Aldus v. 1268. nec plura in hac fabula. Nam *ἐγίνεθ'* v. 903. in *ἐγένεθ'* mutatum est. Pal. et Laur. saepius.

891. Pal. *κούφα γὰρ δαπάνα.* Puncta delendum *γὰρ* significant, quod carminis ratio fieri non patitur. Haec verba Anglice redde: *For it costs but little.* Reiskius sic: *κρύφιον γὰρ δεῖ πάντα νομίζειν. Κρύφιον* vertit *clam serpens.*

892. Aldus *ἰσχύν τ' ἔχειν.* Quae verba cum superioribus ita interpretatur Portus: *Levis enim* est *sumptus*, et facile est *existimare, divinum numen, quodcunque tandem illud* sit, *robur habere.* In qua interpretatione nulla ratio habetur

ὅτι πότ' ἄρα τὸ δαιμόνιον,
τό τ' ἐν χρόνῳ μακρῷ
νόμιμον ἀεὶ, φύσει τε πεφυκός.
τί τὸ σοφὸν, ἢ τί τὸ κάλλιον
παρὰ θεῶν γέρας ἐν βροτοῖς,
ἢ χεῖρ' ὑπὲρ κορυφᾶς
τῶν ἐχθρῶν κρείσσω κατέχειν;
ὅτι καλὸν, φίλον ἀεί.
Εὐδαίμων μὲν, ὃς ἐκ θαλάσσας
ἔφυγε κῦμα, λιμένα δ' ἔκιχεν.
εὐδαίμων δ' ὃς ὕπερθε μόχθων
ἐγένεθ'. ἕτερα δ' ἕτερος ἕτερον
ὄλβῳ καὶ δυνάμει παρῆλθεν.
μυρίαι μυρίοισιν
ἔτ' εἰσὶν ἐλπίδες. αἱ μὲν
τελευτῶσιν ἐν ὄλβῳ
βροτοῖς, αἱ δ' ἀπέβησαν. τὸ δὲ κατ' ἆμαρ

particulae τε. Porro verba ἰσχύν τ' ἔχειν verbis θρώσκει πεδίον male respondent. Utrique incommodo subvenit Heathii conjectura, ἰσχὺν τόδ' ἔχειν, quam admisit Brunckius. Ita dicere maluit poëta, quam ἰσχὺν ἔχειν τὸ δαιμόνιον, ὅτι πότ' ἐστί.

892*. Aldus ὅτί ποτ' ἄρα.

894. Aldus: νόμιμον, ἀεὶ φύσει τε πεφυκός. Pal. νόμιμον ἀεὶ φύσει τὲ πεφυκός. Hervagiana tertia: νόμιμον, ἀεὶ φύσει τὸ πεφυκός. Hoc τὸ exhibent edd. recentiores omnes, praeter Brunckianam, quae τὶ habet ex conjectura Musgravii, cujus verba sunt: *Malim τὶ πεφυκὸς, naturale aliquid. Nempe τὸ ἐν χρόνῳ μακρῷ νόμιμον pro subjecto habeo, φύσει πεφυκός τι pro praedicato.* Revocavi τε ex Aldina, mutata tamen distinctione. Haec explicat ipse poëta Hec. 798. ἡμεῖς μὲν οὖν δοῦλοί τε κἀσθενεῖς ἴσως, | ἀλλ' οἱ θεοὶ σθένουσι, χὠ τούτων κρατῶν | νόμος.

900. 901. Mysticum aliquod in his verbis latere videtur. Demosthenes de Cor. p. 516. A. τὴν μὲν νύκτα, νεβρίζων καὶ κρατηρίζων, καὶ καθαίρων τοὺς τελουμένους, καὶ ἀπομάττων τῷ πηλῷ καὶ τοῖς πιτύροις, καὶ ἀνιστὰς ἀπὸ τοῦ καθαρμοῦ, καὶ κελεύων λέγειν, "Εφυγον κακὸν, εὗρον ἄμεινον. Ad hanc τῶν τελουμένων vocem alludere videtur Euripides.

901. Pal. ἔφυγε χεῖμα speciose. Noster Andr. 892. Ὦ ναυτίλοισι χειμάτων λιμὴν φανείς. Sed idem dixit Or. 279. ἐκ κυμάτων γὰρ αὖθις αὖ γαλήν' ὁρῶ.

903. Aldus ἐγίνεθ', quod in ἐγίγνεθ' mutavit Brunckius. Quod metro postulante reposuit Matthiae, ἐγένεθ' exhibet Pal. Simili vitio Aldus Herc. 189. μέμφη κλύων νῦν τ' ἀπ' ἐμοῦ σοφὸς γίνου.

Ibid. Aldus ἑτέρα δ'. Sic etiam Pal. Edd. recentiores praeter primam ἑτέρᾳ δ'. Metri caussa dedi ἕτερα δ'.

908. Num ἀπέσβησαν, *exstinguuntur, exstinctae fatiscunt.* Reiskius. Noster Heracl. 152. οὐχ ἅπασα γὰρ | πέφευγεν ἐλπὶς τῶνδέ μοι

ὅτῳ βίοτος εὐδαίμων, μακαρίζω.
ΔΙ. Σὲ τὸν πρόθυμον ὄνθ᾽, ἃ μὴ χρεὼν ὁρᾶν,
σπεύδοντά τ᾽ ἀσπούδαστα, Πενθέα λέγω,
ἔξιθι πάροιθε δωμάτων, ὄφθητί μοι,
σκευὴν γυναικὸς Μαινάδος Βάκχης ἔχων,
μητρός τε τῆς σῆς καὶ λόχου κατάσκοπος.
πρέπεις δὲ Κάδμου θυγατέρων μορφῇ μιᾷ.
ΠΕ. Καὶ μὴν ὁρᾶν μοι δύο μὲν ἡλίους δοκῶ,
δισσὰς δὲ Θήβας καὶ πόλισμ᾽ ἑπτάστομον.

σωτηρίας. Si dicitur πέφευγεν ἐλπὶς, non sollicitandum est ἀπέβησαν.

Ibid. Aldus τὸ δὲ κατ᾽ ἦμαρ, quod revocavit Matthiae. Barnesius, Musgravius et Brunckius male τὸν δὲ κατ᾽ ἦμαρ. Ordo est: μακαρίζω δὲ, ὅτῳ βίοτος εὐδαίμων τὸ κατ᾽ ἦμαρ. Ita noster Ion. 787. Ὅτῳ ξυναντήσειεν ἐκ θεοῦ συθεὶς | πρώτῳ πόσις σὸς, παῖδ᾽ ἔδωκ᾽ αὐτῷ θεός. Ibid. 124. dixit λατρεύων τὸ κατ᾽ ἦμαρ. Admisi Doricam formam, quam praeter alios habet Sophocles Oed. C. 1079. τελεῖ, τελεῖ Ζεύς τι κατ᾽ ἦμαρ. Eadem sententia apud nostrum Hec. 627. κεῖνος ὀλβιώτατος, | ὅτῳ κατ᾽ ἦμαρ τυγχάνει μηδὲν κακόν.

911. Pal. σπένδοντά τ᾽ ἀσπούδαστα. Vide ad v. 212.

Ibid. Verba Πενθέα λέγω διὰ μέσου esse statuit Schaeferus ad Bosium p. 391. qui confert Euripidem Hel. 553. Σὲ τὴν ὄρεγμα δεινὸν ἡμιλλημένην | τύμβον ᾽πὶ κρηπῖδ᾽ ἐμπύρους τ᾽ ὀρθοστάτας, | μεῖνον, τί φεύγεις; Similiter Sophocles Ant. 441. Σὲ δὴ, σὲ τὴν νεύουσαν εἰς πέδον κάρα, | φῂς ἢ καταρνεῖ μὴ δεδρακέναι τάδε; Utrumque exemplum attulit Matthiae Gramm. Gr. §. 427. p. 613.

914. Reiskius καλόχου, *et uxoris*. Sed nihil de Penthei uxore audivimus.

915. Πρέπεις, *similis es*. Aeschylus Suppl. 307. Φασὶν, πρέποντα βουθόρῳ ταύρῳ δέμας. Euripides Alc. 1124. βλέψον δ᾽ ἐς αὐτὴν, εἴτι σῇ δοκεῖ πρέπειν | γυναικί. Hoc exemplo usus est Musgravius. Idem legendo μορφὴν ambiguitatem tolli posse monet. Brunckius autem ex conjectura dedit: μορφῇ δὲ Κάδμου θυγατέρων πρέπεις μιᾷ. Vulgatum ordinem recte revocavit Matthiae. Scripturam enim, quae neminem, nisi qui communi sensu careat, fallere potest, non est ambigua. Si secus esset, non scripsisset Euripides v. 9. ἀθάνατον Ἥρας μητέρ᾽ εἰς ἐμὴν ὕβριν. Neque v. 683. αἱ μὲν πρὸς ἐλάτης νῶτ᾽ ἐρείσασαι φόβην.

916. Virgilius Aen. IV. 468. *Eumenidum veluti demens videt agmina Pentheus, | et solem geminum, et duplices se ostendere Thebas.* Servius: *Tragice dixit imitatus Euripidem. Eumenidum agmina* de suo, vel potius ex Oreste addidit Virgilius. Nihil enim est in Bacchis, quod his verbis respondeat. Lucianus T. III. p. 177. τοῦτο δὲ τὸ ἐκ τῆς τραγῳδίας, δύο μὲν ἡλίους ὁρᾶν δοκοῦσι, δισσὰς δὲ Θήβας. Sextus Empiricus adversus Logicos I. 192. ὅτε δὲ μεμηνὼς δισσὰς ὁρᾷ τὰς Θήβας, καὶ δισσὸν φαντάζεται τὸν ἥλιον. Clemens Alex. Cohort. ad Gentes p. 91, 33. Καὶ μὴν ὁρᾶν μοι δύο μὲν ἡλίους δοκῶ, δισσὰς δὲ Θήβας, βακχεύων ἔλεγέν τις εἰδώλοις, ἀγνοίᾳ μεθύων ἀκράτῳ. Idem Paedag. II. 2. p. 180, 33. Καὶ μὴν ὁρᾶν μοι δύο μὲν ἡλίους δοκῶ, μεθύων ὁ Θηβαῖος ἔλεγεν γέρων. Quid in animo habuerit Clemens, mihi non liquet. Pentheus enim neque ebrius est, neque senex.

καὶ ταῦρος ἡμῖν πρόσθεν ἡγεῖσθαι δοκεῖς,
καὶ σῷ κέρατε κρατὶ προσπεφυκέναι.
ἀλλ' ἦ ποτ' ἦσθα θήρ; τεταύρωσαι γὰρ οὖν.
ΔΙ. *Ὁ θεὸς ὁμαρτεῖ, πρόσθεν ὢν οὐκ εὐμενὴς,*
ἔνσπονδος ἡμῖν. νῦν δ' ὁρᾷς, ἃ χρή σ' ὁρᾶν.
ΠΕ. *Τί φαίνομαι δῆτ'; οὐχὶ τὴν Ἰνοῦς στάσιν,*
ἢ τὴν Ἀγαύης ἑστάναι μητρός γ' ἐμῆς;
ΔΙ. *Αὐτὰς ἐκείνας εἰσορᾶν δοκῶ σ' ὁρῶν.*
ἀλλ' ἐξ ἕδρας σοι πλόκαμος ἐξέστηχ' ὅδε,
οὐχ ὡς ἐγώ νιν ὑπὸ μίτρᾳ καθήρμοσα.
ΠΕ. *Ἔνδον προσείων αὐτὸν, ἀνασείων τ' ἐγὼ,*
καὶ βακχιάζων, ἐξ ἕδρας μεθώρμισα.

[918. Tzetzes ad Lycophron. 209. *καὶ πρόσθε μὲν ταῦρος ἡγεῖσθαι δοκεῖ.* *Ex Addendis.*]

919. Aldus *καὶ σῷ κέρα τε.* Pal. *καὶ σῷ κέρατα.* Rectius *κέρατε* duali numero Brodaeus et Stephanus, necnon edd. omnes jam inde ab Hervagiana secunda. Mediam syllabam produci monet Brunckius. Quod nescientes non modo Reiskius et Heathius, verum etiam Porsonus juvenis, ut ex ejus Adversar. p. 235. didicimus, sanam scripturam variis conjecturis corruperunt. Reiskius: *τῷ σῷ τε κέρατε.* Heathius aut *τῷ σῷ κέρα τε,* aut *τῷ σῷ γε κέρατε.* Porsonus *καὶ κέρατε τῷ σῷ.* *Κέρατος, φρέατος* et *στέατος*, apud Atticos mediam producunt. Exempla dedit Brunckius, plura et meliora Maltbius Observatt. c. xxiv. cui titulus: *De vocibus Κρέας, Κέρας, Φρέαρ.* Accusativus *ὑψικέρατα* penultimam producit apud Aristophanem Nub. 597. *χρυσοκέρατα* apud Euripidem Hel. 388. ubi male Aldus: *χρυσοκέρω τ' ἔλαφον, Μέροπος τιτανίδα κούραν* (ω superscr.). Pal. *χρυσοκέρατ'.*

920. In hac scena non solum Pentheo, verum etiam spectatoribus *τεταυρωμένος* induci videtur Bacchus. Quod haud obscure docent chori verba v. 1157. *ταῦρον προηγητῆρα συμφορᾶς ἔχων.* Ejus *ἀποταύρωσις* erat larva tauri caput referens. Cui similem Ioni tribuerat Aeschylus in Prometheo.

921. Ita distinguit Aldus: *ὁ θεὸς ὁμαρτεῖ πρόσθεν, ὢν οὐκ εὐμενής.* | *ἔνσπονδος ἡμῖν. νῦν δ' ὁρᾷς, ἃ χρή σ' ὁρᾶν.* Idem versum 921. Pentheo continuat. Unde pessimus evadit sensus. Quod nunc legitur, Tyrwhitto debetur.

922. Brunckius et Matthiae, Tyrwhittum superiori versu sequentes, hunc ita distinguunt: *ἔνσπονδος ἡμῖν νῦν· ὁρᾷς, ἃ χρή σ' ὁρᾶν.* Vulgata ratio mihi melior videtur, praesertim quum dixerit noster Ion. 558. *Νῦν ὁρᾷς ἃ χρή σ' ὁρᾶν.*

923. Aldus: *τί φαίνομαι δῆτ' οὐχὶ τὴν Ἰνοῦς στάσιν.* Notam interrogationis post *δῆτ'* habent edd. omnes praeter primas duas. Nescio an legendum: *Τίς φαίνομαι δῆτ';* Subauditur *εἶναι*, ut apud nostrum Suppl. 219. *ἧς καὶ σὺ φαίνει δεκάδος, οὐ σοφὸς γεγώς.* Si mendosum est *τί*, conferenda Aldina scriptura Iph. T. 910. *ἢν δέ τι πρόθυμος ᾖ, | σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει.*

924. Pal. a prima manu *μητρὸς ἐμῆς.* *Γε* hic valet *utpote.*

926. Pal. *ἀλλ' ἐξ ἕδρασοι* (σ superscr.). Idem simili vitio *αἴρεινιν* v. 942.

928. 929. Hoc distichon in margine additum habet Pal.

ΔΙ. Ἀλλ' αὐτὸν ἡμεῖς, οἷς σε θεραπεύειν μέλει,
πάλιν καταστελοῦμεν. ἀλλ' ὄρθου κάρα.
ΠΕ. Ἰδοὺ, σὺ κόσμει· σοὶ γὰρ ἀνακείμεσθα δή.
ΔΙ. Ζῶναί τε σοι χαλῶσι, κοὐχ ἑξῆς πέπλων
στολίδες ὑπὸ σφυροῖσι τείνουσιν σέθεν.
ΠΕ. Κἀμοὶ δοκοῦσι παρά γε δεξιὸν πόδα.
τἀνθένδε δ' ὀρθῶς παρὰ τένοντ' ἔχει πέπλος.
ΔΙ. Ἦπου με τῶν σῶν πρῶτον ἡγήσει φίλων,
ὅτ' ἂν παράλογον σώφρονας Βάκχας ἴδῃς.
ΠΕ. Πότερα δὲ θύρσον δεξιᾷ λαβὼν χερὶ,
ἢ τῇδε, Βάκχῃ μᾶλλον εἰκασθήσομαι;
ΔΙ. Ἐν δεξιᾷ χρὴ, χἅμα δεξιῷ ποδὶ
αἴρειν νιν. αἰνῶ δ' ὅτι μεθέστηκας φρενῶν.
ΠΕ. Ἆρ' ἂν δυναίμην τὰς Κιθαιρῶνος πτυχὰς
αὐταῖσι Βάκχαις τοῖς ἐμοῖς ὤμοις φέρειν;

932. *Σοὶ γὰρ ἀνακείμεσθα δή.* Verte: *Tibi enim innitimur: A te pendemus.* HEATHIUS. Anglice: *I give myself up to you.*

934. Julius Pollux VII. 54. a Brunckio allegatus: *στολίδες δέ εἰσιν, αἱ ἐξεπίτηδες ὑπὸ δεσμοῦ γιγνόμεναι κατὰ τέλη τοῖς χιτῶσιν ἐπιπτυχαί.* Anglice *tucks.*

936. *Τένοντα collum* interpretatur Brodaeus, rectius pedis *tendinem* Portus. Vide ad Med. 1166 =1155. *Σφυρὸν* et *τένοντα* promiscue usurpat noster.

937. Propter hoc *ἦπου* notam interrogationis sequenti versui addunt edd. omnes, licet sententiae magis conveniat *ὄντως* quam *num.* *Ἦπου* enim saepe a grammaticis exponitur *ὄντως*. Sed plerumque significat *ἴσως, ὡς ἔοικε, οἶμαι*, ut monui ad Med. 1308=1275. Neque diverso sensu hic accipiendum est.

938. Aldus *παρὰ λόγον*. Pal. *παράλόγον*. Idem *καταμηρῶ* v. 96. *παρακερκίδων* v. 118. *αναθυρσὸν* v. 554. *ἐνέργω* v. 626. *ἐπαυτὸ* v. 957. *ἐπιμέλαθρα* v. 1169. *ὑποκόρυθ'* v. 1184. et fortasse alia, quae librariorum potius errores quam variae lectiones sunt. Vulgata hujus versus scriptura, licet minus numerosa, non tamen prorsus vitiosa censenda est. Dixit enim noster Iph. A. 1164. *τίκτω δ' ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι παῖδά σοι.* Idem Ion. 951. *Τί φής; τίνα λόγον Λοξίου κατηγορεῖς;* Plura hujus licentiae exempla extra primum pedem apud tragicos non reperi. Non nisi accentu differunt *παρὰ λόγον* et *παράλογον*, quod reponendum monet Porsonus Adversar. p. 267. conferens Euripidem Or. 391. *Ὦ παράλογόν μοι σὴ φανεῖσ' ἀμορφία.* *Παράλογον* pro *παραλόγως*, ut *καιρὸν* pro *καιρίως*, accusativus pro adverbio. Quum tantula mutatione opus sit, quis Porsoni conjecturam admittere dubitet? Ceterum *παράλογος* substantivum esse monent Atticistae. Thucydides II. 85. *ἐδόκει γὰρ αὐτοῖς, ἄλλως τε καὶ πρῶτον ναυμαχίας πειρασαμένοις, πολὺς ὁ παράλογος εἶναι.* Plura dabunt interpretes.

943. Aldus *πτύχας*. Pal. recte *πτυχὰς*, ut jam monui ad v. 62.

944. Schol. ad Euripidis Phoen. 3. *Θοαῖς ἵπποισι: λείπει ἡ συν, ἵν' ᾖ, σὺν θοαῖς ἵπποισι. καὶ Ὅμηρος* [Il. Θ. 24. ubi *ἐρύσαιμ'*]· *Αὐτῇ κεν*

ΔΙ. Δύναι' ἄν, εἰ βούλοιο· τὰς δὲ πρὶν φρένας
οὐκ εἶχες ὑγιεῖς· νῦν δ' ἔχεις οἵας σε δεῖ.
ΠΕ. Μοχλοὺς φέρωμεν, ἢ χεροῖν ἀνασπάσω,
κορυφαῖς ὑποβαλὼν ὦμον ἢ βραχίονα,
ΔΙ. Μὴ σύ γε τὰ Νυμφῶν διολέσῃς ἱδρύματα,
καὶ Πανὸς ἕδρας, ἔνθ' ἔχει συρίγματα.
ΠΕ. Καλῶς ἔλεξας· οὐ σθένει νικητέον
γυναῖκας· ἐλάταισιν δ' ἐμὸν κρύψω δέμας.
ΔΙ. Κρύψει σὺ κρύψιν, ἥν σε κρυφθῆναι χρεὼν,
ἐλθόντα δόλιον Μαινάδων κατάσκοπον.
ΠΕ. Καὶ μὴν δοκῶ σφᾶς ἐν λόχμαις, ὄρνιθας ὥς,
λέκτρων ἔχεσθαι φιλτάτοις ἐν ἕρκεσιν.
ΔΙ. Οὐκ οὖν ἐπ' αὐτὸ τοῦτ' ἀποστέλλει φύλαξ;
λήψει δ' ἴσως σφᾶς, ἢν σὺ μὴ ληφθῇς πάρος.
ΠΕ. Κόμιζε διὰ μέσης με Θηβαίας χθονός.

γαίῃ ἐρύσαιτο. καὶ ἐν Βάκχαις· Αὐτῇσιν ἐλάταις: καὶ ἐν Ἱππολύτῳ [v. 1189. ubi *ἁρμόσας*] *Αὐτῇσιν ἀρβύλῃσιν ἁρμόσαι πόδα.* Fuerunt igitur, qui *αὐταῖσιν ἐλάταις* pro *αὐταῖσι Βάκχαις* legerent. Si vulgo exhiberetur ea scriptura, quis meliorem requireret? Nostri *trees and all.* Sed praestare videtur *αὐταῖσι Βάκχαις*, *women and all.* Infra v. 1132. legitur *αὐταῖς ἀρβύλαις.* Plura ad verba *αὐτοῖς μελάθροις διακναιομένους* Med. 164=161.

949. Aldus *τᾶν νυμφῶν.* Edd. recentiores *τὰ νυμφῶν* ex emendatione Stephani. Pentheum, Bacchi sacris jam addictum, minus quam ceteros mortales bellum cum Nymphis Bacchi sociis gerere debere significat particula *γε*, cujus vis interpretes fugit.

950. Aldus *καὶ καπνὸς ἕδρας.* *Πανὸς* Brodaei emendatio est, quam exhibent edd. omnes jam inde ab Hervagiana secunda.

953. Pal. *κρυφῆναι.* Pseudogregorius v. 1503. *κρύπτῃ δὲ κρύψιν ἣν σὺ κρυβῆναι θέλεις.* Noster Iph. A. 1182. *ἐπεὶ βραχείας προφάσεως ἔδει μόνον, | ἐφ' ᾗ σ' ἐγὼ καὶ παῖδες αἱ λελειμμέναι | δεξόμεθα δέξιν, ἥν σε δέξασθαι χρεών.*

956. *Ἑλέσθαι.* Sic scribendum esse ostendit Bacchi responsio, *λήψῃ δ' ἴσως σφᾶς.* Vulgo legitur *ἔχεσθαι.* Brunckius. Hoc revocavit Matthiae. Non *ἑλέσθαι* sed *αἱρήσειν* postulat sensus, quem his verbis tribuit Brunckius.

957. Aldus *οὐκοῦν* sine interrogatione. Vide ad v. 191.

959. Erunt fortasse, qui malint *Θηβαίων* propter *αὐτῶν* proximo versu; praesertim quum primus tragoediae versus sit: *Ἥκω Διὸς παῖς τήνδε Θηβαίων χθόνα.* Sed nihil omnino refert. Quum enim post mentionem Thebanae ditionis, *ipsos* memorat poëta, de Thebanis eum loqui res ipsa indicat. Similiter Thucydides I. 31. *οἱ δὲ Κορίνθιοι πυθόμενοι ταῦτα, ἦλθον καὶ αὐτοὶ ἐς τὰς Ἀθήνας πρεσβευσόμενοι, ὅπως μὴ σφίσι πρὸς τῷ Κερκυραίων ναυτικῷ καὶ τὸ αὐτῶν προσγενόμενον, ἐμπόδιον γένηται θέσθαι τὸν πόλεμον ᾗ βούλονται.* Ubi *αὐτῶν* non est *τῶν Ἀθηνῶν* sed *τῶν Ἀθηναίων.* Clarius I. 136. *Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς προαισθόμενος, φεύγει ἐκ Πελοποννήσου ἐς Κέρκυραν, ὢν αὐτῶν εὐεργέτης.* Unde fortasse defendi potest *αὐτοί* apud

μόνος γὰρ αὐτῶν εἰμ' ἀνήρ, τολμῶν [1] τόδε. 1 τάδε.
ΔΙ. Μόνος σὺ πόλεως τῆσδ' ὑπερκάμνεις, μόνος.
τοιγάρ σ' ἀγῶνες ἀναμένουσιν, οὓς ἐχρῆν.
ἕπου δέ. πομπὸς δ' εἶμ' ἐγὼ σωτήριος.
κεῖθεν δ' ἀπάξει σ' ἄλλος. ΠΕ. Ἡ τεκοῦσά γε.
ΔΙ. Ἐπίσημον ὄντα πᾶσιν. ΠΕ. Ἐπὶ τόδ' ἔρχομαι.
ΔΙ. Φερόμενος ἥξεις. ΠΕ. Ἁβρότητ' [1] ἐμὴν λέγεις. 1 ἐμοὶ
ΔΙ. Ἐν χερσὶ μητρός. ΠΕ. Καὶ τρυφᾶν μ' ἀναγκάσεις.

Euripidem Suppl. 738. ubi olim conjeci ἀστοί.

960. Aldus: μόνος γάρ εἰμ' αὐτῶν ἀνὴρ τολμῶν τόδε. Pal. μόνος γὰρ εἰμ' κ. τ. ἑ. Hujusmodi senarii apud Aeschylum et Sophoclem non valde frequentes, apud Euripidem vero rarissimi sunt. Multa super hac quaestione dixi ad Euripidis Suppl. 303. Diarii Classici T. VIII. p. 428. seqq. Vide etiam ad Med. 219=214. Dixit Euripides Suppl. 303. σφάλλει γὰρ ἐν τούτῳ μόνῳ, τἆλλ' εὖ φρονῶν. Ibid. 699. καὶ συμπατάξαντες μέσον πάντα στρατόν. Cetera omnia exempla, quae in Diario Classico collegi, aut diversi generis sunt, aut manifesto corrupta. Corruptam scripturam exhibet Aldus Phoen. 476. ἐγὼ δὲ δωμάτων πατρὸς προὐσκεψάμην. Scripti libri plerique πατρὸς δωμάτων, quod admisit Grotius. Corruptum est etiam, quod legitur El. 545. ἀλλ' ἤ τις αὐτοῦ τάφον ἐποικτείρας ξένος | ἐκείρατ', ἢ τῆσδε σκοποὺς λαθὼν χθονός. Sensus enim hanc scripturam postulat: σκοποὺς λαθὼν ἐκείρατ', ἢ τῆσδε χθονός. Non enim ad Agamemnonis sepulchrum, sed ad Argivorum fines vigilabant custodes, neque civium caussa, sed hostium constituti erant. Haec verborum transpositorum exempla attuli, quo minus audax viderer, quod μόνος γὰρ αὐτῶν εἰμ' ἀνὴρ pro μόνος γὰρ εἰμ' αὐτῶν ἀνὴρ reposuissem. Scripsissem etiam ἀστῶν, nisi αὐτῶν recte se habere tandem vidissem. Hactenus de scriptura. Quod ad interpretationem attinet, omnes hunc sensum his verbis tribuisse videntur: μόνος γὰρ αὐτῶν τολμῶ τάδε. Si secus esset, inter ἀνὴρ et τολμῶν interpunxissent. Conferendus omnino Aristophanes Lys. 143. Ὦ φιλτάτη σὺ καὶ μόνη τούτων γυνή. *Ibid.* Brunckius τολμῶν τάδε.

961. Euripides Hipp. 327. Κάκ', ὦ τάλαινα, σοί, τάδ' εἰ πεύσει, κακά. Alc. 725. Φίλον τὸ φέγγος τοῦτο τοῦ θεοῦ, φίλον. Incertus Rhes. 579. Θρασὺς γὰρ Ἕκτωρ νῦν, ἐπεὶ κρατεῖ, θρασύς.

963. Aldus πομπὸς δ' εἰμ' ἐγώ. Pal. πομπὸς δ' εἰμ' ἐγώ. Sic etiam edd. nonnullae. Aliae πομπὸς δ' εἰμ' ἐγὼ. Sola Schaeferiana recte πομπὸς δ' εἶμ' ἐγώ. Etiam eorum qui εἰμ' scripserunt, plerique aut omnes *sum* in animo habuisse videntur. Sed sensus est *ibo*.

964. Verba Ἡ τεκοῦσά γε non sunt interrogative proferenda, neque notam interrogationis in Aldina additam habent. Anglice significant: *Yes, my mother.*

966. Nescio an legendum: Ἁβρότητ' ἐμοὶ λέγεις. Aristophanes Plut. 637. Λέγεις μοι χαράν. λέγεις μοι βοάν.

967. Lego interrogative: Καὶ τρυφᾶν μ' ἀναγκάσει; *Num me etiam in deliciis versari coget?* Ed. Ald. ἀναγκάσεις. MUSGRAVIUS. Ex

ΔΙ. Τρυφάς γε τοιάσδ'. ΠΕ. Ἀξίων μὲν ἅπτομαι.
ΔΙ. Δεινὸς σὺ, δεινὸς, κἀπὶ δείν' ἔρχει πάθη,
ὥστ' οὐρανῷ στηρίζον εὑρήσεις κλέος.
ἔκτειν', Ἀγαυὴ, χεῖρας, αἵ θ' ὁμόσποροι
Κάδμου θυγατέρες. τὸν νεανίαν ἄγω
τόνδ' εἰς ἀγῶνα μέγαν. ὁ νικήσων δ' ἐγὼ
καὶ Βρόμιος ἔσται. τἄλλα δ' αὐτὸ σημανεῖ.
ΧΟ. Ἴτε θοαὶ λύσσας κύνες, ἴτ' εἰς οὖρος,
θίασον ἔνθ' ἔχουσι Κάδμου κόραι.
ἀνοιστρήσατέ νιν
ἐπὶ τὸν ἐν γυναικομίμῳ στολᾷ
Μαινάδων κατάσκοπον λυσσώδη.
μάτηρ πρῶτά νιν λευρᾶς ἀπὸ πέτρας
ἢ σκόλοπος ὄψεται

Hervagiana secunda manavit *ἀναγκάσει*, nec quisquam ante me Aldinam revocavit. Haec verba superioribus continuanda mihi videntur: *Ἀβρότητ' ἐμοὶ λέγεις, καὶ τρυφᾶν μ' ἀναγκάσεις.*

968. Aldus: *τρυφάς γε τοιάσδε.* Supple *ἃς ἔλεξά σοι.* Subtiliorem sensum in his verbis quaerit Musgravius, ego nullum reperio.

Ibid. Eadem significant *ἀξίων ἅπτεσθαι* et *ἐπ' ἀξίοις πονεῖν*, quod dixit tragicus Rhes. 182.

970. Noster Hipp. 1205. *εἰς δ' ἁλιῤῥόθους | ἀκτὰς ἀποβλέψαντες, ἱερὸν εἴδομεν | κῦμ' οὐρανῷ στηρίζον.* Verba *κῦμ' οὐρανῷ στηρίζον*, *fluctum ad coelum pertingentem*, copiose illustravit Valckenarius, qui Homericum *οὐρανῷ ἐστήριξε κάρα* in his expressum monet. Confer vv. 1071. 1081.

974. *Τἄλλα δ' αὐτὸ σημανεῖ. Res ipsa indicabit.* Nisi *αὐτὸς* malis. Brodaeus. In *αὐτὸ* subintelligitur *τὸ ἔργον* aut *τὸ πρᾶγμα.* Reiskius. Brodaei conjecturam in marginem male admisit Barnesius. Noster Phoen. 626. *ΙΩ. Ὦ τάλαιν' ἐγὼ, τί δράσετ', ὦ τέκν'; ΕΤ. Αὐτὸ σημανεῖ.* Suidas: *Αὐτὸ δείξει: παροιμία. ἐλλείπει τὸ ἔργον.* Plura si quis desiderat, Valckenarium adeat.

975. *Θοαὶ λύσσης κύνες* sunt Erinnyes, quas vocat et Sophocl. Electr. v. 1403. 1404. [1387. 1388.] *μετάδρομοι κακῶν πανουργημάτων | ἄφυκτοι κύνες.* Heathius. *Λύσσης.* Personae allegoricae, seu Divae nomen est. Inducitur ea in scenam in Hercule Furente. Brunckius. Diversa a Furiis est *Λύσσα.*

Ibid. Pal. *ἴτ' εἰς ὄρος.* Nescio an recte. Licet enim brevi syllabae *ὄ* longa syllaba *ὀρ* respondeat, satis constat vel ex hoc carmine id in metro dochmiaco licuisse. Apud Euripidem saepius non legitur *οὖρος* pro *ὄρος*.

979. Sic omnes ante Brunckium, qui tacite *λυσσώδεα* dedit ex conjectura Musgravii. Matthiae vero: * * *Μαινάδων σκοπὸν λυσσώδη.* Hermannus Elem. Doctr. Metr. p. 253. versum corruptum esse monet, neque eum emendare conatur. Eo magis a conjecturis abstinendum est, quod antistrophici versus 999. incerta scriptura est.

981. *Σκόλοπος* hic *καταχρηστικῶς* pro *δένδρον* posuit poëta. Propria significatione cum *πέτρα* conjunxit Iph. T. 1428. *ὡς ἐκ θαλάσσης, ἔκ τε γῆς ἱππεύμασι | λαβόντες αὐτοὺς, ἢ κατὰ στύφλου πέτρας | ῥίψωμεν, ἢ σκόλοψι πήξωμεν δέμας.*

δοκεύοντα, Μαινάσιν δ' ἀπύσει·
Τίς ὅδε Καδμείων μαστὴρ † οὐριοδρόμων
ἐς ὄρος, ἐς ὄρος ἔμολ', ἔμολεν, ὦ Βάκχαι;
τίς ἄρα νιν ἔτεκεν;
οὐ γὰρ ἐξ αἵματος
γυναικῶν ἔφυ,
λεαίνας δέ γε τινὸς ἢ Γοργόνων
Λιβυσσᾶν γένος.—
ἴτω δίκα φανερὸς,

983. Aldus *τίς δ' ὅδε.* Delendum δ' et propter sensum, et quia sic melius *ἀντιστοίχῳ*, emendate utique scripto, respondet. Musgravius. Cujus conjecturam a Brunckio admissam confirmat Pal. Particulam revocavit Matthiae.

Ibid. *Οὐριοδρόμων, τῶν Βακχῶν.* Brodaeus. Interpretes Latini *monticolarum* verterunt: at *οὐριοδρόμος* et *οὐριοδρομεῖν* aliud. Fortasse dicendum *οὐρεσιδρόμων*, *quae per montes currunt*, ut *ὀρεσιβάτης*, *qui per montes it.* Τὸ υ metri causa solet inseri. Portus. Pal. *ὀριοδρόμων*. Portus in versione Latina: *Quisnam hic ex Cadmeis investigator* Baccharum *monticolarum.* Ejus conjecturam *οὐρεσιδρόμων* admisit Barnesius. Musgravius in textu *οὐριοδρόμων* ut Aldus, in annotatione vero primo *οὐριδρόμων* vel *οὐρειδρόμων*, deinde *οὐρειοδρόμων*. Nihil est horum cui bene respondeat *θηρεύουσα*, sed ceteris melius videtur *οὐρειδρόμων*, quod admisit Brunckius. Quum autem *οὐρειδρόμων* potius masculinum quam femininum sit, vix arbitror Euripidem eo nomine Bacchas appellaturum fuisse, nisi addito *Βακχῶν, Μαινάδων, γυναικῶν* vel alio quopiam vocabulo, quod sexum indicaret, praesertim quum periculum esset, ne lectores *οὐρειδρόμων* ad *Καδμείων* referrent. Longe aliter Seidlerus de Versibus Dochm. p. 34. *τίς δ' ὅδε Καδμείων μαστὴρ οὐρείων | δρόμῳ ἐς ὄρος, ἐς ὄρος ἔμολεν, ὦ Βάκχαι;* Nec multo secus Matthiae: *τίς δ' ὅδε Καδμείων μαστὴρ οὔριον | δρόμον ἐς ὄρος, κ. τ. ἑ.* Ego potius legam *οὐριοδρομῶν* quam *οὐριοδρόμων*, ut sensus sit: *Τίς Καδμείων ὅδε μαστὴρ ἔμολεν οὐριοδρομῶν;* Id est: *Τίς τῶν Θηβαίων δεῦρο κατάσκοπος ἦλθεν οὐρίῳ δρόμῳ;* Sed ne haec quidem ratio vera mihi videtur.

984. Aldus: *ἐς ὄρος ἐς ὄρος ἔμολεν ὦ βάκχαι;* Pal. *εἰς ὄρος εἰς ὄρος ἔμολεν ἔμολεν ὦ βάκχαι.* Brunckius ex conjectura Musgravii: *ἐς ὄρος, ἐς ὄρος ἔμολεν, ἰὼ Βάκχαι;* Matthiae: *δρόμον ἐς ὄρος, ἐς ὄρος ἔμολεν, ὦ Βάκχαι;* Vero proxima videtur cod. Palatini scriptura. *Ἔμολε* geminat noster etiam Hel. 194. *ναύτας Ἀχαιῶν τις ἔμολεν, ἔμολε, δάκρυα δάκρυσί μοι φέρων.*

987. Pal. *γυναικῶν ὅδ' ἔφυ.*

988. Pal. *λεαίνας δέ τινος.* Homerus Il. *Π.* 33. *νηλέες, οὐδ' ἄρα σοί γε πατὴρ ἦν ἱππότα Πηλεὺς, | οὐδὲ Θέτις μήτηρ. γλαυκὴ δέ σε τίκτε θάλασσα, | πέτραι τ' ἠλίβατοι. ὅτι τοι νόος ἐστὶν ἀπηνής.* Theocritus Idyll. III. 15. *νῦν ἔγνων τὸν ἔρωτα. βαρὺς θεός. ἦ ῥα λεαίνης | μαστὸν ἐθήλαξε, δρυμῷ τέ μιν ἔτρεφε μάτηρ.* Virgilius Aen. IV. 365. *Nec tibi Diva parens, generis nec Dardanus auctor, | perfide, sed duris genuit te cautibus horrens | Caucasus, Hyrcanaeque admorunt ubera tigres.* Haec contulit Brunckius.

990. 991. Duos versus in unum senarium redigendos esse monet Seidlerus p. 135. Ita jam fecerat

ἴτω ξιφηφόρος,
φονεύουσα λαιμῶν διαμπὰξ
τὸν ἄθεον, ἄνομον, ἄδικον Ἐχίονος
[1] γόνον γηγενῆ. [1] τόκον
Ὃς ἀδίκῳ γνώμᾳ, παρανόμῳ τ' ὀργᾷ,
† περὶ τὰ Βάκχι' ὄργια, ματρός τε σᾶς,

Pseudogregorius v. 1096. ἴτω δίκ' ἴτω φανερῶς ξιφηφόρος. Quare δίκ' ἴτω φανερῶς quam ἴτω δίκα φανερὸς dicere maluerit, caussam vide ad v. 16.

992. [Aldus: φονεύουσα δαίμων διαμπὰξ.] Vellem sane legere hic et v. 1012. λαιμῶν διαμπὰξ, *penitus per jugulum.* Sic Orest. 1472. παίειν λαιμῶν ἔμελλεν εἴσω μέλαν ξίφος. Διαμπὰξ ab Hesychio exponitur διαμπερὲς, quod cum genitivo occurrit Il. M. 429. διαμπερὲς ἀσπίδος. Vide etiam Il. Υ. 362. et Sophocl. Philoct. p. 412. ed. H. Steph. [v. 791.] Tyrwhittus. Cujus emendationem non nisi probabilem a Musgravio appellatam admisit Brunckius. Similem errorem exhibet Aldina Hel. 1600. τέμνων δὲ δαίμον' ηὔχετ'. Διαμπὰξ saepius apud Euripidem non legitur. Sed Aeschylus Prom. 64. monente Musgravio: Ἀδαμαντίνου νῦν σφηνὸς αὐθάδη γναθὸν | στέρνων διαμπὰξ πασσάλευ' ἐῤῥωμένως,

994. Aut hic legendum τόκον, aut v. 1014. γόνον.

996. Aldus: περὶ τὰ βάκχι' ὄργια, ματρός τε σᾶς. Barnesius auctore Scaligero περὶ σὰ Βάκχι' ὄργια, ut Βάκχι' vocativus sit. Burgesius: περὶ τὰ, Βάκχε, σ' ὄργια. Ceteri omnes in Scaligeri scriptura acquieverunt, neque ego repugnarem, si versus ea admissa mendo careret. Sed corruptum videtur ὄργια, cujus loco vocabulum ejus formae, cujus est ἔργα, postulat metrum. Dixit quidem Hermannus Elem. Doctr. Metr. p. 253. *Illud tamen non videtur dubium, in Bacchis v.* 996. περὶ σὰ, Βάκχι', ὄργια, ματρός τε σᾶς, *synizesin faciendam esse.* Idem p. 54. exempla ejus contractionis dedit καρδίας et καρδίαν apud Aeschylum Theb. 294. Suppl. 75. ὄργια et Ὀλυμπίου apud Euripidem Bacch. 996. Herc. 1304. Nihil horum verum synizeseos exemplum esse mihi videtur, neque ipsum Hermannum καρδίας pro disyllabo hodie habere puto. Revocavi igitur τὰ, quod per me maneat, donec aliquid excogitarit quis, quod et metro et sententiae satis faciat.

Ibid. Quum verba ματρός τε σᾶς cum superioribus περὶ τὰ Βάκχι' ὄργια conciliari nequeant, Portus ματρός τε σφᾶς, Reiskius ματρός θ' ἑᾶς scribendum conjicit. Longe melius Burgesius ματρός τε Γᾶς. Quis enim, qui vel Euripidis Bacchas legerit, Rheae potius quam Semeles orgia fuisse nescit? Musgravius allegat Theocritum Id. XXVI. 6. ἐν καθαρῷ λειμῶνι κάμον δυοκαίδεκα βωμοὺς, | τῶς τρεῖς τᾷ Σεμέλᾳ, τὼς ἐννέα τῷ Διονύσῳ. Quo testimonio constare putat Semelen cum filio in orgiis coli. Magis ad rem videtur Euripidei Palamedis fragm. V. οὐ σὺν Διονύσῳ | κομῶν, ὃς ἀν' Ἴδαν | τέρπεται σὺν ματρὶ φίλᾳ | τυμπάνων ἰάκχοις. Quae verba, licet corrupta sint, matrem cum filio recte conjungi ostendunt. Utrum vero de Semele an de Rhea accipienda sint, non satis constat. Receptam enim deorum genealogiam pro arbitrio mutare solet Euripides, qui praeter alia multa ejus generis, Musas Harmoniae filias facit Med. 834. Lunam Solis filiam Phoen. 189. ut supra monui ad v. 519. Ut concedamus igitur eum scri-

μανεῖσα πραπίδι,
παρακόπῳ τε λήματι στέλλεται,
τὸν ἀνίκατον ὡς κρατήσων βίᾳ.
† *γνώμαν σώφρονα, θάνατος ἀπροφάσιστος*

psisse *ματρός τε σᾶς*, incertum manet, utrum Rhea an Semele intelligenda sit.

997. Aldus *μανεῖσα πραπίδι*. Edd. recentiores ex emendatione Brodaei et Stephani *μανείσᾳ πραπίδι*. Reiskius *μανείσαις πραπίσι*. Quid in altera scriptura sibi displicuisset, non dixit.

998. Aldus *τελήματι* conjunctim, quod in *τε λήματι* mutandum monere operae pretium duxit Stephanus. Ita jam correctum reperisset in Hervagiana secunda, si eam inspexisset.

999. Aldus: *τὸν ἀνίκατον ὡς κρατήσων βίᾳ* | *γνώμαν σώφρονα*. Pal. *τὰν ἀνίκατον κ. τ. ἑ.* Brunckius ex conjectura Musgravii: *τόν γ' ἀνίκατον κρατήσων ὡς βίᾳ*. Matthiae v. 999. ut Aldus. Post hunc versum plene distinguunt omnes edd. recentiores. Si articulus omnino abesset, optimum dochmiacum haberemus, *ἀνίκατον ὡς κρατήσων βίᾳ*, sed non talem, qualem postulat strophicus versus, *Μαινάδων κατάσκοπον λυσσώδη*. Admisso *τὰν*, metrum erit ut vv. 986. 987. *οὐ γὰρ ἐξ αἵματος* | *γυναικῶν ἔφυ*. Creticos dochmiis et praeponere et interserere tragicos amare monet Seidlerus p. 122. Sed ne sic quidem antistrophicus strophico respondebit. Neque satis scio, quid sit vincere *τὰν ἀνίκατον γνώμαν σώφρονα*. Vulgatam probare videtur Hermannus p. 253.

1000—1009. Tandem pervenimus ad locum totius tragoediae difficillimum, quem ut insanabilem uncinis inclusit et intactum reliquit Brunckius. *In variis* (inquit) *et discrepantibus doctorum virorum conjecturis nihil quod probabile, nedum certum sit, video: neque is ego sum qui Camarinam illam movere audeam.* Idem meliores libros exspectandos esse monet. Parum adjumenti in Pal. cujus varietates suis locis indicabo. Ego vero officii mei esse duco, praecipuas superiorum interpretum conjecturas memorare, licet maximam partem futilissimae sint. Sed ex malis conjecturis haud raro nascuntur bonae. Mearum quidem parcus ero. Quod enim Heathio contigit, ut longa et attenta meditatione veram et germanam scripturam assequutus sibi videretur, id mihi nondum contigisse fateor.

1000. Aldus: *γνώμαν σώφρονα, θάνατος ἀπροφάσιστος*, | *εἴ τά τε θεῶν ἔφυ*, | *βροτείῳ τ' ἔχειν ἄλυπος βίος.* Hervagiana secunda cum sequentibus omnibus *εἰς τά τε θεῶν*. Quam nescio cujus conjecturam confirmat Pal. *εἰς τὰ θεῶν* exhibens. Cantero ita legendum videtur: *γνώμαν σωφρονεῖν, θάνατος ἀπροφάσιστος*, | *εἰς τά τε θεῶν ἔφυ*, | *βροτείων τ' ἔχειν ἄλυπος βίος*. Scaliger etiam *σωφρονεῖν*, sed *βροτείῳ—βίῳ*. Portus: *γνώμαν σώφρονα ἔχειν, ἄλυπος βίος*. Cetera *διὰ μέσου* esse putat, itaque explicat: *ὁ δὲ θάνατος ἀπροφάσιστος προκείμενός ἐστι τοῖς δεινότατα ἁμαρτήματα ἁμαρτήσασιν* (imo *ἁμαρτοῦσιν*) *εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἀνθρώπους*. Reiskius: *γνώμαν σώφρονα ἔχειν ἔφυ βίος ἀθάνατος, ἀπροφάσιστος, ἄλυπος ἔς τε τὰ θεῶν βροτεῖά τε.* Ita Graece. Latine vero: *Habere mentem sapientem est vita immortalis, culpae et maestitiae expers, tam divinis in rebus, quam in humanis.* Is igitur *ἀθάνατος* et *βροτεῖά* reponenda censuit. Heathius: *γνώμαν σώφρονα θνατοῖς ἀπροφασίστως*, | *εἰς τά τε θεῶν ἔφυ*, | *βροτείων τ', ἔχειν ἄλυπος βίος*. Idem Latine: *Mentem modestam mortalibus quidem habere absque cavillatione, circa ea quae ad deos et*

εἴς τά τε θεῶν ἔφυ,
βροτείῳ τ' ἔχειν ἄλυπος βίος.
τὸ σοφὸν οὐ φθόνῳ χαίρω θηρεύουσα.
τὰ δ' ἕτερα μεγάλα, φανερὰ τῶν ἀεὶ

ad homines pertinent, res est quae jucundam et tutam vitam efficit. Musgravius in annotatione: γνώμαν σώφρον', ἄφθαρτος, ἀπροφάσιστος, | εἴς τό τε θεῶν ἔφυ | βρότειόν τ' ἔχειν ἀλύπως, βίος. Idem in interpretatione Latina: *Mentem modestam incorrupta, nihil fingens, et in rebus divinis facta est, et humanis ad indolentiam, vita.* Sensum esse statuit: *Vita eorum, quibus mens sobria non corrumpitur, quique nullum unquam officium detrectant, solet et a Diis et ab hominibus molestiarum expers esse.* Denique Matthiae: γνώμαν σώφρον' ἀθάνατον ἀπροφάσιστ' | εἴς τά τε θεῶν ἔφυ | βροτείων τ' ἔχειν ἄλυπος βίος. Seidlerus p. 173. de his tribus versibus agens: *Antistrophae emendationem me sagacioribus commendo, satis habens monuisse, Aldum pro εἴς legere εἰ, quod Brunckius edidit.* Etiam Pal. εἴς, ut jam dixi.

Ibid. Ἀπροφάσιστος est ὁ μὴ προφάσεις παρέχων. Ita ἀπροφάσιστοι σύμμαχοι, *socii promti et parati ad officium subeundum,* apud Xenophontem Paed. II. 4, 10. Θάνατος vero ἀπροφάσιστος potius ὁ μὴ προφάσεις δεχόμενος esse videtur. Sensus enim est *mors inevitabilis.* Sed vix sanum puto θάνατος.

1002. Neque metro necessarium est τε superiore versu, neque in Pal. exstat. Si verba θάνατος ἀπροφάσιστος εἴς τὰ θεῶν ἔφυ expedire possem, haud illibenter legerem: γνώμαν σώφρονα βροτείαν τ' ἔχειν, ἄλυπος βίος. Quid sit γνώμην βροτείαν ἔχειν, docet noster Alc. 802. ὄντας δὲ θνητοὺς, θνητὰ καὶ φρονεῖν χρεών.

1003. Aldus: τὸν σοφὸν οὐ φθόνῳ χαίρω θηρεύουσα. Pal. τὸ σοφὸν οὐ φθονῶ χ. θ. Scaliger etiam τὸ σοφόν. Eo excepto, ab hoc versu manum abstinuerunt omnes ante Heathium, qui τὸν σοφὸν οὐ φθονῶ scripsit cum plena distinctione, ut sensus esset, *Sapienti minime invideo,* verbis χαίρω θηρεύουσα ad sequentia relatis. Musgravius in primaria annotatione: τὸ σοφὸν οὐ πόνῳ χαίρω θηρωμένα. Idem Latine: *Sapientiam non amo cum labore venari.* Idem in supplemento: τὸ σοφὸν ἄχθος οὐ καιρῷ θηρεύουσι. Id est: *Sapientia in perniciem vertit iis, qui eam imprudenter sectatur.* Matthiae τὸ σοφὸν, cetera ut vulgo, nisi quod metri caussa syllabam σα in sequentem versum rejecit.

1004. Aldus: τὰ δ' ἕτερα μεγάλα, φανερὰ τῶν αἰεὶ | ἐπὶ τὰ καλὰ βίον | ἦμαρ εἰς νύκτα τ' εὖ | ἄγοντ' εὐσεβεῖν. Pal. τῶν ἀεὶ, mox ἄγουντ', cetera ut Aldus. Scribendum τὸν αἰεὶ, βίον scilicet, monuit Brodaeus, cujus conjecturam repetiit Stephanus. Sic etiam Scaliger. Canterus μέγα pro μεγάλα metri caussa. Reiskius: τὰ δὲ γέρα μεγάλα φανερὰ τῷ γ' ἀεὶ ἐπὶ τὰ κατὰ βίον, ἦμαρ ἐς, νύκτα τ' ἐς, ἄγοντ' (id est ἄγοντι) εὐσεβεῖν. Idem Latine: *Praemia magna et conspicua sunt illi quidem, qui res ad quotidianas, de die, de nocte, pietatem adfert.* Heathius: χαίρω θηρεύουσα | τάδ' ἕτερα μεγάλα, φανερὰ, τὸν ἀεὶ | ἐπὶ τὰ καλὰ βίον | ἦμαρ εἰς νύκτα τ' εὖ ἄγοντ', εὐσεβεῖν. Idem Latine: *Mihi voluptas est consectari haec alia magna et illustria, quae semper noctes atque dies vitam ad honestatis normam recte dirigunt, ut ea pie colam.* Musgravius: τὰ δ' ἕτερα, μεγάλα φανερά τ' ὄντ' ἐπὶ τὰ καλὰ βίον κ. τ. ἑ. Ita quidem in prima annotatione, sed in supplemento φανερά τ' ἦν αἰεὶ et mox ἐν | ἄγοντ' pro εὖ ἄγοντ'. Ejus interpretatio

ἐπὶ τὰ καλὰ βίον
ἆμαρ εἰς νύκτα τ' εὖ
ἄγοντ' εὐσεβεῖν,
[1] τὰ δ' ἔξω νόμιμα δίκας ἐκβαλόν- 1 τά τ' ἔξω
τα τιμᾶν θεούς.
ἴτω δίκα φανερὸς,
ἴτω ξιφηφόρος,
φονεύουσα λαιμῶν διαμπὰξ,
τὸν ἄθεον, ἄνομον, ἄδικον Ἐχίονος
[2] τόκον γηγενῆ. 2 γόνον

ita se habet: *Sed illa alia, magna et illustria semper, ad honesta vitam interdiu noctuque recte dirigentem pie agere.* Matthiae τῶν ἀεὶ ut Pal. cetera ut Aldus. Seidlerus p. 95. locum se non intelligere fatetur.

Ibid. Si versus dochmiacus est, pro septem brevibus syllabis τὰ δ' ἕτερα μεγάλα metrum postulat octo. Seidlerus igitur p. 34. et Matthiae ultimam superioris versus syllabam σα huc retraxerunt. Eodem rediret τὰ δέ γ' ἕτερα. Sed medicinam mortuo facere supersedeo. Μεγάλα et φανερὰ conjungit noster etiam v. 1196.

Ibid. Τῶν αἰεὶ vel est ἀντίπτωσις metri causa, pro τὸ αἰεὶ, vel ἀγόντων infra legendum. Vel est ἀνακόλουθον Bacchico choro furenti conveniens, ut melius ille mentis furor indicetur. PORTUS. Metro repugnat ἀγόντων. De τῶν αἰεὶ ampliandum videtur.

1006. Verbis ἦμαρ εἰς νύκτα τε eum sensum vulgo tribuunt, quem habent v. 425. κατὰ φάος, νύκτας τε φίλας. Brodaeus: *diu noctuque, nullo non tempore.* Sed verba ἦμαρ εἰς νύκτα potius *diem usque ad noctem*, id est, *totum diem*, significare mihi videntur. Quam interpretationem confirmat noster Herc. 503. ἀλλ', ὦ γέροντες, σμικρὰ μὲν τὰ τοῦ βίου. | τοῦτον δ' ὅπως ἥδιστα διαπεράσατε, | ἐξ ἡμέρας εἰς νύκτα μὴ λυπούμενοι. Neque obstat particula τε, quae apodosin habet in verbis τά τ' ἔξω νόμιμα κ. τ. ἑ. Sic enim legendum puto. Conferendus noster Iph. T. 199. ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων | Τανταλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά τ' | εἰς οἴκους, σπεύδει τ' ἀσπούδαστ' | ἐπὶ σοὶ δαίμων. Vulgo: ποινά γ' ἐς οἴκους. σπεύδει | δ' ἀσπούδαστ'. Vide Musei Crit. Cantab. T. II. p. 281. ubi multa particulae τε post plures voces insertae exempla dedi. De δὲ in apodosi post τε nonnihil dixi ad v. 457.

1008. Pal. ἐκβάλον|τα, quod ad ἐκβάλλοντα alludit. Haec ita recte explicare videtur Musgravius: *ritus vero injustos rejicientem venerari deos.* Τὰ ἔξω δίκας νόμιμα sunt τὰ ἄδικα. Nihil difficultatis hic video. Portus: *Ritus vero illi sunt extra justitiam*, sunt injusti, *qui ejiciunt* ex *honoribus Deos.* i. qui Deos debitis honoribus privant. Sic ille, qui τιμᾶν pro genitivo plurali accipit. Barnesius dedit τιμᾶν, sed Porti interpretationem non mutavit. Heathius, fere ut Portus: *Ista vero placita justitiae fines transgrediuntur, quae deos honoribus ejiciunt.* Ad ἐκβαλόντα conferendus noster Hec. 1230. Ἴσχ'. ἐκβαλὼν δὲ καρδίας τὸ βάρβαρον, | λέγ'. Tro. 59. Ἦπου νιν ἔχθραν τὴν πρὶν ἐκβαλοῦσα νῦν | εἰς οἶκτον ἦλθες πυρὶ κατηθαλωμένην. Dictyis fragm. VII. πατέρα τε παισὶν ἡδέως συνεκφέρειν | φίλους ἔρωτας, ἐκβαλόντ' αὐθαδίαν, | παῖδάς τε πατρί.

Φάνηθι ταῦρος, ἢ πολύκρανος ἰδεῖν
δράκων, ἢ πυριφλέγων
ὁρᾶσθαι λέων.
ἴθ', ὦ Βάκχε, θηραγρέτᾳ Βακχᾶν,
γελῶντι προσώπῳ
περίβαλε βρόχον,
ἐπὶ θανάσιμον ἀγέλαν
πεσόντι τὰν Μαινάδων.

1015. Horatius II. 19, 23. *Rhoecum retorsisti leonis | unguibus horribilique mala.* Nonnus XL. 40. *σπεύδων μὲν πτερόεντι βαλεῖν Διόνυσον ὀϊστῷ, | ἢ ξίφεϊ πλήξας μέσον αὐχένος, ἢ δόρυ πέμπων, | οὐτῆσαι ποθέων διὰ γαστέρος, ἀντὶ Λυαίου | πόρδαλιν αἰολόνωτον ἐπαΐσσοντα κιχάνω. | μαρναμένου δὲ λέοντος ἐπείγομαι αὐχένα τέμνειν, | καὶ θρασὺν ἀντὶ λέοντος ὄφιν δασπλῆτα δοκεύω. | σπεύδων δ' ἀντὶ δράκοντος ὀπιπεύω ῥάχιν ἄρκτου.* Haec testimonia de Baccho varias belluarum formas induente attulit Barnesius.

Ibid. Aldus: *φάνηθι ταῦρος, ἢ πολύκρανός γ' ἰδεῖν.* Iambelegum pro senario ex Pal. dedi. Scaligeri conjecturam *πολιόκρανος* recte improbat Barnesius.

1016. Noster Ion. 203. *τὰν πυριπνέουσαν ἐναί|ρει τρισώματον ἀλκάν.* Mutuo se defendere videtur *πυριφλέγων* et *πυριπνέουσαν*. Cujusmodi composita apud Atticos rarissima sunt. Apud Homerum rectius fortasse leguntur *δακρυχέων*, *καρηκομόωντες* et similia, quam separatim *δάκρυ χέων* et *κάρη κομόωντες*. Male autem Heslerus infinitivum finxit *πυριπνεῖν*.

1018. *Βακχᾶν* a *θηραγρέτα*, utcunque accepto, regi debet. Nam *γελῶντι προσώπῳ* de Bacchi ipsius vultu intelligendum est. Quaerendum jam utrum Bacchus an Pentheus *θηραγρέτας Βακχᾶν* fuerit. Bacchus quidem *κυναγέτας* dicitur v. 1189. [1187.] et *ἀγρεὺς* v. 1191. [1189.] Verum *θηραγρέτας Βακχᾶν* fuerit, ni fallor, non qui Bacchantibus inter venandum praeest, sed qui ipsas Bacchas venatur. Lego igitur *θηραγρέτᾳ* in dativo, et de Pentheo interpretor. Musgravius. Ordo est: *ἴθ', ὦ Βάκχε, γελῶντι προσώπῳ, περίβαλε βρόχον τῷ θηραγρέτᾳ τᾶν Βακχᾶν, πεσόντι ἐπὶ θανάσιμον ἀγέλαν τὰν Μαινάδων.* Brunckius. Aldus: *ἴθ' ὦ βάκχε, θηραγρέτα, βακχᾶν | γελῶντι προσώπῳ | περίβαλε βρόχον.* Quae ratio nimis absurda est. Paullo melius Hervagiana secunda: *ἴθ' ὦ βάκχε θηραγρέτα, βακχᾶν | γελῶντι προσώπῳ, | περίβαλε βρόχον.* Omnes ante Musgravium *θηραγρέτα* pro vocativo accepisse videntur. Ejus conjecturam admisit Brunckius. Matthiae vero *θηραγρέταν* ex conjectura Seidleri, cujus haec sunt verba p. 159. *Musgravius et Brunckius corrigunt θηραγρέτᾳ et πεσόντα. Ne duplici mutatione indigeamus, servato accusativo πεσόντα ex θηραγρέτα feci θηραγρέταν.* Sed dativus accusativo melior videtur, neque *θηραγρέτᾳ* pro *θηραγρέτα* pro mutatione habendum est. Dativum igitur revocavi. Pal. *θηραγρότα* a correctore. Litera antepenultima fortasse fuit ω. Legitur *θηραγρέται* in epigrammate, monente Musgravio.

1022. [Aldus *πεσόντα*.] Impedita syntaxis et hic videtur adeo, ut Scaliger legat *πεσόντι*, et Brodaeus subaudiat *εἰς*: sin hoc modo ordines, nulla orietur difficultas: *βάλε βρόχον θανάσιμον, δηλονότι τὰν ἀγέλαν τὰν Μαινάδων, περὶ πεσόντα, ἢ βάλε βρόχον περὶ πεσόντα ἐπὶ θανάσιμον ἀγέλαν*, etc. Barnesius. *Πεσόντα* accusativus

ΑΓ. Ὦ δῶμ᾽, ὃ πρίν ποτ᾽ ηὐτύχεις ἀν᾽ Ἑλλάδα
Σιδωνίου γέροντος, ὃς τὸ γηγενὲς
† δράκοντος ἔσπειρ᾽ ὄφεος ἐν γαίᾳ θέρος,
ὥς σε στενάζω, δοῦλος ὢν μὲν, ἀλλ᾽ ὅμως
χρηστοῖσι δούλοις [1] συμφορὰ τὰ δεσποτῶν. 1 ξυμφορὰ
ΧΟ. Τί δ᾽ ἔστιν; ἐκ Βακχῶν τι μηνύεις νέον;

est alter, personae scilicet, qui a verbo *περίβαλε* pendet. HEATHIUS. Ita Brodaeus: *περίβαλε βρόχον ἐπὶ [Πενθέα] πεσόντα [εἰς] θανάσιμον ἀγέλαν τὰν Μαινάδων.* Quae constructio durissima est. Defendi nequit *πεσόντα*, nisi legatur etiam *θηραγρέταν*. Praestat igitur Scaligeri conjectura *πεσόντι*, quod a Musgravio jussus admisit Brunckius.

1023. Aldus *εὐτύχεις*. Reposui *ηὐτύχεις* auctore Heathio.

1025. Ne *δράκων* et *ὄφις* simul otiose legantur, mallem *ὄφεον* ab *ὄφεος* et *ὄφειος*, *serpentinus*, ut sit *ἔσπειρ᾽ ἐν γῇ ὄφεον θέρος δράκοντος*. BARNESIUS. *Δράκοντος* cum *ὄφεος* pleonasmus est, ut *κοπίδας μαχαίρας* Cyclop. v. 241. Frequens apud Homerum haec figura. MUSGRAVIUS. Exempla addit *συσὶ κάπροισι* Il. E. 783. *ὄρνισιν αἰγυπιοῖσι* H. 59. *ταύροιο βοὸς* P. 389. *οἰωνοὶ φῆναι* Od. Π. 216. *οἰωνῷ πελειάδι* apud Apollonium Rhod. II. 328. Eodem jure addere potuisset *ἀνὴρ Ἀθηναῖος*. Si vulgata sana est, hic est ordo verborum: *ὃς ὄφεος ἐν γαίᾳ ἔσπειρε τὸ γηγενὲς δράκοντος θέρος*. Sed malim *Ἄρεος ἐν γαίᾳ*. Aeschylus Theb. 105. *τί ῥέξεις; προδώσεις, | παλαίχθων Ἄρης, τὰν | τεὰν γᾶν;* Favet huic conjecturae noster Phoen. 661. *Ἔνθα φόνιος ἦν δράκων | Ἄρεος, ὠμόφρων φύλαξ.* Ibid. 942. *Κάδμῳ παλαιῶν Ἄρεος ἐκ μηνιμάτων, | ὃς γηγενεῖ δράκοντι τιμωρεῖ φόνον.* Cujusmodi conjecturis, quae ipsis auctoribus non valde probabiles videntur, si indulgere licet, alteram habeo minime malam. Librariorum oscitationi fortasse tribuendum *δράκοντος* pro *ὀδόντος*. Ita fere noster Suppl. 703. *λόχος δ᾽ ὀδόντων ὄφεος ἐξηνδρωμένος, | δεινὸς παλαιστὴς ἦν.*

1026. Pal. *ὥς σε στενάζω.*

Ibid. Post verba *ἀλλ᾽ ὅμως* plene distinguendum censet Dobraeus ad Plut. 886. cujus verba sunt: *Sed in Bacch. 1026. ubi Med. 54. addere vult Porsonus, potius suspicor versum delendum, et finiendam orationem in ὅμως, ut in Aristoph. Acharn. 955. et in locis ab Elmsleio citatis.*

1027. *Τὰ δεσποτῶν.* Sub. *παθήματα* vel *δυστυχήματα.* PORTUS. Plenius noster Med. 54. *χρηστοῖσι δούλοις ξυμφορὰ τὰ δεσποτῶν | κακῶς πίτνοντα, καὶ φρενῶν ἀνθάπτεται.* Porsonus utrumque versum etiam in Bacchis locum habuisse suspicatur.

Ibid. Pal. *συμφορὰ τῆς δεσποτῶν.* Media vox ita scripta est, ut etiam pro *τις* accipi possit. De qua confusione consulendus Bastius Commentat. Palaeogr. p. 769.

1028. Aldus *τὶ μηνύεις*, quod licet ambiguum videatur, ab eo potius pro *τί μηνύεις* quam pro *τι μηνύεις* datum ostendunt quae dixi ad v. 832. Pal. *τί μηνύεις.* Sic etiam Hervagiana secunda cum sequentibus ante Brunckium, qui tacite *τι μηνύεις* dedit. Schaeferus et Matthiae rursum *τί μηνύεις.* Ego vero revocavi *τι μηνύεις.* Subauditur *μῶν*, quod additum habet noster Heracl. 795. *Τί δ᾽ ἔστι; μῶν τι κεδνὸν ἠγωνίζετο;* Sine *μῶν* ibid. 382. *Ὦ παῖ, τί μοι σύννοιαν ὄμμασιν φέρων | ἥκεις; νέον τι πολεμίων λέγεις πέρι;* Praestat autem Brunckii scriptura, quia ea admissa paullo numerosior evadit versus, quippe qui caesuram habeat necessario

ΑΓ. Πενθεὺς ὄλωλε, παῖς Ἐχίονος πατρός.
ΧΟ. Ὦναξ Βρόμιε, καὶ γὰρ θεὸς φαίνει μέγας.
ΑΓ. Πῶς φής; τί τοῦτ' ἔλεξας; ἦ 'πὶ τοῖς ἐμοῖς
χαίρεις κακῶς πράσσουσι δεσπόταις, γύναι;
ΧΟ. Εὐάζω ξένα μέλεσι βαρβάροις·
οὐκέτι γὰρ δεσμῶν ὑπὸ φόβῳ πτήσσω.
ΑΓ. Θήβας δ' ἀνάνδρους ὧδ' ἄγεις;
ΧΟ. Ὁ Διόνυσος, ὁ Διόνυσος, οὐ Θῆβαι
κράτος ἔχουσ' ἐμόν.
ΑΓ.[1] Συγγνωστὰ μέν σοι. πλὴν ἐπ' ἐξειργασμένοις
κακοῖσι χαίρειν, ὦ γυναῖκες, οὐ καλόν.
ΧΟ. Ἔνεπέ μοι, φράσον, τίνι μόρῳ θνήσκει
ἄδικος, ἄδικά τ' ἐκπορίζων ἀνήρ.
ΑΓ. Ἐπεὶ Θεράπνας τῆσδε Θηβαίας χθονὸς

[1] ξυγγνωστὰ

ἐφθημιμερῆ. *Τί* autem interrogativum, quod cum sequentibus potius quam cum praecedentibus verbis conjungi amat, versum in duo hemistichia aequalia minus numerose distribuit. Vide Diarii Classici T. VIII. p. 428. seqq. Deinde sententiae magis congruum est, ut potius suspicari videatur chorus, quam pro certo scire se ostendat, calamitatem, de qua agitur, apud Bacchas in Cithaerone commorantes accidisse.

1030. Pal. *ὦ 'ναξ βρόμιε θεὸς φαίνῃ μέγας*. Verba *καὶ γὰρ* recte abesse suspicor, ut versus dochmiacus sit, licet ne sic quidem ex omni parte sanus.

1031. Aldus *ἦ 'πὶ τοῖς ἐμοῖς*, quod correxit Brunckius.

1033—1040. Ex his novem versibus carmen antistrophicum fecit Seidlerus p. 264. Quem laudo, quod potius proodos, mesodos et epodos fingit, aut versus excidisse statuit, quam eos imitatur, qui eodem carminum monostrophicorum odio imbuti, carmina prorsus nova veteribus substituunt.

1033. Sophocles Ant. 1130. *καὶ | σε Νυσαίων ὀρέων | κισσήρεις ὄχθαι, | χλωρά τ' ἀκτὰ πολυστάφυλος πέμπει, | ἀβρότων ἐπέων εὐαζόντων, | Θηβαίας ἐπισκοποῦντ' ἀγυιάς*. Saepius apud tragicos non legitur *εὐάζω*, quod si *εὐοῖ clamare* significat, communem horum verborum analogiam non sequitur. Nam *αἰάζω*, *ἀλαλάζω*, *ἰύζω*, *οἰμώζω*, *ὀλολύζω*, *ὀτοτύζω*, *φεύζω* et similia mutant ζ in ξ, ut *ἀλαλάζω*, *ἀλαλάξομαι*: *εὐάζω* vero in σ, ut ostendunt verbalia *εὔασμα* et *εὐαστήρ*. Si significat *βακχεύω* sive *βακχιάζω*, analogiae non repugnat. Hunc sensum haud dubie habet *εὐιάζει* apud Euripidem Cycl. 492.

1035. Senarius est in fine mutilus. Brunckius. Non unam dipodiam sed quatuor deesse arbitratur Seidlerus, qui versus 1036. 1036*. *μεσῳδὸν* appellat.

1037. Huic versui nuncii personam recte praefigit Aldus. Pal. vero sequenti.

Ibid. Noster Med. 703. *Συγγνωστὰ μὲν γὰρ ἦν σε λυπεῖσθαι, γύναι.*

1039. Aldus *ἔννεπέ μοι*. Recte Brunckius *ἔνεπέ μοι*, sed neglexit Matthiae.

Ibid. Pal. *τίνει μόρῳ*.

1041. Strabo p. 409. A. *ἐν δὲ τῇ Θηβαίων εἰσὶ καὶ αἱ Θεράπναι καὶ ὁ Τευμησσὸς, ὃν ἐκόσμησεν Ἀντίμαχος διὰ πολλῶν ἐπῶν, τὰς μὴ προσούσας ἀρετὰς διαριθμούμε-*

λιπόντες, ἐξέβημεν Ἀσωποῦ ῥοὰς,
λέπας Κιθαιρώνειον εἰσεβάλλομεν,
Πενθεύς τε κἀγὼ (δεσπότῃ γὰρ εἱπόμην),
ξένος θ', ὃς ἡμῖν πομπὸς ἦν θεωρίας.
πρῶτον μὲν οὖν ποιηρὸν ἵζομεν νάπος,
τά τ' ἐκ ποδῶν σιγηλὰ, καὶ γλώσσης ἄπο
σώζοντες, ὡς ὁρῷμεν οὐχ ὁρώμενοι.
ἦν δ' ἄγκος ἀμφίκρημνον, ὕδασι διάβροχον,
πεύκαισι συσκιάζον, ἔνθα Μαινάδες

νος. Therapnae plures fuerunt. Laconicas memorant Euripides Tro. 211. Herodotus VI. 61. aliique, Thessalicas Euripides Herc. 370. Recte igitur τῆσδε Θηβαίας χθονὸς nostro loco addit. Alii Θεράπνας scribunt, alii Θεράπνας. Hesychius: Θεράπναι: αὐλῶνες, σταθμοί.

1042. Pal. ῥοᾶς. De constructione verborum ἐξέβημεν Ἀσωποῦ ῥοὰς tacent interpretes. Sententiae convenientius esset ἐπεράσαμεν.

1045. Hervagiana prima θεορίαις. Sic etiam Hervagiana secunda et Brubachiana. Hervagiana tertia θεωρίαις. Aldinam scripturam revocavit Musgravius.

1046. Sola Brubachiana πονηρὸν. Pal. etiam pejus πικρὸν. Pseudogregorius v. 675. πρῶτον μὲν εἰς χλοηρὸν ἶζον που νάπος.

Ibid. Hervagiana secunda ἵξομεν, quod in ἵκομεν mutandum censuerunt Barnesius et Heathius. Musgravius recte revocavit ἵζομεν, quod confirmat noster Iph. A. 141. Μή νυν μήτ' ἀλσώδεις ἵζου (malim ἕζη) | κρήνας, μήθ' ὕπνῳ θελχθῇς.

1047. [Aldus τά τ' ἐκποδὼν.] Mallem separatim ita scribere, ἐκ ποδῶν. Quae sic accipienda: τά τ' ἐκ ποδῶν ἴχνη, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς γλώσσης ἔπη σιγηλὰ σώζοντες. Porsonus. Quem in textu solus sequutus est Barnesius. Sed Musgravius Latine: *et pedum vestigia taciturna, et linguae sonos servantes.*

1048. Aldus ὁρῶμεν, quod correxit Musgravius.

1049. Schol. Hephaestionis c. 6. p. 87. ἴδιον δὲ σατυρικοῦ, τὸ μέσον εἶναι τραγικοῦ καὶ κωμικοῦ, ἤγουν δέχεσθαι καὶ τοὺς τρισυλλάβους μὴ κατακορῶς, οἷον, ἦδ' ἄγκος ὑψίκρημνον ὄρεσι περίδρομον. Gaisfordius: *Est versus Euripidis Bacch. 1051. ubi quidem legitur,* ἦν δ' ἄγκος ἀμφίκρημνον ὕδασι διάβροχον. *Hoc me olim docuit Porsonus.* Qui Adversar. p. 267. verba ὄρεσι περίδρομον apud Euripidem Cresphontis fragm. XII. exstare monet. [Idem apud Kiddium p. 225. huic scripturae etiam in Bacchis favisse dicitur. Mea sententia longe melior vulgata. Herodotus VI. 34. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ πόλι [Nonacri] λέγεται εἶναι ὑπ' Ἀρκάδων τὸ Στυγὸς ὕδωρ. καὶ δὴ καὶ ἔστι τοιόνδε τι. ὕδωρ ὀλίγον φαινόμενον, ἐκ πέτρης στάζει εἰς ἄγκος. τὸ δὲ ἄγκος αἱμασιῆς τις περιθέει κύκλος. *Ex Addendis.*]

Ibid. De ἄγκος consulendi interpretes Homeri. Apud Atticos poëtas saepius non legitur, nisi mendose pro ἄγγος.

1050. *Πεύκαισι συσκιάζον*, i. e. συσκιαζόμενον, activum pro passivo, quod in Graeco sermone frequens est. Soph. Oed. T. 968. ὁ δὲ θανὼν | κεύθει κάτω δὴ γῆς. — Plura olim ad Sophoclem exempla afferemus. Brunckius. Plura de hac re testimonia allegat Matthiae Gramm. Gr. §. 496. 4. p. 720.

καθῆντ᾽, ἔχουσαι χεῖρας ἐν τερπνοῖς πόνοις.
αἱ μὲν γὰρ αὐτῶν θύρσον ἐκλελοιπότα
κισσῷ κομήτην αὖθις ἐξανέστεφον.
αἱ δ᾽, ἐκλιποῦσαι ποικίλ᾽ ὡς πῶλοι ζυγὰ,
βακχεῖον ἀντέκλαζον ἀλλήλαις μέλος.
Πενθεὺς δ᾽ ὁ τλήμων, θῆλυν οὐχ ὁρῶν ὄχλον,
ἔλεξε τοιάδ᾽· Ὦ ξέν᾽, οὗ μὲν ἕσταμεν,
† οὐκ ἐξικνοῦμαι Μαινάδων ὅσοι μόθων·
ὄχθον δ᾽ ἐπεμβὰς ἢ ᾽λάτην ὑψαύχενα,

1051. Aldus καθήντ᾽, quod intactum reliquit Matthiae, licet recte dederit καθῆσ᾽ ἂν v. 259.

1053. Ἐκλελοιπότα intransitive, fere ut nostri, *worn out*.

1054. Verborum κισσῷ κομήτην ἐξανέστεφον constructionem ostendit exemplum notissimum σοφόν με ἐδίδαξαν.

Ibid. Pal. αὖτις.

Ibid. Portus: *Aliae vero relinquentes varia juga sicut equi* etc. Recte Heathius: *Qualia fuerint juga ista, quae Bacchae mulieres illae reliquerant, certe nos docuisse debebant interpretes.* Eo auctore post αἱ δὲ nunc interpungitur. Musgraviana sic: Αἱ δ᾽, ἐκλιποῦσαι ποικίλ᾽, ὡς πῶλοι, ζυγὰ, κ. τ. ἑ. Quae ratio etiam Aldina pejor est.

1058. [Aldus ὅσοι νόθων.] Tu repone ὅσαι νόθων. Quae e Bacchis orgia adulterant ac simulant. Brodaeus. Pro νόθων in vet. codicibus scriptum est μόθων. Quae lectio valde mihi probatur, et adeo quidem ut germanam esse eam persuasum habeam: sed ὅσον quod ibidem legitur, parum certe placet. — Fortasse igitur malit quispiam ὅσων, me quidem non valde repugnante. Stephanus. Videtur scribendum ὅσσοις [μόθων]. Canterus. Duportus ἴσως, inquit, ὅσσοις νοσῶν, *oculis caligans*: non male, quia Bacchus illi visum turbarat. At Josephus Scaliger omnium optime, si mihi credas, ὅσαι μαθεῖν. Barnesius. E vetere lectione ὅσοι νόθων effeci varia, ὅσ᾽ (id est ὅσα) ἠγνόουν, item ἑσμὸν μαθεῖν vel ἑσμοὺς ἰδεῖν, aut θίασον μαθεῖν vel θιάσους ἰδεῖν. Reiskius. Canteri emendationem partim amplexus legendum sentio ὅσσοις μόθον. Nam ἐξικνοῦμαι ὅσσοις μόθον rem prorsus eandem exprimit ac θῆλυν ὁρῶν ὄχλον quod praecedit, et ἴδοιμι Μαινάδων αἰσχρουργίαν, quod sequitur. Heathius. Legendum ὅποι μόθων. *Non consequor oculis, ubi Maenadum indecora saltatio est.* Aristophanes Equit. v. 694. ἀπεπυδάρισα μόθωνα, περιεκόκκυσα. Ubi Scholiastes: μόθων, φορτικὸν ὀρχήσεως εἶδος. Idem ad Plut. v. 279. μόθων, εἶδος αἰσχρᾶς καὶ δουλοπρεποῦς ὀρχήσεως. Jul. Pollux Lib. IV. sect. 101. ὁ δὲ μόθων φορτικὸν ὄρχημα, καὶ ναυτικόν. Musgravius. [Fortassis ὄσσοιν ἀθρῶν. Sed bona satis lectio ὅποι μόθων. Porsonus apud Kiddium p. 226. Duale ὄσσοιν apud tragicos non legitur. *Ex Addendis.*] Musgravii conjecturam a Brunckio tacite admissam retinuit Matthiae. Aldinam ὅσοι νόθων exhibet etiam Pal. Edd. recentiores ante Brunckium ὅσοι μόθων. Speciose Canterus ὅσσοις, cujus loco ὅσοις habuit Pal. v. 236. Sed displicet μόθων, sive pro nominativo singulari accipiatur, sive pro genitivo plurali. Vide an legendum ὅσον ποθῶ, ut sensus sit: *non satis bene Maenadas oculis attingo.*

1059. [Aldus: ὄχθον δ᾽ ἐπεμβὰς εἰς ἐλάτην ὑψαύχενα.] Vitabitur

ἴδοιμ' ἂν ὀρθῶς Μαινάδων αἰσχρουργίαν. —
τοὐντεῦθεν ἤδη τοῦ ξένου τι θαῦμ' ὁρῶ.
λαβὼν γὰρ ἐλάτης οὐράνιον ἄκρον κλάδον,
κατῆγεν, ἦγεν, ἦγεν εἰς μέλαν πέδον.
ἐκυκλοῦτο δ' ὥστε τόξον, ἢ κυρτὸς τροχὸς,
τόρνῳ γραφόμενος, περιφορὰν ἕλκει δρόμον,

anapaestus in quarta sede, si pro *εἰς* reponatur *ἐς*. Heathius. Qui Anapaestos in quarto loco Senarii tragici tolerandos ducunt, ex hoc versu fortasse sententiam suam tueri velint; sed frustra; cum proculdubio corruptus sit. Non enim *et* tumulum *et* abietem conscendere voluit Pentheus, sed *vel* hunc *vel* illam. Lego igitur *ἢ ἐλάτην*, sic: *ὄχθον δ' ἐπεμβὰς ἢ 'λάτην ὑψαύχενα.* Tyrwhittus. Pal. *ὄχθων δ' ἐπ' ἐμβὰς εἰς ἐλάτην ὑψαύχενα.* Vulgatam non recte se habere vidit Scaliger, qui in libro suo correxit *ὄχθον*. Heathii conjectura soli metro, neque ei quidem succurrit. Tragici enim in metro iambico aut trochaico *ἐς ἐλάτην* et similia non usurpant. Vide ad v. 804. Tyrwhitti conjecturam a Musgravio probatam admisit Brunckius. Confirmant eam chori verba v. 980. *μάτηρ πρῶτά νιν λευρᾶς ἀπὸ πέτρας | ἢ σκόλοπος ὄψεται | δοκεύοντα.* Brunckium sequitur Matthiae, Heathium Schaeferus et Porsonus apud Kiddium p. 226.

1061. Pal. *τι* a correctore additum habet.

1062. Reiskius *ἐλάτης οὐρανίου.*

1063. Ter repetitum *ἦγεν* vel *κατῆγεν* significat lentam et successivam abietis deductionem, ut sensim atque sensim propior humo fieret. Reiskius. Imitari videtur Nonnus p. 783. Ed. Falk. [XLVI. 152.] *ἀκρότατον δὲ κόρυμβον ἀφειδέϊ χειρὶ πιέζων, | εἰς πέδον, εἰς πέδον εἷλκε.* — Quibus hoc displicet, legere possunt: *κατῆγεν, οὐκ ἀνῆκεν, εἰς μέλαν πέδον.* Musgravius. In hac verbi repetitione inest significatio rei aegre, cum labore operoso, et sensim peractae, quod hic parum convenit. Melius quid forte daret integer codex. Brunckius. Satis mihi facit vulgata scriptura, quam recte explicare videtur Reiskius. Pseudogregorius v. 660. *ἀνῆγον, ἦγον, ἦγον εἰς ἄκρον τέλος.*

1064. Aldus *κυκλοῦτο δ' ὥστε τόξον.* Augmentum a Brunckio additum sustulit Matthiae. De qua re vide ad v. 1132. Pal. *κυκλοῦται δ' ὥς τε τόξον.*

1065. Ὅς deesse monet Brodaeus, ut sensus sit: *ὃς τόρνῳ γραφόμενος κ. τ. ἑ.* Imo, plena oratio est: *ἐκυκλοῦτο δὲ, ὥστε τόξον κυκλοῦται, ἢ ὥστε κυρτὸς τροχὸς τόρνῳ γραφόμενος περιφορὰν ἕλκει δρόμον.* [Herodotus IV. 36. οἳ Ὠκεανόν τε ῥέοντα γράφουσι πέριξ τὴν γῆν, ἐοῦσαν κυκλοτερέα ὡς ἀπὸ τόρνου. *Ex Addendis.*]

Ibid. [Aldus *περὶ φορὰν ἕλκη δρόμον.*] Pro *περὶ φορὰν* reposuerunt quidam *περιφοράν:* at ex vet. cod. affertur *περίφορον*, quam veram esse lectionem dicerem, si eam versus admitteret. — Quum autem mensura versus illud respuat, malo et ipse *περιφορὰν*, sed mutando *δρόμον* in *δρόμου*, vel *δρόμων*. Stephanus. *Περιφορὰν ἕλκε δρόμον, ἀντὶ τοῦ, ἕλκει δρόμον κατὰ περιφοράν.* Portus. Ego mallem Aldum sequi legendo *περὶ φορὰν ἕλκη δρόμον.* Φορὰ enim Hesych. est *ἡ τῶν μηχανικῶν ὀργάνων λαβή.* Sin cum Scaligero *περιφορὰν ἑλκέδρομον* legamus, exponendum est subaudiendo *κατὰ*, *in circumferentia volubili.* Barnesius. *Περιφορὰν ἑλκεδρόμον*, ut Scaliger etiam correxit, aut *ἑλικοδρόμον*, *ad modum spirae* vel *orbis*. Reiskius. Vel *δρόμου*; aut *δρόμων*, cum H. Ste-

ὡς κλῶν' ὄρειον ὁ ξένος χεροῖν ἄγων,
ἔκαμπτεν εἰς γῆν, ἔργματ' οὐχὶ θνητὰ δρῶν.
Πενθέα δ' ἱδρύσας ἐλατίνων ὄζων ἔπι,
ὀρθὸν μεθίει διὰ χερῶν βλάστημ' ἄνω
ἀτρέμα, φυλάσσων, μὴ ἀναχαιτίσειέ νιν.
ὀρθὴ δ' ἐς ὀρθὸν αἰθέρ' ἐστηρίζετο,
ἔχουσα νώτοις δεσπότην ἐφήμενον.
ὤφθη δὲ μᾶλλον ἢ κατεῖδε Μαινάδας.
ὅσον γὰρ οὔπω δῆλος ἦν θάσσων ἄνω.
καὶ τὸν ξένον μὲν οὐκέτ' εἰσορᾶν παρῆν,
ἐκ δ' αἰθέρος φωνή τις, ὡς μὲν εἰκάσαι,
Διόνυσος ἀνεβόησεν· Ὦ νεάνιδες,
ἄγω τὸν ὑμᾶς, κἀμέ, τἀμά τ' ὄργια
γέλων τιθέμενον. ἀλλὰ τιμωρεῖσθέ νιν. —

phano, aut adhuc melius forsan *δραμὼν*, legendum puto. Heathius. Videndum an legi debeat [*περιφορὰν*] *ὠκύδρομον*. Musgravius. *Περιφορὰν ἕλκῃ δραμών*. Sic omnino legendum, suadente Heathio. Comparandi particulae *ὡς* et *ὥστε* subjunctivum saepe adsciscunt. — Non minus bene tamen *ἕλκει* in indicativo scriptum esset. Brunckius. Pal. *περιφορᾶν* (sic) *ἕλκῃ δρόμον*. Sed *ἕλκει*, ni fallor, a prima manu. Quod ad *περιφορὰν* attinet, conjunctim edd. omnes, praeter Aldinam et Hervagianam primam. Deinde hae duae *ἕλκη δρόμον*. Sequentes *ἕλκε δρόμον* ante Barnesium, qui *ἕλκῃ δρόμον* reposuit. Musgravius e Commeliniana *ἕλκε δρόμον*. Brunckius *ἕλκῃ δραμών*. Matthiae *περιφορὰς ἕλκει δρόμον*. Scripsisse videtur poëta *περιφορὰν ἕλκει δρόμον*, sed quo sensu, parum mihi liquet.

1066. Barnesius, Brunckius, Schaeferus et Matthiae *ὥς*, *sic*, quod in interpretatione Latina habent etiam Portus et Musgravius. Ego vero *ὡς* pro *ὅτε* accipere malo, ut sensus sit: *ἐκυκλοῦτο δὲ κλὼν ὄρειος ὥστε τόξον ἢ τροχὸς, ὅτε ὁ ξένος αὐτὸν ἐν χεροῖν ἔχων, ἔκαμπτεν εἰς γῆν.*

1070. Aldus *μὴ 'ναχαιτίσειέ νιν*. Rectius, ni fallor, Pal. *μὴ ἀναχαιτίσειέ νιν*.

Ibid. Contra Musgravium *μὴ 'νακοντίσειέ νιν* reponentem vulgatam recte defendit Brunckius. Apud Euripidem Hipp. 1232. *ἀνεχαίτισεν* significat *ἀνέτρεψεν*. Poëtae verba sunt: *εἰ δ' εἰς πέτρας φέροιντο [αἱ ἵπποι] μαργῶσαι φρένας, | σιγῇ πελάζων [ὁ ταῦρος], ἄντυγι ξυνείπετο | εἰς τοῦθ', ἕως ἔσφηλε κἀνεχαίτισεν, | ἁψῖδα πέτρῳ προσβαλὼν ὀχήματος.* Sic etiam Demosthenes apud Valckenarium, cujus verba sunt: *Proprie* qui sessorem excutit *equus*, *ἐπὶ τοῖς ὀπισθίοις ἀνιστάμενος ποσὶ*, *dicitur ἀναχαιτίσας*. De abiete tanquam de equo loquitur poëta.

1072. *Νώτοις* [pro] *κλάδοις*, quasi in equo jam sederet. Barnesius.

1076. Huc respicere videtur scholiastes Sophoclis ad Ant. 1146. *καὶ γὰρ αἰθέριος τιμᾶται [ὁ Διόνυσος], ὡς καὶ Εὐριπίδης ἐν Βάκχαις φησὶν αὐτὸν ἐν αἰθέρι κατοικεῖν.* Verba *ἐν Βάκχαις* delevit Brunckius. Ipse Bacchus apud Nonnum XLVI. 63. *οὐ χατέω Πενθῆος ἐγὼ χθονίοιο μελάθρου· | δῶμα Διωνύσοιο πέλει πατρώϊος αἰθήρ.*

καὶ ταῦθ' ἅμ' ἠγόρευε, καὶ πρὸς οὐρανὸν
καὶ γαῖαν ἐστήριζε φῶς σεμνοῦ πυρός.
† σίγησε δ' αἰθήρ. σῖγα δ' εὔλειμος νάπη
φύλλ' εἶχε. θηρῶν δ' οὐκ ἂν ἤκουσας βοήν.
αἱ δ' ὠσὶν ἠχὴν οὐ σαφῶς δεδεγμέναι,
ἔστησαν ὀρθαὶ, καὶ διήνεγκαν κόρας.
ὁ δ' αὖθις ἐπεκέλευσεν. ὡς δ' ἐγνώρισαν
σαφῆ κελευσμὸν Βακχίου Κάδμου κόραι,
ἦξαν, πελείας ὠκύτητ' οὐχ ἥσσονα
ποδῶν ἔχουσαι [1] συντόνοις δρομήμασι, 1 ξυντόνοις
μήτηρ Ἀγαυὴ, [2] σύγγονοί θ' ὁμόσποροι, 2 ξύγγονοί θ'
πᾶσαί τε Βάκχαι. διὰ δὲ χειμάῤῥου νάπης,
ἀγμῶν τ' ἐπήδων, θεοῦ πνοαῖσιν ἐμμανεῖς.

Ibid. Reiskius: φωνήν τις, ὥς με γ' εἰκάσαι. Noster Iph. T. 1384. τὸ δ' οὐρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης | ἄγαλμα, ναὸς ἐκ μέσης ἐφθέγξατο | βοήν τιν'. Laur. βοή τις. Ex qua varietate nascitur suspicio, in Bacchis reponendum esse φωνήν τιν'. Sed apte confert Musgravius Herc. 1005. ἀλλ' ἦλθεν εἰκὼν, ὡς ὁρᾷν ἐφαίνετο, | Παλλὰς κραδαίνουσ' ἔγχος ἐπιλόφῳ κάρᾳ. Pseudogregorius v. 2251. ut vulgo.

1080. Herodotus I. 112. Ἅμα δὲ ταῦτα ἔλεγε ὁ βουκόλος, καὶ ἐκκαλύψας ἐδείκνυε. Plura Valckenarius ad III. 135. qui nostrum locum non neglexit.

1081. Reiskius ἔκγαιον — φῶς, *ignis e terra ortus.*

Ibid. Aldus ἐστήριξε. Valckenarius ad Herodotum, ἐστήριζε, quod admisit Matthiae. Sic etiam Pal. sive consulto, sive librarii errore, ut διατινάζεται v. 587. ἀλαλάζεται v. 593. Porsonus Adversar. p. 267. ἐστήριζε X. Π. 2254. *qui mox pro sua sapientia legisse videtur* ὕλιμος *pro* εὔλειμος. In meo primae editionis exemplo legitur ἐστήριξε.

1082. Etiam Pseudogregorius v. 2255. σίγησε δ' αἰθὴρ, de quo vide ad v. 1132. Hic non male legeretur αἰθὴρ δ' ἐσίγα. [Ita Porsonus apud Kiddium p. 190. aliique. *Ex Addendis.*]

Ibid. Εὔλειμος saepius non legitur. Male *frondiferum* Portus. Heathius *herbosum.*

1088. [Aldus οὐχ ἥσσονες.] Participio ἔχουσαι deest accusativus. Legendum igitur videtur ἥσσονα, ut cum substantivo ὠκύτητα conjunctum ab ἔχουσαι pendeat. Heathius. Sic etiam Musgravius. Eorum conjecturam admisit Brunckius, repudiavit Matthiae. Portus Latine: *festinaverunt columbis non inferiores celeritate, pedum ruentes concitatis cursibus.* Sed ἔχουσαι neque *ruentes* significat, neque *impulsae* aut *vacuae,* quae Brodaei interpretatio est. Aliquanto melius Reiskius: Ἔχουσαι *hic idem valet atque* οὖσαι. Sed abundare videtur ἔχουσαι, ut in ληρεῖς ἔχων similibusque. De qua constructione praeter alios consulendus Schaeferus ad Sophoclis Oed. T. 741. Vulgatam ita mutatam exhibet Pseudogregorius v. 2009. οἶμαι πελείας ὠκύτητ' οὐχ ἥσσονες, | ποδῶν δράμωσι συντόνοις δρομήμασιν.

1092. Suidas: Ἀγμούς: τοὺς ὀρείους καὶ κρημνώδεις τόπους. Noster Iph. T. 262. ἦν τις διαῤῥὼξ κυμάτων πολλῷ σάλῳ | κοιλωπὸς ἀγμὸς, πορφυρευτικαὶ στέγαι. Sic pro ἀρμὸς Laur. ceterique ab eo derivati, Brodaei conjecturam confirmantes.

ὡς δ' εἶδον ἐλάτῃ δεσπότην ἐφήμενον,
πρῶτον μὲν αὐτοῦ χερμάδας κραταιβόλους
ἔῤῥιπτον, ἀντίπυργον ἐπιβᾶσαι πέτραν,
ὄζοισι δ' ἐλατίνοισιν ἠκοντίζετο.
ἄλλαι δὲ θύρσους ἵεσαν δι' αἰθέρος,
† Πενθέως τ' ὄχον δύστηνον. ἀλλ' οὐχ ἤνυτον.
κρεῖσσον γὰρ ὕψος τῆς προθυμίας ἔχων,
καθῆστο τλήμων, ἀπορίᾳ λελημμένος.

1094. *Αυτοῦ* pro *κατ' αὐτοῦ*. Ita Cycl. 51. *ὠὴ, ῥίψω πέτρον τάχα σου*. Ion. 146. *χρυσέων τ' ἐκ τευχέων ῥίψω | γαίας παγάν*. Id est, *ῥίψω κατὰ γαίας*.

Ibid. Χερμάδας, lapides. Aeschylus Theb. 306. *τοὶ δ' ἐπ' ἀμφιβόλοισιν | ἰάπτουσι πολίταις | χερμάδ' ὀκρυόεσσαν*. Ubi consulendus Blomfieldius. Homerus non nisi diminutivum *χερμάδιον* usurpat.

Ibid. Κραταβόλους, τὴν κεφαλὴν βαλούσας. Brodaeus. Ut constet metrum legendum opinor *κραταιβόλους, fortiter jactos*. Heathius. Legendum *καραβόλους*. Formatur autem ut *καρατόμος* Troad. v. 568. [564.] Musgravius. *Κραταιβόλους, lapides magna vi jactos* Sic cum Heathio lego. — Eadem est compositionis ratio, quae in *κραταίλεως* El. 537. [534.] Brunckius. Pseudogregorius v. 666. *ἄλλοι μὲν αὐτὸν καλάμῳ κραταιβόλῳ | ἔβαλλον, ἀντίπυργον εἰσβᾶσαι πέτραν*.

1095. Quare *εἰσβᾶσαι* pro *ἐπιβᾶσαι* reposuerit Pseudogregorius, caussam vide ad v. 26.

1096. [Portus: *Ramis vero abiegnis* Pentheus in eas *jaculabatur*.] Verte: *Ramis etiam abiegnis jactis petebatur*. Si enim haec de ipso Pentheo jaculante dicta essent, aut ejus nominatim mentionem fecisset Poëta, aut saltem scripsisset *ἀντηκοντίζετο*. Heathius. Imo *ἀντηκόντιζεν*. *Ἀντηκοντίζετο* enim passivum est, haud secus atque *ἠκοντίζετο*, quod legitur apud Euripidem etiam Iph. T. 1370.

1097. Aldus: *ἄλλοι*. Edd. recentiores *ἄλλαι* ex emendatione Brodaei et Stephani. Simili errore *αὐτοῖς* pro *αὐταῖς* Aldus v. 447.

1098. Aldus: *Πενθέως τ' ὄχον δύστηνον*. Portus Latine: In *sedem miseram Penthei*. Barnesius in margine: *an δ' ὄχον pro ὄχονδε*. Reiskius: *Πενθέως στόχον*: adversus metam infelicem, quae erat ipse Pentheus. Musgravius: *Lego, versibus transpositis: ἄλλαι δὲ θύρσους ἵεσαν δι' αἰθέρος. | ὄζοισι δ' ἐλατίνοισιν ἠκόντιζέ τις | Πενθέως ὄχον δύστηνον*. Hunc sequitur Brunckius. Matthiae vero: *ἄλλαι δὲ θύρσους ἵεσαν δι' αἰθέρος | Πενθέως, στόχον δύστηνον*. *Ἵεσαν Πενθέως* ut *ἔῤῥιψαν αὐτοῦ* v. 1094. *Στόχον δύστηνον* ut *θήρᾳ δυσπότμῳ* v. 1142. *Στόχον* pro *στόχασμα, actus collineandi*, quod legitur v. 1203. Eodem vocabulo utitur Aeschylus Suppl. 251. modo recte vulgo legatur: *μόνον τόδ' Ἑλλὰς χθὼν συνοίσεται στόχῳ*.

Ibid. Aldus *ἀλλ' οὐκ ἤνυτον*. Spiritum mutavi auctore Porsono ad Phoen. 463. Plura ad Sophoclis El. 1451. *Ἔνδον. φίλης γὰρ προξένου καθήνυσαν*.

1100. Pal. *καθῆστο τλῆμον*. Brunckius praeter necessitatem *καθῆσθ' ὁ τλήμων*. Sophocles Oed. T. 1266. *ἐπεὶ δὲ γῇ | ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τἀνθένδ' ὁρᾶν*. Ubi multi libri *ἔκειθ' ὁ τλήμων*, licet de muliere sermo sit.

Ibid. Ἀπορίᾳ λελησμένος, prae consilii inopia oblitus. Frigidum hoc; quid ergo si *λεληφμένος* legamus. *Consilii inopia captus*. Barnesius. Aut *λεληφμένος*, ut Barnesius; aut *λελασμένος* eodem pene sensu, *captus, comprehensus*;

τέλος δὲ δρυΐνους [1] συγκεραυνοῦσαι κλάδους,
ῥίζας ἀνεσπάρασσον ἀσιδήροις μοχλοῖς.
ἐπεὶ δὲ μόχθων τέρματ᾽ οὐκ ἐξήνυτον,
ἔλεξ᾽ Ἀγαυή· Φέρε περιστᾶσαι κύκλῳ,
πτόρθου λάβεσθε, Μαινάδες, τὸν ἀμβάτην
θῆρ᾽ ὡς ἕλωμεν, μηδ᾽ ἀπαγγείλῃ θεοῦ
χοροὺς κρυφαίους.—αἱ δὲ μυρίαν χέρα
προσέθεσαν ἐλάτῃ, κἀξανέσπασαν χθονός.
ὑψοῦ δὲ θάσσων, ὑψόθεν χαμαιπετὴς
πίπτει πρὸς οὖδας μυρίοις οἰμώγμασι
Πενθεύς. κακοῦ γὰρ ἐγγὺς ὢν ἐμάνθανε.

1 ξυγκεραυνοῦσαι

aut κεκλησμένος, *clausus.* Reiskius. Barnesio omnino assentior conjicienti legendum esse ἀπορίᾳ λελησμένος, *desperationi in praedam datus.* Heathius. Legendum λελημμένος a λαμβάνω. Musgravius. Hoc recte admisit Brunckius. Noster Ion. 1113. *Οἴμοι, τί λέξεις; οὔτι που λελημμέθα | κρυφαῖον εἰς παῖδ᾽ ἐκπορίζουσαι φόνον.* Cycl. 432. *ὥσπερ πρὸς ἰξῷ τῇ κύλικι λελημμένος.* Adde Aeschylum Ag. 885. si sana est scriptura. Simili licentia ξυλλελεγμένας pro ξυνειλεγμένας dixit Aristophanes Eccl. 58. sed ξυνείλεκται Av. 295. Ceterum huc respexisse videtur grammaticus apud Bekkerum Anecdot. p. 105. *Λελάβημαι: ἀντὶ τοῦ εἴλημμαι. Ἡρόδοτος ἕκτῳ καὶ τετάρτῳ, Εὐριπίδης Βάκχαις.* Recte Valckenarius ad Herodotum III. 42. *Λελάβημαι frustra quaeras in Euripidis Bacchis, designatis in Bibl. Coislin. p. 482.* Idem monuit Piersonus Verisim. p. 120. Licet Bacchae non nisi mutilae ad nos pervenerint, haud facile credam in integra fabula exstitisse λελάβημαι.

1101. [Portus: *Tandem vero quernos ramos ut fulmina contorquentes.*] Συγκεραυνοῦν videtur significare *acutum facere*, quale pingitur fulmen. In alia Piersonus abit p. 129. [*Pro* συγκεραυνοῦσαι *voce nihili aliquando reponebam* συγκραδαίνουσαι; *quo verbo Euripides utitur Herc. Fur. v.* 1003. *Orpheus Argon. v.* 994. *Sed, ni fallor, verior est haec altera emendatio nostra:* τέλος δὲ, δρυΐνους συντριαινοῦσαι κλάδους, | ῥίζας τ᾽ ἀνεσπάρασσον ἀσιδήροις μοχλοῖς. *Ita supra v.* 348. *Herc. Fur. v.* 946. *Aristophanes Pac. v.* 569.] Reiskius. In his omnibus locis τριαινοῦν est *moliendo evertere*, nec ullum adhuc exemplum novimus, ubi dicatur aliquis vectem ipsam, cujus auxilio utitur, τριαινοῦν. Legendum, ni fallor, συγκρατύνουσαι, *simul valide prehendentes*, vel *urgentes.* Musgravius. Idem in supplemento συγκορύσσουσαι, *hostiliter simul inferentes*, vel *instruentes.* Priorem ejus conjecturam admisit Brunckius, qui in annotatione conjecit ξυναποξύνασαι. Vulgatam revocavit Matthiae. Archilochus Fr. XXXVI. *Ὡς Διωνύσοι᾽ ἄνακτος καλὸν ἐξάρξαι μέλος | οἶδα διθύραμβον, οἴνῳ συγκεραυνωθεὶς φρένας.* Non igitur vox nihili συγκεραυνοῦσαι, quamvis explicatu difficilis. Sententia postulare videtur *ab arboribus vi evellentes*, cujus loco *fulmine ferientes* dixit poëta.

1102. Pal. ἀνεσπάρασον.

[1111. Aldus: κακοῦ γὰρ ἐγγὺς ὢν, ἐμάνθανεν. Interpunctionem delevit Barnesius auctore Scaligero. Recte Portus: *Malo enim se*

πρώτη δὲ μήτηρ ἦρξεν ἱερία φόνου,
καὶ προσπίτνει νιν. ὁ δὲ μίτραν κόμης ἄπο
ἔῤῥιψεν, ὥς νιν γνωρίσασα μὴ κτάνῃ
τλήμων Ἀγαυή. καὶ λέγει, παρῄδος
ψαύων· Ἐγώ τοι, μῆτερ, εἰμὶ παῖς σέθεν
Πενθεὺς, ὃν ἔτεκες ἐν δόμοις Ἐχίονος.
οἴκτειρε δ᾽ ὦ μῆτέρ με, μηδὲ ταῖς ἐμαῖς
ἁμαρτίαισι παῖδα σὸν κατακτάνῃς.—
ἡ δ᾽ ἀφρὸν ἐξιεῖσα, καὶ διαστρόφους
κόρας ἑλίσσουσ᾽, οὐ φρονοῦσ᾽ ἃ χρῆν φρονεῖν,
ἐκ Βακχίου κατείχετ᾽, οὐδ᾽ ἔπειθέ νιν.
λαβοῦσα δ᾽ ὠλέναις ἀριστερὰν χέρα,
πλευραῖσιν ἀντιβᾶσα τοῦ δυσδαίμονος,
ἀπεσπάραξεν ὦμον, οὐχ ὑπὸ σθένους,
ἀλλ᾽ ὁ θεὸς εὐμάρειαν ἐπεδίδου χεροῖν.

vicinum esse cognovit. Vide ad v. 188. *Ex Addendis.*]

1112. Aldus ἱέρεια, quod intactum reliquerunt omnes quotquot fuerunt editores. Pal. ἱερεία accentu quidem recte posito. In Aldina male legitur ἱέρειαι Or. 261. ἱέρειαν Iph. T. 1399. sed recte ἱερίαν Iph. T. 34. Schol. ad Or. 261. τὸ ἱέρειαι, ἱερίαι χρὴ γράφειν Ἰωνικῶς, ἵν᾽ ἔχῃ πρὸς τὸ μέτρον ὀρθῶς. τὰ γὰρ διὰ τοῦ εια προπαροξύτονα Ἰωνικῶς οἱ ποιηταὶ προπαροξύτονα ποιοῦντες, διὰ τοῦ ια γράφουσι, τὸ αὐθάδεια, αὐθαδία λέγοντες, καὶ τὸ εὐσέβεια, εὐσεβία, καὶ τὰ τοιαῦτα. ὃ καὶ ἐξετάζων εὑρήσεις.

1113. Aldus προσπιτνεῖ. Quam scripturam tuetur Hermannus Diarii Classici T. XIX. p. 284. seqq. Cujus argumentis alias respondere conabor.

Ibid. Aldus κόμας ἄπο. Doricam formam expulit Brunckius consentiente Pal.

1114. *Κτάνοι* pro *κτάνῃ* reposui. Vide quae notavi ad Phoenissas 67. [70.] Brunckius. Subjunctivum revocavit Matthiae. Vide ad Sophoclem Oed. T. 947. τοῦτον Οἰδίπους πάλαι τρέμων | τὸν ἄνδρ᾽ ἔφευγε μὴ κτάνῃ. Ubi multi libri atque ipsae membranae Laur. κτάνοι.

[1118. Ita noster infra v. 1579. Ἄγετ᾽ ὦ πομποί με, κασιγνήτας | ἵνα συμφυγάδας ληψόμεθ᾽ οἰκτράς. Hec. 432. Κόμιζ᾽ Ὀδυσσεῦ μ᾽, ἀμφιθεὶς κάρα πέπλοις. Heracl. 79. Ὦ ξένοι με, σοὺς ἀτιμάζων θεοὺς, | ἕλκει βιαίως Ζηνὸς ἐκ προβωμίων. *Ex Addendis.*]

1121. Aldus ἃ χρὴ φρονεῖν. Praeteritum reposuit Brunckius, qui post Valckenarium ad Phoen. 86. haec frequenter apud Euripidem permutari monet.

1122. Pal. ἐκ βακχείου κατεί χετ᾽. Inter κατεί et χετ᾽ aliquid erasum est.

1123. Similiter noster Hec. 1159. γένοιτο, διαδοχαῖς ἀμείβουσαι χεροῖν. Nullam horum mentionem feci ad v. 960. quia ὠλέναις et διαδοχαῖς idem fere valent quod ὠλέναισ᾽ et διαδοχαῖσ᾽.

1125. Ὦμον, *brachium.* Herodotus IV. 62. τῶν ἀποσφαγέντων ἀνδρῶν τοὺς δεξιοὺς ὤμους πάντας ἀποτάμνοντες σὺν τῇσι χερσὶ, ἐς τὸν ἠέρα ἱεῖσι.

1126. Photius: Εὐμάρειαν: ῥαστώνην, εὐχέρειαν. οἱ δὲ Ἴωνες τὸ

Ἰνὼ δὲ τἀπὶ θάτερ' ἐξειργάζετο,
ῥηγνῦσα σάρκας. Αὐτονόη τ' ὄχλος τε πᾶς
ἐπεῖχε Βακχῶν. ἦν δὲ πᾶσ' ὁμοῦ βοή,
ὁ μὲν στενάζων ὅσον ἐτύγχανεν πνέων,
αἱ δ' ἠλάλαζον. ἔφερε δ' ἡ μὲν ὠλένην,
ἡ δ' ἴχνος αὐταῖς ἀρβύλαις. [1] γυμνοῦντο δὲ

1 γύμνουσι δὲ

περί τινα τῶν ἀναγκαίων τοῦ σώματος ἐκκρισέων ἀσχοληθῆναι· οἷον, οὐρῆσαι, ἀποπατῆσαι.

1127. Athenaeus p. 186. D. ὁ δὲ Ζήνων, ἐπεί τις τῶν παρόντων ὀψοφάγων ἀπέσυρεν, ἅμα τῷ παρατεθῆναι, τὸ ἐπάνω τοῦ ἰχθύος, στρέψας καὶ αὐτὸς τὸν ἰχθὺν, ἀπέσυρεν, ἐπιλέγων· Ἰνὼ δὲ τἀπὶ θάτερ' ἐξειργάζετο. Idem p. 544. A. Βίων δὲ, προαρπάσαντός τινος τὰ ἐπάνω τοῦ ἰχθύος, στρέψας καὶ αὐτὸς καὶ δαψιλώσας, φαγὼν ἐπεῖπεν· Ἰνὼ δὲ τἀπὶ θάτερ' ἐξειργάζετο. Hunc versum inter Sophocleae Inonis fragmenta retulisse Brunckium monet Porsonus Adversar. p. 267.

1129. Ἐπεῖχε, *instabat.* Noster Heracl. 846. λαβὼν δὲ χερσὶν ἡνίας, Εὐρυσθέως | πώλοις ἐπεῖχε. Multa exempla congessit Musgravius.

Ibid. Πᾶσ' pro πᾶσιν in hoc loco, non pro πάσαις. Πᾶσιν autem, non πάσαις, quia refertur tum ad Bacchas ipsas, tum ad Pentheum. — Alii πᾶσιν Attice pro πάσαις, hoc pro πασῶν. BARNESIUS. Πᾶσα βοὴ, *omne genus clamoris*, i. e. cum Penthei gemitus, tum laeta Bacchantium vociferatio. MUSGRAVIUS. Recte. Ita noster El. 756. Οὐκ οἶδα. πᾶν γὰρ μίγνυται μέλος βοῆς. Phoen. 1199. πάντα δ' ἦν ὁμοῦ κακά.

1130. Au στέναζεν. BARNESIUS. Ὁ μὲν στενάζων per constructionem Graecis usitatam ponitur absolute pro τοῦ μὲν στενάζοντος. Vide not. ad Iphig. in Taur. v. 947. [ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε, πρῶτα μέν μ' οὐδεὶς ξένων | ἑκὼν ἐδέξαθ', ὡς θεοῖς στυγούμενον.] HEATHIUS. Melius exemplum praebet Sophocles Ant. 259. λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐῤῥόθουν κακοὶ, | φύλαξ ἐλέγχων φύλακα. Omnium optimum noster Heracl. 39. ita e MSS. corrigendus: δυοῖν γερόντοιν δὲ στρατηγεῖται φυγή· | ἐγὼ μὲν ἀμφὶ τοῖσδε καλχαίνων τέκνοις. | ἡ δ' αὖ τὸ θῆλυ παιδὸς Ἀλκμήνη γένος ἔσωθε ναοῦ τοῦδ' ὑπηγκαλισμένη | σώζει. Eadem enim mutatione constructionis post participium καλχαίνων sequitur σώζει, quo post στενάζων praeteritum ἠλάλαζον.

Ibid. Pal. ὁ μὲν στυγνάζων, ὅσον ἐτύγχανε πνέων (a prima manu πλέων). Reiskius: ὅσον ἐτύγχαν' ἐμπνέων, *quamdiu spiritum adhuc agebat.*

1131. Aldus: ἀνέφερε δ' ἡ μὲν, ὠλένην. Pal. ἀνέφερε δ' ἡ μὲν ἐλένην. Duporti conjecturam ἔφερε a Musgravio probatam admisit Brunckius

1132. Ἴχνος *pedem.* Vide Porsonum ad Hec. 1050. Nostri, *a foot, shoes and all.*

Ibid. Cl. Musgravius in praefatione ad Nostri Hippolytum ab ipso nuper editum, ex hoc versu, quem sanum, si quis alius, et integrum pronunciat, colligit augmentum interdum apud Atticos omitti. Sed quare ἐγυμνοῦντο hic rescribi non possit, profecto non video. Vocalem certe indifferentem ante μν corripi posse locuples est auctor Hesiodus Ἔργ. κ. Ἡμ. v. 20. ἥ τε γὰρ ἀπάλαμνόν περ ὅμως ἐπὶ ἔργον ἐγείρει. Vide Clark. ad Homer. Iliad. E. v. 537. HEATHIUS. Qui hic ἐγυμνοῦντο rescribi volunt, Heathius, et Jo. Toup. ad Suidam I. pag. 88. [T. I. p. 117.] cur Attici sermonis ge-

[1] πλευραὶ σπαραγμοῖς. πᾶσα δ᾿ ἡματωμένη 1 πλευρὰ

nium frustra reclamare passi sunt vv. 756. 1073. [766. 1082.] Musgravium laudo, quod ridiculis his canonibus fidem abrogarit. Vide quae notavi ad Androm. 955. [962.] et ad Aesch. Pers. 414. [416.] Ut autem in illis versibus ἐνίψαντο et ἐσίγησε metrum respuit, non magis in hoc ἐγυμνοῦντο admittere potest. Vocalem brevem ante literas μν, licentia intra suos fines coërcenda, corripuisse quandoque Poëtas epicos, lyricos, tragicos quoque in melicis et anapaestis, ut in ipsa hac fabula v. 72. nemo est qui ignoret: sed postremis id licuisse in dialogo, seu in senariis, res est nondum probata quaeque probabitur nunquam. Sed v. 1055. [1064.] nihil erat causae, cur Poëta in κυκλοῦτο omitteret augmentum. Scripsit procul dubio ἐκυκλοῦτο, quod et reposui. Brunckius. Heathii et Toupii conjecturam ἐγυμνοῦντο recte improbat Brunckius, qui tamen fallitur, quum ὑμνήσω v. 72. primam corripere monet. Neque primam in γυμνὸς, ὕμνος similibusque corripi posse arbitror. Sed de ea re plura alias. Piersonus apud Valckenarium et Porsonus ad Hec. 1132. γυμνοῦσι δὲ | πλευρὰ (Piersonus πλευρὰς) σπαραγμοῖς. Quod verum videtur. Sed Reisigius ad Aristophanem p. 83. *Credat*, inquit, *Judaeus Apella.* Vulgatam scilicet probat vir doctissimus. *Dirum enim* (inquit) *et immane est, lacerari membra.* Idem p. 79. *Mihi vero singula ejus rei monenta ponderanti ita sustulisse augmentum videntur, — ubi res magna quaedam et gravis, aut admirabilis, vel nova etiam vocabulo illo narraretur, quae et vocis intentione et gestuum motu auditorum animis inculcaretur.* Diversam viam ingressus est Hermannus Elem. Doctr. Metr. p. 52. *Sed praeclare observavit Seidlerus, in nunciorum narrationibus, et quae epici carminis quamdam similitudinem habeant, et fortasse etiam aliis quibusdam in sermonibus, qui ad illud genus referri possint, ut in gravibus sententiis, cujusmodi in locis solis istae augmenti neglectiones reperiantur, minori severitate in retinendo augmento usos esse tragicos.* Similia dixit p. 121. Idem ad Sophoclis Aj. 308. ubi Brunckius παίσας κάρα ᾿θώϋξεν: *Libri vett.* θώϋξεν *sine coronide: quod non damnem, siquidem verissima est Seidleri observatio, in narrationibus apud tragicos augmentum omitti posse.* Eodem jure dicere potuisse mihi videntur, nonnulla esse verborum futura, quibus non nisi in Delphicis oraculis uti liceret. In nunciorum narrationibus tanta praeteritorum copia est, ut nemo mirari debeat, potius in iis quam in aliis diverbiis pleraque omissi augmenti exempla reperiri. Haud pauca eorum, quae congesserunt Hermannus et Reisigius, ejus sunt generis, ut ostendant eos plus aequo exemplorum numero augendo operam dedisse. Euripides Alc. 181. κύνει δὲ προσπιτνοῦσα. πᾶν δὲ δέμνιον | ὀφθαλμοτέγκτῳ δεύετο πλημμυρίδι. Heracl. 35. ἱκέται καθεζόμεσθα βώμιοι θεῶν. Haec attulit Hermannus p. 121. Neque majoris momenti sunt νικώμενοι κήρυσσον, πλεῖστοι θάνον, ταχεῖ πόρευσαν, πεσοῦσαι κλαῖον, κάρα θῶυξεν, ἐπεὶ δάκρυσα et similia. His praetermissis, quae magis ad nostram rem sunt, in tria genera commode distribui possunt. Primum genus eorum est, quae augmentum sine versus detrimento addi sibi patiuntur. Cujusmodi apud Aeschylum sunt τροποῦτο Pers. 376. κυκλοῦντο ibid. 458. θέτο Cho. 736. κάνες (quod corruptum censet Hermannus) ibid. 930. apud Sophoclem γοᾶτο Oed. T. 1249. φορεῖθ᾿ El. 715. apud Euripidem κυκλοῦτο Bacch. 1064. Nimis subtiliter dixisse mihi videtur Hermannus p. 120. *Praeterea tenendum est, vitatum videri in antiquiore tragoedia etiam eum in*

χεῖρας, διεσφαίριζε σάρκα Πενθέως.
κεῖται δὲ χωρὶς σῶμα, τὸ μὲν ὑπὸ στύφλοις

primo pede anapaestum, qui ex augmenti accessione exsisteret. Pauciores enim in primo pede anapaestos habent antiquiores tragoediae, quam ut iis tuto abjudicari possint senarii, qualis est hujus fabulae v. 1294. *Ἐμάνητε, πᾶσά τ' ἐξεβακχεύθη πόλις.* Quem sanum esse fatetur ipse Hermannus. Secundum exemplorum genus ea complectitur, quae non augmentum quidem sed elisionis notam propter longam vocalem aut diphthongum in fine superioris versus positam admittunt. Quae fere omnia apud Sophoclem exstant. Talia sunt *ῥίγησαν* Oed. C. 1067. *βρυχᾶτο* Trach. 906. *φρούρουν* ibid. 917. *φορεῖθ'* El. 715. *φείδοντο* ibid. 716. Semel tantum Euripides Hec. 1151. *πολλαὶ δὲ, χειρὸς αἱ μὲν ἐξ ἀριστερᾶς, | αἱ δ' ἔνθεν, ὡς δὴ παρὰ φίλῳ, Τρώων κόραι | θάκουν, ἔχουσαι κερκίδ' Ἠδωνῆς χερός.* Ita Porsonus et ipse Hermannus. Tertii generis sunt, quae neque in primo neque in secundo locum habere possunt. Cujusmodi tria apud Aeschylum, quatuor apud Sophoclem, septem apud Euripidem reperta hic subjiciam. I. Aeschylus Pers. 513. *Φαρνοῦχος, οἵδε ναὸς ἐκ μιᾶς πέσον.* Porsonus: *οἵδε ναὸς ἔπεσον ἐκ μιᾶς.* II. Ibid. 415. *αὐτοὶ δ' ὑφ' αὑτῶν ἐμβολαῖς χαλκοστόμοις | παίοντ', ἔθραυον πάντα κωπήρη στόλον.* Porsonus *παισθέντ' ἔθραυον.* III. Ibid. 506. *πίπτον δ' ἐπ' ἀλλήλοισιν. εὐτυχὴς δέ τοι, | ὅστις τάχιστα πνεῦμ' ἀπέῤῥηξεν βίον.* Porsoni conjecturam *ἔπιτνον* imperitissimam appellat Hermannus Diarii Classici T. XIX. p. 287. IV. Sophocles Oed. C. 1604. *ἐπεὶ δὲ παντὸς εἶχε δρῶντος ἡδονὴν, | κοὐκ ἦν ἔτ' ἀργὸν οὐδὲν, ὧν ἐφίετο, | κτύπησε μὲν Ζεὺς χθόνιος, κ. τ. ἑ.* Repone *ὧν ἐφίεται.* V. Ibid. 1623. *φθέγμα δ' ἐξαίφνης τινὸς | θώϋξεν αὐτὸν, ὥστε πάντας ὀρθίας | στῆσαι φόβῳ δείσαντας ἐξαίφνης τρίχας.* Porsonus ad Phoen. 5. *φθέγμα δ' ἐξαίφνης τινὸς | θεῶν ἐθώϋξ', ὥστε πάντας ὀρθίας.* Neque aliter Hermannus ad Aristotelem de Poët. p. 223. VI. Ant. 404. *Ταύτην γ' ἴδον θάπτουσαν, ὃν σὺ τὸν νεκρὸν | ἀπεῖπας. ἆρ' ἔνδηλα καὶ σαφῆ λέγω;* Brunckius *ἰδών.* VII. Trach. 769. *ἱδρὼς ἀνῄει χρωτὶ, καὶ προσπτύσσετο | πλευραῖσιν ἀρτίκολλος.* Porsonus ad Med. 1158. *προσπτύσσεται.* VIII. Euripides Hec. 580. *τοιάδ' ἀμφὶ σῆς λέγον | παιδὸς θανούσης.* Heathii conjecturam *λέγω* praeter alios amplexus est Hermannus. IX. Or. 505. *αὐτὸς κακίων γένετο μητέρα κτανών.* Aldus *ἐγένετο.* Porsonus: *αὐτὸς κακίων μητέρ' ἐγένετο κτανών.* X. Alc. 841. *νῦν δεῖξον οἷον παῖδά σ' ἡ Τιρυνθία | Ἠλεκτρυῶνος γείνατ' Ἀλκμήνη Διί.* Blomfieldius apud Monkium *Ἠλεκτρυόνος ἐγείνατ'.* Utramque nominis proprii formam exstare monet Schaeferus ad Apollonium Rhodium T. II. p. 55. Simili modo in Bacchis legitur *Ἀκταίονος* v. 230. *Ἀκταίωνος* v. 337. XI. Iph. T. 53. *κἀγὼ τέχνην τήνδ', ἣν ἔχω, ξενοκτόνον | τιμῶσ', ὕδραινον αὐτὸν, ὡς θανούμενον.* Musgravius et Porsonus *ὑδραίνειν.* XII. XIII. XIV. Bacch. 766. 1082. 1132. Plura mihi non occurrunt. Haud pauca eorum, quae attuli, ita emendarunt viri docti, ut ipsis omissi augmenti defensoribus satis fecerint. Quae difficiliora sunt, mea quidem sententia librariis tribuenda sunt. Nullae enim in Attica poësi essent grammaticae regulae, si nihil pro corrupto habendum esset, nisi quod facile emendari posset.

1134. Aldus *διεσφαίριζε σάρκας.* Pal. *διεσφέριζε σάρκα.* Recte quidem *σάρκα.* [Ita Porsonus apud Kiddium p. 246. aliique. *Ex Addendis.*]

1135. Aldus *τυφλοῖς*, *coecis.*

πέτραις, τὸ δ' ὕλης ἐν βαθυξύλῳ φόβῃ,
οὐ ῥᾴδιον ζήτημα. κρᾶτα δ' ἄθλιον,
ὅπερ λαβοῦσα τυγχάνει μήτηρ χεροῖν,
πήξασ' ἐπ' ἄκρον θύρσον ὡς ὀρεστέρου
φέρει λέοντος διὰ Κιθαιρῶνος μέσον,
λιποῦσ' ἀδελφὰς ἐν χοροῖσι Μαινάδων.
χωρεῖ δὲ θήρᾳ δυσπότμῳ γαυρουμένη,
τειχέων ἔσω τῶνδ', ἀνακαλοῦσα Βάκχιον,
τὸν ξυγκύναγον, τὸν ξυνεργάτην ἄγρας
τὸν καλλίνικον, ᾗ δάκρυα νικηφορεῖ.
ἐγὼ μὲν οὖν τῇδ' ἐκποδὼν τῇ ξυμφορᾷ
ἄπειμ', Ἀγαυὴν πρὶν μολεῖν πρὸς δώματα.
τὸ σωφρονεῖν δὲ καὶ σέβειν τὰ τῶν θεῶν,

Barnesius *στυφλοῖς, asperis*, quod ipso reclamante in *στύφλοις* mutavi. Aeschylus Prom. 746. *Τί δῆτ' ἐμοὶ ζῆν κέρδος, ἀλλ' οὐκ ἐν τάχει | ἔρριψ' ἐμαυτὴν τῆσδ' ἀπὸ στύφλου πέτρας;* Pers. 303. *στύφλους παρ' ἀκτὰς θείνεται Σιληνίων.* Sophocles Ant. 250. *στύφλος δὲ γῆ | καὶ χέρσος, ἀῤῥὼξ οὐδ' ἐπημαξευμένη | τροχοῖσιν.* Euripides Iph. T. 1428. *ὡς ἐκ θαλάσσης, ἔκ τε γῆς ἱππεύμασι | λαβόντες αὐτοὺς, ἢ κατὰ στύφλου πέτρας | ῥίψωμεν, ἢ σκόλοψι πήξωμεν δέμας.* Sic etiam *στύφελος*, non *στυφελὸς*, ut voluit Barnesius, Aeschylus Pers. 79. 967.

1136. Pal. a prima manu *φόβῳ*. Vide ad v. 1186.

1139. Aldus *πτήξασ'*. Edd. recentiores *πήξασ'* ex emendatione Brodaei et Stephani.

1142. Grammaticus apud Bekkerum Anecdot. p. 87. *Γαυριᾶν: καὶ τοῦτο μέμφονται. Δημοσθένης περὶ τοῦ στεφάνου, Εὐριπίδης Βάκχαις.* Demosthenes de Cor. p. 515. C. *εἰ ταύτῃ γαυριᾷς, ἐφ' ᾗ στένειν σε, ὦ κατάρατε, προσῆκεν.* Apud Euripidem hodie non exstat *γαυριᾶν*. *Γαυροῦσθαι* iterum legitur v. 1239. et in aliis fabulis saepius. Sed locum habere poterat *γαυριᾶν* in ea Agaves ῥήσει, cujus unum versum habemus 1328.

1143. Aldus *τόνδ'*. Pal. *τῶνδ'*. Sic etiam edd. recentiores auctore, ut videtur, Cantero.

1145. *Νικηφορεῖ.* Ludit in verbo *καλλίνικος*. Brodaeus. Praestaret separatim scribere *νίκη φορεῖ*. Portus. Cui Bacchus ille Callinicus victoriam hanc multarum lacrymarum praebuit. Barnesius. [Lego] *ᾧ δάκρυα, cui*, Baccho, *victori velut indicia victoriae fert lugubres illos adspectus*, caput filii a matre avulsum. Hoc caput est *τὰ δάκρυα*. Reiskius. Legere malim *ἣ, quae*, Agave scilicet. Heathius. *Ἧι* pro antecedente habet *ἄγρας: venationis, ex qua, praemii loco, lacrymas reportat.* Musgravius. Sustuli distinctionem post *ἄγρας*, ut *καλλίνικον* adjectivi loco habeatur.

1146. In Aldina deest *τῇδ'*, quod ex conjectura Reiskii admisit Matthiae. Scaliger in uno libro sic: *ἐγὼ μὲν οὖν* Α *ἐκποδὼν τῇ ξυμφορᾷ:* in altero: *οὔκουν ἐγὼ μὲν ἐκποδὼν τῇ ξυμφορᾷ.* Hanc ejus conjecturam admiserunt Barnesius et Brunckius. Piersonus Verisim. p. 130. *ἐγὼ μὲν οὖν τῆσδ' ἐκποδὼν τῆς ξυμφορᾶς.* Heathius: *ἐγὼ μὲν οὖν γὰρ ἐκποδὼν τῇ ξυμφορᾷ.* Musgravius in annotatione: *ἐγὼ μὲν οὖν τάχ' ἐκποδὼν τῇ ξυμφορᾷ.*

κάλλιστον οἶμαι ταυτὸ καὶ σοφώτατον
θνητοῖσιν εἶναι χρῆμα τοῖσι χρωμένοις.
ΧΟ. Ἀναχορεύσωμεν Βάκχιον,
ἀναβοάσωμεν ξυμφορὰν
τὰν τοῦ δράκοντος ἐκγενέτα † Πενθέως.
ὃς τὰν θηλυγενῆ στολὰν,
νάρθηκά τε † πιστὸν Ἀΐδαν

1149. Aldus *οἶμαί γ᾽ αὐτὸ*. Pal. *οἶμαι γ᾽ αὐτὸ*. Pseudogregorius v. 1143. *οἶμαι δ᾽ αὐτὸ*. Reiskius *οἶμαι ταυτὸ*, quod admisit Matthiae.

1150. Nuncii *ῥῆσιν*, quae desinit in hoc versu, utpote longam et splendidam, eidem actori, nempe *πρωταγωνιστῇ*, tributam conjicio, cui delatae sint Agaves partes, quae mox in scenam proditura est. Qui ut tempus mutandi habitus haberet, breve chori carmen inter nuncii egressum et Agaves adventum interposuit poëta. Simile quid in Phoenissis observarunt veteres grammatici. Apponam scholiastae verba ad v. 93. *Μήτις πολιτῶν*.) *ταῦτα καταμηχανᾶσθαι φασὶ τὸν Εὐριπίδην, ἵνα τὸν πρωταγωνιστὴν ἀπὸ τοῦ τῆς Ἰοκάστης προσώπου μετασκευάσῃ. διὸ οὐ συνεπιφαίνεται αὐτῷ Ἀντιγόνη, ἀλλ᾽ ὕστερον.*

1151. Hoc carmen ita constitutum habemus ab Hermanno Praefat. ad Hec. p. lxvi. lxvii. *Ἀναχορεύσομεν | Βάκχιον, ἀναβοάσομεν, ξυμφορὰν | τὰν τοῦ δράκοντος ἐκγενέτα, τὰν Πενθέως | θηλυγενῆ στολὰν, νάρθηκά τ᾽ · ἔνθεν | τε πιστὸν ᾅδαν ἔλαβεν, εὔθυρσον | ταῦρον κυνηγητῆρα συμφορᾶς ἔχων. | Βάκχαι Καδμεῖαι, | τὸ καλλίνικον κλεινὸν ἐξεπράξατε | ἐς δάκρυ᾽, ἐς γόον. | καλὸς ἀγὼν ὅδε, καλὸς, ἐν αἵματι | στάζουσαν χέρα περιβαλεῖν τέκνου.* *Nihil* (inquit) *in his admonitione indiget, quam Βάκχιον ξυμφορὰν jungenda esse; ταῦρον autem, nisi cum eo jungatur εὔθυρσον, frigere.* Sententiam ante viginti annos expositam in multis haud dubie mutavit vir summus, quem longe aliter hoc carmen hodie constituturum existimo. Primam partem ita constituit Seidlerus de Versibus Dochm. p. 116. *Stroph.* *Ἰὼ ἀναχορεύσωμεν, | Βακχεῖον ἀναβοάσωμεν, ἰὼ, ξυμφορὰν | τὰν τοῦ δράκοντος ἐκγενέτα τοῦ Πενθέως.* *Antistr.* *Ὃς τὰν θηλυγενῆ στολὰν, | νάρθηκά τε, πικρὸν Ἀΐδαν, ἔλαβεν εὔθυρσον, | ταῦρον προηγητῆρα συμφορᾶς ἔχων.*

Ibid. Aldus *βακχεῖον*. Pal. *βακχείων*.

1153. Aldus: *τὰν τοῦ δράκοντος ἐκγενέτα τοῦ Πενθέως*. Hermannus Elem. Doctr. Metr. p. 123. *In postremo denique, qui non habet antistrophicum, ita molestus est articulus ante Πενθέως, ut eum aut ab interprete adjectum, aut ad postremam syllabam vocis ἐκγενέτα communem genitivi formam του adscriptam fuisse putem. Deleto articulo versus ex iambico monometro hypercalecto et dochmio constabit.* Scaliger *εὐγενεστάτου Πενθέως*. Pal. *ἐκγενέτα πενθέως* sine articulo, quem e textu delevi. Sed recte statuere mihi videtur Burgesius, non solum *τοῦ*, verum etiam *Πενθέως* librariis deberi. Cujusmodi additamenta apud Euripidem sunt *Καπανεὺς* (de quo recte judicat Barnesius) Phoen. 186. *Κύπρις* Iph. A. 1303. *Τροία* Tro. 825. *Ἥρα* Hel. 247. et alia.

1155. [Aldus: *νάρθηκά τε πιστὸν ἀΐδαν*.] Malim *πιστὸν ἀΐδα, mortis pignus*. Heathius. Qui haec mihi interpretetur, Oedipus erit. Legendum conjicio *Βιστονίδων*. Notissimae inter Bacchi famulas Bistonides. Horat. L. II. Carm. 18. [v. 18.] *Tu separatis uvidus in jugis | nodo coërces viperino | Bistonidum sine fraude crines.*

ἔλαβεν εὔθυρσον,
ταῦρον προηγητῆρα συμφορᾶς ἔχων.
Βάκχαι Καδμεῖαι,
τὸν καλλίνικον κλεινὸν ἐξεπράξατε
εἰς γόον, εἰς δάκρυα.
καλὸς ἀγὼν ἐν αἵ–

Tyrwhittus. Locus depravatissimus, quem speciose Tyrwhittus emendat. Sunt tamen in his, quae attentius consideranti non usquequaque satisfaciant. — Ego vero ulcus, non quidem adeo leni medela, sic tamen sanari posse existimo: *νάρθηκά τε παίστορ', ἀκίδα τ' | ἔλαβεν ἔνθυρσον.* Musgravius. Voces *πιστὸν ἄΐδαν*, uncinis septae, vitii compertae sunt. Ingeniose Musgravius conjicit: *νάρθηκά τε παίστορ', ἀκίδα τ' | ἔλαβεν ἔνθυρσον.* Sed hoc etiam ut persanetur ulcus, expectandam credo melioris codicis opem. Brunckius. Musgravius in supplemento: *νάρθηκά τε πλαστὸν εἶλαν ἔλαβ' ἐπ' εὔθυρσον.* Si ingeniose Musgravius, longe ingeniosius, mea quidem sententia, Tyrwhittus, cujus conjecturam laudo quidem, sed admittendam non censeo. [Jacobsius Animadvers. in Euripidem p. 118. *νάρθηκά τ' ἐπίστορα ἱρῶν. Ex Addendis.*] Matthiae ex conjectura Seidleri *πικρὸν ἄΐδαν.* Revocavi *πιστὸν*, neque quidquam melius habeo interpretatione Brodaei, qui verba *πιστὸν ἄΐδαν* explicat: *certam ac manifestam necis suae causam.*

1156. Ita distinguit Aldus: *ἔλαβεν, εὔθυρσον, | ταῦρον προηγητῆρα συμφορᾶς ἔχων.* Hermannus *εὔθυρσον ταῦρον* conjungit. Ceteri fere omnes *νάρθηκα εὔθυρσον*, fere ut *κάματον* v. 66. Neque longe diversa sunt *πόδα τυφλόπουν* et similia.

1158. [Aldus: *βάκχαι καδμεῖαι, | τὸν καλλίνικον κλεινὸν ἐξεπράξατο | εἰς γόνον, εἰς δάκρυα.* Portus: *O Bacchae Cadmeae,* i. Thebanae, *illum inclytum* Penth. *praeclarae victoriae cupidum* Bacchus *ulciscens conjecit in luctum, in lachrymas.*] Scaliger legit *ἐξεπράξατε*, tum referri debet ad *Βάκχαι Καδμεῖαι.* Barnesius. F. *ὃς Βάκχαις Καδμείαις*, aut *Βάκχε Καδμεῖε*, et *ἐξεπράξασο* in sec. pers. aor. 1. med. Reiskius. Et constructionis ratio et sententia postulare videntur ut legatur: *Βάκχα Καδμεία | τὸ καλλίνικον κλεινὸν ἐξεπράξατο. Baccha Cadmigena victoriam inclytam reportavit.* Heathius. Lego: *ἐξεπράξατ' ὦ. Τὸ καλλίνικον* pro substantivo hic habendum. Confer Herc. Fur. 180. Pindar. Olymp. IX. 3. Musgravius. *Βάκχα Καδμεία.* Sic recte Heathius. — Pro substantivo autem hic *τὸ καλλίνικον* habendum monet Musgravius, cui lubens accedo. Sed quidni eandem vocem pro substantivo accepit in Medea v. 44. Hic vero in Aldina editione legitur *τὸν καλλίνικον.* Suspicetur quis forte scriptum olim fuisse: *τὸ καλλίνικον ἔργον ἐξεπράξατο.* Brunckius. Matthiae omnia ut Aldus, praeter *εἰς γόον*, de quo mox. Ego vero Scaligeri conjecturam *ἐξεπράξατε* admisi. Quod ad *τὸν καλλίνικον* attinet, recte se habere articulum masculinum ostendunt exempla a Musgravio allata. Subauditur enim *ὕμνον.* Quod monent Musgravius ad Med. 45. Brunckius ad Sophoclis Trach. 207. Schaeferus ad Bosium p. 509. Quo magis miror Brunckium hic *τὸ καλλίνικον* dedisse. Nam Musgravium imprudentem *τὸ* in annotatione scripsisse arbitror.

1160. Edd. recentiores *εἰς γόον* pro *εἰς γόνον.*

1161. Tam in verbis *ἐν αἵματι στάζουσαν* quam in *ἐν διαστρόφοις*

ματι στάζουσαν χέρα
περιβαλεῖν τέκνον.
Ἀλλ' εἰσορῶ γὰρ εἰς δόμους ὁρμωμένην
Πενθέως Ἀγαυὴν μητέρ' ἐν διαστρόφοις
ὄσσοις, δέχεσθε κῶμον εὐΐου θεοῦ.
ΑΓ. Ἀσιάδες Βάκχαι. ΧΟ. Τί με δὴ ὀρθοῖς ὦ;
ΑΓ. Φέρωμεν ἐξ ὀρέων ἕλικα

ὄσσοις v. 1165. abundare videtur praepositio.

1164. Aldus: *ἀλλ', εἰσορῶ γὰρ εἰς δρόμους.* Sustuli distinctionem post *ἀλλὰ* auctore Schaefero Meletem. Crit. p. 75. Pro *δρόμους* edd. recentiores *δόμους* ex conjectura Stephani.

1165. Verba *ἐν διαστρόφοις ὄσσοις δέχεσθε* conjungenda esse male censet Musgravius, quem tamen sequitur Brunckius. Recte distinxit Matthiae.

1167. Editionem hujus carminis dedit Seidlerus de Versibus Dochm. p. 364. seqq. cujus varietates suis locis indicabo.

Ibid. Persona, quae nunc primum inducitur, in Pal. appellatur *γυνή.* Vide indicem personarum.

Ibid. Aldus *τί με δὴ ὀρθεῖς ὦ.* Pal. *τί με ὀρθεῖς ὦ.* Pro nihili vocabulo *ὀρθεῖς* Stiblinus aut *ὠθεῖς* aut *ὀρθρεῖς* legendum conjicit. Rectius MSS. Stephani et edd. recentiores ante Brunckium *ὀρθοῖς.* Scaliger *θροεῖς.* Musgravius in annotatione *ὄρσεις.* unde Brunckius: *τί με δῆτ' ὄρσεις ὦ.* Seidlerus et Matthiae ut Barnesius ceterique recentiores ante Brunckium. Seidleri verba sunt: *Valet hic ὀρθοῦν excitare, provocare. Scholiastes Sophoclis ad Ajacis v. 787. et 788. ex Euripidis Dictye citat: τί μ' ἄρτι πημάτων λελησμένην | ὀρθοῖς.* Licet utriusque loci non eadem sit ratio, recte in Bacchis repositum videtur *ὀρθοῖς.*

1168. Plutarchus Crasso p. 564. E. *τῆς δὲ κεφαλῆς τοῦ Κράσσου κομισθείσης ἐπὶ θύρας, ἐπηρμέναι μὲν ἦσαν αἱ τράπεζαι· τραγῳδιῶν δὲ ὑποκριτὴς, Ἰάσων ὄνομα, Τραλλιανὸς, ᾖδεν Εὐριπίδου Βακχῶν τὰ περὶ τὴν Ἀγαύην. εὐδοκιμοῦντος δ' αὐτοῦ, Σιλλάκης ἐπιστὰς τῷ ἀνδρῶνι καὶ προσκυνήσας, προὔβαλλεν εἰς μέσον τοῦ Κράσσου τὴν κεφαλήν. κρότον δὲ τῶν Πάρθων μετὰ κραυγῆς καὶ χαρᾶς ἀραμένων, τὸν μὲν Σιλλάκην κατέκλιναν οἱ ὑπηρέται, βασιλέως κελεύσαντος· ὁ δ' Ἰάσων, τὰ μὲν τοῦ Πενθέως σκευοποιήματα παρέδωκε τινὶ τῶν χορευτῶν, τῆς δὲ τοῦ Κράσσου κεφαλῆς λαβόμενος καὶ ἀναβακχεύσας, ἐπέραινεν ἐκεῖνα τὰ μέλη μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ᾠδῆς· Φέρομεν ἐξ ὄρεος ἕλικα νεότομον ἐπὶ μέλαθρα, μακαρίαν θήραν. καὶ ταῦτα μὲν πάντας ἔτερπεν. ᾀδομένων δὲ τῶν ἐφεξῆς ἀμοιβαίων πρὸς τὸν χορὸν, Τίς ἐφόνευσεν; Ἐμὸν τὸ γέρας, ἀναπηδήσας ὁ Πομαξαίθρης (ἐτύγχανε γὰρ δειπνῶν) ἀντελαμβάνετο τῆς κεφαλῆς, ὡς ἑαυτῷ ταῦτα λέγειν μᾶλλον ἢ ἐκείνῳ προσῆκον. ἡσθεὶς δ' ὁ βασιλεὺς, τὸν μὲν οἷς πάτριόν ἐστιν ἐδωρήσατο, τῷ δ' Ἰάσονι τάλαντον ἔδωκεν. εἰς τοιοῦτό φασιν ἐξόδιον τὴν Κράσσου στρατηγίαν, ὥσπερ τραγῳδίαν, τελευτῆσαι.* Idem T. II. p. 501. B. *τῆς δὲ μαινομένης Ἀγαύης ἀκούεις ὑπὸ τοῦ πάθους τὰ φίλτατα ἠγνοηκυίας, Ἄγωμεν ἐξ ὄρεος ἕλικα νεότομον ἐπὶ μέλαθρα, μακάριον θήραμα.* Polyaenus VII. 41. similia Plutarcho tradit, eadem quoque Euripidis verba affert. Casauboni sive beneficio sive culpa apud Polyaenum in impressis eadem legitur scriptura quae apud Euripidem. Sed MS. apud Maasvicium: *φέρων μὲν ἐξ ὄρεος νεότομον ἐπὶ μέλανθρα μακάριον θήραν.*

νεότομον ἐπὶ μέλαθρα
μακαρίαν θήραν.
ΧΟ. Ὁρῶ γε, καί σε δέξομαι[1] σύγκωμον, ὦ.
ΑΓ. Ἔμαρψα τόνδ' ἄνευ βρόχων
* * * * * * * *
νέον λὶν, ὡς ὁρᾶν πάρα.
ΧΟ. Πόθεν ἐρημίας;
ΑΓ. Κιθαιρὼν, ΧΟ. Τί Κιθαιρών;
ΑΓ. Κατεφόνευσέ νιν.
ΧΟ. Τίς ἁ βαλοῦσα πρῶτά γ'; ΑΓ. Ἐμὸν τὸ γέρας.
ΧΟ. Μάκαιρ' Ἀγανή. ΑΓ. Κληζόμεθ' ἐν θιάσοις.
ΧΟ. Τίς ἄλλα; ΑΓ. Τὰ Κάδμου, ΧΟ. Τί Κάδμου;

[1] ξύγκωμον,

Ibid. Heathio praestare videtur Plutarchi et Polyaeni scriptura ὄρεος, modo duae syllabae per crasin coalescant. Quod si fiat, non solum pronunciandum verum etiam scribendum erit ὄρους. Vide ad βέλεα, quod male vulgo legitur apud Sophoclem Oed. T. 204.

1169. Verba ἕλικα νεότομον interpretatur Portus *juvencum recens interfectum*, Musgravius *catulum recens interfectum*. Si ad Homericum εἰλίποδας ἕλικας βοῦς alludit Euripides, quo jure quove auctore ἕλικα dixerit omisso βοῦν, nondum mihi compertum est. Nihil adjumenti praebet Aeschylus Prom. 1082. aut ipse Euripides Hel. 180. Herc. 399. 1347. Neque βοῦν νεότομον recte dictum mihi videtur. Huic enim epitheto melius conveniret πτόρθος, ἔρνος aut ejusmodi aliquid.

1170. Aldus μακάριον θήραμα. Sic etiam Plutarchus T. II. p. 501. Idem T. I. p. 564. et Polyaenus μακάριον θήραν, quod admisit Seidlerus. Heathius, Brunckius et Matthiae μακαρίαν θήραν. Solus Musgravius μακάριον θήραμ'.

1171. Pal. ὁρῶ καί σε δέξομαι σύγκωμον nec plura.

1172. Hic septimus versus desideratur. Canterus. Nihil scilicet in stropha est, quod respondeat verbis σοφὸς σοφὸς ἀνέπηλεν in antistropho. Barnesii supplementum est ἄνευ σθένεος ἀρείου. Musgravius in annotatione: Ἔμαρψα τόνδ' ἄνευ βροχῶν, | ἄνευ κάμακος, ὄρειον | νέον (vel νεαρὸν) λῖν, ὡς ὁρᾶν πάρα.

1173. Aldus νέον νιν. MSS. Stephani et edd. recentiores ante Brunckium νέον λῖν. Hic λὶν reposuit auctore Eustathio p. 841, 22. τὸ δὲ λίς, κατὰ μὲν Ἀρίσταρχον, ὥς φασιν οἱ περὶ Ἀπίωνα καὶ Ἡρόδωρον, ὀξύνεται, συνεξομοιούμενον τῷ χαρακτῆρι τοῦ κίς κιός.

1177. Aldus: τὶς ἁ βαλοῦσα πρῶτά γε; Pal. τίς ἁ βαλοῦσα πρῶτα. Haec omnia usque ad τὰ Κάδμου Agavae tribuit Seidlerus, cujus verba sunt: *Immo vesana mulier prae gaudio exsultans ipsa interrogando respondendoque rem a se gestam enarrat.* Vulgatam rationem servavit Matthiae.

Ibid. Aldus ἐμὸν ἐμὸν τὸ γέρας. Semel tantum ἐμὸν Musgravius, Brunckius, Seidlerus et Matthiae.

1178. Si recte choro tribuuntur verba μάκαιρ' Ἀγανὴ, κληζόμεθα Latine reddendum cum Porto *celebramur*: sin minus, *appellamur*. Superioris significationis exemplum praebet noster Iph. A. 1521. ἀλλὰ τὰν Διὸς κόραν | κλήσωμεν Ἄρτεμιν, θεῶν ἄνασσαν.

1179. [Aldus: τίς ἄλλα τὰ Κάδμου; Scaliger: τίς ἄλλα τοῦ Κάδμου; Portus: *Quaenam alia Cad-*

ΑΓ. Γένεθλα, γένεθλα μετ' ἐμὲ, μετ' ἐμὲ τοῦδ'
ἔθιγε θηρός. ΧΟ. Εὐτυχεῖς τᾷδ' ἄγρᾳ.
ΑΓ. Μέτεχέ νυν θοίνας. ΧΟ. Τί μετέχω τλάμων;
ΑΓ. Νέος ὁ μόσχος ἄρτι γένυν,
ὑπὸ κόρυθ' ἁπαλότριχα,
κατάκομον βάλλει.
ΧΟ. Πρέπει γὰρ ὥστε θηρὸς ἀγραύλου φόβη.

mi? Barnesius: *Quaenam alia, quod ad Cadmum pertinet?*] Τίς ἄλλά τοι Κάδμου. Hic loci notat τοι idem atque γάρ. Reiskius. Ita haec personis distinguenda censeo: Χο. Τίς ἄλλα; Ἀγ. Τὰ Κάδμου. Χο. Τί Κάδμου; Ἀγ. Γένεθλα etc. Cho. *Quaenam alia, percussit* scilicet? Ag. *Cadmi.* Cho. *Quid Cadmi?* Ag. *Soboles* etc. Heathius. Legendum puto: Χο. Τί δ' ἄλλαι; Ἀγ. Τὰ Κάδμου— Cho. *At quid aliae* Bacchae fecerunt? Ag. *Cadmi.* Musgravius. Heathium sequuntur Brunckius et Matthiae, in cujus editione ipso invito Agaves persona ante τὰ Κάδμου omissa videtur. Seidleri sententiam supra declaravi.

1180. Alterum γένεθλα auctore Heathio deleruut Brunckius, Seidlerus et Matthiae.

1181. Εὐτυχεῖς interpretor *felices*, ab εὐτυχής, non *felix es*, ab εὐτυχέω. Musgravius. Similis ambiguitatis apud nostrum Iph. T. 837. ὦ κρεῖσσον ἢ λόγοισιν εὐτυχῶν τύχα. De qua vide Musei Critici Cant. T. II. p. 296. Εὐτυχεῖς quidem haud dubie verbum est. Pal. a prima manu εὐτυχὴς habuisse videtur. Idem τάδ' ἄγρα.

1183. Ἀρτίγενυν [sic], *primam barbam*: ἁπαλότριχα καὶ κατάκομον: ὑπὸ κόρυθα, ὑπὸ τὴν μίτραν ἢ περικεφαλαίαν. Brodaeus. Mallem ἄρτι γένυν. Portus. Laudo hic Aemil. Portum, qui mavult ἄρτι γένυν divisim legere. Γένυς autem *mentum* et *maxillam* sonat, et κόρυς, quod *galea* communiter sonat, *caesariem* nunc notat, quod *galeae* ad instar caput premit tegitque. Barnesius. F. ἄρτι γένυν ὕπο κόρυθ' (id est κόρυθα) ἁπαλότριχα: *modo sub gena ejicit* (extrudit progerminantem) *coronam constantem pilis delicatis et densam.* Reiskius. Lege cum Aem. Porto ἄρτι γένυν, et ita verte: *Juvenilis hic catulus, sub verticem delicate capillatum, genam modo pilosam emittit.* Heathius. Legendum forte: νέος ὁ μόσχος ἄρτι γένυν | ὑπὸ κόρυθ' ἁπαλότριχι | κατάκομον θάλλει. Θάλλει accusativum γένυν subjectum habere potest, — vel subaudiri potest praepositio κατὰ, ut alibi passim. Κόρυς universam capitis caesariem significare videtur. Musgravius. Aldus ἀρτιγένυν, quod mendosum esse ostendit accentus. Porti conjecturam a Musgravio admissam confirmat Pal. Locum recte explicare videtur Heathius. Βάλλει pro ἐκβάλλει accipiendum est, γένυν κατάκομον pro γένειον sive πώγωνα, κόρυθα pro κορυφήν.

1185. Barnesium καράκομον conjicientem recte reprehendit Heathius.

1186. Hic versus, opinor, Choro tribuendus est. Tyrwhittus. Consentiunt Musgravius in annotatione, Seidlerus et Matthiae. Vulgo continuatur Agavae.

Ibid. Pro φόβῳ docte Brod. reposuit φόβη, *juba*: assentiunturque huic ejus emendationi et vet. codices. Stephanus. Non φόβη sed φόβῃ edd. recentiores ante Musgravium, qui recte confert Sophoclem El. 664. πρέπει γὰρ ὡς τύραννος εἰσορᾶν. Reiskius etiam φόβη legendum monuit.

ΑΓ. Ὁ Βάκχιος κυναγέτας
σοφὸς σοφῶς ἀνέπηλεν
ἐπὶ θῆρα τόνδε Μαινάδας.
ΧΟ. Ὁ γὰρ ἄναξ ἀγρεύς.
ΑΓ. Ἐπαινεῖς; ΧΟ. Τί δ' ἐπαινῶ;
ΑΓ. Τάχα δὲ Καδμεῖοι
καὶ παῖς γε Πενθεὺς ματέρ' ἐπαινέσεται,
λαβοῦσαν ἄγραν τάνδε λεοντοφυῆ
περισσὰν περισσῶς. ΧΟ. Ἀγάλλει;

1187. Pal. ὁ βάκχειος κυναγέτας.

1188. [Aldus: σοφὸς σοφὸς ἀνέπηλεν.] Eleganter Reiskius conjecit σοφὸς σοφάς. Malim tamen σοφὰς σοφός. SEIDLERUS. Matthiae ut vulgo. Ego Brunckium sequor. Ita mox v. 1195. περισσὰν περισσῶς. Vide ad κακὴν κακῶς Med. 805=787.

Ibid. Ἀνέπηλεν, *incitavit.* Ita v. 149. ἰαχαῖς τ' ἀναπάλλων.

1189. Quum θήρα habeat Aldina editio, quidam errorem auxerunt, dum emendare voluerunt eum qui ibi commissus erat. Nam quum scribendo θήρα, peccatum in solo accentu fuisset, (mutato videlicet circumflexo in acutum) θήρα reposuerunt. STEPHANUS. Idem Praefat. p. 105. de Stibliniana loquens: *In Bacchis, pag. 41, quum* θήρα *Ald. codex habeat pro* θῆρα *a nominativo* θὴρ, *significante* feram, *illa editio augens itidem errorem, vel potius ex levi errore gravem faciens; pro* θήρα *reposuit* θήρα, *tanquam a nominativo* θήρα, *quod est* venatio. Hactenus Stephanus, cui fraudi fuisse videtur Brodaei annotatio: ἐπὶ θήρα. *Emenda* θῆρα. Stibliniana enim in textu θήρα habet, ut Aldina. Edd. recentiores recte θῆρα. Scaliger ἐπὶ θῆρα τήνδε. De quo errore vide ad v. 1202.

1190. Recte se habere videtur ἀγρεύς. Apollonius Rhodius II. 508. a Musgravio allegatus: ἔνθα δ' Ἀρισταῖον Φοίβῳ τέκεν, ὃν καλέουσι | ἀγρέα καὶ νόμιον πολυλήϊοι Αἱμονιῆες. Sed nemini non in mentem venit Ζαγρεὺς, de quo nonnihil dixit Barnesius.

[1191. Videndum, annon legi debeat: *ΑΓ.* Ἐπαινεῖς τόδ'; *ΧΟ.* Ἐπαινῶ. MUSGRAVIUS. Jacobsius Animadvers. in Euripidem p. 119. *ΑΓ.* Ἐπαινεῖς τί μ'; *ΧΟ.* Ἐπαινῶ. Pal. nihil praeter ἐπαινεῖς et ἐπαινῶ habet. Si omnino legendum τόδ', ego potius legam Τόδ' ἐπαινῶ propter verba Τί Κιθαιρὼν, quae choro tribuuntur v. 1175. Sed recte se habere videtur Τί δ' ἐπαινῶ. *Ex Addendis.*]

1192. Pal. τάχα δὲ καὶ καδμεῖοι.

1193. Aldus: καὶ παῖς γε Πενθεὺς ματέρα | ἐπαινέσεται. Haec verba cum sequentibus λαβοῦσαν ἄγραν τάνδε λεοντοφυῆ περισσὰς περισσῶς choro tribuit Pal.

Ibid. Pal. ἐπαινευσέται. Heathius ἐπαινήσεται. Qua forma non utuntur Attici. Futurum ἐπαινέσομαι frequens est apud prosae orationis scriptores. Tragici vero activam formam plerumque usurpant. Ita noster Andr. 466. Cycl. 546. Heracl. 501. Sophocles El. 1044. 1057.

1195. Aldus περισσὰς περισσῶς. Hervagiana secunda ceteraeque ex ea derivatae veteres περισσὰ περισσῶς. Unde Reiskius, qui hanc ῥῆσιν choro tribuendam censet: περισσὰ, περίσσ' ὡς ἀγάλλῃ. Id est: *Incredibile est quomodo exsultes, et frustra exsultas.* Edd. recentiores περισσὰν περισσῶς ex emendatione Brodaei, quam in codd. suis reperiri testatur Stephanus.

ΑΓ. Γέγηθα, μεγάλα, μεγάλα καὶ
φανερὰ τάδ' ἔργα κατειργασμένα.
ΧΟ. Δεῖξόν νυν, ὦ τάλαινα, σὴν νικηφόρον
ἀστοῖσιν ἄγραν, ἣν φέρουσ' ἐλήλυθας.
ΑΓ. Ὦ καλλίπυργον ἄστυ Θηβαίας χθονὸς
ναίοντες, ἔλθεθ', ὡς ἴδητε τήνδ' ἄγραν,
Κάδμου θυγατέρες θηρὸς ἣν ἠγρεύσαμεν,
οὐκ ἀγκυλωτοῖς Θεσσαλῶν στοχάσμασιν,
οὐ δικτύοισιν, ἀλλὰ λευκοπήχεσι
χειρῶν ἀκμαῖσι. κᾆτα κομπάζειν χρεὼν,
καὶ λογχοποιῶν ὄργανα κτᾶσθαι μάτην;
ἡμεῖς δὲ ταύτῃ χειρὶ τόνδε θ' εἵλομεν,
χωρίς τε θηρὸς ἄρθρα διεφορήσαμεν.

Ibid. Hoc ex vet. cod. discimus, *ἀγάλλῃ* dici a choro, at *γέγηθα* etc. ab Agave, deinde *δεῖξόν νυν* rursum a choro. Stephanus. In Aldina haec omnia choro tribuuntur, praeter *ἀγάλλῃ*, cui praefixa est Agaves persona. Edd. recentiores personas recte dispositas habent. Notam interrogationis post *ἀγάλλῃ* primus addidit Portus.

1196. Aldus: *γέγηθα, μεγάλα, μεγάλα, φανερὰ καὶ | τάδ' ἔργα κατειργασμένα.* Pal. *γέγηθα. μεγάλα μεγάλα καὶ φανερὰ τάδ' ἔργα | κατειργασμένα.* Barnesius: *γέγηθα, γέγηθα, μεγάλα, φανερὰ καὶ | τάδ' ἔργα κατειργασμένα.* Heathius: *γέγηθα μεγάλα, μεγάλα, καὶ φανερὰ | δὴ τάδ' ἔργα κατειργασμένα.* Musgravius in annotatione: *γέγηθα, γέγηθα μεγάλα, φανερά τε | τάδ' ἀρετᾶς γέρα κατειργασμένα.* Brunckius: *γέγηθα, μεγάλα, μεγάλα, καὶ φανερὰ | δὴ τάδ' ἔργ' ἐπειργασμένα.* Seidlerus: *γέγηθα | μεγάλα μεγάλα καὶ φανερὰ, καίνὰ δ' ἔρ|γματ' εἰργασμένα.* Hunc sequitur Matthiae, nisi quod alio modo versus distribuit. Nihil horum placet. Recte quidem Pal. *καὶ φανερά.* In *τάδ' ἔργα* latet mendum, quod corrigere nequeo.

1198. Pal. *δεῖξον νῦν.* Sic etiam Hervagiana secunda et sequentes ante Barnesium, qui a Porto monitus Aldinam scripturam revocavit.

1201. Pal. *ὡς ἴδετε.*

1202. Videtur scribendum *θυγατέρος.* Canterus. Ordo est: *ὡς ἴδητε τήνδε ἄγραν θηρὸς, ἣν* (*ἄγραν* scilicet) *ἠγρεύσαμεν Κάδμου θυγατέρες.* Male Stephanus ad v. 1189. *Quamvis porro sequatur paulo post θηρὸς ἣν ἠγρεύσαμεν, recte tamen masculino genere hic usurpatur, sicut pag. praecedente τοῦδ' ἔθιγε θηρός: et in hac ipsa θηρὸς ἀγραύλου.* In tribus exemplis bis erravit. Nihil enim obstat *ἀγραύλου*, quin *θηρὸς* femininum sit.

1203. Noster Hipp. 220. *καὶ παρὰ χαίταν ξανθὰν ῥίψαι | Θεσσαλὸν ὅρπακ'.* Ubi videantur interpretes.

1205. 1206. Haec interrogative dicuntur, et ita verti possunt: *Et deinde an jactationi locus est, et instrumenta hastas fabricantium comparare necesse est?* Heathius.

1207. Aldus *τόνδέ θ' εἵλομεν.* Pal. *τόδε θ' εἵλομεν.* Reiskius *τόνδ' ἐξείλομεν.*

1208. Piersonus Verisim. p. 130: *χωρὶς σιδήρου τ' ἄρθρα διεφορήσαμεν.* Ruhnkenius apud Musgravium: *χωρίς τ' ἄθηρος ἄρθρα διεφορήσαμεν.* Musgravius Latine: *et sine mucrone membra discerpsimus.* Docta quidem est Ruhnkenii

ποῦ μοι πατὴρ ὁ πρέσβυς; ἐλθέτω πέλας.
Πενθεύς τ' ἐμὸς παῖς ποῦστιν; αἰρέσθω λαβὼν
πηκτῶν πρὸς οἴκους κλιμάκων προσαμβάσεις,
ὡς πασσαλεύσῃ κρᾶτα τριγλύφοις τόδε
λέοντος, ὃν πάρειμι θηράσασ' ἐγώ.
ΚΑ. Ἕπεσθέ μοι, φέροντες ἄθλιον βάρος
Πενθέως, ἕπεσθε, πρόσπολοι, δόμων πάρος.
οὗ σῶμα μοχθῶν μυρίοις ζητήμασι
φέρω τόδ' εὑρὼν ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς,
διασπάρακτον, κοὐδὲν ἐν ταυτῷ πέδῳ
λαβὼν, ἐν ὕλῃ κείμενον δυσευρέτῳ.
ἤκουσα γάρ του θυγατέρων τολμήματα,

annotatio, sed inutilis conjectura, ut recte judicat Brunckius. Sensus est: ἡμεῖς δὲ ταύτῃ χειρὶ τόνδε τε εἵλομεν θῆρα, καὶ ἄρθρα αὐτοῦ χωρὶς διεφορήσαμεν. Brunckius: *Quid, quaeso, hic versus offensionis habet? Plana locutio est* διεφορήσαμεν χωρὶς (i. e. ἀπ' ἀλλήλων) τὰ ἄρθρα τοῦ θηρὸς, *ut* Phoen. 1194. [1190.] ἐσφενδονᾶτο χωρὶς ἀλλήλων μέλη.

1210. Aldus αἰρέσθω (sic) λαβὼν | πλεκτῶν πρὸς οἴκων κλιμάκων προσαμβάσεις. Scaliger ἀράσθω. Portus aut αἰρέσθω λαβὼν, *surgat corripiens*, aut αἰρείσθω λαβὼν, *capiat corripiens*, id est, *ocius corripiat*. Sic enim interpretatur. Recte Heathius *extollat*.

1211. Noster Phoen. 491. μήτε προσφέρειν | πύργοισι πηκτῶν κλιμάκων προσαμβάσεις. Unde πηκτῶν etiam in Bacchis scribendum recte monet Barnesius, cujus verba sunt: *non enim* plicatiles *hic scalas intelligit Poëta, sed ligneas, quales ad parietes erigere solebant.* Hanc scripturam a Reiskio, Heathio, Musgravio probatam admisit Brunckius. Reiskius etiam πλικτῶν, id est: *per quas incedunt homines* πλίσσοντες, *unum pedem post alterum per vices tollentes et promoventes.*

Ibid. Scaliger legit οἴκῳ. An οἶκον, vel οἴκδις, ut v. 1237. πρὸς δόμοις? Barnesius. Reiskius aut πρὸς οἶκον, aut πρὸ τοίχων, aut πάρος οἴκων. Heathius πρὸς οἶκον. Sic etiam Musgravius in annotatione, Brunckius et Matthiae. Sed Pal. πρὸς οἴκους, quod admisi.

1214. Βάρος, *cadaver*. Brodaeus. Recte distinguunt edd. recentiores. Aldina vero, quasi sensus sit Πενθέως πρόσπολοι aut Πενθέως δόμων.

1218. [Aldus: κοὐδὲν ἐν ταυτῷ πέσω.] Πέσον: ὄρος, χωρίον. Grammatici. Brodaeus. Recte quidam reposuerunt hic ἐν ταυτῷ πέδῳ. — Scio tamen reperiri πέσον apud Hesychium, et quidem scribentem significare inter alia χωρίον, sed Cypria dialecto, sicut πεδίον Aeolica. Stephanus. Non πέδῳ, sed πεσὸν debuerat e vet. lectione πέσῳ effici. Reiskius. Etiam Musgravio arridet Cyprium πέσῳ. Litem dirimit Pal. in quo scriptum ἐν ταύτῳ πέδῳ. Hervagiana tertia, Stibliniana et omnes recentiores πέδῳ. Aldina scriptura merus librarii error est, quales sunt Σόλωνα pro Δόλωνα Rhes. 525. σώματα pro δώματα Herc. 825. aliique passim.

1219. Aut δυσεύρετον leg. aut δυσευρέτῳ erit reddendum *in qua* (silva) *aegre aliquid invenitur.* Reiskius. Portus *difficulter scrutabili.* Malim *invia.*

1220. Του pro τινος, quare accentum rejicit. Barnesius. No-

ἤδη κατ' ἄστυ τειχέων εἴσω βεβὼς,
[1] σὺν τῷ γέροντι Τειρεσίᾳ, Βακχῶν πάρα· 1 ξὺν
πάλιν δὲ κάμψας εἰς ὄρος, κομίζομαι
τὸν κατθανόντα παῖδα Μαινάδων ὕπο.
καὶ τὴν μὲν Ἀκταίων' Ἀρισταίῳ ποτὲ
τεκοῦσαν εἶδον Αὐτονόην, Ἰνώ θ' ἅμα,
ἔτ' ἀμφὶ δρυμοῖς οἰστροπλῆγας ἀθλίας·
τὴν δ' εἰπέ τις μοι δεῦρο βακχείῳ ποδὶ
στείχειν Ἀγαυὴν, οὐδ' ἄκραντ' ἠκούσαμεν·
λεύσσω γὰρ [1] αὐτῆς ὄψιν οὐκ εὐδαίμονα. 1 αὐτὴν,

ΑΓ. Πάτερ, μέγιστον κομπάσαι πάρεστί σοι,
πάντων ἀρίστας θυγατέρας σπεῖραι μακρῷ
θνητῶν. ἁπάσας εἶπον, ἐξόχως δ' ἐμὲ,
ἣ τὰς παρ' ἱστοῖς ἐκλιποῦσα κερκίδας,

ster Med. 67. Ἤκουσά του λέγοντος, οὐ δοκῶν κλύειν. Hoc moneo, quia Matthiae ἤκουσα γάρ που dedit. Legendum του apud nostrum Or. 1250. ubi Aldus: ᾐσθημένον που τῆς τύχης, ἢ νῦν πάρα.

1221. Aldus hic ἔσω, sed recte εἴσω v. 825. Ἐγὼ στελῶ σε, δωμάτων εἴσω μολών. Vide ad Med. 89=88. Ἴτ' (εὖ γὰρ ἔσται) δωμάτων εἴσω, τέκνα.

1222. [Aldus βακχῶν πέρι.] Legendum forte Βακχῶν πάρα, *a Bacchis redux*. MUSGRAVIUS. Hanc emendationem a Brunckio admissam repudiavit Matthiae. Quibus argumentis vulgatam defensurus sit, non video.

1225. [Aldus ἀριστέα.] Joh. Miltonus legit Ἀρισταίου. Fuit enim Aristaei filius Actaeon. BARNESIUS. Malim pro ἀριστέα potius Ἀρισταίῳ, quam cum Miltono Ἀρισταίου legere. HEATHIUS. Sic etiam Musgravius. Dativum admisit Brunckius.

1227. Valde frigidum mihi videtur ἀθλίας, neque multo melius ἀγρίοις, quod ei substituendum olim suspicatus sum. Apud nostrum Herc. 1386. ἀγρίου κυνὸς pro ἀθλίου κυνὸς probabiliter Wakefieldius. Sophocles ὑπ' ἀγρίαν ὕλαν dixit Oed. T. 477. κατ' ἀγρίαν ὕλην Oed. Col. 348.

1228. Aldus τήνδ' εἰπέ τίς μοι. Pal. τήνδ' εἶπε τίς μοι.

1229. Ἄκραντα ἀκούειν phrasis Eurip. BARNESIUS. Iph. T. 520. Ἔστιν γὰρ οὕτως, οὐδ' ἄκραντ' ἠκούσατε. Utrobique Aldus ἄκραν τ', ut jam monui ad v. 435.

1230. Scal. αὐτήν. BARNESIUS. Legendum haud dubie cum Scaligero: λεύσσω γὰρ αὐτὴν, ὄψιν οὐκ εὐδαίμονα. MUSGRAVIUS. Noster Or. 723. ἀλλ' εἰσορῶ γὰρ τόνδε φίλτατον βροτῶν | Πυλάδην δρόμῳ στείχοντα Φωκέων ἄπο, | ἡδεῖαν ὄψιν. Hoc exemplum attulit Brunckius, qui Scaligeri conjecturam admisit. Vulgatam revocavit Matthiae. Parum referre mihi videtur.

[1234. Diogenes Laërtius Hipparchia VI. 97. ὁ δὲ [Θεόδωρος] πρὸς μὲν τὸ λεχθὲν οὐδὲν ἀπήντησεν, ἀνέσυρε δ' αὐτῆς θοἰμάτιον. ἀλλ' οὔτε κατεπλάγη Ἱππαρχία, οὔτε διεταράχθη ὡς γυνή. ἀλλὰ καὶ εἰπόντος αὐτοῦ αὐτῇ, Τίς τὰς παρ' ἱστοῖς ἐκλιποῦσα κερκίδας, Ἐγὼ, φησὶν, εἰμὶ, Θεόδωρε. ἀλλὰ μὴ κακῶς σοι δοκῶ βεβουλεῦσθαι περὶ ἐμαυτῆς, εἰ τὸν χρόνον, ὃν ἔμελλον ἱστοῖς προσαναλώσειν, τοῦτον εἰς παιδείαν κατεχρησάμην;

εἰς μεῖζον ἥκω, θῆρας ἀγρεύειν χεροῖν.
φέρω δ᾽ ἐν ὠλέναισιν, ὡς ὁρᾷς, τάδε
λαβοῦσα τἀριστεῖα, σοῖσι πρὸς δόμοις
ὡς ἂν κρεμασθῇ. σὺ δὲ, πάτερ, δέξαι χεροῖν.
γαυρούμενος δὲ τοῖς ἐμοῖς ἀγρεύμασι,
κάλει φίλους εἰς δαῖτα. μακάριος γὰρ εἶ,
μακάριος, ἡμῶν τοιάδ᾽ ἐξειργασμένων.

ΚΑ. *Ὦ πένθος οὐ μετρητὸν, οὐδ᾽ οἷόν τ᾽ ἰδεῖν,*
φόνον ταλαίναις χερσὶν ἐξειργασμένων.
καλὸν τὸ θῦμα καταβαλοῦσα δαίμοσιν,
ἐπὶ δαῖτα Θήβας τάσδε κἀμὲ παρακαλεῖς.
οἴμοι κακῶν μὲν πρῶτα σῶν, ἔπειτ᾽ ἐμῶν.
ὡς ὁ θεὸς ἡμᾶς ἐνδίκως μὲν, ἀλλ᾽ ἄγαν,
Βρόμιος ἄναξ ἀπώλεσ᾽, οἰκεῖος γεγώς.

ΑΓ. *Ὡς δύσκολον τὸ γῆρας ἀνθρώποις ἔφυ,*
ἔν τ᾽ ὄμμασι σκυθρωπόν. εἴθε παῖς ἐμὸς
εὔθηρος εἴη, μητρὸς εἰκασθεὶς τρόποις,

Suidas v. *Θεόδωρος: οὗτος εἶπε πρὸς Ἱππαρχίαν τὴν γυναῖκα Κράτητος· Αὕτη ἐστὶν ἡ τὰς παρ᾽ ἱστοὺς ἐκλιποῦσα κερκίδας, καὶ τρίβωνα φοροῦσα.* Haec contulit Theod. Canterus Var. Lect. I. 6. *Ex Addendis.*]

1235. Pal. *εἰς μεῖζον ἥκω θῆρας.*

1237. Aldus: *λαβοῦσα τἀριστεῖα σοῖσι πρὸς δόμοις, | ὡς ἂν κρεμασθῇ.* Distinctionem mutavit Heathius.

1239. Pal. *τοῖς ἐμῆς ἀγρεύμασιν.*

1243. [Aldus: *φόνον ταλαίναις χερσὶν ἐξειργασμένον.* Portus Latine: *necem confectam miseris manibus.*] Malim: *φόνον—ἐξειργασμένον.* Constructio est *πένθος φόνου*, *luctum caedis.* Musgravius. Cujus conjecturam admisit Brunckius. Matthiae ut vulgo. Pal. *ἐξειργασμένων.* Omnino legendum *ἐξειργασμένων*, quod miror interpretes non vidisse. Genitivus pluralis pendet a nominativo *πένθος*: quod *facinus luctuosum* significat.

1247. *Ἀλλὰ γοῦν: juste quidem et meritos perdidit; at nihilominus tamen perdidit.* Aut alias erit *ἄγαν* cum *οἰκεῖος* jungendum: *eo quod nimis familiaris nobis esset factus.* Reiskius.

1249. Hunc versum Stobaeus excerpsit Serm. de *Senectutis Vituperio*, [CXVII. p. 590=477.] sed veteri, nescio cujus, errore adpositum lemma Andromaches titulum praefert. Brunckius. Lemma in MS. A. est *Εὐριπι*[δ] *Ἀνδρομάχ*[ης]. Noster Andr. 728. *Ἀνειμένον τι χρῆμα πρεσβυτῶν γένος, | καὶ δυσφύλακτον ὀξυθυμίας ὕπο.*

1250. Pal. *σκυθρωπὸς.*

Ibid. *Εἰ δὲ παῖς: si autem filius meus amator venaturae esset mei instar, ὅ γ᾽ ἂν νεανίαισι appeteret profecto feras una cum juvenibus Thebanis.* Reiskius. Vide ad v. sequentem.

1251. Cum optat Agave filium sibi felicem in venatione fieri, rationemque subjicit, *quia tum cum feris congrederetur*, majus est, quod propter alterum petitur, quam id ipsum, cujus causa petitur: tanquam diceres: *Utinam Lynceos ocu-*

ὅτ' ἐν νεανίαισι Θηβαίοις ἅμα
θηρῶν ὀριγνῷτ'. ἀλλὰ θεομαχεῖν μόνον
οἷός τ' ἐκεῖνος. νουθετητέος, πάτερ,
σοί τ' ἐστὶ κἀμοὶ, μὴ σοφοῖς χαίρειν κακοῖς.
ποῦστιν; τίς αὐτὸν δεῦρ' ἂν ὄψιν εἰς ἐμὴν

los haberem, tum enim solem viderem. Quid igitur debet esse, quod in aliquo desideratur, ut feris duntaxat aggrediendis idoneus sit? Nempe, ni fallor, fortitudo. Emendabam: εἴθε παῖς ἐμὸς | εὔθυμος εἴη, μητρὸς εἰκασθεὶς τρόποις· | ἦτ' ἂν νεανίαισι Θηβαίοις ἅμα | θηρῶν ὀριγνῷτ'.—Nihilominus quantum observare potui, εὔθυμος nunquam de natura atque indole alicujus sive ἕξει dicitur, sed de temporaria atque instabili animi affectione, i. e. de σχέσει vel διαθέσει. Malim igitur, quod vix longius a vestigiis literarum recedit, ἔνθυμος, quod habet hoc sensu Aristot. Polit. Lib. VIII. c. 7. Musgravius. Musgravius conjicit εὔθυμος vel ἔνθυμος. Neutrum mihi placet, et verisimilius videtur φιλόθηρος, quod eximie sententiae convenit, et facile cum εὔθηρος commutari potuit. Brunckius. Qui conjecturam suam in textum admisit. Matthiae vulgatam revocavit, sed interpungendi rationem ita mutavit: εἴθε παῖς ἐμὸς | εὔθηρος εἴη, μητρὸς εἰκασθεὶς τρόποις | ὅτ' ἐν νεανίαισι Θηβαίοις ἅμα | θηρῶν ὀριγνῷτ'. Ego vero non offendor verbis μητρὸς εἰκασθεὶς τρόποις ad εὔθηρος εἴη relatis. Oportet enim φιλόθηρον esse eum, qui εὔθηρος esse cupit. Musgravii Brunckiique conjecturis locum dedit alia Musgravii conjectura ἦτ' ἂν, de qua mox. Revocato ὅτ' ἐν sensus erit: *Utinam filius meus εὔθηρος sit, ut mater, quoties venatum it.* Statim verba sua corrigens addit Agave: *At is nunquam venatum it, neque nisi contra deos fortis est.* Porsonus apud Kiddium p. 226. σύνθηρος.

1252. Scribendum est potius ὅταν, ut habent vet. cod. Neque enim dativus Θηβαίοις cum duabus praepositionibus jungi potest. Stephanus. Ὅταν pro ὅτ' ἐν recte H. Stephanus ex veteri codice restituit: nec enim aliter stare potuit sententia, nisi separatim ἐν νεανίαισι et ἅμα Θηβαίοις sumeres. Barnesius. Syntaxis scribi postulat pro ὅτ' ἐν, quod in veteribus codicibus reperitur, ὅτ' ἄν. Heathius. Legendum ἦτ' ἄν. *Tum certe inter juvenes Thebanos feras cominus aggrederetur.* Musgravius. Cujus conjecturam admisit Brunckius. Matthiae ὅτ' ἐν, ut Aldus. Sola Barnesiana ὅταν, quod soloecam reddit orationem. Nam ὀριγνῷτ' pro subjunctivo accipi non posse nemo hodie ignorat. Quod attinet ad pleonasmum, quem vulgatae scripturae inesse putavit Stephanus, similem habet noster Ion. 716. ἵνα Βάκχιος ἀμφιπύρους ἀνέχων | πεύκας, λαιψηρὰ πηδᾷ | νυκτιπόλοις ἅμα σὺν Βάκχαις. Latine *una cum Bacchis.* Sed ἅμα cum θηρῶν ὀριγνῷτο conjungere malo, ut nullus omnino sit pleonasmus.

1253. Aldus ὀριγνῶτ', quod in ὀριγνῷτ' recte mutavit Portus. Conferunt interpretes Hesiodum Scuto v. 189. καί τε συναΐγδην, ὡσεὶ ζωοί περ ἐόντες, | ἔγχεσιν ἠδ' ἐλάτης αὐτοσχεδὸν ὠριγνῶντο. Supplendum ἀλλήλων. Ab ὀρέγομαι fit ὀριγνῶμαι, quod ἐπιθυμῶ explicant grammatici. Harpocratio: Ὀριγνηθῆναι: ἀντὶ τοῦ ἐπιθυμῆσαι. Ἀντιφῶν ἐν ἀληθείας πρώτῳ. Plura Hesychius aliique. Apud Euripidem verba θηρῶν ὀριγνῷτο significant θῆρας διώκοι.

1255. Pal. σοί τ' ἐστιν τίς αὐτὸν δεῦρ' ἂν ὄψιν εἰς ἐμήν. Media omissa sunt.

καλέσειεν, ὥς ἴδῃ με τὴν εὐδαίμονα;
ΚΑ. Φεῦ φεῦ, φρονήσασαι μὲν οἷ᾽ ἐδράσατε,
ἀλγήσετ᾽ ἄλγος δεινόν. εἰ δὲ διὰ τέλους
ἐν τῷδ᾽ ἀεὶ μενεῖτ᾽, ἐν ᾧ καθέστατε,
οὐκ εὐτυχοῦσαι δόξετ᾽ οὐχὶ δυστυχεῖν.
ΑΓ. Τί δ᾽ οὐ καλῶς τῶνδ᾽, ἢ τί λυπηρῶς ἔχει;
ΚΑ. Πρῶτον μὲν εἰς τόνδ᾽ αἰθέρ᾽ ὄμμα σὸν μέθες.
ΑΓ. Ἰδού. τί μοι τόνδ᾽ ἐξυπεῖπας εἰσορᾶν;
ΚΑ. Ἔθ᾽ αὑτὸς, ἤ σοι μεταβολὰς ἔχειν δοκεῖ;
ΑΓ. Λαμπρότερος ἢ πρὶν καὶ[1] διιπετέστερος. [1] διειπετέστερος.
ΚΑ. Τὸ δὲ πτοηθὲν τόδ᾽ ἔτι σῇ ψυχῇ πάρα;
ΑΓ. Οὐκ οἶδα τοὔπος τοῦτο. γίγνομαι δέ πως
ἔννους, μετασταθεῖσα τῶν πάρος φρενῶν.
ΚΑ. Κλύοις ἂν οὖν τι, κἀποκρίναι᾽ ἂν σαφῶς;
ΑΓ. Ὡς ἐκλέλησμαί γ᾽ ἃ πάρος εἴπομεν, πάτερ.
ΚΑ. Εἰς ποῖον ἦλθες οἶκον ὑμεναίων μέτα;
ΑΓ. Σπαρτῷ μ᾽ ἔδωκας, ὡς λέγουσ᾽, Ἐχίονι.

1264. Aldus τῶνδ᾽. MSS. Stephani et edd. recentiores τόνδ᾽, *αἰθέρα* scilicet.

Ibid. Compositum ἐξυπειπεῖν saepius non legitur, si lexicis fides habenda est.

1265. Aldus ἔθ᾽ ὡὐτὸς, quod in Εἴθ᾽ ὡὐτὸς mutavit Barnesius, servata tamen Porti interpretatione: *Adhucne* aer *idem* esse, *an* aliquam *mutationem tibi videtur habere?* Musgravius et Brunckius ut Aldus. Matthiae vero ἔθ᾽ αὑτὸς. Pal. ἔθ᾽ αὐτὸς, de qua scriptura vide ad Sophoclis Oed. T. 557. Καὶ νῦν ἔθ᾽ αὐτός εἰμι τῷ βουλεύματι.

1266. Διιπετέστερος, id est, διαυγέστερος, ut exponit auctor Etymol. M. qui hunc versum citat p. 275. l. 14. Noster Rhesi 43. διιπετῆ δὲ νεῶν πυρσοῖσι σταθμά. Brunckius. Etymologi verba sunt: καὶ διιπετέος ποταμοῖο, τοῦ διαφανοῦς καὶ μεγάλου, ἢ κατωφεροῦς, ἢ ὑπὸ τοῦ Διὸς πληρουμένου· ἐπεὶ διαυγέστατον τὸ ὕδωρ ἔχει. καὶ τὸν ἀέρα διιπετῆ καλοῦσιν. Εὐριπίδης· Λαμπρότερος ἢ πρὶν καὶ διιπετέστερος. ἀντὶ τοῦ διαυγέστερος. Plura interpretes ad Il. Π. 174. Vide an scribendum διειπετέστερος, ut Διειτρέφης, de cujus nominis scriptura dixi ad Med. p. 139.

1267. [Scribimus ex conjectura Scaligeri:] Τὸ δὲ πτοηθὲν εἴ τι σῇ ψυχῇ πάρα: quam lectionem versus ratio postulabat aeque ac sensus. Barnesius. Mallem: τὸ δὲ πτοηθὲν σῇ ἔτι ψυχῇ πάρα: aut τὸ δὲ πτοηθὲν ἄπεστιν, ἢ ψυχῇ πάρα. Reiskius. Lego ἄρτι, *nunc.* Barnesius εἴτι, nihil utique nisi metrum curans. Musgravius. Satius fuisset Aldi editionem inspicere, in qua genuina et optima est lectio, quam revocavimus. Brunckius. Error ortus ex Hervagiana prima, in qua omissum τόδ᾽. Pal. solenni errore τόδέ τι pro τόδ᾽ ἔτι. Ceterum notam interrogationis primus addidit Stiblinus.

1270. Aldus σοφῶς. Reiskius σαφῶς, *articulate et perspicue.* Quod Musgravio auctore admisit Brunckius. Matthiae iterum σοφῶς.

1271. Pal. ὡς ἐλέλησμαι γ᾽.

1272. Scaliger ὑμέναιον μέτα.

1273. Sensus est: Ἔδωκάς με

ΚΑ. Τίς οὖν ἐν οἴκοις παῖς ἐγένετο σῷ πόσει;
ΑΓ. Πενθεὺς, ἐμῇ τε καὶ πατρὸς κοινωνίᾳ.
ΚΑ. Τίνος πρόσωπον δῆτ' ἐν ἀγκάλαις ἔχεις;
ΑΓ. Λέοντος, ὥς γ' ἔφασκον αἱ θηρώμεναι.
ΚΑ. Σκέψαι νυν ὀρθῶς. βραχὺς ὁ μόχθος εἰσιδεῖν.
ΑΓ. Ἔα, τί λεύσσω; τί [1] φέρομαι τόδ' ἐν χεροῖν. [1] φέρομεν
ΚΑ. Ἄθρησον αὐτὸ, καὶ σαφέστερον μάθε.
ΑΓ. Ὁρῶ μέγιστον ἄλγος ἡ τάλαιν' ἐγώ.
ΚΑ. Μῶν σοι λέοντι φαίνεται προσεικέναι;
ΑΓ. Οὔκ, ἀλλὰ Πενθέως ἡ τάλαιν' ἔχω κάρα.
ΚΑ. Ὠιμωγμένον γε πρόσθεν ἢ σὲ γνωρίσαι.
ΑΓ. Τίς ἔκτανέν νιν; πῶς ἐμὰς ἦλθ' εἰς χέρας;
ΚΑ. Δύστην' ἀλήθει', ὡς ἐν οὐ καιρῷ πάρει.

Ἐχίονι, ὃν σπαρτὸν εἶναι λέγουσι. Recte Portus: *Elocasti me Echioni nato (ut aiunt) ex satis dentibus.*

1275. Pal. πενθεὺς ἐμοί τε.

1278. Pal. σκέψαι νῦν ὀρθῶς. Nescio an praestet νιν.

Ibid. Verba βραχὺς ὁ μόχθος εἰσιδεῖν Agavae tribuit Pal.

1279. Media forma φέρομαι vereor ut hic sententiae conveniat. Quae suspicio si vera est, reponendum φέρομεν. Vide ad προσάψομαι Med. 1382=1349.

1280. Ἄθρησον αὖτις, *iterum.* Reiskius.

1282. Vulgo legitur, contra sermonis Attici usum, προσεοικέναι. Moeris: Εἰκὼς, Ἀττικῶς. ἐοικὼς, Ἑλληνικῶς. Brunckius. Aristophanes Eccl. 1154. μηδὲ ταῖς καχαῖς ἑταίραις τὸν τρόπον προσεικέναι. Hoc exemplum attulit Piersonus p. 148. qui addit: *Semel legibus metricis coactus* ἐοικὼς *posuit Vesp.* 1404. Sed ibi nunc recte legitur ἔοικας. Sanum videtur, quod vulgo legitur ibid. 1136. ἀτὰρ δοκεῖ γ' ἐμοὶ | ἐοικέναι μάλιστα Μορύχου σάγματι.

1284. [Aldus] οἰμωγμένον. Legendum ᾑμαγμένον, *cruentatum.* Musgravius. Scripsi ᾠμωγμένον, de quo vide ad ᾠνωμένας v. 686. Sed in interpretatione haereo.

Ibid. Rectius Aldus ἢ σὲ γνωρίσαι, quam Brunckius et Matthiae ἤ σε γνωρίσαι. Duae enim syllabae ἤ σε, quarum posterior enclitica est, unam vocem disyllabam valent, neque in hac versus sede stare possunt, nisi ea conditione, ut pes quintus sit iambus. Sed apud Euripidem syllaba brevis ante γν tantum non semper positione producitur. Vide Porsonum ad Hec. 302.

1285. Pal. τίς ἔκτανέ νιν. πῶς ἐμὰς ἦλθες χέρας. Non valde placet pes quintus ἦλθ' εἰς apud Euripidem, nec reponere dubitarem ἦλθεν, si certum esset, praepositionem recte abesse posse. Noster ἦλθε χεῖρας εἰς ἐμὰς dicit Alc. 1028. χεῖρας ἦλθεν εἰς ἐμὰς Heracl. 976. Utrumvis horum, vel potius εἰς ἐμὰς ἦλθεν χέρας, huic versui optime conveniret, modo scriberetur τίς ἔκανέ νιν.

1286. Scripsisset fortasse Euripides, si per metrum licuisset, ὡς οὐκ ἐν καιρῷ πάρει. Sed οὐ καιρῷ pro una voce accipiendum esse monent grammatici. Praeter alios videantur interpretes ad Hipp. 194. δι' ἀπειροσύνην ἄλλου βιότου, | κοὐκ ἀπόδειξιν τῶν ὑπὸ γαίας. Ubi οὐκ ἀπόδειξιν fere ἄγνοιαν significat.

ΑΓ. Λέγ᾽, ὡς τὸ μέλλον καρδία πήδημ᾽ ἔχει.
ΚΑ. Σύ νιν κατέκτας, καὶ κασίγνηται σέθεν.
ΑΓ. Ποῦ δ᾽ ὤλετ᾽; ἦ κατ᾽ οἶκον; ἢ ποίοις τόποις;
ΚΑ. Οὗπερ πρὶν Ἀκταίωνα διέλαχον κύνες.

1287. Canterus καρδίᾳ legit Novar. Lection. l. 6. c. 3. Scaliger καρδίας, quasi τὸ μέλλον esset casus recti. Mallem ego, ut καρδία sit casus recti, hoc modo interpretando: Λέγε τοίνυν. εἰς τὸ μέλλον γὰρ ἡ καρδία μοι πήδημ᾽ ἔχει, καὶ πηδᾷ. Quod vero ὡς hic ponatur pro εἰς, non id quidem novum putabit, qui viderit, quae nos supra ad Hippol. v. 1298. Phoeniss. v. 1410. Iphigen. Taur. v. 335. et v. 1056. Barnesius. Καρδίᾳ in dativo: *futurum* (id quod tu mihi jam dices) *habet* (affert secum) *cordi palpitationem.* Reiskius. Scaliger reponit καρδίας, probante Valckenario ad Phoeniss. 1409. qui haec ita vertit: *Dic, nam cunctatio cordis palpitationem affert.* Heathius. Scaliger καρδίας. Sed legendum cum Cantero καρδίᾳ in dativo. Ἔχει hic est *dat, praebet,* ut Herc. Fur. v. 737. [732.] ἔχει γὰρ ἡδονὰς θνήσκων ἀνὴρ | ἐχθρὸς, τίνων τε τῶν δεδραμένων δίκην. | Musgravius. Sensus est: ὡς ὁ μελλησμὸς παρέχει τῇ καρδίᾳ πήδημα. Brunckius. Hic et Matthiae καρδίᾳ. Revocavi καρδία, quod frustra sollicitarunt viri docti. Quum καρδία πήδημ᾽ ἔχει significet δέδοικα, non praeter morem suum fecit Euripides, quod accusativum τὸ μέλλον addidit. Potest etiam τὸ μέλλον reddi *quod attinet ad futurum.* De qua constructione videndus Matthiae Gramm. Gr. §. 426. p. 611. Sed alteram rationem magis probo.

1288. [Aldus καὶ κασιγνήτη σέθεν.] Vel hoc ad v. 1127. respicit, ubi apparet, Ino, sororem Agavae, dextrum Penthei latus lacerasse, ut v. 1125. ipsa Agave sinistrum humerum avulsisse dicitur; Autonoën autem, alteram sororem, tantum adstitisse: vel κασιγνήτα dualiter legendum, si utrasque sorores huic reatui involvendas duxeris. Barnesius. Legendum vel κασιγνήτα, quod et Barnesio in mentem venit, vel κασίγνηται. Musgravius. In cujus editione legitur errore typographi: Σύ νιν κατέκτας, ἢ καὶ κασιγνήτη σέθεν. Pal. καὶ κασίγνητοι σέθεν. Brunckius ex conjectura Marklandi ad Suppl. 1181. χ᾽ αἱ κασίγνηται σέθεν. Matthiae καὶ κασίγνηται σέθεν. Rectius κασίγνηται quam κασιγνήτα. V. 971. ἔκτειν᾽, Ἀγαυὴ, χεῖρας, αἵ θ᾽ ὁμόσποροι | Κάδμου θυγατέρες. V. 1090. μήτηρ Ἀγαυὴ, σύγγονοί θ᾽ ὁμόσποροι. V. 1141. λιποῦσ᾽ ἀδελφὰς ἐν χοροῖσι Μαινάδων. V. 1323. οἰκτρὰ δὲ μήτηρ, τλήμονες δὲ σύγγονοι. V. 1350. σύ θ᾽ ἡ τάλαινα, σύγγονοί τε σαὶ φίλαι. V. 1369 Κἀγώ σε, τέκνον, | καὶ σὰς ἐδάκρυσα κασιγνήτας. V. 1379. Ἄγετ᾽ ὦ πομποί με, κασιγνήτας | ἵνα συμφυγάδας ληψόμεθ᾽ οἰκτράς.

1290. Si retineretur διέλαχον κύνες Ἀκταίωνα, exponendum diceret fortasse aliquis, Actaeonem canes sortiti sunt sibi praedam, vel Actaeonis corpus inter se partiti sunt canes ceu praedam. Sed unius literae mutatio lectionem multo commodiorem affert, aspiratae videlicet in tenuem. Scribendo enim διέλακον, significabitur *dilaniarunt, discerpserunt.* Ab hac autem verbi λακεῖν significatione, λακίδες vocantur frustra rei alicujus discerptae, aut certe lacerae rei alicujus partes: ut quum dicit Alcaeus in magnae tempestatis descriptione: πὰρ μὲν γὰρ ἄντλος ἱστοπέδαν ἔχει, | λαῖφος δὲ πᾶν ἄδηλον ἤδη, | καὶ λακίδες μεγάλαι κατ᾽ αὐτό. Scio alioqui verbo λακεῖν in vulg. lex. non tribui illam significationem. Stephanus. Improbant hanc conjecturam Barnesius et Musgravius. [Non λα-

ΑΓ. Τί δ' εἰς Κιθαιρῶν' ἦλθε δυσδαίμων ὅδε;
ΚΑ. Ἐκερτόμει θεὸν, σάς τε βακχείας μολών.
ΑΓ. Ἡμεῖς δ' ἐκεῖσε τίνι τρόπῳ κατήραμεν;
ΚΑ. Ἐμάνητε, πᾶσά τ' ἐξεβακχεύθη πόλις.
ΑΓ. Διόνυσος ἡμᾶς ὤλεσ', ἄρτι μανθάνω.
ΚΑ. Ὕβριν γ' ὑβρισθείς. θεὸν γὰρ οὐχ ἡγεῖσθέ νιν.
ΑΓ. Τὸ φίλτατον δὲ σῶμα ποῦ παιδὸς, πάτερ;
ΚΑ. Ἐγὼ μόλις τόδ' ἐξερευνήσας φέρω.
ΑΓ. Ἦ πᾶν ἐν ἄρθροις[1] συγκεκλημένον καλῶς;

1 ξυγκεκλημένον

κεῖν sed λακίζειν *lacerare* significat. Lucianus T. I. p. 572. Καὶ μὴν ἄριστον ἦν, καθάπερ τινὰ Πενθέα ἢ Ὀρέστην, Λακιστὸν ἐν πέτραισιν εὑρέσθαι μόρον, ἵνα ἂν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ ἕκαστος ἔχων ἀπαλλάττοιτο. *Ex Addendis.*] Διέλαχον, quod *nactae sunt* vertit Portus, διεσπάσαντο significare manifestum est. Diverso sensu Phoen. 68. θηκτῷ σιδήρῳ δῶμα διαλαχεῖν τόδε.

1293. *Τίνι τρόπῳ* non nisi in recentioribus fabulis dixisse videtur Euripides. Sic enim Phoen. 417. Suppl. 149. Hel. 1282. Ion. 347. Sic etiam τίνι δίκῃ Andr. 556. τίνι λόγῳ Iph. T. 1558. τίνι πότμῳ Hel. 262. Sed Hipp. 909. τί χρῆμα πάσχει; τῷ τρόπῳ διόλλυται; Ibid. 1008. δεῖ δή σε δεῖξαι τῷ τρόπῳ διεφθάρη. Ibid. 1171. πῶς καὶ διώλετ' εἰπέ. τῷ τρόπῳ δίκης | ἔπαισεν αὐτὸν ῥόπτρον αἰσχύναντά με; In Medea, Alcestide et Heraclidis, quae tres tragoediae ex antiquiorum numero sunt, neque τίνι τρόπῳ neque τῷ τρόπῳ reperi. Nullam certam regulam de hac re habuisse videntur Aeschylus et Sophocles. Apud illum legitur τίνι τρόπῳ Pers. 717. 795. apud hunc Oed. T. 10.

Ibid. Ἀπαίρω ἔκ τινος τόπου, καταίρω εἴς τινα τόπον· ναυτικαὶ λέξεις. Barnesius. Alterum saepius apud Euripidem legitur, alterum semel tantum.

1294. Pal. ἐμάνη τε πᾶσά τ'.

1295. Euripides Alc. 942. ἐγὼ δ', ὃν οὐ χρῆν ζῆν, παρεὶς τὸ μόρσιμον, | λυπρὸν διάξω βίοτον, ἄρτι μανθάνω. Aristophanes Lys. 1006. Τουτὶ τὸ πρᾶγμα πανταχόθεν ξυνομώμοται | ὑπὸ τῶν γυναικῶν, ἄρτι νυνὶ μανθάνω. Eodem fere sensu noster Hipp. 1403. Τρεῖς ὄντας ἡμᾶς ὤλεσ', ᾔσθημαι, Κύπρις.

1296. [Aldus ὕβριν ὑβρισθείς.] Versus a trochaeo incipit: ὕβριν enim ultimam corripit. Legendum igitur ὕβριν γ' ὑβρισθείς. Heathius. Si cui minus verum videatur, quod de digammate dixi ad Aesch. Prom. 438. [437.] scribat cum Heathio ὕβριν γ' ὑβρισθεὶς, aut potius, ut supra 243. [247.] ὕβρεις ὑβρισθείς. Vide Marklandum ad Suppl. 495. Brunckius. Heathii conjecturam admisit Matthiae. Particula γε aeque sententiae ac metro utilis est. De solo metro cogitasse videntur Heathius et Brunckius.

Ibid. Ἤγησθε, *ducebatis, reputabatis.* Reiskius. An ignoravit ἡγεῖσθε pro praeterito accipi posse?

1299. Delenda hic persona Agaves et praefigenda sequenti versui; et scribend. τὸ pro ἤ, et συγκεκασμένον, *compositum.* Reiskius. Haec affirmative, non interrogative dici accipienda puto. Heathius. Vulgo legunt ἢ πᾶν, interrogante Agave: affirmative accipienda ista censet Heathius. Sed quoquo se vertant, sive quaestio, sive affirmatio ab Agave prolata ineptissima est. Illius persona delenda, et οὐ πᾶν legendum. Brunckius. In Aldina deest interrogationis nota, quam exhibent omnes edd. recentiores praeter Brunc-

Πενθεῖ δὲ τί μέρος ἀφροσύνης προσῆκ' ἐμῆς;
ΚΑ. Ὑμῖν ἐγένεθ' ὅμοιος, οὐ σέβων θεόν.
τοιγὰρ [1] συνῆψε πάντας εἰς μίαν βλάβην, 1 ξυνῆψε
ὑμᾶς τε, τόνδε θ', ὥστε διολέσαι δόμους,
κἄμ', ὅστις ἄτεκνος ἀρσένων παίδων γεγὼς,
τῆς σῆς τόδ' ἔρνος, ὦ τάλαινα, νηδύος
αἴσχιστα καὶ κάκιστα κατθανόνθ' ὁρῶ.
ᾧ δῶμ' ἀνέβλεπ', ὃς [2] συνεῖχες, ὦ τέκνον, 2 ξυνεῖχες,
τοὐμὸν μέλαθρον, παιδὸς ἐξ ἐμῆς γεγὼς,
πόλει τε τάρβος ἦσθα. τὸν γέροντα δὲ
οὐδεὶς ὑβρίζειν ἤθελ', εἰσορῶν τὸ σὸν
κάρα. δίκην γὰρ ἀξίαν ἐλάμβανεν.

kianam. Matthiae ἢ πᾶν ut vulgo. Idem versum inter hunc et sequentem excidisse monet. Mihi non liquet.

Ibid. Aldus *συγκεκλειμένον*. Barnesius et Matthiae *συγκεκλεισμένον*. Brunckius *ξυγκεκλεισμένον*. Rectius Pal. a prima manu *συγκεκλημένον*. Noster Hel. 983. *ὅρκοις κεκλήμεθ', ὡς μάθῃς, ὦ παρθένε*. Vide ad Sophoclis Oed. T. 1388.

1306. *Ἔρνος κατθανόντα*, ut *τέκνον φίλε* apud Homerum. Aeschylus Cho. 839. *Οἴ 'γὼ, τέθνηκας, φίλτατ' Αἰγίσθου βία*. Euripides Tro. 735. *Ὦ φίλτατ', ὦ περισσὰ τιμηθεὶς τέκνον*. Plura Matthiae Gramm. Gr. §. 434. 1. p. 626.

1307. [Aldus *ᾧ δῶμ' ἀνέβλεπεν*.] Ex dativo ᾧ faciendus est nobis accus. ὃν, vet. cod. sequendo, simulque eam constructionem quam potius admittit verbum *ἀναβλέπειν*. Dicitur autem eleganter *ὃν ἀνέβλεπεν* (quod sonat ad verbum *te respiciebat*) pro *in te spem suam collocabat, seu, in te spem suam repositam habebat*. STEPHANUS. Accusativum admisit Brunckius, cujus haec sunt verba: *βλέπειν, σκοπεῖν et composita quartum casum regunt, sive absolutum, sive praepositioni junctum εἰς aut πρός*. Exempla attulit uterque, sed nihil ad rem suam facientia. Quid enim e. g. ad hanc quaestionem attinet, quod dixit Sophocles El. 954. *εἰς σὲ δὴ βλέπω*. Dativum regit *ἀναβλέπειν* apud Euripidem Suppl. 322. *ὁρᾷς, ἄβουλος ὥς κεκερτομημένη, | τοῖς κερτομοῦσι γοργὸν ὡς ἀναβλέπει | σὴ πατρίς;* Sensus quidem diversus est, sed eadem, ni fallor, constructio, nempe *τοῖς κερτομοῦσι* pro *εἰς τοὺς κερτομοῦντας*. Recte igitur dativum ᾧ revocasse mihi videtur Matthiae. Pal. utrum-
ὃν
que habet hoc modo: *ᾧ δῶμ' ἀνέβλεπεν*.

Ibid. Omnes libri *ἀνέβλεπεν*, quod secundam necessario producit.

Ibid. *Συνεῖχες*, *sustentabas*. HEATHIUS. Jam in hac fabula habuimus *συνέχει δῶμα* v. 390*.

1311. *Δίκην λαβεῖν* pro *δίκην δοῦναι* novum loquendi genus esse videtur. In prosa oratione haec plerumque contraria sunt, ut *πληγὰς δοῦναι* et *πληγὰς λαβεῖν*. Demosthenes Midiana p. 605. B. *ὑμεῖς μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντες εἰς τοσοῦτον ἀφῖχθε φιλανθρωπίας τε καὶ εὐσεβείας, ὥστε καὶ τῶν πρότερον γεγενημένων ἀδικημάτων τὸ λαμβάνειν δίκην ἐπέσχετε ταύτας τὰς ἡμέρας. Μειδίας δ' ἐν αὐταῖς ταύταις ταῖς ἡμέραις ἄξια τοῦ δοῦναι τὴν ἐσχάτην δίκην ποιῶν δειχθήσεται*. Idem ibid. p. 603. C. *καὶ δίκην ἅμα βουλόμενοι λαβεῖν, ὧν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐτεθέαντο θρασὺν ὄντα καὶ βδελυρὸν, καὶ*

νῦν δ' ἐκ δόμων ἄτιμος ἐκβεβλήσομαι
ὁ Κάδμος ὁ μέγας, ὃς τὸ Θηβαίων γένος
ἔσπειρα, κἀξήμησα κάλλιστον θέρος.
ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν, καὶ γὰρ οὐκέτ' ὢν ὅμως,
τῶν φιλτάτων ἔμοιγ' ἀριθμήσει τέκνων,
οὐκέτι γενείου τοῦδε θιγγάνων χερὶ,
τὸν μητρὸς αὐδῶν πατέρα, προσπτύξει, τέκνον,
λέγων· Τίς ἀδικεῖ, τίς σ' ἀτιμάζει, γέρον;
τίς σὴν ταράσσει καρδίαν, λυπηρὸς ὤν;
λέγ', ὡς κολάζω τὸν ἀδικοῦντά σ', ὦ πάτερ. —
νῦν δ' ἄθλιος μέν εἰμ' ἐγὼ, τλήμων δὲ σὺ,
οἰκτρὰ δὲ μήτηρ, τλήμονες δὲ σύγγονοι.
εἰ δ' ἔστιν, ὅστις δαιμόνων ὑπερφρονεῖ,
εἰς τοῦδ' ἀθρήσας θάνατον, ἡγείσθω θεούς.
ΧΟ. Τὸ μὲν σὸν ἀλγῶ, Κάδμε· σὸς δ' ἔχει δίκην
παῖς παιδὸς, ἀξίαν μὲν, ἀλγεινὴν δὲ σοί.

οὐδὲ καθεκτὸν ἔτι. Ibid. p. 606. D. *οἱ δ' ἐπιχειρήσαντες δίκην λαμβάνειν, οὐκ ἠδυνήθησαν.* Ita passim. Noster non solum *δίκην ἐλάμβανεν* pro *δίκην ἐδίδου* dixit, verum etiam paullo post v. 1326. *δίκην ἔχει* pro *δίκην δέδωκε.*

Ibid. Rectius leges *ἐλάμβαν' ἄν.* HEATHIUS. Admisit hanc conjecturam Brunckius. Ego vero vulgatam revocavi, plura de hac quaestione dicturus ad Sophoclis El. 913. *ἀλλ' οὐδὲ μὲν δὴ μητρὸς οὔθ' ὁ νοῦς φιλεῖ | τοιαῦτα πράσσειν, οὔτε δρῶσ' ἐλάνθανεν.* Ubi *ἐλάνθανεν* valet *λήσειν ἔμελλεν.* Cujus significationis exempla vide ad Bacch. 612.

1312. *Ἐκβεβλήσομαι.* Paulopostfuturum. Simplex occurrit Or. 273. [271.] *βεβλήσεταί τις θεῶν βροτησίᾳ χερί;*—Scribere potuisset Poëta *ἐκβληθήσεται* et *βληθήσεται.* Sed paulopostfuturo libentius usi sunt Attici poëtae. Vide ad Prom. 846. [839.] BRUNCKIUS. Vide ad Med. 933=903.

1316. Annotatur et alia lectio, *τέκνον:* sed nostram retinere malo. STEPHANUS. *Ἀριθμήσῃ, τέκνον, fili.* REISKIUS. Non opus.

1317. *Θιγγάνω.* Repone *θιγγάνων.* BRODAEUS. Ut hic verbum participii sedem occupavit, ita vicissim participium sedem verbi supra videlicet in principio pag. 17. [v. 475.] STEPHANUS. Solae Aldina et Hervagiana prima *θιγγάνω.*

1319. Mallem *τίς ἀδικεῖ σε, τίς ἀτιμάζει.* REISKIUS. Aldus: *τίς σ' ἀδικεῖ, τίς σ' ἀτιμάζει.* Scaliger *τί σ' ἀδικεῖ.* Barnesius celato lectore *τίς ἀδικεῖ.*

1325. Hoc exemplo utitur Porsonus ad Hec. 794=800. *νόμῳ γὰρ τοὺς θεοὺς ἡγούμεθα.* Aristophanes Eq. 32. *Ποῖον βρέτας ἐτεὸν ἡγεῖ γὰρ θεούς.* Neque Porsonus, neque quisquam alius de hujus versus scriptura satis mihi fecit.

1326. Assentior vetustis codicibus non *σὸς* sed *σῆς* legere nos volentibus: ut sit *σῆς παιδὸς παῖς.* Sic initio hujus pag. [v. 1308.] *παιδὸς ἐξ ἐμῆς γεγώς.* STEPHANUS. [Scaliger et edd. recentiores pleraeque *σῆς.* Matthiae revocavit *σὸς*, quod confirmare videtur noster Andr. 585. *Θυμὸς δέ γ' αὐτὴν ἔλαβε παῖς παιδὸς γέρας.* *Ex Addendis.*] Jam monui ad v. 181. idem apud tragicos significare *παῖς*

ΑΓ. Ὦ πάτερ, ὁρᾷς γὰρ τἄμ' ὅσῳ μετεστράφη, 1328

* * * * * * * * * * *

* * * * * * * * * * *

ΔΙ. * * * * * * * * * * *

* * * * * * * * * * *

δράκων γενήσει μεταβαλὼν, δάμαρ τε σὴ 1328*

παιδὸς, quod in prosa oratione υἱδοῦς et θυγατριδοῦς. Noster Andr. 1075. *Οὐκ ἔστι σοι παῖς παιδὸς, ὡς μάθῃς, γέρον.* Ibid. 1084. *πῶς οἴχεταί μοι παῖς μόνου παιδὸς μόνος.* Heracl. 659. *Ἥκοντα παιδὰ παιδὸς ἀγγέλλει σέθεν.* Ibid. 713. *Παιδὸς μελήσει παισὶ τοῖς λελειμμένοις.* Herodotus II. 134. *ἄλλος μὲν οὐδεὶς ἐφάνη, Ἰάδμονος δὲ παιδὸς παῖς, ἄλλος Ἰάδμων, ἀνείλετο.* Haec attuli, ut ostenderem παῖς παιδὸς fere pro uno vocabulo accipiendum esse. Nihil mirum igitur, si σὸς παῖς παιδὸς pro σῆς παιδὸς παῖς dixit poëta.

1328. Post hunc versum, qui Agavae omnino tribuendus est, reliqua ejus sermonis interciderunt. Unum tantum senarium, ut videtur, conservavit Scholiastes Comici ad Plutum v. 901. *Εἰ μὴ γὰρ ἴδιον ἔλαβον εἰς χεῖρας μύσος.* Haec enim, quae ex Bacchis Euripidis citantur, in superstitibus nusquam apparent, et ad hunc locum verisimiliter referenda sunt. Deest autem etiam pars prior eorum quae Bacchus hic, *ἀπὸ μηχανῆς* interveniens, avo et materterae moerentibus vaticinatur. Illa certe *ἐκθηριωθεῖσ' ὄφεος κ. τ. λ.* plane abrupta sunt, et praecedentia quaedam desiderant. Tyrwhittus. Intercidisse orationem Agaves, quod suspicatus est Tyrwhittus, certissime ostendit Apsines Rhetor, qui eam duobus locis commemorat; sc. p. 723. [v. 27.] Ed. Ald. [*ἀμέλει*] *παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ τοῦ Πενθέως ἡ μήτηρ Ἀγαυὴ, ἀπαλλαγεῖσα τῆς μανίας, καὶ γνωρίσασα τὸν παῖδα διεσπασμένον, κατηγορεῖ μὲν ἑαυτῆς, ἔλεον δὲ κινεῖ.* Iterumque p. 724. [v. 30.] *τοῦτον τὸν τρόπον κεκίνηκεν Εὐριπίδης οἶκτον ἐπὶ τῷ Πενθεῖ κινῆσαι βουλόμενος. ἕκαστον γὰρ αὐτοῦ τῶν μελῶν ἡ μήτηρ ἐν ταῖς χερσὶ κρατοῦσα, καθ' ἕκαστον αὐτῶν οἰκτίζεται.* Habet et Lucianus in Piscatore [T. I. p. 572.] versum, quem hinc desumptum suspiceris: sc. *λακιστὸν ἐν πέτραισιν εὑρέσθαι μόρον.* Musgravius. Hanc orationem integram habuisse videtur Pseudo-Gregorius, ex eaque sumsisse duo Christi Patientis tragoediae versus 1309, 1310. *πῶς καί νιν ἡ δύστηνος εὐλαβουμένη | πρὸς στέρνα θῶμαι; τίνα (δὲ) θρηνήσω τρόπον;* Porsonus. Agaves personam huic versui recte praeponit Pal. qui tamen in lacuna explenda nihil adjumenti fert. Unum codicis archetypi folium evulsum esse suspicatur Brunckius, ita ut perierint versus plus minus quinquaginta. Quod attinet ad quatuor versus, quos in Agaves ῥήσει locum habuisse arbitrantur Tyrwhittus, Musgravius et Porsonus, de primo, quem ex hac fabula diserte allegat Aristophanis interpres, Tyrwhitto omnino assentior: de secundo, tertio et quarto, quos Luciano et Pseudogregorio debemus, nihil pro certo statui potest.

1328*. Hunc versum primus admisit Matthiae ex scholiaste inedito ad Dionysii Periegeseos v. 391. apud Bredowium Epist. Paris. p. 45. Grammatici verba sunt: *Ἰστέον δὲ, ὅτι Κάδμος καὶ Ἁρμονία ἡ γαμετὴ μετεμορφώθησαν εἰς θηρία, ἐπειδὴ τοῦ Ἄρεος ὄφιν ἐφόνευσεν ὁ Κάδμος, ὃς τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ ἀνεῖλεν, Ἔριφον καὶ Δηϊλέοντα, ὡς καὶ Εὐριπίδης ἐν Βάκχαις φησὶ περὶ Κάδμου· Δράκων γενήσῃ μεταβαλὼν, δάμαρ τε σὴ | ἐκ-*

ἐκθηριωθεῖσ᾽, ὄφεος ἀλλάξει τύπον,
ἣ Ἄρεος ἔσχες Ἁρμονίαν, θνητὸς γεγώς.
ὄχον δὲ μόσχων, χρησμὸς ὡς λέγει Διός,

θηριωθεῖσ᾽, ὄφεος ἀλλάξει τύπον, | ἣν Ἄρεος ἔσχες Ἁρμονίαν, θνητὸς γεγώς. [Conf. Osann. in Wolfii Analectis IV. p. 540. ED. LIPS.]

Ibid. Apollodorus III. 5, 4. Ὁ δὲ Κάδμος μετὰ Ἁρμονίας Θήβας ἐκλιπὼν, πρὸς Ἐγχέλεας παραγίνεται. τούτοις δὲ ὑπὸ Ἰλλυριῶν πολεμουμένοις ὁ θεὸς ἔχρησεν, Ἰλλυριῶν κρατήσειν, ἐὰν ἡγεμόνα Κάδμον καὶ Ἁρμονίαν ἔχωσιν. οἱ δὲ πεισθέντες, ποιοῦνται κατὰ Ἰλλυριῶν ἡγεμόνας τούτους, καὶ κρατοῦσι. καὶ βασιλεύει Κάδμος Ἰλλυριῶν, καὶ παῖς Ἰλλύριος αὐτῷ γίνεται. αὖθις δὲ μετὰ Ἁρμονίας εἰς δράκοντα μεταβαλὼν, εἰς Ἠλύσιον πεδίον ὑπὸ Διὸς ἐξεπέμφθησαν. Aliorum scriptorum testimonia indicavit Heynius. Duos ex satyrico, ut videtur, Euripidis dramate senarios servavit Hermogenes p. 226. Οἴμοι, δράκων μου γίγνεται τό γ᾽ ἥμισυ. | τέκνον, περιπλάκηθι τῷ λοιπῷ πατρί. Cadmum loqui monet Valckenarius Diatrib. p. 12. qui huc respexisse putat Ovidium Metamorph. IV. 584. *me tange, manumque | accipe, dum manus est: dum non totum occupat anguis.*

1329. Ἐκθηριωθεὶς, ὄφεος. Sunt qui legunt ἐκθηριωθεῖσ᾽, pro ἐκθηριωθεῖσα, et referunt ad Harmoniam Martis filiam, Cadmi conjugem. Sed nihil mutandum. Est enim nominativus loco genitivi Attice positus, pro ἐκθηριωθέντος σοῦ. *Ubi ferinam draconis formam exueris, tunc et uxor tua serpentis figuram mutabit.* Ἐκθηριοῦν autem hoc loco significat τὸ θηριῶδες, εἴτε τὴν θηρίου μορφὴν, ἐνδῦναι. Portus. Mirum est, quam doctorum ingenia torserit hic locus, praecipue Aemilium Portum, qui antiptosin non vidit, ac proinde ob euphemismum rem praecipue dici de Harmonia, quanquam et de Cadmo idem fatum erat statutum. Sic igitur ordinanda est clausula, cum ἐκθηριωθεῖσα aperte habet Aldi editio: Ἁρμονία, ἣν Ἄρεος θυγατέρα οὖσαν ἔσχες σὺ θνητὸς ὢν, ἐκθηριωθεῖσα ἀλλάξει τύπον ὄφεως. — Ἐκθηριωθεῖσα autem significat *in belluam transmutor*, et aliquando *efferor;* nec audiendus est Aemilius Portus, qui, cum nihil sanum hic intelligeret, statuit contrariam significationem ferre. Barnesius. Ἐκθηριωθεὶς in masculino. *Tu, Cadme* (nam eum alloquitur), ἀλλάξει, *mutabis tuam formam in formam serpentis.* Ἀλλάξει est Attice pro ἀλλάξῃ sec. sing. fut. 1. medii. Ἥν τ᾽ Ἄρεος: *et ea quam a Marte habuisti.* Reiskius. Sic etiam Heathius. Tyrwhittum sequuti sunt Musgravius in annotatione, Brunckius et Matthiae. Quod ad ἐκθηριωθεὶς attinet, ita scriptum legitur in Canteriana, Commeliniana, utraque Genevensi, Musgraviana et Schaeferiana. Ceterae omnes recte ἐκθηριωθεῖσ᾽.

Ibid. Malim τύπον. Praecessit, credo, in iis, quae deperdita sunt, *speciem humanam;* vel aliquid ejusmodi. Musgravius. Qui non meminerat se legere v. 4. μορφὴν δ᾽ ἀμείψας ἐκ θεοῦ βροτησίαν. Si recte dicitur μορφὴν ἀμείψας βροτησίαν, quidni dicatur ὄφεος ἀλλάξει τύπον? Ita quoque accipio v. 53. ὧν οὕνεκ᾽ εἶδος θνητὸν ἀλλάξας ἔχω.

1330. Pal. ἁρμονίας. Verba ἣν Ἄρεος ἔσχες Ἁρμονίαν nominativi loco accipienda esse nemo ignorat. Sensus est: Ἁρμονία Ἄρεος, ἣν ἔσχες. Eodem modo relativum antecedenti praeponit noster Or. 1184. Οἶδ᾽, ἣν ἔθρεψεν Ἑρμιόνην μήτηρ ἐμή.

1331. Ὄχον δὲ μόσχων [ἐλᾷς.] *Eandem fortunam sustinebis.* Translatum a bubus, idem plaustrum aequali jugo trahentibus. Bro-

ἐλᾷς μετ' ἀλόχου, βαρβάρων ἡγούμενος.
πολλὰς δὲ πέρσεις ἀναριθμῳ στρατεύματι
πόλεις. ὅτ' ἂν δὲ Λοξίου χρηστήριον
διαρπάσωσι, νόστον ἄθλιον πάλιν
σχήσουσι. σὲ δ' Ἄρης Ἁρμονίαν τε ῥύσεται,
μακάρων τ' ἐς αἶαν σὸν καθιδρύσει βίον.
ταῦτ' οὐχὶ θνητοῦ πατρὸς ἐκγεγὼς λέγω
Διόνυσος, ἀλλὰ Ζηνός. εἰ δὲ σωφρονεῖν

DAEUS. Mendosum est utrumque vocabulum, videlicet et ὄχον et μόσχων, si vetustis exempl. credimus, in quibus legitur ὄχλον et μόχθων.—Accipi autem ὄχλον generaliter pro multitudine seu magno numero non novum est. STEPHANUS. Ὄχμον δὲ Μόσχων, *agrum Moscorum arabis.*—Id est: *habitabis in terra Moscorum*, qui deinceps Moesi et Moscovii sunt dicti. REISKIUS. Nihil opus mutatione. Quid enim prohibet, Cadmum et Harmoniam curru bobus juncto, ex populari saltem sententia, tractos esse? Talem certe Lunae ubique tribuit Nonnus. Nec aliter vehebatur Cleobis et Bitonis mater. Herodot. I. c. 31. Ipsum porro Cadmum, cum in Illyriam fugeret, boum jugo vectum esse, fama antiqua erat. Etymologus: Βουθόη: πόλις Ἰλλυρίας. εἴρηται ὅτι Κάδμος, ἐπὶ βοῶν ζεύγους ἐκ Θηβῶν ταχέως εἰς Ἰλλυρικοὺς παραγενόμενος, ἔκτισε πόλιν. MUSGRAVIUS. His lectis, quis non rideat Brodaei interpretationem, Stephani et Reiskii emendationes? Stephanum tamen sequitur Barnesius in versione Latina, improbante Heathio. Pal. ὄχων δὲ μόσχων.

1333. Meminit hujus expeditionis Appianus in Illyricis, sed confuse, quantum memini, et sine ulla temporis nota. Praeter illum solus ex Historicis Herodotus tam insignis rei memoriam conservavit. Mardonius apud hunc Lib. IX. c. 42. cum legatis deliberans, ἔστι, inquit, λογίον, ὡς χρεόν ἐστι Πέρσας ἀπικομένους ἐς τὴν Ἑλλάδα, διαρπάσαι τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι, μετὰ δὲ τὴν διαρπαγὴν ἀπολέσθαι πάντας. Ad finem orationis observatio est Herodoti: τοῦτον δ' ἔγωγε τὸν χρησμὸν, τὸν Μαρδόνιος εἶπε ἐς Πέρσας ἔχειν, ἐς Ἰλλυριούς τε καὶ τὸν Ἐγχελέων στρατὸν οἶδα πεποιημένον, ἀλλ' οὐκ ἐς Πέρσας. Mirum est, Pausaniam in Phocicis ne verbo quidem hanc calamitatem commemorasse. MUSGRAVIUS.

1334. Pessime distinguit Aldus: ὅταν δὲ λοξίου χρηστήριον | διαρπάσωσι νόστον ἄθλιον πάλιν, | σχήσουσί σε, δ' Ἄρης Ἁρμονίαν τε ῥύσεται, κ. τ. ἑ. Recte edd. recentiores.

1336. Aldina: σχήσουσί σε, δ' Ἄρης. Hervagiana secunda: σχήσουσί, σε δ' Ἄρης. Canteriana: σχήσουσί. σε δ' Ἄρης. Commeliniana et Musgraviana: Σχησουσί. σὲ δ' Ἄρης. Ambae Genevenses: Σχήσουσ. ισὲ δ' Ἄρης. Tandem Barnesiana: Σχήσουσι. σὲ δ' Ἄρης.

Ibid. Rectius fortasse ῥύσεται. Vide ad Sophoclis Oed. T. 1289. τὸν μητρὸς, αὐδῶν ἀνόσι', οὐδὲ ῥητά μοι.

1337. De Cadmo campum Elysium ingrediente vid. Schol. Pind. in Pyth. III. Epod. 4. [v. 153. διόπερ καὶ αὐτὸς ἀπεθεώθη μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Ἁρμονίας, καὶ ἀπελθὼν ἐπὶ δρακόντων ἅρματος, κατῴκησεν ἐν Ἠλυσίῳ πεδίῳ, ὡς οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ μυθογράφοι παραδεδώκασιν ἡμῖν.] MUSGRAVIUS.

Ibid. Aldus κατιδρύσει. Pal. et edd. recentiores καθιδρύσει.

ἔγνωθ᾽, ὅτ᾽ οὐκ ἠθέλετε, τὸν Διὸς γόνον
εὐδαιμονοῖτ᾽ ἂν [1] σύμμαχον κεκτημένοι. 1 ξύμμαχον
ΑΓ. Διόνυσε, λισσόμεσθά σ᾽, ἠδικήκαμεν.
ΔΙ. Ὄψ᾽ ἐμάθεθ᾽ ἡμᾶς. ὅτε δ᾽ ἐχρῆν, οὐκ ἤδετε.
ΑΓ. Ἐγνώκαμεν ταῦτ᾽. ἀλλ᾽ ἐπεξέρχει λίαν.
ΔΙ. Καὶ γὰρ πρὸς ὑμῶν, θεὸς γεγὼς, ὑβριζόμην.
ΑΓ. Ὀργὰς πρέπει θεοὺς οὐχ ὁμοιοῦσθαι βροτοῖς.
ΔΙ. Πάλαι τάδε Ζεὺς οὑμὸς ἐπένευσεν πατήρ.
ΑΓ. Αἶ αἶ, δέδοκται, πρέσβυ, τλήμονες φυγαί. 1348
ΔΙ. Τί δῆτα μέλλεθ᾽, ἅπερ ἀναγκαίως ἔχει; 1348*
ΚΑ. Ὦ τέκνον, ὡς εἰς δεινὸν ἤλθομεν κακὸν,
σύ θ᾽ ἡ τάλαινα, σύγγονοί τε σαὶ φίλαι,

1340. Praestaret ὅ, τ᾽ οὐκ, pro ὅτι, ὅπερ, ὅ. PORTUS. Ὅπου κἠθέλετε. Cohaeret cum σύμμαχον κεκτημένοι. REISKIUS. *Quando noluistis.* HEATHIUS. Portus *quod noluistis.* Nesciebat scilicet, ι in ὅτι non elidi. Alterum simile ejus inscitiae exemplum vide ad v. 1341.

1341. Lego ηὐδαιμονεῖτ᾽ ἂν, *fuissetis felices*, non εὐδαιμονοῖτ᾽ ἂν, *felices esse potestis.* MUSGRAVIUS. Εὐδαιμονεῖτ᾽ ἂν, *felices fuissetis.* Sic recte Musgravius. BRUNCKIUS. Vulgatam revocavit Matthiae, quem vide Gramm. Gr. §. 524. 2. p. 783. Sensus neque *fuissetis felices* est, neque *felices esse potestis*, sed *essetis felices.* Eadem constructione utitur noster Suppl. 764. Φαίης ἂν, εἰ παρῆσθ᾽, ὅτ᾽ ἠγάπα νεκρούς. Portus: *Dixisses, si affuisses, quod* Theseus *amasset mortuos.* Imo: *Diceres* Theseum virum optimum esse, *si adfuisses curanti cadavera.* Etsi non multum refert, plus significare videtur φαίης ἂν, *nunc* (vel potius *semper*) *diceres*, quam ἔφης ἂν, *tunc dixisses.* Homerus Il. B. 80. εἰ μέν τις τὸν ὄνειρον Ἀχαιῶν ἄλλος ἔνισπε, | ψεῦδός κεν φαῖμεν, καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον.

1342. 1344. 1346. Hi tres versus vulgo tribuuntur Cadmo. Melius conveniunt Agavae. Non enim aequum est, ut Cadmus, in quem nulla impietatis suspicio cadit, culpam hoc modo agnoscat, veniamque precetur.

1342. Pal. λισσόμεθά σ᾽.

1343. Legendum puto εἴδετε; quanquam enim Attice dicatur ᾔδεσαν, non inde tamen, opinor, colligi potest dici etiam ᾔδετε. HEATHIUS. Οὐκ εἴδετε. Sic recte Heathius. Vulgo ᾔδετε, quod ne Graecum quidem est. Plusquamperfecti ᾔδειν secunda pluralis est ᾔδειτε. BRUNCKIUS. Pal. ὄψ᾽ ἐμέθεθ᾽ (sic) ἡμᾶς. ὅτε δ᾽ ἐχρῆν οὐκ εἴδετε. Vulgatam, quam revocavit Matthiae, agnoscit grammaticus apud Bekkerum Anecdot. p. 98. Ἤδεται: Εὐριπίδης Βάκχαις. Repone Ἤδετε. Plura vide ad Sophoclis Oed. T. 1232. ubi contra omnes libros reposui ᾔδεμεν pro ᾔδειμεν.

1344. Aldus ἔγνωκα μὲν ταῦτ᾽. Pal. ἐγνώκαμεν ταῦτ᾽. Sic etiam tacite Barnesius, cujus emendationem neglexerunt recentiores.

1347. Pal. πάλαι τάγε ζεὺς. Idem a prima manu ἐπήνεσεν, ni fallor.

1348. Pal. τήλμονες φυγαί. Supplendum μένουσιν ἡμᾶς aut aliquid ejusmodi.

1348*. Hunc versum in omnibus impressis omissum ex Pal. admisi.

1350. Abest a Pal. φίλαι.

ἐγὼ δ᾽ ὁ τλήμων βαρβάρους ἀφίξομαι
γέρων μέτοικος. ἔτι δέ μοι τὸ θέσφατον
εἰς Ἑλλάδ᾽ ἀγαγεῖν μιγάδα βάρβαρον στρατόν.
καὶ τὴν Ἄρεως παῖδ᾽ Ἁρμονίαν, δάμαρτ᾽ ἐμὴν,
δράκων δρακαίνης φύσιν ἔχουσαν ἀγρίαν,
ἄξω ᾽πὶ βωμοὺς καὶ τάφους Ἑλληνικοὺς,
ἡγούμενος λόγχαισιν. οὐδὲ παύσομαι
κακῶν ὁ τλήμων, οὐδὲ τὸν καταιβάτην
Ἀχέροντα πλεύσας, ἥσυχος γενήσομαι.
ΑΓ. *Ὦ πάτερ, ἐγὼ δέ σου στερεῖσα φεύξομαι.*
ΚΑ. *Τί μ᾽ ἀμφιβάλλεις χερσὶν, ὦ τάλαινα παῖ,*
ὄρνις ὅπως κηφῆνα πολιόχρως κύκνος;

1351. Post v. superiorem plene distinguunt edd. nonnullae. Brunckius vero et Matthiae: *σύγγονοί τε σαὶ φίλαι, | ἐγώ θ᾽ ὁ τλήμων. βαρβάρους ἀφίξομαι | γέρων μέτοικος.* Male omnes. Sententia *ἀνακόλουθος* est. Debebat enim aut *ὡς εἰς δεινὸν ἤλθετε κακὸν* dici, aut *ἐγώ θ᾽ ὁ τλήμων, ὃς βαρβάρους ἀφίξομαι.* Utrumvis horum omnia plana fecisset. In ea scriptura quam habemus, posteriora prioribus non respondent. Nulla tamen mendi suspicio.

1355. Grammaticus apud Bekkerum Anecdot. p. 90. *Δράκαινα: τὸ θηλυκόν. Εὐριπίδης Βάκχαις.* Adde Aeschylum Eum. 128. Euripidem Iph. T. 286.

Ibid. Abest a Pal. *φύσιν.* Haud dissimilis versus Ion. 992. *Ποῖόν τι μορφῆς σχῆμ᾽ ἔχουσαν ἀγρίας;*

1358. *Καταιβάτην, infernum.* Haec nihil ad *καταιβάτην* Jovem. Brodaeus. *Καταιβάτης, qui descensum praebet,* idem quod *καταβιβάζων.* Heathius. Pseudogregorius v. 1691. *οὐδὲ τὸν καταβάτην | Ἅιδην διαβὰς, ἥσυχος γενήσεται.*

1360. Aldus *στερηθεῖσα,* quod correxit Barnesius. Noster Iph. T. 474. *οἵων στερεῖσα διπτύχων νεανιῶν, | ἀνάδελφος ἔσται.* Hic etiam *στερηθεῖσα* libri veteres.

1362. Mendum aliquod hic latere mihi persuasum est: sententia enim, ni fallor, haec est, ab Agave juventa florenti spem praesidii frustra collocari in Cadmo senio effoeto. — Attentius locum expendenti visum est verisimilius Poëtam ita scripsisse: *Τί μ᾽ ἀμφιβάλλεις χερσὶν, ὦ τάλαινα παῖ, | ὄρνιθ᾽ ὅπως κηφῆνα, πολιόχροα κύκνον;* — Verte: *Quamobrem me manibus, o misera filia, amplecteris, qui merus sum inter alites fucus, canus cygnus?* Heathius. Pietatem avium celebrat Sophocles Electr. v. 1064. [1058.] cujus laudis partem non infimam tulisse videntur cygni, siquidem Euripides Electr. v. 151. lamenta commemorat, quibus parentem laqueis captum lugent. Non est igitur, quod dubitemus, de cygnis agere poëtam. Verum quid hic facit vox *κηφῆνα?* Nempe idem quod Troad. v. 191. ubi *senem effoetum et decrepitum* significat. Nihil igitur muto nisi *πολιόχρως,* pro quo malim *πολιόχρων. Ὄρνις κύκνος* idem pleonasmus est, quem multis exemplis illustravimus ad v. 1027. [1026.] Quibus adde Helen. v. 19. [*κύκνου μορφώματ᾽ ὄρνιθος λαβών.*] *Πολιόχρων,* ut *λιπαρόχρων* Theocrit. Idyll. II. v. 102. Musgravius. *Ὄρνιθ᾽ ὅπως κηφῆνα πολιόχρως κύκνος.* Hanc scripturam omnino flagitat metrum: nam in *ὄρνις* ultima corripitur. *Πολιόχρως κύκνος* est *candidus cycnus,* et *κηφῆνα ὄρνιθα*

ΑΓ. Ποῖ γὰρ τράπωμαι, πατρίδος ἐκβεβλημένη;
ΚΑ. Οὐκ οἶδα, τέκνον. [1] μικρὸς ἐπίκουρος πατήρ. 1 σμικρὸς
ΑΓ. χαῖρ', ὦ μέλαθρον, [2] χαῖρ', ὦ πατρία 2 χαῖρε πατρῴα
    πόλις. ἐκλείπω σ' ἐπὶ δυστυχίᾳ
    φυγὰς ἐκ θαλάμων.
ΚΑ. Στεῖχέ νυν, ὦ παῖ, τὸν Ἀρισταίου.

notat *senio confectam avem, effoetum parentem.* Brunckius. Vulgatam revocavit Matthiae. Nemo ignorat ὄρνις secundam apud tragicos communem habere. Non opus igitur ut metri caussa reponatur ὄρνιθα. Si vero sententiae convenientior videtur accusativus, nescio an potius scribendum ὄρνιν. Κηφῆνα recte explicare videntur Musgravius et Brunckius. Πολιόχρως nihil nisi λευκὸς hic significat, neque ad senectutem alludit. Nominativus igitur recte se habet. De pietate cycnorum erga parentes rara sunt veterum testimonia, neque plura quam attulit Musgravius, afferre possum. De ciconiis praeter alios auctorem habemus Aristophanem Av. 1355.

1365. Aldus χαῖρ' ὦ πατρῴα. Aut delendum ὦ, aut legendum πατρία. Ὦ male additum saepe habemus. Hujus fabulae v. 526. Aldus ἴθ' ὦ διθύραμβ', ubi nunc legitur ἴθι, Διθύραμβ'. V. 1376. recte Aldus χαῖρε πάτερ μοι, sed Pal. χαῖρ' ὦ περ μοι. Plura vide ad Sophoclis Oed. T. 1329. Ἀπόλλων τάδ' ἦν, Ἀπόλλων, φίλοι. Haud deterior est altera ratio, ut scribatur ὦ πατρία, de qua vide ad Med. 432=420. ubi scripti libri fere omnes πατρῴων, sed impressi recte πατρίων. Quod Brunckius et Matthiae ὦ πατρῴα retinuerunt, argumento est, eos mediam in πατρῷος communem esse censuisse. De qua re Brunckius sententiam suam ad Medeae locum modo allegatum exposuit. Auctor eo longe gravior Hermannus Diarii Classici T. XXI. p. 356. *quid impedit, inquit, quin, si γεραιὸς, δείλαιος, atque alia, media correpta dicuntur, idem etiam in vocabulo πατρῷος fieri potuerit?* Respondeo, πατρῷος et πάτριος in tragico sermone non magis differre quam λαὸς et λεώς. Si apud Euripidem Hec. 532. vulgo legeretur, Σιγᾶτ' Ἀχαιοί, σῖγα πᾶς ἔστω λαὸς, quis reponere dubitaret λεὼς, licet α longum ante vocalem interdum corripiatur? Sed πάτριος a πατρῷος diversum facit Hermannus. *Differunt* (inquit) *haec ita: πάτρια sunt, quae sunt patris; πατρῷα, quae veniunt a patre; πατρικὰ, qualia sunt patris. — Ita spurio filio πάτριος οἶκος est, genuino πατρῷος, si proprie verba usurpamus.* Hujus discriminis ne minimum quidem vestigium apud tragicos reperiri posse credo. Neque apud eos legitur πατρικός. Quid differant haec in prosa oratione recte explicant grammatici.

1368. Hoc νυν est expletivum, ut ex versu constat, quare accentu privavimus. Barnesius. Pal. στεῖχε νῦν. Genevensis Pauli Stephani Στεῖχέ νῦν, Lectii Στεῖχε νῦν. Ceterae omnes recte.

Ibid. Τὸν Ἀρισταίου. Οἶκον subaudio. Aristaeus Cadmi fuit gener, regnavitque in Arcadia. Brodaeus. Legendum χθόν' Ἀρισταίου, i. e. Thessaliam, ubi eum oves Musarum pavisse testatur Apollon. Rhod. Lib. II. [514.] Musgravius. Cujus conjecturam a Brunckio admissam repudiavit Matthiae. Vera videtur Brodaei interpretatio, quam tamen exemplis confirmatam vellem. Nihil de hac ellipsi dixerunt scriptores ad Bosium, satis superque de vulgari illa εἰς παιδοτρίβου.

ΑΓ. Στένομαί σε, πάτερ. ΚΑ. Κἀγώ σέ, τέκνον,
καὶ σὰς ἐδάκρυσα κασιγνήτας.
ΑΓ. Δεινῶς, δεινῶς τήνδ' αἴκειαν
Διόνυσος ἄναξ
† τοὺς σοὺς εἰς οἴκους ἔφερεν.
ΔΙ. Καὶ γὰρ ἔπασχον δεινὰ πρὸς ὑμῶν,
ἀγέραστον ἔχων ὄνομ' ἐν Θήβαις.
ΑΓ. Χαῖρε πάτερ μοι. ΚΑ. Χαῖρ', ὦ μελέα
θύγατερ. χαλεπῶς δ' εἰς τόδ' ἂν ἥκοις.
ΑΓ. Ἄγετ' ὦ πομποί με, κασιγνήτας

1369. *Στέρομαί σε* pro *στέρομαί σου*. Vid. supra ad v. 1360. Barnesius. Sic Xenophon Cyropaed. Lib. VI. sub initio: *ὅσοι τε ἵππους ἀπεστέρηνται*. Musgravius. Non eget exemplis haec constructio. Sed optime Burgesius *στένομέν σε*, nisi quod nulla caussa erat, quin potius daret *στένομαί σε*. Aeschylus Theb. 870. *κλαίω, στένομαι, καὶ δόλος οὐδεὶς | μὴ 'κ φρενὸς ὀρθῶς με λιγαίνειν*. Compositum *μεταστένομαι* usurpavit noster Med. 996.

Ibid. [Aldus *κἀγὼ τέκνον.*] Legendum puto, *κἀγώ σε, τέκνον*, nec versui nocebit. Barnesius. Sic etiam Reiskius, Musgravius in annotatione, Brunckius et Matthiae. Barnesius verba *nec versui nocebit* addidit propter *τέκνον*, quod priorem communem habere toties monet, ut fastidium legentibus moveat.

1370. *Κασιγνήτους* Attice, vel *κασιγνήτας* lege, ut v. 1369. Barnesius. Male vulgo *κασιγνήτους*, quod omnino emendari debuit. Brunckius. Qui primus reposuit *κασιγνήτας*. Simili errore Pal. v. 1288. *σύ νιν κατέκτας καὶ κασίγνητοι σέθεν*. Aldus etiam Iph. T. 1473. *ἀλλ' ἐκκομίζου σὴν κασίγνητον χθονός*.

1371. [Aldus: *δεινῶς γὰρ δεινῶς τάνδ' αἰκίαν.*] *Τὸ αἰκίαν* ultimam natura producit, etiamsi versus qui proxime sequitur, a consona non inciperet. Ut metro igitur succurri possit, substituendum puto *ἄταν*. Heathius. Delendum *γὰρ*, quod metrum corrumpit. *Αἰκίας* autem, quod valet *ἀεικείας* (Dawes. Miscell. Crit. p. 317.), penultimam producit. Musgravius. Delendum forte *τάνδ'*, et versu abhinc secundo legendum: *τοὺς σοὺς τάνδ' εἰσέφερ' οἴκους*. Idem in Supplemento. Pal. *δεινῶς γὰρ τάνδ' αἰκίαν*. Versus igitur in Aldina justo longior est, in Pal. justo brevior. Ex priori Musgravii conjectura *γὰρ* omiserunt Brunckius et Matthiae. Quibus assentior. Pro *αἰκίαν* vero reposui *αἴκειαν*. De qua scriptura vide ad Sophoclis Oed. Col. 748.

1373. Aldus *ἔφερε*. Heathius, Brunckius et Matthiae *ἔφερεν*. Deesse videtur syllaba, puta *τούσδ'* inter *εἰς* et *οἴκους*.

1375. Aldus *ἀγέρατον ἔχων ὄνομ'*, quod tacite correxit Barnesius. Pal. *ἀγέρατον ὄνομ' ἔχων*.

1376. Pal. *χαῖρ' ὦ περ μοι*. Vide ad v. 1365.

1377. Aldus *χαῖρ' ὦ μελέα καὶ σύ γε θύγατερ, | χαλεπῶς εἰς τόδ' ἂν ἥκοις*. Tria verba *καὶ σύ γε* absunt a Pal. nec nisi metri caussa addita videntur, ut *σύ γε* Heracl. 628. Iis omissis, mutataque versuum divisione, omnia recte procedunt.

1379. *Χαλεπῶς δ' εἰς τόδ'*: *sed difficulter eo perveneris, ut bene valeas et gaudeas*. Reiskius. Clau-

ἵνα συμφυγάδας ληψόμεθ' οἰκτράς·
ἔλθοιμι δ' ὅπου
μήτε Κιθαιρὼν μιαρός μ' ἐσίδοι,
μήτε Κιθαιρῶν' ὄσσοισιν ἐγώ,

dicat metrum, quod restituetur, si inserta particula γὰρ ita legas: χαλεπῶς εἰς γὰρ τόδ' ἂν ἥκοις. Heathius. Versus justo brevior est. Forte: χαλεπῶς μὴν εἰς τόδ' ἂν ἥκοις. Musgravius. Πλὴν addidi, quod hic, ut alias saepissime, valet ὅμως. Brunckius. Matthiae ut vulgo. Recte δὲ inseruisse et locum explicuisse mihi videtur Reiskius. Ceterorum conatus inutiles sunt.

1380. Vulgo male λήψωμ'. Cum futuro indicativi ἵνα perinde ac ὅπως construitur. Brunckius. Qui λήψομαι. Pal. ληψώμεθ', unde dedi ληψόμεθ'. In Porsoni Aristophanicis ad Vesp. 976. legitur senarius ab eo Euripidi obtrusus: ἐμοί, τέκνοισιν ἵνα ταφὰς ληψώμεθα. Hodie nemo nescit ληψώμεθα barbarum esse. Quod de κατερῇς et παραλείψῃς monui ad v. 344. Paulus ad Cor. II. 13, 3. καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Petrus Ep. I. 3, 1. ὁμοίως αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσωνται, ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. Rectius καυθήσομαι et κερδηθήσονται. Subjunctivos καυθήσωμαι et κερδηθήσωνται peperit inveteratus de constructione particulae ἵνα error, qui toties apud Graecos scriptores sanam scripturam corrupit. Recte Brunckius, modo ad apostolorum verba monitum ejus referatur: *Cum futuro indicativi ἵνα perinde ac ὅπως construitur.* Sed apud Euripidem ἵνα non ὅπως sed ὅπου significat. Sensus est: ἄγετέ με ἐκεῖσε ὅπου ληψόμεθα. Haud aliter noster Iph. T. 1543. τέλος δὲ πᾶσιν ἦν αὐτὸς λόγος, | στείχειν ἵν' ἦσαν, καίπερ οὐκ ἐωμένοις. Hel. 1461. ἥξομεν ἵν' ἐλθεῖν βουλόμεσθα τῆς τύχης.

1381. [Aldus: ἔλθοιμι δ' ὅπου | μήτε Κιθαιρὼν μιαρὸς, | μήτε Κιθαιρῶν' ὄσσοισιν ἐγώ.] Ὁρῶ legendum suspicor. Omnino subaudiendum est. Brodaeus. Pro ἐγὼ censet Brod. reponendum ὁρῶ, aut saltem cum ἐγὼ subaudiendum. Cui ego lubenter assentior: sed hoc addo, videri mihi istam repetitionem, μήτε Κιθαιρὼν μιαρὸς, μήτε Κιθαιρῶν' ὄσσοισιν ἐγώ, aut ὁρῶ, esse tanquam ab ea, cui ut mens non bene composita est, sed moerore turbata, ita est incomposita et oratio. Stephanus. Videtur scribendum ὄσσοισι μιγῶ. Canterus. Duportus legit ὄσσοις ἐσίδοιμ' ἐγώ: Scaliger ὄσσοισιν ἴδοιμ' ἐγώ: Canterus ὄσσοισι μιγῶ, ἤγουν Κιθαιρῶνι: et Jo. Miltonus: *Fortasse* μιγῶ, pro ἐγώ. Barnesius. Μήτε Κιθαιρών μ' ἴδῃ μιαρὸς, | μήτε Κιθαιρῶν' ὄσσοισιν ἐγὼ (aut ὄσσοισι βλέπω); *neque me spectet Cithaero, neque ego spectem Cythaeronem.* Reiskius. Post μιαρὸς aliquid excidisse puto quod metrum expleverat. [Versu sequente] forsan legendum est ὄσσοισιν ἴδω, vel ὄσσοισιν ὁρῶ cum Brodaeo; cui tamen monenti verba ista subaudiri posse, minime assentior. Heathius. Legendum forte: μήτε Κιθαιρὼν μιαρός μ' ἐσίδοι, | μήτε Κιθαιρῶν' ὄσσοισιν ἐγώ. Musgravius. Haec scriptura, quam admisit Brunckius, tam metro quam sententiae satis facit, neque Euripide indigna est. Jacobsius Exercitat. Crit. T. I. p. 157. μ' ἱερὸς ἐσίδοι, quod metro repugnat, potius quam μιαρός μ' ἐσίδοι, legendum contendit. Ce-

μήθ' ὅθι θύρσον μνῆμ' ἀνάκειται·
Βάκχαις δ' ἄλλαισι μέλοιεν.
ΧΟ. Πολλαὶ μορφαὶ τῶν δαιμονίων,
πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί·
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον ηὗρε θεός.
τοιόνδ' ἀπέβη τόδε πρᾶγμα.

terum in Hervagiana secunda legitur ὅσσοισιν μ' ἐγώ, neque quisquam ante Brunckium Aldinam lectionem revocavit. Latere videtur in hoc errore conjectura quaedam a typographo non intellecta.

1384. Non video quomodo retineri possit nominativus θύρσος, ac omnino in genit. θύρσου mutandum censeo, ut sit sensus: *neque alio usquam, ubi ullum sit thyrsi mnemosynum.* Stephanus. Mihi longe praestantior videtur vulgata lectio. Non enim optat Agave, ut nullum postea locum videat ubi thyrsi exstat memoria, sed ut ipsum potius thyrsum nunquam deinceps videat, qui scilicet memoriam malorum praeteritorum refricare possit. Heathius. Lego: μήθ' ὅθι θύρσοις κλήματ' ἀνεῖται: *nec ubi palmites vitei ad thyrsos conficiendos e terra producuntur.* Musgravius. Jacobsius Exercitat. Crit. T. I. p. 157. μήθ' ὅθι θῆρας μνῆμ' ἀνάκειται. Stephani conjecturam confirmat Pal. Brunckius vero clam θύρσων. Matthiae θύρσος ut Aldus.

1385. Oraculum apud Herodotum VI. 19. νηοῦ δ' ἡμετέρου Διδύμοις ἄλλοισι μελήσει.

Ibid. Pal. βάκχαισι δ' ἄλλαισι μέλοιεν. Plurale μέλοιεν nominativos habet Κιθαιρὼν et θύρσος, Bacchicorum scilicet orgiorum locus et instrumentum.

1386. De hoc pentasticho, quod quinquies apud Euripidem legitur, nisi quod primus versus in Medea est Πολλῶν ταμίας Ζεὺς ἐν Ὀλύμπῳ, vide ad Med. 1415=1385.

1386. Aldus πόρον εὗρεν θεός. Pal. πόρων εὗρε θεός. Vide ad Med. 1418=1386.

1390. Ex hac fabula sequentia citantur a S. Maximo in Scholiis ad Dionysium Areopagitam edit. Corder. Tom. I. p. 90. δινεύων δρομάσι βλεφάροις. Quae in ea hodie frustra quaeras. Scholiastes quoque Aristophanis ad Plut. v. 908. versum sequentem ex hac Tragoedia affert: εἰ μὴ γὰρ ἴδιον ἔλαβον εἰς χεῖρας μύσος. Heathius. De hoc versu jam dictum ad v. 1328. Verba δρομάσι δινεύων βλεφάροις leguntur in Oreste, v. 835. Maximi verba ita vulgo leguntur: Καὶ τοῦτο φασὶ καὶ Κωμικοὶ θηλυκὸν ἀντ' οὐδετέρου, ὡς ἀρσενικὸν κατὰ θηλυκοῦ, καὶ Πλάτων, καὶ Εὐριπίδης ἐν Βάκχαις· Διανεύων δρομάσι βλεφάροις. τὸ βλέφαρον γὰρ δρομὰς οὐκ ἄν τις εἴποι. Καὶ ἐν Ὀρέστῃ· Μανιάσι λισσήμασι. V. 270. εἴ μ' ἐκφοβοῖεν μανιάσιν λυσσήμασιν. Plura exempla collegit Porsonus. In Bacchis habemus ἀδυβόᾳ πνεύματι v. 127. et fortasse alia.

COLLATIO ED. ALDINAE.

12. ʼκάλυψα] κάλυψα
15. Βάκτριά] Βάκτρά
Ibid. δύσχιμον] δύσχειμον
20. 21. 22. Hoc ordine in Aldina: 22. 20. 21.
25. βέλος,] μέλος,
31. ἐξεκαυχῶνθ',] ἐξεκαυχώμεθ',
32. ὤστρησ'] οἴστρησ'
38. ἤνται] εἶνται
51. ἐξ ὄρους] ἐξόρους
62. πτυχὰς] πτύχας
67. Βάκχιον] τὸν βάκχιον
69. μελάθροις ἔκτοπος ἔστω,] τὶς δὲ μελάθροις ἔκτοπος ἔστω;
70. ἐξοσιούσθω.] ὁσιούσθω.
71. ἀεὶ] αἰεὶ
72. Διόνυσον] Διόνυσσον
76. ἐν ὄρεσσι] ἐν ὄρεσι
77. ὁσίοις καθαρμοῖσιν·] ὁσίοισι καθαρμοῖς.
79. θεμιτεύων,] θεμιστεύων,
82. Διόνυσον] Διόνυσσον
85. Διόνυσον] Διόνυσσον
87. εὐρυχόρους] εὐρυχώρους
92. ἔτεκεν,] ἔτεκε,
95. Κρονίδας] κρονίδα
96. μηρῷ] μηρῶ
103. θυρ|σοφόροι] θηροτρόφοι
108. μίλακι] σμίλακι
111. ἐνδυτὰ] ἐνδυτὰν
118. ἀφ' ἱστῶν,] ἀφ' ἱστὸν,
121. Κρῆτας] Κρῆτες,
123. ἔνθα τρικόρυθες] τρικόρυθές τ' ἐν
125. ηὗρον·] εὗρον.
126. βάκχια] βακχεία
127. ἀδυβόᾳ] ἡδυβόα
129. εὐάσμασι] ἔν τ' ἄσμασι
135. ὅτ' ἂν] ὅταν
141. ὁ δ' ἔξαρχος,] ὅδ' ἔξαρχος
154. χρυσορόα χλιδὰ,] χρυσορόου χλιδᾷ
155. Διόνυσον] Διόνυσσον,
161. ὅτ' ἂν] ὅταν
169. Βάκχα.] βάκχου.
172. τόδε;] τόδε.
182. πέφηνεν] πέφην'
184. χορεύειν;] χορεύειν,
185. πολιόν;] πολιὸν,
188. ἡδέως] ἡδέων,
190—209. De personis vide annotationem.
190. χοροῖς.] κακοῖς.
191. Οὐκ οὖν—περάσομεν;] οὐκοῦν—περάσομεν.
192. ὁμοίαν ὁ θεὸς ἂν] ὁμοίως ἂν ὁ θεὸς
194. ἀμοχθὶ κεῖσε] ἀμοχθεὶ 'κεῖσε
200. δαίμοσι.] δαίμοσιν.
201. πατρίους] πατρὸς
202. καταβαλεῖ] καταβάλλει
203. ηὕρηται] εὕρηται
205. ἐμόν.] ἐμόν;
212. διὰ σπουδῆς] διὰ σπουδῆς
227. πανδήμοισι] πανδόμοις
235. εὔκοσμος] εὔοσμον
236. οἰνωπὸς,] οἰνωπὰς
242. ἐκεῖνον] ἐκεῖνος
Ibid. εἶναι φησὶ] εἶναί φησι
244. λαμπάσιν] λαμπάσι
246. ἐπάξια,] ἔστ' ἄξια,
247. ὅστις ἐστὶν] ὅστίς ἐστιν
255. Τειρεσίά.] Τειρεσία;
257. φέρειν.] φέρειν;
259. καθῆσ' ἂν] 'κάθησ' ἂν
261. γάνος,] γάμος,
263. Τῆς δυσσεβείας.] τῆς εὐσεβείας
Ibid. αἰδεῖ] αἰδῆ
264. στάχυν;] στάχυν.
266. Ὅτ' ἂν] Οταν
270. θρασύς τε] Θρασὺς δὲ
276. γῆ δ' ἐστὶν,] γῆ δ' ἐστιν,
Ibid. ὄνομα δ'] ὁ πόμα δ'
278. ὁ δ' ἦλθεν] ὅδ' ἦλθ'
279. πῶμ' ηὗρε,] πόμ' εὗρε,
281. ὅτ' ἂν] ὅταν
282. ὕπνον τε,] ὕπνου τε
Ibid. καθ' ἡμέραν] καθημέραν

286. ἐνεῤῥάφη] ἐν ἐῤῥάφη
295. τραφῆναι φασὶν] τραφῆναι φασιν
297. Ἥρα πόθ'] Ἡρά ποθ'
300. ὅτ' ἂν] ὅταν
301. μεμηνότας] μεμηνότας
303. τάξεσι,] τάξεσιν,
304. θιγεῖν.] θίγειν.
305. τοῦτ' ἔστι] τοῦτ' ἔστι
308. Βακχεῖον] βάκχιον
311. μηδ'] μὴ δ'
Ibid. νοσεῖ),] νοσῇ,
314. σωφρονεῖν] μὴ σωφρονεῖν
315. εἰς τὴν] ἐς τὴν
317. σκοπεῖν] σκοπεῖν γὰρ
319. ὅτ' ἂν] ὅταν
326. μαίνει] μαίνῃ
332. πέτει] πέτῃ
333. φῂς] φῂς,
335. ὡς ἔστι, Σεμέλη θ'] ὡς ἔστι Σεμέλης
338. ὠμόσιτοι] ὠμόσιτοι
339. κυναγίαις] κυνηγίαις
343. Οὐ μὴ] θοῦ μὴ
344. μηδ' ἐξομόρξει] μήδ' ἐξομόρξῃ
Ibid. ἐμοί;] ἐμοί.
346. δίκην] δίκῃ
347. τοῦδ',] τούσδ',
348. τριαίνου] τριαίνης
350. θυέλλαισιν] θυέλλαισι
352. οἱ δ'] οἶδ'
359. μέμηνας] μέμηνας
372. σκῆπτρα] πτέρυγα
373. ἀΐεις;] ἀΐεις.
375. εἰς τὸν] ἐς τὸν
377. μακάρων;] μακάρων.
381. ὁπότ' ἂν] ὁπόταν
384. ἀμφιβάλλῃ.] ἀμφιβάλῃ.
390. ἀσάλευτόν τε] ἀσά|Λευτον
390*. δώματα.] Δῶμα.
Ibid. πόρσω | γὰρ ὅμως] πρόσω γὰρ, ἀλλ' ὅμως
394. θνατὰ] θνητὰ
397. φέροι.] φέρει.
398. μαινομένων θ'] Μαινομένων
400. Κύπρον,] Κύπριν,
402. ἵν' οἱ] ἵνα
409. κλιτὺς] κλειτὺς
427. σοφὰν δ' ἄπεχε] σοφὸν δ' ἀπέχειν
433. τόδε] τόδε
435. ἄκρανθ'] ἄκραν θ'
440. εὐτρεπὲς] εὐπρεπὲς
442. ἄγω] ἐγώ
Ibid. ἔπεμψ',] ἔπεμψεν
443. εἶρξας,] εἶρξας,
447. αὐταῖς] αὐτοῖς
449. ὅδ' ἀνὴρ] ὅδ' ἀνὴρ
Ibid. θαυμάτων] θαυμασίων
452. ὥστε μ'] ὥστέ μ'
455. γάρ σου] γὰρ σοῦ
462. κλύων.] κλύων;
464. Ἐντεῦθέν εἰμι.] ἐντεῦθεν εἰμί.
468. ἀλλὰ Σεμέλην] ἀλλ' ὃς Σεμέλης
469. κατ' ὄμμ'] κατ' ὄμματ'
473. θύουσίν τινα;] θύουσιν τινά;
475. θέλω.] θέλων.
477. ὁρᾶν γὰρ φῂς] γὰρ ὁρᾶν σὺ φῂς
Ibid. ἦν;] ᾗ;
478. ἐγὼ 'τασσον] ἐγώ 'τασσον
479. Τοῦτ' αὖ] ταῦτ' οὖν
484. οἱ νόμοι δὲ] οἱ νόμοι τε
490. Σὲ δ' ἀμαθίας γε, κἀσεβοῦντ'] σὲ δ' ἀμαθίας, ἀσεβοῦντ'
492. Εἴφ' ὅτι] εἴφ' ὅ, τι
Ibid. ἐργάσει;] ἐργάσῃ;
498. ὅτ' ἂν] ὅταν
499. Ὅτ' ἄν γε] ὅτανγε
501. ποῦστιν;] ποῦ 'στιν.
502. σὺ δ'] σύδ'
Ibid. αὐτὸν] αὐτὸς
506. Οὐκ οἶσθ' ὅτι ζῇς,] οὐκ οἶσθ' ὅτι ζῇς,
515. οὔτοι] οὔτι
518. Post hunc v. nulla lacuna in Aldina.
523. ὅτε] ὅ, τε
525. ἀναβοάσας·] ἀναβοήσας,
526. Ἴθι, Διθύραμβ',] ἴθ' ὦ διθύραμβ',
528. ἀναφαίνω] ἀναφανῶ
531. ἀπωθεῖ] ἀπωθῇ
533. ἀναίνει;] ἀναίνῃ;
535. Διονύσου] Διονύσσου
539. δράκοντός | ποτε] δράκοντος | ποτὲ
544. θεοῖς,] θεοῖ|σιν.
546. τάχα ξυνάψει,] τάχει συνάψει.
547. τὸν ἐμὰν δ'] τὸν ἐμὸν
549. ἐν εἱρκταῖς.] ἐν εἱρκταῖς.
551. Διόνυσε,] Διόνυσσε,
Ibid. σοὺς] σὰς
556. Νύσας] Νύσσης
Ibid. τᾶς] Deest in Aldina,
558. Διόνυσ',] Διόνυσσ',
559. Κωρυκίαις;] κωρυκίαις.
560. ἐν τοῖς πολυδένδροι|σιν] ἐν ταῖς πολυδένδρεσιν

561. ἔν|θα πότ'] ἔνθά ποτ'
563. 564. σύναγεν] σύναγε
565. μάκαρ] μάκαιρ
570. εἰλισ|σομένας] εἰλισσομένας τε
577. ὦ Βάκχαι,] ἰὼ βάκχαι,
580. Ἰὼ ἰὼ] ἰὼ
583. νυν] νῦν
585. πέδου] πέδον
588. 590. De personis vide annotationem.
594—603. De personis vide annotationem.
596. αὐγάζει,] αὐγάζῃ
599. βροντᾶς;] βροντᾶς.
600. σώματα,] δώματα,
605. πεπτώκατ';] πεπτώκαθ';
Ibid. ᾔσθησθ',] ᾔσθηθ'
607. θαρσεῖτε, σακρὸς] θαρσεῖτε σάρκας,
611. ὀρκάνας πεσούμενος;] ὀρκάνας πεσούμενος.
612. Πῶς γὰρ οὔ; τίς] πῶς γάρ. οὔ τις
Ibid. τύχοις;] τύχοις.
615. ἠλευθερώθης,] ἐλευθερώθης,
617. ἐλπίσιν δ'] ἐλπίσι δ'
618. ἡμᾶς] ὑμᾶς
619. περὶ βρόχους ἔβαλλε] περιβρόχους ἔβαλε
621. χείλεσιν] χείλεσι
624. ὁ δ'] ὅδ'
625. ᾖσσ'] ἤϊσσ'
630. ἐποίησεν] ἐποίησε
Ibid. ὁ δ'] ὅδ'
631. ᾖσσε,] ἤϊσσε,
Ibid. αἰθέρ',] Deest in Aldina.
632. αὐτῷ τά τ' ἄλλα] αὐτῷ. τὰ δ' ἄλλα
633. ἔῤῥηξεν] ἔῤῥηξε
636. ἐτόλμησ'.] ἐτόλμ'.
Ibid. ἥσυχος δὲ βασιλικῶν] ἥσυχος δ' ἐκ βάκχας ἄγων
638. ψοφεῖ γ' οὖν] ψοφεῖ γοῦν
644. ὅδ' ἐστὶν ἀνήρ.] ὅδ' ἐστιν ἀνήρ.
645. φαίνει] φαίνῃ
650—658. De personis vide annotationem.
652. κλῄειν] κλείειν
653. Τί δ'; οὐχ] τί δ' οὐχ
654. σοφὸς σὺ,] σοφὸς εἶ.
662. Ἥκεις δὲ ποίαν] ἥκεις δ' ὁποίαν
665. σοὶ] σοι
668. τὰ κεῖθεν,] τἀκεῖθεν,
Ibid. στειλώμεθα.] στειλώμεθα;

671. ἀθῷος] ἀθῶος
Ibid. ἔσει.] ἔσῃ.
673. εἴπῃς] εἴποις
674. τὰς] Deest in Aldina.
675. προσθήσομεν.] προθήσομεν.
680. τοῦ δευτέρου] τοῦ δὲ δευτέρου,
682. ηὗδον] εὗδον
Ibid. σώμασιν] σώμασι
684. αἱ δ'] αἵδ'
Ibid. πρὸς πέδῳ] πρὸς πέδον
685. φῄς,] φῄς,
686. ᾠνωμένας] οἰνωμένας
687. ἠρημωμένας.] ἠρενωμένας.
691. αἱ δ'] αἵδ'
692. ἀνῇξαν] ἀνῆξαν
695. παρθένοι τ' ἔτ' ἄζυγες.] παρθένοι τε, κἄζυγες.
697. λιχμῶσιν] λιχμῶσαν
698. αἱ δ'] αἵδ'
700. μαστὸς] μαζὸς
702. ἀνθεσφόρου.] ἀνθεσφόρους.
707. πώματος] πόματος
709. ἑσμοὺς] ἐσμοὺς
724. ἀθρόῳ] ἀθρόῳ
725. συνεβάκχευ'] συνεβάκχευσ'
727. κυρεῖ δ'] κύρει δ'
728. 'ξεπήδησ',] ξυνεπήδησ',
730. ἡ δ'] ἥδ'
731. τῶνδ' ὕπ'. ἀλλ'] τῶνδ'. ὑπ' ἀλλ'
735. χερὸς] χειρὸς
737. δίκῃ·] δίκα.
738. σπαράγμασιν.] σπαράγμασι.
739. πλευρ',] πλευρὰν,
Ibid. δίχηλον] διχηλὸν
740. ἄνω τε] ἄνω,
743. τὸ πρόσθεν,] τοπρόσθεν,
745. ἐνδυτὰ,] ἔνδυτα,
748. ὑποτάσεις,] ὑπὸ τάσεις,
Ibid. 'Ασωποῦ] Αἰσωποῦ
749. Θηβαίων] θηβαῖον
750. Ἐρυθράς θ',] ἐρυθρὰς,
757. ἔκαιεν.] ἐκαίεθ'.
Ibid. οἱ δ'] οἵ δ'
760. τοῖς] τοὺς
Ibid. οὐχ ᾕμασσε] οὐχ' ἥμασσε
Ibid. λογχωτὸν] λογχατὸν
765. κρήνας ἐπ' αὐτὰς,] κρήνας ἐπ' αὐταῖς,
767. δράκοντες] δράκοντος
769. ἐστὶν] ἐστιν
770. κἀκεῖνο φασὶν] κἀκεινό φασιν
775. εἰς τὸν] ἐς τὸν
786. Πείθει] πείθῃ

790. κινοῦντα] κινοῦντι
791. Οὐ μὴ] οὐ μὴ
792. τόδ';] τόδ',
797—801. De personis vide annotationem.
800. ὅς] ὡς
801. Ὦ τᾶν, ἔτ' ἐστὶν] ὅταν ἔτ' ἐστιν
802. Τί δρῶντα;] τί δρῶντα,
805. Ποῖόν τι,] ποῖόν τι;
Ibid. ἐμαῖς;] ἐμαῖς.
807. τοῦτό γ', ἴσθι,] τοῦτό γ' ἐστὶ,
812. ἐξῳνωμένας.] ἐξοινωμένας.
815. ἐξιχνεύσουσίν] ἐξιχνεύσουσί
Ibid. ἔλθῃς] θέλῃς
817. ὁδῷ;] ὁδῷ.
819. Στεῖλαί νυν] στεῖλαί νιν
820. Τί δὴ τόδ';] τὶ δὴ τόδ'
828. φῂς] φῄς
831. ἐπὶ κάρᾳ δ'] ἐπὶ κάρα δ'
832. Ἦ καί τι] ἢ καὶ τὶ
837. Σοφώτερόν γ' οὖν] σοφώτερον γοῦν,
838. δι' ἄστεως] δι' ἄστεος
840. μὴ 'γγελᾶν] μὴ γελᾶν
841—844. De personis vide annotationem.
841. ἂν δοκῇ] ἂν δοκῇ
842. εὐτρεπὲς] εὐπρεπὲς
844. βουλεύμασι.] βουλεύμασιν.
845. 846. Transpositi in Aldina.
845. ἀνὴρ] ἀνὴρ
852. ὀφλεῖν] ὄφλειν,
853. δι' ἄστεως,] δι' ἄστεος,
859. ἠπιώτατος.] ἠπιώτατος.
862. δέραν] δέρην
865. ἐμπαίζουσα] ἐμπάζουσα
872. θρώσκει] θρώσκῃ
872*. παραποτάμιον] παρὰ ποτάμιον,
874. ὕλας;] ὕλας.
885. σὺν μαινομένᾳ δόξᾳ.] συμμαινομένα δόξα.
890. γιγνώσκειν] γινώσκειν
892. ἰσχὺν τόδ'] ἰσχύν τ'
892*. ὅτι πότ'] ὅτί ποτ'
900. θαλάσσας] θαλάσσης
903. ἐγένεθ'.] ἐγίνεθ'.
Ibid. ἕτερα δ'.] ἑτέρα δ'
908. αἱ δ'] αἵδ'
Ibid. κατ' ἆμαρ] κατ' ἦμαρ,
919. κέρατε] κέρα τε
920. θήρ;] θὴρ,
921. 922. De personis et interpunctione vide annotationem.
925. δῆτ';] δῆτ'
927. ὑπὸ μίτρᾳ] ὑπὸ μίτρα
930. σε] σὲ
934. τείνουσιν] τείνουσι
937. ἡγήσει] ἡγήσῃ
938. ὅτ' ἂν παράλογον] ὅταν παρὰ λόγον
Ibid. ἴδῃς.] ἴδῃς;
941. χἄμα] χ' ἅμα
943. πτυχὰς] πτύχας
948. βραχίονα;] βραχίονα.
949. τὰ Νυμφῶν] τᾶν νυμφῶν
950. καὶ Πανὸς] καὶ καπνὸς
952. ἐλάταισιν δ'] ἐλάταισι δ'
953. Κρύψει] κρύψῃ
957. Οὐκ οὖν] οὐκοῦν
Ibid. ἀποστέλλει φύλαξ;] ἀποστέλλῃ φύλαξ.
958. λήψει δ'] λήψῃ δ'
960. γὰρ αὐτῶν εἰμ'] γάρ εἰμ' αὐτῶν
963. εἰμ' ἐγώ] εἴμ' ἐγὼ
968. τοιάσδ'.] τοιάσδε.
969. ἔρχει] ἔρχῃ
975. λύσσας] λύσσης
983. Τίς ὅδε] τίς δ' ὅδε
984. ἔμολ', ἔμολεν,] ἔμολεν
992. λαιμῶν] δαίμων
997. μανεῖσα] μανεῖσα
1001. εἰς] εἰ
1003. τὸ σοφὸν] τὸν σοφὸν
1004. ἀεὶ] αἰεὶ
1006. ἆμαρ] ἦμαρ
1012. λαιμῶν] δαίμων
1015. πολύκρανος] πολύκρανός γ
1018. θηραγρέτᾳ] θηραγρέτα,
1022. πεσόντι] πεσόντα
1023. ηὐτύχεις] εὐτύχεις
1028. Τί δ' ἔστιν;] τί δ' ἐστιν;
Ibid. τι μηνύεις] τὶ μηνύεις
1030. Ὦναξ] ὦ 'ναξ
Ibid. φαίνει] φαίνῃ
1031. φής;] φῄς;
Ibid. ἢ 'πὶ] ἢ 'πὶ
1039. ἔνεπε] ἔννεπε
1047. ἐκ ποδῶν] ἐκποδὼν
1048. ὁρῶμεν] ὁρῶμεν,
1051. καθῆντ',] κάθηντ',
1054. αἱ δ'] αἵδ'
1058. μόθων·] νόθων.
1059. ἢ 'λάτην] εἰς ἐλάτην
1064. ἐκυκλοῦτο δ'] κυκλοῦτο δ'
1065. περιφορὰν ἕλκει δρόμον,] περὶ φορὰν ἕλκῃ δρόμον,

1070. *μὴ ἀναχαιτίσειέ*] *μὴ 'ναχαιτίσειέ*
1081. *ἐστήριζε*] *ἐστήριξε*
1084. *αἱ δ'*] *αἴδ'*
1086. *ὁ δ'*] *"δ'* (i. e. *ὅδ'*)
1088. *ἥσσονα*] *ἥσσονες,*
1089. *δρομήμασι,*] *δρομήμασιν,*
1094. *κραταιβόλους*] *κραταβόλους*
1097. *ἄλλαι*] *ἄλλοι*
1098. *οὐχ ἥνυτον.*] *οὐκ ἥνυτον.*
1100. *λελημμένος.*] *λελησμένος.*
1106. *μηδ'*] *μήδ'*
1111. *ἐμάνθανε.*] *ἐμάνθανεν.*
1112. *ἱερία*] *ἱέρεια*
1113. *προσπίτνει*] *προσπιτνεῖ*
Ibid. *κόμης*] *κόμας*
1118. *μηδὲ*] *μὴ δὲ*
1120. *ἡ δ'*] *ἥδ'*
1121. *χρῆν*] *χρὴ*
1130. *ἐτύγχανεν*] *ἐτύγχανε*
1131. *αἱ δ'*] *αἵδ'*
Ibid. *ἔφερε δ'*] *ἀνέφερε δ'*
1132. *ἡ δ'*] *ἥδ'*
1134. *σάρκα*] *σάρκας*
1135. *ὑπὸ στύφλοις*] *ὑπὸ τυφλοῖς*
1136. *τὸ δ'*] *τόδ'*
1139. *πήξας'*] *πτήξασ'*
1145. *τῶνδ',*] *τόνδ'*
1146. *τῆδ'*] Deest in Aldina.
1149. *οἶμαι ταυτὸ*] *οἶμαί γ' αὐτὸ,*
1151. *Βάκχιον,*] *βακχεῖον.*
1153. ✝ *Πενθέως.*] *τοῦ Πενθέως.*
1155. *Αἴδαν*] *ἀΐδαν*
1159. *ἐξεπράξατε*] *ἐξεπράξατο*
1160. *εἰς γόον,*] *εἰς γόνον,*
1164. *εἰς δόμους*] *εἰς δρόμους*
1167. *ὀρθοῖς*] *ὀρθεῖς*
1170. *μακαρίαν θήραν.*] *μακάριον θήραμα.*
1173. *λὶν,*] *νιν*
1177. *πρῶτά γ';*] *πρῶτά γε;*
Ibid. *'Εμὸν*] *ἐμὸν ἐμὸν*
1178. *Κληζόμεθ'*] *κληϊζόμεθ'*
1179. De personis vide annotationem.
Ibid. *Τίς ἄλλα;*] *τὶς ἄλλα*
1181. *θηρός.*] *θηρός;*
1182. *Μέτεχέ νυν*] *μέτεχε νῦν*
1183. *ἄρτι γέννυν,*] *ἀρτιγέννυν*
1186. Agavae tribuitur in Aldina.
Ibid. *φοβη.*] *φόβῳ.*
1188. *σοφὸς σοφῶς*] *σοφὸς σοφὸς*
1189. *ἐπὶ θῆρα*] *ἐπὶ θήρα*
1193. *ματέρ'*] *ματέρα*
1195. *περισσὰν*] *περισσὰς*
Ibid. *ΧΟ. 'Αγάλλει;*] *Αγ. ἀγάλλῃ.*
1196. 1197. Choro tribuuntur in Aldina.
1196. *καὶ | φανερὰ*] *φανερὰ καὶ*
1204. *λευκοπήχεσι*] *λευκοπήχεσιν*
1206. *μάτην;*] *μάτην.*
1207. *τόνδε θ'*] *τόνδέ θ'*
1210. *ποὖστιν;*] *ποῦ 'στιν;*
Ibid. *αἱρέσθω*] *αἰρέσθω*
1211. *πηκτῶν πρὸς οἴκους*] *πλεκτῶν πρὸς οἴκων*
1218. *πέδῳ,*] *πέσω,*
1221. *εἴσω*] *ἔσω*
1222. *Βακχῶν πάρα.*] *βακχῶν πέρι.*
1225. *'Αρισταίῳ*] *ἀριστέα*
1228. *τὴν δ' εἶπέ τις*] *τήνδ' εἶπέ τίς*
1229. *ἄκραντ'*] *ἄκραν τ'*
1243. *ἐξειργασμένων.*] *ἐξειργασμένον.*
1253. *ὀριγνῷτ'.*] *ὀριγνῶτ'.*
1255. *σοί τ' ἐστὶ*] *σοί τ' ἐστι,*
1256. *ποὖστιν;*] *ποῦ 'στιν;*
1259. *διὰ τέλους*] *διατέλους*
1264. *τόνδ'*] *τῶνδ'*
1265. *ἔθ' αὐτὸς,*] *ἔθ' ὡὐτὸς,*
Ibid. *δοκεῖ;*] *δοκεῖ.*
1267. *πάρα;*] *πάρα.*
1268. *τοὖπος*] *τοὖπος*
Ibid. *γίγνομαι*] *γίνομαι*
1270. *σαφῶς;*] *σοφῶς;*
1282. *προσεικέναι;*] *προσεοικέναι;*
1284. *Ωιμωγμένον*] *οἰμωγμένον*
1288. *κασίγνηται*] *κασιγνήτη*
1289. *Ποῦ δ' ὤλετ';*] *ποῦ δ' ὤλετ',*
Ibid. *ἢ κατ' οἶκον;*] *ἢ κατ' οἶκον,*
1296. *"Υβριν γ'*] *ὕβριν*
1299. *συγκεκλημένον καλῶς;*] *συγκεκλειμένον καλῶς.*
1307. *ἀνέβλεπ',*] *ἀνέβλεπεν.*
1311. *ἐλάμβανε.*] *ἐλάμβανεν.*
1316. *ἔμοιγ' ἀριθμήσει*] *ἐμοί γ' αριθμήσῃ*
1317. *θιγγάνων*] *θιγγάνω*
1318. *προσπτύξει,*] *προσπτύξῃ*
1319. *Τίς ἀδικεῖ,*] *τίς σ' ἀδικεῖ,*
Ibid. *γέρον;*] *γέρον,*
1322. *μέν εἰμ'*] *μὲν εἰμ'*
1328. Baccho tribuitur in Aldina, quae nullam lacunam exhibet.
1328*. Deest in Aldina.
1354. *ὅτ' ἂν*] *ὅταν*
1356. *σχήσουσι. σὲ δ' "Αρης*] *σχήσουσί σε, δ' Αρης*

1337. *καθιδρύσει*] *κατιδρύσει*
1342. 1344. 1346. Cadmo tribuuntur in Aldina.
1344. *Ἐγνώκαμεν*] *ἔγνωκα μὲν*
Ibid. *ἐπεξέρχει*] *ἐπεξέρχη*
1345. *ὑμῶν,*] *ἡμῶν*
1347. *οὑμὸς*] *ὁὐμὸς*
1348*. Deest in Aldina.
1360. *στερεῖσα*] *στερηθεῖσα,*
1365. *πατρία*] *πατρῷα*
1369. *Στένομαί*] *στέρομαί*
Ibid. *Κἀγὼ σὲ,*] *κἀγὼ*
1370. *κασιγνήτας.*] *κασιγνήτους.*
1371. *Δεινῶς, δεινῶς τήνδ' αἴκειαν*] *δεινῶς γὰρ δεινῶς τάνδ' αἰκίαν*
1373. *ἔφερεν.*] *ἔφερε.*
1375. *ἀγέραστον*] *ἀγέρατον*
1377. *ὦ μελέα*] *ὦ μελέα καὶ σύ γε*
1378. *χαλεπῶς δ'*] *χαλεπῶς*
1380. *ληψόμεθ'*] *λήψωμ'*
1382. *μιαρός μ' ἐσίδοι.*] *μιαρὸς,*
1384. *θύρσου*] *θύρσος*
1389. *ηὗρε*] *εὗρεν*

ΓΕΝΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΣ[a]

Εὐριπίδης ὁ ποιητὴς υἱὸς ἐγένετο Μνηστάρχου[b] καπήλου καὶ Κλειτοῦς[c] λαχανοπώλιδος. Ἀθηναῖος μὲν, ἐγεννήθη δὲ ἐν Σαλαμῖνι ἐπὶ Καλλίου ἄρχοντος, κατὰ τὴν ἑβδομηκοστοπέμπτην Ὀλυμπιάδα, ὅτε ἐναυμάχησαν τοῖς Πέρσαις οἱ Ἕλληνες. ἤσκησε δὲ καταρχὰς μὲν παγκράτιον ἢ πυγμὴν, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ χρησμὸν λαβόντος, ὅτι στεφανηφόρους ἀγῶνας νικήσει. καὶ φασὶν αὐτὸν Ἀθήνησι νικῆσαι. ἀναγνοὺς δὲ, ἐπὶ τραγῳδίαν ἐτράπη. καὶ πολλοὺς προσεξεῦρε[d] λόγους, φυσιολογίας, ῥητορείας, ἀναγνωρισμοὺς, ὡς δὴ ἀκουστὴς γενόμενος Ἀναξαγόρου καὶ Προδίκου καὶ Πρωταγόρου καὶ Σωκράτους. ἑταῖρος δὲ δοκεῖ αὐτῷ καὶ Σωκράτης ὁ φιλόσοφος καὶ Μνησίλοχος συμπεποιηκέναι τινὰ[e], ὡς φησὶ Τηλεκλείδης· Μνησίλοχος δὲ ἐκεῖνος Φρυγικόν τι δρᾶμα καινὸν Εὐριπίδῃ καὶ Σωκράτης ὑποτίθησιν[f]. οἱ δὲ τὰ μέλη

a Nunc primum, ni fallor, in lucem prodit haec Euripidis vita e bibliotheca Collegii Ambrosiani, quod Mediolani est. Codicis nota est A. 104. Leguntur in eo primae tres Euripidis tragoediae a recentiore manu satis mendose scriptae. Unde venerit in Ambrosianam bibliothecam, prima pagina declarat his verbis: *Hic codex optimae notae fuit emptus Pisis a Gratia Maria Gratia V. Cl. nomine Ill.mi Card. Federici Borromaei Ambros.ae Bibliot.ae fundatoris anno M. D. I. X. C.* (1591.) Vita Euripidis ex eodem fonte derivata est, ex quo illam, quae in Aldinâ editione legitur, hausit Thomas Magister. Sed utraque nonnulla sibi propria habet, quibus altera careat.

b Sic MS. et infra *Μνησταρχίδης*. Rectius, ut videtur, Euripidis pater *Mnesarchus*, filius *Mnesarchides* a plerisque appellatur.

c MS. *κλυτοῦς* supra scripto *ει*.

d MS. *προεξεῦρε*.

e Haec non optime procedunt. Vide an legendum: *ὡς δὴ ἀκουστὴς γενόμενος Ἀναξαγόρου καὶ Προδίκου καὶ Πρωταγόρου, καὶ Σωκράτους ἑταῖρος. δοκεῖ δὲ αὐτῷ καὶ Σωκράτης ὁ φιλόσοφος καὶ Μνησίλοχος συμπεποιηκέναι τινά.* Sed malo: *ἑταῖρος δὲ δοκεῖ αὐτῷ καὶ Σωκράτης ὁ φιλόσοφος [γεγονέναι], καὶ συμπεποιηκέναι τινά.* Mnesilochi nomen e sequentibus irrepsisse videtur.

f Diogenes Laërtius II. 18. *ἐδόκει δὲ συμποιεῖν Εὐριπίδῃ. ὅθεν Μνησίλοχος οὕτω φησί· Φρύγες ἐστὶ καινὸν δρᾶμα τοῦτ' Εὐριπίδου, | ᾧ καὶ Σωκράτης τὰ φρύγανα ὑποτίθησι. καὶ πάλιν· Εὐριπίδης*

αὐτῷ φασὶν Ἰοφῶντα ποιεῖν ἢ Τιμοκράτην Ἀργεῖον. φασὶ δὲ αὐτὸν καὶ ζωγράφον γενέσθαι, καὶ δείκνυσθαι αὐτοῦ πινάκια ἐν Μεγάροις· γενέσθαι δὲ αὐτὸν καὶ πυρφόρον τοῦ Ζωστηρίου Ἀπόλλωνος· γεννηθῆναι δὲ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ Ἑλλανικὸν, ἐν ᾗ ἐνίκων τὴν περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίαν οἱ Ἕλληνες· ἄρξασθαι δὲ ἀγωνίζεσθαι, γενόμενον ἐτῶν εἰκοσιὲξ [g]. μετέστη δὲ ἐν Μαγνησίᾳ [h], καὶ προξενίᾳ [i] ἐτιμήθη καὶ ἀτελείᾳ [k]. ἐκεῖθεν δὲ εἰς Μακεδονίαν περὶ Ἀρχέλαον γενόμενος διέτριψε, καὶ χαριζόμενος αὐτῷ, δρᾶμα ὁμωνύμως ἔγραψε. καὶ μάλα ἔπραττε [l] παρ' αὐτῷ, ὅτε καὶ ἐπὶ τῶν διοικησέων ἐγένετο. ἐλέγετο δὲ καὶ βαθὺν πώγωνα θρέψαι, καὶ ἐπὶ τῆς ὄψεως φακοὺς ἐσχηκέναι· γυναῖκα δὲ γῆμαι, πρωτὴν Μελιτὼ, δευτέραν δὲ Χοιρίλην. καὶ υἱοὺς κατέλιπεν τρεῖς, Μνησαρχίδην πρεσβύτερον, ἔμπορον· δεύτερον δὲ Μνησίλοχον, ὑποκριτήν· νεώτερον δὲ Εὐριπίδην, ὃς ἐδίδαξε τοῦ πατρὸς ἔνια δράματα. ἤρξατο δὲ διδάσκειν ἐπὶ Καλλίου ἄρχοντος, κατὰ [m] Ὀλυμπιάδα ὀγδοηκοστὴν πρώτην.

Σωκρατόγομφος. Menagius· ᾧ καὶ τὰ φρύγαν' ὑποτίθησι Σωκράτης. Sic etiam Piersonus apud Valckenarium Diatrib. p. 14. Pro *Μνησίλοχος* legendum censet Menagius *Μνησίμαχος* tam apud Laërtium quam apud Aristophanis interpretem ad Av. 471. quia Mnesilochi comici nulla alia mentio fiat, Mnesimachi vero apud Athenaeum saepius, semel apud ipsum Laertium VIII. 57. Sed Mnesimachus mediae comoediae poëta fuisse dicitur, neque novae Euripidis fabulae meminisse potuit. Equidem Laërtii verbis cum hac Euripidis vita collatis, neque *Μνησίλοχος* neque *Μνησίμαχος* apud Laërtium scribendum puto, sed *Τηλεκλείδης*. Fuit enim Teleclides veteris comoediae scriptor haud ignobilis. Mnesilochus Euripidis socer fuit, ex Aristophanis Thesmophoriazusis satis notus: nec mirum, si eum cum genero derisit Teleclides, cujus verba, modo ejus sint, aliis corrigenda relinquo.

g Rectius Thomas Magister: ἐτῶν πέντε καὶ εἴκοσι γεγονώς. Olympiadis enim LXXXI. annus primus, Euripidis vicesimus quintus fuit. Sed neuter recte. Siquidem eo anno, ni fallor, non tragoedias docere coepit Euripides, sed primum praemio donatus est. Quum non nisi eorum, quibus delatum erat primum, secundum aut tertium praemium, mentio in Didascaliis facta videatur, nemini, qui post Euripidem vixerit, facile constare potuit, quot infelices fabulas ille ante Peliadas docuisset. Nescio quo auctore Gellius XV. 20. tragoediam scribere natum annos duodeviginti eum tradat.

h MS. ἐν μαγνησίῳ.

i MS. προξένῳ.

k MS. ἀτελίᾳ.

l Excidisse videtur εὖ, λαμπρῶς, aut ejusmodi aliquid, ante ἔπραττε. [*μεγάλα* V. D. in *the class. Journal* No. XLVI. p. 402. *ED. LIPS.*]

m Addidi κατά.

πρῶτον δὲ ἐδίδαξε τὰς Πελιάδας[n] ἔτει πρώτῳ[o], ὅτε καὶ τρίτος ἐγένετο. τὰ πάντα δ' ἦν αὐτῷ δράματα ϟβʹ. σώζεται δὲ οη. τούτων νοθεύεται τρία, Τέννης[p], Ῥαδάμανθυς, Πειρίθους[q]. ἐτελεύτησε δὲ, ὥς[r] φησὶ Φιλόχορος, ὑπὲρ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονώς· ὡς δὲ Ἐρατοσθένης, οε· καὶ ἐν Μακεδονίᾳ ἐτάφη. κενοτάφιον δὲ αὐτοῦ ἐν Ἀθήνησιν ἐγένετο, καὶ ἐπίγραμμα ἐπεγέγραπτο[s], Θουκυδίδου τοῦ ἱστοριογράφου ποιήσαντος, ἢ Τιμοθέου τοῦ μελοποιοῦ·

Μνῆμα μὲν Ἑλλὰς ἅπασ' Εὐριπίδου. ὀστέα δ' ἴσχει
γῆ Μακεδών. ἡ γὰρ δέξατο τέρμα βίου[t].
πατρὶς δ' Ἑλλάδος Ἑλλὰς, Ἀθῆναι[u]. πλεῖστα δὲ Μούσας
τέρψας, ἐκ πολλῶν καὶ τὸν ἔπαινον ἔχει[x].

n MS. πελειάδας. Peliadas igitur docuit Euripides XXIV. annis ante Medeam, quae superstitum ejus fabularum antiquissima videtur. Hinc, opinor, explicandum, quod de Peliadum prologo dixi ad Med. 693=676.

o Verba ἔτει πρώτῳ supra post verba ὀγδοηκοστὴν πρώτην collocanda videntur.

p MS. γέννης. Valckenarius Diatrib. p. 15. *Ad Tennem unicum fragm. refertur: duo sunt diversorum senarii:* Stobaeus Gesneri *p.* 30, 39. *eorum alterum exhibet tanquam ex* Euripidis Tenne: *in* Τεννε *vel* Τημε. *latet opinor* Τημένῳ· *alterum tanquam* Sophoclis, Σκαιοῖσι πολλοῖς εἷς σοφὸς διόλλυται· *quem Sophocleum esse ipsa etiam indicat verborum scriptura:* Tennes *tamen, quod minime negem, aptam Tragoediae praebere potuit materiem; sed, quantum recordor, nullius drama hoc nomine memoratur alibi.* Tragoediam Tennem fuisse satis constat e grammatici nostri verbis.

q Valckenarius Diatrib. p. 197. *De Pirithoo dubitatum, utrum* Euripidis *esset drama, an* Critiae, *liquet ex* Athen. *XI, p.* 496. *B.* Solus, quod sciam, hic grammaticus Rhadamanthum Euripidi abjudicavit.

r Addidi ὥς.

s MS. γέγραπτο.

t Sic Thomas Magister, quem in sequentibus etiam sequor. MS. vero: γῆ μακεδόνων, ἧπερ ἐδέξατο τὸ τέρμα τοῦ βίου.

u MS. πατέρες δ' ἑλλάδος ἀθῆναι.

x MS. ἔχειν.

ADDENDA.

De repetita Baccharum editione et indiciis correctionis in Bacchis coniecturas protulit Boeckhius in libro de Aeschylo, Sophocle, Euripide p. 297. et p. 306. et seqq, Quem librum Elmsleius aliique docti Britanni non vidisse videntur.

V. 1. Neglexit Elmsleius multo graviorem, quam scholiastes Hephaestionis est, sententiae suae auctorem Priscianum vol. II. p. 48. ed. Krehl., ubi haec verba, ἥκω Διὸς παῖς τήνδε Θηβαίαν χθόνα | Διόνυσος, afferuntur. Krehlius: „Pro Θηβαίων e Cod. Monac. (182.) Edd. Ven. 2. Asc. Iunt. Bas. Colon. Θηβαίαν recepi. Ed. Erph. nihil exhibet, quam ἥκω Διὸς παῖς."

V. 13. V. Boeckh. p. 309. quem sententiam mutasse putamus. Non nisi ab infimae aetatis scriptore dici potuit πανευκλεής.

V. 20. et seqq. Boeckh. p. 311. Sed verum vidit Piersonus.

V. 41. Quid tanto molimine opus, eoque tam parum probabili? In Palatini codicis scriptura si quid latet, vix id aliud esse potest quam futuri temporis infinitivus, hic tamen non probandus, ἀπολογήσεσθαι. Puncta ad ἀ litteram pertinentia proximis litteris appinxit librarius facili lapsu calami.

V. 64. Ἀσίας ἀπὸ γᾶς. Vid. Naekii Choerilea p. 117.

V. 94. — 104. Boeckh. p. 317.

V. 103. Boeckh. p. 311.

V. 126. — 129. Boeckh. l. l.

V. 131. Lobeck. de morte Bacchi II. p. 2.

V. 135. Non praetermitti debebat ab Elmsleio, Matthiaeum post Διόνυσος commatis signo orationem recte distinxisse.

V. 141. Cod. Pal. εὖ οἶ. Conf. Hermann. ad Sophocl. Trachin. p. 49.

V. 151. Quod ex codice Laurentiano protulit Elmsleius

ἐπενάσμασιν, id ipsum de coniectura scribi iusserat Valckenarius ad Theocriti Adoniazus. p. 275. C. Non indicatum hoc est in accurato indice Heindorfii. — Deinde non annotavit Elmsleius etiam in aliis libris post ἐπιβρέμει addita esse illa, ἐπὶ λιγεῖ ἤχει, de quibus coniecturam protulit Boeckhius p. 312. nobis non probatam.

V. 314. seq. Boeckh. p. 321.

V. 314. Fugit Elmsleium, ἀλλ' εἰ τῇ φύσει coniecisse Berglerum ad Aristophanis Plutum, p. 145. ed. Beck.

V. 318. Boeckh. p. 303.

V. 337. τὸ Ἀκταίων ἀναλογώτερόν ἐστι φυλάττον τὸ ω̄ ἐν τῇ γενικῇ, οἷον ὁρᾷς τὸν Ἀκταίωνος ἄθλιον μόρον· (Bacch. 210.) τοῦτο γὰρ παρώνυμόν ἐστι, καὶ οὐκ ἔστιν ἀπὸ τῶν συνθέτων εἰς ο̄ς· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἀκτή γέγονεν ἀκταῖος καὶ ἀκταίων, ὅταν δὲ γένηται διὰ τοῦ ο̄, οἷον Ἀκταίονός τε μητέρ' Αὐτονόην λέγω, γνῶθι ὅτι διὰ τὸ μέτρον συνεστάλη τὸ ω̄ εἰς τὸ ο̄ ἐν τῇ γενικῇ. Choeroboscus ad Theodos. apud Bekker. in Anecdot. vol. III. p. 1313.

V. 419. *Εἰρήναν* hic non magis mutandum videtur quam *Εἰρήνα* in eodem metri genere in Heraclidis v. 372.

Εἰρήνα μὲν ἔμοιγ' ἀρέσκει.

Scilicet tragicorum oratio Dorica nonnullis rebus differt ab hominum Spartanorum sermone.

V. 449. Boeckh. p. 324.

V. 451. Boeckh. p. 325.

V. 455. Boeckh. p. 312.

V. 525. seqq. Boeckh. p. 319.

V. 708. Boeckh. p. 325.

V. 1065. De Aldina h. v. scriptura vid Erfurdt. apud Hermann. ad Sophoclis Trachin. p. 27.

INDEX AUCTORUM.

INDEX GRAECUS.

INDEX LATINUS.

LIPSIAE
IMPRESSIT BENEDICT GOTTHILF TEUBNER.